Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 7 november 2024

Notulen van de raadsvergadering van 7 november 2024 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten

Tegenwoordig zijn 43 leden, namelijk de heer M. Crielaard, mevrouw D.A. van Groningen, de heer M.R. van Campenhout, de heer S.J.C. Becker, mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer J.M.D. de Waard, de heer T. Roskam, mevrouw S. Reitema, mevrouw M.E. Vogelaar, de heer B. van Schaik, mevrouw V.A. Bruin, de heer D.J. van Dommelen, de heer T. Kind, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer S.M. Bonte, mevrouw J.M. Nunnely, mevrouw A.J.A. Maassen, de heer T. de Haan, de heer G.F.E. Koster, de heer A.R. Oostdijk, de heer T.J. Vonk, de heer T.S.J. Coşkun, mevrouw I. van Wifferen, de heer S. Ceulemans, mevrouw M.S. Abrahamse, mevrouw S. van de Peppel, mevrouw I. Elfilali, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.J. Engberts, de heer N. Akhatab, mevrouw E. Rehim Zadeh, de heer R.N. Dahoe, de heer R.T.J. van der Velden, de heer S. Soytekin, de heer E.P.J. Verweij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, mevrouw L.S. Vlieger, mevrouw M.Y. Morkoç, de heer M.H. Biljoen, mevrouw J. Bokhove, de heer F. Elbay, de heer J. Vicario en mevrouw M.S.S. de Jong

Afwezig zijn: de heer D.P.A. Tak en de heer M. Verhoef

Namens het college is tegenwoordig: -

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 11.49 uur tot 11.54 uur is waargenomen door de heer W. de Bel

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Goedemorgen allemaal. Ik open deze raadsvergadering en heet u allen ook van harte welkom, ook degenen uiteraard die op afstand deze vergadering volgen, de vertegenwoordigers van de media en uiteraard ook alle medewerkers die op de tribune zitten. Wij hebben twee berichten van verhindering vandaag, de heer Verhoef in verband met ziekte en de heer Tak, ook in verband met ziekte, dus zij zijn vandaag helaas niet aanwezig. Zojuist heb ik ook als voorzitter van uw raad nog een petitie in ontvangst genomen, 'Red de sociale initiatieven in Rotterdam'. Die is ingediend door de vertegenwoordigers van de organisaties NL Cares, Stichting Big Friends, Stichting Present en Stichting B For You. De tekst van deze petitie zal worden gepubliceerd en ook op het raadsinformatiesysteem worden doorgegeven.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 7 en 12 november 2024

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu door naar de vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 7 en 12 november. Ik zal eerst de hele agenda, dus die voor vandaag en ook voor dinsdag, met u doornemen en aan het eind zal ik u gelegenheid bieden om nog aanvullende opmerkingen te maken. Bij de punten die ik noem kunt u uiteraard uw opmerkingen maken met betrekking tot dat onderdeel van de agenda. Vandaag houden we het begrotingsdebat en dit debat betreft de agendapunten 6.1 tot en met 6.4. Wij behandelen deze onderdelen als één geheel en ik stel voor om vandaag indien nodig als eindtijd middernacht aan te houden, dus 00.00 uur. Deze vergadering wordt vanavond geschorst, tenzij u natuurlijk zo snel bent dat we het allemaal kunnen afronden, maar ik heb zo'n vermoeden dat dat niet gaat lukken, maar als dat wel kan, gaan we hem natuurlijk beëindigen. Maar mocht dat niet zo zijn, dan wordt de vergadering vanavond geschorst en dan dinsdagmorgen aanstaande om 10.00 uur voortgezet voor de behandeling van de overige agendapunten. Er is één verzoek ontvangen voor een regulier debat. Dat is het debat 'Chaos, rellen en vernielingen bij actie MediaMarkt'. Ik stel voor dit dinsdag te behandelen als agendapunt 9.3. Ik merk hierbij op dat morgen om 15.00 uur de verzoeken

voor een regulier debat of een tweeminutendebat of een motie vreemd aan de orde van de dag nog kunnen worden ingediend, die aanstaande dinsdag dan nog aan de agenda kunnen worden toegevoegd. Dus u heeft morgen nog tot 15.00 uur om eventuele aanvullingen te melden. Dan kijk ik even de zaal rond of er nog andere leden zijn die iets willen opmerken met betrekking tot de agenda. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Voorzitter, heel duidelijk, het gaat over het begrotingsdebat, daar hebben we tijd voor gemaakt, maar ondertussen heb ik het vermoeden dat we dinsdag een bijna regulier debat gaan voeren met betrekking tot nog een hele hoop andere punten. Ik wil recht doen aan het begrotingsdebat en daar heb ik tijd voor nodig en daar hebben we allemaal tijd voor nodig, dus ik ga het niet nu vragen, maar ik wil wel alvast opmerken dat het kan dat we dus in tijdnood komen dinsdag, gezien het feit dat er drie reguliere agendapunten bij zijn gekomen. Ik zou graag mijn collega's willen oproepen om daar alvast over na te denken, gezien als we uit de tijd lopen, hoe we daarmee omgaan.

De **VOORZITTER**. Ik hoor geen verzoek, maar eigenlijk een soort vooraankondiging, van: mocht het zo zijn, dat u dan dinsdag terugkomt, dus dan gaan we dat dinsdag ook beoordelen. Zijn er nog andere leden die op de agenda nog iets op of aan te merken hebben? Niet? Oké, dan stel ik hem nu zo vast. Dan kom ik nu bij de spreektijd. De spreektijd welteverstaan dus voor vandaag, niet van dinsdag maar van vandaag. Het voorstel is om vandaag voor het begrotingsdebat een spreektijd van vier uur te hanteren. We komen dan, al eventjes vooruitlopend op de behandeling van de overige onderwerpen, op 12 november. Daar heb ik nu een voorstel voor een spreektijd van twee uur, plus de resterende spreektijd van het begrotingsdebat. Ik kijk even rond of de leden hiermee kunnen instemmen. Dat blijkt het geval. Het stemvenster is op dinsdag 12 november aan het eind van de vergadering. Amendementen en moties die vandaag worden ingediend zullen dus op dinsdag in stemming worden gebracht. Houd u daar rekening mee. We proberen rond 12.45 uur een lunch beschikbaar te hebben op de omloop voor de raadzaal en de warme maaltijd is rond 18.30 uur op de gebruikelijke locatie beschikbaar.

3. Vaststelling van de notulen van de raadsvergaderingen van:
a. 3 oktober 2024;
b. 10 oktober 2024;
c. 17 oktober 2024.

De **VOORZITTER**. Dan kom ik nu bij punt 3, vaststelling van de notulen van de openbare raadsvergaderingen van 3 oktober, 10 oktober en 17 oktober 2024. Wenst iemand het woord naar aanleiding van deze notulen? Mevrouw Bruin.

Mevrouw **BRUIN** (lr). Voorzitter, tijdens het stemvenster van de vergadering van 3 oktober hebben wij helaas verkeerd gestemd bij de motie 'Langere termijn voor middenkoop' van de Partij voor de Dieren, dus dat willen wij graag bij dezen weer in het verslag hebben. We gaan de uitslag niet veranderen, die trouwens goed was voor ons hoor, maar toch anders.

De **VOORZITTER**. Helder. Het is inderdaad niet mogelijk om een stem achteraf aan te passen, maar ik stel voor dat de opmerkingen ook als voetnoot in de notulen van 3 oktober zullen worden opgenomen. De heer Van Campenhout geef ik eerst even het woord. Hij stond als eerst.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Bij de vaststelling van de notulen willen we aangeven dat we een fout hebben gemaakt bij de vorige raadsvergadering. Ik heb een nieuw fractieteam en we hebben toen een fout gemaakt in het stemvenster. Door de miscommunicatie binnen ons team hebben wij gestemd voor het raadsvoorstel over de scenariokeuze renovatie Museum Boijmans Van Beuningen. Wij hebben voor gestemd, maar dit had tegen moeten zijn.

De **VOORZITTER**. Helder, dan zal dat ook aangepast worden, ook conform wat ik net heb gezegd tegen mevrouw Bruin, ook in de voetnoot. Aangepast, sorry vermeld als voetnoot, ik moet dit even heel zuiver formuleren. Het wordt vermeld als voetnoot bij de notulen van 3 oktober. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik vind het eerlijk gezegd een beetje raar voorzitter. Normaal gesproken zou je denken: dan zet je in de notulen van vandaag dat bij de behandeling van de notulen van de

vorige keer enzovoorts. Om te gaan zitten rommelen in de notulen van vorige keer. En ik vind het eigenlijk ook, normaal gesproken als we verkeerd stemmen zeggen we dat meteen even. Dan kan het ook meteen meegenomen worden in de notulen van desbetreffende vergadering. Dat maakt het allemaal iets overzichtelijker.

De **VOORZITTER**. Wij gaan even kijken hoe we het goed kunnen verwerken, zodat het ook in de notulen van deze vergadering goed staat. Het is meer dat mensen als ze ooit nog eens terugbladeren, kunnen zien dat op dat moment is gestemd, maar dat later daar een opmerking over is gemaakt. Dus het was als service bedoeld, we gaan hem ook hier netjes opnemen. Helemaal goed. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ja, en in het kader van de duidelijkheid wil ik graag weten wat Leefbaar Rotterdam dan gestemd heeft de vorige keer en wat het nu geworden is. Want ik heb helemaal niets aan dit soort opmerkingen. Ik werk in mijn hoofd met wat een partij vindt en als die de vorige keer anders was, werk ik daar nu mee, en ik weet bij god niet waar we het over hadden, dus een beetje toelichting zou wel heel interessant zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bruin gaat uitkomst bieden denk ik.

Mevrouw **BRUIN** (lr). Dank u voorzitter, dat ging over de motie van de Partij voor de Dieren, 'Langere termijn voor de middenkoop', een onderzoek om te kijken of we de middenkoop wat langer vast kunnen zetten in aantal jaren. Dat kunnen we namelijk nu niet. We hebben toen tegen gestemd, maar we hadden graag voor willen stemmen. Dat is gewoon, met zo'n fantastisch systeem dat we hier hebben, het stemmen gaat allemaal veel sneller. Dat overviel ons en toen was het al gebeurd. Ja.

De **VOORZITTER**. Volgens mij is het nu helemaal helder voor iedereen. Geen andere opmerkingen bij de notulen? Dan stel ik deze hierbij vast.

4. Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2024 week 42 tot en met 44

De **VOORZITTER**. Dan komen we bij het punt mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2024 week 42 tot en met week 44. Ik stel voor de behandelwijze zoals vermeld bij het desbetreffende stuk vast te stellen. Als u een opmerking heeft met betrekking tot een bepaald stuk, dan verzoek ik u het bijbehorende bb-nummer te noemen dat bij het stuk staat. Ik kijk even rond of er iemand is die hierop het woord wenst. Dat is de heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja, dank voorzitter. Het gaat over de lijst van ingekomen stukken week 44, de brief van wethouder Struijvenberg over wijziging en tijdlijn jaarrekening proces 2023, 24bb007474. Er staat hier nog dat het wordt betrokken bij de bespreking van de jaarstukken op 19 november, maar dat moet 3 december zijn. 3 december a.s. is er een extra vergadering van de COR uitgeschreven en dan zullen we deze stukken bespreken.

De **VOORZITTER**. Ja, waarvan akte. Hartelijk dank voor deze mededeling. Zijn er nog anderen die het woord wensen te voeren op dit punt? Ik constateer dat dat niet het geval is. Dan is hiermee ook de lijst van ingekomen stukken vastgesteld.

5. HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**. Dan komen we bij het punt Hamerstukken.

5.1 Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Parapluherziening Aanpassing Leidingstrook Hoogspanning Maasvlakte'

De **VOORZITTER**. Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Parapluherziening Aanpassing Leidingstrook Hoogspanning Maasvlakte'. Ik stel voor deze bij hamerslag vast te stellen.

5.2 Het voorstel tot aanpassing verordening Fractieondersteuning 2022

De **VOORZITTER**. Het voorstel tot aanpassing verordening Fractieondersteuning 2022. Die stel ik dan ook hierbij vast.

6. BEGROTINGSDEBAT

6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4
6.2 Het voorstel tot vaststelling van de tweede herziening van de begroting 2024 en de begroting 2025
6.3 Het voorstel tot vaststelling van de tweede herziening van de Kadernota Lokale Lasten 2022-2026
6.4 Het voorstel tot vaststelling van de belastingverordeningen;
A. Verordening onroerendezaakbelastingen 2025;
B. Verordening belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten 2025;
C. Verordening precario- en reclamebelasting 2025;
D. Algemene legesverordening 2025;
E. Verordening logiesbelasting 2025;
F. Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2025;
G. Verordening afvalstoffenheffing 2025;
H. Verordening bedrijfsreinigingsrecht 2025;
I. Verordening rioolheffing 2025;
J. Verordening parkeerregulering en parkeerbelasting 2025;
K. Verordening rechten markten 2025;
L. Verordening precario standplaatsen 2025;
M. Retributieverordening Openbare werken 2025;
N. Verordening lijkbezorgingsrechten 2025;
0. Verordening leges Publiekszaken Rotterdam 2025;
P. Verordening liggeld woonschepen 2025;
Q. Verordening leges Omgevingswet 2025;
R. Verordening logiesbelasting cruiseschepen 2025.

De **VOORZITTER**. Dan komen we bij punt 6, het begrotingsdebat. Het gaat over de begroting 2025, de wijziging van de begroting over 2024 en de belastingverordeningen voor 2025. We voeren het debat in twee termijnen volgens de bekende sprekersvolgorde. Ik heb het net al vermeld, maar ik hoop dat we vandaag een eind komen, zodat we wellicht de begroting kunnen gaan afronden. Mocht dat niet zo zijn, dan kunnen we daar altijd dinsdag weer verder op gaan en dinsdagochtend is er ook de gelegenheid om amendementen en moties te wijzigen of in te trekken. Het indienen van, let op, nieuwe amendementen en moties kan alleen in een eventuele derde termijn, dus nieuwe amendementen en moties. Besluitvorming over de begroting vindt dan plaats in het stemvenster op dinsdag. Als u in het debat refereert aan een ingediende motie, dan verzoek ik u ook het nummer van die motie te noemen. Dat maakt de administratie een stuk overzichtelijker. Dan geef ik als eerste het woord aan mevrouw Bokhove van de GroenLinksfractie. Ik zie dat de heer Biljoen nog een opmerking wil maken. U heeft het woord.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, even een punt van orde over de Integrale Huisvestingsplannen. De Integrale Huisvestingsplannen staan op dit moment nog in de begroting van 2025. We hebben er in meerdere commissies al over gesproken dat het te laat is aangeleverd op 8 oktober jl. en dat we het daardoor ook niet hebben kunnen bespreken. Op dit moment zijn de Integrale Huisvestingsplannen ook niet helemaal volledig, want ook de actuele onderhoudsplannen zijn er niet in meegenomen. Mijn voorstel is dus ook eigenlijk, wat we ook in de commissies hebben besproken, om dit niet nu te betrekken bij de begroting. Ik zie ook in de collegebrief, in de veegbrief staat dus ook dat de huidige projecten waar al toe is besloten door de raad, geen vertraging ondervinden door een latere vaststelling van de IHP's. Dus mijn voorstel is dan ook om de IHP's dus niet te betrekken bij deze begroting en op een ander moment te bespreken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen wil hier ook op reageren?

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ja, aanvullend. Het is niet eens mijn voorstel. Het is al besloten. In de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte hadden we hetzelfde debat en wij als commissie Bouwen,

Wonen en Buitenruimte zijn meestal degenen die de kar trekken met betrekking tot de Integrale Huisvestingsplannen. Daar is heel duidelijk in overleg met de wethouder besloten dat we gezegd hebben: het heeft geen haast. Het kan allemaal best wachten. Er zou een technische sessie komen. We zouden vervolgens een fatsoenlijk commissiedebat erover voeren en dan alsnog vaststellen. Dat heb ik overigens ook in het presidium gemeld, zodat ook eigenlijk iedereen, alle fracties op de hoogte waren dat we ons hier niet op voor hoeven te bereiden. En ik vind het echt buiten de orde dat we het dan op dit moment alsnog weer in een begroting gaan zetten. Het is echt not done, ik vind het echt ongelofelijk en mijn voorstel blijft, wat we eerder hebben besloten, niet behandelen en gewoon netjes technisch afhandelen en vervolgens ook nog eens een keertje een commissievergadering erover te doen. Het gaat over nogal wat dingen en we zijn er niet op voorbereid.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. In die zin ook bijval voor dit punt. Inderdaad, bijna in elke commissie is dit thema IHP, Integraal Huisvestingsplan, teruggekomen. De laatste keer ook nog in de commissie BOFV. Daar is nadrukkelijk aangegeven dat de wens bestaat om die technische sessie te organiseren. Dat is ook door alle wethouders toegezegd. Dus het lijkt me inderdaad netjes om dat dan ook op die wijze te doen, zodat we hier vandaag het zuivere debat met elkaar kunnen voeren.

De **VOORZITTER**. Ik kijk even rond en volgens mij zie ik daar ook instemming met dit voorstel. Goed ook dat het nog een keer hier aangehaald is, dus dank ook voor het memoreren. Dan zal dit punt nu geen onderdeel uitmaken van de begroting en u krijgt daar eerst ook nog een technische sessie over heb ik begrepen. Aldus besloten. Dan ga ik nu toch weer een poging doen om naar mevrouw Bokhove te kijken. Volgens mij is zij klaar, dus dan geef ik mevrouw Bokhove het woord.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). De tijd loopt, dan moet ik heel snel beginnen. Goedemorgen allemaal. Als grootste oppositiepartij trapt GroenLinks wederom af met de bespreking van de begroting, dit keer voor 2025. Er zitten slechts enkele maanden tussen de Voorjaarsnota van dit college en deze begroting. Je zou denken dat de stevige behandeling in juli nog een beetje nagalmde in de oren van het college en de coalitie. Meer dan dertig bewoners, wijkraden, organisaties trokken aan de bel en zeiden: stop deze koers van kille sanering. Stop de bezuinigingen op vrijwilligerswerk, welzijn en natuureducatie. De oppositie liet een breed en eenduidig geluid horen. Dit kan en moet anders. Een zomer lang om na te denken over de voorstellen van de oppositie en de zorgen van de insprekers. Je zou denken dat dat tot nieuwe inzichten leidt. Maar helaas, eenieder die de begroting heeft bekeken, zal constateren dat er geen koerswijziging heeft plaatsgevonden. Het college blijft penny wise, pound foolish, draait belangrijke initiatieven de nek om, en laat daarmee de Rotterdammers in de steek. Dat er dit keer minder Rotterdammers kwamen inspreken, betekent natuurlijk niet dat men het nu eens is met de bezuinigingsvoorstellen. Het is een teken aan de wand. Rotterdammers hebben er geen geloof meer in dat hun initiatieven op waarde worden geschat en dat inspreken leidt tot andere keuzes van het college. En GroenLinks en de PvdA zijn daarom niet in het stadhuis blijven wachten. Bij de verkiezingen van 2022 had Rotterdam het laagste opkomstpercentage aller tijden. En willen we dat Rotterdammers wel vertrouwen hebben in de gemeente, dan moeten we naar hen toe. Afgelopen week bezochten we samen met onze linkse collega's van de PvdA tal van initiatieven. Van inloophuis tot cultuurinstelling, Big Friends, de NME en vele andere, om hen te vragen hoe het ervoor staat. Om deze stadsbouwers, die dicht bij Rotterdammers staan, een hart onder de riem te steken. Zij laten immers zien dat zij Rotterdammers kunnen laten groeien en bloeien, de stad weerbaarder en sterker of mooier maken, en verdienen daarom zelf ook om in het zonnetje te worden gezet. Het leverde hun een groei-en-bloeipakket op en ons veel mooie gesprekken en prachtige uitspraken. Deze geven hoop voor de toekomst en wij delen hun goede adviezen graag met de raad en dit college. Bij het inloophuis in Spangen hoorden we: samen maken we de stad sterker door iedereen een warme en veilige plek te bieden. Dat deden ze net ook op de trappen van het stadhuis. Bij de Pauluskerk hoorden we: samen maken we de stad sterker door bed, bad en brood voor iedereen, onvoorwaardelijk. Het aantal buitenslapers is de afgelopen tijd schrikbarend gestegen. De coalitie lijkt doof en blind voor de brandbrieven en noodkreten uit onze samenleving, wil de winteropvang niet permanent openen voor mensen zonder dak boven hun hoofd, waardoor er dit jaar al drie dertigers zijn overleden op straat. Het is onmenselijk. Terwijl we hier debatteren, vecht een 37-jarige dakloze man in het ziekenhuis voor zijn leven, nadat hij met een zware steen op zijn hoofd werd geslagen toen hij nietsvermoedend lag te

slapen. Als de Landelijke Vreemdelingenvoorziening wordt gesloten, zal het aantal buitenslapers alleen maar verder toenemen, terwijl in andere steden deze opvang openblijft.

De **VOORZITTER**. Er is een interruptie van de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, we zijn de laatste weken getuige geweest van een aantal bijzonder lage aantijgingen. Ik noem een GroenLinks-raadslid dat op Instagram berichten deelt waarin letterlijk staat dat deze wethouder met zijn handtekening het doodvonnis van mensen tekent. Het is te smerig voor woorden. Maar begrijp ik nu goed dat mevrouw Bokhove de gemeente en het gemeentelijk beleid er de schuld van geeft dat een gek iemand anders probeert te vermoorden met een stoeptegel?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Voorzitter, u heeft geen steen in de hand, maar er ligt ook iemand buiten te slapen. We moeten echt bij de bron zijn. Deze man had niet buiten op straat moeten hoeven slapen en dit college doet er echt veel te weinig aan om te zorgen dat mensen een dak boven hun hoofd hebben. Het aantal buitenslapers neemt echt alleen maar toe. Door een motie van GroenLinks is wethouder Buijt in beweging gekomen om te zorgen dat er een extra voorziening opengaat, maar wat ons betreft gaat daar veel meer voor open. En wat u doet met het afschaffen van de LVV is zorgen dat er nog meer mensen op straat komen. Dat kan toch niet het beleid zijn? Hoe kunt u daar verantwoordelijk voor zijn? Hoe kunnen andere partijen daarvoor verantwoordelijk zijn, om te zorgen dat er niet minder maar meer buitenslapers op straat komen met alle gevolgen van dien. Er is geen buitenslaper die 's avonds rustig zijn hoofd neerlegt, want ze zijn altijd bang dat ze de volgende ochtend niet wakker worden of dat ze gevaar lopen om in elkaar getrapt te worden. Dat weet u net zo goed als ik. En ik geef u niet de schuld van een schop, maar ik geef u wel de schuld dat u er niets aan doet om te zorgen dat er minder mensen buiten op straat hoeven te slapen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). U zegt: u heeft geen steen in uw hand, dus u schuift mij nog net geen fysieke moordpoging in de schoot. Dat is al winst ten opzichte van wat fractieleden van u doen. Maar ook wat u zegt vind ik ronduit smerig. En ten tweede, het is bijzonder ongepast wat u doet. U kent de achtergrond van de persoon die daar ligt niet, u kent de achtergrond van die dader niet. Er waren onder GroenLinks ook personen op straat. Onder GroenLinks werd ook onderscheid gemaakt tussen rechthebbende en niet-rechthebbende personen. De personen die daar lagen, hadden onder uw beleid ook gewoon daar gelegen. Want u weet dat niet iedereen opgevangen kan worden, u weet dat daar regels op van toepassing zijn. U weet dat die regels onder u ook zo waren. En het feit dat u nu, zonder dat u enige achtergrond kent, zegt dat het door dit college komt en door deze coalitie komt en door deze partijen komt dat daar iemand op straat ligt die bijna met een stoeptegel vermoord wordt en dat dat anders niet gebeurd was, ik vind het nogmaals te ranzig voor woorden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik vind het komisch, maar volgens mij verdraait u mijn woorden volkomen. Ik uit een zorg die heel breed leeft in Rotterdam. Er zijn ongelofelijk veel mensen die zien dat er een toename is van mensen die slapen op straat. Dat moeten we niet willen. Vindt u het dan normaal om het zo te houden? U zou de ogen uit de kop moeten schamen en er toch alles aan moeten doen om te zorgen dat er gewoon minder mensen op straat komen te slapen. Het is echt toegenomen. Dat weet u ook.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans wil hierop reageren.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dat het aantal personen op straat toeneemt zie ik ook. Ik zie dat het college daarop inspeelt. Ik zie dat er onder andere een Actieplan Buitenslapers is geïntroduceerd waarin dingen gebeuren die uw college destijds nooit gedaan heeft. Dat is één. En twee, als iemand zijn ogen uit zijn kop moet schamen, dan is het GroenLinks. Het zijn partijen zoals de uwe die ervoor zorgen dat hier de grenzen voor iedereen openstaan, dat Oost-Europeanen zonder enige belemmering deze kant op kunnen komen, dat die op geen enkele manier bijna gedwongen teruggestuurd kunnen worden,

behalve met zes registraties. Het zijn partijen zoals de uwe die nooit iets hebben willen doen aan de asielinstroom, die nooit iets hebben willen bevorderen aan uitstroom en terugkeer naar het land van herkomst. Dat die mensen hier zijn, is niet de schuld van Leefbaar Rotterdam, maar van naïeve partijen zoals GroenLinks.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove, wilt u hier nog op reageren?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Voorzitter, ik ben blij dat u het woord 'mensen' in de mond neemt, het zijn mensen. En als mensen hier zijn dan is het toch werkelijk een stad onwaardig om te zorgen dat die mensen, als ze in problemen zijn geraakt omdat ze ontslagen zijn bij de kassen, omdat werkgevers hen hebben uitgebuit, als die mensen terechtkomen op straat, dan is het toch onmenselijk om daar niet voor te willen zorgen?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts. De heer Ceulemans wil toch nog reageren. Laatste keer.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, tot slot van mijn kant. Ook dit is totaal bezijden de werkelijkheid. Mevrouw Bokhove weet ook dat de doelgroep met name vanuit Oost-Europa die hier op straat leeft, in toenemende mate mensen zijn die helemaal nooit gewerkt hebben, dat dat mensen zijn die ook in Roemenië of in Polen of in Bulgarije al dakloos waren, hiernaartoe komen om hier hun geluk te zoeken. Ik neem het die mensen niet kwalijk, ik neem het mevrouw Bokhove wel kwalijk dat zij voor die praktijken haar ogen sluit en ik neem het haar kwalijk dat zij dit college en deze partijen en zelfs raadsleden en wethouders bij naam – wat haar fractie bij voortduring gedaan heeft – verantwoordelijk maakt voor doden, terwijl ook onder GroenLinks er mensen op straat sliepen. Ook onder GroenLinks werd onderscheid gemaakt tussen rechthebbenden en niet-rechthebbenden, dus u verwijt ons dingen op een smerige manier waar u zelf net zo verantwoordelijk voor was in het vorige college.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Richting de heer Ceulemans, als u volgt wat GroenLinks en de PvdA zowel in Europa als in het landelijk parlement hebben gedaan om aan de orde te stellen dat we juist tegen willen gaan dat arbeidsmigranten hiernaartoe komen uit Oost-Europese landen en hier uitgebuit worden, dat we dat helemaal niet willen. Maar wat wij wel willen is op het moment dat als ze eenmaal hier zijn, dan zijn ze ook van ons en dan zorgen we voor ze. En u heeft helemaal gelijk, via de voorzitter, ik weet niet wat de achtergrond is van de persoon die een steen op zijn hoofd heeft gekregen. Wat ik wel weet, is dat toen wij gisteren bij het inloophuis waren en toen we bij de Pauluskerk waren en we mensen spraken die tot onze verrassing daar helemaal niet van geschrokken waren, daar helemaal niet extra bang van werden. Omdat ze dit elke dag meemaken en elke nacht meemaken en überhaupt niet meer durven te slapen maar overdag ergens gaan liggen, omdat ze bang zijn voor hun leven, bang zijn om weer een keer een steen op hun hoofd te krijgen. Met alle zorgkosten ook van dien mijnheer Ceulemans. Wat ik dus inderdaad samen met mevrouw Bokhove niet begrijp, ik snap dat u zegt: oké, dit is zoals het nu gaat. Maar wat ik niet begrijp is dat als u ziet waar het toe leidt, dat u dan niet in actie komt. Ik begrijp het gewoon niet.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Waar ik ongelofelijk veel bezwaar tegen maak, is dat er een-op-een een parallel wordt getrokken tussen gemeentelijk beleid en een gestoorde gek die iemand met een stoeptegel probeert te vermoorden. Er lopen gekken rond op aarde, aan mijnheer Engberts, er lopen gestoorde mensen rond in deze stad. Er lopen in Nederland gestoorde mensen rond die leven op straat en die plegen moordpogingen op mensen. En het feit dat wordt gedaan alsof dat het gevolg is van gemeentebeleid, ik hoop dat u tenminste bereid bent om afstand van uw fusiepartner daarvan te nemen. Want dat dat gezegd wordt, nogmaals, als dit de lijn van mevrouw Bokhove is, dan heb ik heel veel moeite om de rest van haar betoog serieus te nemen.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat de heer Engberts hierop wil reageren.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Noch ik noch volgens mij mevrouw Bokhove heeft gezegd dat dit de oorzaak is van het beleid. Wat we wel zeggen is dat u niets eraan doet. U doet er helemaal niets aan. Ja, er lopen mensen rond die gestoord zijn, mensen met enorme psychische problemen. En daarom

moeten we ervoor zorgen dat mensen niet op straat hoeven te slapen. Precies daarom. Ik begrijp nog steeds niet waarom u het niet doet.

De **VOORZITTER**. Ik zie mevrouw Elfilali. Wil zij hierop reageren?

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Een punt van orde. Hoorde ik nu goed dat de heer Ceulemans zei 'gestoorde mensen à la de heer Co Engberts'? Hoorde ik dat correct? Want als dat het geval is, dan zou ik zeggen dat dat even teruggenomen moet worden.

De **VOORZITTER**. Ik heb het niet zo gehoord, maar als het zo zou zijn... De heer Ceulemans of de heer Engberts.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nou, ik heb genoeg verwijten richting de heer Engberts, maar deze niet.

De **VOORZITTER**. Dat lijkt me heel helder. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Inderdaad, wederzijds mijnheer Ceulemans.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, dan heb ik het verkeerd gehoord, maar dan ben ik wel even benieuwd wat de heer Ceulemans precies zei, want wij hoorden hier allemaal hetzelfde, dus misschien kan de heer Ceulemans even herhalen wat er gezegd werd.

De **VOORZITTER**. Ik weet het niet, volgens mij zat het gewoon in de lijn van het debat, maar volgens mij is het punt opgehelderd. Als ik het zo had gehoord, ik denk dat u van de vorige raadsvergadering nog zult herinneren dat ik er dan wel iets van vind. Dus ik ben daar redelijk scherp op, maar deze heb ik ook niet gehoord, dus dank. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. Ik probeer toch een beetje helder te krijgen waarom er nu hier geïnsinueerd wordt dat dit college niets doet. Dit college heeft voor de zomer een Actieplan Buitenslapers aangenomen. We zijn bezig met het creëren van extra plekken. Volgens mij wordt er juist ingezet om zoveel mogelijk mensen een dak boven hun hoofd te bieden. En er kan een keertje iemand overlijden, maar we zetten in om dat niet te laten gebeuren en er is altijd zorg voor die mensen. Waarom noemt u alleen maar het negatieve verhaal? Ik vind dat zo jammer.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik hoor daar geen vraag in, maar ik krijg wel dertig seconden. Ik heb niet gezegd dat er iemand hier in deze zaal direct verantwoordelijk is voor de dood van de mijnheer waar ik aandacht voor vraag. Er is iemand die knokt voor zijn leven. Die wil ik alle support geven. Wat ik wel heb gezegd, is dat het aantal straatslapers toeneemt, niet afneemt, dat het een gevolg is van de motie van onder andere GroenLinks dat uiteindelijk dit college in beweging is gekomen, want we hebben hier niet voor de eerste keer aandacht voor gevraagd. En er zijn wel degelijk oplossingen, want we willen niet dat mensen op straat slapen. Gooi die winteropvang gewoon de hele winter open. Op het moment dat het slecht weer is, weigert wethouder Buijt, die over zorg gaat, de nachtopvang open te gooien. Op het moment dat die mensen op straat slapen, hebben zij meer risico dat zij ziek worden, ongezond worden, overlijden, en is het niet op straat dan is het wel in de ambulance ergens naartoe of in het ziekenhuis uiteindelijk. En dat hebben wij met elkaar in de hand, en daar kunnen we andere keuzes in maken. Dat is ook wat de Jonge Democraten aan hun eigen ouderpartij vragen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, als ik dan opeens hoor dat linkse partijen veiligheid in deze stad zo belangrijk vinden, waarom vind ik u dan nooit aan mijn zijde als we het over cameratoezicht hebben, dat we willen uitbreiden, of zaken als preventief fouilleren?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove. Wil de heer Engberts hierop reageren? Ik geef eerst mevrouw Bokhove even de gelegenheid om te reageren.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Omdat cameratoezicht helemaal geen bronmaatregel is. We gaan hier iemand opsporen omdat er toevallig een camera stond, maar in eerste instantie hadden wij helemaal niet gewild dat die mijnheer buiten op straat had moeten slapen. We moeten zorgen dat we bij de bron maatregelen nemen. Inzetten op preventie, zorgen dat jongeren niet op het slechte pad komen. Cameratoezicht is uiteindelijk een opsporingsmiddel. Maar het is geen maatregel om te zorgen dat we hier een mooiere en betere stad krijgen met meer kansen voor iedereen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, richting mevrouw Van Groningen, u weet als geen ander mevrouw Van Groningen, dat de PvdA helemaal niet principieel categorisch tegen cameratoezicht is. U weet heel goed wat ons standpunt daarin is. U weet alleen ook heel goed dat we dat altijd samen zien met andere maatregelen. Gisteren waren wij ook bij de nachtopvang, bij de winteropvang. Die is dus gewoon nog dicht want het is niet koud genoeg. Gooi hem open, dan hadden al die mensen die vannacht weer op straat hebben moeten slapen, niet op straat hoeven slapen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove, wilt u uw betoog vervolgen?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Nogmaals dus, op het moment dat de Landelijke Vreemdelingenvoorziening wordt gesloten, zal het aantal buitenslapers alleen maar verder toenemen, terwijl in alle andere steden deze opvang openblijft. En wie van de coalitiepartijen durft nu dadelijk hardop te zeggen dat ze trots zijn op dit gevoerde beleid? Hoe kan het college sturen op een toename van straatslapers? De Jonge Democraten hebben zich duidelijk uitgesproken en ik hoop dat het volwassen D66 hun domme beslissing uit het coalitieakkoord durft terug te draaien. GroenLinks heeft een amendement om de LVV structureel vanaf 2025 open te houden, net zoals in andere grote en middelgrote steden. En daar hoort ook een motie bij, 'Houd de LVV ook open in Rotterdam!' Dat is het amendement. De motie 'Snel en duurzaam verdichten', o dat is een andere. We hebben alleen het amendement, samen met PvdA, ChristenUnie, CDA, BIJ1, SP, Partij voor de Dieren en Volt.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, niet over de LVV, maar heel even terug, want ik liet het even bezinken. Maar zowel mevrouw Bokhove als de heer Engberts hebben heel grote moralistische woorden over de winteropvang. Waarom gooi je dat niet gewoon permanent open? Waarom is die nu dicht omdat het niet koud genoeg is? Was het de vorige collegeperiode anders of ging het toen ook gewoon uit van vriestemperaturen mevrouw Bokhove?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Voorzitter, toen was het probleem ongelofelijk veel minder groot, waren er aanzienlijk minder straatslapers. Wij hebben echt veel vaker de winteropvang opengedaan. We hebben de hele coronaperiode gezorgd dat mensen binnen konden slapen. We hebben wel oog en oor gehad voor de mensen en voor hun noden hoor. Ik zou het onvergelijkbaar vinden. Dat was een college met perspectief, met samenwerking. Dat was echt iets anders dan dit grauwe grijze zooitje hoor.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Mevrouw Bokhove gaat nu gewoon af als een gieter. Het is even voor de mensen thuis goed om dit te weten. Mevrouw Bokhove en de heer Engberts blazen ongelofelijk hoog van de toren. Dit is een kil college, het vorige college deed qua samenwerking en perspectief en blablabla. Het vorige college had gewoon als voorwaarde voor de winteropvang dat het moest vriezen, net zoals dit college dat heeft. Het is op geen enkele manier anders. Dus mevrouw Bokhove zegt eigenlijk: als ik zelf lekker op dat pluche zit, vind ik het prima dat mensen bij 1 graad op straat slapen. Als ik aan die kant van de zaal zit, maak ik er een hele hoop heisa over.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove, of de heer Engberts wil erop reageren. Oké.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, ik sta wel een beetje te koken. De vorige periode hebben GroenLinks en PvdA onder andere moties ingediend om inderdaad die winteropvang open te houden. Er was geen

meerderheid voor in de raad. Wij durfden tegen ons college in te gaan. Doet u dat nu ook eens een keer. Ga er gewoon tegenin en zeg: het moet anders. Ga niet hangen van: goh, ik heb vroeger zo gestemd en daarom ben ik daar nog steeds tegen. Wij kunnen daar best van loskomen, alleen waren wij er altijd al voor. Alleen is het toen weggestemd. En ik roep andere partijen op om, ziende wat er nu gebeurt in de stad, stap over je eigen stemgedrag van het verleden heen en zorg gewoon dat het openblijft.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Het vorige college wemelde van de partijen die nu een heel grote mond hebben over de winteropvang die permanent open moet. Ik constateer gewoon, toen u de vorige periode in het college zat, net als de heer Vonk, net als mevrouw Bokhove, heeft u het geen belangrijk punt gevonden, heeft u intern niet uw best gedaan om dat te veranderen. Dat het niet gebeurde vindt u ook helemaal prima. Het is gewoon zo gebleven, het is vier jaar lang zo gegaan. Het gaat nu ook zo. U vindt het pas sinds 2022 een probleem omdat u daar zit en niet daar.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts, en daarna geef ik even het woord aan de heer Vonk, want die werd ook aangesproken, dus ik hoop dat de heer Coşkun daar ook akkoord mee is.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, wij hebben onze stinkende best gedaan om dat te veranderen. Het is niet gelukt, dat geef ik toe, omdat we niet de meerderheid in de raad meekregen. Maar we zullen ons best blijven doen en er is maar één vraag die ik aan de coalitiepartijen stel: wees net zo dapper zoals wij zijn geweest om gewoon tegen je college in te gaan. Dat kun je gewoon doen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Nog een klein beetje uitleg voor de heer Ceulemans hoe het werkt in deze zaal. Het openstellen van een permanente winteropvang is een politieke keuze en die politieke keuze maken we aan deze kant van de tafel, niet aan die kant van de tafel. In de vorige periode zijn inderdaad initiatieven geweest, moties geweest vanuit deze kant om een permanente winteropvang te hebben. Dat was een opdracht aan het vorige college. Maar die is niet aangenomen, omdat er partijen waren zoals toen al D66 en Leefbaar Rotterdam, die ervoor zorgden dat er geen meerderheid kwam aan deze kant van de tafel. En dat is de enige reden waarom er toen geen permanente winteropvang is ingevoerd. Dat was uw partij. Zo is het gegaan en het hoort ook zo te gaan dat wij hier de politieke keuzes maken op basis van een meerderheid. En die is er niet gekomen door uw opstelling. En daarom liggen er inderdaad, zoals mevrouw Bokhove ook terecht zegt, nu te veel mensen op straat.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, dus even concluderend, het is de schuld van oppositiepartij Leefbaar Rotterdam dat coalitiepartij ChristenUnie geen dingen voor elkaar krijgt, een heel helder verhaal. Het is niet te volgen. En twee, op het moment dat u in een coalitie zit en in een college, dan kunt u dingen voor elkaar krijgen. U heeft het niet voor elkaar gekregen, intern niet, en u heeft hier heel grote woorden hè, er wordt hier geschermd met doden, er wordt hier geschermd met humaniteit. Maar op het moment dat u zelf in het college zit, vindt u het dus kennelijk niet waard om dat hoog op te spelen binnen een coalitie om dat er doorheen te krijgen. Ik weet precies hoe ik uw woorden op waarde moet schatten en dat is niet heel erg hoog.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja, inderdaad voorzitter, ik schets hoe het gaat hier in de raad en zoals het zou moeten gaan. Niet via achterkamertjes dan inderdaad het college maar bewegen. Zo werkt het misschien bij u, maar in ieder geval niet in een ordentelijke democratie. Dan voer je hier het debat en hier dien je die motie in en hier stem je over de motie. Zo gaat het. Zo is het gegaan en inderdaad, dan is er een partij als de uwe die ervoor ligt en die er dus voor zorgt dat zoiets niet doorgaat. Ja, dan heeft u inderdaad als oppositiepartij heel erg veel te zeggen met uw toen elf zetels. Gelukkig worden het er wel steeds minder en we zien ernaar uit dat het nog kleiner wordt natuurlijk. De lijn is in ieder geval constant naar beneden, dat stemt ons wel hoopvol.

De **VOORZITTER**. Ik geef tot slot nog even het woord aan de heer Engberts, maar de heer Coşkun staat ook al eventjes.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, ik zou de heer Ceulemans willen vragen waarom hij niet blij is met het voortschrijdend inzicht in ieder geval van de kant van PvdA en GroenLinks, zoals wij ook blij zijn met het voortschrijdend inzicht van de heer Ceulemans dat hij heeft toegestaan dat er toch zestig mensen worden opgevangen nu in Overschie, Oost-Europeanen. Hij zou blij moeten zijn, want als het aan de SP ligt slaapt niemand op straat. Niet in de zomer en niet in de winter. Dat is gewoon menselijke waardigheid en het staat gewoon in alle verdragen van de rechten van de mens. Maar je zou blij moeten zijn dat in ieder geval die partijen nu permanent iedereen willen opvangen, tenminste in de winter, en wat ons betreft ook in de zomer. En u had zelf voortschrijdend inzicht met die zestig Oost-Europeanen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts lijkt hierop te willen reageren. We moeten even de ordentelijkheid van het debat proberen te houden, maar de heer Engberts wil nog reageren.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Het is feitelijk onjuist voorzitter. Wij hebben hier altijd voor gestreden. De heer Ceulemans zegt dat wij grote woorden gebruiken. Maar wij gebruiken geen grote woorden. Het zijn de feiten. Het zijn gewoon de feiten die we zien. En wat ook een feit is, is dat Leefbaar Rotterdam de coalitiepartners kennelijk gegijzeld heeft omdat ze niet voor permanente winteropvang mogen stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. Ik begrijp dat de PvdA van feiten houdt, dan heb ik een feitje voor u. U heeft namelijk in 2021 tijdens de begroting tegen de motie van DENK gestemd die vroeg om de permanente winteropvang mogelijk te maken. Dat was uw partij. Dus u kunt wel zeggen dat u er altijd voor was. Dan moet u ook eerlijk zijn en de feiten helder hebben.

De **VOORZITTER**. Tot slot de heer Engberts en dan gaan we echt terug naar mevrouw Bokhove, want die staat in haar termijn.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, ik heb niet alle moties, maar ik weet nog wel dat er op dat moment meerdere moties waren mevrouw Van Groningen. Er waren op dat moment meerdere moties en ik zou het heel fijn vinden als DENK deze motie uit 2021 dan nog een keertje even op tafel kan leggen. Dan kunnen we kijken of die inderdaad precies hetzelfde was als de motie die wij toen ook samen met andere partijen hadden ingediend. Want zo is het gegaan. Er waren meerdere moties en wij stemden voor de motie die wij het beste vonden. En als DENK deze motie, ik vind het heel fijn dat mevrouw Van Groningen ook deze historie even opduikelt, dus ik nodig niet alleen uit, maar ik verwacht nu ook eigenlijk, ook na het gelach vanaf de zijde van het college om deze grap, dat DENK natuurlijk deze motie afstoft en opnieuw indient. En dan kunnen we een permanente winteropvang hebben, heel fijn.

De **VOORZITTER**. Ik deed een verwoede poging om mevrouw Bokhove weer aan haar termijn te helpen, maar ik vrees een beetje dat we nu toch weer doorgaan met het debat. Ik geef de heer Ceulemans en de heer Soytekin ook nog even een reactie, en dan gaan we echt door, want anders duurt het wel heel lang.

De heer **CEULEMANS** (lr). Eens voorzitter, en het is ook een conclusie van mij. Ik ga het even concluderen. GroenLinks en PvdA zijn voor permanente winteropvang, zijn ervoor dat iedereen altijd opgevangen moet worden, behalve als ze in de coalitie zitten, en behalve als er moties over ingediend worden. Helder.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin tot slot.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Ja, met betrekking tot de motie. Misschien is het wel goed dat de heer Engberts dan bij dezen aangeeft de notulen van de vorige raadsvergadering waar hij tegen heeft gestemd even te herstellen.

De **VOORZITTER**. Ik zou bijna de voetnootdiscussie nog willen gaan openen. Echt tot slot mijnheer Engberts, want dan ga ik naar mevrouw Bokhove.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Inderdaad voorzitter, graag, dat komt dan nu in de notulen van deze vergadering, dat wij altijd voor een permanente winteropvang zijn geweest. Het is feitelijk onjuist wat de heer Ceulemans zegt. Wij hebben het niet voor elkaar gekregen, maar dat is de democratie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen, echt tot slot, want ik wil echt wel door met mevrouw Bokhove. O, mijnheer Van Campenhout, excuus.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Voorzitter, er wordt echt van alles gezegd hier in deze raad over wel of niet tegen, maar er ligt een motie van DENK, en mijn partij heeft tegen gestemd, dat heeft de heer Vonk gezegd. Uw partij heeft ook tegen gestemd. En ChristenUnie heeft tegen gestemd. We hebben allemaal tegen gestemd. We zaten toen allemaal in het college. En wat is de conclusie? Het blijkt maar weer eens dat het niet zo makkelijk is als het lijkt. U kunt heel hard roepen, wat hebben wij gedaan het afgelopen jaar? Wij hebben voor alle EU-arbeidsmigranten, wat ons de vorige periode niet is gelukt, nu opvang geregeld. En u kunt heel hard roepen over wat u wel wilt en wat u niet wilt. De conclusie is: u heeft het niet geregeld.

De **VOORZITTER**. Oké, ik ga de heer Van Campenhout nog een reactie geven en dan mag de heer Engberts, maar ik ga echt even door met mevrouw Bokhove, want zij staat daar denk ik nog met een aantal punten die zij wil noemen. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Voorzitter, dank u wel. Ik hoor heel veel partijen nu zeggen: we hebben toen voor gestemd, we hebben toen tegen gestemd. We weten nu wat dakloosheid met mensen doet, dus de vraag is: waarom zou je er dan niet iets aan doen? Als we het zo eens zijn dat de nachtopvang open moet, zullen wij dan als BIJ1 opnieuw de motie indienen. Krijgen we dan iedereen mee? Want dan zijn we gelijk klaar met dit debat. Ik hoor graag van de gehele oppositie en coalitie. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, echt heel kort.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Heel kort voorzitter. De conclusie: het dualisme in de politiek is dood. Denkt u daar allen maar eens over na bij de volgende verkiezingen, want dat is waarom de kiezer anders kiest tegenwoordig.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove, u mag uw betoog vervolgen.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Nou, we zullen de factchecker over 2021 er nog eventjes bij halen, maar GroenLinks is altijd voor winteropvang geweest, een permanente winteropvang. Want wij willen niet dat mensen op straat slapen, want we hebben die problemen gezien. En dat is ook waarom wij zo ontzettend tegen de vorming van deze coalitie waren, met dubbelrechts, want dan weet je wat de uitslagen en de meerderheden in de raad zijn. We hebben het nu over de nachtopvang en als dat dan nu goedgepraat kan worden, dat bijvoorbeeld ook de inloophuizen overdag... want ook overdag wil deze coalitie niet eens meer zorgen voor mensen die onze hulp nodig hebben en die niet op straat zouden moeten zijn omdat ze eigenlijk ondersteuning en zorg nodig hebben. Dat maakt deze stad zo kil en koud, en dat ga je niet oplossen met cameratoezicht. Dat ga je alleen maar oplossen door mensenwerk, en daar hebben wij het dadelijk ook nog over. Onze stad heeft meer perspectief nodig. En dat vraagt om visie van het stadsbestuur. Niet kortetermijndenken, en alleen aan de eigen doelgroepen uit het coalitieakkoord. Het Havenbedrijf ontving recent een brandbrief van een grote groep jongeren en diverse organisaties. Die hebben wij als politieke partijen ook gesteund, want wij zien dagelijks de gevolgen van klimaatveranderingen in de hele wereld op de journaals. En wij hebben zelf hier in Rotterdam het behalen van onze klimaatdoelen voor 2030 en 2050 nog niet eens scherp in beeld. De jongeren verzoeken het Havenbedrijf meer tempo te maken met de afbouw van fossiel en leidend te worden in de duurzame maakindustrie en circulaire economie. Dat is een grote kans voor Rotterdam. En die doorbraak, dat keerpunt is ook echt nodig. Kent de wethouder Haven deze brief en wat kan hij hierin verder betekenen? Gaat de wethouder het afbouwen van fossiel verder aanjagen en versnellen? De wethouder Klimaat stelt zich in een aantal opzichten nog erg...

De **VOORZITTER**. Excuus, mevrouw Van Groningen heeft een vraag.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, u heeft het over onze klimaatdoelen en zodra GroenLinks aan het woord is gaat het er altijd over dat we het niet halen. Ik vind dat toch interessant, omdat uw eigen GroenLinks Europarlementariër Bas Eickhout heeft gezegd: ik stel die doelen helemaal niet ter discussie, maar wat ik wel ter discussie stel, zegt hij, is het feit dat wij duidelijkheid moeten verschaffen. En elke keer vraagt u weer meer, vraagt u weer meer aan die bedrijven. En daarmee zijn wij een onbetrouwbare overheid als het aan u ligt. Ik denk dat dat ontzettend schadelijk is om juist die CO_2-doelstellingen te halen. Sterker nog, als u ze allemaal wegpest, dan weet ik één ding zeker, dan gaan we die CO_2-doelstellingen niet halen. Dus ik zou u graag willen oproepen om eens te stoppen met die grijze krimp en op te roepen tot die groene groei, die bedrijven hier te houden en ze op een positieve manier te stimuleren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Volgens mij hebben we als haven hier in deze stad een enorm grote opgave. De haven hier is verantwoordelijk voor 17% van de totale uitstoot in heel Nederland. En als je niet actief klimaatbeleid gaat voeren, dan gaat die afbouw van fossiel helemaal niet plaatsvinden. Want de bedrijven blijven maar wachten en wij staan eigenlijk nog in standje achteruit. We hebben een aantal dingen ook goed gedaan. In de stad lukt het ons redelijk goed om de klimaatdoelen te halen. De reductie hier, binnenstedelijk, ligt op tempo. Maar voor 2030, en dat is echt ongelofelijk snel, en 2050, hebben wij nog niet die stip aan die horizon. En we moeten nu beginnen, we moeten niet wachten, we moeten zorgen dat we daarin versnellen en we moeten zorgen dat de ruimte dus niet meer aan fossiele bedrijven wordt vergund in de haven, maar dat we echt stappen vooruit gaan zetten. Het gaat niet snel genoeg en we hebben inderdaad groene groei nodig.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, waar haalt u dan vandaan dat die bedrijven niets aan het doen zijn? Heeft u wel eens gesproken met die bedrijven in de haven? Heeft u gezien waar ze allemaal in investeren? Want ik merk elke keer dat u alleen maar deze bedrijven in een kwaad daglicht zet, maar het probleem ligt niet bij die bedrijven, het probleem ligt bij overheden die niet doorpakken om belemmeringen weg te nemen. Ik zou u willen vragen of u gewoon mijn hand wil pakken en samen wil strijden bij de rijksoverheid om te zeggen: laten we werk maken van het wegnemen van belemmeringen zoals die netcapaciteit, zodat die bedrijven door kunnen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dit is zo grappig, dat ik net zeg: er wordt zoveel naar het rijk gekeken om te kijken hoe er versneld kan worden. En dat is ook mijn volgende zin hier al, dat dit college zich in een aantal opzichten steeds erg afhankelijk opstelt van het rijk. En ik moet zeggen, ik heb in deze coalitie, vanuit het rijk, ook niet zo heel veel fiducie dat er op het gebied van stikstof, op het gebied van CO_2-reductie, heel veel stappen gemaakt gaan worden. En ik wil juist ook oproepen om hand in hand met u te strijden om te zorgen dat we hier in Rotterdam de stappen gaan zetten die nodig zijn, onder andere ook, want het is code rood op Zuid rondom de netcongestie. Daar zetten we echt nu inderdaad, alle zeilen bij en dat kunnen we inderdaad alleen maar samen doen. En ik had ook een vraag aan de wethouder Klimaat: hoe wil zij zorgen dat we die gereserveerde middelen voor het aardgasvrij maken in die wijken snel en voortvarend kunnen gaan inzetten en niet alleen wachten op het rijk, maar dat we zelf proberen als Rotterdam die stap naar voren te maken? U vroeg ook nog: waarom spreekt u nooit met bedrijven als Shell? U kent ongetwijfeld het begrip greenwashing. Shell blijft met name inzetten op fossiel. Ze doen soms alsof ze weer een groen initiatief oppakken, maar u weet ook, recent zijn weer bezuinigingen aangekondigd bij Shell op de duurzame tak en de duurzame banen worden afgebouwd. Sorry, ik heb daar dan niet veel vertrouwen in. Ik zie veel liever investeringen in wind, windenergie, wind op water, maak daar waterstof van. Daar hebben we de plek voor nodig en we moeten niet in de tussentijd gronden uitgeven in het Havenbedrijf aan bedrijven die bezig zijn met fossiel.

De **VOORZITTER**. Ik hoorde mevrouw Van Groningen geen specifiek bedrijf noemen, maar zij heeft nog reactiemogelijkheid.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter, ik heb inderdaad geen bedrijfsnaam in de mond genomen. Er zijn namelijk niet alleen bedrijven zoals u net heeft genoemd, maar heel veel bedrijven in de haven, sterker nog, er staan 200 bedrijven te wachten om aangesloten te worden. Die hebben allemaal last van die netcongestie. Daar maken wij ons ongelofelijk grote zorgen over. Ik ben het met u eens dat we moeten investeren in groene energie en daarom willen wij bijvoorbeeld ook kernenergie. Dat is ook hartstikke groen, dat is hartstikke goed voor onze haven. Daarmee kunnen we heel veel problemen oplossen en ik zou willen dat u daar ook eens een keertje voor zou strijden, want ik denk dat dat ook een oplossing is waar we wel naartoe moeten met elkaar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik krijg dertig seconden denk ik na deze vraag. Netcongestie is inderdaad de druk op het net. Maar het maakt niet uit welke energie erin gaat. En we hebben wat dat betreft niet-specifieke kleine modulaire energiecentrales nodig, kerncentrales nodig. Dat duurt nog ontzettend lang, die zijn onbetaalbaar. Het is eigenlijk nog helemaal niet state of the art. We hebben slimme duurzame windenergie, zonne-energie, zorg dat dat goed aan land kan worden gebracht, maar laten we inderdaad beginnen met het oplossen van die netcongestie. Dat is het toverwoord en daar moeten we aan werken. En dat is niet specifiek door kerncentrales te bouwen.

De **VOORZITTER**. Tot slot mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, daar verschillen wij dus van mening. Wij zijn altijd de partij van het optimisme en kijken naar de kansen die er liggen. Ik denk ook zeker dat er een grote kans is voor kernenergie in combinatie met waterstof. Ik wil nog even terug naar waar u het eerder over had. Dat DCMR-rapport gaat over heel de stad. Bedrijven zijn echt bezig, wij moeten gewoon ervoor zorgen dat we de belemmeringen oplossen. Daarom moeten we aankloppen bij die rijksoverheid, want het klimaatprobleem is niet alleen een Rotterdams probleem. Het is een probleem van ons allemaal.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Hand in hand om de netcongestie op te lossen. Uw oplossingen, u vergelijkt een beetje appels en peren. Netcongestie moet worden opgelost. Het grappige is, u vraagt van: 'spreekt u wel eens met die bedrijven in de haven?' Maar spreekt u zelf het Havenbedrijf wel? Want het Havenbedrijf wil ook die kerncentrale niet en volgens mij heeft u deze discussie al een paar keer gevoerd. Mevrouw Abrahamse en mevrouw Morkoç kunnen hier eindeloos over stoeien. Maar versnelling is dringend noodzakelijk en daar wil ik nog maar eens een keertje als GroenLinkser toe oproepen. Niet alleen op het gebied van klimaat maar ook op het gebied van wonen.

De **VOORZITTER**. Ik kijk nog even naar mevrouw Van Groningen. Ik had tot slot gezegd. Ja, we blijven vragen over en weer stellen. Inderdaad, dat valt me ook op. Echt met een antwoord en dan gaat mevrouw Bokhove weer door met haar betoog.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Mevrouw Bokhove stelde mij een vraag: spreekt u die bedrijven en het Havenbedrijf überhaupt wel eens? Nou, ik kan u verzekeren, met zeer grote regelmaat en ik ga ook zeer graag in de haven op bezoek om zelf te kijken wat ze allemaal doen. Daarom weet ik dat ze investeren. Maar laat ik u ook vertellen dat in de haven, gewoon op de Eerste Maasvlakte, gewoon een zoekgebied, een waarborggebied voor kernenergie is opgenomen, dus misschien wil het Havenbedrijf het niet, maar dat is wel iets wat gewoon landelijk is aangewezen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik hoor uw bevestiging inderdaad dat het Havenbedrijf helemaal geen kerncentrale wil. Dat klopt ook en ik zou me ook willen aansluiten bij dat advies, want inderdaad is al die ruimte veel meer nodig voor groene duurzame bedrijven, circulariteit, om die aan te jagen, en dan gaan we als stad vooroplopen, wat we willen, want het is een kans, die duurzame energie en groei. Ik zei net al, ook op wonen is er een hoge urgentie, niet alleen op het gebied van klimaat. De huurders van Havensteder, want dan gaan we weer even terug naar onze bezoeken, vertelden ons: samen maken we de stad sterker door fijn en heerlijk wonen voor en door Rotterdammers. Door het achterblijven van de bouw van nieuwe en betaalbare woningen voor alle groepen en met name in de sociale sector komen

Rotterdammers tegenover elkaar te staan. En ook hier moet dus vaart worden gemaakt. En dat kan met deze motie die we hier hebben, de motie 'Snel en duurzaam verdichten, lager dan 70 meter bouwen', met de PvdA en de ChristenUnie samen, en met het amendement 'Ruimte voor Paris Proof bouwinitiatieven'. Want door duurzaam bouwen en sneller bouwen slaan we twee vliegen in één klap. Die is samen met Volt, Partij voor de Dieren en PvdA. We zullen dadelijk horen van de coalitiepartijen dat er sprake is van krapte en dat bezuinigingen noodzakelijk of onvermijdelijk zijn. En dat is niet waar, want het kan anders. Dat hebben we u voorgerekend in het voorjaar. En bedenk, het wegvallen van een aantal initiatieven gericht op voorkomen en versterken op preventie, kost ons als samenleving een veelvoud aan gemiste kansen, aan gemist perspectief, aan hogere zorgkosten, toename van schulden en armoede, toename van politie-inzet en meer criminaliteit. Zorgkosten worden niet lager als we bezuinigen op welzijnswerk. De uitdagingen van de stad worden niet opgelost door te snijden in het sociaal weefsel. En Big Friends, waar we gisteren waren, zegt daarover, en die hebben ook een petitie ingediend vanochtend bij de nieuwe burgemeester: samen maken we de stad sterker door echte aandacht. Laat jongeren groeien en bloeien. Nogmaals doen wij een beroep op uw gezond verstand, voor de toekomst van onze jongeren. Middels een amendement en motie, 'Laat organisaties doorbouwen aan een stad met jongeren', van GroenLinks en PvdA, en een amendement 'Bouw voort op de bestaande sociale netwerken in de stad'. Ook kiest GroenLinks ervoor de stad te versterken door te voorkomen dat volwassenen en kinderen moeten leven in armoede. Geld dat voor armoede en schuldenaanpak is gereserveerd moet niet op de plank blijven liggen of opgaan aan andere uitgaven, en daarvoor hebben we een motie, 'Laat geld voor armoedebestrijding niet op de plank liggen'. En dan doe ik meteen een volgende motie. Wij zijn ook bij het COC geweest. Het COC geeft ons mee dat Rotterdam sterker wordt door werkelijk samen te leven, door verbinding te zoeken en kleur in de stad te brengen. De omnibusenquête laat zien dat er dalende cijfers zijn op inclusie en samenleving en ook hier is er een onderschrijding of wordt er onvoldoende geïntensiveerd om te zorgen dat die stad echt één stad gaat worden. Dus een motie 'Echt aan de slag met inclusie'. Het college kleunde bij de Voorjaarsnota flink mis in de financiële besluitvorming. Essentiële raadsvoorstellen ontbraken. Het college en de coalitie nemen nadat ze zichzelf eerder al fêteerden met geld uit de erfpachtconstructie, een meevaller van € 7 miljoen in de toekomst, nu een greep van € 100 miljoen uit de kas van toekomstige colleges, alle goede en doorgerekende tegenvoorstellen vanuit de oppositie ten spijt. Inmiddels heeft zelfs de provincie een brief geschreven dat het voor de raad financieel lastig sturen is door grote afwijkingen met de oorspronkelijke begroting.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans heeft een vraag.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, even voor mijn begrip. Heeft u het daar inderdaad over het debat waarin u dit college van geen financiële degelijkheid betichtte en dat u vervolgens zelf besloot om het tekort met € 100 miljoen te laten oplopen? Was het dat debat?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Voorzitter, er lag een hele tegenbegroting aan ten grondslag. Wij maken andere financiële keuzes. Dit is echt een jij-bak van hier tot aan het einde van de wereld ongeveer. Er lag een tegenbegroting onder met andere keuzes hoe wij zouden zorgen dat die kosten helemaal niet zo op zouden lopen, omdat wij van onze stad en onze stadsgenoten vragen dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. En ik denk dat een heleboel mensen daar graag toe bereid zijn, want mensen willen niet in een stad wonen waar te veel mensen buiten moeten slapen. Er zijn mensen die echt graag hun steentje bij willen dragen en bovendien hebben wij ook nog de vorige begroting onderbouwd met een heleboel kosten die zoals uw wens in uw college, niet eens de Rotterdammers zouden raken, omdat we bijvoorbeeld de toeristen mee laten betalen of dat we het bedrijfsleven meer mee laten betalen. Er lag een prima financiële onderbouwing, maar u kiest ervoor om op de pof te leven.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dit is wel echt het summum van de pot verwijt de ketel. U verwijt ons op de pof te leven en u was inderdaad tegen de hele RIM-constructie van € 100 miljoen. Toen vroegen we: wat is dan het alternatief? En het alternatief was het tekort met € 100 miljoen laten oplopen. Dat was wat u wilde en dat was wat u deed. En de enige duidelijke keuze die u inderdaad maakte in die tegenbegroting was de lasten af te wentelen op wat u dan het bedrijfsleven noemt, de ozb voor

bedrijven. De ozb voor bedrijven bestaat niet, dat is de ozb voor niet-woningen, en daarmee wilde u dus de kosten afwentelen op de sportvereniging die op omvallen staat, massaal vanwege de nasleep van corona, de bakker op de hoek, de volkstuinvereniging. Dat is wat u dan kennelijk als het grootkapitaal ziet. Daar wilt u het geld halen. Dat was de enige duidelijke keuze die u maakte en voor de rest wilde u het tekort op een sovjetachtige manier met € 100 miljoen laten oplopen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dus u kiest ervoor om een tekort naar de toekomst te schuiven en een volgend college met een probleem op te zadelen. Nou, hahaha, en bovendien ontbrak daar nog een keer een fatsoenlijk raadsvoorstel. Onder druk van de oppositie heeft wethouder Struijvenberg toen een raadsvoorstel moeten aanpassen. En bovendien krijgen we nu een brief van de provincie die nogmaals waarschuwt voor eigenlijk slecht financieel beleid.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans tot slot en dan ga ik gelijk ook even door naar mevrouw Van Groningen, want ik vermoed dat zij op dit punt ook nog een opmerking heeft.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, inderdaad tot slot. Mevrouw Bokhove probeert er twee keer onderuit te glippen dus ik benadruk het nog even een derde keer. GroenLinks en PvdA wilden in hun tegenbegroting het tekort met € 100 miljoen laten oplopen. Dat is niet eens een rekening doorschuiven naar een volgend college. Dat is een rekening doorschuiven naar een volgende generatie. Dat is waar u voor staat. En voor de rest, dat wij de rekening met die RIM-constructie doorschuiven naar het volgend college. Ook niet waar, u weet heel goed dat wij gebruikmaken van onze eigen bestedingsruimte en het overschot van het vorige college en dat het volgende college vanaf dag één er gewoon lekker mee aan de slag kan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik vind het echt bizar wat hier wordt gezegd, want u presenteert zelf een tegenbegroting die niet sluitend is, die een gat laat van € 100 miljoen en beticht ons ervan dat we, het is in deze zaal ook gezegd, Grieks begroten. Ik vind dit echt heel raar. U weet heel goed dat dit een lening betreft uit de RIM die wij netjes ook met rente terugbetalen. Sterker nog, we hebben een motie ingediend die is aangenomen, 'De Rotterdamse Zalmnorm', om dat ook nog een keertje kracht bij te zetten. Dus ik denk dat u eerst even beter naar uzelf kunt kijken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik blijf mij herhalen dat onder druk van de oppositie de wethouder met een nieuw raadsvoorstel moest komen omdat de besluitvorming niet ordentelijk was. We hebben een sluitende begroting, we hebben gewoon één jaar vooruitgekeken. We zullen dat in 2026 vooral gaan herhalen, omdat dan mensen ook opnieuw kunnen kiezen en dan kunnen ze kiezen hoe ze wel willen dat de lusten en de lasten in Rotterdam verdeeld zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dan weet ik in ieder geval dat het bedrijfsleven dan beter voor coalitiepartijen kan kiezen die ervoor zorgen dat die rekening niet daar wordt neergelegd. Maar als ze voor u stemmen dat u in ieder geval ervoor gaat zorgen dat die bedrijven weer als melkkoe uit de bus komen en dat helemaal niet de sterkste schouders de sterkste lasten dragen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). In ons voorstel dragen inderdaad vervuilende bedrijven bijvoorbeeld veel meer bij, en dat is denk ik heel erg verstandig, ook om die transitie te versnellen. En ik sta hier niet alleen. Het grappige is dat de provincie ook een brief heeft geschreven, dat het voor de raad lastig financieel sturen is. Want er is geen goede grip op de financiën. Er zijn steeds heel grote afwijkingen met de oorspronkelijke begroting. U heeft het niet in controle. Dan weer een onverwachte onderschrijding van € 13 miljoen. Dan weer een fout in de zorgbegroting van € 14,1 miljoen van de heer Buijt. Dan weer een stelpost van de Bestuursopdracht Zorg. Wishful thinking, geld vragen aan het rijk

dat niet gaat komen. Dat is aansturen op tekorten. Dat is pas Grieks begroten. En zo zijn wij niet in de positie om goed te kunnen sturen. En tot overmaat van ramp plukt de wethouder ook nog het potje Koers van de stad. Het is echt bij elkaar schrapen en graaien. Niet verantwoordelijk. En de raad is hierbij niet in positie om te kunnen sturen.

De **VOORZITTER**. Tot slot mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Ja, u heeft het erover dat u wilt dat de vervuilende bedrijven meer betalen. Maar mag ik u in herinnering brengen dat de ozb gewoon een generieke maatregel is en dat we daar helemaal niet kunnen zeggen: dit bedrijf moet meer betalen dan dit?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Wat grappig dat u de ozb noemt, want ik dacht met name aan de belasting voor de rioolheffing op bedrijven. Er zijn bedrijven die tot een plafond betalen en als ze heel veel meer water verbruiken, dan hoeven zij daar niets extra's voor te betalen. Het lijkt me heel erg gepast om te zorgen dat in plaats van zo'n subsidie op heel veel watergebruik en subsidie op de rioolheffing voor vervuilende bedrijven, dat we daar paal en perk aan stellen. Dus u zal inderdaad beter moeten luisteren naar de initiatieven vanuit de raad. Ik heb aangegeven dat er ook in deze begroting in het lopende jaar heel grote fluctuaties zitten waardoor het college niet in controle is, waardoor de raad zijn controle niet kan uitoefenen. Dat is niet alleen wat ik zeg, daar waarschuwt ook nog een keertje de provincie voor. Dit zijn uitzonderlijke dingen. Zo'n greep uit de pot van de toekomst, een lening uit de toekomst is volkomen ongebruikelijk. Niet eerder voorgekomen. Een brief van de provincie die waarschuwt: op deze manier is het onverantwoord een begroting in elkaar te draaien. Let daarop. GroenLinks doet dat en tot overmaat van ramp wordt dus ook nog zelfs het potje Koers van de stad geplukt, waar nadrukkelijk een motie over is aangenomen, die zegt: hier gaat de raad over. Ik wil ook de wethouder verzoeken om te zorgen dat dat geld weer gewoon teruggaat naar de raad. Wethouder Struijvenberg heeft eerder toegezegd beter toezicht te houden op zijn collega-wethouders wat betreft fluctuaties in de begroting. In de commissie gaf hij helaas aan dat niet hij, maar de vakwethouders hiervoor verantwoordelijk zijn. Eén tip van de jongeren van LES: toon leiderschap. Say less, do more wethouder. Tot slot voorzitter, ik wil mijn dank uitspreken aan alle organisaties en initiatiefnemers die onze stad iedere dag mooier en beter proberen te maken. Die de moed erin houden, ook als ze wegbezuinigd dreigen te worden door dit college. Omdat ze zich vanuit hun hart voor de mensen in de stad inzetten, doordat zij vooruit willen en bouwen aan de stad. Samen met hen bouwen GroenLinks en de PvdA verder aan een sociale, eerlijker, duurzamere en sterkere stad. Het kan. Als wij hen laten groeien en bloeien, het kan. Als deze raad andere keuzes durft te maken.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mevrouw Bokhove. Er is nog een vraag van mevrouw Van Groningen. Maar even voor de kijkers thuis en ook eigenlijk voor mezelf. Wat is LES? Wat is de volledige naam van de afkorting?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). In technische tijd dan eventjes neem ik aan. Dat is een jongerenorganisatie die wil jongeren empoweren. Ze werken ook samen om een jongerenhub te organiseren. Het staat voor Leiderschap, Eenheid en Samenleving. Maar ik vond vooral hun onderzinnetje 'Say less, do more', om te laten zien dat ze echt naast en tussen de jongeren staan en hun alle kansen geven, eigenlijk een heel mooie om dit college ook mee te geven.

De **VOORZITTER**. Helder, dank u wel. Mevrouw Van Groningen heeft nog een vraag.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik heb naar uw volledige betoog nu geluisterd, en eigenlijk is mijn afdronk daarvan dat het eigenlijk een heel erg negatief en pessimistisch verhaal is. Alles wat u zegt is niet goed. Er wordt alleen maar naar dit college gewezen met dingen die niet goed gaan. En als ik heel eerlijk ben, snak niet alleen ik, maar ook de Rotterdammers hier buiten naar een positief verhaal. Met optimisme, met de dingen die goed gaan. Dus mijn vraag aan u is: kunt u mij noemen wat u wel goed vindt dat dit college aan het doen is?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Volgens mij heb ik zojuist een heleboel organisaties in het zonnetje gezet, heb ik laten zien wie de stad helpen groeien en bloeien. Want inderdaad, van dit college moeten we het

niet hebben. Het is grijs, grauw, staat voor stilstand, er zit niets progressiefs in. De mensen uit de stad die ik heb gesproken zeggen: we zijn inderdaad toe aan nieuwe verkiezingen. Over anderhalf jaar is het zover en dan zijn we inderdaad af van het knellende coalitiebeleid. Dan kunnen we weer vooruitkijken. Dan krijgen we de stad weer in beweging. Dat is wat deze stad nodig heeft.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik denk: ik zal mevrouw Bokhove een handje helpen. Neem de verkeersexperimenten. Die hebt u ingezet. Dit college maakt er werk van om die dingen permanent in te richten. Dit college maakt werk van de stadsprojecten die wij de vorige periode hebben aangezet. Zij zorgen ervoor dat het wordt uitgevoerd. Dus er zijn heel veel dingen die dit college hartstikke goed doet, die belangrijk voor de stad zijn en die bouwen aan dat sociaal weefsel dat wij hier nodig hebben.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, dat klopt, die hebben we vorige keer ook niet voor niets ingezet. Dit zijn projecten waar inderdaad hoop en licht en ruimte en lucht aan de stad wordt gegeven. Daarom waren we ook zo trots op dat vorige college, want dat had ideeën, dat had plannen en dat zorgde inderdaad ook dat daar ook in de uitvoering al de experimenten... ik heb daar altijd voor gestaan om te laten zien aan Rotterdammers dat het anders kan. En prima dat dat nu wordt uitgevoerd. Het mag van mij sneller, want wij zien ook dat de kosten oplopen doordat het allemaal zo ontzettend traag wordt uitgevoerd. Ook in de vorige periode is er al budget vrijgemaakt om te zorgen dat deze plannen gerealiseerd kunnen worden. En mevrouw Van Groningen, over trots zijn gesproken, bent u er ook trots op dat de dertig blackspots, vorige periode hebben we ze allemaal aangepakt, en de huidige dertig blackspots, daar zijn er pas twee van aangepakt. Ik zou willen dat ik trots kon zijn op dit college omdat ze laten zien dat er inderdaad versneld wordt. Versneld wordt met het klimaat. Versneld wordt met de armoedeaanpak, versneld wordt met licht en ruimte geven aan de stad. Maar dat moeten we niet van u verwachten. En dat verwachten wij wel van de mensen uit de stad. We hebben gezien, samen met de PvdA, de kracht van de combinatie, samen met de mensen in de stad kunnen we inderdaad vooruit. Dus ik ben in die zin heel erg hoopvol, want ik geloof wel in die Rotterdammers.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen, u werd aangesproken, dus ik geef u ook nog even het woord.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u wel. Nou ja, ik ben hartstikke trots op dit college en waarom? Die CO_2-doelstellingen worden wel gehaald, blijkt zelfs uit het DCMR-rapport. Wat denkt u van veilige schoolomgevingen? We pakken inderdaad blackspots aan. Maar ook de 30km-wegen. Daar is dit college ook mee aan de slag. We zetten vaart achter een oeververbinding waar de heer Versnel mee bezig is. Dus ik begrijp niet waar het beeld vandaan komt dat er niets gebeurt. Ik ben trots omdat hier aan de weg wordt getimmerd.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. En dank ook voor het betoog van mevrouw Bokhove, dat ik denk ik kan samenvatten als volgt: alles wat slecht gaat is de schuld van het college en alles wat goed gaat is niet te danken aan het college. En dat is dan een redelijk simpel verhaal, maar dat laat ik geheel bij u. Wat ik dan ook nog wil meegeven is dat de tegenbegroting die u bij de Voorjaarsnota heeft gepresenteerd, daar heeft u werk in gestoken, dat vond ik wel heel mooi, met inderdaad een gat van € 100 miljoen. En u refereert aan een brief van de provincie die inderdaad een aantal opmerkingen maakt. Maar ik denk, bent u het niet met mij eens dat op het moment dat de provincie uw tegenbegroting had beoordeeld dat ze waarschijnlijk hier een curator hadden neergezet om het allemaal te moeten controleren?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Voorzitter, ik wilde dat u in plaats van een grapje beter naar de tegenbegroting had gekeken, omdat in onze begroting... investeringen in stenen is echt niet het enige dat moet gebeuren. We zien dat dit college door toedoen van DENK, door toedoen van D66,

afbraakbeleid presenteert, dingen die dichtgaan, LVV's die dichtgaan, inloophuizen die dichtgaan, mensen die minder kansen krijgen. Volgens mij zou u zij aan zij met ons moeten strijden om te zorgen dat die investeringen en die bezuinigingen gekanteld worden. En het zou mooi zijn geweest als u goed had gekeken naar de tegenbegroting om daar een aantal mooie punten uit te pikken die ervoor zorgen dat deze stad verder kan en dat we investeren in mensen en in de toekomst van mensen.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja, die tegenbegroting hebben we vorige keer uitgebreid besproken. Waar die tegenbegroting namelijk uiteindelijk voor gaat zorgen is dat de ondernemers in Rotterdam volledig kapotgaan. U wilt nog meer kosten gaan verhogen die bovenop kosten komen die door het landelijk beleid al gaan komen, dus het wordt een dubbele verhoging die u gaat doorvoeren, waardoor de Rotterdammers het eigenlijk in hun portemonnee gaan voelen uiteindelijk. En dat is wat u dan beoogt met de tegenbegroting en dat is geen slim voorstel, nee.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik wil toch even duidelijk hebben of ik nu goed heb gehoord dat u zegt: u moet niet investeren in stenen. U heeft net een heel pleidooi gehouden over al die mensen die buiten slapen. Dan heb ik een verrassing voor u, dan moeten we dus huizen bouwen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, ik ga proberen die twee in één keer te pakken. Ik heb gezegd: niet alleen investeren in stenen. Een brug brengt niet per definitie perspectief. Een tunnel met een metro had mensen meer kunnen verbinden. Wat ik dit college verwijt en deze coalitie is dat u alleen investeert in stenen deze periode en onvoldoende de kansen voor de mensen benut. En zorgt zelfs ervoor dat er inderdaad gevaar is voor een aantal mensen doordat ze bijvoorbeeld meer op straat moeten leven. Ik zie een andere stad voor me. Ik zie hoe mensen tot groei en bloei kunnen komen en ik vraag u nogmaals: kijk goed naar de voorstellen. Bij de Voorjaarsnota is geen euro verschoven, terwijl er echt goede voorstellen tussen zaten die in ieder geval de linksgeoriënteerde partijen van deze coalitie zouden moeten aanspreken. En ik vraag: lees de amendementen, lees de moties goed, en zorg dat er nu wel beweging in de zaak komt. Dat verdienen de Rotterdammers, dat verdienen de mensen die petities hebben ingeleverd en dat verdienen de mensen die tot vandaag toe nog op de trappen stonden van het stadhuis en hebben aangeklopt om te laten zien dat het anders kan. Onze steun hebben ze, en we hopen ook die van u te kunnen krijgen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove heeft de volgende moties en amendementen ingediend.

Motie 1. Snel en duurzaam verdichten = lager dan 70 meter bouwen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van agendapunt 6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen;

constaterende dat:
- er door de wooncrisis dringend behoefte is aan meer betaalbare woningen;
- meerdere bouwprojecten met hoge woontorens de afgelopen tijd financieel onder druk staan, waardoor het bouwen van woningen ernstig wordt vertraagd;

overwegende dat:
- bouwprojecten met hoogbouw bovengemiddeld vaak te maken krijgen met uitstel of afstel, doordat hoogbouw duurder bouwen is, de projecten financieel moeilijker rond te rekenen zijn en door hoge materiaalkosten in het algemeen;
- de behoefte aan betaalbare woningen zo groot is, dat de gemeente de verantwoordelijkheid heeft om het risico op uitstel en afstel te minimaliseren;
- hoogbouw bovendien een grotere klimaatimpact heeft per vierkante meter woonoppervlak dan gebouwen tot maximaal 70 meter, vanwege het hogere materiaalgebruik en omdat liften en zware installaties grote energieverbruikers zijn;

- met lagere bouwblokken tot 70 meter ook een hoge dichtheid en veel nieuwe woningen gerealiseerd kunnen worden, zoals Little C en de stedelijke bouwblokken van Parijs en Barcelona aantonen;
- ook bewoners bij het inspreken meermaals hebben aangegeven dat zij graag meedenken over manieren waarop met een lagere bouwhoogte op een duurzame manier snel veel betaalbare woningen gerealiseerd kunnen worden;

verzoekt het college:
- bij toekomstige bouwplannen in te zetten op het vergroten van het aantal betaalbare woningen en de bouwsnelheid door te sturen op slim en duurzaam verdichten met bebouwing tot 70 meter hoog;
- met de stad en de raad een gesprek over zo'n verdichtingsstrategie te organiseren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, G.J. Engberts en T.J. Vonk

Motie 2. Ruimte voor Paris Proof bouwinitiatieven

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van agendapunt 6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen;

constaterende dat:
- het recent aangenomen plan van aanpak Duurzaam Doorbouwen als doel heeft om verduurzaming van de bouwsector te versnellen;
- koplopers op het gebied van duurzaamheid een belangrijke rol spelen in deze transitie;
- regelmatig marktpartijen naar de gemeente stappen met een initiatief (unsolicited proposal) om een stuk grond van de gemeente te kopen en daarop te ontwikkelen met een privaat ontwikkelinitiatief;

overwegende dat:
- het bieden van ruimte aan duurzame koplopers bijdraagt aan duurzame innovatie in de bouwsector;
- bij unsolicited proposals geen vooraf vastgesteld doel is voor de bouwproductie waardoor er ruimte is om ambitieuzere doelen voor duurzaam bouwen te stellen;

verzoekt het college:
- bij unsolicited proposals de voorwaarde te stellen dat het materiaal- en energiegebruik voldoet aan Paris Proof;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, M.Y. Morkoç, R.T.J. van der Velden, T. Kind, G.J. Engberts en T.J. Vonk

Motie 3. Laat organisaties doorbouwen aan een stad met jongeren

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking agendapunt 6.1 Begrotingsdebat;

constaterende dat:
- door het stopzetten van de gemeentelijke subsidie Stichting Big Friends een tekort heeft van € 306.000,00 per jaar, Stichting Present van € 100.000,00 en Stichting B For You van € 95.000,00;
- uit de collegereactie op de brief van de COR [24bb007306] blijkt dat de te hoge onttrekking aan de reserve RIM tot gevolg heeft dat er tussen 2025 en 2028 cumulatief € 900.000,00 extra renteopbrengsten begroot zijn;

overwegende dat:

- binnen de conceptbegroting onvoldoende financiële steun is begroot aan verschillende maatschappelijke organisaties om hun werk voor de stad, op eenzelfde manier, te kunnen voortzetten;
- maatschappelijke organisaties, zoals Stichting Big Friends, Stichting Present en Stichting B For You, van ongekende preventieve waarde zijn voor onze stad;
- deze maatschappelijke organisaties in de jaren dat ze actief zijn een belangrijke schakel zijn geworden in het sociale netwerk in onze stad waardoor bij noodgedwongen moeten stoppen sprake is van sociale kapitaalvernietiging;
- de financiële meevaller, in de vorm van renteopbrengsten, die slechts een gering effect heeft op het totale financiële beeld, voldoende is om de stichtingen de komende jaren te voorzien van voldoende financiering om hun werk voort te kunnen zetten;

verzoekt het college:
- het positieve renteresultaat à € 900.000,00 als gevolg van de omissie kapitaallasten in te zetten om in 2025 de Stichting Big Friends, Stichting Present en Stichting B For You te voorzien van de benodigde subsidie à € 501.000,00;
- het resterende bedrag in 2026 toe te kennen aan deze partijen;
- de wijziging te verwerken middels een kasschuif bij de eerste herziening van de begroting 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Bokhove, A. Kockelkoren en G.J. Engberts

Motie 4. Laat geld voor armoedebestrijding niet op de plank liggen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking agendapunt 6.1 Begrotingsdebat;

constaterende dat:
- dit college tot op heden € 7.190.000,00 die bestemd was voor armoedebestrijding heeft laten vrijvallen naar de algemene middelen in de periode 2023-2026;

overwegende dat:
- Rotterdam nog steeds de stad is met de meeste armoede in Nederland;
- het huidige beleid in het kader van armoedebestrijding nog niet het gewenste effect laat zien, waardoor intergenerationele armoede en kinderarmoede nog alom aanwezig is;
- collegetargets op het gebied van armoedebestrijding/schuldhulpverlening niet gehaald lijken te worden;
- er overduidelijk ruimte is in het budget, binnen het programma, om nieuwe initiatieven om armoede aan te pakken te starten en/of bestaande initiatieven te intensiveren;
- het niet uit te leggen is dat, uitgerekend in Rotterdam, geld dat bedoeld is voor armoedebestrijding aan andere dingen uitgegeven wordt;

verzoekt het college:
- de voorgenomen vrijval van middelen in het kader van armoedebestrijding voor de begroting 2025 terug te draaien;
- bij de concept Voorjaarsnota 2025 en de begroting 2026 geen middelen die zijn geboekt, of in een bestemmingsreserve zitten ten behoeve van armoedebestrijding vrij te laten vallen;
- dit te realiseren door, bij financiële meevallers, nieuwe projecten te starten en/of bestaande projecten te intensiveren door bijvoorbeeld de doelgroep uit te breiden of meer te investeren in promotie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Bokhove, L.S. Vlieger en S. Reitema

Motie 5. Echt aan de slag met inclusie

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking agendapunt 6.1 Begrotingsdebat;

constaterende dat:
- de omnibusenquête de zorgwekkende ontwikkeling laat zien dat de acceptatie van lhbtqi+'ers achteruitloopt en ruim een kwart van de respondenten liever alleen met mensen in de stad woont die hetzelfde zijn als zij;
- de begroting geen koerswijziging aankondigt die aannemelijk maakt dat deze ontwikkeling gekeerd zal worden;

overwegende dat:
- het college als doel heeft gesteld om discriminatie zoveel mogelijk te voorkomen en de gevolgen ervan te bestrijden, evenals een "bondgenoot te zijn voor Rotterdammers in de strijd tegen discriminatie";
- acceptatie en inclusie noodzakelijk zijn voor een stad waar iedereen zich thuis voelt, zichzelf kan ontwikkelen en kan bijdragen;
- de huidige inzet vanuit het Actieplan Samenleven onvoldoende is gebleken om een positieve impact te hebben op de ontwikkeling van het acceptatieniveau in de stad;
- 'als we doen wat we deden, krijgen we wat we kregen', koerswijziging is noodzakelijk om het tij te keren;

verzoekt het college:
- de zorgwekkende resultaten van de omnibusenquête serieus te nemen en het aanpakken van de oorzaken hiervan te intensiveren;
- bij de eerste herziening van de begroting 2025 met een voorstel te komen voor de financiering hiervan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J. Bokhove en L.S. Vlieger

Amendement A. Houd de LVV ook open in Rotterdam!

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking agendapunt 6.1 Begrotingsdebat;

besluit de begroting 2025 als volgt te wijzigen:

Was:

Algemene middelen	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Onttrekking reserves	170.517	93.706	55.112	47.458	46.047

Zorg, welzijn en wijkteams	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten exclusief reserves	-1.095.695	-1.116.882	-1.042.597	-978.677	-972.248

Wordt:

Algemene middelen	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Onttrekking reserves	170.517	92.106	56.512	47.458	46.047

Zorg, welzijn en wijkteams	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten exclusief reserves	-1.095.695	-1.118.282	-1.043.997	-980.077	-973.648

w.g. J. Bokhove, L.S. Vlieger, M.E. Vogelaar, T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, M.R. van Campenhout, T.S.J. Coşkun, S. van de Peppel en I. Elfilali

Toelichting
Het sluiten van de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) is een inhumaan besluit met verstrekkende consequenties voor ongedocumenteerde Rotterdammers. Het wegvallen van de rijksbijdrage à € 1.4 miljoen per jaar kan opgevangen worden door andere politieke keuzes te maken. Met dit amendement borgen we middelen voor structureel behoud van bed, bad, brood en begeleiding voor ongedocumenteerde mensen vanaf 2025 in Rotterdam door een onttrekking aan de algemene reserves. Daarmee voorkomen we dat mensen op straat belanden of sterven en maken we voldoende middelen beschikbaar om de weggevallen rijksbijdrage te compenseren.

Amendement B. Bouw voort op de bestaande sociale netwerken in de stad

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking agendapunt 6.1 Begrotingsdebat;

Besluit de begroting 2025 als volgt te wijzigen:

Was:

Belastingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Baten exclusief reserves	391.198	404.371	407.985	411.928	415.599

Zorg, welzijn en wijkteams	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten exclusief reserves	-1.095.695	-1.116.882	-1.042.597	-978.677	-972.248

Wordt:

Belastingen	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Baten exclusief reserves	391.198	410.371	413.985	417.928	421.599

Zorg, welzijn en wijkteams	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten exclusief reserves	-1.095.695	-1.122.882	-1.048.597	-984.677	-978.248

w.g. J. Bokhove, A. Kockelkoren en G.J. Engberts

Toelichting
In de afgelopen jaren hebben we gezien dat welzijnspartijen die onze stad zo mooi maken elke keer het kind van de rekening worden. De sociale netwerken die door jaren grotendeels vrijwillige inzet van maatschappelijke organisaties zijn ontstaan, worden met een felle beweging de nek omgedraaid door het stopzetten of verminderen van subsidies. Dit kan en moet anders. Door de ozb op niet woningen iets te verhogen dragen Rotterdamse bedrijven eerlijk bij aan wat de stad mooi maakt; organisaties zoals bijvoorbeeld Stichting De Katrol, Stichting Big Friends, Stichting B For You, NL Cares, Stichting Present, Stichting Kinderparadijs Meidoorn en vele anderen. Zij zetten zich in voor Rotterdam om te zorgen dat niemand er alleen voor staat en kan rekenen op een sterke en sociale basis. Met deze aanpassing creëren we structureel € 6 miljoen extra budget voor gevestigde welzijnsorganisaties die bewezen waardevol zijn. Hierdoor hoeft er niet langer roofbouw gepleegd te worden op deze preventieve krachten in onze stad.

NB. Deze aanpassing kan conform de beleidsregels uit de Beleidsnota Investeringen 2020 worden uitgevoerd door: a. Een raadsmeerderheid te zien als motivering om af te wijken van de '1/3e regel' of b. De ozb op niet woningen met een dusdanig percentage te verhogen dat er voldaan kan worden aan de 1/3e regel.

De moties en amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mevrouw Bokhove. Dan geef ik nu het woord aan de heer Ceulemans. Lukt het?

De heer **CEULEMANS** (lr). En dan het knopje. Kijk, hij doet het, hartstikke fijn. Dank u wel voorzitter. Voorzitter, het is herfst, de bladeren vallen, de dagen worden korter. Kortom, het einde van het jaar staat weer voor de deur. En daarmee breekt meteen ook weer het allerlaatste volle jaar van deze collegeperiode aan. En met deze begroting gaan we wat mijn fractie betreft op een verstandige manier dat laatste jaar in. Gewone Rotterdammers vragen echt niet veel. Ze willen gewoon een veilige en schone straat. Dat hun dochter ’s avonds met de metro kan. Dat hun moeder onbezorgd een blokje om kan met de rollator. Als het even gaat, willen ze hun eigen boontjes kunnen doppen en niet afhankelijk zijn van de overheid, maar ook niet als pinautomaat misbruikt worden. Ze willen later, als ze oud zijn en hun sociale omgeving steeds kleiner wordt, niet vergeten worden en eenzaam eindigen. Ze willen een efficiënte en benaderbare gemeente in plaats van een bureaucratisch moloch. En ook als ze een eigen zaak hebben, dan ligt de lat echt niet hoog. Een gemeente die meedenkt in plaats van belemmert, belast en ze overlaadt met een papierlawine, dat is al heel wat. Ze willen ook dat er geen verdere achterstanden en problemen van buiten worden geïmporteerd. Dat hun kinderen op een normale leeftijd het huis uit kunnen, een woning kunnen vinden en in hun eigen stad een gezin kunnen stichten. Kortom, dat de politiek de belangen van de behoeften van de eigen inwoners centraal stelt. Dat is allemaal echt niet te veel gevraagd. En met het beleid van dit stadsbestuur en met deze begroting komt het stadsbestuur aan die heel redelijke wensen tegemoet. En dat is wat mijn fractie betreft een heel goede zaak. Het is bekend, de gemeentefinanciën zijn een enorme bron van zorg, in heel Nederland. En die financiële zorgen gaan niet aan Rotterdam voorbij, integendeel. Maar wat Rotterdam wel onderscheidend maakt, is dat onze gemeente de gevolgen hiervan niet op de bewoners en ondernemers afwentelt. Waar in GroenLinks-PvdA-gemeenten zoals Amsterdam de ozb met 27% omhoog jaagt, stijgen in Rotterdam de lasten niet. In plaats daarvan snijdt de gemeente in het eigen vlees en spreekt het de eigen spaarpot aan, waarna alles weer netjes, met rente, wordt terugbetaald. Een principiële keuze die Leefbaar Rotterdam voluit steunt. Dit stadsbestuur maakt de gemeente niet alleen kleiner en goedkoper, maar tegelijkertijd ook nog eens laagdrempeliger, gewoon bij mensen in de straat met de wijkhubs. En ondanks de financiële problemen bezuinigt dit stadsbestuur dan ook niet op veiligheid. Sterker nog, we trekken fors meer uit voor veiligheid dan het vorige college. En dat is ook keihard nodig. Want de veiligheid in onze stad staat onder immense druk en dat is een understatement. Het aantal excessieve geweldsincidenten, explosies en schietpartijen blijft onaanvaardbaar hoog. En dat Leefbaar Rotterdam zo’n beetje iedere dag voor een veel kordatere aanpak pleit, waaronder inzet van de Koninklijke Marechaussee op straat, dat is bekend. We gaan er binnenkort met de nieuwe burgemeester over in debat. Maar wat voor veel Rotterdammers eigenlijk nog een veel groter probleem is dan de zogeheten high impact crimes, is alledaagse onveiligheid. En dan denk ik aan onze winkelgebieden. Wat er bij de MediaMarkt gebeurde was weerzinwekkend, maar tegelijkertijd totaal geen verrassing. Het is slechts een symptoom van de kwaal die al veel te lang in deze stad doorettert, namelijk dat onze winkelgebieden zijn overgenomen door tuig, steeds jonger tuig ook, van de Lijnbaan tot aan Zuidplein. Iedereen ziet het, iedereen weet het, maar lang niet iedereen durft het te erkennen. Bang om pijnlijke waarheden onder ogen te moeten zien, bang om naïeve wereldbeelden los te moeten laten. Bang om voor repressie te pleiten. En natuurlijk de allergrootste angst, bang om van discriminatie beticht te worden, want stel je toch eens voor. Maar ondertussen worden winkeliers bestolen, worden meiden lastiggevallen, mijdt tante Nel uit Pendrecht het winkelgebied liever, waardoor ze haar kerstinkopen tegenwoordig online doet in plaats van bij Rotterdamse ondernemers. Worden beveiligers, handhavers en politieagenten uitgelachen, getreiterd en het bloed onder de nagels vandaan gehaald. Moeten homoseksuele ondernemers hun zaak tegenwoordig ombouwen tot een soort Fort Knox, en ben je blij als Black Friday niet uitmondt in een georganiseerde plundertocht. Dinsdag hebben we een uitgebreid debat over de MediaMarktrellen en Black Friday, maar ook daarna zal de veiligheid in onze winkelgebieden een absolute topprioriteit blijven voor Leefbaar Rotterdam en kunt u veel voorstellen van onze kant verwachten. En over voorstellen gesproken, de veiligheid in het OV is voor Leefbaar Rotterdam cruciaal. We zijn dan ook blij

dat het college daar de portemonnee flink voor trekt. Eerst € 0,5 miljoen per jaar om de bezuinigingen van het vorige college terug te draaien. Daarna nog eens € 0,5 miljoen per jaar, voor veiligheid 's avonds in de metro. Dat is geen overbodige luxe, want ondanks de inzet van het college, is het Rotterdamse OV nog altijd veel te onveilig. Het tuig maakt er nog te vaak de dienst uit. Vrouwen worden lastiggevallen door roedels jongeren die zich gedragen als hyena's. Controleurs worden bespuugd. Zwartrijders tuigen bejaarden af en steeds meer nette Rotterdammers mijden het OV simpelweg. Dat kan zo echt niet langer en daarom hebben wij als Leefbaar Rotterdam de handschoen opgepakt en Rotterdammers opgeroepen om ervaringen te delen en met ons mee te denken. Hoezeer dit onderwerp leeft, blijkt wel uit het feit dat ruim 200 Rotterdammers in heel korte tijd persoonlijke ervaringen met ons hebben gedeeld, suggesties hebben aangedragen en maatregelen hebben voorgesteld. En zo zijn Leefbaar Rotterdam en de Rotterdammers samen tot een actieplan voor veilig Rotterdams OV gekomen, dat ik dadelijk mede namens collega De Waard zal indienen. Een actieplan met uiteraard stevige Leefbaar-oplossingen, maar tevens voorstellen die ongeacht partijkleur op een raadsbrede meerderheid zouden moeten kunnen rekenen. Een korte bloemlezing. Gelet op de overlast in het OV en het recente wapengerelateerde geweld in het OV pleiten wij voor het aanwijzen van het gehele OV, dus alle voertuigen, stations en haltes, tot veiligheidsrisicogebied, zodat er preventief gefouilleerd kan worden. We pleiten voor de invoering van stadsbrede en permanente OV-verboden, die dus niet meer standaard beperkt hoeven te worden tot enkele lijnen voor enkele weken. Wie nu iemand aanrandt in het OV, het gaat je voorstellingsvermogen te boven, kan voor maximaal vier weekjes op één lijntje een OV-verbod krijgen. Te bizar voor woorden, en ook een klap in het gezicht van vrouwen die daar het slachtoffer van zijn. En laten we OV-verboden ook uitbreiden naar personen die het OV aantoonbaar gebruiken om ergens anders de beest uit te gaan hangen. Lekker met de metro van Zuid naar strand Nesselande om daar de boel te terroriseren? Geen plek meer voor jou in onze metro, wat Leefbaar Rotterdam betreft. Ook willen we daders van wangedrag in het OV en notoire poortjestrappers die op beeld zijn vastgelegd, op displays en voertuigen en stations gaan tonen, zodat reizigers kunnen helpen met opsporen. En laten we de grootschalige controles, de wethouder was dit weekend nog bij eentje aanwezig, van gemeente, RET en politie zoveel mogelijk uitbreiden. En tot slot, een keihard maar dan ook keihard offensief tegen spugers. Spugen naar OV-personeel wordt momenteel slechts als belediging gezien, waardoor er maar een heel licht OV-verbod kan worden opgelegd. Dit terwijl iemand in zijn gezicht rochelen zo'n beetje het allerlaagste is dat je kunt verzinnen. Dit moet dan ook als mishandeling te boek komen te staan, waardoor een langer verbod kan worden opgelegd. En na een spuugincident volgt wat ons betreft altijd een DNA-onderzoek, net zoals in Amsterdam al gedaan is. Want wie zich aan zoiets weerzinwekkends schuldig maakt, moet ook achteraf opgespoord kunnen worden. En nogmaals, dit is slechts een selectie, ik dien het plan zo in en ik zou zeggen: neemt u het vooral grondig door.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout heeft een interruptie.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoor heel veel repressieve maatregelen. Fouilleren bij poortjes, bij stations, boetes, vermijden van OV. Heel veel maatregelen. Doet Leefbaar Rotterdam ook wel eens onderzoek naar wat de oorzaak is van die problematieken, zodat we die kunnen aanpakken, zodat het OV en de achterliggende problematieken veiliger worden?

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik ben eigenlijk, daar zal ik maar gewoon eerlijk over zijn, heel weinig geïnteresseerd in de achterliggende oorzaak van iemand die een controleur in zijn gezicht spuugt. Daar ben ik niet echt in geïnteresseerd.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). In meerdere situaties van geweld of incidenten die plaatsvinden is het misschien goed om te weten waar het vandaan komt, zodat we het kunnen aanpakken. Dat iemand in zijn gezicht wordt gespuugd die simpelweg zijn werk doet, dat praat ik niet goed. Maar er zijn veel meer voorliggende problemen die we kunnen aanpakken waardoor dit voorkomen kan worden. Als mensen geen perspectief hebben, hebben ze niets te verliezen, dus doen ze alles omdat het ze niets meer uitmaakt. Als we dat kunnen voorkomen, zullen denk ik ook dit soort problematieken veel minder vaak gaan voorkomen.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nou, de problematiek in het OV is zo wijdverbreid dat daar echt niet alleen maar personen die helemaal aan het einde van hun latijn zijn, zich misdragen. Het is voor veel mensen gewoon de norm geworden om zich onbeschoft en agressief te gedragen in het OV. En ook al heb je problemen, ik weet niet op wat voor problemen u doelt, maar ook al heb je geldproblemen, dan lijkt me dat geen reden om vrouwen lastig te vallen in de metro. Dan lijkt me dat geen reden om poortjes in te trappen en als er iets van gezegd wordt, iemand te belagen. Dan lijkt me dat geen reden om een conducteur in zijn gezicht te spugen en dan lijkt me dat geen reden om homo's te treiteren en tot aan huis te volgen, iets wat iemand aan ons heeft doorgegeven.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Tot slot, nogmaals, ik ben het met u eens dat dit soort gedrag niet goedgepraat moet worden, maar deze maatregelen zijn best wel vergaand en ook heel erg kostbaar. Ik denk dat als we dit anders invullen, we net zoveel resultaat kunnen bereiken als met deze maatregelen. Ik denk dat we door een andere aanpak veel betere resultaten kunnen halen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank. De heer Ceulemans. De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoor een plan voor het OV. Kan dat dan ook uitgebreid worden richting bijvoorbeeld de winkelgebieden? Want daar is de overlast net zo groot.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dat is een perfect bruggetje. Ik heb al iets over de winkelgebieden gezegd. We gaan het dinsdag hebben over de MediaMarktrellen en dan ook met een vooruitblik op Black Friday. En vrij kort daarna hebben we een uitgebreid commissiedebat over de problematiek rond de Lijnbaan. Ik heb daar al een paar punten over gemaakt. Ik heb ook van de week met ondernemers daar gesproken, dus u kunt in ieder geval van ons dan een heel uitgebreide reeks maatregelen verwachten waar u zich hopelijk ook in kunt vinden.

De **VOORZITTER**. Nog een vraag mijnheer Ceulemans, want u noemde een actieplan. Is dat iets wat wij kunnen overdragen, overleggen? Is het een initiatiefnota?

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik zou het bijna vergeten. Nee, dit is een actieplan dat we op dit moment willen introduceren. Daar hebben tot gisteren mensen input voor geleverd. Wij lanceren dat vandaag als partij. Wat ons betreft kunnen we dat als initiatiefnota laten behandelen, maar ik zie mevrouw Vlieger ook heel verbaasd kijken. Ik kan hier toch gewoon een actieplan indienen? Voor alles is een eerste keer.

De **VOORZITTER**. U kunt altijd plannen indienen. De vraag is even hoe we het moeten behandelen, maar ik hoorde de heer Ceulemans zelf al zeggen: het kan als een initiatiefnota behandeld worden. Dan denk ik dat dat ook een route is die we kunnen lopen. Anders zou het mogelijk via een motie kunnen, maar dat is even het instrument waar we naar zoeken hoe we het kunnen behandelen. Maar een initiatiefnota zou een route kunnen zijn.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, dan even een ordepunt, want we hebben nu allemaal plannen opgediend gehoord gekregen, waarvan je denkt: o, die hebben allemaal budgettaire gevolgen. Maar die krijgen we dan dus nu niet, dus eigenlijk alle stoere voorstellen die Leefbaar Rotterdam net heeft opgenoemd, zijn dus geen onderdeel van deze bespreking, want u heeft daar geen moties aan ten grondslag liggen nu. Even heel praktisch hè.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik lanceer een actieplan en ik lanceer een actieplan wanneer ik dat wil en waar ik ook maar wil. En ik wil het heel graag vandaag hier doen, dit is een begrotingsbehandeling, dit is misschien wel het belangrijkste debat van het jaar en wij vinden de problematiek in het OV dermate belangrijk dat we dit debat ervoor uitkiezen om dit in te dienen. En het feit dat u dat meteen weer degradeert tot procedurele vraagstukken toont aan hoe belangrijk u die problematiek vindt.

De **VOORZITTER**. Even voor de orde, de heer Ceulemans mag iets indienen. De vraag is even de wijze van behandeling. Volgens mij hebben we net gezegd dat we het via een initiatiefnota kunnen behandelen. Dan heeft het ook een eigen procedure. Dan is het hier ingediend maar gaan we het via de route van een initiatiefnota behandelen en dat gaat dan ook via de commissie. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel. Voorzitter, dit is een begrotingsbehandeling, dus ik ben heel benieuwd naar de financiële consequenties van dit actieplan en op welke manier dat dan in de begroting landt.

De heer **CEULEMANS** (lr). Een begrotingsbehandeling is ook een soort algemene beschouwing. Ik geef gewoon een algemene beschouwing namens mijn fractie over wat wij belangrijk vinden in deze stad. Daar kunt u van alles van vinden, niemand belet mij om de punten hier aan te snijden die ik belangrijk vind. Ik vind onveiligheid in het OV een ontzettend groot probleem in deze stad. Daarom vind ik dit debat een geschikt moment om dit actieplan te lanceren. We gaan dat later behandelen, dat kan via de route van een initiatiefnota. Dat vind ik helemaal prima. Dat is hoe we het doen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts tot slot.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Er werd net richting mevrouw Bokhove van alles verweten over financiën en dan ben ik gewoon heel erg benieuwd, en die vraag mag ik dan ook stellen, wat de financiële consequenties zijn van dit plan en op welke manier dat dan landt in de begroting.

De **VOORZITTER**. Dat is ook een vraag die bij de behandeling van een initiatiefnota gesteld kan gaan worden. Het kan nu ook, maar ik denk dat het goed is dat we de route via de initiatiefnota nu vastgesteld hebben, dat het op die manier wordt behandeld. En als er op dit moment nog financiële zaken uit voortkomen, dan kan er altijd een amendement op worden ingediend uiteraard. Dat mag altijd. Maar hij kan ook gewoon los hiervan behandeld worden in een initiatiefnota en dat is de route die nu wordt voorgesteld. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Ik ben namelijk echt wel geïnteresseerd in het plan, wat dan de voorstellen zijn en hoe wij ons daartoe zouden verhouden. En dan zie ik gewoon heel graag dat we de dingen die goed zijn ook in de begroting kunnen meenemen. Ik vind het ook een beetje jammer eigenlijk dat deze vorm nu gekozen wordt. Want nu kunnen we er eigenlijk niets mee en dit is wel het moment dat je met elkaar bepaalt: wat doe je vanaf 1 januari?

De **VOORZITTER**. Dat is een keuze van de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, en ik kan u zeggen: geld is het probleem niet, want uw college bezuinigde, PvdA en GroenLinks bezuinigden op veiligheid in de metro de vorige periode. Wij hebben dat niet alleen rechtgezet, we hebben er ook nog eens € 0,5 miljoen per jaar bij opgeplust, dus geld is het probleem niet. Ik hoef daarom in deze begroting helemaal niets te doen, dat is netjes voor elkaar. De wethouder is er hard mee bezig. En ik stel gewoon een nieuwe reeks maatregelen voor die overigens gewoon voor een groot deel ook budgetneutraal zijn en voor het overige staat dit plan los van deze begrotingsbehandeling. Het is ook een soort algemene beschouwing. Ik dien dit in omdat mijn fractie dit een ontzettend groot probleem vindt en ik vind de technocratische, bureaucratische reacties, in plaats van in te gaan op de inhoud, tekenend.

De **VOORZITTER**. Het risico is dat we nu weer een heel debat over iets krijgen wat we nog niet gezien hebben, dus dat is een beetje ingewikkeld, maar echt tot slot de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, ik krijg het verwijt van een technocratische reactie, maar ik kan eigenlijk niet zoveel anders want ik kan het plan niet zien. En nu gaan we het er ook niet over hebben, want het is een initiatiefnota. En dat vind ik gewoon jammer. Want inderdaad, het is een soort algemene beschouwing en ik zou zo graag het hier met mijnheer Ceulemans ook over hebben. En misschien zijn er ook wel heel veel dingen waar wij het ongelofelijk mee eens zijn. Alleen kunnen we er niets mee en dat vind ik jammer. Dat heb ik gezegd en dan moet u mij niet verwijten dat het technocratisch is, want u heeft zelf deze route gekozen.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans vervolgt zijn betoog.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik heb een hele reeks aan uitstekende maatregelen opgesomd. We gaan het plan ook verspreiden, u kunt ernaar kijken. We hebben dinsdag nog een begrotingsdeel, dan kunt u me alles vragen over dit plan. Dit plan staat in die zin los van de begroting. Ik vind dit gewoon een geschikt moment om dit plan in te dienen, gelet op de ernst van de problematiek. En nogmaals, dit hoeven we ook helemaal niet als begrotingsonderdeel te behandelen, want wij trekken heel veel geld uit voor veiligheid in het OV, in tegenstelling tot het vorige college.

De **VOORZITTER**. U vervolgt uw betoog.

De heer **CEULEMANS** (lr). Gewone Rotterdammers willen ook gewoon met de auto naar hun werk kunnen en dus niet in verkeersinfarcten belanden of mijlenver moeten omrijden omdat verbeten gehersenspoelde beroepsactivisten zichzelf aan een weg hebben vastgeplakt, de boel blokkeren of je bedrijf onderkalken. Diezelfde gewone Rotterdammer wil ook graag met zijn kinderen kunnen wandelen in het park of de hond kunnen uitlaten zonder dat het omgetoverd blijkt tot een radicaal-links tentenkamp. Dat allemaal onder het mom van demonstreren. Voorzitter, dit heeft allemaal niets meer met demonstreren te maken. Dit is geen gebruikmaken van het demonstratierecht, dit is misbruik maken van het demonstratierecht. Met maar één doel: de maatschappij ontwrichten. En helaas moet ik zeggen, ze slagen er uitstekend in, mede dankzij de krampachtige angst van bestuurders om dit soort types ook maar een strobreed in de weg te leggen. Rijd je een paar kilometer te hard, dan ga je op de bon. Maar blokker je diezelfde weg de hele dag, dan wordt de rode loper voor je uitgerold. Rotterdammers zijn dit kots- en kotsbeu. Voorzitter, politiek is keuzes maken en de keuze van Leefbaar Rotterdam is helder. Wij kiezen voor de belangen van onze inwoners, onze bereikbaarheid, onze economie en onze haven. Die prevaleren wat ons betreft boven het verontwaardigde willetje van allerlei activisten die onder het mom van demonstreren deze belangen willen schaden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik zou de heer Ceulemans eraan willen herinneren dat het demonstratierecht een grondrecht is in Nederland. Het is juist in het belang van alle Rotterdammers dat we altijd te allen tijde, waar dan ook, op welk moment dan ook, een demonstratie kunnen starten omdat we het ergens niet mee eens zijn in deze stad. U bent het er niet mee eens als er wordt bezuinigd op veiligheid en als u dan toevallig in de oppositie terechtkomt, moet u ook met een bord kunnen gaan staan en kunnen zeggen in de metro: er moet meer geld naar veiligheid toe. En er zijn mensen die zeggen: er moet meer geld naar de klimaataanpak. Nou, hartstikke goed dat mensen dan gaan staan met een bord en kunnen zeggen: u moet meer geld daarin investeren. Dat is voor iedereen van belang. Het maakt niet uit of je heel erg rechts bent of heel erg links, iedereen in Rotterdam moet kunnen demonstreren.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Helemaal met u eens, demonstreren is een grondrecht en iedereen die iets kenbaar wil maken, heeft het recht om te demonstreren om dat te doen op de daartoe aangewezen plek op een nette manier. En mijn punt is juist dat nu onder het mom van demonstreren allemaal zaken worden toegestaan die niets meer met demonstreren te maken hebben. Maar los daarvan, want mevrouw Maassen heeft gelijk dat het een grondrecht is, maar de praktische uitvoering daarvan is gewoon vervat in wetgeving. Dan hebben we het over de Wet openbare manifestaties. Daar staat gewoon in dat op grond van gezondheid, verkeer en wanordelijkheden demonstraties mogen worden verboden of ontbonden. Als mensen de hele dag een brug blokkeren, dan heeft dat onaanvaardbare gevolgen voor het verkeer. Als mensen in een park... (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, zo werkt dat wel. Er staat gewoon niet voor niets 'voor verkeer' in de wet. Misschien moet u in de microfoon een interruptie plegen in plaats van buiten de microfoon.

De **VOORZITTER**. U vervolgt uw betoog.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, natuurlijk wil ik reageren want ik hoor iets wat aantoonbaar niet klopt. Dan is er gewoon hinder voor het verkeer. Op een moment dat daar een brug wordt geblokkeerd waardoor vrachtwagens met gevaarlijke stoffen moeten omrijden via andere dorpen, dan is er hinder voor de volksgezondheid. Dus er zijn, en dat is mijn punt, heel veel artikelen en gronden op basis waarvan we veel strakker met demonstraties kunnen omgaan dan er nu gebeurt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, de kracht van een demonstratie is juist dat mensen het zien en niet dat je in een park wordt gezet waar niemand komt behalve iemand die toevallig met zijn hond langsloopt. De kracht van een demonstratie is dat mensen het zien. Waar komen mensen veel in het verkeer? Omdat ze zich van A naar B verplaatsen. In Nederland hebben we een enorme fietscultuur. Dat is gebeurd omdat fietsers honderd jaar geleden op straat zijn gaan liggen en hebben gezegd: wij hebben ook recht op deze plek. Er zijn boeren hier in dit land waarbij een heel nieuwe politieke partij is ontstaan. Die hebben allemaal blokkades op de snelweg neergezet omdat ze zeiden: wij hebben ook rechten, wij hebben iets nodig, wij willen wat in dit land. En er zijn mensen die klimaat belangrijk vinden en die gaan ook een snelweg blokkeren omdat ze zeggen: wij vinden het belangrijk dat we voor het klimaat opkomen. Dat is heel gebruikelijk, dat is heel normaal. U kiest er nu precies één onderwerp uit en zegt: dat is belachelijk. Wat D66 betreft heeft iedereen dat recht, ongeacht wat je standpunt daarover is, en ik nodig de heer Ceulemans uit om daar niet selectief in te zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik kan u garanderen: mijn fractie heeft bijvoorbeeld heel veel bezwaren tegen de massa-immigratie, maar u zult ons niet op een snelweg vastgeplakt zien om dat kenbaar te maken. Dat is één. En twee, u heeft het over de kracht van de samenleving. Kijk, ik vind de kracht van deze samenleving dat er hardwerkende mensen zijn die met de auto naar het werk gaan om hun gezin te onderhouden, om bij te dragen aan de economie. En ik zie dat die kracht en die belangen en die levensader van onze samenleving op dit moment onaanvaardbaar gehinderd kunnen worden door mensen die zeggen dat ze aan het demonstreren zijn, terwijl ze niets anders aan het doen zijn dan de maatschappij ontwrichten. Daar wil ik paal en perk aan stellen en ik heb wetgeving waarmee ik dat kan staven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, ik zie grote waarde in het maatschappelijk debat voeren met elkaar en dat gebeurt op heel veel verschillende manieren. Op het moment dat we die mensen in een verdomhoekje gaan stoppen omdat we toevallig er last van hebben, dan vindt het gesprek, de maatschappelijke dialoog waarvan het belangrijk is om die met elkaar te voeren over deze onderwerpen omdat de mensen dat belangrijk vinden, niet meer plaats. En dat vind ik zeer verontrustend. Dus ik ben het echt niet met u eens dat we moeten zeggen dat iedereen maar vrij baan moet krijgen en dat de gesprekken in zaaltjes moeten plaatsvinden en mensen moeten demonstreren in een park. Demonstreren brengt frustratie met zich mee. Dat is begrijpelijk, het gaat over belangrijke onderwerpen. Daarover kunnen we met elkaar in gesprek. En dat dat af en toe er eens een keer toe leidt dat je een half uur later thuis bent, dat is ook heel vervelend, maar dat is wel de samenleving waarin we met elkaar dat gesprek moeten blijven voeren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik heb een vraag aan mevrouw Maassen, want te vuur en te zwaard strijdt ze terecht voor het demonstratierecht. En ik hoor hier inderdaad ook een antidemocratische partij andere zaken verkondigen. Het gaat niet over verkeer of doorstroming, maar of hulpdiensten bepaalde zaken kunnen bereiken. En u doet het te vuur en te zwaard, maar het is wel uw samenwerkingspartner. Het straalt ook op u af. We hebben net een verhaal gehoord van veiligheid, dat het in het OV moet worden gewaarborgd met een ongedekt plan met eigenlijk een praatje voor de bühne omdat er geen consequenties, er zitten geen moties bij. Het gaat heel erg ver, gezichtsherkenning, fouilleren, OV-verboden. We moeten dat dan maar even aanhoren, maar dat is volgens mij helemaal niet de vrijheid waar uw partij voor staat. Zijn we nu eigenlijk naar een soort toneelstukje te kijken en zegt u dadelijk weer: ja, het is een beetje dom allemaal, maar ik accepteer het omdat ik andere mooie dingen zie? Of is dit nu waar u inderdaad echt principiële zaken van wilt maken?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik ben blij dat u het vraagt en ik nodig u ook uit om straks naar mijn bijdrage te luisteren, want dan zal ik nader erop ingaan. Maar het zijn uw woorden om

Leefbaar Rotterdam, een democratisch gekozen partij, als antidemocratisch weg te zetten. Het zijn uw woorden. Ik vind het heel stevige woorden en u heeft er geen enkel bewijs voor. Het is aan Leefbaar Rotterdam om te pleiten voor meer handhaving in het OV. Ik ben het er niet helemaal mee eens, maar het is aan Leefbaar Rotterdam om dat te vinden. Dat is niet antidemocratisch. Dat is hartstikke democratisch. Ze zitten hier met tien zetels in de raad, met tien zetels van mensen die vinden dat er meer boa's in het OV moeten komen en dat die daar strenger op moeten handhaven. Ik zie daar helemaal niets antidemocratisch in en ik vind het heel erg heftig dat GroenLinks, ook een democratische partij, dat soort verwijten hier de raad in slingert.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Het is selectief luisteren, want ik heb het gezegd over het demonstratierecht, antidemocratisch. We hebben nu al een paar keer gehoord dat Leefbaar Rotterdam het liefst een aantal zaken wil verbieden, kamperen of een locatie bezetten om vanuit daar je demonstratie, om je verhaal te kunnen maken, dat ze dat het liefst willen verbieden. Dat hebben we nu een paar keer gehoord. En ik zei: het andere punt gaat over vrijheid. Dat gaat over preventief fouilleren. Hoe staat u daarin? Ik heb twee punten genoemd, ik heb niet gezegd dat zij niet democratisch gekozen zijn, maar u moet echt wel eventjes iets beter luisteren en ik snap dat u in de stress raakt omdat u in ieder geval steeds een heleboel concessies heeft moeten doen waar u af en toe een beetje buikpijn van krijgt. Maar leg mij niet de verkeerde woorden in de mond.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Voorzitter, u zei: antidemocratische partij. Dat heb ik heel juist gehoord. U kunt het zo meteen zelf terugluisteren. Ik leg u helemaal geen woorden in de mond. Dat soort woorden en dat soort teksten hier uitspreken, daar moet u zeer zorgvuldig mee omgaan. Het werkt polariserend, dat is precies niet wat we nodig hebben in deze samenleving. Ik pleit voor stevige demonstraties en een stevig maatschappelijk debat, waarbij we ook naar elkaar luisteren, waarbij we het niet altijd met elkaar eens hoeven te zijn, maar waarbij we wel de tijd en de ruimte nemen om naar de ander te luisteren omdat we hier in deze stad het samen moeten blijven doen met elkaar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik sluit me daar helemaal bij aan. Dit is inderdaad polarisatie en helemaal niet democratisch. Ik vind het ook echt walgelijk dat uw partij dat continu aan het doen is, ook op andere onderwerpen. U moet daar gewoon eens mee ophouden.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja, dit is een beetje spijkers op laag water zoeken wat mevrouw Bokhove aan het doen is, want ze probeert een wig te drijven tussen twee partijen die in een coalitie zitten omdat er een meningsverschil is. Ja, dat hoort in een democratie. Daar heb je verschillen van mening. En Leefbaar Rotterdam denkt misschien iets anders over veiligheid dan wij dat doen of dat D66 dat doet. En misschien ook op het gebied van demonstreren. Dat hoort erbij, dus het is heel flauw om die kwalificatie als antidemocratisch nu neer te zetten en het zou u passen, en ik ken mevrouw Bokhove als iemand die dat echt wel kan doen, om die woorden ook terug te nemen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik hoef die woorden niet terug te nemen, want op het moment, het mooie is namelijk dat mevrouw Maassen niet voor niets zo lang opstond. Ik heb het even laten gebeuren, want ze heeft heel uitgebreid uitgelegd waarom mensen wel mogen demonstreren ten opzichte van Leefbaar Rotterdam, die zei dat we dat niet moeten willen, we moeten daar paal en perk aan stellen. U heeft zelf staan verdedigen waarom Leefbaar Rotterdam anders tegen dat demonstratierecht aan moet kijken. Als zij zeggen: wij willen dat demonstratierecht beperken, is dat antidemocratisch. Op dat punt heb ik het punt gemaakt, ik heb het niet gezegd over uw meningsverschillen in de raad. Dat moet u helemaal lekker zelf uitzoeken. En als u zegt: wij blijven lekker bij elkaar en we slikken de pijnlijke concessies die we in deze coalitie doen, die hartstikke knelt op een aantal punten, dat moet u helemaal lekker zelf weten. Maar het punt dat Leefbaar Rotterdam demonstraties niet ziet zitten, wil verbieden,

de burgemeester wil oproepen om daar strenger op te zijn, dat is antidemocratisch en daar neem ik geen woord van terug.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen werd aangesproken, dus ik geef even mevrouw Maassen eerst het woord.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik zie mevrouw Bokhove echt olifantenstappen nemen. Leefbaar Rotterdam kijkt daar anders tegenaan. Zij hebben op geen enkel moment bepleit om een demonstratie te verbieden. Dat zijn woorden die u wederom Leefbaar Rotterdam in de mond legt. En u neemt olifantenstappen, want door er anders tegenaan te kijken, daar hebben wij een heel gezond politiek debat over, zet u een partij weg als antidemocratisch. Dat is echt heel erg heftig. Nogmaals, het werkt polariserend, het is niet van waarde voor het politieke debat dat we met elkaar moeten hebben. Het is goed dat we het met elkaar ook hebben over grondrechten in deze samenleving, want de grondwet wijzigen we af en toe nog wel eens. D66 heeft ook artikel 1 van de grondwet bijvoorbeeld gewijzigd, omdat we het er niet mee eens waren. Dat is goed, dat is gezond, we moeten het daar met elkaar over kunnen hebben. En het werkt polariserend om partijen als antidemocratisch weg te zetten.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Voorzitter, een van de eerste debatten in deze raad die u voerde ging over demonstraties en toen heb ik een motie ingediend om een bepaalde demonstratie te verbieden. En ik was blij dat een aantal partijen aan de linkerkant die motie hebben gesteund. Mijn vraag aan mevrouw Bokhove is of al die partijen dan antidemocratisch zijn. En ik constateer tegelijkertijd dat mevrouw Bokhove haar woorden niet terugneemt maar toch nu op een redelijk laffe manier nuanceert.

De **VOORZITTER**. Het was een vraag aan mevrouw Bokhove, maar zij mag zelf beslissen of zij wil reageren.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). In dertig seconden, en ik neem daar geen woord van terug, want in het verleden is het heel vaak geweest dat Leefbaar Rotterdam demonstraties wilde verbieden, onder andere de zwartepietdemonstratie. Sorry, het gebeurt gewoon en ik hoor mijnheer Ceulemans gewoon weer die kant op gaan. Het is antidemocratisch, het is tegen de grondwet om te proberen dat demonstratierecht in te perken. En ik verzoek ook aan de burgemeester om daar ook geen duimbreed op toe te geven. Ik doe dat niet in mijn uitspraak en ik hoop ook dat de burgemeester van deze stad pal voor het demonstratierecht blijft staan zoals Ahmed Aboutaleb dat ook deed.

De **VOORZITTER**. Tot slot de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja nogmaals mijn vraag, want volgens mij interpreteert mevrouw Bokhove die verkeerd, ik heb destijds een motie ingediend om een bepaalde demonstratie te verbieden. Maakt dat DENK een antidemocratische partij en de partijen die voor hebben gestemd?

De **VOORZITTER**. Ik zie dat er geen reactie komt.

De heer **CEULEMANS** (lr). Het lijkt me heel handig dat mevrouw Bokhove deze vraag beantwoordt.

De **VOORZITTER**. Ja, mevrouw Bokhove gaat er zelf over of ze die vraag beantwoordt of niet.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, wij mogen als raadsleden dat zeker antidemocratisch vinden. Het is uiteindelijk aan de burgemeester om een demonstratie wel of niet toe te staan en in goede banen te leiden.

De **VOORZITTER**. Ik probeer deze discussie... ik zag mevrouw Elfilali ook nog staan, maar die hoeft niet meer, oké, prima. Mevrouw Van Groningen was eerst nog, dan mevrouw Maassen en dan probeer ik de heer Ceulemans weer het woord te gaan geven.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik constateer dus dat ze bij GroenLinks met twee maten meten, dus als het een bepaalde demonstratie is die u niet zint, dan stemt u ervoor om die te

verbieden. Maar komt Leefbaar Rotterdam met iets waar zij minder blij mee zijn, dan mag het dus niet in dit huis.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen nog een vraag? Oké, helder. Tot slot mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, in dertig seconden weer. GroenLinks zal nooit voor een demonstratie… hoe lelijk, hoe vies of hoe die ook tegen ons gedachtegoed ingaat, het demonstratierecht is het hoogste goed en daar hebben we voor te staan. Ik vraag ook andere partijen, ook Leefbaar Rotterdam, gewoon voor dat demonstratierecht te blijven staan.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans vervolgt zijn betoog.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dank voorzitter. Nou ja, de heer Soytekin heeft natuurlijk volkomen gelijk. GroenLinks heeft niet een heel consistente dag. Vanochtend was al het verhaal: ja, we zijn ergens voor behalve als we in de coalitie zitten, dan zijn we ertegen. En als we er dan uit zijn, dan zijn we weer voor en dan gaan we het nieuwe college verwijten dat ze het niet doen. En nu zegt zij, demonstraties verbieden waar ik inderdaad helemaal niet generiek toe heb opgeroepen, dat is antidemocratisch, behalve als ik zelf de inhoud van een demonstratie niet pruim, dan stem ik voor een motie om die te verbieden.

De **VOORZITTER**. Oké, de heer Soytekin nog, mevrouw Maassen en dan gaan we echt…

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja, want ik gooide die motie in het debat en dat klopt, de partij van mevrouw Bokhove heeft inderdaad tegen gestemd. Maar ik constateer dat de fusiepartij PvdA destijds mij heeft gesteund en daar ben ik ze dankbaar voor.

De **VOORZITTER**. Dat is hierbij dan weer rechtgezet. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, dit kan dan in de notulen worden opgenomen. Dat hebben we dan de volgende keer.

De **VOORZITTER**. Nee, deze keer. Dit staat nu in de notulen.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nee, maar het is inderdaad, ik vind het nogal een aantijging om ons als ondemocratische partij weg te zetten omdat ik mij beweeg binnen de marges van de wet. Ik noem een aantal artikelen vanuit de Wom, die het recht geven aan burgemeesters of bestuurders om beperkingen aan een demonstratie op te leggen. Er zijn ook APV-artikelen die dat kunnen. En mevrouw Maassen speelt dat zuiver, en ik denk dat er in deze raad misschien geen twee partijen zijn die op het gebied van demonstratierecht zo ver uit elkaar staan op het gebied van demonstraties als D66 en Leefbaar Rotterdam, alleen gaan wij daar inhoudelijk het debat over aan. Dat is hoe dat hier in de raad gaat, en dat u een partij met tien zetels, die u overigens in het verleden uitsloot hè, over ondemocratisch gesproken, als ondemocratisch wegzet, dat siert u allesbehalve. Waar was ik gebleven? Ik herhaal het graag nog een keertje. Leefbaar Rotterdam vindt dan ook dat het afgelopen moet zijn met het onnodig veel ruimte bieden aan zulke ontwrichtende acties. Zowel de Wet openbare manifestaties als de APV bieden ruimschoots mogelijkheden om deze in te perken en onze oproep aan de burgemeester is: doe dat dan ook. Voorzitter, ik zei het al, Rotterdammers willen gewoon een veilige, leefbare straat en dat de belangen van de huidige inwoners centraal staan. Die wensen komen eigenlijk precies samen in de taken: toezicht, naleving en handhaving van Bouw- en Woningtoezicht. Ondermijning in de straat, vermoeden van drugspanden, achterstallig onderhoud aan woningen, illegale verhuur en overbewoning, het zijn stuk voor stuk zaken die een hele wijk omlaag kunnen halen en die het woongenot ernstig schaden. Er is op dat vlak nog een wereld te winnen wat ons betreft. Kijk naar de bizarre toestanden die collega Bruin blootlegt rond schimmelwoningen. Dergelijke misstanden kunnen en moeten wat Leefbaar Rotterdam betreft kordater aangepakt worden. Daarom dien ik namens de collega's Bruin, Verhoef en Roskam een motie in om de doeltreffendheid van de afdeling Bouw- en Woningtoezicht tegen het licht te houden en met verbetervoorstellen te komen. Ik heb een aantal moties en ik zal ze straks in één stapeltje indienen. Dat scheelt een hoop heen en weer gewandel. Ook woonoverlast is een fenomeen waar Rotterdammers helemaal aan onderdoor kunnen gaan. De mails en belletjes die we als fractie soms ontvangen van mensen die ten einde raad zijn omdat ze nachtenlang wakker liggen van overlast zijn echt schrijnend. Niet zelden zijn de veroorzakers

mensen met complexe problematiek die simpelweg niet te handhaven zijn in een normale woonsituatie. Jaren geleden hebben we voor deze doelgroep zeer succesvol de Skaeve Huse geïntroduceerd, waar bewoners worden begeleid en aan hun problemen werken, terwijl hun voormalige buren eindelijk weer rust hebben, een win-winsituatie dus. In het Actieplan Buitenslapers is daarom het voornemen geuit om tot een tweede locatie te komen. Leefbaar Rotterdam steunt dat van harte en wil er graag vaart achter zetten en ik zal daartoe dadelijk ook een motie indienen namens de collega's Bruin en Aafjes-van Aalst. Voorzitter, dan de ouderen, de generatie die Rotterdam heeft opgebouwd en die onze partij na aan het hart ligt en waarvoor wij ons inspannen. Met Leefbaar Rotterdam in het college is ook deze periode het OV weer gratis gebleven, bieden we ouderen een onbezorgde oude dag met zorg en activiteiten dicht bij huis met de Thuisplusflats, bestrijden we eenzaamheid met de seniorenrestaurants, waar ouderen onder de mensen blijven komen en gezellig samen tegen een schappelijk prijsje wat kunnen eten. Om de strijd tegen eenzaamheid en voor een waardige oude dag van onze ouderen nog wat verder op te voeren, dienen wij twee moties in. Uit tal van onderzoek is gebleken dat bewegen helpt om de geestelijke achteruitgang bij mensen met dementie te vertragen. Daarom dien ik zo namens mevrouw Aafjes-van Aalst de motie in om de wandelmaatjes te laten terugkeren. Daarnaast is de auto voor veel ouderen belangrijk om niet in een isolement te raken wanneer de directe sociale omgeving begint weg te vallen. Veel ouderen rijden vaak maar sporadisch, zijn daardoor wat onzeker geworden in het verkeer en blijven uiteindelijk toch maar thuis. Maar dat zou helemaal niet hoeven. Vanuit de MRDH en Veilig Verkeer Nederland zijn namelijk verkeersopfriscursussen beschikbaar voor ouderen die graag mobiel willen blijven. Namens collega De Waard zal ik een motie indienen met als doel om dergelijke cursussen in Rotterdam te organiseren. Wethouder Buijt is niet alleen goed bezig voor de ouderen in de stad, maar neemt ook verantwoordelijkheid voor grote uitdagingen op het gebied van de zorg. Van het beheersbaar maken van de zorgkosten en het toekomstbestendig maken van de zorg in Rotterdam middels de Bestuursopdracht Zorg tot het aanpakken van zorgfraude, waar hij binnenkort een actieplan tegen zal lanceren. Misbruik van zorgmiddelen mogen we absoluut niet tolereren in Rotterdam. Fraudeurs en malafide bureautjes moeten we in hun nek zitten om het schaarse zorggeld rechtmatig uit te geven en vooral zorgbehoevenden te beschermen. En een speciaal woord wil ik nog even wijden aan de UVV, de Unie Van Vrijwilligers, die bestaat uit 1800 helden die ruim 3000 Rotterdamse ouderen meerdere keren per week bezoeken. Bij het debat over de Voorjaarsnota heeft Leefbaar Rotterdam een motie ingediend om de subsidie voor de LVV in ieder geval voor 2025 te waarborgen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) UVV, dat zal dan freudiaans zijn, ik bedoel de UVV, om de subsidie voor de UVV in ieder geval voor 2025 te waarborgen. En ondanks hoon over valse beloften en gratis bier, is deze motie keurig uitgevoerd en in de begroting verwerkt, zoals het hoort. De subsidie voor volgend jaar blijft in stand en daar zijn we blij mee. Niet voor onszelf, maar voor de vrijwilligers en de ouderen. Voor nu is er alvast ademruimte en voor de toekomst wordt absoluut vervolgd.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, wij vonden dat een wassen neus omdat het maar voor één jaar was. Wat is het perspectief voor de UVV in 2026? Moeten ze in 2025 afbouwen?

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). U kwam met allemaal hoon. U zegt: dit is een gratis-bier-motie en het is een onderzoeksmotie, dus het college kan gewoon zeggen: dat gaan we niet doen. Nu is het uitgevoerd, u baalt als een stekker dat het in de begroting is teruggekomen. U had namelijk een politiek nummertje ervan willen maken. Dat was heel duidelijk hoe u de Voorjaarsnota instak. Ik wijs ook even naar de heer Segers-Hoogendoorn die zei: 'dit is een vals spel, dit is gratis bier, dit is voor de bühne. Nu dient u even een motie in om het gezicht te redden en straks in november als de begroting er is en niemand meer oplet, blijkt die subsidie gewoon gestrand.' Dat is niet het geval. We zijn onze belofte nagekomen. Ik ben mijn garantie nagekomen en het college heeft die motie heel netjes uitgevoerd. De subsidie is voor volgend jaar in stand gebleven. Over het vervolg, in reactie op de heer Engberts, gaan we volgend jaar netjes weer opnieuw in gesprek en wat de inzet van Leefbaar Rotterdam daarbij zal zijn, dat mag ook duidelijk zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Die is mij niet duidelijk.

De heer **CEULEMANS** (lr). Kijk, we hebben als partij niet de UVV voor komend jaar gered om het een jaartje te rekken. Wij vinden het een heel waardevolle organisatie en wij vinden het eigenlijk van heel groot belang dat die kan blijven voortbestaan. Ik ben ook een loyale coalitiepartner, dus ik ga niet nu met allemaal meerjarige financiële dingen meestemmen. Volgend jaar richting de Voorjaarsnota gaan we het er gewoon opnieuw over hebben en onze inzet zal uiteraard zijn dat de UVV dan gewoon kan voortbestaan.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik denk dat het fijn is voor de mensen die het volgen en ook voor de UVV, dat het ook meteen een duidelijke opdracht is aan het college om dat in die Voorjaarsnota dan een plek te geven.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nee, u kunt mijn woorden verdraaien tot u een ons weegt, ik zeg dat namens Leefbaar Rotterdam de inzet zal zijn dat we dit niet voor één jaartje rekken. We hebben die motie ingediend omdat wij dit een heel belangrijke organisatie vonden, ook met het oog op eenzaamheid, ook met het oog op doorwerking in de Bestuursopdracht Zorg. Dat standpunt is ongewijzigd. Wij vinden het hartstikke goed dat het voor volgend jaar geregeld is. Dat is wat ik heb gevraagd. Wat wij in de motie hebben gegoten die is aangenomen, is uitgevoerd, en het standpunt van onze partij mag duidelijk zijn en wij hopen dat dat voor langere tijd het geval kan zijn. Wij gaan ons daar enorm voor inzetten, maar op dit moment leg ik geen claim op het college. Op dit moment ga ik geen opdracht uitdelen. Dit is wat we op dit moment hebben kunnen doen. Dat is in een tijd van schaarse middelen al heel erg moeilijk. Ik ben er trots op dat wij dit hebben kunnen bereiken. Ik kan u ook zeggen dat de vrijwilligers heel erg blij zijn dat die subsidie voor volgend jaar blijft bestaan. En het wordt gewoon vervolgd en onze inzet is duidelijk.

De **VOORZITTER**. Tot slot de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, ik kan niet anders dan concluderen dat u het niet belangrijk genoeg vindt, via de voorzitter, want er was brede steun voor in de raad om hiermee aan de slag te gaan. Er is brede steun als u een voorstel zou doen om het meerjarig te doen. Volgens mij is er helemaal geen discussie over. Geef gewoon de helderheid aan de voorkant aan iedereen om ervoor te zorgen dat dit meerjarig gered wordt. Ik kan niet anders constateren dan dat u het niet belangrijk genoeg vindt.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik vind het ontzettend belangrijk en wat ik ook vind, is dat het ontzettend cynische politiek van de heer Engberts is. Ontzettend cynische politiek. U heeft doelbewust, uit politiek gewin, vanaf juli dit jaar het beeld opgeroepen dat dit een motie was voor de bühne die toch niet uitgevoerd zou worden. U heeft daardoor vrijwilligers maandenlang in onzekerheid laten zitten. Dat siert u allesbehalve, omdat u dat voor eigen politiek gewin heeft gedaan. Het is gewoon gebeurd. De motie is aangenomen, hij is uitgevoerd, de subsidie blijft voor volgend jaar in stand. Dat is wat we op dit moment hebben kunnen regelen. Dat was al een hele opgave kan ik u vertellen, en volgend jaar begint die opgave, voor onze fractie althans, gewoon weer opnieuw.

De **VOORZITTER**. Ik wil ook graag naar de heer Segers-Hoogendoorn. Kort.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, via de voorzitter, de onzekerheid waar de mensen in zitten, dat was waartegen we geageerd hebben. En die blijft in stand.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, de heer Ceulemans is heel ad rem in het geven van vegen uit de pan naar andere partijen. Maar het klopt niet wat hij zegt. Hij noemde mij bij naam en mijn partij. Wat wij toen gezegd hebben is het volgende, dit is van de grootste partij in dit huis en de grootste coalitiepartij, een uitnodiging aan alle andere partijen in deze zaal om ieder voorstel maar te kunnen gaan doen, terwijl het usance is in een goede lokale democratie, en daar zou ook uw partij voor moeten staan, zo ken ik uw partij ook, dat als je met een voorstel komt, zeker bij de behandeling van een Voorjaarsnota en een begroting, dat je daar dan ook dekking voor regelt. Want dan laat je aan mensen in de stad ook zien: ik kies hiervoor en dat gaat ten koste daarvan. Dat deed deze motie niet. Ik heb alleen toen tegen de heer Ceulemans gezegd: u doet nu een uitnodiging aan alle andere partijen

om alleen maar met ongedekte voorstellen te komen. En voorzitter, ik constateer dat Leefbaar Rotterdam dat opnieuw doet door hier dit moment te gebruiken om een initiatiefvoorstel in te dienen, dat eigenlijk nog niet eens een initiatiefvoorstel is, met allerlei maatregelen in het openbaar vervoer, zonder dat er één cent geregeld wordt. Dat doet de heer Ceulemans dus opnieuw, dus geen jij-bak naar mij alstublieft. Ik probeer hier nette politiek te bedrijven en als ik hier een voorstel doe, dan probeer ik daar ook dekking voor te vinden. Het zou u sieren als u dat ook zou doen.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Het is heel duidelijk hoe we die motie destijds hebben ingestoken. En er werd dus gezegd vanuit uw kant, en dat was het punt, er werd gezegd: dit is een onderzoeksmotie, dit is slappe hap en in november kan het college dit gewoon naast zich neerleggen, als er niemand meer kijkt en als de ophef van het huidige moment voorbij is. Dat heeft u gezegd, dat was uw lijn, dat is niet gebeurd. En u heeft in dat debat ook gezegd, ik heb de notulen nagelezen kan ik u vertellen. U heeft in dat debat ook gezegd: als in november die subsidie in stand blijft, en dat staat in de begroting en die blijft dus voor 2025 in stand, dan ben ik de eerste om een kerel te zijn en te erkennen: oké, dat heb ik fout gezien. Dus mijn vraag is: gaat u dat nu erkennen?

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Nou, ik heb de notulen er niet op nagelezen, maar ik weet zeker dat ik dat 'fout gezien' niet heb gezegd, maar ik denk wel dat ik heb gezegd dat ik een kerel zou zijn als het geregeld zou worden. Het is alleen zo, ik heb maar één zetel, dus ik kom vanavond ergens om een uur of vijf aan bod met mijn termijn waarin ik dan die kerel kon zijn om u dat te zeggen, maar u heeft selectief geluisterd en ook niet goed naar de notulen gekeken. Het enige wat ik heb gezegd is dat dit een uitnodiging is om ongedekte cheques in deze zaal te gooien. En overigens voorzitter kwam er nog een ander punt bij. Dat vond ik ook een bezwaar. U bezuinigt als een malle op allerlei organisaties in het maatschappelijk middenveld en u redde er één. Nou, dat siert u, hartstikke mooi, goed gedaan. U wilt er nu ook opnieuw de vlag voor opsteken, maar het is echt maar een kruimeltje van de kaalslag die uw college in het maatschappelijk middenveld teweegbrengt.

De **VOORZITTER**. Ik geef eerst de heer Vonk ook gelijk even het woord. Dan kunt u wellicht even in één keer antwoorden.

De heer **CEULEMANS** (lr). Sorry, wat zei u voorzitter?

De **VOORZITTER**. Ik wil graag de heer Vonk ook gelijk even het woord geven. Dan kunt u mogelijk in één keer antwoorden.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, ook aansluitend, zeker op de laatste woorden die net gesproken zijn. Kijk, onze kritiek op het voorstel van de UVV zat vooral in de selectiviteit. We hadden als ChristenUnie echt aandacht gevraagd voor heel veel organisaties die getroffen werden en u pikte er één uit en die wilde u dan redden met een dekking waarvan u zei: college, zoek het maar uit. Nou, dat was daarna met een paar kasschuiven ook geregeld, dus zo makkelijk kan het dan kennelijk ook gaan. Maar ik zit er een beetje dubbel in, want aan de andere kant moeten we ook zien dat het glas halfvol is. Want het is wel zo dat de UVV inderdaad nu voor een jaar verder kan. En daar zijn ze ook blij mee, dat hebben ze me ook laten weten. Tegelijkertijd hebben ze me laten weten, en ik ben benieuwd hoe u daarin staat, dat in een ambtelijk gesprek allang wordt gesproken over dat het daarmee wel klaar is, dus dat het wel degelijk een afbouwconstructie is. Het is eigenlijk een verlenging van het sterfhuis. Ik neem aan en ik ben blij met de woorden die u heeft gesproken dat u ervoor zult blijven strijden dat ze doorgaan, we staan echt wat dat betreft aan dezelfde kant, dus bent u het met mij eens dat dat niet de bedoeling kan zijn? Dat het dus nu inderdaad in feite al voor hen in ieder geval een kwestie van afbouwen is. Zij moeten ook zekerheid bieden aan de vaste medewerkers. Dat kun je niet doen door te zeggen: misschien dat over een jaar weer een verrassende motie uit de hoed komt. Dus bent u het met mij eens dat we dan nu de wethouder moeten bevragen op wat nu de stand van zaken is, hoe de gesprekken lopen en of het inderdaad zo is dat er eventueel nog een perspectief voor ze kan zijn voor langer dan een jaar? Dat lijkt me een heel relevante vraag voor ons beiden.

De **VOORZITTER**. De vraag is helder. Mevrouw Maassen wil hier nog op reageren, begrijp ik, dus ik geef mevrouw Maassen het woord en dan de heer Ceulemans voor de antwoorden op de vragen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik ben toch wel een beetje verrast door de geluiden die ik hier en daar hoor over dat dat voor 2025 een wassen neus zou zijn. We hebben twee jaar geleden een vergelijkbare zaak aan de orde gehad. Toen ging het over KiPa en toen hebben we de handen ineengeslagen met de hele raad en hebben we gezegd: oké, tot en met 2025 gaan we voor een aantal initiatieven waarvan wij als raad zeggen dat we die graag willen behouden voor de stad, het regelen. Daarna, ja oké, dan gaan we weer met elkaar kijken waar het geld zit, wat er mogelijk is, dat is ook heel gebruikelijk en logisch, in 2026 hebben we een verkiezingsjaar. Het komt wel vaker voor dat we zeggen: oké, de financiën kunnen we misschien niet voor langere termijn vastzetten. Met een constructief goed gesprek hebben we het in ieder geval nu voor dit jaar geregeld en gaan we daarna weer verder. Ik begrijp heel goed dat heel veel organisaties in deze stad graag structureel langdurig financiering hebben, maar we hebben ook te maken met schaarste. We hebben ook te maken met allerlei nieuwe organisaties in deze stad die goede dingen doen waar we ruimte voor moeten maken. Dus ik zeg: hartstikke goed gedaan Leefbaar Rotterdam. U heeft een motie ingediend en we kunnen de UVV voor een jaar behouden. Ja, we moeten hard werken om ervoor te zorgen dat we dat voor een langere termijn voor elkaar krijgen, maar we moeten niet doen alsof het niet ongebruikelijk is in deze stad om geld te reserveren voor een jaar of voor twee jaar.

De **VOORZITTER**. Ik hoor geen vraag, maar de heer Ceulemans heeft wel twee andere vragen gekregen.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nee, maar dit is inderdaad precies hoe het is. Ik heb inderdaad twee vragen gekregen, van de heer Segers-Hoogendoorn. Even vooraf, ik vind echt dat u het werk van de UVV geen recht doet als u dat een kruimeltje noemt. Dat zijn 1800 mensen die meerdere keren per week bij 3000 ouderen langsgaan. Ik heb ook gezegd bij dat debat, waarom pikken we er nu één uit in uw woorden? Omdat wij niet hebben gekeken naar organisatie of wie kennen we toevallig en wie vinden we leuk? We hebben gekeken naar de impact. En de impact van de UVV is vele malen groter, geen cofinanciering, een veel groter bereik, veel meer frequentie. En daarom hebben we daarvoor gekozen. Daar zijn we erg blij mee. En ik vind dat als u dat als een kruimeltje wegzet, u echt geen recht doet aan het werk van die organisatie en ook niet recht doet aan de gevoelens van ouderen die daar ontzettend blij mee zijn.

De **VOORZITTER**. Er was nog een vraag van de heer Vonk. Mag die eerst even?

De heer **CEULEMANS** (lr). Oké, de vraag van de heer Vonk was wat mijn inzet is of ik nu de wethouder op van alles en nog wat ga bevragen. Kijk, nee, want we zitten nu bij de begroting voor 2025. Bij de Voorjaarsnota schetsen we de contouren voor die begroting van 2025. We hebben het college opdracht gegeven: ga zoeken naar dekking om de subsidie van de UVV in 2025 overeind te houden en doe dat vervolgens ook. Die motie is netjes uitgevoerd. Daar ben ik blij mee, dat waardeer ik, en ik ga nu niet een voorschot nemen bij de begroting over 2025 op wat er in 2026 moet gaan gebeuren. Dat gesprek komt volgend jaar al. Ik spreek niet namens de gemeentelijke organisatie, ik spreek namens mijn fractie. En mijn fractiestandpunt is dat de UVV hartstikke belangrijk is en dat we natuurlijk volgend jaar niet zonder slag of stoot dat laten gebeuren, dat onze inzet is dat die organisatie kan blijven bestaan. Maar dat gesprek gaan we volgend jaar aan en daar ga ik nu geen opdracht voor meegeven.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, het zegt veel over Leefbaar Rotterdam en het zegt ook alles over de rekenmeestermentaliteit van dit college, dat u de impact van een vrijwilligersorganisatie alleen maar afmeet aan het aantal vrijwilligers dat geadministreerd is. Dat is namelijk niet wat impact is. Impact van vrijwilligersorganisaties en welzijnsorganisaties in deze stad is dat onzichtbare netwerk van al die mensen die wel in die wijken zitten, die wel al die mensen kennen. We hebben te maken met institutioneel wantrouwen van mensen die juist in benarde posities zitten, die nu juist alles hebben aan dat maatschappelijk middenveld. U verdraait mijn woorden. Ik waardeer de UVV ten zeerste en die wilden wij ook redden. Maar het is wel een kruimel in de totale kaalslag die uw college op het geweten heeft als het gaat over het maatschappelijk middenveld. En nogmaals, het

zegt alles over uw partij dat u alleen de impact afmeet aan het aantal vrijwilligers dat ingeschreven staat.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja, nog even als reactie op het antwoord dat u mij heeft gegeven, dat laatste dan. Ik hoop dat u zich wel realiseert dat dit voor de UVV wel problematisch is. Dat zij dus nu niet weten waar ze aan toe zijn met de medewerkers die met vaste contracten zitten enzovoort. Dat is namelijk ook het signaal dat de UVV aan mij afgeeft. Ze zijn er blij mee dat ze nog een jaar kunnen bestaan, maar ze balen als een stekker dat ze in deze situatie terecht zijn gekomen waar ze maar bungelen en niet weten wat hun perspectief is. Dus mijn verzoek was eigenlijk, en anders doe ik dat straks in mijn eigen termijn, om in ieder geval die vraag aan de wethouder te stellen: wat is op dit moment het perspectief dat we ze kunnen bieden? En dat moet echt meer zijn dan: we houden ze nog een jaartje in leven en we zien wel of dan alsnog de stekker eruit gaat. Het moet echt meer zijn, want dit kunnen we zo'n organisatie gewoon niet aandoen.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Maar de heer Vonk vroeg mij of ik nu bij de begroting voor 2025 al allemaal opdrachten wil gaan meegeven voor 2026. En dat is niet de geëigende weg. Wij hebben dit nu kunnen regelen voor volgend jaar en wat ik al zei, dat was al een heel moeilijke opgave in een periode dat de gemeentefinanciën ook in deze gemeente ongelofelijk nijpend zijn. Dit is het maximale dat we hebben kunnen doen. Daar zijn we hartstikke blij mee. Daar zijn de vrijwilligers blij mee, wat u inderdaad terecht ook erkent. En volgend jaar, ik val in herhaling, maar onze inzet volgend jaar zal heel erg duidelijk zijn, maar dat doe ik wel op het gepaste moment.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, de heer Ceulemans wil niet vooruitlopen op 2026. Dat is precies wat we, zoals mevrouw Maassen ook in herinnering bracht, wel hebben gedaan met de motie KiPa, waarbij we twee jaar vooruitkeken. Ik zou eigenlijk niet weten waarom het niet kan. De heer Ceulemans heeft het goed verwoord. Hij is niet verder gekomen dan dit.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, en de heer Engberts acteert nu dat hij daar verbaasd over is, terwijl het in de motie gaat over 2025. De titel van de motie is nota bene 'Waarborg UVV voor 2025'. Dat is precies wat er gebeurd is. Dat is waarvan u suggereerde dat het niet ging gebeuren. Dat is waar u uit politiek gewin twijfel over hebt lopen zaaien. De motie is precies uitgevoerd zoals die is ingediend. Dat is goed. Dat was over 2025. Dat is wat we op dit moment hebben kunnen doen. Wij zijn in contact met de UVV, we zijn in contact met die vrijwilligers. Onze inzet is duidelijk en ik proef gewoon, en dat vind ik gewoon zonde als je kijkt naar het werk van die organisatie en hoe blij die ouderen zijn die bezocht worden, een soort van politieke teleurstelling over het feit dat die subsidie in stand gebleven is. U had het prachtig gevonden als die was weggeschrapt uit de begroting. Dan had u er een potje Leefbaar-bashing van kunnen maken. Dat was een begrotingsdebat geweest waar u echt naar had uitgekeken. Nu is die subsidie gewoon in stand gebleven en nu zoekt u naar haakjes om alsnog zuur te zijn. Ik vind het vrij klein.

De **VOORZITTER**. Dit leidt natuurlijk wel tot een reactie van de heer Engberts, maar ik wil ook daarna vragen om echt het betoog te vervolgen. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, waar ik echt heel erg teleurgesteld over ben, en waar ons politieke hart ook van huilt, is dat dit allemaal heel kortetermijnacties zijn. Het is heel kort gewin. Wij zouden veel meer voor die duurzame oplossingen zijn, dat mensen veel langer door kunnen, zoals wij ook eigenlijk deze hele begroting allemaal kort gewin zien, alles weghalen. En we weten dat op de langere termijn we enorme problemen in deze stad krijgen. En daar zijn wij teleurgesteld over.

De heer **CEULEMANS** (lr). Wat echt een probleem op langere termijn is in deze stad is het begrotingstekort met € 100 miljoen laten oplopen, waardoor over acht jaar helemaal geen enkele

organisatie in stand gehouden kan worden. Dat is waar u voor staat. Dat is echt problematisch. Wat wij hebben gedaan is in een financieel heel moeilijke tijd verantwoordelijkheid nemen. Dit is wat we hebben kunnen regelen, daar zijn we heel erg blij mee. En de klus zit er nog niet op.

De **VOORZITTER**. Echt afrondend nu, want ik wil echt door.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Via de voorzitter, bij de Voorjaarsnota hebben wij een deugdelijke onderbouwing gedaan op welke manier we dit langjarig allemaal in stand hebben kunnen houden. U heeft er totaal niet naar willen kijken. De afgelopen maanden hebben we geprobeerd, ook het college maar ook coalitiepartijen te overtuigen om nu eens serieus te kijken naar verhoging van de toeristenbelasting, onderzoek te doen of dat inderdaad tot negatieve effecten zou kunnen leiden. Dat was namelijk de reden om het af te wijzen. Zelfs dat onderzoek gaan we niet doen. Met de reden: ja, zelfs als daar uitkomt dat er geen negatieve effecten zijn van het verhogen van de toeristenbelasting waarmee we dit in stand kunnen houden, gaan we het toch niet doen. En dat is een politieke keuze waar de heer Ceulemans ook voor staat.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, de heer Engberts kan wel zeggen: dat is een politieke keuze waar de heer Ceulemans voor staat, maar dat is ook een politieke keuze waar wij als Rotterdamse VVD voor staan. U komt hier klakkeloos met een ontmoedigingsbeleid voor toeristen van 12,5%. Dat is waar wij zeker niet voor kiezen.

De **VOORZITTER**. Oké, de heer Ceulemans mag nu echt door.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, ik ga door, maar niet voordat ik heb gezegd wat ik toen ook al heb gezegd dat ik de tijd waardeerde en de inzet van de PvdA en GroenLinks in die begroting, die tegenbegroting. U zegt dat ik er niet naar gekeken heb, ik heb er wel degelijk naar gekeken en ik moet constateren helaas dat het een gatenkaas is. En de enige dingen die geen gaten zijn, zijn lastenverzwaringen. Dus ik heb ernaar gekeken, ik was er alleen inhoudelijk niet heel erg over te spreken. Dan ga ik richting een afronding voorzitter. Tot slot nog een motie die ik ook dadelijk in zijn geheel zal indienen met de andere moties in het setje, van collega Van Schaik, die het lumineuze idee had om een jaarlijkse publieksprijs in het leven te roepen voor de grootste dierenvriend van Rotterdam, bedoeld voor mensen die zich op alle mogelijke manieren inzetten voor dierenwelzijn, van opvang, verzorging, zorg voor mishandelde dieren aan toe. Wie kan daar nu tegen zijn? Dan ga ik afronden voorzitter. Nou, mevrouw Morkoç is voor. Dat is alvast iets. Leefbaar Rotterdam zit in deze, zeker niet alledaagse coalitie om zaken voor elkaar te krijgen voor onze achterban. Voor de gewone Rotterdammer, die niet veel vraagt maar die vaak ook niet gehoord wordt. Mensen die zich zorgen maken over onveiligheid, over de ontwrichtende werking van de massale immigratie en het falende asielbeleid. Over de onbetaalbaarheid van het dagelijks leven en over een overheid die zich vaak ongevraagd met je leven bemoeit, maar er tegelijkertijd vaak niet is wanneer het wel nodig is. Voor die mensen komen we op, op zijn Leefbaars. Tegen de stroom in als het moet, en als deze kant van de raad op tilt gaat, dan zitten we doorgaans goed. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik heb naar het toch wel een beetje af en toe pessimistische verhaal van de heer Ceulemans geluisterd en gek genoeg leek het heel erg op het pessimistische verhaal van GroenLinks. Niet in inhoud, maar wel in toon en kijk op de wereld. En dat verbaast me, maar goed, u kunt elkaar daarin heel goed vinden. Maar ik zou toch beide partijen willen uitnodigen om ook af en toe zich te laten inspireren door een vleug aan optimisme, optimisme voor deze stad. Anne Applebaum, dat is een heel mooie politiek filosoof, heeft ook gezegd: met optimisme, daarmee krijgen we de verandering teweeg. De verandering die we hopen te zien. De optimisten staan vooraan om te werken aan die nieuwe mooie stad. Dus ik nodig echt beide partijen uit: kom nu uit die put en wees optimistisch over deze stad. We doen het samen.

De **VOORZITTER**. Nou, misschien kan er iets moois gaan bloeien. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Als dit een oproep is om meer samen te gaan werken met GroenLinks-PvdA, dan moet ik weer een pessimistisch antwoord geven, vergeet het maar.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik heb lang geluisterd, goed geluisterd naar het verhaal van de heer Ceulemans. Hij heeft het veel over veiligheid gehad. Mijn vraag aan hem is: hoeveel veiliger wordt de stad voor de gewone Rotterdammer als de GGZ-inloopinstellingen worden gesloten?

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nou, fijn dat u mij nog even deze kans geeft. Deze coalitie doet inderdaad heel veel aan veiligheid en u bezuinigde op veiligheid. U sneed die controleurs uit de metro weg. U heeft het sociaal weefsel uit Oost weggesneden door Barbara Kathmann die alle huismeesters er daar uit bonjourde. Deze coalitie investeert fors in veiligheid. We geven een derde meer aan veiligheid uit dan het vorige college. Handhavers op straat, handhavers in de metro, daar zijn we hartstikke goed mee bezig. En dan gaat u nu een bruggetje maken naar een ander onderwerp over die GGZ-inloophuizen. Daarvan wordt ten onrechte het beeld geschetst dat alles zomaar weggesneden wordt en dat er niets vervangends komt. U weet ook, in de Huizen van de Wijk komen vervangende locaties waar mensen zich kunnen blijven melden. Er wordt netjes gekeken wie bij welke locatie het best tot zijn recht komt. Dus nogmaals, het is een karikatuur die u daarover schetst.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Het is geen karikatuur. We zijn gisteren in de stad bij verschillende plekken geweest, onder andere bij het inloophuis in de Spanjaardstraat. En we zijn in het Huis van de Wijk geweest waar de mensen dan geacht worden naartoe te gaan. Het Huis van de Wijk zegt: wij willen die mensen hier niet. U gaat maar een heel eind verderop naar Schiemond. En dat gaat natuurlijk helemaal niet voor die zeventig tot honderd mensen die daar dagelijks binnenkomen. Wij hebben de politie gesproken. U zegt dat u luistert naar de Rotterdammer. Maar de politie zelf zegt: doe dit niet. We kwamen agenten tegen in de buurt en die niet hiervan op de hoogte waren en zich rot schrokken. Die zeiden: oké, dus wij kunnen straks die shit opruimen die hier op straat straks tot overlast leidt. En u zegt: wij luisteren naar de Rotterdammer. Maar u doet dat helemaal niet, want anders had u dit niet gedaan. Dan had u geluisterd naar de politie, dan had u geluisterd naar de Rotterdammer. En tegen mevrouw Maassen, over optimisme. We hebben gisteren heel veel mensen gesproken, we zijn de hele dag door de stad geweest, we hebben inderdaad heel veel mensen gesproken. En die zijn helemaal niet zo optimistisch over het wegsnijden van het sociaal weefsel hier in de stad. Die maken zich grote zorgen. En daar komt een stuk van ons pessimisme vandaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen wordt direct aangesproken, dus die geef ik eerst even het woord.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik ben wel een beetje verrast, want u omschrijft mensen nu echt als outcasts. Die gewoon niet op de normale plekken terecht kunnen komen. En daar schrik ik van. Dan begrijp ik wel dat mensen pessimistisch worden.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). We hebben gisteren heel veel mensen gesproken met wie we als volwaardige mensen met elkaar in gesprek zijn geweest, en die zich zorgen maken omdat hun sociale voorziening wegvalt, om de manier waarop het buurthuis, het inloophuis waar zij elke dag terechtkunnen, waar ze geholpen worden... dat is er straks gewoon niet meer. De mensen die voor die mensen klaarstaan, die maken zich zorgen. En de mensen die straks de overlast en de problemen op hun bord geschoven krijgen, die maken zich zorgen. En op al die andere plekken, al die andere organisaties, niet de Unie Van Vrijwilligers, die natuurlijk heel mooi weer voor een jaar gered is, maar of het nu gaat over Big Friends of al die andere organisaties, die allemaal zien dat hun werk gewoon verpulvert in hun handen. Die zo graag op zouden komen voor alle mensen die onze hulp nodig hebben. Ja, wij staan daarvoor en meerjarig.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen, en dan geef ik daarna nog het woord aan de heer Van Campenhout.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik hoor de heer Engberts zeggen dat die mensen niet welkom zijn in het Huis van de Wijk. Daar schrik ik van. Ik schrik ervan dat mensen dat zeggen. Ik schrik ervan dat u dat overneemt en dat u spreekt met termen als overlast et cetera. Ik schrik daarvan. Ik schrik ook dat er op die manier over mensen wordt gesproken. Ik vind dat niet helemaal passen bij uw partij. Het zijn uw woorden. Maar ik zou toch echt willen kijken in mogelijkheden en ja, dat is misschien het optimisme dat niet helemaal bij u past. Maar ik zou zeggen: laten we kijken in mogelijkheden en laten we niet zeggen: mensen mogen niet naar de Huizen van de Wijk.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Ja, mevrouw Maassen aanhalend, laten we kijken in mogelijkheden. BIJ1 Rotterdam ziet graag dat deze punten blijven. Deze mensen hebben een relatie opgebouwd. Er komen tachtig mensen per dag over de vloer. Nu wordt er een gesaneerde vorm voorgesteld door mensen naar de Huizen van de Wijk te sturen, die aangeven, niet dat ze niet welkom zijn, maar dat ze niet de middelen hebben om al deze mensen op te vangen. Ze hebben de middelen niet, de expertise niet, dus daar zit het probleem en daar moet echt een oplossing voor gevonden worden. En het saneren en het omgaan met deze mensen op deze manier is voor ons niet de oplossing.

De **VOORZITTER**. Wil de heer Engberts hier nog aanvullend op reageren?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. In zo'n inloophuis komen mensen met weinig tot geen geld. Ze krijgen daar een gratis kopje koffie, kunnen praten met de mensen, krijgen daar tussen de middag een eenvoudige maaltijd. In het Huis van de Wijk is die voorziening niet, heel simpel, en de mensen zijn er niet op getraind. Er wordt dan € 60.000,00 uitgetrokken om ervoor te zorgen dat die mensen dan een beetje getraind worden, maar dat is natuurlijk helemaal niet de oplossing. De oplossing is dat we de mensen, deze groep, niet uit onze handen laten vallen. En dat zou nu precies passen bij uw partij.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik constateer wel dat de heer Engberts zojuist heeft gezegd dat deze mensen niet welkom zijn in de Huizen van de Wijk. U komt nu met een ander verhaal, over dat deze mensen er niet toe geëquipeerd zijn. Dat is echt anders. U zei net: ze zijn niet welkom en de politie maakt zich ook ernstige zorgen over overlast. Dat is een bepaald mensbeeld dat u neerzet over die mensen die die plekken bezoeken waar ik het gewoon niet mee eens ben, en dat ik ook niet vind passen bij het verhaal dat uw partij normaal gesproken uitdraagt.

De **VOORZITTER**. Tot slot de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Er worden vandaag elkaar een beetje woorden in de mond gelegd en mevrouw Maassen doet daar nu aan mee. De politie maakt zich inderdaad zorgen. Het zou Leefbaar Rotterdam sieren om ernaar te luisteren. En de mensen die in de Huizen van de Wijk werken en zijn, zeggen inderdaad letterlijk: wij hebben deze mensen hier liever niet en die moeten naar Schiemond. Dat zeggen ze. Ik vind het ook heel erg en ik ben blij dat mevrouw Maassen dat ook heel erg vindt, maar het is aan u, mede aan u, om ervoor te zorgen dat dat dus niet gebeurt.

De **VOORZITTER**. En dan ook tot slot mevrouw Maassen, want we staan eigenlijk in de tijd van de heer Ceulemans, maar die blijft rustig staan. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik constateer toch wel dat ik dan met een ander mensbeeld werk dan de heer Engberts.

De **VOORZITTER**. We stoppen nu, want dit blijft heen en weer gaan. Dit is nu echt goed geweest. Tot slot de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, ik dacht dat ik geen vreemdere verwijten kon krijgen, maar het is de heer Engberts toch gelukt. De heer Engberts vindt nu dat Leefbaar Rotterdam niet naar de politie luistert en dat de politie onze shit moet opruimen. De politieagenten in deze stad zijn helden. Die zijn elke dag op pad, vaak met gevaar voor eigen leven, om de shit van zeventig jaar PvdA op te ruimen. Alles wat u in deze stad heeft laten ontsporen aan onveiligheid, aan verpaupering en verloedering, dat staat op het conto van uw partij. Politieagenten zijn dagelijks in touw om daar het allerbeste van te maken. En als het gaat over respect voor de politie wijs ik u bijvoorbeeld ook nog eventjes op het debat over het rapport van het basisteam Centrum, waarvan uit uw partij de meest lasterlijke, schandelijke aanvallen op politieagenten werden geuit. Zaken die politieagenten op straat in gevaar kunnen brengen. Dus als er één partij is die niet bij mij moet aankomen met respect voor de politie, dan is het de PvdA.

De **VOORZITTER**. Ik wil hem echt proberen af te ronden, dus de heer Engberts nu tot slot, als laatste. Als er nog een vraag in zit voor de heer Ceulemans dan afrondend nog de heer Ceulemans, maar anders blijven we hier elkaar uitmaken voor van alles en nog wat inderdaad.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, dank u wel. De agenten die ik gisteren sprak, dachten daar fundamenteel anders over, om te beginnen, als het gaat over hoe de PvdA opkomt voor hen. Ik denk dat wij gewoon een heel ander beeld hebben van wat veiligheid in onze stad is. Voor ons is veiligheid niet alleen maar dat we voor een aantal bewakingscamera's rondparaderen, maar dat we wel ook zorgen voor die sociale veiligheid. Dus gewoon wat er in je wijken, wat er in je stad gebeurt, dat we naar elkaar kunnen omzien. En precies daar, op dat punt, haalt eigenlijk Leefbaar Rotterdam wat ons betreft de stad onderuit.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Ceulemans heeft de volgende moties ingediend.

Motie 6. Onafhankelijk onderzoek naar Bouw- en Woningtoezicht

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de Begrotingsbehandeling 2025 e.v. (incl. herziening 2024);

constaterende dat:
- onze partij nog te veel signalen krijgt over het niet adequaat optreden van afdeling Bouw- en Woningtoezicht;
- we geen recent en onafhankelijk onderzoek hebben gezien naar de huidige doelmatigheid en doeltreffendheid van de werkzaamheden van de afdeling Bouw- en Woningtoezicht;
- een onafhankelijk onderzoek ervoor kan zorgen dat er aan het licht komt waarom er slechte signalen zijn over het uitvoerende werk en dat gespreksstof kan zijn voor eventuele beleidsveranderingen;
- het college al onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid moet instellen in het licht van artikel 213A van de Gemeentewet;

overwegende dat:
- Bouw- en Woningtoezicht een cruciale rol speelt in het waarborgen van de veiligheid, gezondheid en leefbaarheid van onze woonomgeving;
- er signalen zijn vanuit de gemeenschap en betrokken partijen over mogelijke tekortkomingen in de huidige uitvoering van Bouw- en Woningtoezicht;
- een goed functionerende Bouw- en Woningtoezicht bijdraagt aan het vertrouwen van inwoners in de overheid en de kwaliteit van de gebouwde omgeving;
- transparantie en efficiëntie in de processen van Bouw- en Woningtoezicht essentieel zijn voor zowel de vergunningverlening als de handhaving;
- regelmatig evalueren en verbeteren van beleid en processen noodzakelijk is om aan de veranderende behoeften van de samenleving te voldoen;

verzoekt het college:
- een onafhankelijk onderzoek te doen naar de huidige doelmatigheid en doeltreffendheid van werkzaamheden van de afdeling Bouw- en Woningtoezicht en dan specifiek de werkzaamheden die gericht zijn op 'toezicht, naleving en handhaving' van onze kaders waarbij in ieder geval aandacht wordt besteed aan:

    - de efficiëntie en effectiviteit van de vergunningsprocedures (tijdelijke verhuur i.v.m. leegstand, kamerverhuur, wijzigen gebruik woonruimte, woningvorming en verhuurdersvergunning) inclusief publicaties;
    - de communicatie met en ondersteuning van inwoners en aannemers;
    - de handhaving van de geldende wet- en regelgeving (zoals het Programma Goed Huren en Verhuren, illegale verhuur en de meldingen achterstallig onderhoud);
- bij dit onderzoek ook de rol van relevante stakeholders, inwoners en maatschappelijke partners een prominente plek te geven;
- de resultaten van dit onderzoek voor het einde van 2026 aan de raad te rapporteren, inclusief aanbevelingen voor mogelijke verbeteringen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.A. Bruin en T. Roskam

Motie 7. Dierenvrienden in de spotlight

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 7 en 12 november 2024 ter bespreking van 6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4.;

constaterende dat:
- Rotterdam een grote groep inwoners kent die 365 dagen per jaar onvoorwaardelijk van hun dieren houden en hier de grootst mogelijke zorg voor dragen, vaak zonder hiervoor enige vorm van erkenning te ontvangen;
- dierenvrienden in Rotterdam een belangrijke rol spelen in het welzijn van dieren in verschillende instellingen zoals de dierentuin, opvangcentra, kinderboerderijen, en thuisopvang;
- Rotterdamse dierenvrienden, grote persoonlijke offers brengen, in de vorm van tijd en geld;

overwegende dat:
- het goed behandelen van dieren een voorbeeld is van zorgzaamheid en respect, wat bijdraagt aan een betere samenleving;
- het een goed idee is om dierenvrienden elk jaar in het zonnetje te zetten, om zo hun inzet voor dieren te waarderen en anderen te inspireren hetzelfde te doen;
- het belangrijk is dat de offers die sommige dierenvrienden maken, zoals het opvangen van zieke of verwaarloosde dieren, niet onopgemerkt blijven;
- een jaarlijkse prijs voor de grootste dierenvriend van Rotterdam kan helpen om meer aandacht en betrokkenheid te creëren voor dierenwelzijn in de stad;

verzoekt het college:
- een oproep te doen aan dierenwelzijnsorganisaties om jaarlijks een publieksprijs te organiseren voor de grootste dierenvriend van Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Ceulemans en B. van Schaik

Motie 8. Skaeve Huse 2.0

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de Begrotingsbehandeling 2025 e.v. (incl. herziening 2024);

constaterende dat:
- het project Skaeve Huse in Rotterdam al jaren succesvol functioneert en bijdraagt aan het terugdringen van woonoverlast;
- er een wachtlijst bestaat voor plaatsing bij Skaeve Huse;

- het recht op rustig wonen voor alle inwoners van Rotterdam een belangrijke waarde is en het bieden van passende woonoplossingen voor mensen met complexe problematiek bijdraagt aan de rust en veiligheid in wijken;
- de haalbaarheid van een tweede locatie voor een project zoals Skaeve Huse in Rotterdam al gaande is (zie Actieplan Buitenslapers blz. 10);

overwegende dat:
- het huidige Skaeve Huse-project een bewezen methode is om mensen met problematisch gedrag een veilige en passende woonomgeving te bieden, wat tegelijkertijd bijdraagt aan het verminderen van overlast in wijken;
- Skaeve Huse nu als sluitstuk in de aanpak van structurele complexe woonoverlast wordt ingezet, terwijl het bieden van deze woonoplossing in een eerder stadium juist woonoverlast kan voorkomen;
- zorgpartijen aangeven zoekende te zijn naar een passende oplossing voor cliënten met complexe problematiek die niet goed zullen gedijen in een woonwijk;
- het toevoegen van een tweede locatie voor een dergelijk project kan bijdragen om woonoverlast juist te voorkomen, aan een bredere spreiding van dit type woningen en de druk op de bestaande locatie kan verminderen;
- het belangrijk is om te onderzoeken of er geschikte locaties binnen Rotterdam beschikbaar zijn waar een tweede Skaeve Huse-project kan worden gerealiseerd zonder de overlast voor de directe omgeving te vergroten;

verzoekt het college:
- het lopende onderzoek naar het creëren van een woonoplossing voor mensen met complexe problematiek naar voorbeeld van de Skaeve Huse zo snel mogelijk af te ronden en hierin zowel de ruimtelijke aspecten als de impact op de omliggende wijken en bewoners mee te nemen;
- bij succesvolle afronding van dit onderzoek zo snel mogelijk van start te gaan met het creëren van deze woonoplossing;
- de gemeenteraad hierover zo spoedig mogelijk te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.A. Bruin en C. Aafjes-van Aalst

Motie 9. Opfriscursus ouderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de Begrotingsbehandeling 2025 e.v. (incl. herziening 2024);

constaterende dat:
- de MRDH en Veilig Verkeer Nederland in samenwerking met gemeenten al verschillende succesvolle opfriscursussen voor ouderen georganiseerd hebben;
- vooral mensen van 60 jaar en ouder kwetsbaar zijn in het verkeer en vaker slachtoffer zijn van verkeersongevallen;
- de gemeente al acties onderneemt als aanpassingen infrastructuur, verbeteren van verkeerslichten en het stimuleren van betere zichtbaarheid, maar daarbij geen specifieke aandacht is voor de oudere verkeersdeelnemers;

overwegende dat:
- ouderen vaak nog gebaat zijn bij hun auto om sociaal isolement tegen te gaan en gemakkelijk van A naar B te komen;
- de cursussen van de MRDH en Veilig Verkeer Nederland brede aandacht hebben voor actuele verkeerstheorie en verkeersveiligheid;
- er binnen deze cursussen ook aandacht is voor de fysieke gesteldheid van ouderen;
- een dergelijke cursus vrijblijvend ervoor kan zorgen dat ouderen zelfverzekerder in het verkeer zijn;

verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met de MRDH en Veilig Verkeer Nederland om te bezien wat er nodig is dergelijke opfriscursussen in Rotterdam te organiseren;
- de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M.D. de Waard

Motie 10. Wandelmaatjes

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de Begrotingsbehandeling 2025 e.v. (incl. herziening 2024);

constaterende dat:
- Rotterdam het predicaat 'dementievriendelijke stad' draagt;
- uit onderzoek blijkt dat bewegen helpt om geestelijke achteruitgang te vertragen in het geval van dementie;

overwegende dat:
- uit onderzoek blijkt dat middels voldoende beweging dementie niet te stoppen is, maar wel degelijk te vertragen is;
- mensen met dementie die voldoende bewegen langer zelfstandig en zelfredzaam zijn en zij een hogere kwaliteit van leven kennen;
- er positieve ervaringen zijn met het inzetten van beweegmaatjes vanuit het project wandelmaatjes dat in 2021 en 2022 is uitgevoerd;

verzoekt het college:
- het element beweging binnen het Actieplan Dementie een meer prominente rol te geven;
- daarbij te onderzoeken of de initiatieven rondom wandelmaatjes een doorstart kunnen krijgen;
- de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C. Aafjes-van Aalst

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan gaan wij schorsen voor de lunch.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik was nog niet klaar.

De **VOORZITTER**. O, ik dacht dat u al tot slot had gezegd.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik wilde nog zo graag juist een positieve afsluiter doen, ook als handreiking naar mevrouw Maassen.

De **VOORZITTER**. Ik dacht namelijk dat de heer Ceulemans al had gezegd dat u afrondend was en dat hij klaar was, maar als we nu met een soort positieve vibe de lunch in kunnen gaan, dan krijgt u van mij nog het laatste woord.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dit laatste punt kon ik echt niet laten schieten. Gewoon, het winstpunt van vandaag is dat de PvdA vindt dat er goed geluisterd moet worden naar politieagenten in deze stad, dus ik heb een voorstel. Ik ga gewoon een rondje maken vandaag. Ik ga ophalen wat agenten nu vinden dat er eigenlijk zou moeten gebeuren op straat, ik vat dat in moties, en dan stemt u daar dus kennelijk voor.

De **VOORZITTER**. Wij gaan schorsen voor de lunch en ik stel voor dat wij tot 13.15 uur gaan schorsen.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen van de raadsvergadering van 7 november 2024

Notulen van de raadsvergadering van 7 november 2024 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17.

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: -

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4 – vervolg

De **VOORZITTER**. Beste mensen, we zijn al iets uitgelopen ten opzichte van wat we hadden gezegd, dus ik zou zeggen, we gaan gewoon beginnen en ik ga de heer Engberts het woord geven.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, ik ga gewoon beginnen, want ik had graag tegen mevrouw Maassen gezegd dat ze ongetwijfeld wel weer teleurgesteld zou zijn omdat we geen positieve verhalen hebben opgehaald uit de stad, niet alleen gisteren, maar eigenlijk ook de afgelopen maanden sinds de Voorjaarsnota. Of het nu gaat over NL Cares of over Big Friends, Stichting Present, B For You, het inloophuis, sportverenigingen, Natuurstad, overal maakt men zich vreselijke zorgen over het sociaal weefsel in onze stad, dat zo ongelofelijk belangrijk is. Het zijn heel spannende tijden in de wereld, in het land en in onze stad. Er zijn oorlogen veraf en toch ook heel dichtbij. Er is onzekerheid voor Europa na de verkiezingen in de Verenigde Staten en jongeren die hun perspectief op een mooie toekomst zien verdampen, een kabinet dat het land weinig stabiliteit biedt. En zo kan ik nog heel even doorgaan. Veel mensen voelen zich onzeker en onveilig. Sommigen zijn ronduit bang voor de toekomst. Je zou in deze spannende tijden hopen op een college dat, ondanks de woeste zee, het schip op een rustige, veilige manier de Maas over vaart. Maar niets is minder waar voorzitter, want wie de begroting leest, ziet een begroting zonder antwoorden op de problemen waar Rotterdammers op dagelijkse basis mee te maken hebben en zonder antwoorden op de schandalige plannen van dit kabinet en zonder perspectief. In tijden waar het leven niet over rozen gaat, is het belangrijk om te overbruggen, om ervoor te zorgen dat de Rotterdammers veilig naar de overkant komen. Maar wat doet het college in deze roerige tijden? Die laat de Rotterdammers liever door de kolkende Maas zwemmen in de hoop dat ze de overkant halen. De PvdA en GroenLinks doen dat niet voorzitter. Waar het college zegt: zoek het maar uit, daar zoeken wij de Rotterdammers op. Want in plaats van al die mensen en al die organisaties die zich dag in, dag uit inzetten om samen de stad sterker te maken in plaats van die kapot te bezuinigen, zouden we die juist versterken. Sociale cohesie in je buurt, leraren voor je kinderen, een goede baan en natuurlijk een fijne, betaalbare woning voor jou en je kinderen die uit willen vliegen. Dat voelen wij als onze opdracht. Maar het college schermt voortdurend met wat particuliere partijen zouden kunnen doen. Voor het opkomen van schulden, zoals de gemeente Arnhem doet, verwijzen ze naar De Verre Bergen. En ik denk inmiddels dat de wethouder beter in de raad van toezicht van De Verre Bergen kan gaan zitten dan achter deze tafel. Daar krijgt ze meer voor elkaar. Daarnaast valt het op dat dit college vooral volgt wat het rijk doet. We noemden dat steeds het uitvoeringsloket van Rutte. En het is nog veel erger geworden. Dit college wacht op wat het rijk doet en als het rijk niets doet, dan doen zij ook maar niets. Het college is geen Rotterdams college van de handen uit de mouwen. Dit is het college Schoof en Van der Vorm. Alles gaat over de korte termijn. Geld weghalen op plekken waar het later pijn gaat doen. Dat is dom beleid. Inloophuizen voor de GGZ

opheffen, mensen op straat zetten, mentorprogramma's stoppen, vrijwilligers afknijpen, te weinig betaalbare woningen bouwen, het lerarentekort maar laten voor wat het is, veel te laat de netcongestie aanpakken. We gaan dadelijk zo'n ongelofelijke rekening met elkaar betalen. Het is kort gewin. En daarna blijkt alles zoveel meer te hebben gekost en mogen we met zijn allen lappen en dweilen. Maar gelukkig kan het anders. In de door de PvdA en GroenLinks gepresenteerde tegenbegroting uit de Voorjaarsnota hebben we dat laten zien en ook nu komen we met voorstellen. We dienden al met andere partijen een amendement in om de opvang voor ongedocumenteerde Rotterdammers open te houden zodat ze niet in een portiek hoeven te slapen. En we houden de inloopvoorzieningen open zodat mensen met problemen niet over straat hoeven. We staan voor onze sportverenigingen, we houden ErasmusX en Erasmus Outreach in leven, zodat we iedereen bereiken om te studeren op de universiteit. We gaan malafide bewindvoerders 'namen en shamen' zodat de schuldenindustrie wordt aangepakt, we voeren een garantieknop in voor Rotterdammers in de bijstand zodat mensen vaste grond voelen. We willen ook dat we mensen die in de wijk opstaan, vooruithelpen. Niet eindeloos aan een lijntje houden of afschepen met een fooi, maar snel ondersteuning geven. En we brengen in kaart wat de gevolgen zijn van de voorgenomen btw-verhoging voor onze Rotterdammers. Een bezoek aan de Kuip of het Kasteel, een evenement, boeken voor mbo-studenten, de sportschool, zwemles voor kinderen met een beperking, er gaat ontzettend veel gebeuren en we willen ons daarop voorbereiden. Voorzitter, dinsdag gaan we stemmen. Dan weten we of het doek definitief gaat vallen voor veel organisaties in onze stad. Laat één ding duidelijk zijn, als dat gebeurt dan zijn DENK, D66, Leefbaar Rotterdam en de VVD daar verantwoordelijk voor. Niet omdat het niet anders kan, maar omdat ze niet anders willen. Zoals ik vanochtend ook al zei, zelfs een onderzoek naar het verhogen van de toeristenbelasting, waarmee we ons sociaal weefsel in leven kunnen houden, is te veel gevraagd. Want we kunnen onderzoeken wat we willen, maar het college wil de toeristenbelasting sowieso niet verhogen en de coalitie steunt dat, ook niet als het verhogen van de toeristenbelasting geen negatief effect zou hebben. Een betere illustratie van hoe dit college de mensen in de steek laat en zegt: zoek het maar uit, is er niet. Het kan anders, maar we willen het gewoon niet. Het is en blijft een politieke keuze. Wij tekenen daar niet voor, wij willen de sociale stad versterken. Ik ga afronden voorzitter. Het mag duidelijk zijn dat onze fractie zich ontzettende zorgen maakt over de gevolgen van de tijdens de Voorjaarsnota aangekondigde bezuinigingen die inmiddels zijn geland in de begroting. Ik voel mij gesterkt door vele organisaties die in actie zijn gekomen de afgelopen tijd. Voor hen heb ik nog één laatste boodschap, weet dat u altijd op de PvdA en GroenLinks kunt rekenen, juist als het stormt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik heb naar uw betoog geluisterd, de positiviteit spat er af, complimenten. Er is werkelijk niets goed wat er in deze stad gebeurt en ik vind dat echt heel erg jammer, dat ook uit uw mond geen enkel stukje optimisme, positiviteit, constructiviteit te verwachten is. Het enige wat u doet, is met voorstellen komen die uiteindelijk de gewone Rotterdammer keihard raken. We hebben de vorige keer ook dit debat gevoerd, maar u komt met een amendement dat gewoon de toeristenbelasting wil neerzetten op 12,5%. 12,5% is hetgeen ze in Amsterdam voeren omdat ze daar geen toeristen willen hebben, mijnheer Engberts. Wij willen die toeristen wel hebben. Wat zegt u tegen al die mensen die in deze sector werken? 24.000 mensen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Nou voorzitter, ik heb liever dat we de mensen die een paspoort hebben en hiernaartoe kunnen reizen vragen om mee te betalen aan de mensen die geen paspoort hebben en die we als ongedocumenteerden op straat hebben gekwakt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Oké, dus de PvdA vindt het belangrijker dat we een aantal ongedocumenteerden helpen dan 24.000 Rotterdammers die een baan hebben? Hoor ik u goed?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, bij de Voorjaarsnota hebben we het plan ingediend om de toeristenbelasting te verhogen naar het niveau van Amsterdam. We hebben ook goed gekeken hoe die discussie in Amsterdam is gegaan. Amsterdam heeft erbij gezegd: het is niet de bedoeling, het is ook

niet het doel en het zal ook niet het effect zijn om minder toeristen in de stad te hebben. We hebben gevraagd, toen het afgewezen was: kunnen we alsjeblieft dan met elkaar ook dat onderzoek hier doen of dat tot negatieve effecten leidt? Dat is afgewezen, want zelfs als het geen negatieve effecten zal hebben, wat best wel eens uit dat onderzoek zou kunnen komen, dan gaan we het gewoon lekker niet doen. Dus u, via de voorzitter, mevrouw Van Groningen, vindt het belangrijker om mensen op straat te zetten dan om mensen met een paspoort te vragen: zou u niet net even één eurootje meer willen betalen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, het is heel simpel. U doet wel alsof het heel sympathiek is om alleen die toerist iets meer te laten betalen, wat overigens in uw voorstel niet eens iets meer is, het is een bewust ontmoedigingsbeleid dat Amsterdam voert. Die heeft namelijk 22,5 miljoen hotelovernachtingen, want u houdt van feiten, dus hier heeft u ze. Wij hebben er 2,5 miljoen, dat is ongeveer een tienvoud van wat Amsterdam heeft. Wij willen die toeristen hier laten. Wij weten dat een zakelijke toerist gemiddeld € 349,00 per dag uitgeeft. Dat is nogal geld mijnheer Engberts. Ik heb hier de staatjes voor u. € 13,5 miljoen aan toeristenbelasting ontvangen wij, en volgens mij is dat een hartstikke mooi bedrag, is het niet nodig ze te verhogen. Sterker nog, we willen graag dat die toeristen hier komen. Wat is uw antwoord daarop? Kom maar lekker niet? Is dat het signaal dat u wilt afgeven? Rotterdam is niet welkom?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Het signaal dat de PvdA zal afgeven tegen iedereen die onze stad wilt bezoeken is: u bent welkom, of u nu als toerist komt of om een andere reden. Wij zorgen ervoor dat u goed wordt opgevangen. Dat is wat wij doen. En als mevrouw Van Groningen met deze staatjes aan het wapperen is, dan daag ik haar uit om de volgende keer dat we voorstellen om het nu eens echt te gaan onderzoeken wat de effecten zijn hiervan, dan zullen we het niet voorstellen, maar dan gaan we wel met elkaar onderzoeken wat het effect is en dan vindt u mij aan uw zijde.

De **VOORZITTER**. Afrondend mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Nou, ik kan daar heel duidelijk over zijn. Nee, u vindt mij niet aan uw zijde want wij willen de toeristenbelasting helemaal niet verhogen. Wij zien het belang namelijk van die toeristische sector. Van die 24.000+ banen. Van de impact van die zakelijke congressen die hier steeds naartoe komen. We hebben afgelopen jaar 23 extra congressen erbij gekregen, wat voor 900 extra banen heeft gezorgd, wat als spin-off voor deze stad voor de ondernemers hierachter op de Lijnbaan en omgeving Rotterdam voor € 35 miljoen aan omzet heeft opgeleverd. Dat is wat u wil afpakken als u zegt: die zakelijke toerist kan best wat langer en wat meer betalen. Nee, ik ga u iets uitleggen. Als wij hier een congres naartoe willen halen, dan kijken ze naar het hele pakket. Dan kijken ze naar wat een hotelovernachting kost, dan kijken ze naar het aanbod dat er in Rotterdam is, dan kijken ze of er vertier is te vinden. En het is een soort bidbook dat wordt voorgelegd. En wat u wilt doen, is deze congresmarkt de nek omdraaien ten faveure van een paar ongedocumenteerden en daar teken ik niet voor.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat zijn de woorden van mevrouw Van Groningen. Wat voor ons belangrijk is, is dat we het wel goed onderzoeken. Maar kennelijk heeft mevrouw Van Groningen dat onderzoek al gedaan want ze wappert hier met de conclusies. Ik zou ze heel graag ook zien dan. Tot nu toe hebben we altijd gevraagd om een onderzoek of er negatieve effecten zijn als we die toeristenbelasting verhogen. Dat is altijd afgewezen, want de redenering was: zelfs als... Net zei u ook, we willen het gewoon coûte que coûte. Wat er ook komt uit dat onderzoek, we gaan het niet verhogen. Wij staan aan de andere kant inderdaad. We worden het hier ook niet over eens. Wij zouden heel graag die toeristenbelasting wel verhogen en ervoor zorgen dat we al die sociaal-maatschappelijke organisaties, die u met één pennenstreek heeft weggestreept nu bij deze begroting, behouden, ondersteunen en daarbij ook nog toegevoegd, want dat was vorige keer inderdaad nog niet aan de orde, om gewoon de LVV hier open te houden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, de neerbuigendheid waarmee de VVD praat over een kwetsbare groep en ze luistert nu niet, ongedocumenteerde mensen, is echt schaamteloos. Het is verschrikkelijk. Dat is ook precies de politiek die we hier niet moeten voeren, want de politiek waar Volt voor staat, is dat je én er bent voor de meest kwetsbare mensen in deze stad én dat je een welkome stad bent voor toeristen. En laat me even heel duidelijk zijn voorzitter, van een paar euro meer of minder gaan er niet minder toeristen naar Rotterdam komen. Maar van een paar euro minder opvang, gaan mensen op straat komen. En wat de wethouder zelf ook zegt, gaan mensen zelfs op straat overlijden. Dus ik werp echt verre van mij de manier waarop de VVD praat over een kwetsbare groep hier in de stad.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik werp echt verre van me dat dit college überhaupt maar één iemand hier op straat laat sterven moedwillig. En dat maakt me echt boos. Nee, u doet namelijk continu, ook u daar, in die hoek, alsof wij hier een college hebben zitten dat mensonterend is en dat mensen op straat zet. Er is een beleid, we hebben met elkaar afgesproken in het coalitieakkoord dat we die LVV zouden sluiten als er geen geld zou komen van het rijk. En we zijn aan het zoeken naar een manier waarop we dat op een goede manier kunnen doen. Er gaat niemand op straat blijven. Er gaat niemand geen zorg krijgen waar ze niet toe gerechtigd is. Waar het mij om gaat, is dat wij in deze stad keuzes maken. Wij maken keuzes voor het bedrijfsleven, voor die banen, en ik zou het mooi vinden als PvdA, de partij die voor arbeid staat, dat ook zou doen in plaats van de belastingen te verhogen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, mevrouw Van Groningen herhaalt het weer. Wij zijn er voor de ondernemers en we zijn tegen een kwetsbare groep mensen in deze stad. Volt zegt: wij zijn voor allebei. En voorzitter, mevrouw Van Groningen zegt net: een groep ongedocumenteerde mensen, de neerbuigendheid die daarvan afspat is echt weerzinwekkend. En de politiek die de VVD hier aan het voeren is, is precies ervoor zorgen dat je kapotmaakt wat je al hebt in deze stad, en vervolgens inderdaad mensen laat overlijden en dan hier mooi voor de bühne gaan zeggen: ja, maar wij laten niemand op straat sterven. Dat is gewoon niet waar mevrouw de voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik hoor geen vraag en ik constateer alleen maar dat we elkaar niet gaan overtuigen op dit vlak. Ik sta achter dit college, achter de keuzes die wij maken, en ik sta hier ook achter ondernemers die een boterham verdienen en zorgen voor banen voor alle Rotterdammers.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Volgens mij gaan we het debat over de LVV dinsdag ook nog uitvoerig voeren en daar zal ik ook wel iets zeggen over het feit dat het college dan wel collegeleden worden beschuldigd, eigenlijk van moord met voorbedachten rade. Maar de vraag die ik had is gericht aan de heer Engberts. Even alle tegenstellingen die worden gemaakt opzijgezet, de heer Engberts geeft aan: laten we de logiesbelasting verhogen naar 12,5%. We weten dat er heel veel sectoren zijn die werk verrichten om toeristen binnen te halen, waar ook dat er een btw-verhoging gaat plaatsvinden, waar u ook in uw bijdrage aan refereerde, wat ik heel sympathiek vind. Bent u het met mij eens dat die mensen, ondernemers, dan ook dubbel gestraft worden op het moment dat u de logiesbelasting naar 12,5% brengt?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, ik antwoord dan ook meteen op een eerdere opmerking van mevrouw Van Groningen. Ik ben eigenlijk wel bereid om die uitdaging van DENK en de VVD aan te nemen. Ik ben bereid om te zeggen: oké, dan gaan we eerst even kijken wat het effect is, in combinatie

met die btw-verhoging, die natuurlijk veel hoger is dan die verhoging die wij in gedachten hadden voor de toeristenbelasting, maar goed, dat terzijde. Ik ben bereid om die uitdaging aan te nemen, dus als wij hier kunnen afspreken: jongens oké, we gaan het onderzoeken, we gaan kijken wat die effecten zijn, dan trek ik dat hele verhaal om de toeristenbelasting te gaan verhogen nu in. En dan komt dat later weer op tafel als we dat onderzoek hebben. Ik ben uw man.

De **VOORZITTER**. Ik hoor nog niet heel veel respons, maar ik kijk even rond. Ik zag de heer Van Campenhout eerder ook staan. Oké, de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Moet ik nu reageren op het feit dat de heer Engberts een man is? Ik heb hem even niet scherp, maar volgens mij heeft u een bijdrage gedaan over de btw-verhogingen en om dat in kaart te brengen of iets dergelijks. Ik heb een concept van u gezien en dat ziet er sympathiek uit. Maar ik wil ook wel gezegd hebben dat we daar nog even goed naar moeten kijken en ik ben ook wel benieuwd naar de reactie van de wethouder erover, maar in de basis vind ik het zeker een sympathiek idee.

De **VOORZITTER**. Ik zag de heer Van Campenhout. Ja, u mag nog reageren, maar ik zag de heer Van Campenhout ook nog staan maar hij is nu weer gaan zitten dus het hoeft niet. Oké, de heer Engberts wil nog even reageren.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Een heel korte. Mijn vraag was eigenlijk, dank voor uw positieve reactie in beginsel op de motie om de btw-verhoging te onderzoeken. Maar omdat de discussie ging over dubbel belasten en baanverlies. Ik ben natuurlijk ook niet voor baanverlies, dat is geschreven in het hart van onze partij. En daarom zou ik dat heel graag willen onderzoeken. Dan zeg ik: oké, dan houd ik het even terug hè, dan gaan we het niet doen, maar dan gaan we het eerst onderzoeken met elkaar. En dan is eigenlijk mijn vraag aan de heer Soytekin en mevrouw Van Groningen of ze daar dan in mee willen doen.

De **VOORZITTER**. Een direct antwoord van mevrouw Van Groningen en dan ga ik naar de heer Van Campenhout.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Ik heb net ook al gezegd dat we dat onderzoek niet gaan doen. Sterker nog, Amsterdam heeft een onderzoek gedaan en daar staat de conclusie dat de verhoging van de toeristenbelasting een remmend effect heeft op het aantal toeristische overnachtingen, dus het heeft wel degelijk impact. Wat ik belangrijker vind is dat we moeten beseffen dat we ook een heel andere markt zijn dan Amsterdam. Wij zijn geen hoofdstad, wij zijn Rotterdam, een gave stad, maar wel met een tienvoud minder aan hotelovernachtingen dan in Amsterdam. In Amsterdam wordt geen hotel meer bijgebouwd, dus de vraag is daar ten aanzien van het aanbod altijd hoog, en wij gaan hotels bijbouwen. Dus volgens mij gaan we helemaal de verkeerde kant op met elkaar. U moet gewoon van mij aannemen dat dat onderzoek gedaan is, want dat heb ik hier. Dus als u het wilt zien wil ik het prima naar u sturen, maar ik zie geen enkele noodzaak om dat hier in Rotterdam te doen, dus ik blijf bij mijn standpunt, nee.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Nou ja, eigenlijk wilde ik opmerken, maar het momentum is nu weg, de minachting die de VVD gebruikt voor die groep ongedocumenteerden, met 'die paar ongedocumenteerden' vind ik totaal niet passend voor de doelgroep waar het om gaat en het leed dat hun straks te wachten staat als dit komt te sluiten. Het debat gaan we volgende week voeren, maar ik vind de minachting die wordt uitgesproken over deze doelgroep niet passend en dat wilde ik even kenbaar gemaakt hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts tot slot nog een laatste opmerking?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Nog even in reactie op mevrouw Van Groningen. Ik moet er eigenlijk wel een beetje om lachen. Mevrouw Van Groningen zegt: ik heb een onderzoek, want dat is van Amsterdam. Vervolgens gaat ze uitgebreid vertellen waarom Amsterdam Rotterdam niet is, wat we eigenlijk allemaal allang wisten. En vervolgens zegt ze: maar we gaan niet hier in Rotterdam onderzoeken. Ja, schiet mij maar lek.

De **VOORZITTER**. Liever niet, maar ik denk dat het overdrachtelijk is bedoeld.
De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 11. Behoud laagdrempelige GGZ-voorzieningen in de wijken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- het college voornemens is om het Buurtsteunpunt in Delfshaven te sluiten en de mensen die op dit moment gebruik maken van deze voorziening door te sturen naar de Huizen van de Wijk;

overwegende dat:
- sluiting van de GGZ-inloopvoorzieningen het sociaal weefsel in onze stad verder afbreekt;
- Huizen van de Wijk geen personeel hebben om deze mensen op te vangen, waardoor deze mensen aan hun lot worden overgelaten met het grote risico dat ze op straat te belanden;
- Rotterdammers die gebruik maken van de inloopvoorziening door de sluiting aan hun lot worden overgelaten;
- de resterende Blokhuismiddelen nog niet bestemd zijn;

verzoekt het college:
- de GGZ-inloopvoorzieningen in 2025 open te houden en dit te bekostigen uit de Blokhuismiddelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.E. Vogelaar, A. Kockelkoren, T.S.J. Coşkun, T.J. Vonk, M.R. van Campenhout, S. van de Peppel, T. Kind en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 12. De garantieknop geeft zekerheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- het college voornemens is om het mensen zo makkelijk mogelijk te maken om uit de bijstand te stromen naar duurzaam werk;

overwegende dat:
- de onzekerheid of mensen later weer kunnen terugstromen in de bijstand, een drempel kan vormen om aan het werk te gaan;
- de zes maanden van de garantieknop meer zekerheid geeft dan de 30 dagen die het college nu hanteert via andere middelen;
- meer financiële zekerheid ervoor zorgt dat mensen zich beter op hun toekomst kunnen richten;
- Amsterdam en de Drechtsteden al de garantieknop hebben ingevoerd waarmee het initiatief aan populariteit wint;

verzoekt het college:
- de garantieknop ook in Rotterdam in te voeren voor mensen die uit de bijstand stromen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

Motie 13. Maak je eigen belofte waar - noodplan target schuldregelingen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- het college heeft beloofd 8.200 schuldregelingen te starten in deze collegeperiode;
- het inhalen van de reeds opgelopen achterstanden onwaarschijnlijk is;
- het behalen van dit target onwaarschijnlijk is;

overwegende dat:
- Rotterdammers recht hebben op gemeentelijke schuldhulpverlening;
- Rotterdammers met geldstress perspectief verdienen;
- problematische schulden voelen als een neerwaartse spiraal met weerhaken;
- elke dag telt voor de gezondheid en het kunnen meedoen van deze mensen;

verzoekt het college:
- uiterlijk voor de volgende Voorjaarsnota te komen met een duidelijk noodplan voor het inhalen van de achterstanden en voor het behalen van het target zodat deze collegeperiode daadwerkelijk 8.200 Rotterdammers met een schuldregeling starten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en L.S Vlieger

Motie 14. Sterke sportverenigingen betekenen een sterk Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- het college voornemens is om te bezuinigen op de investeringssubsidie en compensatieportefeuille voor sportverenigingen;
- het college voornemens is om te bezuinigen op het Sportbedrijf Rotterdam en Rotterdam Sportsupport;
- het kabinet voornemens is om flink te bezuinigen op de BOSA-regeling voor verduurzaming van sportaccommodaties, middelen voor lokale Sportakkoorden en het subsidiebudget Kennis en Innovatie;

overwegende dat:
- sterke en vitale sportverenigingen onmisbaar zijn voor Rotterdam;
- de breedtesport door de plannen van het college en kabinet nu van twee kanten klappen krijgt;
- de plannen voor bezuinigingen op sportverenigingen en -accommodaties zijn gemaakt voordat bekend was dat het rijk óók gaat bezuinigen op de breedtesport;

verzoekt het college:
- te onderzoeken in hoeverre de bezuinigingen op sport vanuit het rijk een cumulerend effect hebben op de plannen van het college;
- indien nodig bij de Voorjaarsnota 2025 de plannen van het college te herzien en met een voorstel te komen hoe de Rotterdamse sportverenigingen en -accommodaties (financieel) sterk en gezond blijven;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.E. Vogelaar

Motie 15. Stop dit Russische roulette en sta naast de Rotterdammer onder bewind

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- de schuldenindustrie vrijwel ongestoord haar gang kan gaan in Rotterdam;
- mensen in kwetsbare posities de dupe zijn van misstanden in de schuldenindustrie;
- bewindvoerders onderdeel zijn van deze industrie en is gebleken dat je maar geluk moet hebben of je bij een goede bewindvoerder terechtkomt;

overwegende dat:
- de gemeente als kritische partner naast de onderbewindgestelde Rotterdammer zou moeten staan;
- zolang een verbod op een verdienmodel op schulden uitblijft, lokale overheden alles op alles zouden moeten zetten om mensen te beschermen tegen de perverse uitwassen van de schuldenindustrie;
- ondanks het samenwerkingsconvenant diverse misstanden aan het licht zijn gekomen en het college hier tot op heden onvoldoende antwoord op heeft;
- ons meldpuntbewindvoering.nl aantoont dat veel mensen met vragen zitten;
- het de hoogste tijd is een Rotterdamse vuist te maken tegen de schuldenindustrie;

verzoekt het college:
- een openbaar register op te stellen van bewindvoerders die door de rechter zijn veroordeeld;
- een laagdrempelig adviespunt te starten waar Rotterdammers terechtkunnen met vragen over bewind;
- het beleid op het gebied van armoede en schulden zodanig bij te sturen dat daadwerkelijk beantwoord wordt aan de noden van onze stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema

Motie 16. Wat betekent de btw-verhoging voor Rotterdam?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 3 oktober 2024, ter bespreking van 'vaststelling Begroting 2025 en Tweede herziening 2024;

constaterende dat:
- het kabinet voornemens is om de btw-tarieven op o.a. culturele goederen en diensten, logies, boeken en sport te verhogen van 9% naar 21%;

overwegende dat:
- door de btw-verhoging het leven van vele Rotterdammers nóg duurder gaat worden;
- Rotterdammers door de btw-verhoging mogelijk minder gaan sporten, lezen en genieten van cultuur;
- dit niet alleen grote gevolgen heeft voor Rotterdammers, maar ook voor organisaties en bedrijven die zich in de branches bevinden die de btw-verhoging treft;

verzoekt het college:
- een impactanalyse te maken wat het effect van de btw-verhoging is voor de portemonnee van Rotterdammers;
- daarbij mee te nemen wat de gevolgen zijn voor Rotterdamse organisaties en bedrijven;
- aan de hand van de analyse met een voorstel te komen hoe de gevolgen van de btw-verhoging lokaal beperkt kunnen worden;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en I. Elfilali

Motie 17. Zeker zijn van Erasmus Outreach

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- door de bezuinigingen van het kabinet de Erasmus Outreach dreigt te stoppen;

overwegende dat:
- dit zeer onwenselijk is omdat dit programma bijdraagt aan het creëren van gelijke kansen voor alle Rotterdammers, ongeacht hun sociaaleconomische of culturele achtergrond;
- studeren op de Erasmus Universiteit voor alle Rotterdammers een overweging zou moeten zijn, ook als zij uit een omgeving komen waarbij dit niet de eerste overweging zou zijn;

verzoekt het college:
- te voorkomen dat Erasmus Outreach stopt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema

Motie 18. Zeker zijn van ErasmusX, ook na 2025

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- door de bezuinigingen van het kabinet het onderdeel sociale innovatie, redefining the classroom in het HefHouse, van ErasmusX dreigt te stoppen;
- dit project de drempel, voor Rotterdammers die niet uit een omgeving komen waar studeren op de universiteit de eerste overweging is, verlaagt;
- er gesprekken gevoerd worden om dit programma voor 2025 te behouden;

overwegende dat:
- studeren op de Erasmus Universiteit voor alle Rotterdammers een overweging zou moeten zijn, ook als zij uit een omgeving komen waarbij dit niet de eerste overweging zou zijn;

verzoekt het college:
- ervoor te zorgen dat redefining the classroom in het HefHouse van ErasmusX ook na 2025 doorgang kan vinden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank, en dan vraag ik nu meteen aan mevrouw Van Groningen of zij het woord wil voeren. Mevrouw Bokhove heeft een punt van orde?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Nou, voor het debat vandaag is het wel goed als de LVV-motie helemaal correct wordt ingediend. Wij hadden een typefout gemaakt waar één cijfer ontbrak, dus het is een inhoudelijk andere motie. Ik heb het geprobeerd achter in te leveren. Daar werd hij geweigerd, dus ik probeer het nu toch een keer publiek, want ik wil graag dat het én financieel ordentelijk is, en dat we ook allemaal over de juiste materie spreken. Het is een amendement overigens.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A1. Houd de LVV ook open in Rotterdam!

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking agendapunt 6.1 Begrotingsdebat;

besluit de begroting 2025 als volgt te wijzigen:

Was:

Algemene middelen	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Onttrekking reserves	170.517	93.706	55.112	47.458	46.047

Zorg, welzijn en wijkteams	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten exclusief reserves	-1.095.695	-1.116.882	-1.042.597	-978.677	-972.248

Wordt:

Algemene middelen	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Onttrekking reserves	170.517	95.106	56.512	48.858	47.447

Zorg, welzijn en wijkteams	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Lasten exclusief reserves	-1.095.695	-1.118.282	-1.043.997	-980.077	-973.648

w.g. J. Bokhove, L.S. Vlieger, M.E. Vogelaar, T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, M.R. van Campenhout, T.S.J. Coşkun, S. van de Peppel, I. Elfilali en P.J.H.D. Verkoelen

Toelichting
Het sluiten van de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) is een inhumaan besluit met verstrekkende consequenties voor ongedocumenteerde Rotterdammers. Het wegvallen van de rijksbijdrage à € 1.4 miljoen per jaar kan opgevangen worden door andere politieke keuzes te maken. Met dit amendement borgen we middelen voor structureel behoud van bed, bad, brood en begeleiding voor ongedocumenteerde mensen vanaf 2025 in Rotterdam door een onttrekking aan de algemene reserves. Daarmee voorkomen we dat mensen op straat belanden of sterven en maken we voldoende middelen beschikbaar om de weggevallen rijksbijdrage te compenseren.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, dank u wel. Als ik aan Rotterdam denk, dan zie ik onze unieke skyline met haar fonkelende lichtjes in de avond die misschien wel de mooiste is ter wereld. Dan hoor ik de dynamiek van de Blaak op een marktdag vol reuring en rumoer. En dan voel ik voorzitter, dat Rotterdam mijn thuis is, al meer dan vijfentwintig jaar. De stad waar je niet geboren hoeft te zijn om je toch echt een Rotterdammer te voelen. De energie van aanpakken en van doorpakken stroomt door de aderen van onze stad en wat mij betreft ook door de aderen van dit college. We vergroenen als nooit tevoren. We helpen meer mensen aan werk. We verbinden Rotterdam-Zuid met Noord en we pakken seksuele straatintimidatie aan. We investeren in gave en noodzakelijke stadsprojecten, zoals het Nelson Mandelapark, het Hofbogenpark en de Rijnhaven. Met lef en vastberadenheid peddelen we tegen de stroom in. We maken ook noodzakelijke keuzes, zowel op het gebied van de zorg alsook op ons eigen huishoudboekje. Want laten we eerlijk zijn, de zorg moet betaalbaar en moet uitvoerbaar blijven. We kunnen niet iedereen de hele dag pamperen. Voorzitter, los van de keuzes voor vandaag wil de Rotterdamse VVD ook werk maken van de toekomst. Dat is ook nodig, de ambities voor de toekomst van deze stad staan onder druk en gevaar ligt op de loer. Grote aansprekende bedrijven en ambitieuze starters verlaten onze stad. De afgelopen periode zagen we bedrijven zoals Unilever, advocatenkantoor NautaDutilh en ook Hunter Douglas verdwijnen. Ook LyondellBasell heeft aangegeven dat het nadenkt om onze Rotterdamse haven te verlaten.

Bedrijven in de Rotterdamse haven lopen aan tegen trage regelgeving en ook de problemen met de netcapaciteit. Op dit moment voorzitter, staan er 200 bedrijven in de rij in de haven te wachten op een aansluiting op het elektriciteitsnet. Onze concurrent Antwerpen staat al met open armen te wachten en die hengelt de ene na de andere miljardeninvestering binnen. Het is vijf voor twaalf. Rotterdam was altijd de krachtige motor van economische groei, waar bedrijven zich wilden vestigen. En dat kan nog steeds. Maar als grote iconische namen verdwijnen, dan raakt dit heel hardwerkend Rotterdam en daarmee ook hoogwaardige banen. De Rotterdamse VVD kiest daarom ook voor economie. Dat is kiezen voor welvaart voor al onze Rotterdammers. Banen voor al onze Rotterdammers. De Rotterdamse VVD is dan ook echt trots dat onze wethouder werk maakt van het aan het werk krijgen van Rotterdammers uit de bijstand naar een baan. Werk is de beste oplossing voor armoede, en het is ook de beste oplossing voor een menswaardig bestaan. Want werk is geweldig. Voorzitter, bedrijven zijn dus geen logo's op grijze bedrijven. Het zijn banen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft een vraag.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, dank u wel voorzitter. Soms vind je toch common ground in zo'n verhaal. Want wij vinden werk ook geweldig en wij zijn ook heel blij dat de wethouder zoveel mensen aan het werk krijgt. Nu bleek wel dat heel veel mensen die wij uit de bijstand via loonkostensubsidie bij werkgevers zetten, bij bedrijven zetten, dat die daar na twee jaar geen vast contract krijgen. Ongeveer 10% krijgt een vast contract en de rest komt via een route weer terug. Als we nu ook zo van dat bedrijfsleven houden, gaan we dan het bedrijfsleven aanspreken om ervoor te zorgen dat die mensen een vast contract krijgen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, het is altijd belangrijk om te kijken waar belemmeringen zitten en ook heel veel belemmering zit in het feit dat mensen niet meer kunnen werken omdat ze dan toeslagen kwijtraken. Wij vinden het belangrijk dat werken loont. Wij vinden het ook belangrijk dat die bedrijven er blijven, zodat die banen er in ieder geval ook zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Loonkostensubsidie is niet een tijdelijk instrument. Dat kun je langdurig inzetten. Het vervelende is dat mensen natuurlijk gewoon boventallig op een positie worden gezet. We moeten die bedrijven aanspreken en aansporen om ervoor te zorgen dat er vaste banen worden gecreëerd en dat is mijn vraag.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik denk dat het zeker goed is om in gesprek te gaan met bedrijven, maar ik ben hier niet de partij die hier gaat staan met een stok om te slaan. Ik denk dat we moeten zoeken naar waar die belemmeringen zitten, of we die kunnen wegnemen, zodat zoveel mogelijk mensen aan het werk blijven maar ook aan het werk kunnen.

De **VOORZITTER**. Tot slot de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Eens.

De **VOORZITTER**. Ik verwacht het al helemaal niet meer hier. Mevrouw Van Groningen, u mag uw betoog vervolgen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ik moet bijna lachen met zo'n serieuze 'eens'. Maar het is fijn dat we elkaar op dit soort punten absoluut kunnen vinden. Ik vervolg mijn betoog. Als bedrijven verdwijnen, verdwijnen banen. Als banen verdwijnen, verdwijnen ook onze studenten. Verdwijnen onze gezinnen, die hun heil ergens anders zoeken. Dit is precies wat de Rotterdamse VVD niet wil. Het vertrekken van deze zelfredzame mensen die hier werken en wonen, willen we niet. We hebben deze mensen nodig. Nodig voor nu en voor de toekomst van onze stad. Wij willen die bewoners met een positieve mindset die zorgen voor hun omgeving, die investeren in hun buurt, hier houden. Want dit voorzitter, is het echte sociaal weefsel van onze stad. De Rotterdamse VVD wil niet dat deze stad in de

toekomst arm en verlaten achterblijft. Met wijken waar het onveilig en ellende is. Wijken waar jongeren geronseld worden om drugs uit te halen, waar straten vies en vuil zijn en waar niemand in die wijken een bijdrage wil leveren om het beter te maken. Wij moeten deze opeenstapeling van problemen doorbreken en daarom bieden we perspectief en een oplossing. En dat begint voorzitter bij een aantrekkelijk vestigingsklimaat, dat overigens nu aan een zijden draadje hangt. Een goede economische strategie helpt daarbij. Niet voor niets kwam de Rotterdamse VVD met de economische denktank om ons als Rotterdam te helpen met deze uitdaging. En wij zijn dan ook reuze benieuwd naar hun bevindingen. Voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat moet je bedrijven koesteren en zeker niet extra belasten. Bedrijven zijn geen melkkoe, maar een vruchtbare bodem voor banen en kansen. We moeten ook oog hebben voor belemmeringen waar bedrijven tegenaan lopen, zoals beperkte netcapaciteit, het gebrek aan geschikt personeel en ook trage vergunningsprocessen. We moeten inzetten op kernenergie, waterstof en het aanleggen van een derde Maasvlakte. We moeten werk maken van ruimte, want aantrekkelijke bedrijventerreinen zijn schaars.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft een vraag.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, toch even een vraag. Zeker niet extra belasten, ik zou mevrouw Van Groningen via u willen vragen om dat iets nader te duiden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel. We hebben net al een klein debat gehad over het amendement van de PvdA. Dat zijn manieren waarop je het bedrijfsleven extra belast en wij zeggen: dat moet je niet doen. Wij vinden het belangrijk dat we die banen houden, dus wij gaan niet voorstellen steunen om toeristenbelasting te verhogen of een ozb voor niet-woningen te verhogen. Wij vinden het belangrijk dat we zorgen dat die bedrijven de banen kunnen aanbieden en dat die mensen ook die banen kunnen houden.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Wat ik hoor van bedrijven is vooral dat ze een betrouwbare overheid willen en een consistente overheid. Dat zeggen ze ook richting de rijksoverheid, wees duidelijk in wet- en regelgeving. Ons politieke bedrijf is veel te veel ingericht op vierjaartermijnen, waardoor we veel te kort nadenken. Ik hoor ze niet zeggen dat ze niet belast willen worden en het doet me heel erg denken ook aan het verhaal van dat grote bedrijf, wat was het ook alweer, Unilever, dat zou vertrekken als premier Rutte het niet zou lukken om, wat was het, de vennootschapsbelasting af te schaffen? Of welke? Dividendbelasting, whatever. Het gebeurde allemaal niet, het was een broodje-aap. En ik hoor juist bedrijven zeggen: ik wil graag investeren in die nieuwe economie, maar ik wil een consistente overheid die consistente regelgeving heeft. Daar zit het hem in.

De **VOORZITTER**. Het is, denk ik even voor de administratie, precies omgekeerd. Uw voorzitter was er een beetje bij betrokken, dus die weet dat het net omgekeerd was. Ik weet niet of mevrouw Maassen daar nog een opmerking over wilde maken.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, volgens mij heeft Unilever geen vestiging meer in onze stad. Ik weet niet of de heer Segers-Hoogendoorn dat nog wil corrigeren.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Voorzitter, voor de notulen, het ging mij over de fuss die er toen al landelijk was, waarbij uiteindelijk die hele dividendbelastingdiscussie tot een enorm politiek drama heeft geleid, en op dat moment niet zorgde voor het vertrek van dat bedrijf.

De **VOORZITTER**. De vraag aan mevrouw Van Groningen. Kunt u nog ingaan op de vraag die de heer Segers-Hoogendoorn heeft gesteld?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Krijg ik dan ook de dertig seconden? Ja, fantastisch. Ja, daar moet je toch op letten met de spreektijd. Ik ben ongelofelijk blij dat u dit punt hier op tafel legt. Want dit is namelijk precies wat wij bedoelen. Dat is ook wat ik in een interruptie al heb

aangegeven. Als wij als overheid continu onze regels veranderen, weer een schepje erbovenop doen, weer meer geld ergens vandaan halen, dan gaat het fout. En dat is namelijk ook met die toeristenbelasting het geval. Die logiesbelasting om precies te zijn, want zo heet die. Die is ook gekoppeld aan onze cruisebelasting. We hebben al met de sector gecommuniceerd dat dit het bedrag zou zijn. En als hier dus partijen zeggen: we gaan die nu opeens verhogen, dan ben je dus een onbetrouwbare overheid. En dat is waar het mij om gaat. Ik ga dit soort voorstellen daarom ook niet steunen. En ik hoop dat dat antwoord heeft gegeven op wat u heeft gevraagd.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, ik lok het ook zelf uit. Ik heb veel te weinig spreektijd. Maar u gooit nu die dingen op één hoop. Waar het mij over gaat is dat het veel te eenzijdig is om te zeggen: niet meer geld vragen, want ik hoor juist heel veel bedrijven zeggen: ik ben bereid om te investeren in die nieuwe economie. Ik zie weer de heer Versnel non-verbaal reageren, volgens mij is hij het erg met mij eens. Maar wees consistent en stapel niet regel op regel. Dat is waar het over gaat.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts hierop aanvullend? O, mevrouw Van Groningen eerst als reactie.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik denk dus dat wij hartstikke consistent zijn. Wij geven gewoon aan: wij gaan dat niet verhogen, in ieder geval niet vandaag om iets anders te regelen waar we nu keuzes over hebben gemaakt. Dat mag u dan ook van mij aannemen. Ik geef ook helemaal niet aan dat we bedrijven nooit in de eeuwigheid meer gaan belasten. Ik weet ook dat bedrijven willen meebetalen, maar laten we ook eerlijk tegen elkaar zijn, bedrijven investeren al enorm veel in de transitie. En het is niet wij als overheid die investeren en geld verdienen, het zijn die bedrijven. Die verdienen het geld, die investeren, die betalen de belasting. En dat moet in balans zijn en daarom zeg ik: nu op dit moment gaan wij geen belasting verhogen. Daar hebben we duidelijk over gecommuniceerd en dat is betrouwbaar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, ik heb toch heel recent een heel ander artikel gelezen van wethouder Simons. Die zegt: bedrijven zijn niet snel genoeg, die hebben zelf het initiatief niet genomen. Die hebben dus misschien wel een stok nodig of een incentive nodig om te verduurzamen in de haven. Wethouder Simons heeft ons dat gezegd. Ik ben het met u eens dat we banen moeten hebben en die liggen inderdaad volgens mij in die duurzame sector en daar zijn ook echt wel handen aan het werk voor extra zonnepanelen. Maar u vertelt een ander verhaal dan de wethouder Haven op dit moment.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, het laatste artikel dat ik van de heer Simons heb gelezen was namelijk dat het twee voor twaalf is voor die bedrijven, dat ze tegen allerlei belemmeringen aanlopen zoals die beperkte netcapaciteit die we hebben, waardoor nu 200 bedrijven in een wachtrij staan. En overigens nogmaals, want dat heb ik al eerder vandaag gezegd, ook het DCMR-rapport laat zien dat wij gewoon de CO_2-doelstellingen gaan halen, sterker nog, we hebben ze gehaald, dus een applausje vanaf deze kant voor wethouder Zeegers die zich hier zo hard voor maakt. Dus we zijn nu weer spijkers op laag water aan het zoeken. Het gaat dus goed, bedrijven maken zich zorgen en die belemmeringen moeten wij wegnemen. Ik ga niet verder.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove wil hier nog op reageren.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Nee, de targets voor 2030 en 2050 liggen nog helemaal niet vast en die gaan we ook op deze manier niet halen. En wethouder Simons zegt letterlijk, hij ziet dezelfde problemen, hij erkent dat veel bedrijven lang gewacht hebben met verduurzaming en dat mede daardoor de problemen nu zo groot zijn. Dat is niet doordat zij alleen maar de wortel nodig hebben, ze hebben ook echt aanmoediging nodig van ons. En wij zullen daar niet voor gaan liggen, want wij vinden ook dat die bedrijven moeten verduurzamen omdat dat werk geeft. Maar wat ik aan wil vullen is: werk is niet de enige oplossing voor mensen, inderdaad, ze kunnen daar trots op zijn. Het is niet de enige manier om uit de armoede te komen, want wilt u reflecteren op het feit dat er ontzettend veel mensen zijn die een

baan hebben en toch in armoede moeten leven? Wat wilt u daaraan doen? Werk is niet voor iedereen de oplossing om uit de armoede te komen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, volgens mij is dat het grote thema waar de landelijke overheid zich momenteel over buigt, namelijk dat werk moet lonen. Daar strijden wij ook al jaren voor. Wij vinden het verschrikkelijk dat door de armoedeval het voor mensen niet aantrekkelijk is om meer te werken of dat ze niet meer kunnen werken omdat toeslagen dan vervallen. Dat is een heel complex systeem, maar dat ga ik hier in deze Rotterdamse raad niet oplossen. Wat ik hier wel kan doen, is ervoor zorgen dat bedrijven hier blijven en niet worden weggejaagd omdat we groene ambities hebben of beperkte netcapaciteit. Wij willen dat die bedrijven hier zijn, want één ding weet ik zeker, als we bedrijven wegjagen en naar Antwerpen laten gaan, halen we hier onze CO_2-doelstellingen niet en ook niet als Europa. Ik ga verder. Voorzitter, er moet werk worden gemaakt van ruimte. Aantrekkelijke bedrijventerreinen zijn schaars en het is ongelofelijk positief dat dit college ervoor kiest om het Hunter Douglas-terrein beschikbaar te houden voor bedrijven. Een belangrijke stap waar wij als Rotterdamse VVD blij mee zijn. Zijn we er dan voorzitter? Nee, nog niet. Er is meer nodig om Rotterdam ook in de toekomst aantrekkelijk te houden en zelfredzame, kapitaalkrachtige mensen met een baan hier te houden. De Rotterdamse VVD wil dat we vol inzetten op het veiliger maken van de stad. De veiligheid van onze straten is onze fundering. Zonder veiligheid kunnen we niet verder bouwen en verlaten mensen onze stad voor een toekomst in bijvoorbeeld Berkel en Rodenrijs of Barendrecht. En daarom moeten we inzetten op het bestrijden van overlast en moeten we criminaliteit keihard aanpakken. Zowel overlast van bijvoorbeeld verkeersaso's en lachgas, want dat zijn een paar van de grootste ergernissen van onze Rotterdammers. En ik ben eerlijk voorzitter, we zijn goed op weg. Alleen willen wij als Rotterdamse VVD gewoon nog net wat extra stappen zetten. Want verkeersaso's schaden de openbare orde en hebben een zeer negatief effect op de leefbaarheid in een gebied. Daarom zou ik vanaf deze plek de wethouder dan ook willen vragen of hij een onderzoek zou willen doen naar de juridische haalbaarheid van cameratoezicht ten behoeve van de Rotterdamse verkeersaso-aanpak. Lachgas in het verkeer is ook extreem gevaarlijk. Gebruikers achter het stuur willen we graag aanpakken. Zodra het meetbaar is willen we in Rotterdam de eerste pilot uitrollen en daarom dienen we vandaag een motie in die vraagt om de lachgascheck bij verkeerscontroles. Ik zoek hem even op.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, een vlammend betoog van de VVD over toch het autoluw maken van de stad. Ik begrijp heel goed dat we daar natuurlijk repressie voor inzetten, maar ik zou de VVD graag willen uitnodigen of de VVD ook inziet dat we als we het alleen maar mogelijk blijven maken om ook keihard te rijden in de stad en dat het voor sommige mensen ook echt niet boeit of ze nu één, twee of tien boetes krijgen, dat we dan ook echt moeten gaan werken aan het voorkomen dat mensen überhaupt in staat zijn om gewoon 180 km/u op de Maasboulevard te rijden?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Volgens mij zijn er twee dingen. Uiteraard willen we ook niet dat mensen met 180 km/u op de Maasboulevard rijden en daar werken in ieder geval camera's goed voor, flitspalen dan welteverstaan. Maar we kunnen daar lastig drempels gaan neerleggen en dat geldt voor heel veel straten in Rotterdam, dat het lastig is om bepaalde snelheidsbeperkende maatregelen te nemen. Dat we het moeten ontmoedigen ben ik met u eens. Maar het is niet alleen dat ze te snel rijden. Het is ook, dit soort kleine Golfjes, hier op de Meent, die op een mooie dag twintig keer tergend langzaam met harde muziek intimiderend langs een terrasje rijden, terwijl je daar lekker van je biertje wil genieten of met je vriendin wil praten of met je vriend over iets wat je die dag hebt meegemaakt. En dat haalt het bloed onder de nagels van die Rotterdammers en ook van die ondernemers.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik hoor nu ook de VVD denken in onmogelijkheden. Ik nodig de VVD toch uit: denk in mogelijkheden om snelheidsbeperkende maatregelen te nemen. Ze zijn er echt. En hoor ik de VVD hier nu ook pleiten voor een wegafsluiting van de Meent, waardoor we gewoon

lekker op het terras kunnen zitten, inderdaad, in de zon, met schone lucht, zonder dat er dus allerlei auto's brommend voorbij komen tuffen? Want we weten inmiddels, het is niet sneller om door de stad heen te komen met een auto.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, u kent me, ik sta altijd open voor goede ideeën en wellicht dat mijn woordvoerder mobiliteit er ook een keertje naar wil kijken. Ten aanzien van de Meent heel specifiek, want daar hebben we het nu ook over. Die wordt natuurlijk al afgesloten, vanuit de Rotterdamse verkeersaso-aanpak het verlengde van het zomeroffensief. En toch zien we dat dat showverkeer daar op een of andere manier toch nog rondjes kan rijden. Dus we hebben ook al eerder aan de wethouder gevraagd of er aanvullende maatregelen genomen kunnen worden, ook voor hulpdiensten, maar tot op heden heeft dat nog niet tot een succesje geleid. Dus goede suggesties mag u altijd doen.

De **VOORZITTER**. Tot slot mevrouw Maassen. Showverkeer is ook een nieuw woord. Ik leer allemaal nieuwe woorden hier. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja nou voorzitter, ik kan concluderen dat we in ieder geval een gezamenlijk doel hebben en we trekken graag met de VVD op om te kijken hoe we nog minder van die auto's in onze stad kunnen hebben.

De **VOORZITTER**. U vervolgt uw betoog. O, ik zie ook, oh, ik vergeet de naam.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Zal ik het zelf zeggen?

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden, excuus, excuus, o wat stom.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Oké, allemaal, mijn naam is Ruud van der Velden en ik wilde graag wat zeggen vanmiddag. Nee, het maakt allemaal niets uit voorzitter. Ik vond de discussie over de Meent wel interessant. Wij hebben recent een motie ingediend om de Meent autovrij te maken en toen stemde D66 tegen. En ik hoor D66 eigenlijk een pleidooi houden voor geen auto's op de Meent, dus waarom heeft u toen eigenlijk tegen gestemd?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, dat vind ik een heel goede vraag van de heer Van der Velden. Ja, het liefst doen wij alles in één keer in deze stad, maar ik weet ook, het verkeer is best wel beweeglijk, dus als je in één keer alle maatregelen tegelijkertijd neemt, dan weet je niet waar dan in één keer de volgende opstopping in de stad ontstaat. Dat veroorzaakt heel veel frustratie en het vermindert het draagvlak voor het nemen van goede, slimme maatregelen om de stad autoluw maar ook bereikbaar te houden. Daarom hebben wij op dat moment tegen gestemd. De heer Lansink-Bastemeijer is recent met een VCP gekomen. Daarin zien we hoe de circulatiestromen in de stad gaan en weten we dus waar we het moeten aanpakken. Dat is volgens mij een heel vruchtbaar debat geweest in de raad. We zetten de eerste goede stappen in de juiste richting. Wat ons betreft kan er nog een onsje bovenop, maar we moeten ook... met verkeer moet je het stap voor stap doen, want anders heb je binnen de kortste keren één grote chaos in de stad, en dan kunnen de mooie dingen die je misschien hebt bedacht weer moeten worden weggenomen omdat je het niet goed hebt aangepakt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen mag haar betoog voortzetten.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Ik kreeg wel een beetje het gevoel: ik geef een vinger en u neemt mijn hele hand, bij de laatste opmerking van D66, want we gaan natuurlijk niet de hele stad van auto's leegvegen, maar we kunnen zeker kijken naar de Meent. Voorzitter, ik was bij lachgas gekomen. Die had ik net ingediend, dat is fijn. De Rotterdamse VVD wil dat iedereen veilig over straat kan. Of je nu als vrouw in je eentje naar huis wilt lopen, of je als homo hand in hand door de stad wilt slenteren, of met je keppeltje op naar de synagoge wilt lopen. Veiligheid van onze straten moet absolute topprioriteit zijn. Daarom mijn vraag aan de burgemeester: gaat de burgemeester topprioriteit van veiligheid maken? En kan de burgemeester al een tipje van de sluier oplichten waar ze

het komend halfjaar mee aan de slag gaat? Naast veiligheid moeten we ook inzetten op het bouwen van huizen voor de toekomst. Onze nieuwbouwambities moeten omhoog, zowel in aantallen als in de hoogte. En wij als Rotterdamse VVD vinden onze huidige doelstellingen te weinig ambitieus. We moeten bouwen voor de mensen die deze stad dragen en daarvoor hebben we meer gemengde wijken nodig. Wij geloven in gentrificatie met zelfredzame mensen. Om te bouwen aan een schone, hele en veilige stad. Want dat is op de lange termijn de enige keuze. We willen de binnenstad verdichten, de bouwproductie verhogen en belemmeringen in die woningmarkt wegnemen. En we zien nog steeds dat bijzonder veel wijken op Rotterdam-Zuid hoofdzakelijk uit sociale huurwoningen bestaat. En we hebben juist meer koop- en huurwoningen in het midden en hoge segment nodig voor de doelgroep die we willen behouden in deze stad. Daarom is mijn vraag aan de wethouder wat de wethouder gaat doen om de balans te herstellen. Om te kunnen doorbouwen is het belangrijk zo min mogelijk belemmeringen te hebben. Daarom hebben we samen met D66 Rotterdam een motie die vraagt om de bezwaarprocedures te beperken. En om te voorkomen dat we de volgende keer weer met voetnoten moeten werken, ook van Leefbaar Rotterdam. Dan hebben we die ook maar afgedicht voor vandaag. Voorzitter, onze boodschap is helder, glashelder. We hebben bedrijven en zelfredzame Rotterdammers nodig, dus we moeten ervoor zorgen dat Rotterdam aantrekkelijk is en bovenaan alle goede lijstjes staat. Daarom wil de Rotterdamse VVD dat we werk blijven maken van een aantrekkelijk vestigingsklimaat, het investeren in veiligheid en het bouwen van meer huizen. Op deze manier kunnen we mensen behouden die het goed hebben en die het goed willen blijven houden. En we bouwen aan het sociaal weefsel van onze stad dat we keihard nodig hebben. Want Rotterdam voorzitter, is een stad van veerkracht, die haar dromen najaagt. Onze skyline is niet alleen een verzameling gebouwen, het is een symbool van vooruitgang en ambitie. Laten we dat met elkaar koesteren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft nog een vraag.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, ik heb twee vragen aan mevrouw Van Groningen naar aanleiding van haar betoog. Allereerst ging het over veiligheid. Veiligheid in de wijken, aan het begin van het verhaal, echt een superbelangrijk thema, ook voor ons. En toen ging het heel snel over naar bedrijven en naar de grotere bedrijven. Nu vroeg ik mij af of mevrouw Van Groningen ook wat voor de wat kleinere ondernemers gaat doen, gewoon de bakker op de hoek. De bakker op de hoek is de boa van de wijk. Dus hoe zorgen we ervoor dat ook die kleine ondernemer nu goed geholpen wordt om in de wijk zijn bijdrage te leveren?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik ben heel erg blij dat u deze vraag stelt. Want inderdaad, het sociaal weefsel wordt in deze stad kapotgemaakt door het tuig. Door het tuig dat hier de Lijnbaan onveilig maakt, waardoor een moeder met een dochter op vrijdagavond niet meer gaat winkelen. Door het tuig dat OV-poortjes intrapt en daarna iemand in elkaar slaat die daar iets van zegt. Daarom vind ik het ook zo belangrijk dat we ervoor zorgen dat die wijken veiliger worden, dat er meer sociale cohesie komt en ook dat we inderdaad die ondernemers daar houden. En ik ben blij dat dit college werk maakt van die vitale kerngebieden en dat we daarnaast ook steeds meer wijkhubs krijgen, we hebben er inmiddels 39, die ook daar weer voor die sociale cohesie zorgen. Dus het is een en-en-verhaal. We hebben bedrijven nodig en ook die mensen die samen dat sociaal weefsel bouwen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, onlangs was ik bij bakker Groen in Carnisse. En bakker Groen vertelde dat hij overvallen werd en in een reflex ondanks alle trainingen die hij had gehad, voor wat je dan niet moet doen, er stond een bijl dus hij pakte die bijl en gaat achter zo'n overvaller aan. En ogenblikkelijk komt er een jongetje aan, dat u misschien als tuig zou willen omschrijven, op zijn fatbike, en die zegt: bakker Groen wat is er aan de hand? Nou ja, overvallen. Nou, binnen de kortste keren waren er wel tien, twintig van die jongens opgetrommeld op scooters, op brommertjes, op fatbikes, en die zouden hem wel even helpen. De bakker moest natuurlijk de jongens even kalmeren, want ze zouden de overvaller terug hebben afgeleverd, niet zoals hij eruitzag toen hij op pad ging. Juist die ondernemers hè, die hebben juist die rol om wat u dan tuig aan het noemen bent, juist bij elkaar te houden. Kunt u daar nog iets over zeggen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u voorzitter. Ja, ik ben blij dat u een eigen invulling geeft aan tuig. Want dat is niet het tuig dat ik bedoel. Dat zijn echt gewoon mensen die moedwillig andere mensen in elkaar slaan en winkels vernielen en moeders en dochters lastigvallen op de Lijnbaan. Ik ken overigens bakkerij Groen heel goed, ook dit verhaal. Ik koop ook graag op de markt lekkere dingen bij hem. En juist dit soort ondernemers hebben we nodig. Die maken een wijk. En het is mooi dat daar dus ook buurtbewoners opstaan om voor elkaar te knokken. En dat is waar ik naartoe wil mijnheer Engberts. Ik wil ernaartoe dat wij dat sociaal weefsel in die wijken behouden. En dat sociaal weefsel zijn die individuen en die gezinnen die ervoor zorgen dat het vuilnis wordt buitengezet op het moment dat je op vakantie bent, of dat je kinderen even worden opgevangen omdat je wat later bent of je man nog in de file staat. Dat is het echte sociaal weefsel. Dat moeten we koesteren en daarom zeggen wij als Rotterdamse VVD: investeer in het bouwen van huizen, investeer in het maken van gemengde wijken, investeer in die veiligheid.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts tot slot.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dan zeg ik: graag gedaan, via de voorzitter. Dan begint het ook met het goede taalgebruik naar elkaar toe. En niet: 'want die jongens die zich misdragen, zijn jongens die verkeerd gedrag vertonen'. Dat is in ieder geval zoals ik ernaar kijk en zoals ik het benader. Om dat dan niet met een label op te plakken en te zeggen: jullie zijn dus afgekeurd, afgewezen, weggezet. Ik vind dat we ervoor moeten zorgen, en het begint inderdaad in de wijken, het begint met de mensen die de ogen en de oren zijn, om de mensen bij elkaar te brengen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen stond al iets eerder. Ze was weer even gaan zitten, dus ik geef haar eerst het woord en dan de heer Ceulemans.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Voorzitter, ik heb ook nog een suggestie voor de PvdA hoe we die bakkerij op de hoek kunnen ondersteunen en dat is in ieder geval niet door de ozb op niet-woningen te verhogen.

De **VOORZITTER**. Wil de heer Engberts hierop reageren?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Nou, als ik zo ’s morgens vroeg, net zoals mevrouw Van Groningen, naar de markt ga en daar lekkere dingen koop, dan hebben we daar gesprekken over en ik geloof dat er veel ondernemers zijn die een heel sociaal hart hebben en zien wat er misgaat in deze stad en daar op alle mogelijke manieren hun bijdrage aan leveren en willen leveren, ook als ze onderaan de streep daar minder aan overhouden.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, dank. De heer Engberts neemt aanstoot aan woordjes. Dat was eigenlijk vanochtend ook al zo. Hij neemt aanstoot aan woordjes, hij neemt aanstoot aan de manier waarop een plan wordt ingediend. En hij neemt geen aanstoot aan het feit dat de stad wordt geterroriseerd door tuig. Dat is eigenlijk de samenvatting van de inbreng van de PvdA deze dag tot nu toe. Hij neemt nu aanstoot aan het woordje tuig. Mag ik hem dan vragen, doe eens een taalkundige suggestie. Hoe zou u iemand noemen, mevrouw Van Groningen refereerde eraan, die op een metrostation achter een bejaarde man aan door die poortjes heen glipt en als die man er iets van zegt hij vervolgens die bejaarde man aftuigt? Hoe zou u iemand noemen die op de Lijnbaan achter een vrouw aan 'hoer' roept? Hoe zou u iemand noemen die een homoseksuele ondernemer op de Lijnbaan zo terroriseert dat hij zijn hele winkel moet dichttimmeren. Als ik dat geen tuig mag noemen, als mevrouw Van Groningen dat geen tuig mag noemen, hoe moeten we het dan wel noemen?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Kijk, woorden doen ertoe, dus op het moment dat we mensen labelen met woorden, gaan we ze ook zo zien. En dat wilt u misschien, via de voorzitter, dat kan. En ik denk dat het altijd belangrijk is om mensen gewoon altijd mensen te blijven noemen en te kijken naar het gedrag dat ze hebben en dat met elkaar aan te pakken.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Woorden doen er zeker toe. Bijvoorbeeld als een vrouw op straat loopt en die wordt lastiggevallen door een man, die probeert wat en ze wil dat niet, dat ze 'hoer' achter zich aan geslingerd krijgt. Zo'n woord doet er inderdaad toe. Die homoseksuele ondernemer op de Lijnbaan. Ik zal niet eens herhalen wat hij naar zijn hoofd geslingerd krijgt. Die woorden doen er ook toe. En ik vraag me nu echt af wat u nu eigenlijk probeert te doen met dit punt. Want we mogen die mensen niet zo noemen. Spreekt u mensen überhaupt wel aan op gedrag, wat is nu eigenlijk het probleem dat u probeert te schetsen? Wilt u het dan opnemen voor die mensen of wilt u het bagatelliseren of moeten we op een andere manier naar die mensen kijken? Wat is uw punt?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). U hoeft die woorden inderdaad niet te herhalen, die ken ik zelf ook goed genoeg, want ik heb ze ook naar mijn hoofd gekregen. Dat is niet fijn inderdaad en daar kun je ongelofelijk pissed over worden. Maar wat u doet is vooral de symptomen aanpakken en de symptomen bestrijden. Wat wij vinden, is dat we moeten kijken naar wat de bewegingen eronder zijn. En ik denk dus dat het alleen maar goed kan gaan wanneer we ervoor zorgen dat we mensen, mensen blijven noemen, en als mensen dus woorden gebruiken naar anderen, ja, onacceptabel. Maar dan moeten we het gedrag aanpakken en niet labelen en wegzetten.

De **VOORZITTER**. Tot slot de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Tot slot van mijn kant dan. Ik denk dat dit inderdaad gewoon een groot verschil is. Ik ben ervoor dat we op een gegeven moment mensen wel gaan afschrijven. Er zijn gewoon mensen die in deze stad rondlopen die gewoon niet deugen, die willen niet deugen. Die zijn er alleen maar op uit om mensen te terroriseren, om er een bende van te maken, om er hier op de Lijnbaan een onveilige situatie van te maken, in het OV mensen lastig te vallen. Die zijn onverbeterlijk, die vinden dat gewoon leuk, die willen dat. Die mensen zijn geen slachtoffers mijnheer Engberts, die mensen zijn daders en die moeten we zoveel mogelijk uit de maatschappij verdrijven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen, heeft u nog laatste woorden? O, de heer Engberts had nog een tweede vraag. Ik dacht dat u die al had gesteld.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Toen we het zo hadden over die veiligheid in de wijk, zei mevrouw Van Groningen dat er ook heel veel mensen zijn die niets bij willen dragen aan het verbeteren van de veiligheid in de wijk. Die zijn er. Maar er zijn ook heel veel mensen die wel willen bijdragen aan de veiligheid in de wijk. Daar zit ik op te wachten tijdens het betoog, nu komt het, de grote steun voor eigenlijk het in stand houden van het sociaal weefsel van onze stad, maar toen ging u over naar de bedrijven. Wat zeggen we nu tegen de mensen in Schiebroek-Zuid, in Delfshaven, al die mensen die daar zitten en die zeggen: ik ben misschien niet die kapitaalkrachtige persoon, ik behoor niet tot de mensen die het goed hebben en waar we het goed voor willen houden. Ik heb het helemaal niet zo goed, maar ik wil wel bijdragen aan de wijk om het beter te krijgen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dan ga ik dus dadelijk twee antwoorden geven. Want ik wilde dadelijk ook nog even reflecteren op het debatje dat er net is geweest. Schiebroek-Zuid, ik ben blij dat u het noemt. Wij steunen de motie die D66 straks gaat indienen om dit aan te pakken van harte, want wij vinden het juist heel goed dat daar aandacht voor komt. Maar wat ik tegen die mensen zeg die daar wonen. Laat ik iemand noemen, Sammy. Sammy woont in Carnisse met vier kinderen in een sociale huurwoning, werkt zich helemaal drie slagen in de rondte want ze wil een goed voorbeeld geven aan haar kinderen. Sammy woont in een tweekamerappartement met schimmel op de muur, waar overigens een aantal partijen hier zich druk over maken om dat aan te pakken, in die sociale huurwoning. Wil heel graag iets anders. Ze zegt: ik laat mijn kinderen hier niet buitenspelen want het is hier onveilig. Ik heb hier een buurman die het vuilnis niet buitenzet maar dat pleurt hij uit zijn raam. Sorry voor mijn Rotterdams maar dat is hoe het is. Zij zou heel graag wooncarrière willen maken, zou heel graag weg willen. Maar die huizen zijn er niet. En daarom zeg ik ook tegen dit college: de ambities moeten omhoog. Wij willen graag dat deze mensen, die elke dag opstaan en het goede voorbeeld voor

hun kinderen geven, die het beste willen voor die stad, het sociaal weefsel zijn van onze stad, daar willen we voor bouwen. Daar willen we dat de wijken veiliger voor worden. Daarom vinden we het belangrijk dat we meer boa's krijgen in deze stad die daaraan bijdragen. Daarom zijn we blij met die wijkhubs.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, het ging mij niet om de mensen die weg kunnen, om mensen weg te laten gaan uit hun wijk, maar de mensen die willen blijven in de wijk en er blijvend een bijdrage aan willen leveren. Hoe gaan we die mensen, die eenpitters die daar zijn, langdurig helpen in plaats van eenmalig maar zorgen dat die langer werk kunnen doen? Hoe steunen we ze ook? Ik was onlangs bij de bewonersvereniging Pompenburg. Die doen ongelofelijk veel werk. Zo'n klassieke vereniging, met kerst krijg je een cadeautje en er is een cursus. Er zijn zelfs mensen die een alarmknop hebben als ze gevallen zijn, dan gaat het eerst naar de centrale. Worden die mensen niet bereikt dan worden de mensen van de bewonersvereniging gebeld en die gaan dan midden in de nacht met elkaar kijken of het goed gaat. Als ik vraag: kunnen we de bewonersorganisaties wat ondersteunen, dan is het altijd nee. En dat begrijp ik dan gewoon niet. Dan is het enige antwoord: we gaan een nieuw huis voor u bouwen en dan kunt u daar weg.

De **VOORZITTER**. Afrondend mevrouw Van Groningen nog een reactie daarop.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik heb het al een aantal keer aangegeven. Het echte sociaal weefsel van onze stad zijn de mensen, zijn die individuen, zijn die gezinnen die in die wijk wonen. En als ik naar de wijkprofielen kijk en dat heeft u waarschijnlijk ook gedaan, dan zie je Carnisse. En als dan maar 20% aangeeft dat ze het oké vinden om daar te wonen, en maar 30% zegt dat er enige vorm van sociale cohesie is, dan is er maar één oplossing voorzitter. Dat is bouwen. Dat is daar koopwoningen neerzetten voor het midden en hogere segment. Dat is om te zorgen dat er meer mensen zijn die daar willen blijven, die daar wooncarrière kunnen maken, zodat ze met elkaar gaan bouwen. Maar wat is nu het geval? Iedereen wil weg uit die wijken. Als ze kunnen verhuizen gaan ze weg. Dus er zit geen sociaal weefsel meer. En daarvan zeggen we: dat moeten we terugbrengen in die wijken. Daarom willen we gemengde wijken met dus een diversiteit aan woningaanbod. Ik wil nog één laatste ding zeggen. Ik denk ook dat het belangrijk is dat we in deze raad gewoon geen kiekeboe meer met elkaar spelen. Ja, kiekeboe, dat spelletje. Laten we dingen gewoon benoemen zoals ze zijn. Die jongens die daar over de Lijnbaan lopen, die moedwillig vrouwen lastigvallen, die moedwillig winkels leegstelen, want de derving in de komende maanden is gigantisch voor die ondernemers, dat is gewoon tuig mijnheer Engberts. Het is gewoon tuig. Ik heb er geen ander woord voor. En al die andere jongeren die misschien daarin worden meegetrokken, die moeten we helpen en daar moeten we op inzetten. Want dat is onze toekomst. Dus dank u wel voorzitter, dat was de bijdrage van mijn kant.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 19. Lachgas check bij verkeerscontroles

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van 6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4;

constaterende dat:
- uit onderzoek blijkt dat het gebruik van lachgas minstens een uur aantoonbaar is in ademlucht en bloed;
- er nog geen officieel meetinstrument is voor het opsporen van en handhaven op lachgas, maar uit onderzoek blijkt dat dit wel technisch haalbaar is;
- de politie heeft gesteld dat dit onderzoek een beginpunt is om in de toekomst een meetinstrument te ontwikkelen;
- uit onderzoek blijkt dat het gedrag van gebruikers tot 45 minuten na de initiële intense roes van lachgas nog onder invloed van lachgas is;
- lachgasgebruik kan leiden tot het verliezen van het bewustzijn;

overwegende dat:

- dit en de roes direct na het lachgas niet verenigbaar zijn met een verantwoorde verkeersdeelname;
- lachgasgebruikers dus een gevaar zijn op de weg voor zichzelf en andere verkeersdeelnemers om hen heen;
- lachgas helaas regelmatig door autorijders wordt gebruikt, ook tijdens de deelname aan het verkeer;
- daarbij komt dat lachgascilinders ontploffingsgevaarlijk zijn;
- elke Rotterdammer veilig op de weg aan het verkeer zou moeten kunnen deelnemen;
- we het gebruik van lachgas in het verkeer dus moeten uitbannen en dit een stevige aanpak vereist;

verzoekt het college om:
- in gesprek te gaan met de politie met als doel dat wanneer een meetinstrument voor lachgasgebruik is ontwikkeld, dit zo snel mogelijk in Rotterdam uit te rollen;
- wanneer tijdens de ontwikkeling een veldonderzoek of pilot wordt gedraaid, deze naar Rotterdam te halen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.S. Abrahamse

Motie 20. Beperk bezwaarprocedures

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 voor de bespreking van de Begroting 2025;

constaterende dat:
- nieuwbouw van woningen harder nodig is dan ooit om het woningtekort op te lossen;
- veel woningbouwprojecten dure vertraging oplopen doordat belanghebbenden bezwaar maken tegen gebiedsontwikkelingen, bestemmingsplannen, of vergunningen;
- sommige bezwaarmakers bezwaar indienen met het oogmerk om flinke bedragen te vragen tijdens onderhandelingen over een minnelijke regeling en het intrekken van het bezwaar;
- deze bedragen uiteindelijk worden doorbelast aan de kopers van de nieuwe woningen;
- met betrekking tot een woningbouwproject aan de Müllerpier onlangs een vaststellingsovereenkomst is gesloten waarbij een voormalige ambtenaar van de rijksoverheid zich heeft laten afkopen voor maar liefst € 400.000,00;

overwegende dat:
- de mogelijkheid om bezwaar te maken een groot goed is, maar dat deze belangen niet altijd zwaarder mogen wegen dan de belangen van woningzoekenden;
- het onwenselijk is dat mensen bezwaar maken tegen woningbouw met als doel om daar rijk van te worden ten koste van mensen die de woningen moeten betalen;
- Rotterdammers het recht hebben om te weten welke schikkingen er worden getroffen en welke bedragen daarmee gemoeid zijn, nu bestuursrechtelijke uitspraken ook altijd openbaar worden gedaan op grond van de Algemene wet bestuursrecht;
- de Raad van State onlangs heeft besloten om woningbouwprojecten met voorrang te behandelen;

verzoekt het college om:
- waar mogelijk de doorlooptijden van bezwaarprocedures te beperken;
- binnen de gemeentelijke organisatie ervoor te zorgen dat beroeps- en bezwaarschriften rondom woningbouwprojecten met voorrang worden behandeld;
- met de Algemene Bezwaarschriftencommissie in gesprek te gaan over de mogelijkheden van bespoediging van procedures tegen woningbouwprojecten;
- hierover per Q3 2025 te rapporteren aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.P.J. Verweij, T. de Haan en V.A. Bruin

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan kijk ik even naar mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter. Ik heb met grote belangstelling geluisterd naar de bijdragen net en ook voor de lunchpauze en dan met name ook het wedstrijdje 'wie is het meest optimistisch?' Want stel je voor dat je niet optimistisch bent. En toen dacht ik: het gaat hier niet om wie het meest optimistisch is of wie een mooi optimistisch verhaal kan houden. Het gaat hier ook gewoon om onze controlerende taak als raadsleden in deze gemeenteraad. Als we dan heel kritisch kijken, dan is het niet alleen maar een blij verhaal. Het grappige is dat ik dit al had geschreven voordat die discussie zich ontplooide, maar ik wilde eigenlijk beginnen met een aantal positieve dingen. Want vanuit Volt zien we ook wel dat er een aantal dingen goed gaan. Het huidige college is flink aan het bouwen en bezig met de woningbouwopgave en ook bezig met een breed en gemêleerd segment. We zijn heel blij met de stadsprojecten, meer ruimte voor groen, evenementen, cultuur. Ook heel positief is de nieuwe opvang voor EU-migranten. Dat biedt weer kansen voor deze mensen en dat is ook mede op aandringen van mijn collega Kind tot stand gekomen. Dus dat is positief, maar helaas, met het oog op de toekomst gaat er ook een hoop mis en dat moeten we ook gewoon benoemen. Zo maken wij ons vanuit Volt zorgen over het verlagen van het energietransitiebudget, want vanuit Volt willen we vol inzetten op een klimaatneutrale samenleving in 2040, en we zien dat deze ambitie in gevaar komt door het wegvallen of het verlagen van het budget. Ook zouden wij andere keuzes maken, bijvoorbeeld als het gaat om de invoering van de cruisebelasting. Allereerst hadden wij liever gezien dat die al eerder was ingevoerd, maar daarbij vinden wij het bedrag van € 5,90 per passagier veel te laag. Mijn vraag aan de wethouder is ook: waarom niet € 8,00 of € 9,00 per passagier, want die paar euro maakt helemaal niets uit, als je kijkt wat mensen uitgeven om überhaupt op een cruise te komen. Maar € 5,90 is echt ontzettend laag. Wij maken ons ook zorgen over het aantasten van sociale initiatieven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft denk ik op het voorgaande nog een vraag.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter. Ja, ik heb een vraag, vindt u het belangrijk dat we een betrouwbare overheid zijn?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, ja dat vind ik zeker, en ik heb al zo'n vermoeden waarom mevrouw Van Groningen deze vraag stelt, maar ik laat haar zelf die vraag formuleren.

De **VOORZITTER**. Nou, schot voor open doel mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dan zal ik proberen om hem in te koppen. U geeft net aan dat de cruisebelasting te laag is, maar dat is hetgeen wat we nu met de branche gecommuniceerd hebben, dus vindt u het dan niet onbetrouwbaar als we dan nu weer lopen te roepen dat het hoger moet en niet goed is?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, dat was niet mijn afspraak. Dat is misschien uw afspraak, maar dat was niet mijn afspraak. Ik vind € 5,90 per passagier in deze stad veel te laag, dus daar blijf ik bij.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, ik ben benieuwd om dan te horen of u het belangrijk vindt, dat als wij investeringen doen in bepaalde infrastructuur waar een businesscase onder ligt, om ook die investeringen terug te verdienen als dat de afspraak is?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Voorzitter, mevrouw Van Groningen probeert hier een spelletje te spelen, maar kijk, voor mij is het heel simpel. Er komen mensen naar deze stad, bijvoorbeeld met een cruise.

Cruiseschepen stoten ontzettend veel uit in deze stad. Ik denk dat iedereen begrijpt dat als je dan een klein beetje meer moet bijdragen aan onze stad, dat dat te doen is. En het gaat hier om één of twee euro meer, het gaat niet om honderd euro meer. Dus wat mij betreft zouden we best kunnen zeggen als gemeenteraad: wij vinden dat € 5,90 te laag is, laten we mensen belasten met € 7,90 of € 8,90. Dat lijkt mij een prima afspraak.

De **VOORZITTER**. Afrondend mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. Ik speel hier helemaal geen spelletje, ik ben hier echt bloedserieus. Wij hebben namelijk een grote investering gedaan in de walstroomfaciliteit, omdat wij het belangrijk vinden om de cruise een toekomst te geven in onze stad. Om de toeristen deze stad te kunnen laten ontdekken, zodat we er ook allemaal weer profijt van hebben. En daar horen afspraken bij mevrouw Elfilali en daar hoort ook een businesscase bij. Dat wil zeggen dat we willen dat we die investering terugverdienen en daar hebben we gewoon een aantal cruiseschepen voor nodig. En als wij met de sector afspraken maken en zeggen: zo gaan we het netjes doen, dan moeten we niet vervolgens zeggen: ja sorry, we vonden het toch eigenlijk niet genoeg. Dan gaan ze allemaal weg, dan is de businesscase verlieslatend en krijgen we onze investering niet terug. Dus ik mag hopen dat u, als u er nog een keertje over nadenkt tot de conclusie komt dat dit een prima tarief is, dat dit afgesproken is, dat wij een betrouwbare overheid zijn en dat we hopelijk over een paar jaar die investering weer netjes terug hebben omdat we voldoende cruiseschepen aan onze kade aan de walstroom hebben liggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, ik heb hier dus heel goed over nagedacht. Allereerst, wij zijn hartstikke blij met de investering in walstroom. Alleen zijn wij tegen het aanmeren van cruiseschepen midden in de stad. Want het is ontzettend slecht voor de gezondheid en voor het milieu. Dus wij hebben daar tegen gestemd en we hadden ook andere alternatieven voor het aanmeren van de cruiseschepen. Die kunnen hier nog steeds komen in onze stad, maar juist ook om je businesscase en je businessmodel terug te verdienen kun je ook zeggen: de mensen die naar deze stad komen en die dus eigenlijk bijdragen aan de vervuiling, wat een persoonlijke keuze is, daarvan kun je prima vragen dat die één of twee euro meer betalen. En inderdaad is het punt van betrouwbare overheid heel belangrijk, maar wat mensen vooral waarderen is als de overheid dingen uitlegt. En als je uitlegt dat ze een euro meer betalen om in deze stad te komen, dan zullen mensen dat begrijpen. En nogmaals, het was niet mijn afspraak, het was misschien een afspraak van de VVD maar niet de mijne.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat u niet helemaal bij elkaar gaat komen. Maar u vervolgt uw betoog.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, en daarnaast maken wij ons ook zorgen over het aantasten van sociale initiatieven, zoals het schrappen van de subsidie van mentoringprogramma's voor de jeugd en we zijn ook tegen het afschaffen van de LVV. De inhoudelijke discussie volgt dinsdag, maar vandaag gaan we wel over het geld en over de begroting. En los van het feit dat het hier gaat om een relatief laag bedrag, € 1,4 miljoen op een begroting van bijna € 5 miljard, worden hier de meest kwetsbare mensen door een besluit van een coalitie geraakt met grote gevolgen voor de stad. Het is voor ons onaanvaardbaar dat over de rug van kwetsbare mensen politiek wordt bedreven. Wij vinden dit een voorbeeld van een beslissing die op de lange termijn veel meer gaat kosten dan het op de korte termijn oplevert. Wij vinden ook dat het onze verantwoordelijkheid is om niet alleen maar te kijken naar wat we vandaag doen, maar ook om te reflecteren op wat we doen voor het Rotterdam van morgen. We zijn daarom ook blij met het amendement dat Tweede Kamerlid Marieke Koekkoek van Volt heeft ingediend, om middelen vrij te maken voor gemeenten om bed, bad en brood mogelijk te maken, en ook een aantal partijen in deze raadzaal hebben dat gesteund. Daarnaast tekenen we natuurlijk mee met het amendement van GroenLinks daarover. Voorzitter, de oplevering van deze begroting was ronduit slordig en van een stad als Rotterdam verwacht je dat de basis op orde is. Zo was de subsidielijst niet correct, € 14 miljoen was even kwijtgeraakt en zo zijn er nog wat zaken. Dit had ik eigenlijk ook al opgeschreven voor de discussie net, maar vorige week was er een grootschalige actie om zwartrijders te beboeten, en de wethouder zei hierover: het zegt heel veel over je mentaliteit. Het geeft aan dat je grenzen niet respecteert en zo de wereld onveilig maakt. Ik had daar een beetje over nagedacht en dan zie je dat het college en ook een aantal partijen in deze raad en ook net ging de discussie daarover, niet schromen om bepaalde harde uitspraken te doen. Het gaat hier vaak over

hufters, aso's, tuig, dat soort taal. En ja, sowieso is dat niet mijn taal, ik vind ook niet dat je mensen op die manier moet adresseren, maar wat mij wel een beetje deed nadenken, is dat als je € 4,50 niet afrekent voor een tramkaartje, om wat voor reden dan ook, want er zitten allerlei verhalen achter waarom mensen dat wel of niet doen, dan is eigenlijk de stad te klein. Dan ben je tuig, dan ben je verschrikkelijk, dan word je weggezet. Maar als je als wethouder € 14 miljoen even vergeet, dan moeten we daar overheen stappen. Dat vind ik onbegrijpelijk. En er worden ook bijvoorbeeld baten van € 20 miljoen ingeboekt, terwijl er helemaal geen zekerheid over is.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans heeft een vraag.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, de vergelijking gaat zo mank dat je er eigenlijk niet eens serieus op moet ingaan, maar een verschil zou bijvoorbeeld kunnen zijn, als deze wethouder wordt aangesproken op € 14 miljoen, dan zegt hij dat dat inderdaad niet had gemoeten en dat hij allemaal verbeteringsmaatregelen had ingevoerd. En iemand die door een poortje heen trapt en erop wordt aangesproken, die slaat iemand neer en spuugt hem in zijn gezicht. Dat heb ik deze wethouder niet zien doen in de commissie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ik hoor geen vraag, maar ik zou zeggen, volgens mij gaat die vergelijking ook niet helemaal op. Maar in ieder geval wordt er ook € 20 miljoen ingeboekt die nog helemaal geen zekerheid biedt en er worden allerlei aannames gedaan. Er is sprake van wensdenken en planningsoptimisme en dat roept best wel veel vragen op, van: wat doen we dan als dat er niet komt? Dus ik ben hier gewoon puur mijn controlerende taak aan het uitvoeren en ik heb daar best wel wat vragen over. Dus ik vraag mij ook af hoe wethouder Struijvenberg daarnaar kijkt.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout heeft nog een vraag.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Ja, dank u voorzitter. Een opmerking op de heer Ceulemans. Als een bijstandsgerechtigde ook een fout maakt met zijn boekhouding, wat denkt u dat daarmee gebeurt? Kijk, als een wethouder € 14 miljoen zomaar kan vergeten en kan schuiven met de boekhouding, dan moeten we dat accepteren als: ja oké, maar als een bijstandsgerechtigde dat doet of een toeslaghouder dat doet, dan zit die zwaar in de problemen, dus wat is dan het verschil?

De **VOORZITTER**. Ik kijk even naar de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik zal uit beleefdheid even reageren, maar op deze vergelijking valt niet serieus in te gaan. Er wordt een begroting opgesteld, dan kom je ergens achter, o, dat moet ik even aanpassen. Dat heeft niets met frauderen te maken, dat heeft niets met zwartrijden te maken. Het is heel creatief bedacht, maar het komt niet heel erg uit de verf moet ik wel zeggen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Kijk, bij mensen die afhankelijk zijn van toeslagen, of het UWV, of een uitkering, als zij een fout maken, zijn zij de dupe. Een wethouder doet dat nu ook en die is niet de dupe. En daar wordt denk ik op geadresseerd, van: de basis is niet in orde, dus daar komen we zomaar mee weg. Maar als een burger dit doet, is hij de sjaak. In het kader van een betrouwbare overheid.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen, wilt u er nog op reageren?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, waar het volgens mij om gaat, is dat dit college niets onder het tapijt veegt. Zij zijn er open en transparant over: 'o, we hebben een aantal fouten gemaakt', die ik ook niet chique vind en ook niet fijn vind. Ik had liever gezien dat het allemaal door een ringetje te halen was. Maar waar het mij om gaat is dat alles netjes is hersteld. Onder aan de streep kost het geen geld en het heeft ook geen impact op deze stad. En dan kan ik dus alleen maar concluderen dat het college het gewoon netjes heeft gedaan.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin. Oké, dan kijk ik naar mevrouw Elfilali. Die mag haar betoog vervolgen.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, het was eigenlijk wel een goed punt dat de heer Van Campenhout maakte, want dat is inderdaad eigenlijk precies het punt. Ook nu zeggen coalitiepartijen: o ja, oké, € 14 miljoen, foutje gemaakt, we zijn er open en transparant over. Dan kunnen we weer verder met de orde van de dag. Terwijl inderdaad, als jij € 4,50 niet betaalt, dan ben je tuig, dan word je weggezet, dan ben je een hufter, een aso, dan hoor je niet bij deze stad. Dan hoor je niet bij Eén stad, waar deze coalitie af en toe zegt voor te staan.

De **VOORZITTER**. Dit roept toch weer wat reacties op. Ik geef eerst het woord aan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik zou het echt waarderen als er niet bepaalde definities in mijn mond worden gelegd die ik niet heb gezegd. Ik heb ook heel duidelijk uitgelegd wat ik tuig vind en wat ik dat niet vind. Maar om terug te komen op dit, die € 14 miljoen waar u het over heeft, PGB jeugd lokaal budget, dat hadden we sowieso uitgegeven, ook aan het eind van het jaar. En had u dan liever gewild dat we tegen die mensen, die zorg nodig hebben, hadden gezegd: sorry, dat gaan we u niet geven?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Nou, wat ik al zei, het deed mij dus reflecteren over dit college, over deze coalitie, over deze gemeenteraad en hoe we met elkaar omgaan. Ook de manier van politiek bedrijven. En ik constateer dat dat niet mijn manier is van politiek bedrijven. Ik ga het niet hebben over tuig. Ik ga het niet hebben over aso's, over hufters. Dat is niet mijn manier van politiek bedrijven, en dat was de reden waarom ik het ook net benoemde. Ik reflecteerde over die actie vorige week. Harde taal naar andere mensen toe, maar is er ook harde taal naar het college zelf? Als er een fout wordt gemaakt, heeft het college dezelfde harde taal naar zichzelf? Heeft de gemeenteraad en ook deze coalitiepartijen die nu allemaal staan, ook dezelfde harde taal naar het college? Daar ben ik wel benieuwd naar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik heb het gevoel dat wij hier serieus elk woord op een schaaltje leggen of wij tuig mogen noemen, of als ik iets zeg over LVV dat we gaan sluiten. Ik heb het over een paar ongedocumenteerden gehad. Dan wordt dat zo groot gemaakt. We zijn hier continu, bepaalde partijen in de zaal zijn hier aan het polariseren en ik maak me daar heel erg grote zorgen over voorzitter. Er worden hier in Nederland steeds vaker wethouders bedreigd. 63% van de wethouders in Nederland geeft aan regelmatig verbaal en agressief bedreigd te worden. 42% van de raadsleden heeft daar last van. Dat komt gewoon uit onderzoeken mevrouw Elfilali, dus ik zou ons ook willen oproepen om met elkaar niet te polariseren, en als ik een keer het woord tuig in mijn mond neem... omdat er gewoon mensen zijn die het nodig vinden als ze worden aangesproken op gedrag, wat ik niet meer dan normaal vind, iemand in elkaar trappen, gewoon een oude man op een OV-perron, ik vind het gewoon echt walgelijk. En ik verwerp het dat dat soort dingen gebeuren in deze stad en dat noem ik tuig. En dat vindt u misschien niet leuk, maar dat is wel hoe het is. En ik zou verder willen dat we hier geen mensen aan de schandpaal nagelen, zowel het college niet als collega-raadsleden niet.

De **VOORZITTER**. Ik geef ook gelijk even het woord aan de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, want mevrouw Elfilali gaat door op de ingeslagen weg van haar vergelijkinkje dat helemaal doodloopt, maar laat ik het dan gewoon even serieus afpellen, want ze begint er steeds weer opnieuw over dus ze vindt het kennelijk zelf een heel sterk verhaal. De wethouder steekt niet € 14 miljoen in zijn zak. De wethouder is werkgerelateerd bezig, er valt even bij een begroting iets weg, dat wordt later hersteld. Iemand die zwart reist overtreedt een wet, en als die erop aangesproken wordt, reageert hij agressief. Heb ik het dan zo goed uitgelegd of zegt u: nee, ik wil gewoon dat het op eenzelfde manier wordt behandeld, en dat u dus eigenlijk suggereert dat deze wethouder tuig is. Is dat dan wat u probeert te zeggen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Nou, ik vond eigenlijk het punt van mevrouw Van Groningen juist een heel goed punt, want daar gaat het mij juist om, precies om de manier waarop wij hier in deze raadzaal met elkaar omgaan, hoe we met elkaar debatteren. Op de inhoud kunnen we verschillen, maar de woorden die we gebruiken, doen er inderdaad toe. Want ik vind het inderdaad polariserend als je het gaat hebben over tuig. We kunnen het inderdaad hebben over een zwartrijder en dan vind ik het inderdaad eigenlijk belangrijk om te weten waarom iemand dat doet. Is dat omdat iemand het niet kan betalen, is het omdat iemand gewoon denkt: het boeit me niet. Wat is de reden erachter, want dan kunnen we daarop inzoomen, en dat was eigenlijk gewoon precies mijn punt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik was wel vrij gecharmeerd van het betoog van de heer Van Campenhout, en ik denk ook dat dat heel erg goed schetst dat elk mens recht heeft op het maken van een fout. Daarom zou ik ook het college willen vragen, in het bijzonder de heer Versnel, maar ook de heer Struijvenberg, want we hebben hier eerder al een keer een debat over gevoerd, procederen tegen de Rotterdammer. Bent u het met mij eens dat de Rotterdammer inderdaad recht heeft op het maken van een fout? We hebben hier eerder al wel eens over gesproken zoals ik al zei, in de commissie BOFV, namelijk dat we niet meteen naar het juridische instrumentarium grijpen om de Rotterdammer te vervolgen op het moment dat de Rotterdammer een fout maakt.

De **VOORZITTER**. Het is eigenlijk een vraag aan het college, maar ik denk dat we hem gewoon... Op de heer Van Campenhout. Ik kijk even of de heer Versnel hem dan ook meeneemt. Ja, hij pakt hem mee. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik heb een vraag aan mevrouw Van Groningen, want ik vind het nu allemaal wel een beetje heel erg troebel worden. U zegt dat mevrouw Elfilali het college aan de schandpaal nagelt. Ik hoop dat u enigszins weet wat dat betekent, aan de schandpaal nagelen, de letterlijke definitie. Dat is iemand publiekelijk te schande zetten, iemand publiekelijk vernederen. Vindt u dat daar sprake van is? Want dan moet u mij dat echt uitleggen hoor. Wij zijn raadsleden, wij controleren het college, dat doet mevrouw Elfilali op een keurige manier zelfs. En dan heeft u het over aan de schandpaal nagelen? Kunt u mij dat dan uitleggen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, dit was niet naar mevrouw Elfilali van Volt, dit was namelijk in zijn algemeenheid, dat wij in de aanloop naar deze begrotingsbehandeling hebben gezien dat op social media een aantal collegeleden letterlijk aan de schandpaal zijn genageld over het sluiten van de LVV en de protesten die daarop worden aangekondigd. Ik vind dat dat een manier van opruiing en polarisatie is die ik niet wil zien. En dat vind ik ook niet terecht.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, u volgt kennelijk meer op social media dan ik. Ik ben daar kennelijk dan niet van op de hoogte, maar als dat zo is, dan adviseer ik iedereen om daar aangifte van te doen als je het te ver vindt gaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali vervolgt haar betoog.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter, ik wilde afsluiten met het indienen van in ieder geval een drietal moties, die zal ik in één keer indienen, en ook met aan te geven dat wij meetekenen met goede ideeën van andere partijen en ook voor andere ideeën zullen stemmen als wij die natuurlijk goed vinden. Allereerst zijn wij blij dat het college aangeeft om drie collectieve woonvormen te willen realiseren, maar wat wij missen is nog de concretisering. Daarom doen wij een voorstel om het dan eigenlijk te hebben over studentenhuisvesting, dus ik heb een motie waarin wij in ieder geval de bestemmingen van die woonvormen willen alloceren in ieder geval voor studentenwoningen. Een tweede motie gaat over de energietransitie, want wij maken ons zorgen over de vertraging en we willen juist dat we blijven versnellen en de ambitie hoog houden, dus ik heb een motie die wij ook indienen met BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren en PvdA, waarin we zeggen: 'alle zeilen bij voor de energietransitie'. En tot slot nog wat aandacht voor Europa, en de verdere internationalisering. Wij zien

dat het Beleidskader Rotterdam Internationaal in 2025 afloopt en we hebben nog geen plannen gezien voor nieuwe plannen, dus tot slot heb ik een motie waarin wij oproepen om tot een nieuw beleidskader te komen en ook daarin niet alleen maar te kijken naar de economische kant, maar ook een aantal uitdagingen die wij hebben als stad mee te nemen, omdat wij denken dat wij vanuit Europa daar ook baat bij kunnen hebben, dus dan gaat het om zaken als veiligheid, armoede en dakloosheid, dus tot slot dien ik ook een motie in 'Een bredere kijk op Internationale en Europese zaken'. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Mevrouw Maassen heeft nog een vraag.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik kom wat laat met deze vraag omdat ik zelf heb geprobeerd te verifiëren waar dit statement vandaan komt van Volt, en dat is namelijk dat het energiebudget omlaaggaat. Ik heb net geprobeerd uit te zoeken waar Volt op doelt maar het lukt me niet, dus daarom mijn vraag aan mevrouw Elfilali, hoe komt u erbij dat dat energiebudget omlaaggaat? Want volgens de informatie die wij hebben gaat het niet omlaag.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja, dank voorzitter, volgens de informatie die ik heb, zie ik dat we dit jaar minder budget hebben voor de energietransitie en dat de bedragen en de cijfers omlaag zijn gegaan, en daar maken wij ons zorgen om.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Dan toch een vraag aan de wethouder: gaat het nu wel of niet omlaag? Want ik kon op basis van de informatie die ik had daar de conclusie niet aan verbinden, maar misschien kijken we verkeerd, dus hierbij dan een verzoek aan de wethouder om daar opheldering over te geven.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Elfilali heeft de volgende moties ingediend.

Motie 21. Collectief voor de student

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de tweede herziening van de begroting 2024 en de begroting 2025';

constaterende dat:
- het college voornemens is om drie collectieve woonvormen te realiseren;
- er in de begroting 2025 een kasschuif plaatsvindt naar 2027 wat betekent dat het budget nu wordt doorgeschoven;
- de reservering van het budget voor collectieve woonvormen nog niet gekoppeld is aan specifieke projecten, wat betekent dat er nog geen bestemming is voor de drie beoogde collectieve woonvoorzieningen;

overwegende dat:
- collectieve woonvormen een creatieve oplossing is voor het tekort op de woningmarkt;
- er daarnaast een groot tekort is aan studentenwoningen in Rotterdam;
- er op dit moment nog niet bekend is welke bestemming de drie collectieve woonvormen krijgen;

verzoekt het college:
- haast te maken met bestemmingen te alloceren aan de drie beoogde collectieve woonvormen;
- hierbij, tenminste, één de bestemming 'studentenhuisvesting' te geven;
- dit uiterlijk Q1 2025 te communiceren naar de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali en T. Kind

Motie 22. Alle zeilen bij voor de energietransitie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt 'Begroting 2025 en tweede herziening 2024';

constaterende dat:
- vanuit de bestemmingsreserve energietransitie € 2,7 miljoen vrijvalt, welke overgeheveld wordt naar de bestemmingsreserve duurzaamheidstransitiebudget[1];
- de jaarstukken 2023 lieten zien dat er verschillende bedragen ten bate van de energietransitie op de plank zijn blijven liggen[2];
- de energietransitie in Rotterdam wordt vertraagd doordat deze benodigde investeringen in klimaatmaatregelen niet volledig en tijdig worden gerealiseerd;

overwegende dat:
- de problemen met netcongestie en de stikstofproblematiek een aansporing moeten zijn om creatiever en proactiever om te gaan met de middelen voor de energietransitie;
- de energietransitie snelheid vereist, waarbij uitstellen van noodzakelijke investeringen absoluut vermeden moet worden;
- bij de jaarstukken 2023 een motie is ingediend die de wethouder opriep om de aanpak gericht op klimaat te herstellen en versnellen;

verzoekt het college:
- te zorgen dat noodzakelijke investeringen in de energietransitie tijdig worden uitgevoerd en vertraging zoveel mogelijk wordt voorkomen;
- indien dergelijke vertragingen toch optreden te komen met een gerichte aanpak om deze proactief en tijdig te voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, T. Kind, M.R. van Campenhout, M.Y. Morkoç, R.T.J. van der Velden en S. Reitema

Motie 23. Een bredere kijk op Internationale en Europese Zaken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de tweede herziening van de begroting 2024 en de begroting 2025';

constaterende dat:
- Rotterdam een 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2025' heeft;
- hierin staat hoe Rotterdam zich in Europa en de wereld positioneert;
- het huidige beleidsprogramma afloopt en het onduidelijk is hoe het nieuwe beleidskader wordt vormgegeven;

overwegende dat:
- Rotterdam veel Europese en internationale relaties heeft;
- het belangrijk is dat Rotterdam zich ook na 2025 strategisch blijft positioneren op internationaal en Europees niveau;
- het wenselijk is om de grote uitdagingen voor de stad hierin mee te nemen;

verzoekt het college:
- bij het opstellen van het nieuwe beleidskader Internationale en Europese Zaken in 2025 de belangrijkste uitdagingen voor de stad Rotterdam mee te nemen;
- daarbij breder te kijken dan economische kwesties en de grote thema's van de stad mee te nemen, zoals armoede, dakloosheid, de energietransitie, zorg, veiligheid en de woningmarkt;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali en T. Kind

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan vraag ik mevrouw Maassen meteen of zij het woord wil nemen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Voorzitter, de legalisering van MDMA, overal tweebaansfietspaden, nog meer grote festivals in onze parken, alle coffeeshops de hele nacht open, het openhouden van de LVV, overal betaald parkeren, thuiswerken voor sekswerkers, nergens meer preventief fouilleren en nachthoreca door de hele stad. Zomaar een rijtje met maatregelen die onze stad beter, veiliger en mooier zouden maken. Maar helaas heeft nog niet iedereen hier in Rotterdam het inzicht dat dit ook de juiste maatregelen zijn voor Rotterdam. Dat is ook niet erg, want dat verschil in inzicht mag er zijn. En in Nederland zijn we juist ook goed in het zoeken naar die politieke verschillen en samen ook te kijken naar de raakvlakken en waar de samenwerking mogelijk is. We hebben het zelfs een naam gegeven, en dat is polderen. Heel ouderwets maar ook noodzakelijker dan ooit. Want het is namelijk de kern van onze democratie, en dat dwingt ons ons te verplaatsen in de belevingswereld van die ander en diens mening. En als je nooit bereid bent om de ander te willen begrijpen, dan eindigen we in loopgraven zonder oplossingen. En een gezonde democratie en een gezond politiek discours betekent dat we een platform hebben waarin al die geluiden kunnen worden gehoord. Ook van degenen waar we het zo stellig mee oneens zijn. En dat is belangrijk, want we hebben deze week weer in Amerika gezien dat daar een enorme kloof in de samenleving is ontstaan, waarbij politieke tegenstanders worden weggezet als vijanden en het politieke debat is gedecimeerd tot het zenden van het eigen gelijk en niet meer naar elkaar luisteren of willen luisteren. En we moeten het in de politiek toch echt samen met elkaar doen want we moeten het in deze samenleving ook echt samen met elkaar doen. Daarom geloof ik ook in politiek vanuit het midden. Rekening houdend met minderheden, waar zowel de samenwerking wordt gezocht met links en rechts. En in het kader van de LVV heb ik hier de afgelopen tijd ook over nagedacht, over hoe moeilijk het voor ons als D66 is dat we hebben afgesproken dat we deze sluiten op het moment dat de financiering van het rijk stopt, maar dat dat ook voortkomt, die moeilijkheid, uit de belevingswereld van D66, en dat daar dus ook heel veel mensen in de stad juist ook heel anders tegenaan kijken. Maar voorzitter, de wil om te luisteren naar de ander ontslaat ons er niet van om niet minder kritisch te zijn op de geluiden waarmee we het oneens zijn. Ook bij politiek vanuit het midden moet je waken voor je grenzen. Want er zijn rode lijnen, zoals dat het niet mag gebeuren dat kwetsbare mensen op straat komen te staan die in schrijnende situaties terechtkomen. Ik beloof dan ook dat dat niet gaat gebeuren, maar dat is een debat dat we aankomende dinsdag met elkaar gaan voeren. En als ik dan naar Den Haag kijk, dan zie ik ook heel goed wat buiten die grenzen treedt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove heeft een vraag.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, ik heb daar bij de begroting wel een vraag over, want u zegt: ik ga iets garanderen. We weten niet wat het plan is, maar het kan zomaar financiële consequenties hebben.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik heb gezegd dat het voor D66 onbestaanbaar is dat we mensen die kwetsbaar zijn en het risico hebben om te overlijden op straat, op straat zetten. Dat is voor ons een rode lijn en een garantie die ik wil hebben voor het uitvoeren van dit beleid.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dat snap ik heel goed, want dan zak je helemaal door de ondergrens heen, maar als je dit eist, en ik weet niet of er achter de schermen gesprekken zijn waardoor u daar een garantie voor heeft gekregen of dat u zegt: ik ga dat eisen, maar dat heeft dan misschien een financiële consequentie. Op het moment dat uw eis een financiële consequentie heeft, moet die hier op tafel. Als u zegt: ik kan dat eisen want ik heb ergens op een andere manier garantie gekregen, dan wil ik dat ook weten, want dat kan dan ook niet wachten tot dinsdag want dan is er informatie die u wel hebt en die wij niet hebben.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Voorzitter, volgens mij hoeft deze garantie geen financiële gevolgen te hebben. Blijkbaar heeft u een bepaald idee in uw hoofd waarbij het geld zou kosten, maar ik heb niet

de indruk dat dit per se financiële gevolgen zou hoeven hebben. Die indruk heb ik en dat is mijn taxatie en ik ga graag inhoudelijk met u het debat aan aankomende dinsdag, maar als u aan mij vraagt: kost het geld? Ja, ik ga graag inhoudelijk hier verder over door, maar wat mij betreft zijn er heel veel verschillende opties mogelijk en er zijn ook opties waarbij het geen geld kost.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Maar u heeft het nu over opties, maar net heeft u gezegd: ik kan die garantie geven. En ik wil weten hoe u dan die garantie toch kunt geven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, volgens mij heeft u niet helemaal goed geluisterd, want ik ga niet op persoonlijke titel hier garanties afgeven daarover. Ik zeg dat het een rode lijn is voor de partij D66.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, ik hoorde mevrouw Maassen zeggen dat het geen financiële consequenties hoeft te hebben, maar de hele discussie kwam toch door het stopzetten van de financiën?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Voorzitter, bij het stoppen van de rijksfinanciering gaan wij niet door met de LVV. Dat is iets anders dan wat ik u zeg. Ik zeg niet: de LVV kan doorgaan zonder geld. Dat is niet wat ik zeg en dat is dus ook niet de discussie die we hier nu vandaag hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Maar daar waar u dus de garantie wilt hebben dat we het bekostigen uit de LVV, maar nu die financiering stopt is dat geen probleem. Bijzonder.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Nogmaals, ik zeg niet: de LVV moet doorgaan. Dus daar hebben we het op dit moment niet over.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen vervolgt haar betoog.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). En als ik dan naar Den Haag kijk, dan zie ik ook heel goed wat buiten die grenzen treedt. Ik zie een partij die hoofddoekjes en minaretten wil verbieden, journalisten tuig van de richel noemt en flirt met autocratische democratieën. Dat is zagen aan de grondrechten van onze samenleving en dat is niet te tolereren. Die grenzen mogen we niet over, nooit. Tegen dat geluid moet je juist ageren, zo fel als dat kan. Juist ter bescherming van die democratie. En nee, voorzitter, in Rotterdam kiezen we een heel andere koers. We kiezen ervoor om wel klimaatdoelen te halen, om de nieuwe generatie wel goed onderwijs te geven en dat we Rotterdammers wel de kans geven om te sporten en te bewegen en iedereen gezond kan leven in een autoluwe stad waar iedereen vrij en zichzelf mag zijn. Daarom zijn wij er trots op dat dit college op koers ligt met het halen van de stedelijke doelstellingen. En vergeet niet, we zijn ook gewoon nog steeds klimaatkampioen zonnepanelen leggen. Maar, en GroenLinks zal dat met me eens zijn, ik maak me wel zorgen over de industrie, en daarom mag wat D66 betreft de zweep eroverheen. Mijn vraag aan de wethouder is of hij hierover gesprekken heeft met de industrie en welke manieren heeft hij, los van subsidies, om toch de verduurzaming in die industrie aan te jagen? Want de klimaatdoelen komen ook met dit kabinet steeds weer in de knel. En met het nieuws dat we afgelopen week hebben gehoord over netcongestie begin ik me echt zorgen te maken. Het is zorgwekkend, maar we kunnen ook van de nood een deugd maken. Kunnen we bijvoorbeeld niet nadenken over manieren waarop we juist plekken op het net gunnen aan bedrijven die ook de duurzaamheidsdoelstellingen hoog in het vaandel hebben staan? Ook maken we de stad autoluw. Er komt steeds meer ruimte voor fietsers en we maken 115 straten 30 km/u. En dat is wat D66 betreft pas het begin. Bij een autoluwe stad hoort natuurlijk ook deelmobiliteit en deelauto's. In Rotterdam zien we op dit moment al heel veel verschillende vormen van deelauto's, en allemaal bieden ze een belangrijke bijdrage aan het scheppen van ruimte en het verminderen van de

hoeveelheid auto's in de stad. En daarom zijn we ook blij met dat diverse aanbod, maar per 1 januari wordt dat ook anders. Zone-floating en free-floating wordt goedkoper en station-based wordt duurder, op basis van de APV, van de verordening. Wij hebben gehoord dat burgercollectieven en aanbieders van station-based niet zijn betrokken in de verhoging die aanstaande is en participatie is wat D66 betreft belangrijk, maar juist ook voor burgers en ondernemers die een positieve bijdrage leveren aan de ambities van onze stad. Daarom hebben wij een motie gemaakt waarbij we oproepen om deze prijsveranderingen gefaseerd in te voeren zodat de burgercollectieven en de aanbieders tijd hebben en ruimte om zich voor te bereiden op deze kostenstijging. Voorzitter, we bouwen in de stad ook vol door, tegen de landelijke trend in. En met Oostflank bouwen we maar liefst 30.000 woningen en verbinden we met de nieuwe stadsbrug Zuid met Noord. En dat staat voor mij ook een beetje symbool voor de brug die we met dit college weten te slaan in het politieke midden. En in Rotterdam staan we ook pal voor de culturele iconen, door Museum Boijmans Van Beuningen ambitieus te renoveren en koesteren we het museale aanbod. Daarom tekenen we graag mee met de motie van de VVD om dit beter in kaart te brengen en hier een plan van aanpak op te ontwikkelen, zodat ook onze achterkleinkinderen kunnen genieten van Mondriaan, Brueghel en Monet. Dan voorzitter de begroting, en we hebben het er net kort al even over gehad. Fouten maken is menselijk en we zullen altijd fouten blijven maken. Maar dan is het ook aan ons om ervoor te zorgen dat we die fouten tot het minimum beperken. Toch zien we er een aantal terug in deze begroting en eentje springt uit, de missende pgb-post. En ik vind het enigszins lastig te volgen wat er nu precies is gebeurd en hoe het komt dat zo'n post dan wegvalt. Dus ik zou heel graag van de wethouder willen weten: hoe heeft die fout kunnen ontstaan en wat kunnen we in ieder geval in de toekomst doen om te voorkomen dat zo'n fout niet nog een keer gebeurt, of in ieder geval dat we dat tot het minimum beperken? Want voorzitter, duidelijkheid in financiën is belangrijk om onze controlerende taak uit te oefenen. Daar hoort ook bij dat we inzicht hebben in waar de gemeente haar geld aan uitgeeft. In veel programma's is hier een gedetailleerd overzicht van. Het programma Veilig schiet hier in onze ogen nog enigszins in tekort en daarom hebben we een motie 'Veiligheidsbeleid beter in beeld', om meer inzicht te krijgen in dit deel van de begroting. Dan voorzitter, een stukje schaamte voor Rotterdam. Afgelopen maand maakte NRC een reportage over een onzichtbaar stukje Rotterdam, Schiebroek-Zuid, althans, het vergeten kindje. Ongemakkelijk als je wordt vergeten op het moment dat je wordt omringd door rijke buren. En dat kan wat D66 betreft echt niet. Daarom komen wij met een motie, eigenlijk in navolging van de schriftelijke vragen die we hier ook over hebben gesteld, samen met DENK, de VVD en Leefbaar Rotterdam, waarin we vragen om Schiebroek-Zuid als los onderdeel op te nemen in de onderzoeken en wijkmonitoren en zo ook de passende aandacht aan dit deel van de stad te geven die het verdient, zodat de mensen die in Schiebroek-Zuid wonen ook weer de overheid zien. Wellicht kunnen we daarmee ook weer het stukje vertrouwen winnen dat we de afgelopen jaren zijn verloren. René Cuperus, bekend van de 'Atlas van afgehaakt Nederland', een zeer lezenswaardig stuk waar Rotterdam ook in wordt genoemd, schreef twee weken geleden over het vertrouwen in de politiek en dat dit moet worden herwonnen. Hij noemde daarbij ook deze coalitie als voorbeeld van een pionierswerk van het politieke midden, om zo de mensen die afgehaakt zijn, zoals misschien in Schiebroek en andere delen van Rotterdam, weer voor ons terug te winnen. En het politieke midden is soms best ingewikkeld, zal ik u vertellen, ook voor D66. Maar het is ook democratie op zijn eigen manier, waarbij alle partijen bereid zijn om te blijven luisteren, en ik hoop dat we dat ook hier in deze raad kunnen blijven doen. Niet alleen in de coalitie, maar ook daarbuiten. Dat we aan de rest kunnen laten zien dat dat in Rotterdam kan. Niet alleen ons eigen standpunt zenden, maar ook naar de ander luisteren. Dat kunnen we doen, en tegelijkertijd aan het eind van de dag de deur dichtdoen en concluderen dat we het nog steeds roerend met elkaar oneens zijn. Maar dan weten we in ieder geval één ding zeker, en dat is dat de democratie nog springlevend is. En voorzitter, als het maatschappelijke debat daarvoor de beste graadmeter is, dan kan ik u uit de eerste hand vertellen, in Rotterdam is met de democratie volgens mij helemaal niets mis. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Mevrouw Maassen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 24. Verras de deelauto's niet!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van de Begrotingsbehandeling 2025 e.v. (incl. herziening 2024);

constaterende dat:

- per 1 januari 2025 de 'Verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen 2025' in werking treedt;
- de verordening als gevolg heeft dat alle aanbieders en burgercollectieven die in het bezit zijn van deelauto's, een parkeertarief van € 16,00 per maand per auto moeten gaan betalen;
- dit voor zone-floating en free-floating deelauto's een verlaging van het parkeertarief betekent (van € 47,30 naar € 16,00) maar dit gecompenseerd wordt met bijna een verdubbeling voor station-based deelauto's (van € 8,90 naar € 16,00);
- burgercollectieven en aanbieders van station-based deelauto's hier niet bewust van waren;
- burgers door de gemeente juist zijn aangemoedigd om burgercollectieven op te richten om station-based deelauto's te gebruiken;

overwegende dat:
- alle vormen van deelauto's een positieve bijdragen leveren aan het creëren van ruimte voor andere doeleinden;
- de gemeente Rotterdam het gebruik van deelauto's daarom moet aanmoedigen;
- het van belang is dat de gemeente Rotterdam betrouwbaar is richting ondernemers en burgercollectieven en hen niet verrast met extra kosten;
- het daarom wenselijk is dat deze verandering geleidelijk wordt ingevoerd, zodat de aanbieders en burgercollectieven in het bezit van station-based deelauto's de tijd en ruimte hebben om zich op deze prijsverhoging voor te bereiden;

verzoekt het college:
- tot een plan te komen waarbij zowel de verlaging van de zone-floating en free-floating deelauto's en de verhoging van de station-based deelauto's, gefaseerd en kostenneutraal wordt ingevoerd;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen

Motie 25. Veiligheidsbeleid beter in beeld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van de Begrotingsbehandeling 2025 e.v. (incl. herziening 2024);

constaterende dat:
- het programma Veilig is verdeeld in 3 taakvelden: Crisisbeheersing en Brandweer- Regionale veiligheidsactiviteiten, Openbare orde en veiligheid Handhaving en toezicht en Openbare orde en veiligheid-Veiligheid;
- het niet duidelijk wordt gemaakt hoeveel geld er binnen deze taakvelden toebedeeld is aan bijvoorbeeld de stadsmariniers, cybercrime, wijkhandhavers of hoeveel geld er binnen taken naar preventie of repressie gaat;
- andere programma's, zoals het programma Zorg, Welzijn en Wijkteams, wel deze mate van gedetailleerdheid kennen, bijvoorbeeld de uiteenzetting van de Jeugdhulp;

overwegende dat:
- de begroting van het programma Veilig door het gebrek aan diepgang, onvoldoende inzicht biedt in welke verschillende gelden er beschikbaar zijn en waar deze aan worden toegekend;
- om als raadslid goed de controlerende taak uit te kunnen voeren, het van belang is om meer inzicht te hebben in de verschillende gelden die beschikbaar worden gesteld aan specifieke taken binnen het programma Veilig;

verzoekt het college:
- in de begroting de taakvelden binnen het programma Veilig verder te specificeren en inzicht te geven in hoeveel geld er naar deze taken gaat, zoals in het programma Zorg, Welzijn en Wijkteams;

en gaat over tot de orde van de dag."
w.g. I. van Wifferen

Motie 26. Schiebroek-Zuid niet langer onzichtbaar

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van de Begrotingsbehandeling 2025 e.v. (incl. herziening 2024);

constaterende dat:
- Schiebroek-Zuid niet als los deelgebied wordt meegenomen in de gemeentelijke monitoring;
- Schiebroek als geheel daardoor positiever scoort dan eigenlijk het geval is;
- de wijk door NRC mede om deze reden als 'vergeten kindje' wordt geschetst;
- veel verschillende problemen in deze wijk samenkomen, zoals slecht onderhouden panden met funderingsproblemen en schimmel, relatief veel mensen die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering, mensen die onveiligheid ervaren en het gebrek aan structureel welzijnswerk;

overwegende dat:
- het niet mogelijk mag zijn dat een Rotterdamse wijk wordt afgeschilderd als 'vergeten kindje';
- een Rotterdamse wijk als Schiebroek-Zuid hierdoor extra aandacht verdient;
- er snel een aanpak moet komen om structureel welzijnswerk te faciliteren in Schiebroek-Zuid en er werk gemaakt moet worden van de 10,9% bijstandsuitkeringen door mensen aan het werk te helpen;

verzoekt het college:
- te onderzoeken hoe Schiebroek-Zuid valt los te koppelen als deelgebied in de wijkmonitoren en andere wijkgerichte onderzoeken;
- te onderzoeken of er ook nog andere wijken zijn als deze, die door goed scorende buurtwijken over het hoofd worden gezien;
- te onderzoeken hoe we de komende jaren extra aandacht houden op Schiebroek-Zuid met betrekking tot de terreinen: Welzijn, Werk & Inkomen, Bouwen & Wonen, veiligheid, isolatie en klimaatadaptatie;
- te onderzoeken of het mogelijk is wijkgericht een bijstand offensief op te zetten om zo veel mogelijk Schiebroekers duurzaam aan werk te helpen en daarbij te leren van uitkomsten van reeds lopende pilots in kwetsbare gebieden;
- de resultaten te rapporteren aan de raad inclusief een bijpassend voorstel om Schiebroek-Zuid als deelgebied los te koppelen in de monitoren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. de Haan, D.J. van Dommelen, J.M.D. de Waard en S. Soytekin

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan vraag ik nu de heer Van der Velden. En voor uw administratie, wij gaan na de inbreng van de heer Van der Velden schorsen voor de koffiepauze en dat doen we dan voor twintig minuten. De heer Van der Velden. Excuus mijnheer Van der Velden, mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Sorry, want ik wil namelijk niemand onderbreken, maar het leek of iBabs helemaal niet meer oplaadde, en dat alleen de moties van de eerste spreker waren gedownload en wij konden dus helemaal niet meer zien wat andere bijdragen waren. Toen dacht ik: is er een storing in iBabs en dat wilde ik vragen. Maar excuses, ik wilde niet...

De **VOORZITTER**. De vraag is inmiddels gesteld, dus we kijken er even naar, maar laten we gewoon vooral de heer Van der Velden ruimte geven voor zijn betoog. U heeft het woord.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. De Partij voor de Dieren wil voor elke Rotterdammer een goed, gezond en gelukkig leven. Niet alleen voor ons mensen, maar ook voor de andere inwoners van onze stad, de dieren. De Partij voor de Dieren heeft één allesomvattende kernwaarde en dat is met liefde omgaan met de aarde en al haar bewoners. Wij willen een samenleving waarin alle levende wezens in harmonie met elkaar leven en wij denken niet egocentraal maar ecocentraal. Voorzitter, we spreken vandaag over de begroting en ik begin met de dieren. Net als de burgemeester hoor ik ook allemaal nieuwe termen. Olifantenstappen, hoorde ik mevrouw Maassen

zeggen. Nou, olifanten lopen op hun tenen, die hoor je eigenlijk amper, en mevrouw Bokhove hebben we geloof ik wel gehoord, maar goed. Ik heb weer wat geleerd. Laat ik beginnen met de dieren. Dieren zijn levende wezens met bewustzijn en gevoel en met hun levens dient zorgvuldig te worden omgegaan. Wij willen dat alle dieren naar hun aard kunnen leven en daar ook de ruimte voor hebben. Ik wil graag aandacht vragen voor het symbool van de vrede, en dat is de duif. In onze binnenstad waren jarenlang duiventillen gevestigd op gebouwen en op dit moment zijn er geen duiventillen meer in onze stad. Duiventillen zijn een effectieve manier om duiven en mensen in goede harmonie met elkaar te laten samenleven. Bovendien heeft dit college in 2020 aangegeven dat duiventillen van toegevoegde waarde zijn. Ook in Hamburg zijn duiventillen een enorm succes, vandaar dat er nu nog meer bij gaan komen. Logisch, de duiven krijgen gezond voer, goed voor hun gezondheid, maar ook om te voorkomen dat ze op straat of in het station afval gaan eten dat mensen achterlaten zoals frietjes, pizzaresten en ander fastfood. Want dit bezorgt de duiven onder andere dunne poep waar mensen weer over gaan klagen dat die zo moeilijk te verwijderen is, zoals de Nederlandse Spoorwegen op het Centraal Station. Die hebben zelfs het oliedomme en wrede idee om duiven te kunnen gaan vergassen. Doe het in godsnaam niet, plaats gewoon een duiventil. Daarom komen wij met een motie om uiterlijk bij de oplevering van de Voorjaarsnota volgend jaar een voorstel te doen tot plaatsing van een of meerdere duiventillen in de binnenstad. Voorzitter, zoals ik al eerder zei willen wij dat dieren naar hun aard kunnen leven en daar ook de ruimte voor hebben. En in een dierentuin zoals wij die in deze stad hebben, kunnen ze dat niet. Daarom zien wij ook niet de meerwaarde van natuureducatie in deze dierengevangenis. Wat ons betreft moet er meer geïnvesteerd worden in groenblauwe schoolpleinen. Zo is de natuur veel dichter bij ons, bij onze kinderen, en het is laagdrempelig voor onze kinderen om er meer over te leren. Want van dieren bekijken die opgesloten zitten in een kooi leren we kinderen alleen maar dat het normaal is om in een stad als Rotterdam een ijsbeer, een giraf of een olifant te zien. Daarom komen wij met een amendement om de lasten van het programma Sport en recreatie voor 2025 met € 1 miljoen te verlagen en de lasten voor het programma Stedelijke ontwikkeling voor 2025 met € 1 miljoen te verhogen. Zo kan het geld worden uitgegeven aan die groenblauwe schoolpleinen. Voorzitter, recent hadden wij een debat aangevraagd voor de hoge dierenartskosten. Het college gaf aan niets tot weinig te kunnen doen aan de hoge dierenartskosten. Toegang tot dierengezondheidszorg hoort gewoon laagdrempelig te zijn en de kosten mogen nooit een reden zijn een bezoek aan de dierenarts uit te stellen of ervan af te zien. Bovendien kan er veel dierenleed bespaard worden wanneer de dierengezondheidszorg toegankelijk blijft. Daarom komen wij met een motie waarin wij het college verzoeken om gewoon de Minimax-regeling te laten terugkeren. Voorzitter, verder hebben wij ook nog een motie voor een Rotterdampolis voor dieren. Nu is het zo dat mensen met een laag inkomen de dierenartskosten vaak niet kunnen betalen. Nu is er in Rotterdam een Rotterdampolis, een zorgverzekering die gunstige voorwaarden voor Rotterdammers met een laag inkomen mogelijk maakt. Wij hebben een motie om te onderzoeken of het mogelijk is een Rotterdampolis voor dieren op te zetten, in samenwerking natuurlijk met de bestaande dierenverzekeringen. Voorzitter, de Partij voor de Dieren staat voor een gezonde, groene stad, en wij zullen ons ook in 2025 en verder onvermoeibaar inzetten voor deze ambitie. Wij zijn blij dat er per ingang van volgend jaar een zero-emissiezone komt, want dat was weer vervuiling voor onze wijken. Wel vinden wij het een gemiste kans dat de nieuwe oeververbinding niet is opgenomen in de zone en wij komen met een motie om deze omissie te herstellen. Over de nieuwe oeververbinding gesproken, dat moet van ons natuurlijk een metrotunnel worden. Van de € 50 miljoen die we vorig jaar als reservering in het Investeringsvoorstel hebben opgenomen, is nog niets uitgegeven. Daarom is het nu bij deze begroting het juiste moment om alsnog voor een metrotunnel te kiezen als variant waar de lopende planning en studiefase in het MIRT-project over moet gaan. Wij steunen onder andere op het coalitieakkoord dat deze wens ook uitspreekt, want in het coalitieakkoord staat immers dat ze voor een metrotunnel willen gaan, en wij sluiten ons daar graag bij aan, en ook hiervoor hebben wij een motie. Voorzitter, in de commissie heeft de Partij voor de Dieren al de logiesbelasting cruiseschepen 2025 aangekaart en wij komen hiervoor met een amendement. In Amsterdam dragen ze nu € 14,25 af en in Rotterdam ligt dit op € 5,90. En dan ook nog alleen tussen 21.00 uur en 06.00 uur. En wat als er nu een schip weggaat om 24.00 uur? Wat dan? Dan betaalt die dus niet. Wij stellen een heel redelijk voorstel voor, € 1,35 meer, dat is de helft van Amsterdam. Dan kom je op € 7,25. Daar hebben we een amendement voor. Dan voorzitter, de keuze om de bed, bad en brood niet door te zetten vinden wij niet te begrijpen en ook inhumaan. Het uitgangspunt van onze partij is altijd dat mededogen, respect en tolerantie de maatstaf moeten zijn. Wij zullen daarom ook de motie steunen die ervoor zorgt dat deze regeling kan blijven voortbestaan of dat er nog moties gaan komen. Voorzitter, we hebben al eerder aangegeven ontevreden te zijn over deze rommelige begroting. Andere partijen heb ik daar vandaag ook al over gehoord. Veel keuzes die gemaakt worden zijn niet de onze. In een stad als Rotterdam is

een enorme kloof ontstaan tussen arm en rijk. Veel mensen liggen krom om de maandlasten te kunnen betalen. Kinderen hoeven niet in armoede op te groeien. Je kan gewoon een betere verdeling toepassen van welvaart, rijkdom en armoede in onze stad. Dat zijn twee contrasten. Voor ons is de echte rijkdom de zekerheid dat je niet in armoede hoeft te leven. Echte rijkdom is een prachtige stad en een gezonde planeet doorgeven aan onze kinderen en onze kleinkinderen. Echte rijkdom is gezonde lucht, schoon water, meer ruimte voor de natuur en tijd om van de natuur te genieten met je geliefden. En ook, wat gezondheid betreft, voorkomen is nog altijd beter dan genezen. Bij de gezondheidszorg moet preventie het uitgangspunt zijn. Dan hoef je ook niet later heel veel te gaan bezuinigen. Gewoon preventief handelen. Voorzitter, dan heb ik ook nog een motie en die noemen wij 'Geen frictie over de kosten'. Er zijn namelijk welzijnsorganisaties die geen subsidie meer ontvangen in 2025 en er zijn geen frictiekosten gereserveerd. Maar voor andere organisaties in andere domeinen voorziet de gemeente Rotterdam wel in frictiekosten. Ik noem er wat. Sinfonia Rotterdam, Recreatieoord Hoek van Holland. Voorzitter, wij vinden dat het van behoorlijk bestuur getuigt om geen onderscheid te gaan maken tussen verschillende organisaties binnen verschillende domeinen. Wij vinden dat iedereen gewoon hetzelfde moet hebben. Dat is behoorlijk bestuur en nu is dat niet zo. Daarom verzoeken wij het college met een motie geld uit te keren dat de frictielasten dekt bij de organisaties die nu geen subsidie meer ontvangen en in de eindejaarsbrief onder te brengen hoe dit geregeld is. Voorzitter, dat brengt mij ook nog bij het klimaat. Daar gaat het natuurlijk niet best mee. De klimaatverandering blijft maar doorgaan en we zagen laatst de vreselijke beelden uit Spanje en dat is nog steeds niet afgelopen. De 1,5°C opwarming is inmiddels al gepasseerd en iedereen merkt wat dat voor ons betekent. Helaas hebben we nu een kabinet, een regering, het rijk doet helemaal niets. Echt niets. Ze weten amper waar ze het over hebben. En ons beleid hier in Rotterdam is wel heel erg afhankelijk van het rijk. Dus we zouden de wethouder toch graag willen verzoeken, of laat ik het anders stellen, ik heb een vraag aan de wethouder. Hoe ziet zij zelf dit kabinetsbeleid met betrekking tot het klimaat en wat gaat ze eraan doen dat het kabinet wat meer vaart erachter zet of überhaupt met een idee komt? Voorzitter, dat was het voor even.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende moties en amendementen ingediend.

Motie 27. Rotterdampolis voor dieren

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de begroting 2025;

constaterende dat:
- mensen met een laag inkomen dierenartskosten vaak niet kunnen betalen;
- de dieren hieronder moeten lijden;
- er een Rotterdampolis is;
- deze Rotterdampolis een zorgverzekering, onder gunstige voorwaarden voor Rotterdammers met een laag inkomen, mogelijk maakt;

overwegende dat:
- toegang tot de dierengezondheidszorg laagdrempelig moet zijn;
- de kosten nooit een reden mag zijn om een bezoek aan de dierenarts uit te stellen of ervan af te zien;
- veel dierenleed bespaard kan worden wanneer dierengezondheidszorg toegankelijk blijft;

verzoekt het college:
- te onderzoeken of het mogelijk is om in samenwerking met bestaande dierenverzekeringen een Rotterdampolis voor dieren op te zetten en de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel, R.T.J. van der Velden en M.Y. Morkoç

Motie 28. Dierenleedvrije natuureducatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de begroting 2025;

constaterende dat:
- Diergaarde Blijdorp een subsidie van € 1.013.000,00 voor educatieve doeleinden krijgt;

van mening dat:
- kinderen over de natuur en de dieren die daarin leven kunnen leren via bijvoorbeeld literatuur, documentaires en 3D-films;
- dierentuinen geen goed beeld geven van hoe de dieren in het wild leven;
- dierentuinen in hun huidige vorm niet meer van deze tijd zijn;

overwegende dat:
- het van belang is dat kinderen leren over natuur;
- de subsidie voor Diergaarde Blijdorp uit het NME-budget komt;
- leren over de natuur wordt gestimuleerd wanneer je wordt omringd met natuur;

verzoekt het college:
- de subsidie die bestemd is voor Diergaarde Blijdorp te besteden aan de ontwikkeling van groenblauwe schoolpleinen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Motie 29. Voorkom dierenleed eenvoudig

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de begroting 2025;

constaterende dat:
- de kosten voor een bezoek aan de dierenarts enorm gestegen zijn;
- mensen met een laag inkomen deze kosten niet altijd meer kunnen betalen;
- dit ten koste gaat van de gezondheid van de huis- en gezelschapsdieren;

overwegende dat:
- toegang tot de dierengezondheidszorg laagdrempelig moet zijn;
- de kosten nooit een reden mag zijn om een bezoek aan de dierenarts uit te stellen of ervan af te zien;
- veel dierenleed bespaard kan worden wanneer dierengezondheidszorg toegankelijk blijft;
- de relatie mens-dier van onschatbare waarde is;
- de dierenarts een noodzakelijk goed en geen luxeproduct is;

verzoekt het college:
- de Minimax-regeling in ere te herstellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel, M.Y. Morkoç, R.T.J. van der Velden en M.R. van Campenhout

Motie 30. Til het duivenbeleid naar een hoger plan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Begroting 2025;

constaterende dat:
- in de binnenstad jarenlang duiventillen waren gevestigd op gebouwen die als doel hadden om vermeende overlast van duiven op straat te voorkomen;
- de duiventil tevens plek bood voor preventief duivenbeheer, te weten het voederen van de vogels en het vervangen van gelegde eieren door nepexemplaren;
- in Rotterdam thans geen duiventillen in beheer van de gemeente te vinden zijn;

overwegende dat:
- het college reeds in 2020 heeft aangegeven dat duiventillen - destijds in het Lijnbaankwartier - van toegevoegde waarde zijn, voor dierenwelzijn én als communicatiemiddel (in een brief met kenmerk 20bb3355);
- duiventillen een effectieve methode zijn om duiven en mensen in goede harmonie met elkaar te laten samenleven, omdat 'correctief duivenbeheer dan niet meer aan de orde is;

verzoekt het college:
- uiterlijk bij oplevering van de Voorjaarsnota 2025 een voorstel te doen tot plaatsing van een of meer duiventillen in de binnenstad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden en M.Y. Morkoç

Motie 31. Nieuwe oeververbinding wordt een metrotunnel

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Begroting 2025;

constaterende dat:
- in het investeringsvoorstel van verleden jaar een bedrag van € 50 miljoen is opgenomen als reservering om te komen tot een planning en studie voor een nieuwe oeververbinding;
- er nog geen bedrag is gevoteerd dat samenhangt met deze reservering;

overwegende dat:
- in het coalitieakkoord 2022-2026 'Eén stad' de volgende passage is opgenomen:
  'De inwoners van onze toch al zwaar belaste regio verdienen een oeververbinding die snel en betrouwbaar openbaar vervoer biedt en goed is ingepast in de stad. We willen een duurzame, hoogwaardige en aantrekkelijke verbinding. Komend najaar willen we samen met MRDH en provincie over de nieuwe oeververbinding, en de financiering ervan, afrondende afspraken maken met het rijk. Wij zetten daarbij in op een metroverbinding. Hiervoor is een substantiële bijdrage van het rijk nodig.';

verzoekt het college:
- in de planning- en studiefase slechts varianten van de nieuwe oeververbinding te betrekken die gaan over een metrotunnel;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 32. Nieuwe oeververbinding in de zero-emissiezone

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Begroting 2025;

constaterende dat:
- de zero-emissiezone per 1 januari 2025 in werking treedt voor een deel van het grondgebied van Rotterdam, waarin zich alleen zakelijke bestel- en vrachtauto's mogen begeven die uitstootvrij zijn;
- het college een contour voor de zero-emissiezone heeft bepaald;

overwegende dat:
- de voorkeurslocatie van de nieuwe oeverbinding tussen De Esch en Veranda niet is opgenomen in de zero-emissiezone;

- het zeer wenselijk is om deze nieuwe verbinding tussen Noord en Zuid ook op te nemen in de contour, omdat deze er ook voor bedoeld is de Van Brienenoordbrug te ontlasten en daarmee verkeer de stad in brengt;

verzoekt het college:
- de contourenkaart van de zero-emissie aan te passen met invoeging van de nieuwe oeververbinding;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

Motie 33. Geen frictie over kosten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de begroting 2025;

constaterende dat:
- er voor veel (welzijns)organisaties, die geen subsidie meer ontvangen in 2025, geen frictiekosten zijn gereserveerd;
- gemeente Rotterdam sommige organisaties in andere domeinen wel voorziet in frictiekosten;

overwegende dat:
- de afbouw van de subsidie consequenties heeft voor de bedrijfsvoering;
- de organisaties nu in de problemen komen met onder andere de personeelslasten;
- het college voor een aantal organisaties wel in frictiekosten voorziet;
- het van behoorlijk bestuur getuigt om geen onderscheid te maken tussen verschillende organisaties binnen verschillende domeinen;

verzoekt het college:
- geld uit te keren dat de frictielasten dekt bij de organisaties die nu geen subsidie meer ontvangen;
- in de eindejaarsbrief onder te brengen hoe dit geregeld is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel

Amendement C. 010 de helft van 020

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Verordening logiesbelasting cruiseschepen 2025;

besluit:
navolgend artikel van de verordening, luidend:
Artikel 6 Belastingtarieven. Het tarief van de belasting bedraagt € 5,90 per passagier per nacht.

te wijzigen in:
Artikel 6 Belastingtarieven. Het tarief van de belasting bedraagt € 7,25 per passagier per nacht."

w.g. R.T.J. van der Velden

<u>Toelichting</u>
In Amsterdam wordt een dagtoeristenbelasting geheven op passagiers van cruiseschepen die in de stad aanmeren. Ongeacht de duur van een etmaal waarin het cruiseschip aangemeerd blijft, wordt er per passagier in 2025 € 14,25 afgedragen aan de gemeente Amsterdam. Rotterdam kent sinds 2025 een logiesbelasting voor de passagiers van cruiseschepen, te voldoen door de aanbieder van cruisereizen. Het steekt mager af bij het Amsterdamse equivalent. Enerzijds wordt pas belasting geheven als een cruiseschip vier uur aaneengesloten aangemeerd ligt tussen 21.00 uur en 06.00 uur, hetgeen ertoe kan leiden dat een schip om middernacht wegvaart en niks aan de gemeente Rotterdam

afdraagt. Anderzijds is het Rotterdamse tarief slechts 40% van het Amsterdamse tarief. Te mager. Met dit amendement stellen wij voor het Rotterdamse tarief voor 2025 te stellen op de helft van het Amsterdamse.

Amendement D. Dierenleedvrije natuureducatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de begroting 2025;

besluit:
- de lasten van het programma Sport en recreatie voor 2025 met € 1.013.000,00 te verlagen
- de lasten van het programma Stedelijke ontwikkeling voor 2025 met € 1.013.000,00 te verhogen."

w.g. S. van de Peppel

Toelichting
Het NME-budget wordt nu onder andere besteed aan een subsidie voor het educatieve programma van Diergaarde Blijdorp. Dierentuinen zijn echter van geen enkele educatieve waarde. Een plek waar dieren in gevangenschap worden tentoongesteld is geen geschikte plek voor schoolklassen. Door het geld te verplaatsen naar het programma Stedelijke ontwikkeling kan het geld uitgegeven worden aan de ontwikkeling van groenblauwe schoolpleinen. Zodat kinderen van dichtbij kennis kunnen maken met de natuur.

De moties en amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik moet u complimenteren, alle leden overigens, voor uw creatieve teksten boven de moties en amendementen. Dat valt me echt op. Heel goed, nou, via u aan de medewerkers. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) O, de heer Van Schaik is nu beledigd. Ik ga schorsen. Excuus, mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, ik had net een motie ingediend, 'Een brede kijk op internationale en Europese zaken', maar dat was een fout dictum. Ik heb hier de goede versie, dus ik wil ze even inwisselen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali heeft de volgende motie ingediend.

Motie 23A. Een bredere kijk op Internationale en Europese Zaken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de tweede herziening van de begroting 2024 en de begroting 2025';

constaterende dat:
- Rotterdam een 'Beleidskader Rotterdam Internationaal 2021-2025' heeft;
- hierin staat hoe Rotterdam zich in Europa en de wereld positioneert;
- het huidige beleidsprogramma afloopt en het onduidelijk is hoe het nieuwe beleidskader wordt vormgegeven;

overwegende dat:
- Rotterdam veel Europese en internationale relaties heeft;
- het belangrijk is dat Rotterdam zich ook na 2025 strategisch blijft positioneren op internationaal en Europees niveau;
- het wenselijk is om de grote uitdagingen voor de stad hierin mee te nemen;

verzoekt het college:
- bij het opstellen van het nieuwe beleidskader Internationale en Europese Zaken in 2025 de belangrijkste uitdagingen voor de stad Rotterdam mee te nemen;
- daarbij breder te kijken dan economische kwesties en te kijken hoe de grote thema's van de stad mee kunnen worden genomen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali en T. Kind

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Wij schorsen voor de duur van twintig minuten, dus dan hoop ik u hier weer om 15.25 uur terug te zien.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Beste mensen, we zijn al bijna vijf minuten later dan we hadden afgesproken, dus ik wil het woord gaan geven aan de heer Soytekin. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, dat snap ik, alleen hebben we al best vaak gebeld en ik weet op een gegeven moment niet wat ik nog meer moet doen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) De heer Soytekin, u heeft het woord.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Goed voorzitter. Ik hoop dat u genoten heeft van de thee en koffie. We gaan weer volle vaart door. Rotterdam is nooit af. Altijd en overal wordt er wel gebouwd. Er zijn werkzaamheden of er wordt ergens iets gesloopt. En Rotterdam komt ook nooit af. Het is een soort werkplaats waar constant wordt gewerkt. En net als in een werkplaats is Rotterdam altijd in beweging. Het is er druk, af en toe chaotisch, er wordt zo nu en dan gevloekt en soms is het er een beetje vies. Maar wij blijven poetsen en niet lullen. We tonen lef en zijn vaak voorloper en we werken met mensen die allemaal verschillende kwaliteiten en achtergronden hebben en Rotterdam brengt deze mensen samen. Daar ligt wat ons betreft ook de kracht van Rotterdam en de diversiteit van haar gemeenschap. En natuurlijk zien wij ook die immense uitdagingen als het gaat om een oververhitte woningmarkt, als het gaat om kansengelijkheid en de toenemende zorgbehoefte, maar ook armoede. En hoewel Rotterdam niet meer armoedehoofdstad van Nederland is, is het probleem niet weg. Amsterdam voert inmiddels het lijstje aan en dat is denk ik wel een positie die we – nee, laat ik daar geen grap over maken. Voorzitter, we zien nog steeds mensen worstelen met problematische schulden, mensen die bijvoorbeeld vaker worden aangemeld bij de Kredietbank. En deze herhaalde instroom moet beter in beeld worden gebracht en daarom vragen wij middels een motie ook om dit beter in kaart te brengen en samen met de Kredietbank te analyseren wat daar nu misgaat. Ik zal de moties zo meteen alle drie tegelijk geven. Voorzitter, er wordt ook gewerkt aan perspectief en velen hebben ook perspectief gekregen. We hebben het laagste aantal bijstandsgerechtigden in tien jaar. En maar liefst 3400 Rotterdammers hebben de stap naar werk gezet, maar perspectief is meer dan alleen maar werk. Ongelijke kansen is nog een structureel probleem en dat begint al op jonge leeftijd. Er is nog steeds sprake van onderadvisering, wat de toekomstkansen belemmert. Er zijn kwaliteitsverschillen tussen scholen. Er is een tekort aan leraren en er is ook een mismatch tussen onderwijs en arbeidsmarkt. En het draagt allemaal bij aan die ongelijke kansen. Maar we zien ook een goede inzet van deze wethouder als het gaat om onderwijs. Denk aan de tutoren, de schoolzorgteams, dagprogrammering en het aanpakken van het lerarentekort. En voorzitter, ongelijke kansen moeten veel breder worden aangepakt. Discriminatie is natuurlijk een van de oorzaken, misschien wel de hoofdoorzaak van ongelijke kansen. Discriminatie kan grote invloed hebben op maatschappelijke en individuele ontwikkelingen en gezondheid van mensen die dit ervaren. Het kan leiden tot talentverspilling, tot schooluitval, afkeren van de samenleving, armoede of crimineel gedrag, zo staat ook in het Actieplan Samenleven. En wij zijn tevreden met de acties uit dat actieplan. Wel een drietal vragen erover. Een: de inspanningen om ons personeelsbestand een afspiegeling te laten zijn van de Rotterdamse samenleving zoals ook vastgelegd in het coalitieakkoord. Kan de wethouder aangeven welke acties daartoe zijn ondernomen of welke acties we gaan ondernemen? Ook zijn we benieuwd naar de inzet op meer diversiteit bij leidinggevenden en hogere managementfuncties. Twee: hoe staat het nu met het keurmerk voor verhuurders die het goede voorbeeld geven in het tegengaan van discriminatie op de woningmarkt? Daar hebben wij eerder een motie over ingediend, maar het wordt nu echt wel tijd om die afdoening te realiseren. En drie: het verrijken van ons bewustzijn als stad van wederopbouw en migratie. En hierbij wordt terecht gewezen op de rol van de bijdrage van gastarbeiders. Daarom zal ik ook een motie indienen om de wethouder aan te sporen met het Migratiemuseum in gesprek te gaan waarin hij vraagt om specifiek aandacht te geven aan de rol van de gastarbeiders. En los van deze motie dacht ik: laten we de burgemeester ook maar eens aan het werk zetten. Het leek ons een goed

idee om de burgemeester te vragen jaarlijks dit museum te bezoeken samen met een school of een klas. Wellicht dat zij dit kan toezeggen. Voorzitter, je sociaaleconomische positie mag je gezondheid niet bepalen en toch zien we dat Rotterdammers een lagere levensverwachting hebben dan inwoners van andere gemeenten. En in kwetsbare wijken is deze levensverwachting zelfs nog lager. Voorzitter, we zijn een stad met meer dan 170 nationaliteiten en daarom is het belangrijk dat ook de zorg cultuursensitiever wordt aangeboden, zoals ook vastgelegd in het coalitieakkoord. En daar zullen wij de komende periode ook voor waken en voorstellen voor doen, want dit draagt ook bij aan die gelijke kansen. Dan een punt over de GGZ-inloopvoorzieningen. Er zijn er zes, daar werd eerder ook al aan gerefereerd, die gesloten worden en hiervoor in de plaats worden herstelacademies geopend in de Huizen van de Wijk. Daarover zijn zorgen en het is belangrijk dat de hulp die de mensen krijgen wel van hetzelfde niveau blijft als bij de GGZ-voorzieningen. De vraag is dan ook: hoe kan de wethouder deze zorgen wegnemen? Daarnaast geven ook veel bewoners maar ook bezoekers van de Huizen van de Wijk aan zich niet prettig of veilig te voelen met deze verplaatsing. Hoe gaat de wethouder ervoor zorgen dat het veiligheidsgevoel van die bezoekers in de Huizen van de Wijk behouden blijft? Voorzitter, met veel topsportevenementen heeft dit college sport in onze stad een gezicht gegeven, want naast topsport kwamen met de activiteiten rondom deze evenementen vooral Rotterdammers op een mooie en laagdrempelige manier in aanraking met sport. Het is een van de factoren waardoor Rotterdam steeds meer aan het bruisen is. Het is een stad waar je bij wil horen. Dus ook een stad met steeds meer bewoners en gelukkig ook met steeds meer toeristen. Dus een positieve ontwikkeling, maar we merken natuurlijk ook dat de wegen dichtslibben en dat de doorstroming ook afneemt. En om de bereikbaarheid in de stad te blijven behouden hebben we hoogwaardig en betaalbaar openbaar vervoer nodig. Tegelijkertijd blijft de keuzevrijheid van vervoersmiddelen belangrijk. We willen niet dat de automobilisten worden benadeeld en op dit punt halen we zelfs de VVD soms rechts in. Want voor veel Rotterdammers is de automobilist essentieel. Voorzitter, we zijn er ook trots op dat we het jeugdtegoed flink hebben kunnen verhogen, zodat jongeren dit geld ook aan het OV kunnen besteden. En het OV-dossier blijft een uitdagende, zeker met de aangekondigde bezuinigingen wordt de vraag naar een lobby richting Den Haag alleen maar urgenter en moet deze misschien wel opgevoerd worden. We vertrouwen erop dat de wethouder dezelfde missie heeft, maar op dit punt vraag ik toch om een reactie. Voorzitter, om de vervoersalternatieven te verbreden hebben wij eerder gevraagd om onderzoek te doen naar hoe de Fietsbank uitgebreid kan worden. Kan de wethouder aangeven hoe ver hij hiermee is? Dan nog onze havens, een cruciale economische motor voor Rotterdam. Maar ook zoals er eigenlijk landelijk een probleem is met een tekort aan personeel speelt dat ook in onze haven. Natuurlijk blijft de bereikbaarheid ook een punt van zorg. De wethouder deed onlangs een oproep aan Den Haag, en we steunen die lobby, om die belastingregels rondom gezamenlijk vervoer te versoepelen en zullen ook kijken naar opties voor deelvervoer naar de haven. De aantrekkingskracht van onze lokale economie is gelukkig behouden gebleven, maar we zullen blijven inzetten om die regeldruk te verminderen. En voor startende ondernemers willen we alvast wat steun bieden. Daarom dien ik een motie in, ondertekend door mijn collega Rehim Zadeh en medeondertekend door VVD en D66, waarin we vragen om startende ondernemers te helpen door de ervaren Rotterdamse ondernemers die wij hebben, en die aan elkaar te koppelen. Voorzitter, met de komst van meer handhavers en hun zichtbaarheid moet de veiligheid en het veiligheidsgevoel van Rotterdammers omhoog. En als het gaat om verkeersaso's en seksuele straatintimidatie worden er door dit college ook de juiste stappen gezet. Maar zorgen zijn er natuurlijk wel als we kijken naar drugscriminaliteit, naar explosies in de stad, naar asociaal gedrag in het OV, drank- en drugsoverlast en handhaving tijdens de uitgaansavonden. We hebben een tekort ook bij de politie. Daarom moet er ook blijvend worden ingezet op preventie, maar ook worden nagedacht hoe we effectiever en efficiënter onze mensen kunnen inzetten. En in het kader van preventie werken campagnes zeker. Maar we zijn ook wel benieuwd hoe er wordt nagedacht of verkend op het gebruik van innovatieve middelen zoals die e-noses, waarbij je sneller chemicaliën in de lucht kunt traceren en dat zou kunnen helpen bij het opsporen van drugslabs. Voorzitter, het college heeft ook ambitieuze stappen gezet om de woningnood aan te pakken. Er worden sinds 2022 meer sociale woningen gebouwd dan eigenlijk de target was. En er zijn inmiddels ook veel projecten waardoor we jaarlijks 3500 tot 4000 nieuwe woningen zullen gaan bouwen. En met het Rijnhaven- en het Nelson Mandelapark zal nieuw groen aan de stad worden toegevoegd. Dit vergroot de leefbaarheid van de stad en het draagt ook bij aan een gezondere, leefbare omgeving. En het behoud van die betaalbare woningen blijft een prioriteit. De Wet betaalbare huur lijkt een belangrijke stap voor in ieder geval de bescherming van huurders. Maar de recente cijfers laten zien dat die gemiddelde huurprijzen in bepaalde wijken zo'n 8% zijn gestegen. Kan de wethouder in ieder geval meer inzicht geven in de eventuele gevolgen van deze wet die nu al zichtbaar zijn en hoe zij daarop gaat anticiperen? Voorzitter, tot slot. In Rotterdam blijven we bouwen

aan een toekomst waarin iedereen kan meedoen. We streven naar een stad waar armoede wordt aangepakt, waar mobiliteit toegankelijk is, waar de gezondheidsverschillen verdwijnen, en waar elk kind en elke jongere gelijke kansen krijgt. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin heeft de volgende moties ingediend.

Motie 34. Van herhaalde instroom naar hoopvolle uitstroom bij Kredietbank

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van de agendapunten 6.2 begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4;

constaterende dat:
- er extra is ingezet op het verhogen van instroom bij Grip op Geldzaken en het verhogen van de doorstroom naar de Kredietbank Rotterdam;
- dat er wordt gewerkt aan het verbeteren van de gemeentelijke schuldenketen en van de informatievoorziening aan de Rotterdammer;

overwegende dat:
- er te weinig zicht is op data en achtergronden van mensen/schuldenaren die bij de Kredietbank terechtkomen en vervolgens opnieuw in de schulden raken;
- het cruciaal is om de vicieuze cirkel te doorbreken en zicht te hebben op het definitief oplossen van hun schuldenproblematiek;
- de Kredietbank een belangrijke rol speelt in het doorbreken van deze cyclus en de ondersteuning van schuldenaren;

verzoekt het college:
- te analyseren wat de redenen zijn waarom mensen/schuldenaren meerdere keren bij de gemeente worden aangemeld;
- de resultaten van deze analyse te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin

Motie 35. Erken de gastarbeider

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van 6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4;

constaterende dat:
- in het Actieplan 'Samenleven in één stad 2024-2027' wordt gesproken over het delen van kennis en initiatieven die het historisch bewustzijn vergroten van de migratiegeschiedenis van 'gastarbeiders';
- er vanaf de jaren '60 grote groepen gastarbeiders naar Nederland zijn gekomen en geholpen hebben in de wederopbouw van ons land;

overwegende dat:
- het vergroten van het bewustzijn over de migratiegeschiedenis van 'gastarbeiders' van groot belang is;
- de gastarbeidersgeneratie veel heeft betekend voor de wederopbouw in de tweede helft van de vorige eeuw;
- het zestigjarige jubileum van Turkse gastarbeiders in Nederland een mooie mogelijkheid biedt om een bijdrage te leveren aan het bewustzijn over deze geschiedenis;

verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met het migratiemuseum, dat in het voorjaar van 2025 opengaat, om in de inrichting, collecties, evenementen en communicatie specifiek aandacht te besteden aan de rol van gastarbeiders binnen de Rotterdamse migratiegeschiedenis;
- op de samenlevingskalender de rol van de gastarbeiders toe te voegen bij '18 december - Internationale Migrantendag';
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin

Motie 36. Buddy voor de startende ondernemer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van de agendapunten 6.2 begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4;

constaterende dat:
- startende ondernemers vaak tegen complexe regelgeving en bureaucratische processen aanlopen bij het opzetten en uitbouwen van hun bedrijf;
- Ondernemen010, het ondersteuningsplatform voor ondernemers, een geschikte rol kan spelen bij het faciliteren van een mentorprogramma om startende ondernemers te helpen bij een succesvolle bedrijfsstart en verdere groei;

overwegende dat:
- ondersteuning door ervaren mentoren voor startende ondernemers drempels kan verlagen en bijdraagt aan de economische groei en diversiteit van het Rotterdamse bedrijfsleven;
- het delen van kennis en ervaring tussen ondernemers kan leiden tot duurzame en succesvolle ondernemingen in de stad;
- samenwerking met ondernemers inzicht kan geven in relevante regelgeving en procedures, wat bijdraagt aan efficiënter ondernemen;

roept het college op om:
- te onderzoeken of via Ondernemen010 startende ondernemers vrijblijvend gekoppeld kunnen worden aan ervaren ondernemers als buddy mentor;
- hierbij ook aandacht te besteden aan begeleiding op het gebied van regelgeving, vergunningen en andere gemeentelijke procedures;
- hierover de raad te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Rehim Zadeh, D.A. van Groningen en J.M. Nunnely

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan vraag ik nu de heer Van Campenhout of hij het woord wil voeren.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u wel voorzitter. Om te beginnen vindt Rotterdam BIJ1 dat een begrijpelijke en heldere begroting onmisbaar is voor de democratische controle en ter verantwoording van publieke middelen. De huidige complexe opzet belemmert echter een goed geïnformeerd en kritisch oordeel door de raad over de financiële situatie van de stad. Een toegankelijke begroting is essentieel en dit helpt om goed geïnformeerd te worden en een kritisch oordeel te kunnen vormen over de financiële situatie van onze stad, de transparantie en de meetbare resultaten. Vervolgens lijdt het programma Zorg, welzijn en wijkteams aan een gebrek aan transparantie over de daadwerkelijke impact van verschillende programma's. We zijn blij dat er grote bedragen worden toegekend aan onderdelen zoals de jeugdhulp en de WMO. Er ontbreekt naar onze mening wel een duidelijke evaluatie van de resultaten. Hoe wordt de effectiviteit van deze investeringen gemeten en wordt deze evaluatie ook gedeeld met de gemeenteraad en haar burgers? Ook het onterecht vrijvallen van € 14 miljoen specifiek voor jeugdhulp persoonsgebonden budgetten

roept vragen op over de bestemming en verantwoording van dit bedrag. Hoe wordt dit precies ingezet en komt het daadwerkelijk bij de jongeren terecht die het nodig hebben? Ook zou Rotterdam BIJ1 aandacht willen voor de waarborging dat budgetten voor kwetsbare groepen niet worden herverdeeld zonder adequate informatie en verantwoording. Dan hebben we meteen een bruggetje naar het programma Zorg, welzijn en wijkteams. Zoals jullie weten staat Rotterdam BIJ1 voor een inclusieve en rechtvaardige stad, waarin iedereen toegang heeft tot essentiële zorg en ondersteuning. Hoewel de gemeente stappen zet in de welzijnsvoorzieningen, zien wij enkele kritieke aandachtspunten die vragen om een fundamentele heroverweging. Als eerste het kader van jongerenhubs en talentontwikkeling. Het plan om 33 jongerenhubs te realiseren is veelbelovend voor de jeugdparticipatie en talentontwikkeling. Toch vragen wij ons af of de gemeente voldoende investeert in langdurige begeleiding en structurele voorzieningen binnen deze hubs. Zijn deze initiatieven duurzaam gefinancierd of wordt er steeds gewerkt met tijdelijke budgetten die geen blijvende impact garanderen? Vervolgens mantelzorgondersteuning. De steun aan mantelzorgers via de Mantelfoon is waardevol, maar Rotterdam BIJ1 maakt zich zorgen over de toenemende druk op mantelzorgers in onze stad. Waarom wordt er zoveel nadruk gelegd op informele zorg, terwijl de structurele zorg en ondersteuning vanuit de gemeente tekortschieten en we nota bene de vrijwilligersorganisaties wegbezuinigen die de zorg deels ontlasten. Hoe zorgt de gemeente ervoor dat mantelzorgers niet overbelast raken en krijgen zij de waardering en de financiële steun die zij verdienen? Dan gaan we naar de ondersteuning in de wijken. De gemeente geeft aan kwetsbare Rotterdammers thuis te ondersteunen via de Huizen van de Wijk. Toch vragen wij ons af of dit aanbod alle wijken bereikt, vooral de meest kwetsbare. Wordt er niet te veel van de wijkbewoners zelf verwacht bij het organiseren van welzijn en sociale cohesie? Hoe waarborgt de gemeente dat iedere wijk gelijke toegang krijgt tot welzijnsvoorzieningen, los van de lokale betrokkenheid en informele zorg? Vervolgens gaan we het sowieso nog uitgebreid hebben over de LVV-regeling, want die moet wat ons betreft openblijven. Maar los daarvan maakt Rotterdam BIJ1 zich enorme zorgen over de beperkte structurele oplossingen binnen het huidige dak- en thuislozenbeleid. Hoewel de gemeente inzet op versnelling in de doorstroom naar zelfstandige woonruimte blijft het aanbod aan betaalbare woningen ernstig achter. Dit vergroot de afhankelijkheid van tijdelijke opvang, wat voor de dakloze Rotterdammer geen duurzame oplossing biedt. Rotterdam BIJ1 pleit daarom voor meer sociale woningbouw en effectief en specifiek voor de laagste inkomens een uitbreiding van begeleid-wonen-trajecten. Het is essentieel dat de gemeente daklоosheid niet alleen als tijdelijk probleem behandelt, maar als een structurele uitdaging die om langdurige investeringen vraagt in een waardige en stabiele huisvesting voor iedereen. BIJ1 wil weten welke concrete middelen de gemeente inzet om de wachttijden voor de sociale huur te verkorten. En is er genoeg ondersteuning voor mensen om zelfstandig wonen mogelijk te maken? Daarnaast komt de winterperiode eraan en laten we alstublieft niet langer toekijken hoe onze stad, die zich roemt om haar inclusiviteit, iedere winter dak- en thuislozen dwingt om in de vrieskou te overnachten. Deze realiteit is volgens ons onacceptabel en onze boodschap is simpel en krachtig, winteropvang moet open zijn voor alle dak- en thuisloze mensen gedurende de hele winter, ongeacht de temperatuur van buiten. Momenteel kan er alleen gebruik worden gemaakt van de winteropvang bij temperaturen onder de nul graden of bij extreem noodweer, alsof het bij 1 of 2 graden ineens tropisch warm weer is. Dit beleid vinden wij dan ook inhumaan en een schending van onze plicht om te zorgen voor de meest kwetsbaren van onze stad. De andere G4-steden hebben al ingezien dat bescherming en waardigheid niet mogen afhangen van het weerbericht en zij bieden daarom een permanente winteropvang aan, die niet alleen mensen tegen de kou beschermt, maar hun ook een stabiele plek biedt waar ze gebruik van kunnen maken voor alle hulpvoorzieningen. Waarom kan Rotterdam hier ook niet voor kiezen? Wij willen geen stad zijn die enkel bij noodweer opkomt voor haar mensen, maar een stad die structureel zorg biedt. Laten wij deze winterkouderegeling achter ons laten en kiezen voor een permanente winteropvang zonder compromissen, want in een rechtvaardige stad laten we niemand in de kou staan. Wij dienen daarom een motie in om de winteropvang te garanderen tijdens de wintermaanden. We zijn erachter gekomen dat deze motie veel overeenkomsten heeft met een eerdere ingediende motie van DENK, 'Laat daklozen niet in de kou staan, vang ze op met permanente winteropvang', van 2021. We rekenen daarom op hun steun op dit voorstel. Tot slot valt het budget voor gedupeerden van het toeslagenschandaal onder het kopje zorg en welzijn, en de begroting noemt concrete middelen om de beleidsdoelen voor de ondersteuning van gedupeerden van het toeslagenschandaal. Rotterdam BIJ1 erkent dat de verlenging van de bestemmingsreserve toeslagenaffaire belastingen tot 2027 een stap vooruit is, maar vraagt zich af of er naast het verlengen van de bestemmingsreserve ook voldoende structurele plannen zijn voor een blijvende ondersteuning.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Campenhout, mevrouw Van Groningen staat al even te wachten voor een vraag. U heeft het woord mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. U dient net een motie in over die permanente winteropvang en ik ben benieuwd wat uw dekking daaronder is.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Bedankt voor deze vraag. We hebben nog geen dekking gevonden daarvoor. Daarin ben ik gewoon eerlijk met u. Echter, jullie waren vanochtend zo druk bezig met het welles en nietes steunen van dit initiatief, dat we hem gewoon weer opnieuw hebben ingediend, en wij hopen dat u ook woord bij daad houdt door dit te gaan steunen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dus u heeft eigenlijk een gratis-bier-motie, want als u geen dekking heeft, dan weten we ook niet waar we het van moeten betalen. En ik weet niet of Sinterklaas vroeger komt dit jaar, anders kunt u hem nog even vragen een bijdrage te doen.

De **VOORZITTER**. Ik zou het bijna uitlokking kunnen noemen, want de mensen springen gewoon op. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Misschien zou het college kunnen aangeven, want op zich staat die winteropvang er, je hoeft hem alleen maar open te doen, wat dan die financiële consequenties zouden zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, mevrouw Van Groningen stelde deze vraag vanochtend niet toen Leefbaar Rotterdam iets indiende waar volgens mij de PvdA wel een vraag over stelde. Dus het verbaast me eigenlijk dat ze deze vraag nu wel stelt aan BIJ1.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen. De heer Soytekin wil er ook nog op reageren.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja, want of ik heb iets gemist want ik weet niet wat Leefbaar heeft ingediend waarbij er ontzettend veel financiële consequenties zijn. Als het gaat om het actieplan, ik denk dat mevrouw Elfilali daarop doelt, of niet? Volgens mij is dat gewoon een lancering van een actieplan van een politieke partij.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali, wilt u iets duidelijker zijn waar u op doelde? Dan weten leden waar ze op moeten reageren.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dus die is volgens mij niet ingediend om beoordeeld te worden door wethouders.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali, kunt u het nog nader specificeren?

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja dat klopt, dat ging inderdaad over het actieplan en ik herinner mij dat de PvdA toen een vraag stelde over de financiële dekking waar geen antwoord op kwam. En toen sprong mevrouw Van Groningen niet op om deze vraag te stellen. En nu BIJ1 iets indient stelt ze wel deze vraag, dus ik verbaas me daarover.

De **VOORZITTER**. Helder. Kan mevrouw Van Groningen daarop reageren?

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Zeker, ik verbaas me er namelijk helemaal niet over, want bij een initiatiefvoorstel is het altijd usance om het aan te bieden. Dan komt er een reactie van het college, dan gaat het naar de commissie, dan gaan we er daar inhoudelijk over spreken. Als er een dekkingsvoorstel voor nodig is, dan wordt er ook over gesproken en op dat moment dekking gezocht. Wij bespreken

vandaag de begroting waarin de heer Van Campenhout een motie indient en ik ben gewoon benieuwd wat de onderliggende financiële dekking is.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Er staat nergens bij ons in het reglement dat je met een dekking moet komen hoor. Een motie met een dekking is nergens verplicht. Politiek gaat ook om visie, politiek gaat om idealen. Als BIJ1 dit ideaal heeft dan mogen ze dat gewoon zeggen, dan komt u natuurlijk flauw met dekking. Ik ben het wat dat betreft eens met mijnheer Ceulemans vanochtend. Hij zei: we moeten niet zo technocratisch gaan doen. Hij had voor al die voorstellen, extra dit op het OV, extra dat, extra boa's, er was geen enkele dekking. Ik ben het helemaal eens met mevrouw Elfilali. Toen zat de VVD heel stil op zijn stoeltje een beetje te knikken. Dus als BIJ1 dit voorstel heeft, het heeft te maken met visie, met idealen, en gewoon waar je voor staat als politieke partij. En het staat nergens in de reglementen dat je een dekking moet hebben.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank u. Er staat ook nergens in de reglementen dat je niet een raadslid mag vragen waar de dekking vandaan komt. Ik ben daar gewoon benieuwd naar. We hebben het vandaag over de begroting. Er zijn allerlei voorstellen hier. En het is niet meer dan normaal als we weten dat we in een tijd zitten waarin we moeilijke keuzes moeten maken, dat ik gewoon benieuwd ben of daar een dekking onder ligt. Dan is het ook makkelijker om naar een motie te kijken.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Nou, dan geef ik BIJ1 een dekking. Je zou bijvoorbeeld kunnen denken om de natuureducatie weg te halen bij Blijdorp voor € 1 miljoen, die krankzinnige verbouwing van de Rivièrahal in Blijdorp, € 18 miljoen. Daar heeft u uw dekking mijnheer Van Campenhout.

De **VOORZITTER**. Er wordt maximaal meegedacht hier in de raad. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Bij de motie uit 2021 van DENK zat ook geen dekking, niet om allemaal oude moties uit de kast te halen. Maar ik denk dat het ontzettend zou helpen als het college in de eerste termijn kan aangeven wat het zou kosten om de winteropvang open te houden. Dan hebben we die informatie.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout, u vervolgt uw betoog.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Wij dienen daanietrom een motie in, dat hebben we net benoemd. Het toeslagenschandaal. BIJ1 dringt aan op een duurzame en structurele investering in de zorg en welzijn, waarbij we minder afhankelijk moeten worden van vrijwilligers en mantelzorgers om een eerlijke verdeling van middelen en om iedereen gelijke kansen te geven op een veilig, gezond leven. De vrijwilligers en mantelzorgers zouden namelijk een aanvulling op de zorg moeten zijn en geen invulling. Daarom gaan we gelijk door naar het programma Volksgezondheid. Het huidige programma benoemt het verkleinen van gezondheidsverschillen als doel, maar de vraag blijft of deze bestaande initiatieven voldoende zijn om deze kloof daadwerkelijk te dichten. De pilot Gezonde duurzame buurtaanpak bereikt weliswaar enkele duizenden inwoners, maar zorgt de gemeente ervoor dat de impact blijvend is? Rotterdam BIJ1 vraagt zich af of er langdurige en diepgaande interventies plaatsvinden om sociaaleconomische factoren die de gezondheid negatief beïnvloeden effectief aan te pakken. Verder roept het besluit om het subsidiekader Goed voor elkaar met minder zorgen per 2025 te beëindigen, vragen op, terwijl enkele effectieve projecten mogelijk worden voortgezet. Het blijft onduidelijk of deze voortzetting duurzaam gefinancierd zal zijn.

De **VOORZITTER**. U heeft nog één minuut over in totaal.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u wel voorzitter. Rotterdam BIJ1 vraagt om een concrete onderbouwing. Hoe waarborgt de gemeente dat preventieve zorg, met name voor ouderen en kwetsbare groepen, niet ten koste gaat van de bezuinigingen? Als allerlaatste willen we nog wat kwijt

over het programma Armoede en schuldhulpverlening, inburgering en samenleving. BIJ1 maakt zich zorgen over de schuldenaanpak van Rotterdam. De resultaten van dit beleid staan niet in verhouding tot de omvang van de schuldenproblematiek van 54.000 gezinnen met schulden. BIJ1 denkt na over intensivering van de aanpak en wil specifiek zoeken naar een gerichte oplossing voor de Rotterdamse jongeren met schulden. Er is behoudens de activiteiten van de ROC's geen loket voor jongeren waar in beperkte tijd het schuldenprobleem opgelost kan worden en een jongere weer verder kan gaan aan het werken aan zijn toekomst. BIJ1 vindt dat, de KBR, de Rotterdamse Kredietbank hierin het voortouw moet nemen. De gemeente moet zich inzetten om ervoor te zorgen dat schulden van jongeren op een snelle en gemakkelijke manier worden opgelost. Al bij al, ik ben bijna klaar voorzitter, roept BIJ1 op tot een toegankelijke analyse en meer transparantie over de effectiviteit van het beleid. Ook willen wij voorkomen dat de meest kwetsbaren in onze stad de investeringen die hen aangaan niet gaan mislopen. Tot slot, volgens BIJ1 moet Rotterdam een stad zijn waar iedereen zich gezien voelt en waarin kwetsbare groepen niet afhankelijk zijn van onzekere, tijdelijke voorzieningen. De focus moet liggen op blijvende oplossingen en prioriteit van de behoeften van de meest kwetsbaren in onze stad. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Van Campenhout heeft de volgende motie ingediend.

Motie 37. Gegarandeerde winteropvang voor dak- en thuislozen in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het raadsvoorstel tot vaststellen van de tweede herziening van de begroting 2024 en de begroting 2025;

constaterende dat:
- het aantal dak- en thuisloze mensen werd vorig jaar geschat op 30.600 personen;
- het aantal dak- en thuisloze mensen in de afgelopen jaren aanzienlijk is toegenomen, waardoor de druk op bestaande voorzieningen steeds groter wordt;
- organisaties zoals de Pauluskerk hierdoor een toenemende druk ervaren op de bestaande opvangcapaciteit
- de huidige winteropvang in Rotterdam alleen geopend wordt bij temperaturen onder de 0°C of bij extreem noodweer, waardoor veel dak- en thuisloze mensen buiten de opvang vallen tijdens de wintermaanden;
- andere G4-steden de winteropvang permanent openhouden tijdens de wintermaanden, ongeacht de temperatuur;
- veel dak- en thuisloze mensen buiten het officiële systeem vallen en daardoor vaak geen toegang hebben tot reguliere hulp;

overwegende dat:
- de winterse temperaturen weer in aantocht zijn, wat aanzienlijke gezondheidsrisico's met zich meebrengt voor dak- en thuisloze mensen;
- dak- en thuisloze mensen te maken hebben met psychosociale problemen of verslavingsproblematiek en dat de winteropvang een toegangspunt zou kunnen bieden voor verslavingszorg en psychische ondersteuning;
- zelfs temperaturen van enkele graden boven nul nog altijd gevaarlijk zijn voor mensen die buiten slapen of onvoldoende beschutting hebben;
- andere steden hebben besloten op basis van menselijke overwegingen de winteropvang continu open te stellen en Rotterdam kan daar niet bij achter blijven;
- een winteropvang ook kan functioneren als een centrale plek waar hulporganisaties gerichte ondersteuning en zorg kunnen bieden aan deze kwetsbare groepen;

verzoekt het college om:
- de winterkouderegeling af te schaffen en te vervangen door een permanente winteropvangregeling die gedurende de hele wintermaanden beschikbaar is;
- te onderzoeken hoe een beter geïntegreerde hulpvoorziening binnen de winteropvang kan worden ingericht om dak- en thuisloze mensen effectiever te ondersteunen, met aandacht voor ontbrekende hulpverlening zoals mentale zorg en andere sociale ondersteuning;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.R. van Campenhout en S. van de Peppel

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan geef ik meteen het woord aan mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Voorzitter, ik zal niet veel complimenten hebben, dus ik begin er met eentje. Complimenten aan het hele college dat u vandaag de totale dag hier zit. Voorzitter, u heeft een goede invloed als burgemeester. Voorzitter, zoals Margaret Thatcher, ook wel bekend als de iron lady, al in de jaren tachtig zei: ik ben naast politica ook huisvrouw die gewend is om een huishouden te bestieren, die een huishoudboekje bijhoudt, die gewend is de begroting op orde te brengen en geld opzijzet voor tegenvallers. Voorzitter, hier is het huishoudboekje van mijn moeder. In 1952 wist zij ook al hoe het werkte. Wat komt er aan salaris binnen? Wat geven we aan vaste lasten als huur, kolen, eten uit? Wat geven we aan kleren, de krant en ziektekosten uit? Gaan we op vakantie of kopen we een bank? Sparen we geld voor later of maken we nu alles op? Hoe ingewikkeld kan het zijn? Nou, ingewikkelder blijkbaar dan wij dachten, gezien de begroting die ons is voorgelegd. Een begroting vol fouten, onvolkomenheden en onnauwkeurigheden. Neem de € 65 miljoen te veel aan onttrekkingen van de reserves die veel te hoog zijn ingeschat, gebeurd vanwege een ambtenaar die de verkeerde cijfers heeft ingeklopt. En wat is de reactie van de wethouder? Foutje, bedankt. Schaamteloos.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, ambtenaren gaan we hier buiten het debat proberen te houden, dus wij zijn altijd aanspreekbaar als bestuurders.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Dat mag u zeggen, maar ik herhaal het toch nog een paar keer, want dat is wat de wethouder zei voorzitter. Ik herhaal wat de wethouder zei. En als dit handmatige foutje al kan gebeuren, welke andere fouten zijn er dan nog niet opgemerkt? Waar zijn de checks and balances? Dat hoort toch bij de rol van een wethouder Financiën? Overigens, zo'n fout herstel je niet achteraf in de eindejaarsbrief. Nee, zo'n fout los je op voordat de raad erover moet beslissen. Maar voorzitter, het gaat nog veel verder. Het college lijkt te denken dat we ook niet realistisch hoeven te begroten. Zo wordt doodleuk € 20 miljoen aan onzeker lobbygeld van het rijk voor de zorg ingeboekt. Dat geld is niet zeker, maar wordt alvast uit de reserves voor de komende jaren gehaald. Daarmee verzwakt het college de financiële positie van onze stad en schuift het de zorgtekorten door naar de volgende beleidsperiode. Zelfs onze financieel toezichthouder de provincie Zuid-Holland is zeer kritisch over het realisme van deze begroting. Dat zegt toch genoeg, zou je kunnen denken? Schaamteloos. En voorzitter, alsof dit nog niet erg genoeg is worden verantwoordelijkheden binnen het college afgeschoven alsof het hete aardappels zijn. Vier maanden geleden voerden we hier nog een afschuwelijk debat over de dramatische miljoenen aan bezuinigingen op de zorg voor onze meest kwetsbare inwoners.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft een vraag.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik probeer te achterhalen wat er nu precies schaamteloos is, want die € 20 miljoen waar u het over heeft, dat zijn de zogenaamde lobbygelden, staan volgens mij op de begroting om juist naar het rijk het signaal af te geven: beste mensen, we hebben jullie hulp nodig. We willen wel dat we een sluitende begroting opleveren, want anders hebben we namelijk een heel ander probleem, namelijk dat de provincie ons onder curatele stelt. En ik heb het vertrouwen in deze wethouder en ook vanuit een stuk optimisme en positivisme, en ik mag hopen u ook, dat deze wethouder alles maar dan ook alles in het werk gaat stellen om die € 20 miljoen gewoon van het rijk te krijgen. En wat is daarop uw antwoord?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). U mag alles, maar je gaat geen geld inboeken dat u niet heeft. Simpel, het is een begroting, het is geen wensenlijstje. Kom op nou, het is een begroting. Kosten en baten, hoe zit het in elkaar. En daar zit het helemaal mevrouw Van Groningen, en dat gebeurt niet. Er is gewoon een wensdenken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, u had dus liever een niet-sluitende begroting gepresenteerd aan de Rotterdammers en aan de gemeenteraad.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Juist, eerlijkheid, transparantie, openheid en zichtbaar voor de Rotterdammer. Want u brengt het naar het volgende college. U haalt het uit de reserve van diezelfde Rotterdammer. En die kan er straks niets voor doen. Weet u wat er dan gebeurt? Bij het volgende college zitten ze met de problemen waar u ze nu mee opzadelt. Dat is wat er gebeurt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, er wordt wat mij betreft helemaal niets doorgeschoven naar het volgende college. Dit college zegt: we hebben € 20 miljoen van het rijk nodig. Wij zetten dat boven de streep, niet onder de streep. Dat is een soort semantische discussie met elkaar. Wij willen een sluitende begroting hebben. En ik vind het belangrijk dat wij dit college scherp blijven houden op het feit dat zij gewoon moeten gaan lobbyen richting dat rijk. En als aan het eind van het jaar blijkt dat dat geld niet binnen is, dan hebben we een andere discussie met elkaar bij de jaarrekening. Maar op dit moment is dit volgens mij een heel duidelijk signaal. Er wordt dus niets onder het tapijt geschoven. Er wordt ook niets niet-transparants hier in deze zaal gedaan, sterker nog, alles wat er is gebeurd de afgelopen periode heeft het college gewoon open en bloot open op tafel gelegd en gezegd: oké, we lossen het op en zo doen we dat.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ik heb kinderen en daar zet ik geld voor opzij om te gaan studeren. Reserves. En ja, nu wil ik eigenlijk met mijn partner op vakantie en ik haal het uit de reserves. Sorry jongens, als het zover is dat jullie gaan studeren, zien we wel waar we het geld vandaan halen. U leeft op de pof.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, volgens mij is het heel erg transparant wat we doen. Eigenlijk transparanter dan wat u voorstelt. Wat wij namelijk doen, is dat we zeggen: het rijk is hier aan zet en daar moet het geld vandaan komen en daar zijn we transparant over. Op het moment dat je het gewoon in de papieren laat lopen, dan is het: waar gaat u het geld eigenlijk in de toekomst vandaan halen? Ja, dat weten we niet, maar nu hebben we het in ieder geval niet. Nee, het is hartstikke transparant. Het is ook het advies geweest van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, laat de tekorten zien op uw begroting. Dat doen wij, en wij laten ook zien van wie het vandaan moet komen, namelijk van het rijk. Dat is hartstikke transparant en eerlijk en volgens mij is dat ook waar de Rotterdammer ons prima op kan toetsen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ik doe het nog één keer. Je boekt iets niet in wat je niet hebt. De wethouder zegt het zelf in de commissie, kleine kans dat we het geld gaan krijgen en wat doet u: kom maar op joh, wensdenken. We doen net alsof het niet zo is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, de provincie heeft besloten om verder geen acties te ondernemen en ons er alleen op te wijzen. Dat begrijp ik heel goed vanuit de rol die de provincie richting ons heeft. Maar volgens mij zijn er in dit land 323 gemeenten en die doen allemaal iets in deze richting. Waarom? Omdat het probleem bij het rijk ligt, daar moeten we ook de oplossing gaan zoeken. Daar zijn we heel erg transparant over en dat is ook waar de Rotterdammer ons op kan afrekenen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Nou, in de laatste dertig seconden, u gaat nog meer pijn lijden vandaag. Schaamteloos, zei ik. En voorzitter, alsof dat nog niet erg genoeg is, worden verantwoordelijkheden binnen het college afgeschoven alsof het hete aardappels zijn. Vier maanden geleden voerden we nog een afschuwelijk debat. Het ging er vandaag de hele tijd over, over de dramatische miljoenen aan bezuinigingen op de zorg voor onze meest kwetsbare inwoners. Onvermijdelijk, zei wethouder Achbar toen vastberaden. En nu? Nu blijkt dat de wethouder de verkeerde subsidielijst heeft opgenomen en dat twee instellingen op het verkeerde been zijn gezet. Een ambtelijke misser, noemt de wethouder het, maar vindt het verder de verantwoordelijkheid van de wethouder Financiën. En die wethouder Financiën voorzitter, die onttrekt zich aan zijn eindverantwoordelijkheid met de volledig misplaatste uitspraak: don't shoot the messenger. Ik ben niet inhoudelijk verantwoordelijk voor het aangeleverde. Schaamteloos voorzitter. Deze wethouder blijkt slechts de slippendrager van het college. Waar zijn de checks and balances van de vakwethouders? En als het dan toch misgaat wethouder, waar is dan het fatsoen om de instellingen persoonlijk excuses te maken? Nee, deze wethouder laat zijn ambtenaren het opknappen. Schaamteloos. En nu ik toch bezig ben voorzitter, deze coalitie heeft onder de leus 'Kiezen voor Rotterdam' zichzelf een stevige bezuinigingsopgave in de organisatiekosten opgelegd van zo'n € 20 miljoen in 2023 naar zo'n € 26 miljoen in 2026. En hoera, we hebben het gerealiseerd, vertelt het college ons. Maar als de raad dan vraagt om daar dan ook verantwoording over af te leggen, worden we met een kluitje in het riet gestuurd. Er is geen centraal inzicht en het blijkt onmogelijk aan te geven of en waar de besparingen zijn geland. Voorzitter, dat moet toch iemand in de bijstand eens gaan proberen hier. Met pek en veren wordt die het stadhuis uitgejaagd. Maar dit college komt ermee weg. Schaamteloos. Voorzitter, dit is slechts een greep uit deze zeer onvoldragen begroting.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik heb de brief van de wethouder hierover ook gelezen en het stemde mij eigenlijk heel optimistisch en positief dat we inderdaad op de goede weg zitten, namelijk dat die eerste bezuinigingsronde eigenlijk best wel een soort van vloeiend binnen de... is verlopen. Dat het weinig pijn heeft gekost en dat we daarom er nog wel een schepje bovenop kunnen doen. Dus volgens mij is het juist een heel erg goed teken dat we dat doen en volgens mij heeft de wethouder ook aangegeven in zijn brief: we gaan het nu centraal monitoren, want het is een terechte vraag. Nou ja, ik zeg: het is een mooie manier om te voorkomen dat we extra moeten bezuinigen op die kostbare dingen die we in de stad wel willen behouden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen. Het is ook een feest om naar u te mogen luisteren dus dat is wederzijds, maar u moet wel even de microfoon aanzetten, want anders horen we het niet.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Het is ook echt ambtelijk, want dat moet als je het niet meer begrijpt, en dan staat er, in de aanloop naar de definitieve invulling van het programma Kiezen voor Rotterdam en daar komt ie: 'gebleken is dat clusters deze financiële opgave op het coalitieakkoord vaak hebben samengevoegd met interne opgaves en naar eigen inzicht hebben ingericht. Hierdoor is er geen centraal inzicht en is het niet mogelijk om aan te geven waar de besparingen exact zijn geland'. Waarvan akte. Oké. En dat moet dus iemand in de bijstand eens proberen. Met pek en veren word je het stadhuis uitgejaagd. Schaamteloos. Voorzitter, dit is slechts een greep uit deze zeer onvoldragen begroting. De integrale huisvestingsplannen die veel te laat zijn ingebracht, we hadden het er al over. De € 500.000,00 van Koers op de stad, complimenten aan de heer Vonk, die poogde om dat boven water te krijgen, waar het college mee sjoemelt. Het houdt maar niet op. Dit college gaat respectloos om met het belastinggeld van de Rotterdammer. Het huishoudboekje is totaal niet op orde en het ergste voorzitter, dit college lijkt totaal ongevoelig voor de kritiek vanuit de raad, de toezichthouders en zelfs vanuit de samenleving. Het ging zo bij de Voorjaarsnota, het gaat zo bij de begroting en het zal ongetwijfeld zo gaan bij de jaarrekening, want de jaarrekening, waarover de controlerend registeraccountant grote zorgen heeft geuit en gebreken constateert, het zal wat worden. Voorzitter, deze begroting rammelt aan alle kanten, zit vol met losse eindjes en is ronduit broddelwerk. Dit college heeft volkomen lak aan de raad die in zijn belangrijkste taak, het controleren van het college, op deze manier wordt belemmerd en zelfs wordt tegengewerkt. Voorzitter, mijn fractie is dan ook diep verontwaardigd. Wij hebben geen enkel vertrouwen in deze begroting en wij schamen ons diep dat dit college deze begroting zonder blikken of blozen op deze wijze naar de raad stuurt. Voorzitter, er rest mij niets anders om in de lijn met de motie van treurnis, van afkeuring en wantrouwen een nieuwe motievariant in het leven te roepen, een motie van schaamte. En dat heeft dit dictum: spreekt uit dat de gemeenteraad zijn diepe schaamte en verontwaardiging uit over de beschamende staat van de

conceptbegroting voor 2025. De raad roept het college met klem op om verantwoordelijkheid te nemen voor de ernstige schade die hiermee is toegebracht aan het vertrouwen van zowel de inwoners als de gemeenteraad van Rotterdam. Voorzitter, ik zal hem eerst even indienen. Leest u hem goed, wie weet, dames en heren, hebben we voor de toekomst een extra instrument. Voorzitter, door de gebrekkige toelichtingen, onvolledigheden en de ellenlange ontoegankelijke uitleg van de wethouder Financiën zijn moties, amendementen en tegenbegrotingen inmiddels totaal zinloos geworden. Essentiële vakinhoudelijke beleidsinformatie ontbreekt. Ik geef maar als voorbeeld dat we aanstaande dinsdag na de behandeling van de begroting nog als mosterd na de maaltijd een Cultuurplan gaan bespreken en vaststellen. Bedenkt u het eens even dames, heren. Voorzitter, er zal iets moeten veranderen. Een herziening van onze begrotingssystematiek is dringend noodzakelijk. We moeten zoeken naar de oorzaken van deze gebreken en structureel orde op zaken stellen. En vreselijk om te zeggen, maar we zouden als goed voorbeeld eens kunnen kijken naar de begrotingsaanpak van 020. Googelt u eens, prachtig om te zien. Want alleen als het college transparante, duidelijke, controleerbare informatie aan de raad verstrekt, kunnen we verder. En daarvoor heb ik ook een motie. Een motie die zoals te verwachten is bij deze wethouder Financiën een negatief advies zal krijgen. Ik meld het u maar vast. Ten slotte voorzitter, ik heb mijn betoog volledig gebruikt om het waardeloze begrotingsproces aan de kaak te stellen. Alle andere moties, amendementen en voorstellen die van groot belang zijn voor de vele oudere Rotterdammers ga ik vandaag niet indienen. Dat is parels voor de zwijnen werpen. Dit college heeft overduidelijk geen oog voor onze inhoudelijke inbreng. Het dualisme in deze gemeenteraad is namelijk dood, ik zei het vanmorgen al. Deze coalitie en dit college laten zich muilkorven en zijn in een dwangbuis geperst. Idealen en principes zijn overboord gezet vanwege het pluche. Mijn fractie krijgt dus geen cent om onze idealen te verwezenlijken. Voor de ouderen, voor armoedebestrijding, voor informele zorg. Voorzitter, ik sluit af met waar ik mee startte. Mijn moeder, die kleermaakster was, bestuurde ons gezin voortreffelijk met haar huishoudboekje uit de keukenla, terwijl mijn vader, registeraccountant van beroep nota bene, dacht de touwtjes in handen te hebben. Het kan verkeren nietwaar? Tot zover.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mevrouw Verkoelen. De heer Roskam heeft een vraag.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Even voorzitter, deze motie is een conceptmotie en dinsdag zal ik de definitieve versie met alle namen van degenen die meetekenen erop zetten.

De **VOORZITTER**. Helder. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja goed, ik heb het schaamteloze verhaal van 50PLUS even beluisterd. Schaamteloos was een beetje het toverwoord. Kijk, een verwijzing naar de begroting van Amsterdam. Dat is leuk, ik heb hem ook gezien, kunt u concreet aangeven wat er beter aan is? We hebben hier intern ook een verbetersessie gehouden. Hoe kunnen de begroting, de P&C-documenten verbeterd worden? Die sessies zijn vanuit de COR georganiseerd. Er zijn sessies gehouden: hoe kunnen we een begroting lezen, hoe moet je een Voorjaarsnota lezen? Die zijn ook georganiseerd. Ik zat erbij, ik zag u niet. Bij die laatste sessie, toen we gingen kijken hoe we de begroting kunnen verbeteren, toen was mevrouw Van Groningen erbij aanwezig in kamer 132 en de heer Biljoen. U was er niet bij. Dus ik ben een beetje klaar met dat getweet en gewauwel van u van het moet beter, het moet beter. Maar als puntje bij paaltje komt dan bent u er niet. Dus een beetje gratis iets over de schutting flikkeren, ja sorry, daar pas ik voor. Dus het schaamteloze in uw betoog, dat is uw betoog.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Eén ding is zeker, als iemand er altijd is dan is het mevrouw Verkoelen. Daarover zullen weinig twijfelen. En ik was er wel degelijk. Ik heb bij sessies gezeten waar ik geïnterviewd ben, waar ik met de griffie, samen met ambtenaren, ik heb daar meer dan een jaar aan bijgedragen om dat wel degelijk te zeggen wat ik allemaal wel en niet wilde. Dus ik weet het niet, ik heb u niet altijd gezien, nee. Misschien waren het de verkeerde, zat u bij de verkeerde sessies.

De heer **ROSKAM** (lr). Ik denk dat ik heel goed weet bij welke sessies ik zat en ik denk dat mevrouw Verkoelen meer tijd besteed heeft het afgelopen jaar aan haar eigen afsplitsing dan in het verbeteren van de P&C-documenten.

De **VOORZITTER**. Nee, nu wordt hij een beetje vilein. We houden het bij de inhoud. Aangaande de inhoud kan ik constateren dat, alhoewel mevrouw Verkoelen heeft aangegeven dat het een conceptmotie is, is het voor ons gewoon een motie die is ingediend. Die is ook voldoende ondertekend

en maakt deel uit van de beraadslagingen. Als mevrouw Verkoelen de motie wil wijzigen kan dit dinsdag inderdaad.
Mevrouw Verkoelen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 38. Motie van schaamte!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter behandeling van de conceptbegroting 2025;

constaterende dat:
- het college de conceptbegroting 2025 heeft aangeleverd met tal van fouten, onvolkomenheden en onnauwkeurigheden, waardoor de gemeenteraad deze niet betrouwbaar kan beoordelen en controleren;
- binnen het college de verantwoordelijkheid voor de voorliggende begroting wordt afgeschoven van vakwethouders naar de wethouder Financiën, die vervolgens fouten en onvolkomenheden afwijst als ambtelijke missers;

overwegende dat:
- de Gemeentewet in artikel 189, lid 2 de raad verplicht om toe te zien op een structureel en realistisch evenwicht in de begroting, wat door de gebrekkige kwaliteit van deze begroting onmogelijk wordt gemaakt;
- het vertrouwen van de raad en de inwoners van Rotterdam in het college hierdoor ernstig is beschadigd en de raad zich diep schaamt tegenover de Rotterdammers die mogen rekenen op een verantwoord en transparant beheer van belastinggeld;

spreekt uit dat:
- de gemeenteraad zijn diepe schaamte en verontwaardiging uit over de beschamende staat van de conceptbegroting voor 2025. De raad roept het college met klem op om verantwoordelijkheid te nemen voor de ernstige schade die hiermee is toegebracht aan het vertrouwen van zowel de inwoners van Rotterdam als de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Toelichting
Deze Motie van Schaamte benadrukt niet alleen de verontwaardiging van de raad over de slechte kwaliteit van de conceptbegroting 2025 maar ook het schaamtegevoel van de raad zelf richting de inwoners van Rotterdam over de door het college geleverde begroting. De motie stelt dat het college de inwoners van Rotterdam en de gemeenteraad ernstig teleurstelt door de verantwoordelijkheid af te schuiven en de begroting ondoorzichtig en gebrekkig aan te leveren en dat dit het vertrouwen van zowel de Rotterdammer als de gemeenteraad schaadt.

Motie 39. Constructieve aansporing voor een toegankelijke begroting!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter behandeling van de conceptbegroting 2025;

constaterende dat:
- de huidige opzet van de begroting zo complex is dat de raad haar wettelijke controlerende taak niet adequaat kan vervullen;
- essentiële vakinhoudelijke beleidsinformatie pas na vaststelling van de begroting wordt aangeleverd, wat een volledig en weloverwogen oordeel door de raad bemoeilijkt;
- de technische en ontoegankelijke uitleg van begrotingsfouten effectieve verantwoording en controle belemmert;

overwegende dat:

- de Gemeentewet artikel 189, lid 2 de raad opdraagt om toe te zien op een structureel en realistisch evenwicht in de begroting en op rechtmatige besteding van publieke middelen en dat de huidige opzet dit bemoeilijkt;
- een toegankelijke, helder gestructureerde en begrijpelijke begroting essentieel is om te waarborgen dat financiële middelen effectief en volgens afspraken worden ingezet;

verzoekt het college:
- orde op zaken te stelen, op zoek te gaan naar de oorzaak van omissies, volledige verantwoordelijkheid te nemen voor het begrotingsproces en met onmiddellijke ingang zorg te dragen voor een duidelijke, controleerbare, correcte en volledige weergave van de financiële situatie van de stad, volgens geldende wetgeving en verordeningen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen

Toelichting
Deze motie benadrukt de noodzaak van een transparante en begrijpelijke begroting, zodat de gemeenteraad haar controlerende taak effectief kan uitvoeren, zoals vereist door de Gemeentewet. De huidige opzet en de late aanlevering van beleidsinformatie belemmert de raad hierin. Een toegankelijke begrotingsstructuur (zoals de voormalige Kadernota/brief) en tijdige informatievoorziening bevorderen een betrouwbaar en effectief begrotingsproces, wat in het belang is van zowel de raad als de inwoners van Rotterdam.

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ik dank u voor uw aandacht.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu door met de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, de heer Ceulemans zei het vanochtend al, een debat over de begroting is ook een beetje een algemene beschouwing, en zoals wel vaker was ik het weer eens roerend met de heer Ceulemans eens. Dus ik zal een beetje beschouwend beginnen, om daarna een aantal punten in de begroting aan te stippen. Voorzitter, tegen de donkere achtergrond van de Amerikaanse verkiezingen en de uitslag deze week leek het mij passend om juist nu voormalig Amerikaans president Barack Obama te citeren over hoop. Hij zegt, vrij vertaald: hoop is geen blind optimisme dat het wel goed komt. Hoop is de kracht in ons die ons er steeds weer van overtuigt dat ondanks alle tegendeel er een betere wereld in het verschiet ligt. En die hoop geeft ons de moed om ons ernaar uit te strekken, ervoor te werken en ervoor te strijden. Wij mensen die niet tevreden zijn met de wereld zoals die is, maar die de moed hebben om de wereld te veranderen naar hoe die zou moeten zijn. Voorzitter, onze stad snakt naar die hoop. Maar waar vind je die als je in Rotterdam om je heen kijkt? Tegen de achtergrond van een groeiend antisemitisme, groter dan ooit sinds de Tweede Wereldoorlog, leek het mij passend om juist nu de boodschap van de Joodse rabbijn Jonathan Sacks te citeren, als hij schrijft over een politiek van hoop. Hij zegt: De afgelopen vijftig jaar heeft het denkbeeld postgevat en is uitgedragen door politici aan de linker- en de rechterzijde, dat de samenleving gedragen wordt door twee instituten, de markt en de overheid, het huis van respectievelijk het individu en de staat. Dit heeft geleid tot de afbraak van een derde groep instituten, die van de familie en de gemeenschap, de plekken waar we onze identiteit vinden, betekenis, veiligheid en vertrouwen. Precies daar voorzitter, precies daar is de hoop te vinden. Een politiek van hoop is dan ook een politiek die bijdraagt aan herstel en bloei van de families en gemeenschappen in de stad. Die mensen aanmoedigt en steunt die er voor elkaar willen zijn en door te delen ook genoeg overhouden voor de mensen die de meest basale voorzieningen moeten missen, zoals eten, kleding en onderdak. Het is het antwoord op een politiek van angst die erop gericht is om te houden wat je hebt en gericht op de repressie richting mensen die jouw bezit bedreigen. Onze stad snakt naar die hoop, snakt naar het leven in gemeenschap waarin gedeeld en uitgedeeld wordt. En een politiek van hoop is een politiek die juist daarop inzet. En dan in mijn inleiding op de begroting nog een laatste, derde notie. Gisteren was het in de protestantse traditie Dankdag, een dag waar je even wordt stilgezet en uitgedaagd om te kijken naar al die dingen waar je dankbaar voor mag zijn. Niet tevreden of trots, maar dankbaar. En toegegeven, het ene jaar is dat het gemakkelijker dan het andere jaar, maar elk jaar lukt dat. En juist die dankbaarheid is nodig om de

moed erin te houden en de hoop levend. Om na zo'n dag weer er vol voor te gaan de wereld te veranderen naar hoe die zou moeten zijn. En voorzitter, ook als wij kijken naar deze begroting die als voorstel voorligt, is er zoveel om dankbaar voor te zijn. Want we zijn rijk, dat wil zeggen: wat is ons veel toevertrouwd om het goede mee te doen. Wat hebben we veel gekregen om met elkaar het goede leven te kunnen vieren en een vangnet te zijn voor mensen die daar nog buiten staan. Dank past dus ook aan dit college. Alle wethouders hebben daaraan bijgedragen. En aan de ambtenaren om dit complexe proces van begroten weer te doorlopen en de conceptbegroting weer op te leveren. En dank aan alle fractiemedewerkers, burgerleden en raadsleden die daar vervolgens hun tanden weer op konden stukbijten. Dankbaar voor extra investeringen in woningen, ook woningen voor kwetsbare doelgroepen. De opvang voor Oost-Europeanen, hulp aan mensen om uit de bijstand naar werk te komen, investering in een autoluwere stad. Dank voor de hulp aan mensen die in een schuldenmoeras zitten. Een brede culturele programmering. Behoud van de kinderburgemeester. Te veel om op te noemen. Als dankbare en hoopvolle partij zijn we ook kritisch. De totale informatielawine maakt het kunnen uitvoeren van onze controlerende taak wel ingewikkeld en ik sluit me dan ook wel deels aan bij de kritische opmerking die mevrouw Verkoelen daarover heeft gemaakt. Ons voorstel zou zijn om blijvend met elkaar in gesprek te gaan over hoe we dat kunnen verbeteren. Ik ben benieuwd naar de reactie van de wethouder daarop. Ook hebben we ons gestoord aan de fouten die er in deze begroting zaten, waar we een aantal keren ook op stukgelopen zijn. Maar goed, daar is wat mij betreft in de commissie ook genoeg over gezegd. Terug naar de hoop. Die ligt in families en gemeenschappen, in mensen die om elkaar geven en met elkaar delen. En dat brengt ons tot de grootste fout in de politieke keuzes van dit college, de bezuinigingen op preventie, het desinvesteren in de samenleving. En hoewel er meer punten zijn, zoals het stopzetten van het WMO-preventiebudget en het sluiten van buurtsteunpunten, ook een perfect voorbeeld van preventie, focussen we ons nu op de mentoringprogramma van Stichting Big Friends, Stichting B For You, Stichting Present, NL Cares en UVV. Ik breng ook graag de petitie nog even in herinnering die vanochtend aan de raad is aangeboden. Het is gemakkelijk, gebrek aan visie en desastreus. Niet alleen voor deze organisaties, maar ook vanwege het signaal dat je hiermee afgeeft aan de hele stad. Het sociaal weefsel van onze stad kan de redding zijn voor veel uitdagingen waar we voor staan. Ik noem de stijgende zorgkosten, armoede, gebrek aan vertrouwen, toenemende eenzaamheid en afnemende mentale gezondheid, met name onder jongeren. En in plaats van investeren gaan we daarop bezuinigen. U kunt nog vele miljoenen extra investeren in Museum Boijmans Van Beuningen en andere projecten om onze stad te verfraaien, maar dit college en deze coalitie zullen met dergelijke maatregelen de boeken ingaan als de partijen die de Rotterdammer en met name de kwetsbare Rotterdammer in de kou laten staan. We dienen straks aan het einde dan ook een motie in 'Red de sociale initiatieven', met als dekking de veelbesproken toeristenbelasting. En ik heb nog geen inhoudelijk argument tegen een minimale verhoging. Het gaat in dit geval om 1,5%, en die is voldoende om deze organisaties te redden. Het is een politieke keuze en die maken wij vandaag en dinsdag. Maar mocht dit college en daarmee de coalitiepartijen en dus een meerderheid van de raad daar niet aan willen, dan moeten we in ieder geval een ordentelijke afbouwregeling geven aan de organisaties die nu als een baksteen worden gedumpt. Kan de wethouder aangeven of er een stevige, royale afbouwregeling is voor deze organisaties die al zo lang veel, goed werk voor ons hebben gedaan? En of de excuses die aan ons gemaakt zijn, naar aanleiding van de fout in de subsidielijst, maar het raakt ons niet, ook gemaakt zijn aan de organisaties die het daadwerkelijk treft en die het zeer heeft geraakt? En als we het dan toch hebben over organisaties die door dit college en de coalitie ten grave worden gedragen, is het maar een kleine stap naar de Unie Van Vrijwilligers. Het college heeft met wat kasschuiven even € 0,5 miljoen gevonden om de UVV in leven te houden. Maar klopt het, een vraag aan de wethouder, dat voor het college het uitgangspunt is dat de UVV slechts nog één jaar bestaat en dan alsnog de subsidie definitief kwijtraakt? In dat geval is die redding niet meer dan het verlengen van een sterfhuis. En bent u het met ons eens dat je een organisatie niet een perspectief van slechts één jaar kunt voorhouden? Ik hoor het graag. Over de LVV is het al veel gegaan en we gaan het er dinsdag inhoudelijk over hebben. We zijn benieuwd naar de laatste stand van zaken en blijven hoopvol dat ondanks alle tegenwerking er straks ook in Rotterdam een structurele opvangvoorziening is waar ook ongedocumenteerden worden opgevangen, in ieder geval die mensen die ziek zijn en mensen die aantoonbaar niet uitzetbaar zijn, en dat we daarvoor ruimte creëren in deze begroting, nu of bij de Voorjaarsnota. Uiteraard steunen we het amendement van GroenLinks op dat punt. Voorzitter, een ander punt maar wel vol op het thema gemeenschappen, parkeren voor religieuze instellingen zoals kerken en moskeeën. Vorig jaar heeft de raad op ons voorstel een korting van 75% vastgesteld om deze, toch al vaak kwetsbare gemeenschappen die daar hard mee worden getroffen, te compenseren. Zo verzachten we de parkeerpijn voor vrijwilligers die zich belangeloos inzetten voor de samenleving en hun werk in een

aantal gevallen niet zonder auto kunnen doen. Met deze motie, die ik zo dadelijk ga indienen, vraag ik om de huidige kortingspercentages te handhaven met als dekking de onderbesteding op het lopende jaar. Dat wordt de motie 'Parkeren voor religieuze instellingen verlengd'. Voorzitter, om mijn bijdrage knallend af te sluiten en ook een beetje feestelijk, een motie over de vuurwerkshows en een poging om de centrale vuurwerkshows te behouden en met name de vuurwerkshow bij de Erasmusbrug. De motie luidt 'Laat het vuurwerk niet met een sisser aflopen'. En voorzitter, dan echt tot slot, hoop is wat onze stad nodig heeft. En een hoopvolle politiek is een politiek die investeert in die plekken waar hoop te vinden is, in gezonde gemeenschappen die de hoop, het geloof en de liefde koesteren. Die maken en die dragen de stad. Daar vinden wij onze identiteit, onze betekenis, veiligheid en vertrouwen. En de begroting moet echt op een aantal punten anders om te laten zien dat het ons allemaal daarom gaat. En dan nog dwingen we de vruchten ervan niet af. Die worden ons gegeven. En daarom eindig ik met de woorden over de begroting die we dinsdag gaan vaststellen op hoop van zegen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen heeft nog een vraag.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, de woorden van de heer Vonk hebben mij geïnspireerd, en de heer Vonk weet, ik ben niet van protestantse huize, maar hij heeft mij er af en toe in onderwezen buiten de orde van deze raad, en hij is één iemand vergeten te danken, en dat zal ik dan maar op mij nemen. Hij weet dat ik ook deze mening heb. En dit is niet voor de sier, namelijk dat ik van mening ben dat de heer Vonk vorig jaar de prijs voor beste politicus van Rotterdam had moeten winnen, met alle respect voor de winnaar die dat vorig jaar heeft gewonnen, maar daarom is het dat ik toch vind dat ik de heer Vonk mag danken voor zijn oppositierol die hij inneemt, omdat ik vind dat hij dat op een zeer goede manier doet, geïnspireerd door uw eigen woorden. Dus misschien dat u er niet op zit te wachten, maar bij dezen.

De **VOORZITTER**. Mooi, dank. Ik weet niet of de heer Vonk hier nog iets aan toe te voegen heeft. Zo ja, dan heeft hij die kans.

De heer **VONK** (cu). Nee voorzitter, ik ontvang deze complimenten met dank. Ik word er een beetje verlegen van, maar dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende moties en amendementen ingediend.

Motie 40. Langer parkeren met 75% korting voor religieuze instellingen en sportverenigingen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van de Begroting 2025;

constaterende dat:
- religieuze instellingen en sportverenigingen sinds medio 2024 gebruik kunnen maken van de regeling Maatwerk parkeren om gefaseerd in te groeien in betaald parkeren in Rotterdam, waarbinnen hun vrijwilligers onder bepaalde voorwaarden korting kunnen krijgen op parkeerkosten, namelijk 75% in 2024 en 50% in 2025;
- uit de integrale veegbrief blijkt dat de voor de regeling Maatwerk parkeren gealloceerde middelen in 2024 vooralsnog slechts beperkt worden aangesproken;

overwegende dat:
- vrijwilligers van religieuze instellingen en sportverenigingen een belangrijke rol spelen in de Rotterdamse samenleving en onze steun verdienen;
- de regeling Maatwerk parkeren de stijgende lasten voor religieuze instellingen en sportverenigingen in belangrijke mate verlicht en er tevens voor zorgt dat parkeerknelpunten in Rotterdam worden aangepakt;
- op basis van de voorziene onderuitputting van de regeling Maatwerk parkeren in 2024, de verwachting gerechtvaardigd is dat ook in 2025 sprake zal zijn van onderuitputting;
- deze verwachte onderuitputting in 2025 redelijkerwijs ruimte geeft om het kortingspercentage voor religieuze instellingen en sportverenigingen ook in 2025 op het peil van 75 te houden;

verzoekt het college:

- het kortingstarief zoals vastgelegd in de regeling Maatwerk parkeren ook in 2025 te handhaven op 75% voor religieuze instellingen en sportverenigingen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, S.J.C. Becker en E. Rehim Zadeh

Motie 41. Laat het vuurwerk niet met een sisser aflopen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de begroting 2025;

constaterende dat:
- bezuinigingen binnen het programma Cultuur betekenen dat er per 2025 gestopt wordt met jaarlijkse vuurwerkshows in Rotterdam;

overwegende dat:
- jaarlijkse vuurwerkshows cruciaal zijn met het oog op het draagvlak voor en het handhaven van het verbod op gebruik van consumentenvuurwerk tijdens de jaarwisseling;

verzoekt het college:
- een onderzoek in te stellen naar betaalbare alternatieven voor centrale vuurwerkshows per oudjaar 2025, waarbij onder meer wordt gekeken naar goedkopere invullingsmogelijkheden, minder locaties en andere financieringsmogelijkheden;
- hierover voorafgaand aan de behandeling van de Voorjaarsnota 2025 te rapporteren aan de raad;
- in voorkomend geval, als in de Jaarstukken 2024 sprake is van tenminste € 800.000,00 onderuitputting binnen het programma Cultuur, deze middelen te reserveren voor eenmalige voorzetting van het Nationale Vuurwerk bij de Erasmusbrug in 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk

Amendement E. Red sociale initiatieven, investeer in de Rotterdamse samenleving

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de tweede herziening van de begroting 2024 en de begroting 2025;

besluit de tabel bij punt 2 van het ontwerpbesluit:

Overzicht van baten en lasten programma conform BBV	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Belastingen					
Baten exclusief reserves	391.198	404.371	407.985	411.928	415.599
Lasten exclusief reserves	-16.078	-19.316	-15.803	-15.814	-14.045
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	2.620	7.706	4.180	1.179	0
Vrijval reserves	0	0	0	0	0
Saldo belastingen	**377.740**	**392.761**	**396.363**	**397.294**	**401.554**
Zorg, welzijn en wijkteams					
Baten exclusief reserves	106.470	115.257	140.490	121.385	121.385
Lasten exclusief reserves	-1.095.695	-1.116.882	-1.042.597	-978.677	-972.248
Toevoeging reserves	-13.300	-10.000	-10.000	0	0
Onttrekking reserves	37.024	11.021	11.239	0	0
Vrijval reserves	0	0	0	0	0
Saldo Zorg, welzijn en wijkteams	**-965.500**	**-1.000.604**	**-900.869**	**-857.293**	**-850.863**

te wijzigen in:

Overzicht van baten en lasten programma conform BBV	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Belastingen					
Baten exclusief reserves	391.198	408.083	411.697	415.640	419.311
Lasten exclusief reserves	-16.078	-19.316	-15.803	-15.814	-14.045
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	2.620	7.706	4.180	1.179	0
Vrijval reserves	0	0	0	0	0
Saldo belastingen	**377.740**	**396.473**	**400.075**	**401.006**	**405.266**
Zorg, welzijn en wijkteams					
Baten exclusief reserves	106.470	115.257	140.490	121.385	121.385
Lasten exclusief reserves	-1.095.695	-1.120.594	-1.046.309	-982.389	-975.960
Toevoeging reserves	-13.300	-10.000	-10.000	0	0
Onttrekking reserves	37.024	11.021	11.239	0	0
Vrijval reserves	0	0	0	0	0
Saldo Zorg, welzijn en wijkteams	**-965.500**	**-1.004.316**	**-904.581**	**-861.005**	**-854.575**

w.g. T.J. Vonk, T. Kind en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Toelichting
De voorgestelde bezuinigingen op de Rotterdamse samenleving landen bij kwetsbare Rotterdammers en hun stadsgenoten die zich belangeloos voor hen inzetten. Zo ondergraven deze bezuinigingen preventie als belangrijke pijler van het collegebeleid om de zorgkosten structureel te beteugelen. Dit amendement voegt daarom, per 2025, structureel € 3.712.000,00 toe aan het programma Zorg, welzijn en wijkteams om een aantal bezuinigingen zoals op 'Stevige Start', Mentoringsubsidies Jeugd, Stichting NL Cares, Stichting Present, Unie Van Vrijwilligers (UVV) niet te laten plaatsvinden. Sterker nog, door deze toevoeging ontstaat er ruimte om binnen het programma juist extra middelen in te zetten voor preventie. Deze ramingsbijstellingen worden gedekt door de logiesbelasting, per 2025, structureel te verhogen met 1,5%-punt à € 3.712.000,00 dus tot 8%. In de beleidsregels van de beleidsnota Investeringen Rotterdam 2020 is vastgelegd dat 1/3e deel van de groei van algemene dekkingsmiddelen wordt ingezet voor nieuwe investeringen, maar dat hier ook van afgeweken kan worden. Dat deze middelen ingezet worden voor preventie, wat een belangrijke pijler is van het collegebeleid om de zorgkosten structureel te beteugelen, is motivatie om hiervan af te wijken.

Amendement F. Geen extra lasten voor Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de belastingverordeningen;

besluit artikel 5 van Verordening logiesbelasting 2025:

"Het tarief bedraagt 6,5% van de in artikel 4 bedoelde vergoeding."

te wijzigen in:

"Het tarief bedraagt 8% van de in artikel 4 bedoelde vergoeding."

w.g. T.J. Vonk, T. Kind en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Toelichting
Dit amendement stelt voor om de logiesbelasting, per 2025, structureel te verhogen met 1,5%-punt tot 8%. Deze verhoging levert € 3.712.000,00 op aan extra baten, deze middelen dienen toegevoegd te worden aan het programma Zorg, welzijn en wijkteams. In de beleidsregels van de beleidsnota Investeringen Rotterdam 2020 is vastgelegd dat 1/3^{e} deel van de groei van algemene dekkingsmiddelen wordt ingezet voor nieuwe investeringen, maar dat hier gemotiveerd van afgeweken kan worden. Dat deze middelen ingezet worden voor preventie, wat een belangrijke pijler is van het collegebeleid om de zorgkosten structureel te beteugelen, is wat de indieners betreft een goede motivering om hiervan af te wijken. Zo kan er blijvend ingezet worden op preventie, zonder dat

er extra lasten bij de Rotterdammers worden neergelegd. De bedragen binnen de begroting komen er dan als volgt uit te zien:

Overzicht van baten en lasten programma conform BBV	Begroting 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Belastingen					
Baten exclusief reserves	391.198	408.083	411.697	415.640	419.311
Lasten exclusief reserves	-16.078	-19.316	-15.803	-15.814	-14.045
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	2.620	7.706	4.180	1.179	0
Vrijval reserves	0	0	0	0	0
Saldo belastingen	**377.740**	**396.473**	**400.075**	**401.006**	**405.266**
Zorg, welzijn en wijkteams					
Baten exclusief reserves	106.470	115.257	140.490	121.385	121.385
Lasten exclusief reserves	-1.095.695	-1.120.594	-1.046.309	-982.389	-975.960
Toevoeging reserves	-13.300	-10.000	-10.000	0	0
Onttrekking reserves	37.024	11.021	11.239	0	0
Vrijval reserves	0	0	0	0	0
Saldo Zorg, welzijn en wijkteams	**-965.500**	**-1.004.316**	**-904.581**	**-861.005**	**-854.575**

De moties en amendementen zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan vraag ik de heer Coşkun. Hij staat al klaar en kan meteen door.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, na de mooie woorden van mevrouw Maassen is er natuurlijk weer alle hoop in deze zaal teruggekeerd. Voorzitter, toen Erasmus hier ruim vijfhonderd geleden rondliep, waren het roerige tijden in Europa en toch hield hij de moed erin. En ruim een week geleden vereerde u hier in de Burgerzaal de moderne filosoof en humorist Arjen Lubach met de Lof der Zotheidspeld. Voorzitter, toen ik 58 jaar geleden politiek ontwaakte, waren het ook roerige tijden en hadden we Wim T. Schippers om de somberheid te relativeren met bijvoorbeeld het beroemde lied van Barend Servet: 'Waar moet dat heen, hoe zal dat gaan, waar komt die rotzooi toch vandaan? Wat moeten wij met ons bestaan? De wereld is nog niet vergaan', aldus Barend Servet, vijftig jaar geleden. Waar moet dat heen voorzitter? Dat is de hamvraag die ons politici voortdurend bezighoudt en in de begroting 2025 van de gemeente Rotterdam vinden we helaas weinig antwoorden. Alle lof voor de ambtenaren die alles weer netjes hebben opgeschreven en in tabellen hebben verwerkt. Bedankt. Aan jullie ligt het niet, keurig gedaan. Wij politici zijn verantwoordelijk voor de inhoudelijke keuzes, niet de ambtenaren. Het kan zoveel beter, waarom doen we dat dan niet? Neem de geopolitiek. Regeren is vooruitzien, maar daar vind ik niets van terug in onze begroting. Een slimme meid is op haar toekomst voorbereid, stond vroeger overal in mijn jeugd te lezen. Maar voorzitter, zijn we voorbereid op de toekomst? De wereld is nog niet vergaan, ook niet na de overwinning van Trump, maar onlangs spraken collega's Bokhove en Kind en ik met de leiding van het Havenbedrijf, en zij vertelden ons dat de bedrijven in de haven zich voorbereiden op een Russische aanval, niet zozeer met raketten maar wel met sabotage. Wat gebeurt er met bedrijven als de elektriciteit bijvoorbeeld dertig dagen uitvalt? Een goede vraag, heeft ons college zich dat ook wel eens afgevraagd en waar vinden we in onze begroting de voorzorgsmaatregelen voor als de vijand hier toeslaat? Kan de burgemeester ons inzicht geven hoe de stad Rotterdam en de gemeente zelf zich voorbereiden op grootschalige sabotage? Kijk, dat we niet erg waren voorbereid op een pandemie als corona was in 2020 nog te verdedigen. Maar de oorlog in Oekraïne duurt nu al duizend dagen, die in Syrië al zeker twaalf jaar en vrede in Palestina is verder weg dan ooit. Om over Jemen en andere landen nog maar te zwijgen. Naast de mensen die vluchten voor bommen en granaten brengt dat ook andere zaken naar onze stad. Hoe zijn we daarop voorbereid? De SP wil geen zichzelf vervullende voorspelling rondom oorlog, maar wel serieuze aandacht vanwege serieuze wereldproblemen. Nog beter zou zijn als Rotterdam actief een rol zou pakken in de vredesbeweging. Cocaïnebestrijding in Colombia is leuk, in het kader van the war on drugs, maar een bescheiden rol spelen om vrede te bevorderen lijkt mij belangrijker, al was het maar vanwege ons eigen lijfsbehoud. De SP wil niet meegezogen worden in de oorlogsretoriek. Oorlog kent slechts verliezers en alleen de wapenindustrie spint er garen bij. Helaas is er over twee weken weer zo'n wapenbeurs in ons Ahoy. Dat zou verboden moeten worden. Is wethouder Simons, als wethouder Economie, bereid om met Ahoy het gesprek aan te gaan dat we liever een vredesbeurs dan een

wapenbeurs willen in onze gebouwen? En dan de nationale politiek voorzitter. Waar moet dat heen, hoe zal dat gaan, waar komt die rotzooi toch vandaan? Een feest is het niet, daar in Den Haag. De spreidingswet is nog steeds van kracht, maar wordt misschien afgeschaft. Kan wethouder Achbar ons onderhand duidelijk maken wat de consequenties zijn voor de begroting 2025 als we de Spreidingswet uitvoeren en wat als we die niet uitvoeren? En ook die mensen zijn geen postpakketjes wethouder. De kosten voor zorg en welzijn en de wijkteams maken inmiddels 23% uit van onze begroting en bedragen meer dan € 1,1 miljard. Landelijk is er veel ophef vanwege allerlei criminele elementen die zich meester maken van de zorgmiljarden en niet alleen fraude plegen, maar er ook nog eens de oorzaak van zijn dat kwetsbare mensen niet de echte zorg krijgen die ze nodig hebben. Volgens bronnen en de politie zou het mogelijk om 10% gaan van de totale zorgkosten. Een vraag aan wethouder Buijt is dan ook: is er enig inzicht om hoeveel mogelijk crimineel frauduleus geld het in Rotterdam gaat? Als het hier ook 10% is, dan gaat het om meer dan € 100 miljoen. Hoeveel zicht hebben we op de werkelijke kwaliteit en inzet van de door ons ingehuurde zorgaanbieders, hoeveel zicht op de vele zzp'ers en uitzendbureaus waaronder dus de kwakzalvers met valse diploma's? Heeft de wethouder enig plan om de perverse prikkels uit de markt voor zorg te halen? De SP is voor een nationaal zorgfonds en een eigen gemeentelijke afdeling die, net als in Denemarken, de hele keten voor haar rekening neemt, van de wijkteams tot de thuiszorg tot de meer complexe zorg en zelfs tot de ziekenhuizen, ook al zou je dat ook regionaal of provinciaal kunnen doen. Meer zorg dus en minder markt. Als we ergens zien dat dit systeem niet houdbaar is, dan is het bij zorg en welzijn. Daarom nog een vraag aan wethouder Achbar. Hoe komt het dat het nergens lukt om sociale initiatieven uit de wijk aanspraak te laten maken op de Right to Challenge-gelden in de budgetten van de grote welzijnsaanbieders? Wanneer komt hier de wijk aan zet? Die vraag kan ook collega Simons misschien beantwoorden. Het toeslagenschandaal is inmiddels verworden tot een herstelschandaal, aldus onze Rotterdamse ombudsvrouwen. Wethouder Mohamed-Hoesein is net even van haar plaats, maar ik zou haar willen vragen: wat is het perspectief voor de duizenden Rotterdamse slachtoffers en hun kinderen? Kunnen we het echt niet waarmaken dat het in 2026 echt is afgelopen en gerepareerd? Wat voor begrotingsbudget hebt u nodig? Daar zou ik het debat over willen hebben. Dinsdag gaan we het ook over cultuur hebben, maar de vraag aan wethouder Kasmi is dan wel: zijn er in de meerjarenbegroting extra gelden gereserveerd voor dat ecosysteem voor cultuur? Zijn er al verschuivingen ingeboekt vanuit zorg of vastgoed of onderwijs naar cultuur? Wanneer krijgen we daar inzicht in? Voor veel mensen is het gebrek aan een eigen huis, een eigen thuis het grootste probleem. De beloofde druppels op de gloeiende plaat door nieuwbouwwoningen worden bij lange na niet gehaald en de 'parijsisering' van Rotterdam gaat al 25 jaar door. Hier mogen arbeiders wel bouwen, maar niet wonen. Ze worden letterlijk verwezen naar Schiedam of het eindpunt van metro De Akkers in Spijkenisse. Een vraag aan wethouder Zeegers is dan ook: bent u bereid om een pilot te starten op een volgend vrijkomend stuk grond van de gemeente Rotterdam, bijvoorbeeld op de grond die straks vrijkomt aan de Maashaven bij dat mislukte attractiepark? Dus dat u dan tegen projectontwikkelaars zegt: hier kunnen meer dan honderd woningen komen in een parkachtige omgeving aan de rivier, maar daarvan moet minimaal 40% sociaal zijn en 40% midden, want anders is het een slecht plan. En als de markt van die projectontwikkelaars dat niet kan, dat u dan zelf met een eigen gemeentelijk woningbedrijf de handschoen oppakt en dat plan gaat maken? We konden dat honderd jaar geleden met onze prachtige tuinwijken als Vreewijk, Heijplaat en Bloemhof et cetera. In Wenen kunnen ze het nu nog steeds, waarom zou Rotterdam dat niet kunnen, wethouder Zeegers? En dan het openbaar vervoer. De regering gaat dat afknijpen, maar de SP wil juist meer. Wij willen een fijnmazig en goed en goedkoop net van bussen, trams en metro. Onze SP-jongeren voeren actie voor terugkeer van de BOB-bus en hebben wethouder Lansink-Bastemeijer daarvoor kortgeleden een gouden ticket overhandigd bij de door hen ontworpen nieuwe BOB-bushalte. Hebt u dat al aangekaart bij de MRDH, wethouder? En zo ja, kunnen we ook niet meteen doorgaan met een nachtmetro? Blijft er nog een vraag aan wethouder Struijvenberg. Als ik de meerjarenbegroting mag geloven, dan dalen onze reserves nauwelijks de komende jaren. Er wordt flink gebedeld in Den Haag door uw collega's, maar is daar dan nooit de reactie: maak eerst uw reserves maar eens op? Zeggen ze dat in Den Haag nooit tegen u of uw collega's? Voorzitter, de SP heeft nog ontzettend veel meer vragen aan u en aan alle wethouders, maar slechts beperkte tijd. Het hele begrotingsdebat in de commissies was dit jaar erg mat. Dat kwam omdat veel debat al voortijdig werd gevoerd en gevloerd bij de Voorjaarsnota, die eigenlijk een kaderbrief van hooguit tien tot vijftien kantjes had moeten zijn. Een Voorjaarsnota gebaseerd op de cijfers van maart staat een echt begrotingsdebat in november vandaag in de weg. Dat kan en moet anders. Als ik goed ben ingelicht, wordt er door de COR aan gewerkt om te zorgen dat het in 2025 weer gaat zoals vroeger. Dus een echte kaderbrief op hoofdlijnen in juni en een gedetailleerde begroting in november. Maar het is wel jammer dat we juist nu zo'n ambitieloze begroting hebben, een begroting waarin schraalhans meester

is. Nu, na tweeënhalf jaar, is deze raad juist ingewerkt en kunnen we echt iets gaan produceren voor de stad. Volgend jaar krijgen we sowieso een beleidsarme begroting vanwege de aankomende raadsverkiezingen en zijn velen hier al afgehaakt omdat ze toch niet doorgaan of in concurrentie zijn met fractiegenoten voor een mooie verkiesbare plaats op de kandidatenlijst van hun partij. Daarom voorzitter, een laatste oproep aan al mijn collega's in deze zaal. Juist in 2025 kunnen we nog iets moois neerzetten. Juist in 2025 kan ieder van ons en kunnen wij allen samen het verschil maken voor Rotterdam en de Rotterdammers. Laten we ophouden met dat Haagse spelletje van oppositie en coalitie. Samen staan we sterk, sterker door strijd voor Rotterdam. De wereld is nog niet vergaan. En tot slot voorzitter, omdat ik wel van gedichten houd, nog een paar zinnen uit dat lied van Barend Servet: 'Och, zal de mensheid ooit eens leren te leven zonder bruut geweld? Zullen wij dan ooit waarderen wat onze schepper heeft besteld? Waar moet dat heen, hoe zal dat gaan, waar komt die rotzooi toch vandaan? Wat moeten wij met ons bestaan? De wereld is nog niet vergaan.'

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. O, wacht mijnheer Coşkun. Mevrouw Van Groningen wilde nog een vraag stellen. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik weet dat de heer Coşkun van praten houdt, dus ik dacht: ik zal hem nog even een vraag stellen. Ik begreep net dat u de wethouder heeft gevraagd om de wapenbeurs die hier over twee weken georganiseerd wordt te boycotten. Mag ik u in herinnering brengen dat wij op ons eigen continent momenteel een oorlog hebben, namelijk die van Oekraïne? En wellicht wist u dat niet, maar ik denk dat zonder wapens, Oekraïne al lang van de kaart was geveegd door Rusland. En ik denk ook dat het naïef is om te denken dat wij alleen maar in vrede en zonder wapens dit geschil kunnen beslechten. Dus ik wil eigenlijk een vraag aan u stellen en die is als volgt: vindt u het belangrijk dat wij ons als Nederland kunnen verdedigen?

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, de SP is altijd voor een goede defensie geweest, maar wij zien niet het nut ervan in om steden plat te gooien zoals dat gebeurt in Oekraïne, elke dag weer. Dus dat is echt nog iets anders dan het vuurwerk van de heer Vonk. Daar wordt echt alles vernietigd, totale verschroeide-aarde-tactiek. Aan beide kanten overigens. Wij denken dat met vrede bevorderen we verder komen. Oorlog kent slechts verliezers. Dat zou u toch ook moeten weten mevrouw Van Groningen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, het gaat mij erom of je het belangrijk vindt dat wij als Nederland onszelf kunnen verdedigen. En daar heb je dus ook wapens voor nodig en een beurs, waar heel veel partijen samenkomen om te laten zien: wat zijn de nieuwste technologieën en op wat voor manier kunnen wij ons eigen grondgebied beveiligen? Hoe kunnen wij ons als Europa beveiligen? Hoe kijkt u daarnaar?

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Nou, die wapenbeurs gaat over de internationale particuliere bedrijven die nu miljarden in hun zak steken. Twee, drie jaar geleden ging iedereen juichen omdat Duitsland € 100 miljard extra aan bewapening zou doen, terwijl daarvoor iedereen ervan zou schrikken. We moeten die weg niet op. Wij pleiten voor, Nederland is er ook om beroemd, met het Internationaal Gerechtshof, het Vredespaleis, daar ligt onze kracht en niet in een wapenbeurs in Ahoy waar alleen de verkeerde mensen hun zakken vullen, waaronder de miljardairs die nu weer in Amerika gewonnen hebben.

De **VOORZITTER**. Tot slot mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, ik hoor weer dat het kapitalisme hier de entree maakt via de SP. Waar het mij om gaat is dat ook een defensiemacht gewoon wapens moet inkopen. Die wil ook in contact staan met al die bedrijven die de nieuwste technologieën hebben. Waarom? Omdat wij ons als land moeten beschermen. Defensie is cruciaal, zeker nu, zeker met alle ontwikkelingen in de wereld. Dus jammer dat dit uw antwoord is. Wij zijn in ieder geval voor deze beurs en voor het beschermen van ons land.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, wij denken dat zelfverdediging er op een heel andere manier uitziet dan met al die drones en die raketten en wat er allemaal gebeurt. Niet alleen in Oekraïne, ook helaas op heel veel andere plekken in deze wereld. Wij zouden een heel andere weg kiezen, dus wij zijn als socialisten, internationalisten en voor internationale vrede. Er zijn goede voorbeelden van, van Obama tot Gandhi tot noem allemaal maar op.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn krijgt het woord. De heer Soytekin had nog iets.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja, van de administratieve orde voorzitter. Dan kan de heer Segers-Hoogendoorn zich ook wat rustiger voorbereiden. Ik heb twee moties. Eén gewijzigde motie, dat is motie 36, 'Buddy voor startende ondernemers', en ook een medeondertekenaar, Leefbaar Rotterdam, en ook nog een motie met alleen een medeondertekenaar in de vorm van D66, 'Erken de gastarbeider'. Motie 35 en 36 dus, waarbij motie 36 gewijzigd is.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin heeft de volgende moties ingediend.

Motie 35. Erken de gastarbeider

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van 6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4;

constaterende dat:
- in het Actieplan 'Samenleven in één stad 2024-2027' wordt gesproken over het delen van kennis en initiatieven die het historisch bewustzijn vergroten van de migratiegeschiedenis van 'gastarbeiders';
- er vanaf de jaren '60 grote groepen gastarbeiders naar Nederland zijn gekomen en geholpen hebben in de wederopbouw van ons land;

overwegende dat:
- het vergroten van het bewustzijn over de migratiegeschiedenis van 'gastarbeiders' van groot belang is;
- de gastarbeidersgeneratie veel heeft betekend voor de wederopbouw in de tweede helft van de vorige eeuw;
- het zestigjarige jubileum van Turkse gastarbeiders in Nederland een mooie mogelijkheid biedt om een bijdrage te leveren aan het bewustzijn over deze geschiedenis;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met het migratiemuseum, dat in het voorjaar van 2025 opengaat, om in de inrichting, collecties, evenementen en communicatie specifiek aandacht te besteden aan de rol van gastarbeiders binnen de Rotterdamse migratiegeschiedenis;
- op de samenlevingskalender de rol van de gastarbeiders toe te voegen bij '18 december - Internationale Migrantendag';
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin en A.J.A. Maassen

Motie 36A. Buddy voor de startende ondernemer

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van de agendapunten 6.2 begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4;

constaterende dat:
- startende ondernemers vaak tegen complexe regelgeving en bureaucratische processen aanlopen bij het opzetten en uitbouwen van hun bedrijf;

- Ondernemen010, het ondersteuningsplatform voor ondernemers, een geschikte rol kan spelen bij het faciliteren van een mentorprogramma om startende ondernemers te helpen bij een succesvolle bedrijfsstart en verdere groei;

overwegende dat:
- ondersteuning door ervaren mentoren voor startende ondernemers drempels kan verlagen en bijdraagt aan de economische groei en diversiteit van het Rotterdamse bedrijfsleven;
- het delen van kennis en ervaring tussen ondernemers kan leiden tot duurzame en succesvolle ondernemingen in de stad;
- samenwerking met ondernemers inzicht kan geven in relevante regelgeving en procedures, wat bijdraagt aan efficiënter ondernemen;

roept het college op om:
- te onderzoeken of in samenspraak met MKB Rotterdam Rijnmond startende ondernemers gekoppeld kunnen worden aan ervaren ondernemers als buddy mentor;
- hierover de raad te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Rehim Zadeh, D.A. van Groningen, J.M. Nunnely en G.F.E. Koster

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, ik heb ook een administratieve mededeling, er is een medetekenaar gezellig op onze motie over Skaeve Huse komen staan, te weten de heer Vonk.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Skaeve Huse 2.0

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de Begrotingsbehandeling 2025 e.v. (incl. herziening 2024);

constaterende dat:
- het project Skaeve Huse in Rotterdam al jaren succesvol functioneert en bijdraagt aan het terugdringen van woonoverlast;
- er een wachtlijst bestaat voor plaatsing bij Skaeve Huse;
- het recht op rustig wonen voor alle inwoners van Rotterdam een belangrijke waarde is en het bieden van passende woonoplossingen voor mensen met complexe problematiek bijdraagt aan de rust en veiligheid in wijken;
- de haalbaarheid van een tweede locatie voor een project zoals Skaeve Huse in Rotterdam al gaande is (zie Actieplan Buitenslapers blz. 10);

overwegende dat:
- het huidige Skaeve Huse-project een bewezen methode is om mensen met problematisch gedrag een veilige en passende woonomgeving te bieden, wat tegelijkertijd bijdraagt aan het verminderen van overlast in wijken;
- Skaeve Huse nu als sluitstuk in de aanpak van structurele complexe woonoverlast wordt ingezet, terwijl het bieden van deze woonoplossing in een eerder stadium juist woonoverlast kan voorkomen;
- zorgpartijen aangeven zoekende te zijn naar een passende oplossing voor cliënten met complexe problematiek die niet goed zullen gedijen in een woonwijk;
- het toevoegen van een tweede locatie voor een dergelijk project kan bijdragen om woonoverlast juist te voorkomen, aan een bredere spreiding van dit type woningen en de druk op de bestaande locatie kan verminderen;

- het belangrijk is om te onderzoeken of er geschikte locaties binnen Rotterdam beschikbaar zijn waar een tweede Skaeve Huse-project kan worden gerealiseerd zonder de overlast voor de directe omgeving te vergroten;

verzoekt het college:
- het lopende onderzoek naar het creëren van een woonoplossing voor mensen met complexe problematiek naar voorbeeld van de Skaeve Huse zo snel mogelijk af te ronden en hierin zowel de ruimtelijke aspecten als de impact op de omliggende wijken en bewoners mee te nemen;
- bij succesvolle afronding van dit onderzoek zo snel mogelijk van start te gaan met het creëren van deze woonoplossing;
- de gemeenteraad hierover zo spoedig mogelijk te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.A. Bruin, C. Aafjes-van Aalst en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan geef ik nu het woord aan de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Mijn jongste dochter is vandaag jarig. Zij is zes geworden. En ik heb me afgevraagd toen ik hiernaartoe fietste voorzitter: hoe zou over 38 jaar, als zij net zo oud is als ik nu, Rotterdam er dan uitzien? En hoe ziet Nederland er dan uit? Hoe ziet Europa er dan uit en hoe ziet onze wereld er dan uit? Voor christendemocraten voorzitter is de wereld van morgen, de wereld van onze kinderen, bij uitstek het belangrijkste doel om überhaupt politiek te bedrijven vandaag. Het gaat over barmhartigheid, gezondheid, veiligheid, duurzaamheid, welvaart en fatsoen. Niet van nu maar van straks. En in de tijden waarin we nu leven, moet er meer dan ooit echt gestreden worden voor dat belang van toekomstige generaties op tal van terreinen. Want kortetermijnpolitiek en symboolpolitiek zijn namelijk aan de orde van de dag. En daar schieten we helemaal niets mee op. Sterker nog, we rijden met z'n allen onze partijkaravaankarretjes steeds verder in de prak. Het is dus een wedstrijd, heb ik me gerealiseerd voorzitter. We moeten strijden voor het belang van toekomstige generaties. En waar wordt een wedstrijd meestal gewonnen? Op het middenveld. Maar waar is ons middenveld? Voorzitter, in deze coalitie ontbreekt dat middenveld. We hebben wel af en toe een rechts- en af en toe een soort van linksbuiten, soms een centrale verdediger en mondjesmaat een spits, maar geen middenveld. Het middenveld ontbreekt niet alleen bij de coalitiepartijen onderling, maar ook de visie en het belang van ons maatschappelijk middenveld ontbreekt ten enenmale in het beleid van dit college. En dus voorzitter, staat dat langetermijnbeleid waar ik het net over had, dat zo essentieel is voor politiek die gebaseerd is op een fijne wereld voor onze kinderen, er slecht voor. Voorbeelden daarvan zijn onder andere dat het wat ons betreft tekenend is voor deze coalitie dat bijvoorbeeld de wethouder Bouwen en wonen niet snapt dat bezuinigingen op het middenveld ook haar portefeuille direct raken als het bijvoorbeeld gaat over vroegsignalering voordat Bouw- en Woningtoezicht überhaupt aan de orde is. Tegen alle wethouders wil ik via u voorzitter zeggen: een loket signaleert niet. Dat doen mensen die in de haarvaten van onze wijken zitten en omzien naar elkaar. Het is wat ons betreft een schande dat er zo bezuinigd wordt op de ruggengraat van onze samenleving, het maatschappelijk middenveld. We bezuinigen een paar ton op cruciale welzijnsorganisaties, maar vinden wel tientallen miljoenen extra voor Museum Boijmans Van Beuningen. We bezuinigen op middelen voor sportverenigingen, maar we voeren wel allerlei kasschuiven uit ter dekking van omissies. We jagen een handjevol zeer kwetsbare ongedocumenteerden de stad uit, maar we intensiveren wel een programma tegen verkeersaso's. En voorzitter, ten slotte, als we onze stad duurzaam en effectief willen beschermen tegen ondermijnende criminaliteit en cybercrime in onze mainport, dan moet er geïnvesteerd worden in een meerjarig integraal veiligheidsprogramma, maar dat missen we. Voorzitter, dat zijn een aantal voorbeelden waardoor wij als CDA geen andere conclusie kunnen trekken bij deze begroting dan dat het college helaas een gebrek heeft aan langetermijnvisie, te zeer op de korte termijn gericht is en de waarde van de ruggengraat van onze samenleving, het maatschappelijk middenveld, niet voldoende kan inschatten. Ik maak me zorgen voorzitter. Zorgen over ons Rotterdam van morgen en zorgen over de stad en het land waarin hopelijk mijn dochter van zes over 38 jaar nog steeds woont. Maar goed, we doen als eenkoppige fractie wat we kunnen en dus heb ik een motie om in ieder geval ervoor te zorgen dat sportaccommodaties niet geraakt worden door de halvering van het budget dat geïnvesteerd kan

worden in de zo belangrijke onderdelen van hun vereniging. De motie 'Geen lege pot voor accommodaties verenigingen', die ik zo aan het einde van mijn betoog zal indienen. En we zullen voorzitter, vandaag en volgende week dinsdag alle plannen van alle partijen voor het redden van welke welzijnsorganisatie dan ook, steunen. We zullen ook alle plannen van alle partijen die het behoud van bed-bad-brood in onze stad, de ondergrens van menswaardigheid, steunen. En voorzitter, ten slotte, wij blijven als CDA op het veld staan en zijn altijd aanspeelbaar. Op het middenveld. Nu nog met één speler, maar wie weet, met twee, drie of misschien zelfs vier. Ik houd van een viermans middenveld. En, zeg ik dan toch, omdat we het hadden over negativisme en optimisme, en ik moet hier ook staan als een vader van een dochter die vandaag zes wordt, en ik zie graag het glas halfvol en ik heb ook heel veel hoop, inspirerende woorden van de heer Vonk, ik zeg: dan voorzitter, zijn we ook optimistisch over het winnen van die wedstrijd. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 42. Geen lege pot voor accommodaties verenigingen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van de begroting 2025;

constaterende dat:
- het college afgelopen zomer de regeling investeringssubsidie breedtesport-, scouting- en speeltuinverenigingen aanzienlijk heeft verruimd;
- het college in de begroting 2025 het budget voor de investeringssubsidie accommodaties heeft gehalveerd van € 1 miljoen naar € 500.000,00;
- het subsidiebedrag van € 500.000,00 toereikend zal zijn op basis van de niet hervormde regeling;
- volgens Sportsupport drie op de tien sportverenigingen aangeven niet positief naar hun financiële situatie te kijken;

overwegende dat:
- de vitaliteit van de verenigingen cruciaal is om de gestelde collegedoelen te behalen;
- het op de lange termijn juist kostenefficiënt is om op tijd te investeren in accommodaties;
- het zeer waarschijnlijk is dat door de verruiming van de regeling de investeringssubsidiepot gedurende het komende jaar leeg raakt en verenigingen moeten wachten op het daaropvolgende jaar;
- het onwenselijk is als verenigingen worden belemmerd in het investeren in hun accommodaties;

verzoekt het college:
- de raad bij de Voorjaarsnota uitgebreid te informeren wat de stand van zaken is van de investeringssubsidie voor accommodaties en wanneer verwacht wordt dat de subsidiepot leeg is;
- om met een plan te komen wanneer de verwachting is dat de investeringssubsidiepot al in het derde kwartaal of eerder leeg is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan vraag ik nu de heer Oostdijk voor zijn bijdrage. U heeft het woord.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, vandaag bespreken wij een begroting die ogenschijnlijk is opgesteld om Rotterdam vooruit te helpen, maar wij zien dat in de uitwerking er zware lasten gelegd worden op onze ondernemers, inwoners en het vrije stadsleven. Gekeken naar de aanleg van warmtenetten en energietransitie. Voorzitter, het ambitieuze warmtenetproject, ingezet over de diverse wijken dat in het kader van de energietransitie wordt uitgevoerd, blijkt niet alleen onbetaalbaar voor het verwarmen van woningen voor particuliere bewoning, maar ook het midden- en kleinbedrijf in onze stad zal de kosten zien stijgen. De kosten voor het mkb bij de aansluiting op warmtenetten zullen in het algemeen bestaan uit initiële aansluitkosten, maandelijkse tarieven en eventuele kosten voor interne aanpassingen van bestaande warmtesystemen. Dit betekent een directe

verhoging van hun vaste lasten en beperkt hun vermogen om te investeren in groei en werkgelegenheid en zal ook betekenen dat keuzevrijheid voor wat betreft energieleverancier beperkt zal worden. Dit kan een punt van zorg worden wanneer er geen streng toezicht gehouden wordt op de maximumtarieven en de bescherming in het algemeen tegen buitensporige kosten. Wij vragen ons af: kan de gemeente verantwoorden dat deze hoge kosten gerechtvaardigd zijn, gezien het feit dat de impact op het gebied van energiebesparing nog altijd onzeker is? We pleiten daarom voor een herziening op dit beleid om ondernemers ademruimte te geven. Graag hierop een reflectie van de wethouder. Voorzitter, de invoering van zero-emissiezones per 2025 legt een zware last op ondernemers in transport, logistiek en detailhandel. De kosten van een overstap naar emissievrije voertuigen zijn hoog en moeilijk op te brengen, zeker voor kleinere bedrijven. Daarnaast beperkt het hun concurrentiepositie, want klanten wijken waar mogelijk uit naar goedkopere alternatieven buiten de stad. Dit leidt tot economische schade en kan leiden tot een leeglopende binnenstad, hetgeen Rotterdam als economische kern niet kan gebruiken. Zo legt het een financiële druk op kleine bedrijven. Veel kleine bedrijven die afhankelijk zijn van voertuigen voor transport, bevoorrading en levering, worden gedwongen om over te stappen naar elektrische of emissievrije voertuigen. De kosten voor deze voertuigen zijn aanzienlijk hoger dan die voor traditionele benzine- of dieselvoertuigen. Daarbij komen de kosten van laadfaciliteiten en een beperkte actieradius van elektrische voertuigen, wat voor distributiebedrijven een logistiek en financieel obstakel vormt. Voor veel ondernemers en vooral de kleinere, is deze overgang simpelweg onbetaalbaar. Daarnaast zorgt het voor beperking van de concurrentiepositie. Rotterdamse ondernemers lopen het gevaar door de invloed van de zero-emissiezones op achterstand ten opzichte van concurrenten buiten de stad te raken. Het wordt voor hen duurder en lastiger om goederen op tijd bij klanten te krijgen, vooral als zij geen alternatieve locaties hebben om vanuit te opereren. Dit kan resulteren in minder bezoekers aan de binnenstad, wat niet alleen de winkeliers maar ook de horeca en andere sectoren raakt, zoals bedrijven die diensten leveren in deze zones. Ook kan er onduidelijkheid ontstaan en is er weinig te voorspellen over toekomstige risico's. De kosten en vereisten rondom de zero-emissiezones zijn lang nog niet helder voor veel bedrijven. Er bestaat een reëel risico dat de lasten van de transitie naar emissievrij vervoer de komende jaren alleen maar zullen toenemen, zonder dat hier extra ondersteuning tegenover staat vanuit de gemeente. Ondernemers dreigen zo gevangen te raken in een systeem van stijgende kosten en groeiende beperkingen. Wat gaat de wethouder doen om de nadelige gevolgen die onze ondernemers zullen ondervinden als gevolg van het anti-autobeleid weg te nemen, dan wel het leed te verzachten naast de ontheffingen die de wethouder al heeft aangekondigd en met het oog op de verwachte financieel zware periode na 2025? Voorzitter, cameratoezicht neemt een prominente plaats in binnen het veiligheidsbeleid. Hoewel cameratoezicht een middel kan zijn om de veiligheid te verbeteren, zien wij een trend waarin de stad steeds voller lijkt komen te staan met camera's. Hierdoor lopen we het gevaar dat de privacy van Rotterdammers nog meer onder druk komt te staan, ondanks de dataprotection impact assessments die de gemeente uitvoert. De AVG en andere privacywetten verplichten ons zorgvuldig om te gaan met de persoonsgegevens van onze inwoners en de massale inzet van camera's moet kritisch worden geëvalueerd. Echter, de noodzaak voor extra investering in veiligheid en openbare orde is evident. Wij zien alleen dat er in de begroting wel geld wordt vrijgemaakt voor duurzaamheid en andere projecten, maar dat veiligheid relatief achterblijft. De groeiende problemen rondom de high impact crimes zoals overvallen, straatroven, jeugdoverlast in sommige wijken, zijn signalen dat we een sterkere inzet nodig hebben. Niet te vergeten alle explosies van de afgelopen tijd en de rellen bij de MediaMarkt, waar we volgende week over komen te spreken. Extra budget voor handhaving en het bestrijden van criminaliteit zou beschikbaar moeten worden gesteld, onder andere door herallocatie van gelden die nu besteed worden aan overmatig cameratoezicht en niet-noodzakelijke duurzaamheidsprojecten. Hoe denkt de wethouder hierover? Voorzitter, onze stad is volop in beweging. In elke wijk zien we bouwprojecten, renovaties en nieuwe initiatieven, die bijdragen aan onze moderne en aangename stad. Maar deze projecten kosten geld, het belastinggeld van onze inwoners. Onze inwoners willen graag zien wat er gebeurt met hun belastinggeld. Het raakt immers hun portemonnee, hun stad en vaak het dagelijks leven. In de gemeente Eindhoven worden projectkosten sinds vorig jaar vermeld op borden bij bouwprojecten. Wellicht is het iets kleins, maar het heeft grote voordelen. Door de projectkosten zichtbaar te maken geven we onze inwoners inzicht in waar hun belastinggeld naartoe gaat. Het draagt bij aan transparantie, voorkomt misstanden en laat zien dat de gemeente verantwoording aflegt over haar uitgaven. Ook geeft het onze inwoners meer bewustzijn van de kosten die gemoeid zijn met de stedelijke vernieuwing. Het helpt ook onze inwoners te begrijpen dat bijvoorbeeld nieuwe wegen, bruggen en renovaties niet vanzelf ontstaan, maar dat het vaak stevige investeringen vraagt. Met de motie 'Verplichte vermelding van kosten van gemeentelijke projecten op projectborden' willen we

Rotterdam uitnodigen om de stap te zetten naar transparantie, vertrouwen en openheid. Laten we onze inwoners laten zien waar hun geld naartoe gaat en daarmee het gesprek aangaan over de investeringen die onze stad mooier en beter maken. Ik heb nog twee andere moties, die komen dadelijk wel in één keer. Voorzitter, Rotterdam is een stad met een rijk cultureel palet, maar we moeten ook erkennen dat nationale cultuur de basis vormt van onze identiteit. We pleiten vandaag voor een heldere verdeling van cultuursubsidies waar de Nederlandse en Rotterdamse cultuur een volwaardige plek krijgen. Cultuursubsidies zouden niet alleen gericht moeten zijn op stimuleren van diversiteit, maar moeten ook onze culturele wortels zichtbaar en invoelbaar maken voor onze inwoners. Daarom dienen we ook een motie in die heet 'Evenwichtige verdeling cultuursubsidies ter bevordering van de nationale cultuur', en we horen graag de visie van de wethouder hierover. Tot slot voorzitter, we hebben in Rotterdam een verantwoordelijkheid jegens onze inwoners, die al geconfronteerd worden met hoge lasten en stijgende kosten in hun dagelijks leven. Terwijl er miljoenen worden uitgetrokken voor projecten zoals ik eerder noemde, zien we dat basisvoorzieningen voor Rotterdammers duurder worden. We horen graag van de wethouder hoe het te rechtvaardigen is dat Rotterdammers in een van de armste steden van Nederland financieel nog zwaarder worden belast. Hiervoor dienen we ook een motie in en die heet 'Geen lastenverhogingen voor burgers in 2025'. Als laatste heb ik nog wat voorstellen voor budgetherziening. We roepen het college op om prioriteit te geven aan de leefbaarheid en de betaalbaarheid voor alle Rotterdammers, door lastenstijgingen te voorkomen en minder urgente projecten te heroverwegen als dekking. Het is tijd om keuzes te maken die in het belang zijn van alle Rotterdammers. Hiertoe doen wij eigenlijk graag een paar voorstellen. Wij stellen voor om de volgende middelen te herschikken. De vermindering van het camerabudget, vermindering van de uitgaven voor het plaatsen van nieuwe camera's en gebruik dit budget om handhaving en preventie van high impact crimes te versterken. Dat zal niet alleen de veiligheid in kwetsbare wijken verbeteren, maar ook de privacy van Rotterdammers beschermen. Dan subsidies voor veiligheidsmaatregelen bij bedrijven. Bied structurele subsidies aan voor ondernemers die veiligheidsmaatregelen willen treffen in hun eigen bedrijfsomgeving. Dit versterkt de veiligheid zonder extra belasting op de gemeentelijke middelen te leggen en maakt bedrijven beter bestand tegen criminaliteit. Daarnaast herziening van het energietransitiebudget. Herzie het budget voor de warmtenetten en zero-emissiezones en gebruik een deel van deze middelen voor directe investeringen in openbare orde en wijkveiligheid. Voorzitter, FVD Rotterdam staat voor een stad die echt veilig is, vrij en economisch krachtig. Rotterdam heeft een veiligheidsbeleid nodig dat echt de problemen aanpakt. Wij roepen het college op om prioriteiten te herzien en te kiezen voor een aanpak die onze ondernemers en inwoners daadwerkelijk beschermt en vooruithelpt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Oostdijk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 43. Verplichte vermelding van kosten van gemeentelijke projecten op projectborden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024;

constaterende dat:
- in de gemeente Eindhoven sinds 2023 een verplichting geldt om de kosten van gemeentelijke (bouw)projecten te vermelden op projectborden;
- deze maatregel in Eindhoven heeft geleid tot meer transparantie richting burgers en een versterking van het vertrouwen in gemeentelijke besluitvorming en uitgaven;
- gemeentelijke bouw- en infrastructuurprojecten aanzienlijke investeringen vergen van belastinggeld van de burgers van Rotterdam;

overwegende dat:
- transparantie een kernwaarde is in het publieke bestuur en bijdraagt aan de betrokkenheid van burgers bij lokale besluitvorming;
- het inzichtelijk maken van projectkosten kan helpen om speculaties, onjuiste informatie en publieke kritiek te voorkomen;
- het tonen van de kosten op projectborden een kans biedt voor burgers om een beter begrip te krijgen van publieke investeringen;
- een dergelijke maatregel de verantwoordelijkheid en efficiëntie binnen gemeentelijke afdelingen kan bevorderen;
- publieke betrokkenheid en discussie over gemeentelijke uitgaven hierdoor gestimuleerd kunnen worden;

verzoekt het college:
- een beleid in te voeren waarbij de kosten van gemeentelijke bouw- en infrastructuurprojecten voortaan verplicht worden vermeld op de projectborden bij elk project in de openbare ruimte;
- hierbij duidelijkheid te verschaffen over de totale projectkosten, financieringsbronnen en verwachte opleveringstermijnen;
- dit beleid te evalueren binnen een termijn van twee jaar, waarbij gekeken wordt naar de effecten op transparantie, publieke betrokkenheid en projectbeheer;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.R. Oostdijk

Motie 44. Evenwichtige verdeling cultuursubsidies ter bevordering van nationale cultuur

"De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024;

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam aanzienlijke subsidies verleent aan diverse culturele projecten die bijdragen aan de identiteit van de stad;
- de raad wil dat subsidiegelden evenwichtig verdeeld worden en zowel culturele diversiteit als de Nederlandse en Rotterdamse cultuur vertegenwoordigen;
- er momenteel onvoldoende inzicht is in de verdeling van cultuursubsidies over verschillende culturele achtergronden en projecten;

overwegende dat:
- cultuursubsidies een krachtig middel zijn om zowel culturele diversiteit als de lokale en nationale culturele wortels te versterken;
- het van belang is dat de culturele activiteiten in de stad een afspiegeling vormen van zowel de diverse gemeenschappen als de gemeenschappelijke nationale cultuur en Rotterdamse identiteit;
- een transparante verdeling van cultuursubsidies bijdraagt aan een beter begrip en waardering van de verschillende culturele uitingen, en voorkomt dat bepaalde culturele stromingen worden oververtegenwoordigd ten koste van andere;
- inzicht in de huidige subsidieverdeling essentieel is om een evenwichtige en rechtvaardige verdeling te kunnen waarborgen in toekomstige subsidieverleningen;

verzoekt het college:
- een overzicht te presenteren van de huidige verdeling van cultuursubsidies, uitgesplitst per type culturele achtergrond en project, voor het jaar 2024;
- te waarborgen dat bij nieuwe subsidieverleningen ten minste de helft van de middelen wordt toegewezen aan projecten die de Nederlandse en Rotterdamse cultuur bevorderen;
- voor de begrotingsbehandeling jaarlijks een rapportage op te nemen waarin de verdeling van cultuursubsidies wordt geëvalueerd om de raad inzicht te geven in de culturele balans van de gesubsidieerde projecten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.R. Oostdijk

Motie 45. Geen lastenverhogingen voor burgers in 2025

"De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024;

constaterende dat:
- Rotterdam de gemeente is met de hoogste armoedecijfers van Nederland, waardoor veel inwoners financieel kwetsbaar zijn;
- de begroting 2025 een lastenstijging van gemiddeld 5,2% tot 5,5% voor Rotterdammers bevat, waaronder een stijging in afvalstoffenheffing, rioolheffing, en de aanslag ozb;

- er in de begroting aanzienlijke bedragen worden uitgegeven aan projecten die minder direct bijdragen aan de dagelijkse leefbaarheid en veiligheid voor de inwoners;

overwegende dat:
- veel Rotterdammers door de hoge armoedecijfers en stijgende lasten steeds moeilijker in hun levensonderhoud kunnen voorzien;
- een lastenverhoging voor burgers die financieel al kwetsbaar zijn, de druk op huishoudens verder vergroot;
- het schrappen van lastenverhogingen direct bijdraagt aan de financiële draagkracht en dagelijkse leefbaarheid van de inwoners;
- het mogelijk is om door herprioritering van bestaande budgetten, zoals voor projecten met minder directe impact op de leefbaarheid, de nodige dekking te vinden om lastenstijgingen te voorkomen;

verzoekt het college:
- de lastenstijgingen voor burgers in 2025 te schrappen, waaronder afvalstoffenheffing, rioolheffing en ozb;
- de benodigde dekking voor het voorkomen van deze lastenverhogingen te vinden door budgetten te herprioriteren uit projecten en campagnes met beperkte directe impact op de leefbaarheid;
- in de begroting 2025 een gedetailleerd plan op te nemen waarin deze herprioritering is vastgelegd en de lasten voor de inwoners in lijn blijven met hun draagkracht;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.R. Oostdijk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Tot slot geef ik het woord aan mevrouw De Jong.

Mevrouw **DE JONG** (gdj). Voorzitter, ik heb lang nagedacht over wat ik zou bijdragen aan dit debat. Herhalen is zonde, meedenken is gebeurd, suggesties zijn gegeven. Wat is besloten door de coalitie is wat er gaat gebeuren, dus kom ik vandaag eerder met systeemkritiek. Eerst erkenning voor alle organisaties die al jarenlang een belangrijke bijdrage leveren aan Rotterdam. Het spijt me, als individueel raadslid voel ik de behoefte om mijn excuses aan te bieden, mijn schaamte bloot te leggen. Ik voel woede, ik voel verdriet, ik voel onbegrip en teleurstelling. Maar één ding dat ik me niet voel is verantwoordelijk. Want voorzitter, ik heb feitelijk niet meegeschreven aan het coalitieakkoord, ik heb niet meegedacht aan het coalitieakkoord, mijn handtekening staat er niet onder. Het heeft eigenlijk vrij weinig te maken met mij als persoon. Waarom begin ik nu over het coalitieakkoord? Nou voorzitter, bij vragen die niet goed beantwoord kunnen worden is namelijk het eerste waaraan gerefereerd wordt het coalitieakkoord. Daar moet ik blijkbaar compleet respect voor hebben. Daarmee is elk debat dood en elk verder gesprek onnodig. Voor elk non-politiek actief mens voelt dat fout. Voor mij ook. Afvragen wat het nut heeft om hier te zitten en een debat te voeren waarbij de uitslagen veelal besloten zijn in 2022 bij het opstellen van een coalitie en een coalitieakkoord ergens in dit gebouw voelt nutteloos. In het systeem gebakken is het feit dat bij een groot deel van de debatten het debat zelf vrij weinig beweegt, tenzij we het allemaal met elkaar eens zijn of een unicum, waar de coalitie een onderwerp tegenkomt waar ze lijnrecht tegenover elkaar staan. Dat zijn de enige momenten waarop het debat daadwerkelijk enigszins tot zijn recht komt volgens mij. Dit soort momenten bevestigen alleen het wantrouwen dat ik altijd heb gehad jegens de politiek. Momenten zoals deze waarop beslissingen worden genomen, onder andere uit mijn naam, en waar ik mij frustreer op de wijze waarop deze beslissingen gelegitimeerd worden. Dit soort momenten herinneren mij er weer aan letterlijk waarom het grote deel van de Rotterdammers niet komt opdagen. Waarom na twee keer inspreken ik de vraag krijg of het überhaupt nog nut heeft, of het nut heeft de coalitie uit te nodigen voor een productief gesprek na vele pogingen. En de mensen die ik heb aangemoedigd om toch te komen, toch te participeren als betrokken burger, het laten afweten en aangeven vanaf heden de gemeente zoveel mogelijk te willen weren. Het kost een mens namelijk veel om geciviliseerde gesprekken te houden, uitgaan van de beste intenties van de gemeente, dat de gemeente jou en jouw organisatie ziet en erkent, om vervolgens behandeld te worden als makkelijk vervangbaar, wegberedeneerd met slechte inzichten en faux argumenten en het coalitieakkoord. Voorzitter, dat de begroting moet kloppen, snap ik. Dat snapt iedereen. Soms worden keuzes gemaakt uit politieke onmacht maar even zo vaak komt

het neer op politieke wil en ideologie. Wat men belangrijk vindt en wie de pijn mag dragen. Voorzitter, we zijn op het punt beland dat indirect wordt toegegeven dat de groei er een beetje uit is, tenminste de economische groei die nodig is voor de standaard van leven waarvan de meesten van ons hier hebben kunnen genieten. Dat kunnen we niet meer behouden. Toekomstige generaties, daar moeten we het mee gaan uitzoeken. We moeten namelijk steeds meer zelf doen, steeds minder verwachten, alles wordt duurder, de kwaliteit van veel onze producten en diensten is achteruitgegaan. Door definitieveranderingen zijn er technisch gezien minder armen, maar feitelijk gezien zijn deze simpelweg verdrongen tot in de marges, die over een paar jaar met een studerend kind, een kapotte auto, wat vrienden helpen bij financiële problemen en het stoppen van regelingen waarvan we weten dat die gaan stoppen, ook daarin terugvallen. We zitten dus nu ook met de complicaties van alle gemaakte keuzes in het verleden van wat wij de natuur hebben aangedaan, allemaal om economisch succes te behalen, een mate van groei die ons voor een lange tijd heeft voorzien van een samenleving die we nu hebben. Maar klimaatverandering, milieuvervuiling, allemaal zijn het ook de gevolgen van obsessie met geld. En niet geld als middel, maar geld als doel. Deze rekeningen beginnen we nu te betalen. Dus het moest ook zo zijn, want elk land dat een andere route wilde bewandelen is gesaboteerd, geïsoleerd en gestraft. Marktwerking zou de oplossing zijn voor effectievere en goedkopere diensten. Geld als motivator zou zorgen voor betere resultaten. Marktwerking in de zorg en welzijn, jarenlange bezuinigingen, het zou allemaal goed komen, de dingen uit de 2000 tientjes, even lijden voor betere resultaten in de toekomst. De vruchten laten nog steeds op zich wachten en daar hebben we het eigenlijk te weinig over. Het enige wat we lijken te tolereren is symptoombestrijding. Via onze eigen beleidsstukken geven wij onbedoeld toe dat vijftien-plus jaren aan rechts liberaal beleid nationaal en tot op zekere hoogte lokaal geïmplementeerd is vanuit een gebrek aan voortschrijdend inzicht en visie en het land zwakker en niet sterker hebben achtergelaten. Zo zwak dat wij straks verwachten dat volledig geëmancipeerde veertig uur werkende burgers naast hun fulltime baan, kinderen, zorgtaken voor familie en vrienden ook nog die van vreemden oppakken. Want ja, dat is het vrijwilligerswerk, buiten het persoonlijke. Dit gaat eigenlijk in tegen de geest van de kapitalistische individualistische samenleving. Maar in plaats van daarop te reflecteren, te reflecteren op ideologie en beleid, gaan we lijnrecht eraan voorbij, alsof natuurwetten ons hier hebben gebracht. In plaats van zien hoe kortzichtige beslissingen van toen, nu voelbaar zijn en anders te hanteren, blijven we op dezelfde voet doorgaan. We passen dezelfde denkwijzen toe, blijkend ook uit het coalitieakkoord en de begroting. Dit is waarom het schuurt, het gat tussen ideologie, standpunten en realiteit, want het werk om een sociale samenleving te vormen is nooit uitgevoerd en het zal zo ook nooit gebeuren. Je kunt niet van een individualistische samenleving alleen maar als het politiek uitkomt opeens een collectivistische houding verwachten. Of we zijn solidair of we zijn dat niet. Vrijwilligerswerk is een uiting van solidariteit. Voorzitter, het is een van de vele bronnen van frustratie, meer verantwoordelijkheden plaatsen in het vrijwillige domein schept logischerwijs verwachtingen van partijen die al jarenlang bijdragen aan het sociale fundament, al voor het water aan de lippen stond. De beleidsstukken waren de bevestiging waar al deze organisaties op hebben gewacht. De oplossingen liggen bij die organisaties, dat weten we allemaal. De initiatieven die wel voortschrijdend inzicht hadden, hebben jarenlang geïnvesteerd in professionalisering van hun diensten en van wat ze bieden aan de stad en die stonden in de startblokken om samen met de gemeente en andere ketenpartners zorgnetwerken te verankeren en misschien wel te intensiveren. Om zo met menselijke maat tegen lage operationele kosten en met waardering en begrip voor de diverse medemens de gemeente onder andere uit de brand te helpen en de samenleving van onderaan een zetje omhoog te geven. Daarom is het zo onbegrijpelijk en pijnlijk. En gezien de obsessieve relatie met toxische positiviteit zal ik even tussendoor een positieve noot droppen. Ik ben dankbaar voor de onbedoelde transparantie over de stand van zaken. Het maakt het makkelijker voor mensen zoals ik om die gesprekken over systeemproblematiek aan te kaarten bij reguliere burgers. Dus dank u wel daarvoor. Voorzitter, sinds ik geen controle heb over deze beslissingen is mijn aandacht grotendeels gegaan naar het begrijpen wat er eigenlijk speelt. Tot mijn verbazing lijken we niet helemaal te snappen wat we überhaupt wegbezuinigen. Ter illustratie, Stichting B For You en Stichting Big Friends. Ik heb gevraagd naar alternatieven. Zorgzaam010 en Mentoren op Zuid zijn gegeven als alternatieven. Laten we er heel kort even bij stilstaan. Mentoren op Zuid bestaat uit studenten. Studenten die grotendeels voor studie, keuzevakpunten binnen schoolse context, mentor zijn en focussen op schools succes. Ik ga dat niet bagatelliseren. Ik ben peercoach geweest, ik weet dat dat ook iets heel moois is. Schoolsucces heeft positieve invloed, maar daarbij leveren ze maar een deel van wat Stichting B For You en Stichting Big Friends leveren. De mentoren bij hen ontvangen meer training en de twee organisaties hebben beide korte lijntjes met het thuisfront. Doelen worden samen met de ouders opgesteld en als betere schoolresultaten een van de doelen is, speelt de mentor daar ook op in. Maar naast school spenderen

de volwassen mentoren tijd met kinderen buiten de schoolse context en introduceren ze jongeren in allerlei activiteiten, helpen bij het verbreden van de horizon van kinderen en worden mogelijk nieuwe interesses en talenten aangewakkerd. Kortom, dit is niet met elkaar te vergelijken. Dan Zorgzaam010, het paradepaardje van de gemeente, wat een website is. Eigenlijk een marktplaats voor vrijwilligers. In het kort biedt Zorgzaam010 niet eens iets aan aan jongeren onder de 16. Ze bieden geen training, geen begeleiding, er is geen vering via de VOG bijvoorbeeld en dat doen al die organisaties wel. Ze zijn geen intermediair tussen vrijwilliger, ouder en kind, overduidelijk natuurlijk niet want ze bedienen ze niet eens. Veiligheid kan niet eens gewaarborgd worden, want via tips op de website moet je zelf maar uitzoeken om te zorgen dat alles veilig gebeurt. Ik heb ook vernomen dat een groot deel van de profielen non-actief zijn omdat er te weinig ververst wordt. De profielen worden te weinig ververst. Kortom, dat is ook geen vervanging. Voorzitter, als wij hier toch voor kiezen, laten we dan gewoon eerlijk zijn. Dit waren de makkelijkste plaatsen om te snijden, met zo min mogelijk consequenties voor de gemeente. Dat was en is de enige reden waarom dit gebeurt. Daarmee geef ik eigenlijk zelfs nog een beetje een positieve draai eraan, want ik geloof wel namelijk dat de mensen die hiervoor hebben gekozen ook de waarde zien van deze organisaties, dus dit is niet alleen maar een negatief punt, ik geef u juist credit ergens. Elke andere suggestie voor het tegenovergestelde klinkt en voelt leeg, en niet alleen maar bij mij. Het voelt namelijk ook als disrespectvol. Respect is een belangrijke voorwaarde voor het aantrekken en verbinden van vrijwilligers. Vrijwilligerswerk doet men gratis, maar niet voor niets. Daar gaan we te makkelijk aan voorbij. Het is dan ook niet vreemd dat de trend, een afname op vrijwilligersaantallen, niet gebeurt bij die vrijwilligersorganisaties. Zij zien vrijwilligers namelijk wel als volledige mensen en bieden hun ook respect voor de tijd, inzet en het emotionele werk dat het kost om voor niets bij kwetsbare mensen over de vloer te komen. Zorgvuldig en eerlijk, iets waar wij heel veel van kunnen leren, iets wat bijvoorbeeld Zorgzaam010, al zouden ze het willen, niet kan aanbieden. En als laatste voorzitter, over de toeristenbelastingverhoging. Het is een ideologisch standpunt dat de coalitie hier inneemt en globaal gezien, want ik heb een heel onzinnige opleiding gedaan, leisure management, dus toerisme hoort daar ook bij. Globaal gezien is er een trend van meer toeristische hotspots die besluiten: weet je wat, we gaan het toch een beetje terugdraaien, omdat ze problemen beginnen te zien in de steden. Een verstandig mens wil natuurlijk dat toerisme goed en geleidelijk en verantwoord wordt ingezet ook voor het succes voor de stad. Meer toerisme kan en maakt vaak steden ook duurder voor de lokale populatie. Het neemt de ruimte weg van de lokale populatie. Toerisme is een mooie aanvulling mits dat wordt gedaan op zorgvuldige wijze. En daar wordt totaal aan voorbij gegaan, want zoals altijd voorzitter, voortschrijdend inzicht is niet besteed aan bepaalde partijen, dus ik ben ook niet per se verbaasd. En dus blijven we in dezelfde cirkel draaien, blijven we draagvlak verliezen. Voelen steeds meer mensen, ook die vertrouwen hadden in ons, de organisaties die we nu dus wegbezuinigen hadden namelijk wel vertrouwen in ons, zich steeds minder gezien en gehoord, serieus genomen. Lossen we problemen in hun essentie niet op, maar creëren we wel weer nieuwe voor de toekomst, voor over twintig jaar. Dat is wat mij betreft de eerlijke en pijnlijke samenvatting van deze begroting. En jammer genoeg ook van deze coalitie. En daarbij ben ik klaar.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mevrouw De Jong. Maar de heer Ceulemans heeft nog een vraag.

De heer **CEULEMANS** (lr). Eén kort vraagje. Ik wil toch graag iets opsteken van deze dag. Wat is toxische positiviteit?

De **VOORZITTER**. Mevrouw De Jong.

Mevrouw **DE JONG** (gdj). Toxische positiviteit is heel simpel, het niet kunnen hebben dat soms dingen gewoon slecht zijn en het daarin laten. We hebben altijd de behoefte om release te krijgen. Er zijn heel veel mensen in de samenleving die niet heel goed om kunnen gaan met conflict, ongemak, en ze zoeken gelijk een uitweg naar iets positiefs. Ik ben iemand, ik ben heel comfortabel in positiviteit, negativiteit, ik ben bezig met de realiteit. Sommige mensen hebben daar gewoon wat meer moeite mee. Dat is iets voor zelfreflectie, daar kan ik niets aan veranderen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. En hiermee zijn wij aan het einde gekomen van de eerste termijn van de zijde van de raad. We zijn een klein beetje vroeg voor de dinerpauze, maar ik kan mij voorstellen dat er ook nog even wat voorbereid moet worden voor de rest. Ik stel voor dat ik tot 19.00 uur ga schorsen. Het college heeft ook nog even tijd nodig om een aantal vragen te beantwoorden. Het is één uur en drie kwartier voordat wij hier klaar zijn, dus volgens mij moet het te doen zijn, en ook omdat het eten

waarschijnlijk om 17.30 uur klaarstaat, we hebben het naar voren proberen te halen. Maar mevrouw Maassen wil hier wat van zeggen. Vertel.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Dan 18.30 uur als we over twintig minuten gaan eten. Want het college twee uur de tijd geven om dit te voor te bereiden... We zitten hier al vanaf 10 uur 's ochtends. Ik denk dan, er zijn toch ook wethouders die maar een paar vraagjes hebben. De heer Lansink-Bastemeijer biedt zich aan. Mijn voorstel is dat de heer Lansink-Bastemeijer begint met zijn beantwoording. Goed, blijkbaar is er geen enkele wethouder die zich comfortabel voelt om nu alvast een stuk van de beantwoording te doen voor de komende twintig minuten. Maar dan zeg ik 18.30 uur.

De **VOORZITTER**. 18.30 uur. Ik ben heel snel over te halen, dat merkt u meteen. We gaan om 18.30 uur verder. Dat is volgens mij een mooie tussenvorm. Dan hebben we en tijd om te eten en tijd om nog even de zaken voor te bereiden, eventueel ook nog overleg. Dus ik stel nu voor 18.30 uur en ik hoop dat mevrouw Van Groningen dat ook kan beamen. Ja? Dan ga ik hiermee schorsen en ik zie u om 18.30 uur weer terug.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen van de raadsvergadering van 7 november 2024

Notulen van de raadsvergadering van 7 november 2024 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten, met dien verstande dat het voorzitterschap van 21.19 uur tot 21.35 uur is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar, de heer R. Buijt, de heer S. Kasmi, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer R.A.C.J. Simons, de heer M.J.W. Struijvenberg, de heer T.B. Versnel en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4 – vervolg

De **VOORZITTER**. Beste mensen, ik hoop dat jullie allemaal goed gegeten hebben. Wij gaan weer aanvangen met de vergadering, met de eerste termijn van de beantwoording van het college en daar hebben wij ook een vaste volgorde voor. We beginnen eerst met de beantwoording van wethouder Simons en alle wethouders zullen dus op hun eigen domein de vragen beantwoorden en ook een appreciatie geven op de moties dan wel amendementen. Of doen we dat dinsdag? Even kijken. We gaan de moties en amendementen ook gelijk al appreciëren, dus dan kunnen we gelijk aan de slag. Heel goed, dan geef ik nu het woord aan wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, dank u voorzitter. Geachte leden van de raad, u heeft gevraagd, dat is via het presidium tot mij gekomen, dat u een wat uitgebreidere algemene beschouwing wilt dan de afgelopen jaren. Dus ik denk, normaal doe ik altijd vijf tot tien minuten, maar ik maak er nu gewoon tien tot twintig minuten van. Dan weet u gewoon waar u aan toe bent. Maar goed, alle gekheid op een stokje, we vallen gelijk met de deur in huis, met onze mooie haven, de energietransitie. Zowel mevrouw Bokhove als mevrouw Maassen als mevrouw Van Groningen hadden daar vragen en opmerkingen over. Ik zal gewoon eerst beginnen. Kent u de brief van de jongeren? Ja, want die heeft u me zelf geappt, dus die ken ik. Die heb ik ook met belangstelling gelezen. Maar ik kom eerst met wat positief nieuws over de haven. Twee jaar geleden, toen ik begon, was walstroom moeilijk, moeilijk, moeilijk. Allemaal verschillende stekkers. Ik zei, dat is een beetje gelul, onzin, want die techniek bestaat al lang. Nu, twee jaar verder, ook met dank aan het Havenbedrijf en de bedrijven zelf, kunnen we melden dat echt de grote containerterminals, RWG, ECT en Maersk, allemaal walstroominstallaties gaan aanleggen. De intentieverklaringen zijn getekend, dus we hebben daar mooie voortgang. Dan hebben we ook nog RST, Boskalis, Royal Roos, de wat kleinere terminals, die al een walstroominstallatie hebben. Dan hebben we natuurlijk de Wilhelminapier, binnenkort gaan de cruiseschepen aan de walstroom. We hopen natuurlijk bij de eerste keer dat het licht blijft branden op Zuid, maar dat gaan we zien. Verder hebben we ook allemaal nog mooie start-ups en scale-ups. Paebbl, die maken beton uit CO_2. Battolyser Systems, die maken batterijen die zowel stroom kunnen laden of lossen om het maar zo te zeggen, en waterstof produceren, afhankelijk van wat het goedkoopst is. Dat is eigenlijk gewoon scale-up. Zepp.solutions, die maken brandstofcellen, dat is hetzelfde, elektriciteit en waterstof. Daar staat er nu eentje op Schiphol, want zoals u misschien wel heeft gemerkt, zodra een vliegtuig aan de pier staat, gaat die ook op de walstroom. Dat zijn nu generatoren op diesel. Dat is natuurlijk ook ongezond voor de mensen die daar werken. Een Rotterdams bedrijf heeft daar een oplossing voor en dat wordt ook in de praktijk gebracht. Dan hebben we nog Plant One Rotterdam. Dat is een plant voor allerlei innovatieve bedrijfjes en bedrijven. Een aantal van u is daar ongetwijfeld op bezoek geweest. Er gebeuren toch ook veel goede dingen. Dan hebben we nog laatst het bericht gehad dat er een

nieuwe raffinaderij komt voor biokerosine, want in 2030 moet de bijmenging... Bij normale kerosine gaat het geloof ik van 2% naar 10%, dus die zien een markt. Met die raffinaderij kunnen ze ongeveer 40% van de hele markt in Europa bedienen voor die SAF. Dat is sustainable aviation fuel. Dus ondernemers zien kansen. Maar die raffinaderij is er nog niet. En waarom niet? Er is altijd een discussie over stikstofruimte, er is een discussie over netcongestie, er is een discussie over vergunningen. En wat doen we daar lokaal aan? Een versnellingshuis, De Vergunningenloods, dat is om de ondernemers letterlijk te helpen om hun vergunningsaanvraag te versnellen. Maar we zijn daar gewoon ook voor een groot deel afhankelijk van de landelijke overheid. Zolang de landelijke overheid linksom of rechtsom het stikstofprobleem niet oplost, gaat hier langzaam alles tot stilstand komen. En ik moet ook even aan ons havendorp, Hoek van Holland, denken. Daar was een mooi woonwijkje helemaal in kannen en kruiken. Eén bewoner maakt bezwaar. De Raad van State zette drie weken geleden een streep door het bestemmingsplan. Dat is natuurlijk een hard gelag. En we zitten dus nu in de situatie dat bedrijven het gewoon willen, niet alle bedrijven natuurlijk, maar veel bedrijven willen gewoon investeren in het nieuwe verdienmodel over vijf of tien jaar. Daar zien ze gewoon kansen voor, maar dat wordt nu zwaar gehinderd door de problematiek die ik net noemde. Daar zit echt een serieus gevaar aan, want het zijn veelal internationale bedrijven, Antwerpen werd net genoemd. Kijk, Antwerpen heeft net als Rotterdam ook niet al te veel ruimte meer, Hamburg ook niet. Maar er zijn nog vele andere havens in Europa waar ze die investeringen ook kunnen plegen. Dus dat is een risico. Over de Delta Rhine Corridor hebben we het ook gehad, dat is eigenlijk de pijplijn naar Noordrijn-Westfalen, naar Moerdijk, Chemelot. Nou ja, om die waterstofhub te kunnen worden. Dat is tot grote ontsteltenis van velen, gewoon minimaal vier tot vijf, misschien wel zes jaar vertraagd. Ja jongens, we gaan echt zo de wedstrijd niet winnen. We hebben nu een minister van Groene Groei, en ik moet gewoon eerlijk zijn, wethouder Zeegers en ik hebben ook al gevraagd om een afspraak met haar in te laten plannen. Laat ik het zo zeggen, dat gaat vrij moeizaam. Maar de grap is wel, die groene groei gaat gewoon niet door als wij in Rotterdam niet de ruimte krijgen om die nieuwe industrie op te zetten. Dan gaan we gewoon nooit de doelstellingen halen. Dus ik zeg altijd maar, ze zijn net begonnen, ze moeten nog even een beetje het voordeel van de twijfel krijgen, maar langzamerhand begin ik me wel gewoon zorgen te maken. Overigens, met het vorige kabinet was het niet anders hè, toen zat het ook helemaal op slot op dezelfde dossiers. Maar je hoopt dan, als er een nieuw kabinet komt, dat dossiers worden opengebroken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, toevallig hebben we ook twee Rotterdammers die hier bekend zijn die ook in dat kabinet zitten. Is het nog een idee om die kanalen aan te boren? Misschien dat een van de fracties die ook landelijk in het kabinet zitten ook als breekijzer kunnen dienen om met die minister van Groene Groei in gesprek te kunnen gaan? Want het is wel heel verdrietig om te horen dat we als stad Rotterdam niet serieus worden genomen op het onderwerp groene groei.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, we gaan een ander breekijzer inzetten en dat is onze nieuwe burgemeester, dus ik ga er ook van uit dat dat op redelijke termijn, we moeten ook redelijk zijn, de minister heeft ook een drukke agenda. Maar we gaan er wel van uit dat wij als wethouder Haven en wethouder Klimaat daar gewoon netjes worden uitgenodigd en dat we ook gewoon het verhaal goed onder de aandacht kunnen brengen. Dat hebben we natuurlijk ook wel gedaan door het krantenartikel. Mevrouw Bokhove heeft er ook een zin uitgehaald dat ik ook zei dat sommige bedrijven wel wat langzaam waren. Dat is ook zo. Bedrijven gebruikten goedkoop Russisch gas, dat viel opeens weg. Toen dachten ze: nou, het is misschien toch wel handig om te gaan elektrificeren, in combinatie met een Stedin en andere die gewoon eigenlijk heel reactief ingesteld zijn. Eerst moet er een aanvraag komen. Dat was een perfect storm. Ik snap dat echt niet, want landelijk wordt er al tien jaar gesproken over verduurzamen, elektrificeren, maar de uitvoerders... Regeren is vooruitzien, zeggen ze wel. Als ze op tijd waren begonnen, hadden we nu gewoon minder problemen gehad. Maar ze zijn niet op tijd begonnen, dus we zitten nu met de gebakken peren. Nou ja, we hebben van de week nog meer slecht nieuws gekregen. Natuurlijk zijn er ook lokale oplossingen. Even gechargeerd, als je een flat neerzet met een lift kun je ook gewoon twee, drie jaar, tot de netcongestie voorbij is, gewoon een aantal generatoren in de tuin zetten. Dan heb je ook stroom. Dat gebeurt overal in de wereld, maar of dat nu helemaal energieneutraal gaat betwijfel ik, want er gaat gewoon diesel in. Maar goed, je moet wat, je wilt ook huizen bouwen, dus...

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u voorzitter en ook dank voor de beantwoording. In ieder geval een van de breekijzers zijn wij als fractie. Ik weet dat mijn collega Marike Abrahamse onlangs nog contact heeft gehad met de minister van Groene Groei, en wij hebben ook inderdaad onze zorgen geuit over de netcongestie en de problemen die we in de haven zien. Want wij zien ook dat we alleen maar die transitie kunnen doorpakken en inzetten als deze problemen worden opgelost. Maar iets waarvan ik wel vind dat wij ons als Rotterdam ook hard voor kunnen maken, is het feit dat we een ruimtetekort hebben. En mijn collega Van Dommelen heeft onlangs daar ook een pleidooi voor gehouden, namelijk om die derde Maasvlakte eigenlijk ook eens op het vizier te zetten van dit kabinet, want zonder visie komen we ook nergens. Dus ik zou graag van u willen horen of dat iets is waar u zich ook voor zou willen inzetten, omdat ik uiteindelijk denk, als wij al die ruimte nodig hebben voor onze transitie, voor die bedrijven, dat we ook die kant op moeten gaan, namelijk zeewaarts naar een derde Maasvlakte.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). In alle officiële stukken van de NOVEX staat de derde Maasvlakte, die heet wat anders, die staat er dankzij wethouder Zeegers en dankzij Simons. Dus we zijn ermee bezig, dus dat hebben we al een half jaar geleden gewoon laten opschrijven als een optie. Vanzelfsprekend, daar mag u op ons rekenen, en als u tips heeft of suggesties dan sta ik daar altijd voor open.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Graag, en ik denk ook dat dat iets is waar we elkaar kunnen vinden, want ik weet dat u net zoals de Rotterdamse VVD wil strijden voor het economisch belang van deze stad, maar ook die slagen te maken voor de transitie. Dus heel fijn dat u deze handschoen heeft opgepakt en ook de hand uitsteekt om dat samen op te pakken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik hoorde de wethouder zojuist zeggen dat je desnoods aggregaten moet gaan aansluiten die dan op diesel draaien. Ik ga u verrassen, er zijn ook bedrijven, nu ook in Nederland, die zijn hier zelfs ontstaan, die aggregaten aanbieden die op schone energie draaien. Ik kan u buiten de orde van deze vergadering zelfs vertellen wat voor bedrijven dat zijn, maar die zijn er. De haven van Amsterdam werkt er zelfs al mee samen. Ze hebben ervaring met het oplossen van netcongestieproblemen, dus volgens mij hoeven we helemaal niet terug naar die vieze energie om die netcongestieproblemen op te lossen en ook nog voorwaarts te gaan met de elektrificatie.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, ik denk, ik sla het even lekker plat. Maar ik heb daarvoor het voorbeeld genoemd van het Rotterdamse bedrijf Zepp.solutions, die kunnen dat ook. Maar bedankt nog, ik weet ook dat er ook wel vriendelijker oplossingen zijn dan zo'n oude generator op diesel. Laatst heeft het CES-rapport, het cluster Energiestrategie, vastgesteld dat Moerdijk en Rotterdam als het zo allemaal doorgaat in 2030 het CO_2-doel niet gaan halen. Maar ook niet een heel enorme overschrijding. Als we het komende jaar ook gewoon met steun van de rijksoverheid de problematiek die ik net benoemde kunnen versnellen of deels kunnen oplossen of deels buitenspel zetten door een crisiswet of een noodwet of hoe we het ook noemen, dan kunnen we het nog wel halen. Dus er zijn projecten genoeg, maar er moeten echt een paar grote problemen in Den Haag opgelost worden en dat is echt heel belangrijk. En de sense of urgency, ik hoop ook dat u allen met uw politieke achterban mij en dit college daarbij ook helpt om dat onder de aandacht te brengen. Wij doen er alles aan, ik heb net ook een aantal voorbeelden gegeven. Ik denk dat ik daarmee de vragen van mevrouw Bokhove en mevrouw Maassen en mevrouw Van Groningen heb beantwoord over onze haven en het verdienmodel van morgen, de energietransitie en de verduurzaming. Het hoort allemaal bij elkaar. Dan de heer Coşkun, de wapenbeurs. Ja, ik moest nog denken, we hebben al € 5 miljard aan wapenaankopen uitgegeven voor Oekraïne. Ja, daar is dus een markt. Ahoy is een zelfstandige bv, die gaat dus zelf over wie en welk, of ze een band of een toernooi, een tennistoernooi of een wapenbeurs faciliteren. Dat is

aan hen. Zolang het binnen de wettelijke kaders gaat, mag dat gewoon. We hebben ook in het verleden al deze discussie gehad in deze raad, dus mijn antwoord is simpel. Ik heb er ook geen problemen mee, gezien de situatie in Europa. Het zou heel vreemd zijn dat we aan de ene kant zeggen: we moeten Oekraïne wapens geven en aan de andere kant zeggen: er mag geen wapenbeurs plaatsvinden in Rotterdam. Dat kan ik niet zo goed rijmen. Maar Ahoy gaat er zelf over zolang ze gewoon binnen de wettelijke kaders blijven. Ja, dan heb ik de vragen beantwoord en dan heb ik nog drie mooie moties te adviseren.

De **VOORZITTER**. Ik zit even te kijken wie er eerst was, maar ik denk de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, de wethouder kan het niet rijmen. Dat is ook een creatief vak, rijmen. Misschien zouden we een creativiteitssessie kunnen doen hoe we dat wel kunnen rijmen, hoewel we in onze gebouwen niet de wapens promoten maar juist de vrede.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ik kan het gewoon even heel duidelijk zeggen. Ik heb er gewoon geen enkel bezwaar tegen. Ik zie niet wat het bezwaar is van een wapenbeurs in Ahoy, als het gewoon binnen de wettelijke kaders gebeurt. Ik heb er ook gewoon geen zeggenschap over, dus ik zou ook niet weten of ik nu creatief of innovatief of wat dan ook moet zijn. A: we gaan er niet over, en B: vind ik het moreel, ethisch ook gewoon prima.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik wilde graag nog even terugkomen op de brief van Advocates for the Future, ingediend door de jongeren van Fridays for Future. In de brief staat er een aardig duidelijk pleidooi voor het verduurzamen van de haven, onder andere de vraag voor een afbouwpad van fossiel. De wethouder is daar niet op ingegaan en dat is zo belangrijk. De brief is zwaar ondersteund door verschillende organisaties, verschillende politieke partijen, maar zeker ook door heel veel jongeren uit de stad die zich daar zorgen om maken en ik denk dat zij een wethouder nodig hebben die dat ook duidelijk uitspreekt en dat ze daar ook steun in kunnen vinden van de wethouder. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, ik begrijp hun zorgen prima, maar we hebben nu een pad ingezet dat realistisch is en dat de doelen die we met elkaar hebben gesteld en waar we ook aan moeten voldoen, redelijk in zicht zijn. Als we versneld fossiel gaan afbouwen dan kom je bij de vraag terecht die in de commissie vorige week aan mij werd gesteld: Simons, hoe kan het nu zo zijn dat vorig jaar het BNP van de regio Rijnmond met 1,1% is gedaald ten opzichte van andere grote steden die juist een klein beetje zijn gestegen? Dat is een heel simpel antwoord. Dat is de Rotterdamse haven. Er was een overslagdaling van 6%. Dat heeft dus direct invloed op de bedrijvigheid. Er werken 191.000 mensen. Dat is de Erasmus Havenmonitor, dus niet de getallen die het Havenbedrijf wel eens benoemt van 500.000, want dat vind ik echt, die hebben die marges zo opgerekt. Maar de Erasmus, heel veel gezinnen zijn daarvan afhankelijk. Dat is één aspect, het economische aspect. Het tweede aspect, we staan hier vanavond lekker te vergaderen en het licht brandt. En dat licht brandt niet vanzelf. Daar moet elektriciteit voor opgewekt worden. Het is toevallig nu donker, er staat geen wind, dus aan zon en wind heb je nu even niets. Dat komt gewoon van een kolencentrale of een gascentrale of wat dan ook. Zolang wij nog geen vervangend systeem hebben, bijvoorbeeld een aantal extra kerncentrales of noem het maar op, er zijn verschillende mogelijkheden, zullen wij gewoon moeten doorgaan. Want hoe, linksom of rechtsom, al die mensen die zich zorgen maken maar dan thuiskomen en de verwarming doet het niet, het licht is niet meer aan en die moeten de kaarsen aansteken, dat is ook gewoon geen reële optie. Ik wil er geen karikatuur van maken, want ik weet dat u er echt serieus mee bezig bent en dat waardeer ik ook zeer. Ik probeer ook echt met u mee te gaan, maar dit pad dat nu is uitgestippeld voor Rotterdam is gewoon een realistisch pad en ik ben niet alleen maar aardig tegen bedrijven, want ik spreek ze ook aan op hun eigen verantwoordelijkheid. Er wordt gewoon altijd heel makkelijk gekeken naar de overheid, maar bedrijven moeten zelf ook wat doen. Ik merk daar gewoon grote bereidheid om stappen te maken, ook gewoon eenvoudigweg omdat ze daar morgen hun geld mee willen verdienen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Voorzitter, ik zou nog even snel willen noteren dat een afbouw van fossiel betekent een opbouw van hernieuwbare bronnen. Het is een valse tegenstelling die wordt gemaakt. Wij willen graag dat de wethouder de brief nogmaals steunt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Nou, volgens mij heb ik gezegd wat ik heb gezegd en ik begrijp ook dat u een beetje haast heeft om het gewoon niet al te lang te maken. Anders ga ik mezelf herhalen. Ik begrijp uw punt echt. We doen wat we kunnen hier, en niet alleen de wethouder, ook het hele college, Deltalinqs, het Havenbedrijf, de individuele bedrijven, iedereen is ermee bezig. Of je nu nationaal of internationaal bent, iedereen is met dit onderwerp bezig. De vraag is hoe en wanneer. En er moet wel gewoon voor die bedrijven onder de streep geld overblijven. Dan ga ik nu naar de moties voorzitter, want de voorzitter wordt ook al onrustig. Tempo erop. Nou, dan zou ik bijna zeggen: dat maken we zelf wel uit, maar dat mag natuurlijk niet zoiets. Ik ben te gast hè? U toch ook? O, u bent de voorzitter. Ik dacht dat we allemaal te gast waren hier. O, snap ik het weer helemaal niet? 'Buddy voor startende ondernemers'. Te onderzoeken of in samenspraak met MKB Rotterdam Rijnmond startende ondernemers gekoppeld kunnen worden aan ervaren ondernemers als buddymentor. Ik kwam toevallig van de week de voorzitter van MKB Rotterdam Rijnmond tegen en die vond het een prachtig idee en die zei: wanneer beginnen we? Ik zeg: nou, de motie moet nog even aangenomen worden. Dat zal volgende week dinsdag zijn en dan kunnen we gaan beginnen. Dus ik kan deze motie van harte omarmen. Dan heb ik de motie 'Wat betekent de btw-verhoging voor Rotterdam?' Ik heb net overlegd met de indieners. Zoals het er nu staat is de motie onuitvoerbaar, want het is een landelijke maatregel en dat zou heel veel geld en menskracht kosten en het is sowieso de vraag of we al die gegevens boven water kunnen krijgen. Maar ik wil wel een toezegging doen. De btw-maatregel moet nog ingevoerd worden. Dat ik met u gewoon het gesprek ga voeren op korte termijn. En ik kan ook toezeggen, als die btw-maatregel daadwerkelijk van kracht is, dan het jaar plus één, dat we dan gaan kijken welke rapporten, want er zijn economische bureaus of banken die specifieke rapporten daarover maken. Er moet vaak wel voor betaald worden, maar dat speelt dan. Ik kan gewoon kijken welke gegevens er dan beschikbaar zijn. Ik ga gewoon met u of met de commissie verder in gesprek of we hier daadwerkelijk iets mee kunnen. Maar zoals het er nu staat is het gewoon niet te doen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts wil hierop reageren.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik kom graag de komende dagen even bij u op de lijn om te kijken hoe we dit richting dinsdag kunnen verbeteren.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Dat is goed. Trekt u dan de motie in of laat u die staan? (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Oké, we praten er nog over. Goed, maar ik ontraad deze motie wel hè, even voor de duidelijkheid. We kunnen erover praten, maar zoals hij nu voorligt is hij onuitvoerbaar. Dan ben ik alweer bij de laatste motie, dus het gaat steeds sneller. De motie 'Schiebroek-Zuid niet langer onzichtbaar'. Kijk, deze motie raakt aan een grotere problematiek. We hebben in Rotterdam, ik weet niet meer hoe lang, vijftien jaar het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid. Daarvan heeft de commissie-Mans jaren daarvoor gezegd: dat zijn on-Nederlandse problemen. Als je nu naar Schiebroek-Zuid kijkt, je kijkt naar Oud-Mathenesse, je kijkt naar Ommoord, je kijkt naar Zevenkamp, je kijkt naar Beverwaard en andere delen van IJsselmonde, dan kun je gewoon voorspellen, dat als we niets doen, die wijken gewoon ook op een gegeven moment een nationaal programma nodig hebben. En het zou zo mooi zijn, zo zie ik die motie, wat u vraagt in het dictum ga ik gewoon doen, maar het is ook gewoon mooi als we met elkaar gaan nadenken: hoe kunnen we nu die wijken waar ook extra aandacht voor nodig is, die we allemaal kennen, gewoon daar extra aandacht aan geven? Op het ogenblik hebben we geen geld, dat is ook duidelijk, maar dit moet echt wel een gesprek zijn en ook met input van u, hoe we een methodiek kunnen ontwikkelen met elkaar, het hoeft natuurlijk geen kopie van het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid, maar hoe we die kwetsbare wijken of wijken die dreigen langzamerhand af te glijden, van geld voorzien. Nu is het allemaal ad-hoc. Nu is het een motie over Schiebroek-Zuid. We hebben natuurlijk ook Oud-Mathenesse dat aan een regiodeal meedoet, dus soms komt er wel wat extra geld beschikbaar. Maar ik denk dat we dit breder en structureler, ook

breder dan Schiebroek-Zuid moeten aanpakken. Zo lees ik de motie, maar het is ook aan u om daar het gesprek al dan niet over te willen voeren in de commissie. En deze motie kan ik omarmen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Dat laatste is mooi. Maar de vraag is een beetje, van: het is goed dat u dat erkent. We hebben natuurlijk twaalf jaar ervaring met het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid. Daar zit succes in, daar zitten ook mislukkingen in, dus laten we leren van die successen en laten we dat ook in kaart brengen. Het gaat natuurlijk niet alleen om Schiebroek-Zuid zoals u zegt, maar het is breder. Maar laten we daar ook de wijkraden bij betrekken, want er zijn meer hotspots aan de noordelijke oever die we erbij kunnen betrekken. En ik zou dus graag de wijkraden erbij willen betrekken en dat ook snel dan toch in BOFV, bij de werkgroep Wijkraden, ik noem maar wat, daar ergens bespreken: waar hebben we het dan over?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ik denk dat we nu heel snel gaan, dat we gelijk al naar een soort uitvoeringsgedachte gaan. Ik denk echt dat we eerst een fundamentele discussie moeten voeren hoe we dat zouden kunnen aanpakken, met wat voor structuur, wat eventuele financieringsbronnen zouden kunnen zijn. Want die wijkraden, als je daar regelmatig komt, dan weet je hoe de vlag erbij hangt. Natuurlijk, als we gewoon zelf iets hebben dan kunnen we het gewoon testen. Bij het nationaal programma, wat ging er goed, wat kan er beter enzovoort, enzovoort. Maar dat is denk ik toch nog een stap verder dan waar we nu staan. Ik heb niet een, twee, drie een oplossing paraat, maar het lijkt me wel heel goed als deze raad gewoon een aanzet maakt voor een nieuw programma, Rotterdam-Noordoost, laten we het zo houden, of Noordwest. Maar dat we zorgen dat wijken zoals Zevenkamp en Ommoord, waar het prima toeven is, maar je ziet daar toch gewoon als je daar vaker komt dat daar ook gewoon dingen zijn waarvan je denkt: als je daar niets aan doet dan glijdt het verder af. En dat willen we niet, die mensen die daar wonen hebben ook gewoon recht op optimale aandacht van uw gemeenteraad.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank wethouder. De heer Oostdijk had ook nog één vraag.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ja, dank u wel voorzitter. Nee, niet aan de heer Simons.

De **VOORZITTER**. Oké, dan wil ik heel graag even, want dat was ik nog vergeten voor de administratie, maar ik ga ook na elke wethouder even de toezeggingen uitspreken die de wethouder heeft gedaan zodat u dat ook exact heeft. Ik heb één toezegging gehoord. Dat is wel in relatie tot de ontraden motie van onder andere de PvdA. De wethouder heeft toen wel gezegd dat hij met de raad een gesprek zou willen voeren over de voorgenomen btw-verhoging. Dus die toezegging is wel gedaan, maar deze specifieke motie had hij wel ontraden. Als het dinsdag anders wordt, dan gaan we dat weer aanpassen, maar dat is even naar aanleiding van de stand van zaken op dit moment. Maar daar gaan we scherp op zijn, dank u wel. De heer Oostdijk had een vraag.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ja, dank u wel. Ik heb een correctie op twee moties. Op motie 43 is een ondertekenaar bij gekomen, dus die wil ik graag vervangen en motie 45 wil ik graag intrekken, want het dictum is niet wat de bedoeling was.

De **VOORZITTER**. De heer Oostdijk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 43. Verplichte vermelding van kosten van gemeentelijke projecten op projectborden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024;

constaterende dat:
- in de gemeente Eindhoven sinds 2023 een verplichting geldt om de kosten van gemeentelijke (bouw)projecten te vermelden op projectborden;
- deze maatregel in Eindhoven heeft geleid tot meer transparantie richting burgers en een versterking van het vertrouwen in gemeentelijke besluitvorming en uitgaven;

- gemeentelijke bouw- en infrastructuurprojecten aanzienlijke investeringen vergen van belastinggeld van de burgers van Rotterdam;

overwegende dat:
- transparantie een kernwaarde is in het publieke bestuur en bijdraagt aan de betrokkenheid van burgers bij lokale besluitvorming;
- het inzichtelijk maken van projectkosten kan helpen om speculaties, onjuiste informatie en publieke kritiek te voorkomen;
- het tonen van de kosten op projectborden een kans biedt voor burgers om een beter begrip te krijgen van publieke investeringen;
- een dergelijke maatregel de verantwoordelijkheid en efficiëntie binnen gemeentelijke afdelingen kan bevorderen;
- publieke betrokkenheid en discussie over gemeentelijke uitgaven hierdoor gestimuleerd kunnen worden;

verzoekt het college:
- een beleid in te voeren waarbij de kosten van gemeentelijke bouw- en infrastructuurprojecten voortaan verplicht worden vermeld op de projectborden bij elk project in de openbare ruimte;
- hierbij duidelijkheid te verschaffen over de totale projectkosten, financieringsbronnen en verwachte opleveringstermijnen;
- dit beleid te evalueren binnen een termijn van twee jaar, waarbij gekeken wordt naar de effecten op transparantie, publieke betrokkenheid en projectbeheer;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.R. Oostdijk en I. Elfilali

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan geef ik het woord aan wethouder Struijvenberg.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter, en dank voor alle bijdragen. We hebben vandaag de begroting en dat is eigenlijk een uitwerking na de Voorjaarsnota. Die Voorjaarsnota was nogal beleidsintensief, dat weten we allemaal nog wel. Maar deze begroting is eigenlijk in verhouding daarmee, een paar maanden later, niet zo beleidsintensief ten opzichte van die Voorjaarsnota. En de heer Coşkun zei, en dat zei hij eigenlijk niet voor het eerst, misschien heeft hij het in andere woorden al eerder gezegd: waarom doen we dat eigenlijk? Waarom doen we niet een kaderbrief voor de zomer op hoofdlijnen en dan de begroting zoals we die kennen, zoals we die behandelen vandaag rond deze tijd van het jaar. En dat is een gedachte waarin ik wel iets zie. Maar uiteindelijk zullen we dat met zijn allen natuurlijk moeten beslissen. Maar laat ik zeggen dat ik vanuit mijn kant daar ook wel mee bezig ben om te kijken of we daar iets voor kunnen opstellen of daar iets van kunnen vinden, zodat we ook een keer een beslissing kunnen nemen: willen we het houden zoals het is of zouden we het toch liever anders willen zien voorzitter. In ieder geval vandaag de begroting en een aantal bijdragen. Ten eerste mevrouw Bokhove die zei; ik vind het eigenlijk vervelend dat het Koers van de Stad-geld met de Voorjaarsnota eigenlijk al uit de begroting is gehaald. En dat klopt, de € 1,5 miljoen. Maar ik vind het wel belangrijk om erbij te vermelden dat we deze periode al wel bijna € 9 miljoen ter beschikking hebben gesteld aan de raad, dus meer dan de € 4 miljoen die eigenlijk de bedoeling was of de € 4 miljoen uit de vorige periode. Dat heeft te maken, ik zie haar een beetje vragend kijken, met één keer € 6,3 miljoen die we vorig jaar met deze begroting de raad... zij wijst een beetje, zij denkt dat het niet klopt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

De hee **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Voorzitter, dus dat is bij elkaar bijna € 9 miljoen dat we deze periode nu al richting uw raad hebben gelegd en hebben gezegd: dat is aan u om te kijken welk bestedingsdoel u daaraan wilt verbinden. Ten tweede zei zij, is de € 100 miljoen lening uit de RIM, uit de investeringsgelden, dat is nog nooit gebeurd, dat is nog niet eerder voorgekomen. Maar dat is niet helemaal waar, dat wil ik graag rechtzetten, dat is een keer eerder gebeurd, in 2019. Het vorige college heeft zo'n soortgelijk voorstel gedaan, toen ten bedrage van € 68 miljoen. Ook dat werd weer

terugbetaald met rente overigens, dat is allemaal goed gegaan, dus daar niet van. Maar dat is wel een keer eerder gebeurd voorzitter. Dan de logiesbelasting. Mevrouw Elfilali zegt: waarom is het eigenlijk € 5,90, ik vind het een beetje laag. Ik heb geprobeerd te kijken naar een gelijk speelveld tussen hotels aan land, gewoon de normale hotels, en overnachten aan boord van een schip. En een hotel berekent 6,5% over de kale kamerprijs. Een hotel kan makkelijk berekenen wat de kale kamerprijs is. Dan weet je ook wat 6,5% daarvan is. Dat lukt niet aan boord van een cruiseschip. Een cruiseschip is altijd een pakketreis. Je huurt niet alleen een hut of een kamer aan boord, je krijgt er ook meteen allerlei service bij natuurlijk. Eten zit erbij, koffie, thee, soms drinken zit erbij, entertainment zit erbij en natuurlijk vervoer, want het schip vaart je van A naar B. Dus een kale kamerprijs is voor een cruisemaatschappij nooit te geven. Dus 6,5% over een kale kamerprijs aan boord, dat past niet. Nou, dat is op zich jammer en vervelend, maar wat dan? Toen hebben we berekend: wat is nu in euro's gemiddeld het bedrag dat iemand betaalt aan logiesbelasting wanneer die overnacht in een hotel? Wat is gemiddeld die 6,5% in euro's? Dat is gemiddeld € 5,90. En daarom kom ik op dit bedrag, moet ik zeggen, dan is het een gelijk speelveld en maakt het voor iemand niet uit of die overnacht in onze stad in een hotel of aan boord van een schip dat de volgende dag weer wegvaart. Dan is het gemiddeld € 5,90 voor eenieder en dat leek mij een mooi en goed uitgangspunt om hier te hanteren voorzitter. Dan de € 20 miljoen van de provincie. Hoe kijken we naar die € 20 miljoen? Kijk die € 20 miljoen, voor de helderheid, ik weet niet of iedereen hem scherp heeft, die € 20 miljoen lobbyreeks van 2024 is ingevuld nu in deze begroting. Dus de € 20 miljoen voor 2024 lobbyreeks is ingevuld. Voor 2025 en verder wordt die € 40 miljoen enzovoorts, die nog niet, omdat we vinden dat we nu niet meteen het hoofd in de schoot moeten leggen dat ook in die jaren ook nooit meer iets onze kant op zal komen. Maar de € 20 miljoen voor dit jaar is nu ingevuld indien u instemt met de voorliggende stukken voorzitter. Dan de heer Soytekin. Hij zegt: welke inspanningen pleegt het college nu om het personeelsbestand een afspiegeling te laten zijn van de stad? Terecht een verwijzing naar het coalitieakkoord, zeker ook de hogere functies, die noemde hij even specifiek. Laat ik daar een aantal dingen over zeggen. Bijvoorbeeld het inclusiviteitspanel dat we betrekken bij het invullen van dat soort vacatures voor wat hogere functies. Objectief selecteren passen we toe, dus eigenlijk gaat het ook om bewustwording creëren dat je meerstemmigheid wilt bevorderen, dat je wil kijken naar de diversiteit van je personeelsbestand, uiteraard wel met volgens het coalitieakkoord ook de notie dat kwaliteit altijd de doorslag geeft. Maar eigenlijk zijn deze inspanningen er dan dus ook op gericht om ervoor te zorgen, of om te voorkomen dat de beste kandidaat niet gevonden zou worden. Dat is eigenlijk hoe we hem zien voorzitter. Dus daar gebeurt van alles aan eigenlijk. Dan even kijken, denk ik dat ik de vragen heb gehad voorzitter, maar nu nog twee moties. Ik denk dat ik ze tegelijkertijd doe. Ze zijn allebei van mevrouw Verkoelen van 50PLUS. Motie 38 en motie 39. Kijk, er zijn een aantal omissies in het begrotingsproces geweest en laat er geen misverstand over zijn, daar baal ik van, dat is niet hoe je het wilt. Het gaat er natuurlijk niet om dat er een garantie op foutloosheid zou moeten zijn of iets, daar wordt door de raad natuurlijk en door mevrouw Verkoelen ook niet om gevraagd, dat gaat niet. Maar er zijn wel meer onvolkomenheden geweest in het proces dan ik had gewild en daar maak ik mij ook druk over in mijn werkzaamheden. Dat doe ik wel samen met, indien van toepassing, de vakwethouders op de onderdelen waar het hem in zit. Dat doe ik niet alleen maar zelfstandig, dat doe ik met mijn afdelingen, met P&C bijvoorbeeld, met mijn collega's, maar ook ambtelijk wordt dat proces natuurlijk wel aangevlogen, omdat ik niet wil dat het volgend jaar weer zo gaat. Dat is natuurlijk wel hoe het zit. Tegelijkertijd heb ik die onvolkomenheden wel gemeend goed en snel en transparant aan u te melden, waarmee de begroting dan dus ook weer voor u... u weer het volledige beeld heeft, juist ook voor die begroting, en de begroting dan dus ook weer solide is. Juist omdat ik het meld en daarin transparant ben en het niet probeer te verbergen of weet ik veel wat. Dat is denk ik belangrijk en tot slot hebben we natuurlijk ook wel gekeken, dit vind ik vervelend, dit vinden we vervelend als college, onder de streep dat het niet materieel is maar wel vervelend in het proces. Dat is natuurlijk wel zo. Voorzitter, als ik het zo zie, en dat is hoe ik het zie, dan kom ik toch tot het ontraden van motie 38 en eigenlijk ook motie 39. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik wil erop wijzen dat motie 38 een spreek-uit-motie is, dus in principe gewoon ook aan uw raad zelf is.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Het is wat ingewikkeld. Dat heb ik gezien, alleen, de tweede zin in het dictum is: de raad roept het college met klem op om, en dan volgt er toch weer een opdracht.

De **VOORZITTER**. Oké, volgens mij is het duidelijk hoe de wethouder erin zit. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik kom even terug op de € 9 miljoen die de wethouder zegt dat hij aan de raad eigenlijk is besteed. Kunt u dat mij meer uitleggen, want volgens mij is dat niet echt bij de raad neergelegd. Het is opgevuld met voorstellen vanuit de coalitie voor zover ik weet. Kunt u dat gewoon iets meer toelichten, die € 9 miljoen, wat dan aan ons voorgelegd zou worden in plaats van Koers van de Stad?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Ja, er was oorspronkelijk vier keer € 1 miljoen, dus € 4 miljoen in totaal voor deze periode voor Koers van de Stad. Daar is € 2,5 miljoen daadwerkelijk van besteed. € 1,5 miljoen hebben we laten vrijvallen in de Voorjaarsnota. Dus € 2,5 miljoen hebben we dan al. Daarnaast hebben we vorig jaar met de begroting als college € 6,3 miljoen ter beschikking gesteld aan de raad. In mijn herinnering is dat niet alleen maar door de coalitie uitgegeven, maar is dat door de verschillende fracties uitgegeven voorzitter. En € 6,3 miljoen plus € 2,5 miljoen, bijna € 9 miljoen in deze periode.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja voorzitter, ik kan me vergissen, maar die afspraak is nooit met de raad gemaakt. Dus het is nooit aan ons voorgelegd, in ieder geval niet aan de Partij voor de Dieren, waar we dat aan kunnen besteden. Dus het verbaast mij eigenlijk enigszins, dus ik zou er wat meer toelichting over willen. Wat voor afspraak is dat dan? Ik weet niks als raadslid.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Ja voorzitter, dit college en deze wethouder voorop, heeft gemeend vorig jaar bij de begrotingsbehandeling, ik zeg het toch goed? Begroting toch? Het was niet de Voorjaarsnota, het was de begrotingsbehandeling, om € 6,3 miljoen vrij te spelen, laat ik het zo maar zeggen, en u dat kenbaar te maken, dat er € 6,3 miljoen ruimte is in de begroting, zodat de raad daar zijn voordeel mee kan doen, oftewel uit kan geven aan wat de raad denkt dat daar een goede bestemming voor is. En ik meen dat dat toch ook is gebeurd vorig jaar, niet door de coalitie die heeft gezegd: wij hebben een plan daarvoor, punt. Er zijn door verschillende fracties ideeën voor ingediend en verwerkt en aangenomen?

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, ik laat het even op me inwerken, ik zie het iets anders. Bovendien gaat de gemeenteraad over de hele begroting hè, van € 4,5 miljard. En niet alleen over die € 6 miljoen. De gemeenteraad gaat over de hele begroting van € 4,5 miljard, dus dat lijkt me... Ja, ik weet het niet hoor, het lijkt me nogal evident, maar...

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Ja voorzitter, even voor de helderheid. Mevrouw Bokhove had iets gezegd over Koers van de Stad-geld. Ik geef dat even de omschrijving, geld waarvan de raad zelf beslist waar het aan uitgegeven wordt. Natuurlijk gaat de raad over de hele begroting, dat weet ik wel. Maar ik heb gezegd, het was geen € 4 miljoen deze periode. Zelfs na uitname van die € 1,5 miljoen is het deze periode al bijna € 9 miljoen. Dat is meer dan twee keer zoveel als eigenlijk de bedoeling was en meer dan twee keer zoveel als de vorige periode. Dat is het enige wat ik zeg. Ik respecteer natuurlijk het budgetrecht van de raad wel, laat daar geen misverstand over bestaan.

De **VOORZITTER**. Ik kijk even rond. Nee? Dan gaan wij door met de volgende beantwoording, en dat is van wethouder Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik begin met de motie van de fractie van Leefbaar Rotterdam, 'Dierenvrienden in de spotlight', motie 7 is dat. Die roept mij op met de dierenwelzijnsorganisaties in gesprek te gaan om een jaarlijkse publieksprijs te creëren voor de grootste dierenvriend van Rotterdam. Ik vind dat eerlijk gezegd een hartstikke leuk idee. Ik heb van de week ook van het idee gehoord en ik heb toen thuis aan mijn vrouw verteld van het idee, en zij zei: o,

wat leuk, mogen wij dan meer katten, want dan kan ik dierenvriend van het jaar worden. Toen zei ik: laten we dat maar niet doen. En ik heb concurrentie van de heer Lansink, want die wil meer honden natuurlijk en kippen. Zo vullen wij elkaar mooi aan. Maar zonder gekheid, ik wil deze omarmen, het is een heel leuk idee. En om op dat gesprek met mijn vrouw terug te komen, meer katten kost ook veel meer geld en kan ook betekenen dat je helaas veel meer kosten moet maken bij de dierenarts. En het is heel belangrijk, en we hebben daar inderdaad vrij recent een goed debat over gehad in de actualiteitenraad, het is heel belangrijk dat mensen, voordat zij besluiten om huisdieren te nemen, zich er goed van bewust zijn dat dat inderdaad ook echt een prijskaartje kan hebben. Niet alleen aan voer en alle aanverwante artikelen die je daar natuurlijk voor nodig hebt. Maar met name ook als je beestje onverhoopt ziek wordt. We hebben het gesprek met elkaar gehad over de hoge kosten bij de dierenarts en dat de gemeente gewoon niet bij machte is om die kosten te drukken. Het is ook een landelijk fenomeen. Er zijn een tweetal grote concerns die allerlei dierenartspraktijken in Nederland hebben opgekocht en die drijven de prijzen op, met name van behandelingen in de avonduren en in de weekends, en wij kunnen daar niets tegen doen. Ook als we weer een Minimax zouden hebben, zoals mijnheer Van der Velden vraagt, dan lossen we dat niet op. Want de Minimax was er ook toen voor behandelingen tijdens kantooruren. Dus mocht je dan in de avond of in de weekends alsnog met je dier bij de dierenarts terecht moeten, dan zou je alsnog ook met die hoge tarieven bij de praktijken van die twee concerns terecht moeten komen. Maar bovendien, Minimax was een particulier initiatief, dat was vanuit de Dierenbescherming in Nederland. En we hebben daar, ik ben daar gewoon heel eerlijk in, daar ben ik ook in de actualiteitenraad eerlijk over geweest, ik zie daar gewoon echt niet de financiële ruimte voor om dat te doen. Dan is er ook de suggestie gedaan, en ook een motie voor ingediend door de Partij voor de Dieren, om een soort Rotterdampolis voor de verzekering voor huisdieren te creëren. In de actualiteitenraad kwam mijnheer Kind van Volt ook met een vergelijkbaar idee. En we hebben daar natuurlijk ook met elkaar over van gedachten gewisseld achter de schermen. En het probleem met die verzekeringen van dierenartskosten is dat dat verzekeringen zijn waar ik grote terughoudendheid bij voel om die aan mensen aan te bevelen. En ik raad het niet af, maar ik zou als gemeente het ook niet actief willen aanraden. Dat heeft ermee te maken dat allereerst die kosten van de verzekeringspremies variabel zijn. Dat wil zeggen dat die premies ook toenemen naarmate je dier ouder wordt. Daarnaast speelt dat lang niet alles ook echt is gedekt. Dus het kan ook een effect van schijnzekerheid bieden. Het zijn verzekeringen die in grote mate eigenlijk vergelijkbaar zijn met Amerikaanse zorgverzekeringen. En wat je daar ook in hebt, is dat je met pre-existing conditions, dus met aandoeningen die het dier al bleek te hebben gehad op het moment dat je de verzekering afsloot, dat je voor de behandelingen daarvan niet bent gedekt. Daar komt dan vervolgens nog eens bij dat ook zo'n Rotterdampolis inroepen, gewoon betekent dat je een deel van de premiekosten als gemeente voor je rekening neemt, en dat kost ook heel veel geld. Dat hebben we niet. En dan heb je ten slotte nog de principiële vraag van: vind je nou dat je als gemeente deze taak moet pakken? Maar eerlijk gezegd vind ik dat je daar niet eens aan toekomt omdat er echt heel reële praktische en pragmatische overwegingen zijn waardoor ik het geen goed idee vind en ik moet daarom die motie dus ook ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft een vraag.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. De motie vraagt om een onderzoek. Wij zouden dat graag willen, zodat we zelf onze afweging kunnen maken als gemeenteraad, dus ik vraag u in de motie alleen maar: wilt u dit onderzoeken? En dat lijkt me toch niet zo'n probleem.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Dat is het vrees ik wel, en dat is omdat wij ook in de ambtelijke capaciteit niet overlopen. We hebben eigenlijk alleen maar ook op dit domein mensen werken die al op 100% functioneren. We hebben een soort quickscan gedaan: wat zijn belangrijke overwegingen waar je tegenaan loopt? Dat levert de overwegingen op die ik nu aan u heb geschetst. En als je dat nog verdergaand zou willen onderzoeken, betekent het dat je er echt veel meer capaciteit voor moet vrijmaken. Die heb ik niet. Ik vind het belangrijk dat die bezig blijven met het belangrijke werk dat ze nu ook doen. En ik zou dan tegen mijnheer Van der Velden hetzelfde willen zeggen als wat ik ook in de actualiteitenraad tegen mijnheer Kind zei, namelijk: voel u vrij om het zelf verder te brengen en bijvoorbeeld toe te werken naar een initiatiefvoorstel of ook zelf nog wat research, dat staat u als raadsleden natuurlijk ook echt vrij om dat soort initiatieven te ontplooien. Maar ik wil u afraden om daar nu ambtelijke capaciteit van de afdeling die bezig is met dierenwelzijn voor beschikbaar te maken, gegeven wat we al weten over de overwegingen die spelen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, ik vind dat nooit zo'n goed excuus. U kunt ook uw ambtelijke ondersteuning uitbreiden hè. Je hoeft niet altijd de status quo... Ik bedoel, we kijken ook vooruit als stad, dus misschien moet u op uw afdeling daarmee ook vooruitkijken. Dus ik vind dat excuus, ik heb niet genoeg ambtelijke ondersteuning, dan kunnen we hier in de raad eigenlijk wel elk voorstel daarmee gaan afdoen. Ik heb niet genoeg ambtelijke ondersteuning. Ik bedoel, ik heb een fractie met vijf, zes mensen. U heeft volgens mij meer dan 11.000, 12.000 ambtenaren als stad. Dus om dan te zeggen: ja, doe het zelf maar dat onderzoek, dus ik doe nogmaals het verzoek: doe het gewoon, dan zijn we daar allemaal blij mee.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Nou ja, kijk, het is natuurlijk niet een excuus, het is een overweging die ik maak. Wij moeten voortdurend prioriteren in wat we belangrijk vinden en waar we de schaarse capaciteit die we hebben op willen inzetten. En wat mij hier te doen staat, is u een advies uit te brengen over een motie die u heeft voorgesteld, en mijn advies is: doe dit niet. Maar het staat u en uw collega's uiteraard vrij om daar anders over te besluiten. Dan is er ook nog een motie over Diergaarde Blijdorp. Daar gaat mijn collega Lansink een advies over uitbrengen. Wat ik daar wel over gezegd wil hebben, is dat ik er ook vanuit de portefeuille Dierenwelzijn van overtuigd ben, door mijn eigen ervaring daar maar ook wat ik daar zie gebeuren, is dat de diergaarde echt bijdraagt aan een besef van de waarde en de bijzonderheid van de natuur op deze planeet en dat het daarmee ook echt bijdraagt aan de bereidheid van mensen om goed te zorgen voor de schatten en de wonderen van de natuur, dus ik ben wat dat betreft gewoon echt trots en blij met onze diergaarde. Maar verder gaat mijnheer Lansink daar wat over zeggen. Dan ben ik bij de bijdrage van mijnheer Engberts. Die heeft ook een motie en die vraagt om het invoeren van een zogeheten garantieknop voor mensen in de bijstand. En wat hij daarmee wil is dat als mensen uitstromen uit de bijstand naar werk, dat ze makkelijker terug kunnen. Ik ben om verschillende redenen niet hiervoor. We hebben ook schriftelijke vragen gehad en daarin heb ik eigenlijk ook al uitgelegd waarom ik daar niet voor ben. Het allerbelangrijkste is dat de term garantieknop eigenlijk een valse voorstelling van zaken is, want er bestaat niet een garantie op terugkeer in de bijstand. Als je aan het werk bent gegaan en je vraagt een aantal maanden later, omdat dat gewoon niet is gelukt, wat kan gebeuren, opnieuw bijstand aan, dan moeten wij opnieuw het recht op bijstand vaststellen. Dat vraagt de wet van ons. En de term garantieknop wekt de valse indruk dat je de garantie hebt op, ongeacht wat er in je persoonlijke omstandigheden zou kunnen zijn veranderd, weer de uitkering kunt krijgen en zo is het niet. Wat we natuurlijk wel proberen te doen is zorgen dat de administratieve rompslomp bij het aanvragen van een uitkering zo klein mogelijk is. Dus als je iemand bent die we al een keer eerder in de uitkering hebben gehad, dan gebruiken we natuurlijk informatie en documenten die we al van je hebben en als die ook nog actueel zijn, gebruiken we die natuurlijk, zodat je niet weer steeds hetzelfde pak papier opnieuw hoeft aan te leveren. Dus in die zin proberen we al dat proces als het nodig is een heel stuk te vergemakkelijken. En ik denk dat dat belangrijk en goed is. In Rotterdam bestaat wel de mogelijkheid om je uitkering voor een maand op pauze te zetten, in afwachting van bijvoorbeeld een contract en de onzekerheid over hoeveel uren je kunt maken. Maar het allerbelangrijkste is dat die ook niet nodig is. We zien dat het eigenlijk in onze stad nu heel goed aan het lukken is om tegen de landelijke trend in, mensen vanuit de bijstand naar werk uit te laten stromen. In de afgelopen week 72 stuks, 72 mensen die weer aan het werk zijn. In de week daarvoor 62, in de week daarvoor 73, de week daarvoor ook 73, de week daarvoor 86. Dat gaat echt harstikke hard. Helaas stromen er ook elke week mensen in, maar het lukt elke week vele tientallen Rotterdammers om die fantastische stap weer naar werk te maken, en dat is echt gewoon geweldig. Inderdaad, zoals mevrouw Van Groningen zei, ook de titel van ons beleidskader 'Werk is geweldig', en dat zie je als je die mensen spreekt en als je in die ogen kijkt. Dan weet je wat daar voor moois is gebeurd. En we zijn dat gewoon voor elkaar aan het krijgen, mede dankzij het beleid dat we ook in deze begroting weer hebben verankerd.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft nog een vraag.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Ja, als het om de term garantieknop gaat dan kunnen we natuurlijk nog wel een paar meters maken met elkaar. We hebben die term gepakt omdat in de Drechtsteden en in Amsterdam het zo heet, de garantieknop. En waar het dan eigenlijk op neerkomt is dat als iemand na die X periode zich toch weer moet melden bij de bijstand, je met een aantal eenvoudige vragen, in plaats van het hele langdurigere traject, heel snel weer duidelijkheid hebt of je

wel of niet de bijstand in komt. Dat is een. En twee, de periode waarop dat kan is langer dan hier. En als de wethouder zegt: je hebt geen garantie, dat snap ik, maar dan noemen we hem anders toch?

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Ja, ik denk dat het praktische verschil tussen de werkwijze van die steden en wat we in Rotterdam al doen, heel erg klein is. Dus wij zorgen er al voor dat je minimaal, echt nieuwe documenten hoeft aan te leveren. We hergebruiken documenten als we die hebben. We kijken natuurlijk ook zo doelgericht mogelijk naar eventuele afwijkingen in je persoonlijke situatie ten opzichte van het vorige moment waarop je hebt gevraagd om te kijken of je recht op bijstand hebt. Eigenlijk het belangrijkste verschil van wat zij doen, is dat ze het ook echt actief communiceren als: bij ons heb je de garantie op terugkeer, en ze gebruiken het echt als middel om mensen over de streep te trekken, om te zeggen: het risico van het aan het werk gaan valt mee, want als het mislukt dan kun je snel weer terug. En ik vind dat zij eigenlijk daarmee een zekerheid wekken die ze daarna niet in alle gevallen eigenlijk zullen kunnen waarmaken. En daarom ben ik er terughoudend mee, zeker dus ook omdat ik zie dat we het niet nodig hebben, dat het heel goed lukt om op andere manieren mensen over die streep te begeleiden en weer aan het werk te helpen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Klopt het, wethouder, dat er er ook nog in de termijn waarop dat kan, het verschil zit?

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Niet dat ik weet, maar dat wil ik voor u nagaan. En ik meen overigens dat we dat wel ook hebben beantwoord in de schriftelijke vragen. Dat zou u ook snel kunnen zien.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Wij vroegen om zes maanden, en volgens mij hanteren wij twee à drie maanden, als ik het goed heb uit mijn hoofd.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Kijk, waar het echt om gaat is dat je niet de suggestie aan mensen moet wekken, dat vind ik ook principieel, dat ze het recht hebben om opnieuw die uitkering te krijgen als er gewoon in de tussentijd dingen kunnen zijn veranderd. En in zes maanden kan er veel meer veranderen in een leven waardoor het risico dat de feiten en omstandigheden zo zijn dat je geen recht op uitkering meer hebt veel groter is geworden dan bij ons, want nu schiet het me weer te binnen, bij ons is het maximaal twee maanden en dan moet je vervolgens de spullen opnieuw aanleveren. Oké, helemaal goed. Dan sprak mevrouw Van Groningen ook heel duidelijk uit: werken moet lonen. Dat zijn wij natuurlijk ronduit met elkaar eens. De simpele logica moet zijn, en die moet voor iedereen altijd en overal helder zijn, als je meer doet moet je meer overhouden en zo werkt het inderdaad helaas nog niet in dit land. Het is wel zo dat de hardnekkige mythe dat als je vanuit de bijstand aan het werk gaat, je er dan niet op vooruitgaat, die moeten we wel echt een keertje doorprikken, want het is klip-en-klaar, als je vanuit de bijstand 32 uur of meer gaat werken, ga je er in vrijwel elke situatie echt op vooruit. Dus het is heel belangrijk dat we dat ook met elkaar gaan onderstrepen. En we zijn ook aan het experimenteren met een rekentool waarmee we mensen in de bijstand dat ook kunnen voorrekenen en ik ga binnenkort een besluit nemen of we die tool ook in de hele dienstverlening bij Werk en inkomen gaan invoeren en dan ga ik u er ook over informeren met een aantal heel interessante rekenvoorbeelden van hoe groot die stap ook is, want die is ook veel groter dan veel mensen veronderstellen. Het is wel zo dat als je vanuit situaties van het minimumloon meer gaat werken en in salaris vooruitgaat, dan word je eigenlijk voor het meer werken maar heel beperkt beloond en dat is iets wat echt fiscaal moet worden opgelost. En het is ook absoluut zo dat als we mensen aanmoedigen om ambitie te hebben en succesvol te zijn en het beste uit zichzelf te halen en carrière te maken, dan kan het niet zo zijn dat de beloning is: ga maar verhuizen naar Barendrecht of Bleiswijk. En dat is ook precies wat we in het NPRZ-gebied proberen voor elkaar te krijgen: zorgen dat je daar ook de woningen hebt waar je kunt blijven wonen, ook als je een hoger inkomen hebt. Dus dat wil ik daarover zeggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dank u wel. Ik vind het echt super om te horen dat u dat zelfs in een tool heeft gevat. Ik ben benieuwd of die werkcoaches die natuurlijk heel veel ook in gesprek zijn

met mensen die vanuit de bijstand naar werk worden geleid, of die dit ook nu al actief aanbieden om inzichtelijk te maken: hé, het is dus wel degelijk interessant om meer dan 32 uur te gaan werken.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Daar zijn we naartoe aan het werken en ik ga de raad daar binnenkort nader over informeren. Maar in de pilotgroep waarin we het hebben gedaan, zijn de resultaten veelbelovend. Dan mevrouw Maassen, D66. Zij heeft gevraagd naar het recht op een fout maken, hoe zit het daarmee? Nou, wij maken in onze aanpak, als ik het zo mag noemen, al een hele tijd onderscheid tussen foutjes en fraude. Heel belangrijk. Ook in onze aanpak van de rechtmatigheid. En dat wil zeggen dat, als je een overtreding van de inlichtingenplicht begaat, dat we echt heel goed kijken naar de specifieke situatie en dat we ook eigenlijk altijd bij een eerste keer veronderstellen dat je iets misschien gewoon echt niet goed hebt begrepen. En we kijken dus ook als het gaat om het opleggen van een boete, heel zorgvuldig naar de mate van verwijtbaarheid en we hebben daar ook verschillende uitgebreide debatten over gehad in deze raad. Het is wel zo dat de Participatiewet ons nu nog verplicht om onterecht verkregen bijstand terug te vorderen, ongeacht de mate van verwijtbaarheid. Er ligt een nieuw wetsvoorstel voor een wijziging van de Participatiewet, daar weet onze burgemeester toevallig het een en ander van, die heeft daar wat werk aan gedaan in het verleden. En die ligt er om ook die verplichting op het terugvorderen van onterecht verkregen bijstand, los te laten. En dan kun je dus ook daarmee, los van de boete, ook echt kijken naar de mate van verwijtbaarheid. Dat is de inlichtingenplicht. Die andere plicht in de Participatiewet is de arbeidsplicht, dus de verplichting om ook mee te werken aan je re-integratie. Dat is waar je de maatregel mee kan opleggen. En daar hebben we ook altijd eerst een gesprek over om ons ervan te verzekeren dat iemand zich ook bewust is van de zwaarte van de verplichting die je hebt, zodat mensen ook snappen dat het allemaal niet vrijblijvend is, maar we gunnen mensen wel de kans om dat ook nog een keer goed uitgelegd te krijgen voordat dat ook leidt tot een korting op je uitkering. Dus dat is onze praktijk. Dan hebben we ten slotte nog van mijnheer Van der Velden over de brug. Kijk, ik ben dat debat natuurlijk nog lang niet zat, want ik heb dat debat niet met u gevoerd in de afgelopen tweeënhalf jaar. Mijn voorganger op het dossier wel. En de discussie over: moet het een tunnel of een brug worden en moet het een metro zijn of een HOV-verbinding met tramkwaliteit, dat is om in de termen van een OV-verbinding te blijven, wel echt een gepasseerd station. We hebben de bestuursovereenkomst getekend met het rijk. Dat is in januari gebeurd. Daarin is de voorkeursvariant vastgelegd. Daarin zijn de budgetten daarvoor vastgelegd. En de voorkeursvariant is een brug met een HOV-verbinding, en dat is het. Dus dat is wat we nu in de planning-en-studiefase nader aan het uitwerken zijn en waar we dan uiteindelijk als conclusie van die planning-en-studiefase een projectbesluit in gaan nemen en dan gaan we de procedures in. Dus een metrotunnel is ook om allerlei redenen, maar daar moeten we misschien nu niet in gaan baden, ook echt een inferieure optie. Maar het is ook echt een gepasseerd station. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hiermee zijn ook alle moties behandeld? Even, ook in het kader van de integriteit. Als de motie van de dierenvriend van het jaar wordt aangenomen, de partners van wethouders moet ik daar toch echt wel bij uitsluiten. Dat wil ik hier wel even duidelijk gemaakt hebben. Dan geef ik het woord aan wethouder Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Op mijn terrein een tweetal vragen van de heer Coşkun van de SP. Daar begin ik mee, en dan ga ik over tot de beantwoording van de moties, de adviezen daaromtrent. Allereerst dus de vragen van de heer Coşkun. U refereerde aan de transitie. Uw letterlijke vraag was: zijn er in de meerjarenbegroting gelden gereserveerd voor het ecosysteem cultuur? Het korte antwoord daarop is ja. Er is geld gereserveerd meerjarig voor zowel het ontwikkelen als het implementeren van het nieuwe adviesmodel. En uw andere vraag was of een ander ecosysteem dan ook betekent dat er ook middelen bijvoorbeeld vanuit andere portefeuilles, neem onderwijs of zorg, zouden kunnen verschuiven. Ja, dat zou kunnen. Een ander ecosysteem betekent ook dat we kijken naar een andere manier van financiering, en dat kan inderdaad ook betekenen, sterker nog, ik ga ervan uit dat dat ook die kant opgaat, dat er middelen zullen gaan verschuiven. Dus dat als antwoord op uw vragen. Voorzitter, dan had ik nog een viertal moties, beginnend bij de moties van de PvdA. Motie 17, 'Zeker zijn van Erasmus Outreach', en motie 18, 'Zeker zijn van ErasmusX'. Ik neem deze twee moties tegelijkertijd in mijn advies mee, omdat het hier om twee initiatieven gaat die nu door het rijk zijn gefinancierd en die dan wegvallen omdat de Erasmus Universiteit vanwege wegvallende middelen vanuit het rijk waarschijnlijk ook zal moeten gaan bezuinigen op de taken die zij verrichten. En wij gaan dat niet opvangen. Daar is ook geen beginnen aan. Als wij alle gaten moeten gaan opvullen die het rijk laat vallen met onze eigen grote uitdagingen die wij hebben, want wij moeten zelf ook

bezuinigen, dan kunnen we denk ik heel lang door blijven gaan, dus mijn advies is om deze twee, hoe sympathiek ook, dat zeg ik er ook eerlijkheidshalve bij, toch te ontraden vanwege gaten die wij niet zomaar gaan opvullen die ontstaan door bezuinigingen vanuit het rijk.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft daar nog een vraag over.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Vindt de wethouder het een verlies voor de stad als het gaat om gelijke kansen voor kinderen om aan universitaire studies mee te kunnen doen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, wij hebben ontzettend veel initiatieven natuurlijk die gelijke kansen moeten promoten. Dit zijn er twee van, maar we hebben er natuurlijk veel meer in de stad. Maar los van die discussie vind ik het veel belangrijker, wat ik al zeg, wij hebben onze eigen uitdagingen, wij hebben een beperkt budget, sterker nog, u weet dat wij ook flink moeten gaan bezuinigen. En als we dan ook nog allerlei gaten moeten dichten die het rijk laat vallen. Op sommige terreinen doen we dat, maar dat kunnen we niet overal doen. Het houdt een keer op. En het is aan de Erasmus Universiteit, het is ook hun eigen initiatief, om te kijken hoe ze hier verder op willen doorgaan en of ze met andere initiatieven komen of dat ze het toch op een andere manier willen bekostigen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik vroeg of de wethouder het een gemis vond en ik heb daar geen antwoord op.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja natuurlijk, elk initiatief dat bijdraagt aan gelijke kansen dat wegvalt is een gemis. Daar hoeven we volgens mij geen debat met elkaar over te voeren. Dus daar zitten we op één lijn. Volgens mij zal dat niet als verrassing in uw oren klinken als ik dat zo zeg.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Nee, want ik, sorry.

De **VOORZITTER**. U krijgt het woord.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u. Ik stelde de vraag natuurlijk omdat ik denk: wat gaan we dan vervolgens doen? Hebben wij ook de Erasmus Universiteit in ons netwerk zitten, in de gesprekken die we hebben met elkaar om ervoor te zorgen dat iedereen gelijke kansen krijgt, ook als een universitaire opleiding niet zo voor de hand ligt vanwege je achtergrond of je gezinssituatie.

De **VOORZITTER**. De heer Kasmi.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja natuurlijk, wij spreken elkaar natuurlijk in de sectorkamers hoger onderwijs en wo, waar natuurlijk de Erasmus Universiteit ook onderdeel van uitmaakt zoals u weet. We hebben nog niet het gesprek gevoerd over deze specifieke initiatieven, ook omdat de plannen vanuit het kabinet redelijk vers zijn, zoals u weet. Ik weet ook niet of het zo is dat deze initiatieven nu per se per direct weg gaan vallen. Daar ga ik me ook over laten informeren, maar ik wil er wel bij zeggen dat het ons gewoon niet gaat lukken om alle goede initiatieven, want het zijn ongetwijfeld goede initiatieven, op te pakken. Dat lukt gewoonweg niet, daar hebben we ontoereikend budget voor.

De **VOORZITTER**. Afrondend, de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik weet dat bij de Erasmus Universiteit in ieder geval voor een van deze projecten al een beweging is om het nog voor één jaar in de lucht te houden, dat er ook gekeken wordt naar die tweede, dus ik zou het wel heel erg fijn vinden als de wethouder het in ieder geval minimaal in de sectorkamer aan de orde gaat stellen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nou, ik zal in ieder geval contact hebben met de Erasmus Universiteit om even te vragen hoe het precies zit, maar nogmaals, ik wil nu ook niet allerlei verwachtingen doen opwekken naar u, dus ik kan daarnaar informeren, maar de kans is groot dat als ze wegvallen, nogmaals, het besluit hetzelfde blijft van onze kant, dus dat moet ik er eerlijkheidshalve bij zeggen.

De **VOORZITTER**. U vervolgt uw betoog.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dank voorzitter. Dan heb ik nog twee moties. Een motie van de ChristenUnie over vuurwerk. Daar hebben we het eerder ook met elkaar over gehad. Die moet ik helaas ontraden. Wij hebben gewoon een grote bezuiniging waar we voor staan zoals u weet. Dit was in een totale integrale afweging een van de zaken waar we op hebben moeten bezuinigen. Dit jaar gaat die nog wel door, zoals u wellicht weet, voor 2024. Wat ik u wel kan toezeggen en dat heb ik volgens mij ook al eerder in de commissie of in de raadsvergadering met u gedeeld is dat ik per jaar ook gewoon kijk, ook volgend jaar weer bij de voorjaarsretraite die we hebben, of er dan eventueel middelen zijn om ook voor 2025 weer de vuurwerkshows door te kunnen laten gaan. Daar kan ik u nu geen zekerheid over geven, omdat op dat moment de integrale afweging wordt gemaakt, maar daar wil ik me wel hard voor maken. Maar dat is de toezegging die ik kan doen, maar op dit moment zal ik de motie zoals die nu hier voorligt helaas moeten ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk wil er nog op reageren.

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, ik kom heel even op de toezegging die u daarmee doet. Elke wethouder brengt natuurlijk zijn dingen in, in de retraite. Dat wordt vele malen overboden, en dan wordt er weer gehakt en dan blijft er weinig over. Zo gaat dat proces. Dus als de toezegging is: ik breng het in, dan is de kans natuurlijk heel groot dat die sneuvelt. Dat is niet zo'n geweldige toezegging. Maar wij deden in de motie ook een suggestie voor de dekking, die waarschijnlijke onderbesteding op cultuur voor € 800.000,00, meen ik even uit mijn hoofd. Is uw toezegging dat u zegt, als dat inderdaad zo blijkt te zijn, dat weet ik natuurlijk nog niet zeker, maar als dat zo blijkt te zijn, dan ga ik dat ook echt inzetten in de retraite: mensen, daarmee wil ik die vuurwerkshow veilig stellen.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nee, want wij hebben de afspraak met elkaar gemaakt dat als er middelen vrijvallen, dat die in eerste instantie onderdeel uitmaken van de algemene middelen. Dat is de afspraak die we met elkaar maken en dan maken we opnieuw een integrale afweging omdat dit natuurlijk niet het enige is waarop bezuinigd is. En ook per jaar verandert natuurlijk de opgave voor de stad. Er kunnen dadelijk allemaal dingen oppoppen die veel meer prioriteit hebben dan bijvoorbeeld de vuurwerkshow, hoe mooi en leuk ik die zelf ook vind. Dus het is elke keer een integrale afweging die we op dat moment moeten maken. Dus ik kan u niet meer toezeggen dan ik zojuist heb gedaan, en dat houdt in dat bij de voorjaarsretraite dit ook een onderwerp is dat op tafel ligt, dat we met elkaar gaan bespreken. En als er dan middelen zijn om het toch door te laten gaan in 2025, dan zal ik mij daar sterk voor maken en dan krijgt u daar uiteindelijk een terugkoppeling over hoe dat gegaan is, zoals u van ons gewend bent. Voorzitter, dan nog een laatste motie van Forum voor Democratie over een evenwichtige verdeling cultuursubsidies ter bevordering van nationale cultuur. Uw eerste dictum, een overzicht te presenteren van de huidige verdeling van cultuursubsidies, uitgesplist per type culturele achtergrond en project, voor 2024. Ja, voor de huidige subsidies wil ik u, het klinkt lullig maar zo bedoel ik het niet, eigenlijk gewoon verwijzen naar het Cultuurplan in de begroting. Daar staan alle bedragen in waar u terug kunt vinden welke instellingen hoeveel geld krijgen. Wat daar niet in staat, en dat doen we ook niet, ook vanwege de AVG, is dat we culturele achtergrond registreren, zoals we dat ook niet doen bijvoorbeeld voor leeftijd, sekse enzovoort, seksuele voorkeur. Dus dat zit er niet in. En dan uw tweede dictum, te waarborgen dat bij nieuwe subsidieverlening ten minste de helft van de middelen wordt toegewezen aan projecten die de Nederlandse en Rotterdamse cultuur bevorderen. Nou, dat is in dit geval ruimschoots sowieso al het geval. We subsidiëren natuurlijk de Rotterdamse instellingen en de Rotterdamse instellingen die laten natuurlijk vooral ook heel veel zaken zien wat betreft het Rotterdamse erfgoed, cultuur, enzovoort, enzovoort. Kortom, deze motie moet ik om die reden ontraden voorzitter, voor een deel is die ook overbodig en voor een deel kan ik hem niet uitvoeren om eerdergenoemde redenen. Dit was het voorzitter. Dank u zeer.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Ik heb twee toezeggingen gehoord. De eerste is dat wethouder Kasmi contact opneemt met EUR over het mogelijk wegvallen van Erasmus Outreach en ErasmusX door

bezuinigingen van het rijk. En de tweede dat wethouder Kasmi bij de voorjaarsretraite opnieuw zal bezien of er middelen zijn om de vuurwerkshow toch door te laten gaan en dat hij de raad als dat zo is daar ook over informeert. Ik kijk even of die toezeggingen kloppen. Ja, dat klopt. Dan gaan we door met wethouder Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, dank voorzitter. Voorzitter, ik zou toch wel even willen beginnen, omdat dat toch is aangehaald door een aantal sprekers, over het feit dat een aantal partijen wel in die begroting zijn opgenomen en daar heb ik eigenlijk in de commissie al het een en ander over gezegd, dat dat voor mij persoonlijk niet zo belangrijk was hoe het heeft plaatsgevonden, maar dat ik het wel heel erg vervelend vond dat het heeft plaatsgevonden en dat ik daar mijn excuses voor heb aangeboden, ook in de commissie. Dus dat wil ik ook hier nogmaals doen, want wij willen niet de indruk wekken dat er nog wel mogelijkheden zijn terwijl tijdens de Voorjaarsnota het besluit al was genomen. Ik moet u ook eerlijk bekennen, de gesprekken waren dan ook op die manier gevoerd met de partijen, dus nogmaals, daarvoor mijn excuses. Dan voorzitter, het voorveld waar we het over hebben, is binnen mijn portefeuille Welzijn toch een enorm belangrijke. Zeker met de opgave die wij in de stad hebben als het gaat om de Bestuursopdracht Zorg enerzijds en tegelijkertijd de bezuinigingen die we moeten doorvoeren is het wel goed om oog te houden voor wat er nu allemaal gebeurt in de stad. En ik ben blij om wel te benoemen, vanuit een positieve bril te zien dat er toch wel heel veel goede dingen blijven gebeuren in de stad, ondanks dat we een aantal bezuinigingen moeten doorvoeren. En ja, de inzet van vrijwilligers is daarbij belangrijk, maar ook de definitie van wat nu precies die sociale basis is. Waar we nu ook het gesprek met dat veld aangaan om op te halen: hoe definiëren we in deze stad de sociale basis en hoe gaan we daar met elkaar vorm aan geven, omdat we vinden dat juist in eerste instantie de eerste ring waar mensen wonen, de wijk waarin ze wonen, dat dat goed geregeld moet zijn, en daar zetten we al een aantal interventies op in. Denk in de vorm van Huizen van de Wijk in alle wijken, maar juist ook daarop proberen we een verruiming te creëren in bijvoorbeeld de openingstijden. Maar ook de realisatie, die vraag werd ook gesteld, van jongerenhubs. We zijn enorm goed op weg om die 33 te halen. We hopen dat in Q1 van 2025 ze alle 33 geopend kunnen worden en daarmee ook goed geborgd kunnen worden in de wijk. Dan voorzitter, een vraag over de mantelzorgers. Ook daarmee in het verlengde van de inzet van vrijwilligers die we steeds belangrijker vinden en waarvan een enorme schaarste bij allerlei partijen in de stad is, ben ik ook blij om te benoemen dat het gebruik van de Mantelfoon er eentje is die 24 uur per dag beschikbaar is voor mantelzorgers, ook goed gebruikt wordt en goed gevonden wordt. En daarnaast is binnen het gebied welzijn een mantelzorgondersteuner beschikbaar om juist een netwerk te creëren van mantelzorgers om specifieke vragen, als die er zijn, met elkaar te bespreken. Dan wat inzoomend op een aantal heel specifieke dingen als het gaat om UVV, die werd even genoemd. Hoe zit dat na 2025? Voor nu lag er een motie: zorg ervoor dat de financiering geregeld wordt voor 2025. Dat is waar we uitvoering aan hebben gegeven en dat lijkt me ook hetgeen wat gevraagd is en wat we ook hebben gedaan in deze, en vooruitlopen op 2026 kan ik dus op dit moment niet doen. Dan LVV, voorzitter, wat is de stand van zaken nu? Dat gaan we dinsdag uitgebreid bespreken. Het is niet meer dan wat we in de commissie hebben besproken afgelopen keer, waarin ik u met name als het gaat om de doelgroep waar maatwerk voor geleverd moet worden... gun mij een aantal weken om met een goed voorstel te komen. Dus die vraag blijft nog even staan, dus als ik iets meer tijd heb de komende tijd om met een uitwerking te komen van hoe wij voor de meest kwetsbaren binnen de LVV een oplossing kunnen bieden, dan zou dat enorm fijn zijn. Er waren vragen over hoe het komt dat die right to challenge nu niet zo goed gebruikt wordt. In principe wel, maar wat we dan zien is dat die uitmondt in right to cooperate. Dus hij is er wel, het is een soort uitdaagrecht, waar partijen gebruik van kunnen maken. Maar uiteindelijk mondt dat uit in right to cooperate, waarin dan een mooie samenwerking ontstaat tussen die partijen in het belang van die wijk. Dan de amendementen en de moties. Ik begin met een amendement, 'Houd de LVV open in Rotterdam', van onder andere GroenLinks. Die ga ik ontraden. We hebben hier in de commissie een uitgebreid debat over gehad waarom deze keuze is gemaakt, dus ik ga deze ontraden. 'Bouw voort op bestaande sociale netwerken in de stad'. Die ga ik ook ontraden voorzitter. Het is een keuze die wij niet doen in het voorstel om nu ozb voor niet-woningen iets te verhogen. Dat zou ons voorstel niet zijn. Dat is ons voorstel niet, dus om die reden gaan we hem ontraden. Sorry, dat was een amendement van GroenLinks.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove heeft een vraag.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Eigenlijk een punt van orde. Ik vind wel dat de wethouder het eerste amendement dat breed ondertekend is gewoon moet toelichten waarom niet, ook al is dat in de

commissie besproken. Niet alle raadsleden zitten in de commissie. Heel veel Rotterdammers kijken naar een begrotingsbehandeling en die willen echt wel wat meer... u krijgt geen geld van het rijk. Er wordt hier een gedegen financiering onder gelegd. Dan moet u echt uitgebreider toelichten waarom u dat amendement niet omarmt.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, dat kan voorzitter. Dat is geen enkel probleem. Enerzijds omdat dat niet de keuze is van dit college om het op die manier te doen. Ook op basis van afspraken die enerzijds in het coalitieakkoord staan. U stelt voor om het te onttrekken uit de algemene reserves, wat tevens ook weer een verslechterd financieel beeld oplevert. En wat ons betreft kan de algemene reserve niet gebruikt worden als dekkingsbron maar heeft deze een egalisatiefunctie en om die reden is het ontraden. Dan kom ik bij het amendement van de ChristenUnie, 'Red sociale initiatieven, investeer in de Rotterdamse samenleving', waarbij het verzoek is om de logiesbelasting te verhogen. Daarvan zeggen wij: dat gaan wij niet doen. Wij hebben daarin andere keuzes gemaakt en dat gaat ten koste van de organisaties waarvan u zegt: ga de logiesbelastingen verhogen en daarmee dus de keuze die wij hebben gemaakt, financieren. Wij maken dus een andere keuze, dus om die reden ga ik hem ook ontraden.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft daar een vraag over.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, want kijk, als we op deze manier al die moties en amendementen gaan ontraden, dan zou ik zeggen: doe ze in één keer af. Want nogmaals, deze discussie herhalen we hier in deze zaal heel vaak, we doen ons uiterste best in die fracties met anderhalve man en een paardenkop en fractiemedewerkers om dekking te zoeken voor alle voorstellen die we doen. Dat probeer je dan netjes te doen. En voorzitter, dan vind ik het echt teleurstellend als we bij het debat over de begroting voor het komende jaar het met dit soort onderbouwingen moeten doen. Kijk, dat we het hier in het debat met elkaar, dat ik met mevrouw Van Groningen een debatje heb over waarom het wel of niet voor haar partij wenselijk of niet wenselijk is om de logiesbelasting te verhogen, dat is tot daaraan toe. Maar ik verwacht echt wel een inhoudelijke argumentatie van het college op financiële onderbouwingen voor deugdelijke voorstellen.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dan voorzitter, de motie van het CDA, die kan ik omarmen. Ik zal even toelichten waarom.

De **VOORZITTER**. Er was volgens mij nog een vraag. De vraag was of de wethouder nog nader inhoudelijk erop in kon gaan. Misschien is het antwoord nee, maar het is denk ik ook goed om het antwoord even te krijgen.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dat ga ik dan nu doen. Deze kan ik omarmen.

De **VOORZITTER**. Het ging over de vorige motie.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Oké. De keuze om deze verlening en initiatieven te beëindigen was een politiek besluit dat wat ons betreft wel pijnlijk is, maar wel door moet gaan gezien de nijpende financiële situatie waarin we verkeren. Het college heeft ervoor gekozen om deze stap te zetten, deze tijden vragen scherpe keuzes. We voeren deze uit volgens plan. Ik heb het net in eigen woorden proberen te zeggen, maar dan krijg je deze toelichting dan opgelezen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft nog een vraag.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Oké, dit las de wethouder op, maar dat geeft hij zelf ook toe. Prima, dat vind ik ook niet erg. Ik wil er ook helemaal geen grapje van maken of zo, want het is bloedserieus. Maar ja, dan kijk ik toch even naar de andere collegeleden. Want kijk, waar ik naar zoek is een inhoudelijke onderbouwing waar wij een debatje over hadden, bijvoorbeeld over de wenselijkheid of onwenselijkheid van het verhogen van die logiesbelasting. De heer Vonk zei toen volgens mij terecht: we zien nergens verder... het is een aanname dat het negatief zou zijn. Hoe

negatief, hoe moet je dat dan wegen? Daar verwacht ik dan van het college dat ze daar met een onderbouwing komen: 'dat willen we hier en hier en hierom niet'. Want als je het met € 2,00 verhoogt, gebeurt er dit. En dan kunnen wij een afweging maken. Hoe moeten wij anders dinsdag stemmen? Dit is nu wat ik verwacht in een eerste termijn van het college. En als de heer Achbar het niet kan, wat ik heel goed zou begrijpen omdat het bijvoorbeeld buiten zijn portefeuille valt, dan kijk ik de andere collegeleden aan.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans, wilt u hierop reageren?

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter dank, het is niet alleen hier al gewoon uit-en-te-na over gegaan, maar de heer Segers-Hoogendoorn speelt ook wel een beetje een toneelstukje. Hij dient amendementen in die volkomen indruisen tegen keuzes die gemaakt zijn in de begroting en is dan heel verbaasd: wordt het nu ontraden? Het is natuurlijk ook gewoon heel doorzichtig wat u aan het doen bent. Bovendien, uw partij heeft volgens mij nog vaker in de coalitie gezeten dan het CDA in Rotterdam. U bent misschien nog wel meer establishment dan de PvdA, en u doet nu heel verbaasd van: hoe kan het nu zo zijn als ik als oppositiepartij een amendement indien dat indruist tegen alle aspecten van de begroting dat het zomaar ontraden wordt. Nu moeten we ook niet kinderachtig doen hoor.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Voorzitter, met permissie,

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dus als ik hier probeer een inhoudelijk debat te gaan starten en ik vraag het college om een inhoudelijke onderbouwing. Ik doe dat volgens mij heel netjes. Dan gaat u mij betichten van een spelletje. Zullen we dan met één hamerslag gewoon sowieso alles afdoen, en ook de rekening straks, en ook de Voorjaarsnota, en ook de begroting 2026? Want als wij hier dus geen voorstel meer mogen doen, nogmaals, met onderbouwing en met dekking. Want als we dat doen spelen we een spelletje. Voorzitter, wat zijn we hier dan aan het doen?

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans wil hier nog op reageren.

De heer **CEULEMANS** (lr). U mag alle mogelijke voorstellen doen en u kunt alle voorstellen doen en u doet allemaal voorstellen. Maar u doet nu net alsof het niet over de logiesbelasting gegaan is, terwijl het volgens mij zowel bij de Voorjaarsnota als bij de begroting hier vrijwel nergens anders over gegaan is. U maakt gewoon een heel andere keuze dan het college in deze begroting. Daar kunt u het niet mee eens zijn, maar u kunt niet doen alsof dit onderwerp niet is uitgediept en u kunt ook niet doen alsof het als een verrassing komt dat het college zegt: nee, we zijn gewoon tegen die verhoging van de logiesbelasting. Dus dat u daar nu helemaal van achterover slaat en daar heel grote woorden voor nodig heeft, vind ik erg vreemd.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn nog een keer.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, waar ik grote woorden voor nodig had, waren de grote woorden van de heer Ceulemans die onterecht mijn kant op gingen over de vorm van dit debat. Dat even daar. Als het gaat over de inhoudelijke onderbouwing van waarom je het onwenselijk zou vinden om de logiesbelasting te verhogen, heb ik geen enkel inhoudelijk feitelijk onderbouwd argument gehoord. Geen enkel. En nogmaals, dat vind ik niet raar aan deze kant van de zaal, maar ik verwacht het wel aan die kant van de zaal. Dat is de enige vraag die ik stel. En dit is niet uitgediept, via de voorzitter aan de heer Ceulemans. Dit is helemaal niet uitgediept. Het is een politieke keus, dat klopt. Maar ik mag van een college verwachten dat ze een inhoudelijke onderbouwing hebben.

De **VOORZITTER**. Dat mag u zeker. En tegelijkertijd mag het college ook het antwoord geven dat het zelf wil. Dus dat is ook de andere kant van het verhaal. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik heb me vanmiddag niet gemengd in het inhoudelijke debat over het verhogen van de logiesbelasting, dus wellicht dat de heer Segers-Hoogendoorn iets kan met mijn antwoord. Ik ben geen collegelid, ik weet het, maar dan zeg ik nog iets wat ik volgens mij niet eerder heb gehoord. Dat is namelijk dat per 1 januari 2025 de btw ook voor de groep die wordt geraakt

door de logiesbelasting van 9% naar 21% gaat. Dat is een enorm forse verhoging, waarvan we ook al niet de effecten weten. Dat blijkt wel weer uit de motie van de PvdA. En om daar nog een logiesbelasting lokaal bovenop te zetten is wat fors en daarom is wat D66 betreft het op dit moment niet passend om de logiesbelasting te verhogen.

De **VOORZITTER**. Tot slot de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Nou, dit is tot nu toe de meest inhoudelijke reactie die ik heb gehad, met dank, via u voorzitter, en daarmee ook, en de laatste zin van mevrouw Maassen was, namens D66. Nogmaals, de laatste keer dat ik deze vraag stel, ik vraag een inhoudelijke onderbouwing aan het college, en u heeft ook gelijk voorzitter, als het college wenst daarop nee te antwoorden is dat ook een antwoord, maar ook dat antwoord heb ik nog niet gehoord.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat er pogingen tot antwoorden worden gegeven en pogingen tot vragen worden gesteld, maar ik ga door met de heer Achbar. Hij mag daar nog op antwoorden wat hij wil.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja voorzitter, ik heb een poging gedaan. Ik heb ook aangegeven dat dit college daar niet voor kiest omdat het een keuze is tussen het een of het ander en wij kiezen niet voor het verhogen van logiesbelasting, maar wel om te bezuinigen op andere onderdelen. Zo simpel is het. En ik kan het honderd keer op verschillende manieren zeggen en ik kan het ook oplezen, maar als men ontevreden blijft over het antwoord, dan kan ik daar weinig aan doen ben ik bang.

De **VOORZITTER**. U vervolgt uw betoog.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dan voorzitter, de motie van het CDA kan ik omarmen. Het college zet in op het behoud van sportvoorzieningen en sportverenigingen en we ondersteunen stichtingen en verenigingen bij het opknappen en verduurzamen van sportaccommodaties, dus ik kan deze omarmen. Dan de motie 'Laat organisaties doorbouwen aan een stad met jongeren'. Die ga ik ontraden. Het is een oplossing van tijdelijke aard. De aanbieders zijn wat ons betreft daar niet bij gebaat, omdat zij gezien de financiële situatie en daarmee dus ook het politieke besluit tot beëindiging zich moeten voorbereiden op het voortbestaan eventueel zonder subsidie. Dan de motie van de Partij voor de Dieren. Een sympathieke motie als het gaat om die frictiekosten. In de commissie heb ik ook al aangegeven dat wij het gesprek voeren met de partijen hierover en de vragen om het inzichtelijk te maken, maar hij is wel overbodig, omdat wij de gesprekken al aan het voeren zijn wat passende afbouwkosten zijn voor deze partijen. Een carte blanche zoals in deze motie wordt gevraagd gaat wat ons betreft te ver, dus om die reden ontraden. 'Echt aan de slag met inclusie', een motie van GroenLinks. Ontraden. Omdat we de meting van de omnibusenquête altijd serieus nemen, dus evenals onderzoeken, meldingscijfers, wijkprofiel, stadsgesprekken, die allemaal aantonen hoe noodzakelijk het antidiscriminatiebeleid is, en het aanpakken van de oorzaken wordt door dit college al behoorlijk geïntensiveerd en de inzet in Rotterdam is nog nooit zo groot geweest als nu en uw raad heeft daar het Actieplan 'Samenleven in één stad' voor vastgesteld.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft denk ik nog een vraag over de voorgaande motie, dus niet de laatst behandelde, maar de voorgaande motie.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dat klopt voorzitter, dank u. De wethouder zegt een carte blanche, maar dat is helemaal geen carte blanche wat wij vragen in die motie. Dat is het helemaal niet. Wij willen alleen de hoeveelheid geld weten, inzicht in de hoeveelheid geld. Dus er is helemaal geen sprake van een carte blanche.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, daar voeren wij op dit moment de gesprekken over met de partijen, zodat ze inzichtelijk kunnen maken wat de afbouwkosten zijn. Daarom refereerde ik ook aan de commissie dat die gesprekken op dit moment gevoerd worden.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, daarvoor willen wij dus weten hoeveel, dus het lijkt me vrij makkelijk. Daar kunt u toch een brief over sturen of wat dan ook?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, als u dat wilt weten, wat de uitkomst is van die gesprekken voor deze specifieke partijen, waar het om gaat, dat kan ik u sturen. Maar de motie vraagt natuurlijk iets anders. En ik ben de moties nu aan het adviseren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, toch een vraag hierover. Want we hebben het in de eerste termijn veel gehad over een betrouwbare overheid zijn. En dat wordt dan bedoeld naar de ondernemers, naar het Havenbedrijf, naar weet ik wie allemaal. Maar hier hebben we een partij waar wij als overheid een relatie mee hebben, waarbij de overheid zegt: wij willen dat u uw werkzaamheden op een andere manier gaat invullen, wij geven u geen geld meer, maar u bent niet de betrouwbare partij om te zeggen op welke manier we dat dan netjes gaan afhandelen. En daar zitten wij mee.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, daar hoeft u niet mee te zitten als ik de boodschap goed kan overbrengen. Maar ik denk niet dat het daarin zit, ik heb gezegd: wij zijn intensief in gesprek met deze partijen, maar wij kunnen niet aan de voorkant zeggen: dit is het bedrag dat je moet uitgeven aan afbouwkosten. Dat willen wij graag in goed overleg met deze partijen doen, en dat zij met een voorstel komen om uiteindelijk een goede afbouw te organiseren. En ik denk dat dat juist maakt dat wij heel betrouwbaar zijn om het op deze manier in te richten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, bij een aantal partijen in de stad is dat standaard zes maanden. Bij deze partij heeft u ook al in de commissie gezegd dat u daar intensief in gesprek bent. Nu zegt u het weer. Wij horen van die partij andere verhalen. U maakt mij er niet gerust op dat dit goedkomt. En dat is waarom wij hier nu met moties zitten om te regelen dat het zeker goedkomt. Want dinsdag wordt hier een besluit over genomen en die partij zit nog in the blind.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, dat is toch heel gek. Want ik kan heel gedetailleerd nu ingaan op die twee casussen, maar op het moment dat er afbouwkosten worden gevraagd aan een partij en die komt met een bedrag waarvan wij uitgaan van de standaard afspraken en dat te herzien en met een goed voorstel te komen en vervolgens komt er een voorstel met een hoger bedrag, dan klopt er iets niet. Dus dan ga je daarover met elkaar het gesprek aan. Dat is de situatie waarin we op dit moment zitten. Dus op het moment dat u andere verhalen hebt, dan verbaast het mij omdat dit de situatie is waarin we nu zitten.

De **VOORZITTER**. De wethouder vervolgt zijn betoog. Toch niet, want de heer Engberts heeft toch nog een vraag.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, het gaat hier om het hele proces. En niet alleen op dit moment, maar het hele proces. Mensen zeggen: het is niet goed gegaan. Even een heel simpele vraag die al eerder ook aan de orde is geweest. Bent u nu ook langs geweest bij die instellingen die verkeerd in de begroting stonden om daarover excuses aan te bieden?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nee voorzitter, ik ben er niet persoonlijk langs geweest. Maar nogmaals, ik bied hier openlijk en plenair mijn excuses aan richting die partijen en we hebben gewoon fantastische mensen die in contact staan met die partijen die namens ons ook opereren en dus in gesprek gaan met die partijen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, ik vind er wat van. Ik vind het nogal wat als je het gewoon zo verkeerd neerzet, dat je mensen zo op het verkeerde been zet. Ik had gewoon even de telefoon gepakt, minimaal.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft ook een vraag.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ja, dat was ook de kern van mijn betoog, ik dacht: ik wacht tot het eind. U blijft maar zeggen: excuses aan ons. Maar hoe zit het dan, waar is het fatsoen om de instellingen persoonlijk excuses te maken vroeg ik u. En daar vraag ik dan nu ook tegelijkertijd bij... De ChristenUnie ontdekte de fout in de lijst. Dat vroeg ik ook in mijn betoog. En wat zijn de checks and balances van onze vakwethouder? Kunt u daar nu eens nader op ingaan? U moet toch begrijpen dat het voor dit soort instellingen die twintig jaar of langer al gebruikmaken van de gemeente, dat die toch wel wat meer verdienen dan wat u hier vertelt, het sturen van een paar ambtenaren.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, kijk, dat het heeft plaatsgevonden daarvan heb ik al gezegd: keivervelend. We kunnen inderdaad gaan zoeken wie de fout heeft gemaakt. Dat is voor mij niet zo belangrijk. Het is voor mij veel belangrijker om te zeggen dat dit nooit meer mag gebeuren. Het feit dat dit iets heeft opgeroepen, dat vind ik ook jammer. Tegelijkertijd zijn er wel gesprekken gevoerd over de afbouw van die subsidie, dat zo'n situatie ineens oppopte en dat men dan denkt dat er ineens een andere situatie is, dat verbaast mij overigens. Dat wil ik toch wel even gezegd hebben. Ik heb openlijk mijn excuses aangeboden dat het heeft plaatsgevonden. We hebben ervan geleerd dat we dat op een andere manier met elkaar gaan inrichten om dat de volgende keer te voorkomen. En dan vind ik dat ik er voldoende aan heb gedaan om het in de toekomst te voorkomen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ik hoop dat de coalitiepartijen het met me eens zijn dat dit toch niet de manier is waarop we met elkaar omgaan en dat toch op zijn minst te verwachten valt dat een wethouder zelf even in de telefoon kruipt wanneer je na twintig jaar of langer een subsidie met elkaar beëindigt. Hoe moeilijk kan het zijn als die fout gemaakt wordt? Voor wat betreft: u vindt het niet interessant waarom de fout is gebeurd. Wij wel. We hebben het hier over een begroting en ik kondig dus ook bij dezen een motie aan en ik hoop dat daar de coalitie mede van zegt: ja jongens, als er fouten gemaakt worden moeten we toch uitzoeken waarom die fouten gemaakt zijn, zeker omdat dit gevoelige zaken zijn. Het gaat mij niet eens om de zaak zelf, maar het gaat er gewoon om: dit zijn instellingen die gewoon heel lang afhankelijk zijn van een gemeente die rücksichtslos in één keer het niet meer krijgen en daar hoor je toch met zijn allen netjes mee om te gaan. In ieder geval mijn bestuur dat aan die kant van de tafel zit, doet dat, in mijn ogen. En dan kom ik daar met die motie en dan hoop ik dat de coalitie zegt, jongens... en dat wil ik ook nog met ze overleggen hoe we dat dan gaan doen. Laten we dat dan netjes gaan afhandelen, want echt, wethouder, zo'n antwoord kunt u gewoon niet geven, echt niet, serieus. En ook kom ik dan met de motie dat als u het niet uit zichzelf doet, dat wij dan maar aan u gaan vragen om excuses te gaan aanbieden.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, kijk, ik probeer naar iedereen in de stad op een nette en fatsoenlijke manier te reageren, zeker als ik het idee heb dat we het niet goed hebben gedaan, dan spreek ik me daar ook openlijk voor uit. Je kunt betwisten of de manier waarop ik dat doe de juiste is, maar het opleggen om het op een bepaalde manier te doen, waarbij ik het idee heb dat ik er alles aan heb gedaan om dat recht te trekken, ik vind er even geen juiste woorden voor om hem even terug te leggen, maar het feit dat toen wij het te horen kregen, we meteen belden, ja, het is ambtelijk, maar die ambtenaren doen dat voor ons, namens ons. Dus wat dat betreft, nogmaals, ik zit de juiste woorden te zoeken om geen verkeerde woorden te gebruiken. Maar ik vind het wel heel erg zoeken naar iets wat er niet is, laat ik het dan maar zo noemen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, ik vind het wel. Ik vind het wel degelijk. Ik wil een wethouder die zich goed kan verbinden met de stad en die niet vanuit de collegestoel de stad regeert. Gewoon, wat is er nu op tegen dat de wethouder even met zo'n fout... En dan niet geïnteresseerd zijn waar die fout vandaan komt. Ik ben het echt helemaal eens met mevrouw Verkoelen. Wij zijn er wel in geïnteresseerd. Het is uiterst relevant.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, om dit deze wethouder op deze manier aan te wrijven vind ik echt heel vreemd en ook ongepast, eerlijk gezegd. En niet geïnteresseerd waar een fout vandaan gekomen is. U hebt het over die subsidielijst. Dat zijn dingen die op een gegeven moment gewoon aangeleverd worden door mensen. Daar kan een menselijk foutje in sluipen. Dat is heel erg vervelend en dat is vervelend voor betrokkenen. Dat is ook vervelend en voor die organisatie natuurlijk in de eerste plaats. Het is ook vervelend voor de ambtenaar die denkt: o, wat heb ik nou gedaan. Maar dat is iets dat gewoon kan gebeuren. Op het moment dat dat netjes rechtgezet wordt, is dat het maximale dat op dat moment kan gebeuren. Om nu tot op detail te gaan micromanagen wie naar wie moet opbellen en zo, volgens mij zijn we dan hier als raad onze rol een beetje verloren.

De **VOORZITTER**. De wethouder. Nee, de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, het gaat hier natuurlijk ook even om het totaalbeeld. De vrijwilligersorganisaties worden uitgekleed. Er is ook totaal geen visie hoe we dan met die vrijwilligers om willen gaan. Dus alles bij elkaar denk ik: dit completeert het beeld van een proceswethouder die alleen maar een uitvoeringsloket is en zich niet betrokken voelt bij de stad.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nee, u gaat nu ineens weg bij het echte onderwerp waarover u zelf begint. U begint nu over een totaalbeeld en u gaat er allerlei politieke keuzes bij halen. Het punt is dat u deze wethouder zit door te zagen, en mevrouw Verkoelen ook, op een cijfertje dat per ongeluk in een kolom van een Excelsheet of hoe dat dan ook gaat intern, is beland waarvan meteen gezien is: o jee dat klopt niet, dat is de subsidie van vorig jaar en dat het is rechtgezet. Dat de communicatie vanuit de gemeente naar die organisatie netjes verlopen is, en dat daar gewoon alle juiste informatie al in de loop van de maanden verstrekt is, dat vergeet u eventjes, dat laat u even buiten beeld. Dus als we het helemaal afpellen bent u nu heel boos op een wethouder omdat er een menselijk foutje is gemaakt in een gigantische organisatie met gigantisch grote stukken en waar met gigantisch veel cijfers gewerkt wordt. En dan gaat u ook nog micromanagen wie naar wie moet bellen. Dat is waar het op neerkomt en als ik u aanspreek zegt u: ja, het heeft meer met het totaalbeeld te maken. Lekker vaag.

De **VOORZITTER**. Ik ga mevrouw Verkoelen nog als laatste het woord geven en dan gaan we zo door, want we hebben hier al wel het nodige over gezegd.

Mevrouw **VERKOELEN** (50+). Ik kan het ook kort maken voorzitter. Het gaat gewoon om fatsoen, daar gaat het gewoon om. En dat vindt u ook. Het is zo'n kleine moeite en daar gaat het gewoon om. En een wethouder die vervolgens zegt: mij interesseert het eigenlijk niet waarom een fout gemaakt wordt in een begroting, dat moeten we nooit met elkaar accepteren. En dat is wat de wethouder zojuist zei. Daar sloeg ik op aan. Als hij zegt: ik weet het en het is niet goed en het gebeurt niet meer, klaar. Nee, het interesseerde hem niet. Dat is wat hij zei en daar sloeg ik op aan. En verder vind ik gewoon: je hebt je fatsoen te hebben. En ik vroeg het al netjes in mijn verhaal en als er dan gewoon niets op komt, alleen maar naar ons. Kom op, dat is toch te kort door de bocht.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden stond al iets eerder, dus ik geef hem toch nog het woord, want hij was net even gaan zitten. Oké, de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja, het werd nu voor de tweede keer gezegd dat de wethouder gezegd zou hebben dat het hem niets interesseerde. Dat heeft hij helemaal niet gezegd. De wethouder heeft alleen gezegd: het maakt niet uit wie die fout heeft gemaakt. Punt. Dat is wat hij heeft gezegd. Dus er moeten nu niet dingen door elkaar worden gehaald en op basis daarvan conclusies worden getrokken.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Voorzitter, er worden hier nu weer dingen buiten de microfoon om geroepen die totaal niet waar zijn. De wethouder heeft het niet gezegd, dus mevrouw Verkoelen kan het honderd keer herhalen, maar dan is het honderd keer een leugen die ze vertelt.

De **VOORZITTER**. Ik hoorde het niet, want het was inderdaad buiten de microfoon. Maar laten we gewoon als we opmerkingen hebben het gewoon via de microfoon doen zodat het voor iedereen hoorbaar is en dat iedereen er ook op kan reageren. Ik ga echt even naar de heer Van der Velden. Oké, ik dacht dat de heer Soytekin daar op gereageerd had. Dan geef ik de heer Ceulemans nog het woord.

De heer **CEULEMANS** (lr) Nee, de heer Soytekin gaf inderdaad antwoord en ik ben het met hem eens. Maar de vraag van mevrouw Verkoelen was aan mij. Maar u zegt vervolgens dat ik ook iets vind, wat ik niet gezegd heb. Maar het wordt heel erg warrig op deze manier. In ieder geval een lang verhaal kort. Het is inderdaad niet zo dat de wethouder heeft gezegd dat het hem niet interesseert hoe die fout gemaakt was. Het gaat om een individueel persoon. En ik heb geen zin en ik kan me heel erg voorstellen dat de wethouder er ook zo in zit, om nu als raad een klopjacht op een individuele ambtenaar te gaan houden die ergens een kolommetje verkeerd heeft ingevuld. Dat lijkt me niet onze taak, dat lijkt me ook niet kies. En ik ken deze wethouder als iemand die bijzonder betrokken is bij de stad, die doorlopend in contact is met organisaties, doorlopend bereikbaar is. Om nu het beeld neer te zetten dat het iemand is die het niet kan schelen waarom een fout wordt gemaakt en vervolgens ook niet netjes met die organisatie omgaat, dat beeld werp ik verre van me.

De **VOORZITTER**. Oké, en los van al de inhoudelijke opmerkingen, laten we echt de ambtenaren hier buiten deze discussie houden. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ja, ik wilde graag een antwoord van de wethouder. Onze tweede bullet in het verzoek aan het college is in de eindejaarsbrief onder te brengen hoe dit geregeld is. Ik snap uw bezwaar daartegen niet, want u doet het wel met Recreatieoord Hoek van Holland, u doet het ook met het Sinfonia-orkest, dus ik zou er graag een antwoord van de wethouder op willen horen waarom hij dat niet wil doen.

De **VOORZITTER**. Ik zie, men overlegt even. Ik stel even voor dat die mogelijk meegenomen kan worden naar de tweede termijn, is dat een optie?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nou ja, misschien kom ik daar zo op terug. Ik check hem even, dan gaat het om de tweede bullet en dan gaat het met name om wat nu het afbouwbudget wordt voor deze partijen. Maar ik kan dat ook separaat met een brief doen, maar als u zegt, per se moties. Maar ik heb de toezegging nu al gedaan door middel van het sturen van een brief. Maar als u zegt, u wilt per se een motie, dan zou u bullet 1 weg moeten halen en bullet 2 moeten laten staan. Maar ik check hem even of het in de eindejaarsbrief op die manier opgenomen kan worden.

De **VOORZITTER**. Deze wordt nog even nagegaan. Hier wordt nog op teruggekomen?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik kom er zo even op terug. Geef me even een paar minuten. Als een andere wethouder aan het woord is geweest kom ik er tussendoor nog even op terug als het mag van de voorzitter.

De **VOORZITTER**. Prima, dat lijkt me helemaal goed. Mijnheer Van der Velden nog inhoudelijk?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ik snap het, maar dan bullet 1 weghalen. Dan komen we bij de kern, u wilt gewoon geen geld uitkeren. Want als ik bullet 1 weghaal dan wordt het geld dus niet uitgekeerd, dus ik laat bullet 1 natuurlijk vanzelfsprekend staan.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik neem hem in zijn geheel nog even mee en dan kijk ik ernaar en dan kom ik er zo op terug. Dan de motie van de PvdA, 'Sterke sportverenigingen betekent een sterk Rotterdam'. In hoeverre de bezuinigingen op sport vanuit het rijk een cumulerend effect hebben op de

plannen van het college. Die ga ik ontraden. De motie suggereert dat de gemeentelijke bezuinigingen vanuit de Voorjaarsnota de sportverenigingen direct raken, maar dat is dus niet zo en dat heeft te maken met het feit dat de gezamenlijke bezuiniging op Sportbedrijf, Sportsupport, Rotterdam Topsport vooral gezocht wordt in efficiëntie en organisatie en juist niet aan onder andere diensten aan verenigingen. Dan de laatste motie voor nu voorzitter. Dat is de motie 'Erken de gastarbeider'. Die kan ik omarmen. Daarin wordt gevraagd om in gesprek te gaan met het Migratiemuseum. Dat kunnen wij doen, wel met de opmerking dat het een particulier initiatief is. Wij hebben geen zeggenschap als het gaat om wat daar tentoon wordt gesteld, maar een gesprek aangaan is wat we zeker kunnen doen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts over de vorige motie nog, niet de laatste.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Over de sportverenigingen. Dank u wel voorzitter. Kan de wethouder dan toezeggen dat er door Sportsupport niet op de programmering wordt bezuinigd?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). De opdracht die is meegegeven is om het vooral te zoeken in efficiëntie van de organisatie en niet zozeer in de uitvoering.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). We krijgen namelijk signalen dat er wel op de programmering wordt bezuinigd. Daarom kwamen wij met deze motie. Maar als u zegt dat er niet op de programmering wordt bezuinigd dan is die motie inderdaad ook overbodig.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Voorzitter, we hebben een boodschap meegegeven. Er komt nog een plan hoe die bezuiniging doorgevoerd wordt binnen die drie organisaties. We hebben wel aangegeven dat dat bij voorkeur niet op uitvoering moet plaatsvinden maar vooral gezocht moet worden in efficiëntie van de organisatie.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts? Oké. De wethouder heeft alle moties en amendementen gehad? Op de Partij voor de Dieren wordt nog even op teruggekomen. Dan geef ik eerst eventjes de andere wethouder het woord zodat wethouder Achbar daar nog eventjes achteraan kan. Oké, die komt ook later nog terug, heel goed. Dan geef ik nu het woord aan wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zal eerst even beginnen met de vragen en daarna de moties. We begonnen met een warm pleidooi van GroenLinks voor de energietransitie, de klimaataanpak, om daar echt volle vaart mee door te gaan. En er was ook een vraag gesteld of wij de warmtemiddelen wel ook voldoende inzetten, omdat die natuurlijk nu toch nog op de begroting staan, wachten op een bestemming in het kader van de pauzeknop, de investeringsstop van de warmtebedrijven in aanloop van de wetgeving die nog moet worden behandeld in de Tweede Kamer. Ik ben me daar terdege van bewust, ik ben ook heel erg bezig met het rijk, veel in contact met hen, we nodigen ze ook allemaal uit in Rotterdam om te zien wat we hier voor voortgang hebben op het terrein van de warmtenetten en de warmtemiddelen die we daar ook voor nodig hebben, de financiële middelen. Vandaag ook het tienduizendste huis van het aardgas af gekregen. Maar die middelen hebben we nog wel degelijk nodig, ook omdat wij op een haar na klaar zijn met gesprekken met Eneco voor de uitrol van een warmtenet, die we toch willen doen in Prinsenland, Het Lage Land. Dat vraagt altijd nog een hoop uitzoekwerk et cetera, maar ik ben toch nog voornemens om ook daar nog die start te kunnen gaan maken volgend jaar. Dus daar hebben we die middelen wel degelijk voor nodig. U maakt zich ook zorgen over de netcongestie in uw betoog en terecht, dat is natuurlijk ook echt een heel schokkend signaal. Een aankondiging die we deze week hebben gekregen voor de woningbouw in Rotterdam-Zuid, dat was al eerder in de haven. Wethouder Simons heeft daar ook al het nodige over gezegd, dat we samen optrekken naar het rijk en ook met de netcongestie nu in de woningbouw. Toevallig is er gisteren met mevrouw Mona Keijzer wel over gesproken en is het ook bij haar nogmaals goed onder de aandacht gebracht. We gaan samen op weg, met de burgemeester ook, om met minister Hermans daarover te spreken, omdat het natuurlijk hen beiden betreft, zowel woningbouw als de energievoorziening. Omdat we ook echt alle ballen erop

moeten zetten dat we niet tot 2031 hoeven te wachten voordat we van die netcongestie af zijn. Dat vraagt heel veel. We hebben ook onze eigen ambtelijke organisatie opnieuw gegroepeerd om echt als een taskforce dit probleem op te pakken, samen met buurgemeenten Ridderkerk en Barendrecht. Maar goed, daar kan ik u later nog veel meer over vertellen over hoe we hiermee om willen gaan, maar u vroeg daarnaar, die urgentie is natuurlijk enorm. We hebben een klimaatcrisis op te lossen en een woningbouwcrisis en dan kunnen we dit er echt niet bij hebben. Goed, ik ga eerst even in op de vragen en daarna doe ik de moties. Dan vanuit de VVD een vraag om toch echt goed te kijken naar die balans in de woningbouw, dat we ervoor zorgen dat die mix van wijken voor iedereen zoals we dat ook in onze Woonvisie hebben gezegd, dat we dat ook goed borgen. We zien nu dat met name de corporaties dermate meer investeren dan andere partijen, dat het percentage van de sociale woningbouw hoger zit dan dat we in onze segmenteringsafspraken nu hebben zitten. Uiteindelijk sturen we op de lange termijn naar de percentages zoals we dat ook in ons coalitieakkoord hebben afgesproken. Ik denk ook daarop uit te komen, maar we zien nu dat we dit jaar al op 30% sociale woningbouw zitten en dat is volgens mij het signaal dat u aan mij gaf, let ook op die middencategorie, dat daar voldoende in wordt gebouwd. Dat is een terecht punt van zorg. We zien natuurlijk dat de beleggers terughoudend zijn en dat we met name op die middenkoop echt nog wel voortgang kunnen boeken, maar wat met middenhuur gewoon wat lastiger is. Gelukkig hebben we ons Doorbouwfonds en denken we echt nog wel de boel recht te kunnen trekken, maar het is wel een punt van zorg. Het hogere segment loopt op zich nog wel, maar de hoeveelheid bouw, we willen natuurlijk meer bouwen dan dat we hebben gebouwd de laatste twee jaar. Maar dat is een discussie die we natuurlijk in de commissie vaak met elkaar voeren. U roept ook op: let ook op dat middensegment en hogere segment. En dat heb ik goed in mijn oren geknoopt en daar stuur ik ook op. Dan Volt, mevrouw Elfilali had de vraag hoe het zit met dat energiebudget, wordt dat minder? Nou, wat ik denk uit uw bijdrage te begrijpen, in het vorige college, de vorige raadsperiode was er een ETB, een Energietransitiebudget. Deze periode hebben we een Duurzaamheidstransitiebudget. Dat ETB was niet geheel uitgeput en dat geld hebben wij nu bij het Duurzaamheidstransitiebudget toegevoegd. Dus dat is niet weg, daar gaan we gewoon duurzame dingen voor doen. Maar er waren geen projecten meer uit die eerste pijplijn dus het zit nu in de tweede pijplijn en we gaan er gewoon mee verder. We zien wel dat je aan het begin veel plannen hebt die allemaal gerealiseerd moeten worden, maar we hebben er ook vier jaar de tijd voor, dus sommige dingen hebben we toch niet allemaal in jaar 1 dan wel jaar 2 kunnen realiseren, maar gaan we in jaar 3, jaar 4 en mogelijk verder nog ermee door. Dus dat geld is niet weg, we hebben dat hooguit, en ik kan me voorstellen dat er hier en daar een kasschuif ook zichtbaar is in de begroting, over meerdere jaren verspreid. Maar ik ben me terdege bewust van al die versnelling die nodig is, maar ik wil de indruk wegnemen dat er geld is verminderd. Dat is niet zo, het is hooguit verspreid over nog wat meer jaren. Dan vanuit de Partij voor de Dieren, u vraagt: maakt u zich zorgen over het kabinetsbeleid ten aanzien van klimaat? Nou mijn collega-wethouder Simons heeft ook al gezegd dat het gewoon niet snel genoeg gaat en dat wij echt ons zorgen maken of we doelen wel halen. Gelukkig ziet de target voor de binnenstedelijke verduurzaming er goed uit, maar de grote klapper moet natuurlijk wel ook in de haven gemaakt worden. Daar zijn wat berichten dat natuurlijk die pijplijn ook vertraagt. We zitten met die netcongestie, met stikstof. Wethouder Simons heeft al gezegd dat wij echt samen optrekken, ook richting het rijk, om die urgentie ook veel nadrukkelijker naar voren te brengen. En persoonlijk zit mijn zorg ook nog wel dat er toch veel meer financiële middelen beschikbaar waren voor ook een warmtetransitie. Daar is nog wel geld over, dus dat kan ook nog wel. En in de gesprekken die ik daar met het rijk over heb is dat men ongelofelijk goed aan het nadenken is om die warmtenetten nog op een goede manier doorgang te kunnen laten vinden, betaalbaar ook voor de eindgebruiker. Maar ja, ik zie wel dat er ook minder geld is. Dus het moet ergens vandaan komen, uit de lengte of de breedte. Ik zie wel veel inzet, ook veel ambtelijke inzet op dat thema, maar ik maak me er wel zorgen over en dat zit met name ook wel op die industriekant, die maatwerkafspraken die in het verleden gemaakt konden worden, waar een hoop groeifondsen natuurlijk ook voor beschikbaar waren en dat er nu veel minder is. Dus ja, die zorgen zijn er bij mij wel. Dan DENK, de heer Soytekin. U vroeg naar de stand van zaken met het keurmerk van de particuliere verhuur. Wij zijn natuurlijk bezig met de particuliere verhuurders, het platform om met hen afspraken te maken over niet te discrimineren, ook over verduurzaming, maar ook op hun verzoek hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan ondermijning. Het zijn eigenlijk een aantal thema's waar we met die particuliere verhuurders afspraken over maken en ook op zoek zijn naar een keurmerk zodat je ook echt kan certificeren. De gesprekken met certificerende instanties lopen nog. Het is ook niet supereenvoudig, maar als je het doet moet je het goed doen. En dat gaat ook zeer zorgvuldig dat we met een goede certificerende instantie aan de slag gaan, heel serieus, ook met die particuliere verhuurders om dat te doen. Dus dat is work in progress, maar er wordt zeker heel hard aan gewerkt. Het is niet van het bordje gevallen of iets dergelijks. Die

hebben natuurlijk ook die pilot over discriminatie, waar deze particuliere verhuurders ook echt aan hebben meegewerkt, ook nog vanuit henzelf zo voorgesteld. Dus er zit echt een goede samenwerking met hen in. U vraagt ook naar die extreme huurverhoging. We hebben natuurlijk de Wet betaalbare huur die is ingevoerd. Dat heeft effect gehad, lezen wij ook wel, op de mate van beschikbaarheid van middenhuurwoningen, omdat die beleggers die zijn gaan verkopen. De mate waarin dat is gebeurd is nu nog niet dermate veel dat daar op landelijk niveau zorgen over zijn. Dat heeft minister Keijzer ook aangegeven, maar het is wel iets wat gemonitord wordt en wat dus uiteindelijk ook geëvalueerd wordt. Maar het is nu te vroeg om daar iets over te zeggen. Dat over die Wet betaalbare huur en de enorme huurverhogingen in wijken, daar is deze Wet betaalbare huur natuurlijk altijd ook het doel van geweest. Ik zie dat de aandacht erover verslapt, dus ik ga lekker over naar de volgende. Goed, de SP. U zegt: kunt u niet een pilot starten met 40% sociaal en dan ook nog een eigen woningbouwbedrijf. Nou, ik waardeer echt de consistentie die vanuit uw partij altijd op dit thema naar voren komt, maar er zal ook een consistent antwoord van mij uit volgen, dat ik die overweging niet heb om een eigen woningbouwbedrijf te starten en dat wij segmenteringen hebben afgesproken. Als in een bepaalde wijk 40% doet, dan is dat op zich mogelijk, een keer 40% in een project, maar wij sturen natuurlijk op de segmentering over de hele stad heen, en daar hebben wij afspraken over gemaakt die u bekend zijn. Dan nog de laatste vraag van Forum voor Democratie, de heer Oostdijk. U zegt: warmtenet voor ondernemers, kijk toch uit voor die tarieven, het moet wel betaalbaar zijn. Nou, daar heeft u natuurlijk mij aan uw zijde en niet alleen mij. Daar wordt ook, wat ik al zei, in het rijk ongelofelijk hard aan gewerkt. Daar heb ik wel afspraken mee, ook met minister Hermans, hoe gaan we er nu voor zorgen dat het een betaalbare transitie wordt en dat de prijs ook eerlijk is? Want nu betalen afnemers van een warmtenet eigenlijk meer dan iemand die all electric gebruikt. En dat heeft te maken met de verdiscontering van het vastrecht. Nou, een ingewikkeld verhaal, maar daar kan iets meer socialisering in plaatsvinden en daar is het rijk ook mee bezig. Maar uw oproep daarvoor is goed gehoord en dat zijn we ook met u eens. Dan de moties. Motie 1, 'Snel en duurzaam verdichten, lager dan 70 meter bouwen'. U geeft aan: die hoogbouw kost een hoop capaciteit. Het is ook niet goed voor het milieu en moeten we dat eigenlijk wel doen? Daarvan kan ik zeggen dat wij natuurlijk behoorlijk wat hoogbouwplannen op de plank hebben liggen waar aan gewerkt wordt. RISE, Lumière, Codrico zijn daar voorbeelden van. Maar we hebben wel anderhalf jaar geleden gezegd: het loket voor nieuwe projecten is dicht, ook omdat het gewoon heel veel capaciteit kost. Wel wil ik bestrijden dat het per definitie een slechte bouw is voor het milieu. Er zijn ook onderzoeken waaruit blijkt dat de gebruikersfase van hoogbouw eigenlijk een lagere CO_2-uitstoot kent dan andere gebouwen, dus het is niet een onbetwiste stelling, zal ik maar zeggen, dat hoogbouw per definitie slecht is voor het klimaat. Dus dat gezegd hebbende, we doen het nu, we hebben nu geen hoogbouwprojecten meer. Wel geeft u aan: ga dan voor die 70 meter, zo lees ik het, en dat snap ik ook, hoe kijkt u naar die verdichting met die 70 meter? Dat is eigenlijk wat we in de commissie natuurlijk ook hebben besproken en waar de heer Van Dommelen mij ook op bevraagd heeft: hoe ga je nu om met die verdichting en kan het niet een tandje hoger? Ik voel wel iets voor een verdichtingsstrategie om daar met elkaar het gesprek over te voeren en te kijken hoe we dat kunnen doen, maar een categorisch zeggen: overal 70 meter, dat vind ik gewoon echt, je moet echt kijken naar de wijken waar dat in past. Dus ik vind het heel erg lastig om daar een soort eenduidige lijn in te hanteren. Dus dat is mijn reactie op deze motie. En als ik dat zo zeg, dan zeg ik dus ontraden. Maar ik wil wel met u het gesprek voeren, dus ik kijk even of we er met elkaar uit kunnen komen, maar zoals hij nu geformuleerd is, ontraad ik hem.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ik ben blij dat u bereid bent het gesprek over verdichtingsstrategie te voeren, want ik denk dat dat de belangrijkste stap is, en dan ga ik in aanloop naar dinsdag nog even kijken of we dat op een slimme manier kunnen verwoorden.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, nou, helemaal goed. En u zegt: 'Ruimte voor Paris Proof bouwinitiatieven', motie 2. Daarbij zegt u: bij unsolicited proposals de voorwaarden te stellen dat het materiaal- en energieverbruik voldoet aan Paris Proof. Nou, dat is natuurlijk een motie uit mijn hart gegrepen, maar ik weet ook dat het heel moeilijk wordt om dit te realiseren. Het kan wel volgens het grondbeleid, maar we zien ook dat je daarmee soms projecten onmogelijk maakt omdat het dan echt niet meer te betalen is of een heel dure woning wordt of iets dergelijks. Dus ik zou toch vragen of er iets meer flexibiliteit in kan, dat wij dat in onze uitvragen een hoge waardering geven of iets dergelijks. Maar om het categorisch voor te schrijven zet ons te veel op slot in de voortgang van de bouw. Dus ik vraag of daar nog iets in mogelijk is, zo niet, in deze vorm moet ik hem dus ontraden, maar misschien

kunnen we daar ook nog een slag in slaan. Dan motie 6 van Leefbaar Rotterdam, 'Onafhankelijk onderzoek naar Bouw- en Woningtoezicht'. U zegt: wij krijgen echt best wel veel signalen van onvrede uit de samenleving over met name de handhaving- en vergunningskant van Bouw- en Woningtoezicht. Het is een afdeling die ongelofelijk veel verschillende dingen doet, ook bijvoorbeeld bestemmingsplannen maken. Maar dit gaat echt, geeft u aan, over die vergunningenkant en die handhavingskant. Ik denk, je moet altijd transparant zijn over je werkprocessen en als er verbeteringen mogelijk zijn dan moeten we die natuurlijk doen. U vraagt een onderzoek daarnaar te doen. Ik zou het zeer waarderen als wij de signalen die u heeft ontvangen dan ook kunnen krijgen, want dat kan ons ook weer meer scherpte geven in het onderzoek. En dat mag natuurlijk geanonimiseerd, maar het helpt ons wel in scherper zijn. Maar dan is het verder oordeel raad wat mij betreft, prima. Dan motie 21 van Volt. U geeft aan 'Een collectief voor de student'. Ja, er zijn drie wooncoöperaties of collectief wonen projecten waar we geld voor hebben gereserveerd in het coalitieakkoord en ook in de begroting en u geeft aan: kan dat niet naar studenten toe? Nou, we hebben inmiddels drie projecten geselecteerd voor deze... dus we zijn in het proces bezig om deze projecten te selecteren en dan kan ik daar natuurlijk ook, als we wat verder zijn, inzicht in geven. En die zijn niet louter en alleen voor studenten. Maar we kunnen natuurlijk wel kijken of we kunnen stimuleren dat studenten daar ook gebruik van kunnen maken. Dus op zich, als we daar een slag in kunnen slaan met deze motie dan sta ik daarvoor open. Zoals hij nu is, ontraad ik hem. Maar misschien kunt u daar nog iets verder mee. Dan de motie van Volt, PvdA, GroenLinks, BIJ1, Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali heeft nog een vraag.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, dank. Misschien even twee reacties. Allereerst met de uitleg van de wethouder, ik zal even naar de motie kijken en dan kom ik daarop terug, want het lijkt me goed inderdaad om in ieder geval iets voor studenten te betekenen. Maar begrijp ik ook goed dat er dus wel al projecten geselecteerd zijn? Want dat is ons dan niet bekend, en dan is het wel goed om misschien daar al wat inzicht in te geven. Welke projecten zijn dat dan? Welke partijen? Om daar wat meer informatie over te krijgen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Dat kan ik mij goed voorstellen. We hebben ze, kijk, hoe dat gaat, je selecteert partijen maar dan moet dat nog wat verder worden uitgewerkt. Je bent nog in een onderhandeling et cetera. Op het moment, en dat zal niet al te lang duren, dat we echt zeker weten, want het is een soort preselectie die we hebben gedaan. Op het moment dat we dat echt zeker weten kan ik u dat natuurlijk doen toekomen. Dat is helemaal prima. Dus dat inzicht kan ik zeker geven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Maar hebben wij er dan nog wat van te vinden, of staan we dan voor voldongen feiten? Want dat maakt nogal wat uit lijkt mij.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, ik zag dat wel als een collegebevoegdheid om dat zelf te beslissen.

De **VOORZITTER**. Tot slot mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Tot slot, ik zal nog even naar de motie kijken, maar er is dus nog wel voldoende ruimte om daar dus in dit geval iets voor studenten te betekenen?

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dat kunnen we in ieder geval meegeven. Het gaat meer over op welke plek, waar is het mogelijk, waar zien we partijen die geïnteresseerd zijn? Dus zo hebben we natuurlijk gekeken, het moet op een plek passen en er moeten partijen zijn die bereid zijn hier in te stappen, maar wie daar vervolgens dan wil gaan wonen, daar kunnen we natuurlijk die partijen toe verleiden, om het maar zo te zeggen. Dus daar zien wij wel mogelijkheden in.

De **VOORZITTER**. Even kijken, dan 'Alle zeilen bij voor de energietransitie'. Dat is ook een motie van Volt en vele andere partijen. U zegt: die investeringen moeten goed benut worden. Daar ben ik het natuurlijk helemaal mee eens. Ik heb het net al gezegd, maar deze motie is overbodig want dat doen wij al. Dan de motie van Forum voor Democratie, motie 43. U zegt: beleid te maken waarin de kosten ook van alle bouw- en infrastructuurprojecten en dat die dan verplicht moeten zijn om projectborden in de openbare ruimte te plaatsen waarin die kosten ook inzichtelijk zijn, en dat we dat allemaal verplicht stellen om te doen. Deze motie, en het geldt zowel voor bouwen als voor buitenruimteprojecten, dus ik doe dit mede namens mijn collega-wethouder Lansink, zullen we ontraden. Wij hebben inmiddels al dat we QR-borden gaan plaatsen, dat is een motie van Volt geweest. Die QR-borden zullen wij plaatsen en dat is de manier waarop we dat willen gaan doen. Dat waren mijn moties.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Ik heb twee toezeggingen genoteerd. De ene is een beetje afhankelijk van de motie of die al dan niet wordt aangepast over de verdichtingsstrategie, maar op dit moment zegt de wethouder toe het gesprek met de raad over een verdichtingsstrategie te willen voeren. Dat was ook naar aanleiding van een motie, maar mogelijk komt u daar nog verder mee. En de wethouder heeft toegezegd de raad inzicht te bieden in de projecten aangaande collectieve woonvormen voor studenten. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Niet voor studenten. Even exact.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Inzicht te geven in de drie collectieve woonvormen die we gaan realiseren.

De **VOORZITTER**. Oké, hartelijk dank voor deze toevoeging en verbetering. Ik hoor net dat wethouder Achbar nog in kan gaan op de motie waar net nog even de vraag over was. Er is kennelijk contact geweest met wethouder Struijvenberg en hij kan er op antwoorden.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, ik heb inderdaad even overleg gehad of we dat kunnen opnemen in de eindejaarsbrief. Daarbij moet vermeld worden dat de eindejaarsbrief die we dan sturen gaat over 2024. De frictiekosten gaan over 2025. Daarbij stel ik dan gewoon voor om gewoon een brief te sturen met de uitkomsten van de gesprekken die worden gevoerd en het bedrag dat daaruit voorkomt wat mij betreft. Dus die motie vind ik sympathiek zoals ik ermee ben begonnen, maar hij is overbodig en helaas kan ik het niet opnemen in de eindejaarsbrief, zoals wordt voorgesteld.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan ga ik nu naar wethouder Buijt voor de beantwoording van de vragen en de moties op zijn domein.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Heel kort ter inleiding, de opgaven in de zorg zijn in heel Nederland gigantisch, maar in Rotterdam volgens mij nog eens in het kwadraat. Voorzitter, het is heel onrustig in de zaal.

De **VOORZITTER**. Het valt mij ook op. Als iedereen even iets rustiger kan doen, want het is moeilijk te verstaan ook voor anderen. De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, dank u wel. Daar is het onderwerp veel te belangrijk voor, dus ik roep iedereen op: houd je ogen van je iPads en je telefoons af en aandacht hier. Ik zat wel een beetje rond te kijken, niet om vervelend te doen, maar de mensen waren op één hand te tellen die het echt volgden, dus nogmaals, het is uw eigen keuze maar ik constateerde het wel. Nu leg ik de lat natuurlijk heel hoog van: wat heb je dan te vertellen, realiseer ik me nu. Nee hoor. Ik was begonnen, de uitdagingen in de zorg zijn gigantisch. Daarvoor is dit college ook begonnen toen we van start gingen met de Bestuursopdracht Zorg. Ik ben aan de ene kant positief als ik zie hoe we in staat zijn geweest om binnen twee jaar de cultuurverandering op vele fronten vorm te geven. Daar zijn we nog lang niet, maar je ziet echt een verandering. We stellen echt meer de vraag: wat is nu precies zorg en wanneer heb je gewoon hulp nodig? En we zijn heel erg bezig met: wanneer is zorg genoeg? En dat was een discussie die een aantal jaren geleden nog niet gevoerd werd. En we zien het bij onszelf, we zien het bij de zorgpartijen, we zien echt daar een kentering in. Aan de andere kant ben ik ook erg ongerust, omdat de financiën enorm uit de bocht gieren, we hebben dat natuurlijk vorig jaar gezien. En ook dat is een probleem dat heel veel gemeenten hebben, maar dat hier ook nog eens in grote mate speelt en daar ben ik wel echt bezorgd over, omdat de uitgaven die wij hebben, hard omhooggaan, met name op jeugdzorg, en we zien het aantal mensen dat een beroep doet op de WMO in Rotterdam ook echt fors

toenemen. En de compensatie daarvoor vanuit het rijk van die extra kosten blijft gewoon ver achter. En dat is gewoon echt een probleem waar ik me enorm zorgen over maak. Dat ter inleiding. We hebben daar uitgebreid met elkaar over gesproken in de commissie. Ik wil graag ingaan op een aantal moties en een aantal vragen die gesteld zijn. Allereerst zijn er door Leefbaar Rotterdam twee moties ingediend, een over Skaeve Huse 2.0. Daar ben ik enthousiast over. Het concept dat nu speelt in Overschie is echt een verrijking voor ons woonaanbod, en ook vanuit de woningcorporaties komt het nadrukkelijke verzoek om een tweede locatie, dus we zijn daar nu met een onderzoek mee bezig. Wel een winstwaarschuwing: er is een enorme zoektocht naar heel veel plekken in Rotterdam voor heel veel dingen. We zijn op zoek naar flexwoningen, we zijn op zoek naar andere zaken, dus wij gaan ons best daarvoor doen, maar ik kan daar nu nog niet een garantie voor geven dat dit ook daadwerkelijk gaat lukken. De 'Wandelmaatjes' van Leefbaar Rotterdam, motie 10, ook een zeer sympathieke motie. Daar kan ik positief op adviseren. Helaas niet op de motie van vele partijen, PvdA, GroenLinks, Volt, BIJ1, SP, ChristenUnie, 'Behoud laagdrempelige GGZ-voorzieningen'. Ik wil dat graag uitleggen. Wij hebben nu op dit moment nog elf van deze voorzieningen in Rotterdam. Dat worden er per 1 januari negen. Er gaan er twee dicht. En met name over die ene in Spangen is veel onrust. We hebben daar ook echt heel serieus naar gekeken en uiteindelijk zijn we tot de conclusie gekomen dat we dit niet gaan terugdraaien. Waarom niet? Wij denken echt dat deze inloopvoorzieningen, dat die mensen ook heel goed terechtkunnen in het Huis van de Wijk. Immers, er zijn ook tientallen wijken waar we niet zo'n inloopvoorziening hebben en daar gaan die mensen ook naar het Huis van de Wijk. En er bereiken ons geen klachten dat het daar niet zou werken. Ik wil ook benadrukken, mijnheer Engberts heeft daar opgehaald dat mensen in de Huizen van de Wijk die daar werkten hem aangaven: we zijn daar eigenlijk niet zo blij mee. Ik ben daar best wel van geschrokken dus ik ga daar ook serieus mee om en ik wil ook daar gaan praten. Want dat is natuurlijk niet de bedoeling hè. We proberen ook juist mensen daar goed op voor te bereiden, ook daar, dus ik vind het erg jammer. Ik vind het wel goed dat u het signaal afgeeft, dus ik ga daar wel achteraan. Alleen, vergeet ook niet, de welzijnspartijen zitten ook in het Huis van de Wijk en in de opdracht van de welzijnspartijen staat ook dat ze met deze doelgroep om moeten gaan en dat ze ook een plek moeten krijgen in het Huis van de Wijk. Dus ik maak me minder zorgen dan u. Tot slot, u weet allemaal dat er een AEF-onderzoek loopt, dat komt in april naar buiten. Dan komt er ook een analyse van hoe realistisch het nu is dat dit goed gaat uitpakken en ik kan u beloven: dat wordt geen onderzoek voor de bühne. Dat wordt niet een onderzoek van: wat er ook uitkomt, wij gaan uitvoeren wat we van plan zijn. Wij hebben dus nu besloten dat we er twee gaan sluiten en in de loop van de komende jaren gaan we naar een verdere afbouw. Maar als uit dat rapport komt: wethouder, het is een heel slecht plan om die en die en die redenen, gaan we daar natuurlijk wel heel serieus naar kijken. Maar voor deze locatie op dit moment ben ik niet bang dat er dingen gaan gebeuren waar sommige mensen angst voor hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout heeft eigenlijk geen tijd meer, maar ik zou hem nog wel één vraag willen toestaan.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Mijn dank is groot voorzitter, dank u wel. Een heel korte vraag voorzitter. U gaf aan dat in andere wijken mensen ook naar de wijkhubs toe gaan. Maar zijn die aantallen bezoekers ook zo groot als in de regio waar we het nu in de motie over hebben?

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Dat is natuurlijk een beetje lastig dat je natuurlijk niet de aantallen bezoekers kan meten in wijken waar die inloopvoorziening niet is. Kijk, in Spangen wordt aangegeven dat enkele tientallen mensen per dag daar komen. Dat weten we. Maar er zijn ook wijken in Rotterdam waar we niet zo'n inloopvoorziening hebben waar die mensen sowieso al naar de Huizen van de Wijk gaan. En of het diezelfde aantallen zijn, dat durf ik u niet te zeggen. Ik kan u wel zeggen dat het in vele wijken niet tot heel grote problemen leidt.

De **VOORZITTER**. Oké.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter, nee, omdat u zelf het voorbeeld gebruikt, in andere wijken gebruiken we de Huizen van de Wijk, ontvangen we die mensen met dat soort problematieken die nu gebruikt worden in Delfshaven. Dus ergens weet u dan aantallen, want anders kunt u die vergelijking die u net voorstelt niet maken natuurlijk.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Nee, oké, dan heb ik wellicht me ongelukkig uitgedrukt. Wat ik probeer te zeggen is: we moeten nu niet net doen alsof dit heel erg bijzonder is dat die mensen in de Huizen van de Wijk dadelijk terechtkunnen, want dat gebeurt al op meer plekken. Zo bedoelde ik het eigenlijk. Dan heb ik een motie van onder andere BIJ1 en die komt natuurlijk elk jaar terug, de winteropvang permanent open. Hij komt elk jaar terug en elk jaar geef ik ook dezelfde reactie. Wij kiezen daar niet voor. Dat heeft verschillende redenen. Ik vind juist het mooie van de extra opvang voor niet-rechthebbende Oost-Europeanen die we nu hebben, dat daar ook echt een behandeling aan vastzit. Dat daar ook echt geprobeerd wordt om mensen weer perspectief te geven, hetzij naar werk, hetzij naar het land van herkomst, terugkeer als het perspectief niet in Nederland ligt. En zo'n winteropvang die we het halve jaar openstellen, waar iedereen naartoe kan zonder enige verplichting en je kan daar komen, vind ik ook niet in dat kader, dat die daar echt voor bedoeld is. En we hebben nu dus ook die stap gezet naar die extra opvang voor niet-rechthebbende Oost-Europeanen. Ik denk ook dat de bezetting in de winteropvang dit jaar een stuk lager zal zijn. Mijnheer Engberts heeft gevraagd nog, nou... niet echt geïnteresseerd. Mijnheer Engberts vroeg nog wat de kosten zouden zijn als je dat doet, permanent opendoen. De kosten zijn nu ongeveer € 1,3 miljoen voor het hele winterseizoen. Daarbij gaan wij uit dat die dus tachtig dagen van de honderdvijftig open is. Zou je hem helemaal opendoen, dan kom je dus ongeveer op € 2,5 miljoen, dus dat is € 1,2 miljoen extra. Dat was uw feitelijke vraag. En ik wil ook één misverstand uit de weg helpen. Dat wordt ook vaker gezegd. In Den Haag zou deze er wel zijn. Ik heb, omdat ik hem ook weer voelde aankomen, nog expliciet gebeld met mijn collega in Den Haag om dit nu eens goed te toetsen, want als je die hebt, waarom ben je dan onderdeel ook van de G4 met de winterkouderegeling? Toen zei zij: nee, het is een opvang voor mensen die WMO-rechten hebben, waar in de reguliere opvang geen plek voor is. Dus het is een beetje, meer een extra. En mensen die ongedocumenteerd zijn worden verwezen naar LVV's in andere gemeenten, en er moet regiobinding zijn met Den Haag of een randgemeente. Dus er is wel inderdaad een bepaalde vorm van opvang, maar dat is niet, zoals wij de winterkouderegeling kennen, een-op-een te vergelijken. Ik wil die kanttekening graag maken. En het zal u niet verbazen dat ik dan ook een negatief advies heb op deze motie. Ik heb ook een vraag van mijnheer Coşkun over fraude gehad. Weet u hoeveel er in Rotterdam dan is, want als je de 10% doet van € 1,1 miljard, dan zou je op het gigantische bedrag van € 110 miljoen komen. Wij denken wel dat er in Rotterdam veel ook mis is. Daarom kom ik ook eind van deze maand met een actieplan. Maar het is natuurlijk niet een-op-een, want heel veel van die kosten zijn natuurlijk ook gewoon onze mensen die bij de wijkteams werken, die zitten daar ook in. Maar we denken wel dat het echt een fors bedrag is en we willen daar echt extra op gaan inzetten, nog niet eens zozeer omdat we daardoor denken geld binnen te halen, maar vooral ook het verschrikkelijke gevoel dat mensen misbruikt worden die recht op zorg hebben, die gewoon door mensen die niet gediplomeerd zijn zogenaamd zorg krijgen terwijl ze gewoon verwaarloosd worden. Dat soort praktijken komen voor. Laat ik wel benadrukken, het over-, overgrote deel van de zorgverleners in Rotterdam zijn mensen die deugen, die echt goede zorg verlenen. Maar we zijn nu ook met steekproeven bezig of zorg wel echt daadwerkelijk geleverd is. Dat is nog niet eens zozeer van: is het frauduleus, dus zijn het cowboys of zijn het criminelen, maar ook gewoon: wordt reguliere zorg ook wel echt geleverd? Omdat door de personeelstekorten soms ook zorg gewoon niet geleverd wordt. En daar zitten we nu heel scherp op ook, daar zitten we bovenop. En ik hoop ook met het plan dat we daar echt enorme stappen in gaan zetten, want u zag gisteren ook nog, landelijk was er heel veel aandacht voor dat er echt veel misstanden zijn. Mijnheer Van Campenhout heeft een aantal vragen gesteld. Op een paar ben ik al ingegaan. U heeft ook gevraagd: hebben interventies, om met een lage SES gezondheid, die dus de gezondheid negatief beïnvloeden... Daar hebben we ook echt extra aandacht voor, door middel van extra valpreventies. Misschien heeft u wel eens van Sociaal Vitaal in Kleur gehoord, die heel erg gericht is op mensen van 55+ met een migratieachtergrond, om die ook extra ondersteuning te bieden. Er is ook extra aandacht voor mensen met obesitas, die ook vaker met een lagere SES te maken hebben, ongezond eten. Dus daar hebben we erg veel extra aandacht voor. Voorzitter, ik wilde het hier even bij laten en als ik zaken vergeten ben, dan hoor ik dat graag.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Daar springt mevrouw Bokhove op.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Nog even naar aanleiding van de advisering van de wethouder op motie 8 over de Skaeve Huse. Er loopt al een onderzoek, maar de motie vraagt om meteen eigenlijk van start te gaan met het creëren van deze woonoplossing. En daar zit volgens mij een financieel prijskaartje aan

en daar heb ik de wethouder niet over gehoord en ik zie ook geen financiële onderbouwing bij deze motie, dus ik wil dan toch even weten hoe ik dat advies moet wegen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Een terechte vraag. We hebben nu op dit moment een locatieonderzoek, dus we hebben nu op dit moment een aantal locaties in beeld waar het mogelijk kan komen. Daar krijgen we wel een terugkoppeling voor of die echt geschikt zijn, want er zitten natuurlijk een hoop voorwaarden aan als je een Skaeve Huse ergens wilt vestigen. En pas dan gaan we de kosten ook in beeld brengen en dan zal er een beslissing genomen moeten worden of dit ook daadwerkelijk plaats kan vinden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Maar dan moet dus bullet 2 doorgestreept worden. Want daar staat: gaat direct uitvoeren.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Daar heeft u een punt, want het is absoluut geen zekerheid. Het moment, eerst komt er een locatie en als die er is, dan is de intentie om dat te doen, maar daar is nog niet een garantie voor. Dus dan heeft u een terecht punt.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans heeft daar weer aan de andere kant een vraag over denk ik.

De heer **CEULEMANS** (lr). Als het goed is staat er ook in het dictum: na succesvolle afronding van het onderzoek, dus dat is gewoon een voorwaardelijk iets wat in het dictum staat.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Oké, dit staat gewoon op band, laat heel erg duidelijk zijn. Ik interpreteer dit als zijnde: we zijn nu met dit onderzoek bezig. Komt daar uit dat een locatie geschikt is, dan komt er eerst een voorstel van: deze en deze kosten zitten daaraan vast en dan gaan we daar pas een besluit over nemen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dan zie ik graag dat u daar nog even verder over spreekt en dat u zorgt dat dan goed terechtkomt in de motie, want hier staat echt nog steeds: bij succesvolle afronding direct over te gaan tot een woonoplossing. En die uitleg zou ik dan toch graag zwart-op-wit zien voordat u de motie echt omarmt.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Maar in het eerste dictum staat dat het huidige onderzoek moet worden afgerond en na succesvolle afronding van het onderzoek moet gestart worden. Maar onderdeel van het onderzoek is natuurlijk dat je ook kijkt welke financiële mogelijkheden er zijn, welke locatie geschikt is. Dat is onderdeel van dat onderzoek. Als dat gunstig uitpakt dan willen wij dat dit zo snel mogelijk van start gaat. Dus volgens mij zit er ook geen licht tussen wat de wethouder zegt en wat ik zeg. Nee, daar zit geen licht tussen. Maar kan er in de microfoon geïnterrumpeerd worden, want ik zit nu een debat te voeren met mensen die de mensen thuis niet kunnen horen.

De **VOORZITTER**. De wethouder heeft een uitleg gegeven aan de motie. Dat is hoe hij de motie leest en interpreteert. Hij vervolgt zijn betoog of is hij klaar?

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ik dacht dat ik klaar was, tenzij ik een vraag vergeten ben. Dan kom ik daar graag op terug. Maar volgens mij heb ik ze gehad.

De **VOORZITTER**. Helder. Dan dank ik u voor de beantwoording en dan vraag ik wethouder Mohamed-Hoesein of zij ook de antwoorden wil geven op de vragen en op de moties die zijn ingediend.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk) (wethouder). Voorzitter, dank u wel. Ik heb een aantal moties gekregen. Motie 4 van GroenLinks. Voorzitter, die motie moet ik ontraden, want er wordt verwezen naar vrijval van middelen. De door u genoemde vrijvallen zijn grotendeels gevolgen van besluiten die de raad heeft genomen en die bij de Voorjaarsnota 2023 en bij de Voorjaarsnota 2024 zijn ingeboekt. Die hadden te maken met opgaven waar de gemeente toen voor stond en nog steeds voor staat en die zijn voor een deel dus ingeboekt over 2025 en 2026. Voorzitter, willen we die vrijval terugdraaien over die jaren, over de komende jaren, dan hebben we nu een begroting waar er geen dekking voor gereserveerd is. Maar voorzitter, ik denk dat het zwaartepunt van de motie vooral zit in het derde dictum, waar het gaat over de financiële meevallers voor de toekomst. Bij financiële meevallers zal ik me uiteraard altijd ervoor inzetten om meevallers zoveel mogelijk en maximaal in te zetten voor de portefeuille zelf, dus voor armoede en schulden. Dus voorzitter, op dat punt kan ik alleen maar meegeven dat het past in de lijn van de intentie en de ambitie van deze wethouder, maar de motie zoals die opgesteld is kan ik niet omarmen. Voorzitter, motie 13 van de PvdA en GroenLinks moet ik ook ontraden. We zetten ons al maximaal in voor het behalen van de targets. Voorzitter, dat doen we door middel van interventies, van pilots, we doen het door ontwikkeling van bestaande processen en doorontwikkeling van bestaande processen. Denk dan bijvoorbeeld aan Het Geldplein, laagdrempelig, klantgericht, in de wijk aanwezig en voorzitter, we doen het ook door intensivering van de communicatie en door voorlichting aan Rotterdammers. Voorzitter, we zien dat er wantrouwen is richting de overheid. We zien dat op het moment dat mensen zich aanmelden voor schuldhulpverlening, er ook een moeilijkheidsgraad zit in het uit handen geven van de regie, waardoor inwoners niet altijd de stap durven te zetten, de volgende stap durven te zetten in het schuldhulpverleningstraject. En jammer genoeg zijn we in de gemeente Rotterdam niet de enige gemeente die daarmee worstelt. Ook in andere steden zien we dat het best moeilijk is om mensen over die streep heen te trekken. Maar voorzitter, ook daar blijft de inzet onverminderd doorgaan. Voorzitter, ik heb motie 15 ontvangen, 'Stop dit Russische roulette en sta naast de Rotterdammer onder bewind'. Voorzitter, het toezicht op bewindvoerders is bij de rechtbank belegd. De gemeente heeft hier geen rol in. Uitspraken waarin een bewindvoerder is ontslagen uit zijn rol zijn openbaar te raadplegen. En dat kan via de site van de rechtspraak. Voorzitter, in het tweede dictum wordt gevraagd om een adviespunt te starten waar Rotterdammers terechtkunnen met vragen over bewind. Voorzitter, via de Vraagwijzer kunnen Rotterdammers laagdrempelig vragen over bewind stellen. In die zin is er dan ook al een adviespunt voor vragen over bewind en daar kan de gemeente in de vorm van sociaal raadslieden helpen en dan kan het ook gaan om klachten over een bewindvoerder, die worden dan doorgeleid. En voorzitter, voor iedere Rotterdammer is er een vraagwijzer in de buurt. Voorzitter, ik heb ook motie 34 ontvangen die in mijn portefeuille valt, 'Van herhaalde instroom naar hoopvolle uitstroom bij de Kredietbank'. Ja voorzitter, er wordt gevraagd om te analyseren wat de redenen zijn waarom mensen, schuldenaren meerdere keren bij de gemeente worden aangemeld. Dit past bij het verder kunnen bereiken van het target dat we hebben. Voorzitter, deze motie omarm ik. De resultaten van de analyse worden dan ook te zijner tijd gerapporteerd aan de raad. Voorzitter, ik heb ook vragen gekregen. Vragen van de SP over het proces rondom de toeslagengedupeerden. Voorzitter, de vraag: kunnen we niet waarmaken dat het eind 2026 ook daadwerkelijk is afgelopen met het hulp vragen en dat er gerepareerd is? Ja voorzitter, ik snap de vraag. Ik zou daar ook echt alles aan willen doen. Het ligt niet alleen bij de gemeente. Het is ook aan het rijk, het ligt ook bij het UHT om het financiële herstelproces te versnellen, te vereenvoudigen. En als het rijk volgende week klaar zou zijn met het proces van financiële compensatie, zou het nog steeds niet betekenen dat wij vanuit de gemeente de brede ondersteuning kunnen afronden. Ook wij zullen in die brede ondersteuning twee jaar langer doorgaan met het ondersteunen van de gedupeerden. Dus voorzitter, het duurt nog wel even, op dit moment hebben wij het streven vanuit het rijk meegekregen eind 2026, maar er zijn daar ook ontwikkelingen. Dus voorzitter, op dat punt, ik kijk met u mee naar hoe wij kunnen versnellen, maar voorzitter, daar ben ik ook in zekere zin medeafhankelijk van wat er gebeurt vanuit het rijk. Voorzitter, ik heb ook de vraag gekregen wat het betekent voor de budgetten en of er nog ondersteuning vanuit de begrotingsbudgetten zou moeten plaatsvinden om daar een impuls aan te geven. Voorzitter, dat is niet nodig vanuit deze begroting, vanuit de gemeentelijke begroting. We hebben geen extra financiering daarvoor nodig. Alle kosten voor de brede ondersteuning worden gedragen door het rijk. Voorzitter, ik heb alle vragen beantwoord die ik heb genoteerd en de moties geapprecieerd. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ja, hartelijk dank. En nog even, de wethouder noemde UHT. Dat is de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen, zodat iedereen ook weet waar het over gaat. Dan geef ik het woord aan wethouder Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. We bewaren natuurlijk het mooiste voor het laatste en dat is de burgemeester. Daar heb ik al de hele avond op zitten oefenen. En vooral even die pauze laten vallen. Ik dacht, dat moet ik even doen, kijken of u het zelf, of het nog op zou vallen. Maar goed, weer terug naar serious business raad. Dank voor uw bijdragen en ik ga ook snel door uw vragen heen, want u wilt ook gewoon allemaal naar huis, maar u bent wel geïnteresseerd in mijn antwoorden denk ik. De dertig blackspots in het vorige college en u doet er maar twee. Als ik de klassieke, zal ik het maar noemen, hotspotaanpak zou aanhouden, zoals u dat in het vorige college aanhield, zitten we eind 2024 op twintig verkeersonveilige plekken. Dat komt, waarom wij er twee... dat gaat over het collegetarget en het collegetarget, daar moesten we best lang wachten op de definitie zoals we die met de Rekenkamer konden afstemmen. Maar wij dachten: daar gaan wij niet op zitten wachten, wij gaan gewoon op basis van de oude variant verder. Onder die nieuwe variant moesten we natuurlijk ook weer planvorming maken om te voldoen aan die norm. Maar maakt u zich geen zorgen want op basis van de klassieke - vorige college - blackspotaanpak hebben we er twintig aan het eind van het jaar. Dus dat is volgens mij goed nieuws. De VVD had er een vraag over of ik bereid ben om onderzoek te doen naar de inzet van camera's voor de aanpak van verkeersaso's. Ik ben best bereid om op schrift te stellen aan u wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn in dat kader. Leefbaar Rotterdam, het actieplan dat u heeft aangeboden, dank daarvoor. Dat ga ik bestuderen en ik ben eigenlijk wel blij met het moment waarop u dit aanbiedt, want in de zomer hebben wij met u ook al eens een keer het debat gevoerd over veiligheid in het OV. Daar is in toegezegd om samen met OM, politie, RET op zoek te gaan naar mogelijkheden en aanpak binnen het OV. Ik neem dat mee in die gesprekken die wij hebben en ik verwacht eigenlijk, op basis van die laatste toezegging die wij toen hebben gedaan in de zomer, dat is volgens mij mijn voorganger nog geweest, dat ik u binnen zes weken denk te kunnen terugkoppelen over hoe we daarmee om zijn gegaan. De BOB-bus, vanuit de SP ook de vraag van hun jongerentak. Daar heb ik inderdaad een gouden ticket van gekregen. Ja, ik was al in gesprek met de MRDH, sterker nog, ik heb schriftelijk advies geschreven, ook op basis van het Vervoersplan dat we ook met u, de raad hebben gedeeld, en daar staat dat ook al in. En het voornemen van de MRDH, mits de financiën natuurlijk niet worden uitgekleed door die BDU-korting, die nog steeds boven ons hoofd hangt, is eigenlijk om in 2025 die bus ook gewoon weer te laten rijden. Dat heb ik overigens ook al in de commissie met dezelfde bewoordingen met uw burgerraadslid kunnen delen.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink-Bastemeijer, ik ben een beetje zeurderig erop, maar ik wil ook voor mensen die thuis kijken MRDH-regio en de BDU-korting. Metropoolregio Rotterdam Den Haag.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd) (wethouder). En de Brede Doeluitkering.

De **VOORZITTER**. Ja, het is gewoon echt iets handiger voor mensen. Ik kom net binnen en ik krijg heel veel afkortingen en ik snap gewoon heel vaak niet waar het over gaat, dus ik lijd een beetje mee.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd) (wethouder). Soms moeten we dat ook zo houden natuurlijk. FVD, oftewel Forum voor Democratie had een vraag over de negatieve gevolgen voor kleine ondernemers. Ja, toch een aantal dingen over die zero-emissiezone. Ik denk dat er ook landelijk maar ook lokaal nog steeds onduidelijkheid bestaat over: wat voeren wij nu eigenlijk per 1 januari 2025 in? En eigenlijk voeren we op dat moment in dat je met een emissie 4 niet meer in die zones mag komen. In 2027 mag je dat niet meer met emissie 5 doen en in 2028 mag je dat niet meer met emissie 6 doen. Het is niet zo dat mensen per 1 januari dus allemaal aan een elektrische wagen mogen zitten, in een elektrische bestelwagen of iets dergelijks mogen zitten. Nee, je mag nog dus met 5 en 6 sowieso de stad in. En even voor uw begrip, emissie 4 dat zijn auto's doorgaans die vijftien jaar of ouder zijn. Ik denk dat als uw bedrijfsvoering een beetje gezond is, maar ik kijk nooit in de portemonnee van ondernemers, zo ben ik niet, dan is dat ook vaak wel een moment dat ondernemers natuurlijk ook zelf nadenken over een afschrijving en dat er weer een nieuwe wagen komt. Dan kunt u er dus ook voor kiezen een tweedehands emissie 5 of emissie 6 tegen een wat goedkopere waarde te kopen. U vroeg ook naar wat nu de lokale ontheffingen zijn die wij bovenop die landelijke meer geüniformeerde ontheffingen hebben? Dat zijn er eigenlijk drie. Wij hebben een specifieke ontheffing voor marktondernemers in Rotterdam. Wij hebben een regeling op bedrijfseconomische gronden. Ik denk dat dat u mag aanspreken, dus als mensen het echt niet in hun onderneming op kunnen voeren, het is hier heel onrustig naast mij, op bedrijfseconomische redenen niet kunnen voldoen, dan kunnen ze daar dus ook een ontheffing op aanvragen. En dat geldt dus zowel voor al die emissies hè, geldt niet eens alleen maar voor elektrische wagens, maar ook voor die emissieklassen, als je daar niet aan kan voldoen. En dan tot slot, als dat dan allemaal nog niet heeft gewerkt en komt iemand toch in de

problemen en kan iemand niet op basis van de gewone ontheffingen voortbestaan, dan heb ik zelf als wethouder nog het mandaat om een hardheidsclausule toe te passen. Dus dan kan ik individuele gevallen toch nog toelaten in de zero-emissiezone. Dus ik hoop dat daarmee alle vragen naar tevredenheid zijn beantwoord en dan kan ik snel over, want dat had ik beloofd, er enigszins tempo in te houden, naar de moties. Motie 9, 'Opfriscursus voor ouderen' van Leefbaar Rotterdam. Die kan ik omarmen. En wellicht zou ik het misschien nog willen verbreden naar veel breder kijken naar veiligheid met betrekking tot ouderen in het verkeer. Die opfriscursus vind ik ook een goed idee, maar ik vind het zo'n steengoede motie dat ik denk: ik ga mij ook hard maken van wat voor andere zaken we nog kunnen doen, zodat we daar ook vol op kunnen inzetten. Dus dank voor die motie. Als ik jou zou zijn, raadslid Verkoelen, zou ik mee tekenen. Dat is een goede tip van deze wethouder. Want je moet altijd in de derde persoon over jezelf praten want dan heb je het echt gered als wethouder. 'Verras de deelauto's niet'. Ik snap uw zorgen. Ik wil kijken of we het gefaseerd kunnen invoeren, want dat is wat u vraagt. U vraagt: kunt u het geleidelijk invoeren in plaats van in één keer, zodat ondernemers er ook een beetje aan kunnen wennen? Dat kan. Met de opmerking die u zelf in uw motie ook al aangeeft dat het wel kostenneutraal moet. Aan het eind moet ik onder de streep ook gewoon leveren aan de wethouder Financiën en die houdt rekening met bepaalde inkomsten. Maar als dat allemaal kan, gaan we dat doen. Dank voor die motie, prima. De Partij voor de Dieren, motie 28, 'Dierenleedvrije natuureducatie'. Daar heeft wethouder Versnel al het nodige over gezegd. Het flauwe antwoord, maar dat mag ik hier kennelijk niet meer zeggen, is dat de dekkingsbron die u gebruikt niet in lijn is met de wensen van het college. Dan haalt u dingen weg die wij heel graag willen doen. Dat is niet de keuze van het college. Daar zal uw raad zich in meerderheid dan over moeten uitspreken. Zo heb ik het denk ik netjes gezegd. Maar, dat komt er ook bij, u stelt voor dat naar groenblauwe schoolpleinen... dat is de reden waarom het bij mij terechtkomt. Maar de groenblauwe schoolpleinen doen we al heel succesvol in onze stad. Sterker nog, in de Groenagenda rapportage 2023 hebben wij u al medegedeeld dat er 46 schoolpleinen zijn 'vergroenblauwd', en er komen er nog tien aan. Dus we doen daar al echt het maximale op. Ik heb daar echt niet meer geld voor nodig om dat te doen. U krijgt dus eigenlijk al wat u wilt middels het staande beleid. Dus daarmee ontraad ik zowel uw motie als uw bijpassende, keurig moet ik u zeggen, complimenten, want u heeft gezocht naar een dekking, ik ben het er niet mee eens maar u heeft het wel gedaan, maar die moet ik dan ontraden omdat ik feitelijk dat geld niet nodig heb want we doen al wat u wilt. Maar ik heb goed nieuws. Motie 'Til het duivenbeleid naar een hoger plan' kan ik omarmen. Dat is overigens al in de Nota Dierenwelzijn 2024 opgenomen, maar, want u weet hoe ik ben, als ik vind dat het overbodig is, is het overbodig en ga ik hem ontraden. Maar we hebben daar al wat onderzoek naar gedaan, vooral met enkele ondernemers om te kijken of zij daarvoor open zouden staan. Dat was niet zo succesvol, maar dat hebben we niet heel intensief of uitputtend gedaan. Dus uw motie neem ik als een extra aansporing om toch nog eens keer te proberen dat breder te doen, maar ik temper ook de verwachtingen. De eerste gesprekken die we daarover hebben gehad waren niet heel succesvol. Mensen stonden niet in de rij om dit te doen, maar we gaan het toch nog een keertje proberen. Dus ik zie het als een aansporing, dank daarvoor. Ik kan de motie omarmen. Dan weer wat slechter nieuws voor de Partij voor de Dieren. 'De nieuwe oeververbinding in de zero-emissiezone'. Het simpele antwoord is: onuitvoerbaar. Om een zero-emissiezone te kunnen invoeren op een plek heb ik een verkeersbesluit nodig en dat verkeersbesluit kan ik alleen maar nemen als de weg bestaat. Als de weg of de brug of de infrastructuur niet bestaat kan ik er ook geen verkeersbesluit op nemen ergo kan ik er ook geen zero-emissiezone op uitoefenen. Dat is het technische verhaal. Het politieke verhaal is: Rotterdam krijgt al de grootste zero-emissiezone van Nederland. Dat vraagt al onze inzet al en ik was niet voornemens, dat heb ik ook al eerder gezegd, die zero-emissiezone in deze fase van de uitrol verder te verbreden. Dat is echt aan volgende colleges, maar niet aan dit college. Daar hebben wij in mensen en in middelen geen rekening mee gehouden, maar hij is dus ook nog eens technisch onuitvoerbaar. En dan is hij echt ontraden, want wat ik niet kan uitvoeren kan ik u ook niet adviseren. De laatste, ik ben Speedy Gonzales, de motie 'Langer parkeren met 75% korting'. Ik kan daarin meegaan. Een motie van de ChristenUnie, Rotterdamse VVD en DENK. Dat doe ik op basis van het feit dat het afgelopen jaar een enorme onderuitputting is geweest en dus vind ik het ook logisch dat wij ook verwachten dat die onderuitputting, want die onderuitputting is over een volledig jaar, dat ik die onderuitputting ook verwacht in 2025 en kan ik hem dus ook waarschijnlijk prima kostenneutraal doortrekken onder dezelfde voorwaarden. Dan zeg ik er formeel dus bij dat deze motie die andere motie overrulet. Dus de vorige motie die we volgens mij bij de vorige begroting gedaan hebben, bestaat dan nu niet meer. En dit is dan de nieuwe manier dat we nog één jaar met die 75% doorgaan. Dus die kan ik in die vorm omarmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Ik heb ook nog één toezegging van de wethouder genoteerd, dat hij heeft toegezegd om de mogelijkheden en onmogelijkheden van de inzet van camera's bij de controle op verkeersaso's schriftelijk op een rij te zetten. Dat klopt. De heer Ceulemans heeft ook nog een opmerking.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, een procedurele mededeling. Het is bijna ook niet voor te stellen, maar er is een raadslid van Leefbaar Rotterdam nog verbindender dan ikzelf en dat is collega Van Schaik. Hij is langsgegaan met zijn motie en er zijn heel veel medetekenaars bij gekomen.

De **VOORZITTER**. Welke motie is dat?

De heer **CEULEMANS** (lr). Dat is 'Dierenvrienden in de spotlight'.

De **VOORZITTER**. Ah ja, dat is de 'partners van wethouders uitgesloten, wedstrijd'. Inhoudelijk blijft deze motie hetzelfde. Hij is al geapprecieerd, alleen de ondertekening is veranderd.
De heer Ceulemans heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Dierenvrienden in de spotlight

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 7 november 2024 ter bespreking van 6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4.;

constaterende dat:
- Rotterdam een grote groep inwoners kent die 365 dagen per jaar onvoorwaardelijk van hun dieren houden en hier de grootst mogelijke zorg voor dragen, vaak zonder hiervoor enige vorm van erkenning te ontvangen;
- dierenvrienden in Rotterdam een belangrijke rol spelen in het welzijn van dieren in verschillende instellingen zoals de dierentuin, opvangcentra, kinderboerderijen, en thuisopvang;
- Rotterdamse dierenvrienden, grote persoonlijke offers brengen, in de vorm van tijd en geld;

overwegende dat:
- het goed behandelen van dieren een voorbeeld is van zorgzaamheid en respect, wat bijdraagt aan een betere samenleving;
- het een goed idee is om dierenvrienden elk jaar in het zonnetje te zetten, om zo hun inzet voor dieren te waarderen en anderen te inspireren hetzelfde te doen;
- het belangrijk is dat de offers die sommige dierenvrienden maken, zoals het opvangen van zieke of verwaarloosde dieren, niet onopgemerkt blijven;
- een jaarlijkse prijs voor de grootste dierenvriend van Rotterdam kan helpen om meer aandacht en betrokkenheid te creëren voor dierenwelzijn in de stad;

verzoekt het college:
- een oproep te doen aan dierenwelzijnsorganisaties om jaarlijks een publieksprijs te organiseren voor de grootste dierenvriend van Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Ceulemans, B. van Schaik, J. Vicario, E. Rehim Zadeh, M.R. van Campenhout, A.R. Oostdijk, I. van Wifferen en M.Y. Morkoç

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft nog een vraag.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, even van de orde. U herhaalde de toezeggingen na elke wethouder, heel goed. Alleen deed wethouder Achbar ook een toezegging, dat hij dus een brief zou sturen met de bedragen. Dat betreft motie 33, die frictie, en dat heb ik u niet horen bevestigen.

De **VOORZITTER**. Daar heeft u gelijk in en dat was omdat die even tussendoor kwam. U heeft daar gelijk in. Die toezegging noteren wij even. Ik probeer hem zo meteen nog eventjes correct te formuleren, maar ik kijk heel even naar de ambtenaren die dat even nagaan. Voordat ik zo meteen de eerste ondervoorzitter ga vragen om het woord over te nemen, zijn er nog twee opmerkingen, een van wethouder Struijvenberg en een van wethouder Buijt. Het eerste is een amendement dat nog niet geapprecieerd is, dus ik ga eerst nog even het woord geven aan de wethouders voordat ik de eerste ondervoorzitter vraag om het woord over te nemen. Wethouder Struijvenberg.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik heb antwoord gegeven in de eerste termijn op de vragen van mevrouw Elfilali over de cruisebelasting, maar ik had daarbij moeten vermelden dat die beantwoording betekent dat ik amendement C moet ontraden, dus voor de notulen en voor de duidelijkheid wilde ik dat nog even toevoegen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Wethouder Buijt.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja, ik was net bij de motie over de winterkouderegeling. Daar had ik eigenlijk nog iets willen opmerken en ik vind het toch wel belangrijk om dat te melden, ik ben dat vergeten. Vorig jaar hebben wij op uw initiatief besloten om met kerst en oud en nieuw hem open te doen. En dat doen we dit jaar in ieder geval weer, dus ik wilde dat toch even laten weten, omdat u dat deze keer niet gevraagd heeft per motie. Maar dat doen we dus wel, met kerst en oud en nieuw, ongeacht het weer, is hij open.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Ceulemans heeft nog een opmerking.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nou, heel snel gehandeld. De tip van de heer Lansink-Bastemeijer viel in heel goede aarde, dus mevrouw Verkoelen staat op de motie 'Opfriscursus ouderen'.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans heeft de volgende motie ingediend.

Motie 9. Opfriscursus ouderen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de Begrotingsbehandeling 2025 e.v. (incl. herziening 2024);

constaterende dat:
- de MRDH en Veilig Verkeer Nederland in samenwerking met gemeenten al verschillende succesvolle opfriscursussen voor ouderen georganiseerd hebben;
- vooral mensen van 60 jaar en ouder kwetsbaar zijn in het verkeer en vaker slachtoffer zijn van verkeersongevallen;
- de gemeente al acties onderneemt als aanpassingen infrastructuur, verbeteren van verkeerslichten en het stimuleren van betere zichtbaarheid, maar daarbij geen specifieke aandacht is voor de oudere verkeersdeelnemers;

overwegende dat:
- ouderen vaak nog gebaat zijn bij hun auto om sociaal isolement tegen te gaan en gemakkelijk van A naar B te komen;
- de cursussen van de MRDH en Veilig Verkeer Nederland brede aandacht hebben voor actuele verkeerstheorie en verkeersveiligheid;
- er binnen deze cursussen ook aandacht is voor de fysieke gesteldheid van ouderen;
- een dergelijke cursus vrijblijvend ervoor kan zorgen dat ouderen zelfverzekerder in het verkeer zijn;

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met de MRDH en Veilig Verkeer Nederland om te bezien wat er nodig is dergelijke opfriscursussen in Rotterdam te organiseren;
- de raad hierover te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M.D. de Waard en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De toezegging die wethouder Achbar had gedaan is nu formeel bij ons geregistreerd als de toezegging dat na afronding van overleg met de partijen de raad de afspraken over de afbouw van de subsidie toegestuurd zal worden. Volgens mij hebben we dan alle punten gedaan en dan geef ik het woord aan mevrouw Kockelkoren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Het woord is aan de burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Hartelijk dank voorzitter. Dank ook voor alle vragen en opmerkingen die op mijn terrein zijn gemaakt. Het college mocht geen inleiding houden. Ik ben door mevrouw Van Groningen gevraagd om juist wel een soort inleiding te geven op mijn visie rondom veiligheid. Ik denk dat het goed is dat we daar ook nog een keer wat dieper op ingaan op het moment dat we ook in een commissievergadering daar wat meer tijd en aandacht aan kunnen geven. Maar heel kort, ik heb in mijn beëdigingsspeech waar u natuurlijk bij was al het een en ander uiteengezet over veiligheid, dat het voor mij zowel gaat om laten we zeggen de grote veiligheidsthema's, dus ondermijning sowieso ook, zeker ook waar het gaat om drugsproblematiek in onze haven, dat ik ook voornemens ben om door te gaan met de lijn die is ingezet door mijn voorganger. Daar hebben wij ook afgelopen weken al de eerste Haventafel over gehad. Ik zal ook morgen samen met de minister van Justitie en Veiligheid naar de haven gaan om ook onze aanpak verder toe te lichten en ik ga over twee weken ook nog naar Hamburg om dat ook verder met de burgemeesters van Hamburg en Antwerpen ook nog verder uit te werken. Dus op al die fronten blijven we inzet plegen. Maar veiligheid gaat ook over, wat ik soms wel eens noem, de veiligheid die mensen juist bijna dagelijks ervaren, of de onveiligheid die mensen dan ervaren. Daar is het vandaag natuurlijk ook al veelvuldig over gegaan. Het gaat dan over de veiligheid op straat. De onveiligheid die men in het OV ervaart, op heel veel van dat soort aspecten moeten wij ook inzetten. Dat is ook zeker mijn voornemen. En dat verschilt natuurlijk heel erg per wijk en ook per situatie wat er gebeurt. Maar heel concreet, een van de zaken die ik ook op ga pakken is de problematiek rondom de explosies. Op dit moment wordt samen met het ministerie van Justitie en Veiligheid gekeken hoe we die aanpak ook landelijk gewoon meer op kunnen schalen en hoe we daar ook eigenlijk alle ideeën die daarover zijn op alle fronten om daar snel actie op te kunnen ondernemen. Wij zijn daar intensief over in gesprek. Ik hoop ook zeer binnenkort uw raad daarover te informeren hoe we dat willen gaan doen, maar dat zijn natuurlijk ook voorbeelden van zaken die maken dat mensen zich in ieder geval niet onveiliger gaan voelen. En we hopen dus dat door het terugdringen van die explosies dat dat ook echt al een impact gaat hebben op het veiligheidsgevoel van mensen. Maar nogmaals, het terrein is vrij breed. Ik wil het ook graag met u bediscussiëren. De bottomline is, het gaat aan de ene kant om de grote vraagstukken, de andere kant ook wat we elke dag ervaren en wat we op straat laat ik maar zeggen ervaren. En ook de notie, en dat heb ik ook bij mijn beëdiging gezegd, veiligheid is niet altijd alleen maar sec veiligheid. Het gaat vaak ook om context, fysieke leefomgeving, sociale factoren, dat zien we ook veel in de veiligheidsmonitoren, ook in de subjectieve beleving, dus dat is zeker ook iets wat we in samenhang moeten bezien en niet alleen maar geïsoleerd als een veiligheidsthema. Want ik denk dat we dan niet altijd de meest effectieve maatregelen nemen. Dan zijn er nog een aantal vragen aan mij gesteld.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel voorzitter en ook fijn dat u dit tipje van de sluier wilde oplichten, want dat had ik inderdaad gevraagd. Ik deel uw mening dat het dossier zo ongelofelijk groot is en dat er zoveel aspecten aan zitten. Wij zijn ook groot voorstander van zowel de preventiekant als de repressiekant, want die heb je uiteindelijk toch ook nodig. Ik hoop ook dat ik u aan mijn zijde vind om bepaalde misstanden die we gewoon echt zien in deze stad aan te pakken, ook omdat we gewoon zien dat steeds meer mensen zich niet veilig voelen op straat. Daarom was het op-straat-thema voor mij ook zo belangrijk om aan te grijpen, want we vinden het gewoon niet normaal dat vrouwen moeten nadenken wat ze aantrekken in deze stad. Ik vind het niet normaal dat een moeder met een dochter niet naar de stad durft op vrijdagavond om hier iets te kopen omdat de Lijnbaan gewoon niet meer veilig voelt. Terwijl ik weet dat we alles in ons DNA bezitten om dat beter te maken. Dus volgens mij begrijp ik u goed dat dat ook zeker dingen zijn waar u zich hard voor gaat maken en dan kijk ik alleen maar uit naar een mooie samenwerking.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Zeker, daar vindt u mij aan uw zijde en ik zal dat ook samen doen met de collega's, onder ander bijvoorbeeld met wethouder Lansink-Bastemeijer die zit ook natuurlijk op handhavingsaspecten en wij willen daar ook echt samen in optrekken, dus daar kunt u zeker op rekenen. Ik kom bij een aantal moties die zijn ingediend en daarna kom ik nog bij een aantal vragen die aan mij zijn gesteld. Ten eerste de motie, en ik noem even het nummer dat het van de griffier heeft gekregen, motie 25 van D66, 'Veiligheidsbeleid beter in beeld'. Deze motie kan ik omarmen. Wij onderzoeken ook in welke mate en op welke wijze dit goed kan worden ingevuld. Wij willen hierbij ook nadrukkelijk de COR, dus de Commissie tot Onderzoek van de Rekening betrekken, om ook zo goed mogelijk dat inzichtelijk te maken, maar ook te zorgen dat u niet zo'n detailniveau krijgt dat u eigenlijk ook door de bomen het bos niet meer ziet. Dus dat is even de afweging die we daarin willen maken, maar als we elkaar daar goed in begrijpen op deze manier, ik wil dat inzicht geven en dat ook met de COR bespreken. Dan gaat dat volgens mij goedkomen. Dan motie 19, 'Lachgascheck bij verkeerscontrole'. Ja, de motie vraagt om ook met de politie in gesprek te gaan als er een meetinstrument is voor lachgas. En in die 'als' zit wel een heel grote, want er is op dit moment niet iets. En als dat er zou zijn dit zo snel mogelijk in Rotterdam uit te rollen. Ik kan in ieder geval zeggen dat ik wel bereid ben om het gesprek aan te gaan ook als dat er is, dat we dan ook met de driehoek daar ook gaan kijken wat hier de mogelijkheden zijn. En als er een landelijke pilot zich voordoet dat wij hier ook interesse in tonen. Dus zoals hij nu geformuleerd is, is hij wat te strak, maar ik hoop dat u mijn toezegging begrijpt om even de brug over te gaan dat we begrijpen wat er gevraagd wordt, maar dat het nu een beetje onuitvoerbaar is op dit moment, maar als ik het met deze toezegging mag doen, dan zal ik ook echt alert erop zijn dat als er iets langskomt dat we dat ook bespreken en ook melden aan uw raad.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank u voorzitter. Ja, ik begrijp ook dat het inderdaad best lastig is om iets te vragen wat er nog niet is, en tegelijkertijd dachten we: wij zijn wel de stad die altijd denkt in kansen en ook een stad die doorpakt, zeker op dingen waarvan ze zeggen: dit kan niet, dus daarom ook deze motie. Als ik u goed begrijp zegt u: als zich een kans aandient dan pakken we die met onze beide handen beet. En tegelijkertijd moeten we er dan natuurlijk ook voor zorgen dat het snel gaat komen en dat we ook dat gesprek blijven voeren met het rijk om ons ook die tools te geven om dit te kunnen doen. Dus als dit inderdaad is zoals u het bedoelt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Ja, als u zegt gelijk de kans grijpen, ik wil even zien wat het dan is, want als het een heel gekke pilot is die heel veel gaat kosten en helemaal niet effectief is, maar we begrijpen elkaar goed. We bespreken dit in de driehoek en we zullen ook dan kijken, mocht er zich iets voordoen, dat wij ook gelijk echt wel die interesse tonen, van: wij willen hier eventueel wel echt in meewerken, meedoen, dat we op die manier ook die kans eventueel kunnen grijpen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter dank. Laten we het dan zo met elkaar afspreken, want ik ben heel blij met deze toezegging en ook dat u begrijpt dat het voor ons en denk ik voor heel Rotterdam een belangrijk thema is. Het is gewoon levensgevaarlijk om met lachgas op achter het stuur te zitten, dus dat moeten we aanpakken. Dan ga ik deze motie terugtrekken, want met deze toezegging hebben wij voldoende comfort dat we hiermee de goede weg opgaan. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Ja, hartelijk dank. Dan kom ik bij motie 20 over de beperking van de bezwaarprocedure. De vraag is of we kunnen kijken hoe we de doorlooptijden van de bezwaarprocedures kunnen beperken ten aanzien van woningbouw. Ik bekijk graag waar de mogelijkheden liggen om processen te bespoedigen of de prioritering voor de woningbouwprojecten. We moeten natuurlijk wel zorgen dat de behandeling en de rechten die hierbij horen wel geborgd zijn, dus het is niet zo dat we daar dan aan af kunnen en willen gaan doen. Maar het betekent wel dat we kijken hoe we daar toch nog echt wat extra tempo op kunnen gaan zetten, want dat is wel belangrijk ook juist waar de woningbouwprojecten grote maatschappelijke prioriteit hebben. Dus met deze uitleg

kan ik hem ook omarmen. Dan is er nog motie 23A van de fractie van Volt over het beleidskader internationale en Europese zaken, en die was ook nog gewijzigd. Ik kan die motie omarmen. Wij zullen dit ook opnieuw met uw raad gaan bespreken. In de nog niet gewijzigde motie stonden een aantal thema's die echt tot de nationale competentie behoren, bijvoorbeeld armoede. Europa zal dat ook terugverwijzen naar de nationale overheid omdat ze zeggen: daar gaan wij zelf niet over. Dus ik denk dat we wel even goed moeten kijken wat dan echt tot de nationale competentie behoort en wat echt ook op Europees niveau besproken kan en moet worden, maar met deze uitleg kan ik deze motie omarmen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, een terecht punt dat de burgemeester noemt. Onze gedachte erachter is, het zijn natuurlijk inderdaad thema's die een nationale competentie zijn, maar die ook wel te maken hebben met het vrije verkeer en ook wel met de Europese dimensie, dus eigenlijk bedoelen we hem zo, maar helemaal een terecht punt natuurlijk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Met deze uitleg begrijp ik hem inderdaad en met die context kan ik hem nog steeds omarmen. Dan heb ik nog een vraag van de heer Coşkun en die gaat over het veiligheidsaspect dat we hier nog wat minder hebben besproken vandaag, maar dat ook onmiskenbaar aanwezig is. Dat gaat natuurlijk over de, laat ik maar zeggen, internationale dreiging en in hoeverre wij daarop zijn voorbereid. Dit is een thema dat ook heel erg speelt in de Veiligheidsregio. Daar hebben wij ook veel gesprekken over, ook bijvoorbeeld met de NCTV, met alle diensten die erbij zijn, ook defensie is daarbij betrokken, zodat we aan de ene kant ook niet naïef zijn in wat er gebeurt en dat we aan de andere kant ook goed doordenken wat het allemaal betekent voor onze inwoners, want dat is natuurlijk het allerbelangrijkste. Daarbij worden ook scenario's doordacht hoe we daarop gaan acteren. Ik kan daar niet helemaal alle ins en outs geven zoals u wellicht kunt begrijpen, want het heeft natuurlijk ook te maken met hoe wij onze nationale veiligheid regelen. Maar ik ben daar zelf al bij geweest om ook die scenario's te doordenken. Daarnaast heeft het natuurlijk ook echt nog een heel belangrijk onderdeel, dat mensen zelf weten wat ze moeten doen in bepaalde situaties en ook, ik geloof dat de noodpakketten, dat dat natuurlijk ook al duidelijk is, en daar moeten we echt nog een veel grotere bekendheid aan gaan geven, ook of mensen zelf ook voorbereid kunnen zijn op situaties, dat ze bijvoorbeeld langere tijd geen stroom of water of wat dan ook hebben. Dit zijn allemaal thema's die we ook nog verder bespreken in de Veiligheidsregio en met de betrokken diensten die er allemaal een rol in hebben. En ik denk dat we daar ook nog wel eens een keer wat uitgebreider over te spreken komen. Maar het onderwerp is zeker bekend en het wordt ook steeds verder besproken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja natuurlijk, dank voor dit antwoord. Maar het gaat er ook een beetje om dat de ongerustheid die er onder de bevolking wel degelijk leeft en allerlei mogelijke... van alles en nog wat kan er opkomen. Dat we ook kunnen waarmaken dat u waakt opdat wij kunnen rusten en ook wat de rol dan... mocht zich iets voordoen, vroeger had je de BB en je had schuilkelders en ik weet niet wat je allemaal niet had. En nu is er een dreiging maar die is niet grijpbaar. Dat u de bevolking en ook zeker de gemeenteraad een keer meeneemt wat er dan al wel is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Ik denk dat het ook goed is om dat te doen, om daarover ook een keer wat verder de diepte in te gaan, wel met de beperking dat ik dus niet alles zomaar kan vertellen. Dus ik hoop dat u daar ook begrip voor heeft. Maar er is bijvoorbeeld ook een Incidentenbestrijdingsplan uitval vitale infrastructuur en daar is ook gewoon bijvoorbeeld per tijdsvak gekeken wat de mogelijke effecten zijn, maatregelen die we kunnen nemen. Landelijk zijn er ook dat soort plannen, want het is dan niet altijd meer dat het alleen op ons lokale niveau is, maar dan kan het natuurlijk ook landelijk spelen, maar ik denk dat het goed is dat we u daar een keertje wat verder in meenemen, zodat u daar ook zicht op heeft wat er allemaal gebeurt. Even zien, de heer Ceulemans, het initiatiefvoorstel, er was net dat actieplan, wethouder Lansink-Bastemeijer, ik weet niet waar hij zit, hij zit achter de zuil. Hij is gewoon anoniem gaan zitten. Hij heeft er al op gereageerd. Er zitten ook een

aantal aspecten in die onder het thema veiligheid vallen. Wij zullen dat met elkaar oppakken en dat zal denk ik via de commissie ook weer naar u toe komen. Voorzitter, ik hoop dat ik daarmee alle thema's heb besproken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dan kijk ik even rond of daar nog vragen op zijn. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Ik had de suggestie gedaan of de burgemeester wellicht jaarlijks het Migratiemuseum wilde bezoeken met scholieren in het verlengde van wat er ook in het Actieplan Samenleven staat, waar een jaarlijks bezoek aan kamp Westerbork wordt gedaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Ja, dank u wel. Daar heeft u gelijk in. De motie was aangepast, dus toen was ik een beetje dit punt vergeten, maar goed dat u mij daarop attendeert. Ik vond het altijd al een heel mooi initiatief ook van mijn ambtsvoorganger dat hij ook met jongeren naar Westerbork ging. Ik wil dat zelf ook graag continueren en ik begrijp ook wat de heer Soytekin zegt: kunnen we dan ook straks iets met het Migratiemuseum, om jongeren ook met die kant kennis te laten maken. Het is er nog niet natuurlijk, dus het is een beetje moeilijk om er alvast inzicht in te geven wat ik daar kan doen. Maar ik ben er zeker toe bereid om ook jongeren echt mee te nemen in de lessen die de geschiedenis ons leert en daar hoort wat mij betreft ook het Migratiemuseum in wording bij. Dus ik zal daar serieus naar kijken en ook daar proberen een goede invulling aan te geven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Mag ik dit dan als een toezegging opvatten?

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Ja, dat is een keiharde toezegging.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Oké, hartstikke mooi, want ik had nog een andere toezegging, dus dan kan ik er twee nog even met u doornemen voordat ik de hamer weer overdraag. De burgemeester bespreekt in de driehoek de mogelijkheden om op lachgas te acteren. En als er een landelijke pilot of iets van dien aard komt, zal de burgemeester de Rotterdamse interesse om deel te nemen kenbaar maken. Dat was de eerste toezegging. En de toezegging zojuist gedaan aan de heer Soytekin. De burgemeester zegt toe het gesprek met de raad te willen voeren. O, nog een andere. De burgemeester zegt toe het gesprek met de raad te willen voeren over de maatregelen ten aanzien van internationale dreigingen, met de aantekening dat niet alle informatie kan worden gedeeld in verband met vertrouwelijkheid. En dan wacht ik nog op de laatste toezegging die op dit moment getypt wordt. Die is helder, dus dan draag ik de hamer weer over aan de voorzitter.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank, ook voor het voorzitterschap. Dan zijn wij nu gekomen aan het einde van de eerste termijn van de kant van het college. Mevrouw Elfilali had nog een vraag.

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ja voorzitter, ik had nog even naar de motie gekeken, sorry, ik heb even niet meer het nummer, maar naar aanleiding van de uitleg van wethouder Zeegers en ik heb een aangepaste motie die ik zou willen indienen, waarbij ook nog D66 wil mee tekenen.

De **VOORZITTER**. Heeft u het nummer nog erbij? De titel?

Mevrouw **ELFILALI** (volt). Ik heb wel de titel 'Collectief voor de student'.

De **VOORZITTER**. Motie 21, oké. Mevrouw Elfilali heeft de volgende motie ingediend.

Motie 21A. Collectief voor de student.

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de tweede herziening van de begroting 2024 en de begroting 2025';

constaterende dat:
- het college voornemens is om drie collectieve woonvormen te realiseren;
- er in de begroting 2025 een kasschuif plaatsvindt naar 2027 wat betekent dat het budget nu wordt doorgeschoven;
- de reservering van het budget voor collectieve woonvormen nog niet gekoppeld is aan specifieke projecten, wat betekent dat er nog geen bestemming is voor de drie beoogde collectieve woonvoorzieningen;

overwegende dat:
- collectieve woonvormen een creatieve oplossing is voor het tekort op de woningmarkt;
- er daarnaast een groot tekort is aan studentenwoningen in Rotterdam;
- er op dit moment nog niet bekend is welke bestemming de drie collectieve woonvormen krijgen;

verzoekt het college:
- haast te maken met bestemmingen te alloceren aan de drie beoogde collectieve woonvormen;
- hierbij te stimuleren dat er ruimte wordt gemaakt voor studentenhuisvesting;
- dit uiterlijk Q1 2025 te communiceren naar de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, T. Kind en T. de Haan

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan komen we aan het einde van de eerste termijn. Ik wilde even rondkijken of u de tweede termijn dinsdag wilt continueren. Ik zie heel veel enthousiast geknik. Dan kan iedereen enigszins op tijd naar huis en zien we u allen weer op dinsdag en ik dank u ook voor het mooie debat. Dank u wel.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, hebben wij de veegronde gehad?

De **VOORZITTER**. O nee, de veegronde, excuus. Maar ik heb nog niet afgehamerd, dus u mag nog een veegronde doen want ik heb nog niet afgehamerd. Excuus. Met de wethouders nog? Oké, excuus. Dan vraag ik toch eventjes iedereen nog heel even geduld te hebben. De heer Vonk. U heeft het woord al.

De heer **VONK** (cu). Neem me niet kwalijk. Ik had namelijk twee dingen. Een is: 'Red de sociale initiatieven', daarover hadden wij een amendement ingediend. Daar is een appreciatie op gekomen vanuit de wethouder. Maar het was gekoppeld aan een ander amendement, amendement F dat ook de dekking wil regelen. Daar heeft u natuurlijk impliciet wel antwoord op gegeven, maar volgens mij niet expliciet gezegd wat u van die motie vindt. Dat had ik ook overigens niet van u verwacht, want volgens mij ligt hij bij de heer Simons, want die gaat erover dat de dekking echt moet komen uit de logiesbelasting. Dus ik had een inhoudelijke appreciatie van wethouder Simons verwacht op amendement F. Die is er volgens mij niet geweest, tenzij ik hem heb gemist. En het andere is een vraag en die zocht ik namelijk net even op. Want ik ben nogal moe op dit moment, dus ik moet het ook even allemaal terughalen. Ik had het echt letterlijk uitgeschreven. Nu kan ik hem even niet vinden. Dat is nu jammer.

De **VOORZITTER**. Ik geef even het woord aan de heer Coşkun en als het u te binnen schiet dan geef ik u nog het woord. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, alle wethouders hebben netjes al mijn vragen beantwoord, op twee na. De ene was aan wethouder Achbar, of ik heb het echt gemist. Het ging over de Spreidingswet en eventuele gevolgen voor de begroting 2025, of hij daar informatie over kan geven. En de andere was aan wethouder Struijvenberg over onze reserves, of u nu nooit hoort vanuit Den Haag: maak eerst je reserves maar eens op, zoals burgers ook verteld wordt. Eet eerst je huis maar eens op. Onze reserves nemen niet af en u blijft bedelen in Den Haag. Vinden ze dat normaal daar?

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik had zowel aan de heer Versnel als aan de heer Struijvenberg gevraagd hoe ze aankijken tegen het recht op een fout. De heer Versnel heeft daar antwoord op gegeven, maar volgens mij is de heer Struijvenberg daar niet op ingegaan. En ik had aan de heer Simons gevraagd, ik wacht heel eventjes, of er ook een mogelijkheid was bij netcongestie om de duurzame bedrijven eerder aan te sluiten om zo ook duurzaamheid op een bepaalde manier te stimuleren.

De **VOORZITTER**. Ik kijk nog even naar de heer Vonk of hij nog op zijn laatste vraag is gekomen.

De heer **VONK** (cu). Ja, dank u voorzitter, ik moest inderdaad even naar tekst zoeken, want dan kon ik hem letterlijk weer even voorlezen, dat is wel zo netjes. Kan de wethouder aangeven, was de vraag aan de heer Achbar naar aanleiding eigenlijk van de vragen over de afbouwregeling, of er een stevige royale afbouwregeling komt, het ging om die woorden, voor deze organisaties die al zo lang veel goed werk hebben gedaan? En de tweede vraag was daarbij, of de excuses die zijn gemaakt richting de raad ook zijn gemaakt richting de organisaties die het betreft. Daarvan begreep ik wel dat u heeft gezegd: nee, ik heb ze niet rechtstreeks gemaakt, maar u heeft ze nog wel een keer aan de raad gedaan. En dan is eigenlijk mijn vraag even: zijn dat de excuses ook aan de organisaties, want dan moeten we even doorgeven aan de organisaties dat die excuses zijn gemaakt, want ze zullen ongetwijfeld niet aan de beeldbuis gekluisterd hebben gezeten de afgelopen uren.

De **VOORZITTER**. Ik kijk even wie er als eerste kan antwoorden. Is dat wellicht wethouder Struijvenberg? Ik begin even aan deze kant, de kant van wethouder Struijvenberg.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ja, over die fouten. Het ging volgens mij ook nog even over het procederen tegen Rotterdammers, schriftelijke vragen waren dat geloof ik. Heb ik dat goed? Een regeling van werkzaamheden, excuus, dank, ik word er even aan herinnerd. Wij procederen niet ongelofelijk vaak tegen Rotterdammers hè, dat bleek ook uit de informatie die we daarover hebben gedeeld met elkaar. Maar ik zou zeggen: ja, iemand mag een fout maken, maar hoe groot de gevolgen zijn en hoe verwijtbaar de fout is, dat moet je daar natuurlijk wel bij meewegen. Zo zit ik er eigenlijk in. Overigens hanteren wij bijvoorbeeld sociaal incasseren bij de Belastingdienst, dus het is niet zo dat als je één keer de fout maakt om te vergeten een belastingfactuur te betalen, dat er dan meteen een enorm probleem is of iets. Dan krijg je gewoon kosteloos een herinnering bijvoorbeeld. Dus sociaal incasseren duidt er eigenlijk ook op dat we vanuit die hoedanigheid ook rekening houden met het idee dat iemand best een keer een foutje kan maken, of er kan iets anders aan de hand zijn waar we dan gewoon netjes rekening mee zouden willen houden. Dan de heer Coşkun, de reserves. Nee, maar ik snap wel, dat ligt natuurlijk wel op de loer. Heb ik dat al gehoord? Nee, dat heb ik nog niet gehoord. Maar het is ook zo bijvoorbeeld als we kijken naar een brug die wij in de toekomst willen bouwen met het rijk overigens, zal het rijk dus wel belangrijk vinden dat wij daarvoor sparen. Want het zal toch niet zo zijn dat we op een gegeven moment die brug kunnen gaan aanleggen omdat alles uitontworpen is, en dat we zeggen: nou, dan gaat de aannemer aan de slag en dat Rotterdam dan zegt: ja, maar we hebben geen geld meer. We kunnen het niet betalen. En dat zijn toch wel heel serieuze bedragen die we richting die periode bij elkaar moeten sparen en die houd je dan tot die tijd in de reserve. Dus mocht iemand dat tegen mij zeggen dan zal ik ze daar ook zeker aan herinneren in Den Haag. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Wethouder Buijt had geen vragen meer. Wethouder Simons, kan die al reageren op de vragen?

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Misschien is er nog iemand?

De **VOORZITTER**. Ja, er is nog iemand. Wethouder Achbar kon ook al antwoorden zei hij.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, dank voorzitter. Inderdaad excuus, over de Spreidingswet, die had ik wel opgeschreven hier onderaan maar heb ik even gemist. Op de vraag van de heer Coşkun. Zeggen wat de consequenties zijn van het uitvoeren of niet uitvoeren van de Spreidingswet. In principe is de Spreidingswet op dit moment van kracht. Er is aangekondigd dat die zo snel mogelijk ingetrokken wordt. We hebben een voorstel gedaan vanuit de Regionale Regietafel richting de provincie over welke bijdrage wij als Rotterdam leveren, en dat zijn op dit moment 2500 plekken die wij beschikbaar stellen om die asielketen te ontlasten. Dat is ons voorstel. Dat is iets onder de vraag

die vanuit de verdeelsleutel is gevraagd. Maar wij denken daarmee wel een substantiële bijdrage te leveren. Daar neemt de minister uiteindelijk een definitief besluit over. Dat is 31 december a.s. Daar wachten we op of dat nu meer of minder wordt, maar vooruitlopend daarop kan ik daar weinig over zeggen. Ik heb altijd gezegd: als wethouder houd ik me aan de wet, op dit moment is die Spreidingswet van kracht, dus we doen wat er wordt gevraagd en als dat 31 december a.s. anders is, dan zullen we daarop anticiperen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Dus u heeft voorgesteld 2500. Dus het klopt niet wat Leefbaar Rotterdam op de sociale media zegt dat het bij 500 blijft?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, er wordt een vraag gesteld wat er gebeurt als die Spreidingswet wel of niet doorgaat. Ik heb zonet uitgelegd wat wij doen als Rotterdam. We hebben op dit moment 2500 plekken die ervoor zorgen dat die asielketen ontlast wordt. Dat is de bijdrage van Rotterdam die wij ook via de Regionale Regietafel hebben ingebracht en uiteindelijk neemt de minister daar een definitief besluit over of dat voldoet aan die verdeelsleutel die zij voor ogen heeft. We zitten daar onder, dat kan ik u nu al vertellen. We zitten daar een klein aantal onder. Maar wij zijn er wel van overtuigd dat wij als Rotterdam substantieel bijdragen om die asielketen te ontlasten op deze manier.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, ik moet toch even de heer Coşkun corrigeren, want hij heeft het of niet gelezen of niet begrepen, een van de twee. Wat Rotterdam heeft aangeboden bestaat uit de huidige 500 asielopvangplekken. Dat wordt niet meer dan het is, 500 blijft 500. En de overige 2000 zijn plekken op de Silja, die boot die er al ligt, en die is voor gekoppelde statushouders.

De **VOORZITTER**. De wethouder had nog een andere vraag.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, dat is die andere vraag met betrekking tot het afbouwbudget.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, ik twijfelde even, maar u had het over die afkortingen die mensen thuis moeten begrijpen. Maar de mensen thuis moeten dit ook begrijpen. De Spreidingswet gaat over asiel, dus dat betekent dat de bijdrage van Rotterdam 500 is en niet 2500, want dat is statushouders en dat is niet de Spreidingswet.

De **VOORZITTER**. Ja, ik ben de voorzitter, dus ik neem alles aan wat u hier zegt, maar het is echt aan de wethouder om deze vragen ook goed te beantwoorden. De wethouder had nog de vraag over de afbouwregeling.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, dat klopt. Daarin wordt gevraagd een stevige en riante afspraak te maken. Ik heb aangegeven dat wij op dit moment in gesprek zijn. Er zijn gewoon kaders hoe daarmee om te gaan. Het moet vooral een reëel afbouwbudget zijn en niet zozeer stevig en riant. Dat moet geen uitgangspunt zijn, maar een reëel afbouwbudget, dat past binnen alle kaders. Daar wordt op dit moment het gesprek over gevoerd en ik heb de toezegging gedaan dat als die gesprekken zover zijn dat ik kan delen wat de kosten daarvoor zijn, dat ik dat met u als raad deel. Volgens mij ben ik er dan op deze manier.

De **VOORZITTER**. De vraag van de excuses lag er nog. Mag ik even een beetje stilte in de zaal want het is echt nog wel redelijk rumoerig en we moeten echt die laatste vragen nog even beantwoorden.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Die vraag van die excuses, ook daar heb ik het nodige over gezegd. Ik vind dat wij als organisatie handelen. Wij staan voor ambtenaren dus als zij iets doen dan

doen ze dat namens ons. Er is zoals ik heb gezegd meteen gebeld op het moment dat dat bekend was, dat doen ze namens het college of de desbetreffende wethouder. Ik heb mijn excuses in de commissie gemaakt, naar u, maar daarmee ook dus openlijk naar de organisatie en dat heb ik nu nogmaals herhaald omdat ik oprecht ook echt vind dat het vervelend is dat dat heeft plaatsgevonden. Er wordt een soort van gesuggereerd, men was ineens in een heel andere staat. Dat vind ik wel vreemd. De gesprekken werden wel gevoerd over een afbouw en op de website staat letterlijk, aan de subsidielijst kun je geen rechten ontlenen. Zo hard wil ik hem niet spelen, ik vind het vervelend dat het heeft plaatsgevonden. Daarvoor heb ik excuses aangeboden en we moeten ook in de toekomst voorkomen dat dat gebeurt.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Dan wethouder Simons nog de laatste vragen.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, dank u wel. De eerste vraag van mevrouw Maassen of duurzame bedrijven voorrang kunnen krijgen. De ACM heeft een rangordelijst bepaald en die moeten we hanteren en volgens mij is duurzaamheid daar geen criterium in. En ik kijk ook even naar wethouder Zeegers of ik dat goed heb. Volgens mij wel. Dus dan is het antwoord: ja, we doen heel veel samen, dus dat overlapt elkaar ook een beetje. Dat is eigenlijk ook met de vraag van de heer Vonk. Geen extra lasten voor de Rotterdammers, maar wel voor de bedrijven in de vorm van logiesbelasting. Volgens mij heeft u inmiddels alle wethouders gehad met deze vraag, of in de commissie is deze vraag natuurlijk aan vele wethouders gesteld. Ja, het antwoord blijft gewoon heel simpel. Wij hebben ervoor gekozen om niet direct maar ook niet indirect via de logiesbelasting de lasten te gaan verhogen. Dus vanuit dat perspectief kan ik dit amendement alleen maar ontraden. En volgens mij is het ook zo dat de hotels ook te maken krijgen met de btw-verhoging van 9% naar 21% als ik het goed heb. Dus ja, dan kunnen we nog wel even wat extra's doen, maar ik denk dat we dan een ander soort probleem krijgen. Daar hebben we geen invloed op, hierop wel. Het is gewoon een politieke keuze, een principiële keuze, dus vanuit dat perspectief moet ik uw amendement helaas ontraden.

De **VOORZITTER**. Helder. En er was nog één vraag van mevrouw Maassen over de bedrijven. Die is net beantwoord. Dan meen ik dat we nu echt alle vragen hebben beantwoord die in deze termijn zijn gesteld. We zien u graag dinsdagochtend om 10.00 uur terug. Dan sluit ik nu echt deze vergadering. O, ik schors deze vergadering. Ik schors. Ik heb nog niet geslagen. We schorsen deze vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen van de raadsvergadering van 12 november 2024

Notulen van de raadsvergadering van 12 november 2024 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17.

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten met dien verstande dat het voorzitterschap van 11.51 uur tot 11.58 uur is waargenomen door mevrouw A. Kockelkoren

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering, gehouden op 7 november 2024.

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar, de heer R. Buijt, de heer S. Kasmi, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer R.A.C.J. Simons, de heer M.J.W. Struijvenberg, de heer T.B. Versnel en mevrouw C.M. Zeegers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders met dien verstande dat zij van 11.27 uur tot 11.31 uur is waargenomen door de heer W. de Bel.

Heropening

7. Heropening en mededelingen

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering van 7 en 12 november 2024 en ik heet u allen wederom van harte welkom en ook welkom aan degenen die onze vergadering op afstand van volgen, de vertegenwoordigers van de media, het is leeg op de tribune, maar ik weet dat ook een aantal thuis meekijkt, en onze medewerkers. Er is vanochtend een petitie aangeboden, die heb ik namens uw raad in ontvangst genomen en dat is een petitie over het behoud van de LVV-regeling. De informatie over de petitie zal worden gedeeld op het RIS, dan kunt u daar kennis van nemen. Er is een bericht van verhindering, de heer Verhoef is niet aanwezig, hij is nog steeds ziek. Op 7 november jl. hebben we de agenda vastgesteld met het voorbehoud dat er nog verzoeken konden worden ingediend. Er liggen geen nieuwe verzoeken en daarmee volgen we de agenda zoals die vorige week is vastgesteld. We hebben de spreektijd van vandaag vastgesteld op twee uur plus de resterende tijd van 7 november jl., mocht u die hebben. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik stijg weer op, goedemorgen. Ik heb het de vorige keer al aangekondigd, we hebben vandaag twee uur voor de begroting uitgetrokken, er staan nogal wat extra onderwerpen op de agenda en ik verzoek mijn collega's, we hoeven het niet op te maken, om een beetje lucht zodat we ook als kleinere partijen een serieus debat kunnen voeren, daar gaat het voornamelijk over. Dus ik verzoek om een uurtje extra, dat is niet eens zoveel, maar een uurtje extra. Dan zijn we nog voor het eten klaar en doen we ook recht aan een goed debat.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen aan dat laatste, dat we voor het eten klaar zijn, ga ik u houden maar ik kijk even rond wat de gevoelens zijn.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik hecht er wel aan om dit even te zeggen. Het is niet waar dat er twee uur voor alleen de begroting is uitgetrokken, we hebben in het presidium heel duidelijk gezegd dat er twee volledige dagen zijn, daar zit ook een deel gewone raad bij, en de vastgestelde spreektijd gaat over die twee dagen in totaal. Het is niet zo dat het alleen om de begroting ging en we hebben toen ook heel duidelijk gezegd 'oké, we doen het zo en we gaan flexibel met het verschuiven van tijd om, maar dan gaan we niet opplussen'. Volgens mij hebben we het echt zo afgesproken.

De **VOORZITTER**. Het klopt inderdaad dat de twee uur niet alleen voor de begroting is, maar voor de resterende agenda en dat heb ik net ook gezegd, maar ik kijk gewoon even of er bezwaren zijn tegen

het verzoek van mevrouw Verkoelen, anders gaan we er straks over stemmen. Ik ga even kijken. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, als we het alleen over de begroting hadden dan zou ik mijnheer Ceulemans kunnen volgen maar er zijn andere debatten, zelfs ook door Leefbaar Rotterdam, toegevoegd aan die twee dagen die normaal voor de begroting gelden en ik denk dat het verzoek van mevrouw Verkoelen om daar vandaag een uur extra voor uit te trekken alleszins redelijk is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, één vraag ter verduidelijking want ik meende toch dat we ook een deel van de spreektijd van 7 november jl. zouden meenemen, dat klopt toch? Ja oké, dank.

De **VOORZITTER**. Ik heb nog geen heel duidelijk beeld, dus we gaan gewoon stemmen over het verzoek van mevrouw Verkoelen om één uur extra spreektijd toe te voegen aan de twee uur en de resterende tijd die u eventueel van 7 november jl. over hebt. Ik vraag u te stemmen over of u hier voor of tegen bent.

Voorstel, 'Spreektijd met één uur ophogen'. Het voorstel is met 23 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Daarmee is er geen meerderheid om extra spreektijd toe te voegen aan de spreektijd die op 7 november jl. is vastgesteld. Ja, mevrouw Van Aalst.

Mevrouw **VAN AALST** (lr). Misschien kan iemand van de griffie even kijken want ik heb wel gestemd, maar hij registreert het niet en ik ben wel gewoon aangemeld, vandaar.

De **VOORZITTER**. Bij ons op het scherm staat wel dat iedereen heeft gestemd, maar we gaan het even na. Nee? Oké. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Het is vrij duidelijk dat een uur te veel is, maar misschien gunt de coalitie ons wel een halfuur om net even iets meer te kunnen delen.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we opnieuw stemmen want dit is een nieuw voorstel van de heer Engberts. Wij kijken direct even bij de griffie of het goed gaat met de stemmingen want dat is wel van belang. Wij gaan zelf even goed opletten wie er wel en niet hebben gestemd en als dat niet zo is dan gaan we dat even goed checken, maar ik wil ook vragen of jullie even willen kijken of dat goed gaat. Het voorstel is om een halfuur extra spreektijd aan de spreektijd die al is vastgesteld toe te voegen.

Voorstel, 'Spreektijd met een halfuur uur ophogen'. Het voorstel is met 25 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

We gaan zorgen dat het voor vanavond bij de grote stemmingen is geregeld want dat is echt wel van belang. Wat ik nu op basis van deze uitslag zie, en ik kan me ongeveer voorstellen hoe mevrouw Van Aalst heeft gestemd, het klopt dat ze daar nu niet in is gekend, is dat er geen meerderheid is voor het verlengen van de spreektijd en daarmee blijft de spreektijd zoals die eerder is vastgesteld. Voor de inwendige mens, rond 12.45 uur is er op de Omloop voor de raadzaal een lunch beschikbaar, de warme maaltijd is rond 18.30 uur op de gebruikelijke locatie beschikbaar en na afloop van deze vergadering is er een borrel op de Omloop. U hebt er belang bij om dit allemaal op tijd te laten eindigen, des te langer kunt u de borrel houden.

8. Mogelijkheid tot het indien van gewijzigde moties en amendementen naar aanleiding van de begrotingsbehandeling.

De **VOORZITTER**. Dan gaan wij door met het begrotingsdebat en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder artikel 6.2 tot en met 6.4. We zijn toe aan het tweede termijn van het debat over de wijziging van de begroting over 2024 en de belastingverordeningen voor 2025. We hanteren

dezelfde sprekersvolgorde als in de eerste termijn. U kunt de termijn ook gebruiken om amendementen en moties in te trekken of gewijzigd in te dienen. Als u in het debat refereert aan een eerder ingediend amendement of motie dan verzoek ik u de bijbehorende letter of het nummer te noemen, dat maakt ons leven in de administratie een stuk overzichtelijker. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Bokhove. Mevrouw Verkoelen heeft nog een vraag.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja voorzitter. Ik heb de vorige keer gezegd dat ik een conceptmotie had omdat een aantal mensen nog mede moest ondertekenen en dat is intussen uiteraard gebeurd. Het heeft een iets scherpere vorm gekregen, maar niet veel en ik wil hem graag als zodanig indienen.

De **VOORZITTER**. Oké. Het is een gewijzigde motie want ik heb begrepen dat het dictum is aangepast.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Het is nummer 39 en het dictum heeft ook een aanpassing.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 39A. Constructieve Aansporing voor een Toegankelijke Begroting!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter behandeling van de conceptbegroting 2025;

constaterende dat:
- de huidige opzet van de begroting zo complex is dat de raad zijn wettelijke controlerende taak niet adequaat kan vervullen;
- essentiële vakinhoudelijke beleidsinformatie pas na vaststelling van de begroting wordt aangeleverd, wat een volledig en weloverwogen oordeel door de raad bemoeilijkt;
- de technische en ontoegankelijke uitleg van begrotingsfouten effectieve verantwoording en controle belemmert;

overwegende dat:
- de Gemeentewet artikel 189, lid 2 de raad opdraagt om toe te zien op een structureel en realistisch evenwicht in de begroting en op rechtmatige besteding van publieke middelen, en dat de huidige opzet dit bemoeilijkt;
- een toegankelijke, helder gestructureerde en begrijpelijke begroting essentieel is om te waarborgen dat financiële middelen effectief en volgens afspraken worden ingezet;
- toegankelijke begrotingsstructuur (zoals de voormalige kadernota/brief) en tijdige informatievoorziening bevorderen een betrouwbaar en effectief begrotingsproces, wat in het belang is van zowel de raad als de inwoners van Rotterdam;

verzoekt het college:
- orde op zaken te stellen, op zoek te gaan naar de oorzaak van omissies en volledige verantwoordelijkheid te nemen voor het begrotingsproces;
- met onmiddellijke ingang zorg te dragen voor een duidelijke, controleerbare, correcte en volledige weergave van de financiële situatie van de stad, volgens geldende wetgeving en verordeningen;
- deze werkwijze toe te passen voor de begroting 2025 en als standaard werkwijze aan te houden voor de aankomende jaren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, D.P.A. Tak, M.H. Biljoen, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, M.R. van Campenhout en T.J. Vonk

<u>Toelichting</u>
Deze motie benadrukt de noodzaak van een transparante en begrijpelijke begroting, zodat de gemeenteraad haar controlerende taak effectief kan uitvoeren, zoals vereist door de Gemeentewet. De huidige opzet en de late aanlevering van beleidsinformatie belemmert de raad hierin. Een toegankelijke begrotingsstructuur (zoals de voormalige Kadernota/brief) en tijdige informatievoorziening bevorderen een betrouwbaar en effectief begrotingsproces, wat in het belang is van zowel de raad als de inwoners van Rotterdam.

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan constateer ik dat ook deze voldoende is ondertekend en onderdeel uitmaakt van het debat. Wij gaan hem opnemen. Mevrouw Bruin.

Mevrouw **BRUIN** (lr). Dank u wel voorzitter. Ook wij hebben een meetekenaar op onze motie. Ik weet het nummer niet uit mijn hoofd, maar het is de motie 'Onafhankelijk onderzoek naar bouw en woningtoezicht' en de Socialistische Partij doet met ons mee hierop. Deze kan direct naar de balie. Thanks.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bruin heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Onafhankelijk onderzoek naar Bouw- en Woningtoezicht

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 november 2024 ter bespreking van de Begrotingsbehandeling 2025 e.v. (incl. herziening 2024):

constaterende dat:
- onze partij nog te veel signalen krijgt over het niet adequaat optreden van afdeling Bouw- en Woningtoezicht;
- we geen recent en onafhankelijk onderzoek hebben gezien naar de huidige doelmatigheid en doeltreffendheid van de werkzaamheden van de afdeling Bouw- en Woningtoezicht;
- een onafhankelijk onderzoek ervoor kan zorgen dat er aan het licht komt waarom er slechte signalen zijn over het uitvoerende werk en dat gespreksstof kan zijn voor eventuele beleidsveranderingen;
- het college al onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid moet instellen in het licht van artikel 213A van de Gemeentewet;

overwegende dat:
- Bouw- en Woningtoezicht een cruciale rol speelt in het waarborgen van de veiligheid, gezondheid en leefbaarheid van onze woonomgeving;
- er signalen zijn vanuit de gemeenschap en betrokken partijen over mogelijke tekortkomingen in de huidige uitvoering van Bouw- en Woningtoezicht;
- een goed functionerende Bouw- en Woningtoezicht bijdraagt aan het vertrouwen van inwoners in de overheid en de kwaliteit van de gebouwde omgeving;
- transparantie en efficiëntie in de processen van Bouw- en Woningtoezicht essentieel zijn voor zowel de vergunningverlening als de handhaving;
- regelmatig evalueren en verbeteren van beleid en processen noodzakelijk is om aan de veranderende behoeften van de samenleving te voldoen;

verzoekt het college:
- een onafhankelijk onderzoek te doen naar de huidige doelmatigheid en doeltreffendheid van werkzaamheden van de afdeling Bouw- en Woningtoezicht en dan specifiek de werkzaamheden die gericht zijn op 'toezicht, naleving en handhaving' van onze kaders waarbij in ieder geval aandacht wordt besteed aan:
  - de efficiëntie en effectiviteit van de vergunningsprocedures (tijdelijke verhuur i.v.m. leegstand, kamerverhuur, wijzigen gebruik woonruimte, woningvorming en verhuurdersvergunning) inclusief publicaties;
  - de communicatie met en ondersteuning van inwoners en aannemers;
  - de handhaving van de geldende wet- en regelgeving (zoals het Programma Goed Huren en Verhuren, illegale verhuur en de meldingen achterstallig onderhoud);
- bij dit onderzoek ook de rol van relevante stakeholders, inwoners en maatschappelijke partners een prominente plek te geven;
- de resultaten van dit onderzoek voor het einde van 2026 aan de raad te rapporteren, inclusief aanbevelingen voor mogelijke verbeteringen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. V.A. Bruin, T. Roskam en T.S.J. Coşkun

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ja, hij kan inderdaad direct die kant op want er is inhoudelijk niets gewijzigd. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ook een mededeling van administratieve aard, een meetekenaar op motie 34, die is medeondertekend door de VVD.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin heeft de volgende motie ingediend.

Motie 34. Van Herhaalde Instroom naar Hoopvolle Uitstroom bij Kredietbank

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van de agendapunten 6.2 begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4;

constaterende dat:
- er extra is ingezet op het verhogen van instroom bij Grip op Geldzaken en het verhogen van de doorstroom naar de Kredietbank Rotterdam;
- dat er wordt gewerkt aan het verbeteren van de gemeentelijke schuldenketen en van de informatievoorziening aan de Rotterdammer;

overwegende dat:
- er te weinig zicht is op data en achtergronden van mensen/schuldenaren die bij de Kredietbank terechtkomen en vervolgens opnieuw in de schulden raken;
- het cruciaal is om de vicieuze cirkel te doorbreken en zicht te hebben op het definitief oplossen van hun schuldenproblematiek;
- de Kredietbank een belangrijke rol speelt in het doorbreken van deze cyclus en de ondersteuning van schuldenaren;

verzoekt het college:
- te analyseren wat de redenen zijn waarom mensen/schuldenaren meerdere keren bij de gemeente worden aangemeld;
- de resultaten van deze analyse te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Soytekin en J. Vicario

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Inhoudelijk niet gewijzigd, dus die kan ook direct worden doorgezet. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja voorzitter. Ik heb ook een motie over studentenhuisvesting, collectief voor de student. Daar wil GroenLinks ook op meetekenen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali heeft de volgende motie ingediend.

Motie 21A. Collectief voor de student

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.2 'Het voorstel tot vaststelling van de tweede herziening van de begroting 2024 en de begroting 2025';

constaterende dat:
- het college voornemens is om drie collectieve woonvormen te realiseren;
- er in de begroting 2025 een kasschuif plaatsvindt naar 2027 wat betekent dat het budget nu wordt doorgeschoven;

- de reservering van het budget voor collectieve woonvormen nog niet gekoppeld is aan specifieke projecten, wat betekent dat er nog geen bestemming is voor de drie beoogde collectieve woonvoorzieningen;

overwegende dat:
- collectieve woonvormen een creatieve oplossing is voor het tekort op de woningmarkt;
- er daarnaast een groot tekort is aan studentenwoningen in Rotterdam;
- er op dit moment nog niet bekend is welke bestemming de drie collectieve woonvormen krijgen;

verzoekt het college:
- haast te maken met bestemmingen te alloceren aan de drie beoogde collectieve woonvormen;
- hierbij te stimuleren dat er ruimte wordt gemaakt voor studentenhuisvesting;
- dit uiterlijk Q1 2025 te communiceren naar de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, T. Kind, T. de Haan en M.Y. Morkoç

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ja, dank voor de mededeling. Daar zit inhoudelijk ook geen wijziging in, dus die kan ook direct door.

6. BEGROTINGSDEBAT - vervolg

6.1. Vervolg debat over begroting 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4 - vervolg

De **VOORZITTER**. Ik kijk even rond, ja. Dan ga ik nu toch echt over naar mevrouw Bokhove, u hebt het woord.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dank u voorzitter. Zo'n tweede begrotingsdag, als je daar eerst een hele dag voor uittrekt dan heb je een paar dagen om de afdronk van de eerste begrotingsdag voor jezelf een beetje op te stellen en met de fractie te bespreken. We zien nog steeds een begroting van een coalitie en een college die niet aarzelen om te bezuinigen op de meest kwetsbaren, op welzijn en op netwerken in de stad en die geen oog hebben voor de effecten daarvan, bijvoorbeeld oplopende kosten voor zorg in de toekomst op het moment dat je niet aan de voorkant probeert naast mensen te staan en zorg te voorkomen. We zien dat ook op armoede, een vrijval op armoede was in de vorige periode ondenkbaar omdat we wilden dat iedere cent beschikbaar voor armoede ook aan armoede wordt besteed om te voorkomen dat problemen zich opstapelen. Ook een trend bij de omnibusenquête op discriminatie. We zien discriminatie toenemen, dan verwachten we in het coalitieakkoord een aansporing om actie te ondernemen en dan te intensiveren en niet hetzelfde blijven doen want dat is achteruitgang. We zien dat deze begroting de tweedeling in de stad vergroot, dit gaat ten koste van mensen en waar deze coalitie zegt voor één stad te staan, zien we de verschillen toenemen en we zien we ook in de monitor van steden die recent is uitgekomen, dit weekend volgens mij, dat Rotterdam er de afgelopen twee jaar niet op vooruit is gegaan. We gaan als stad achteruit en we zijn echt op heel veel punten, bijvoorbeeld op het groen, gedaald. Dat is zonde want we willen vooruit als stad. De VVD likt zijn vingers erbij af, dat heb ik eerder aangegeven, dit is een VVD-akkoord. Mevrouw Van Groningen zegt het anders, ze zegt, 'ik kijk naar de lichtjes van de stad' en ze kijkt daarbij zo omhoog dat ze zo over de mensen die op straat slapen heen stapt. Waar D66 zegt te geloven in politiek vanuit het midden, is duidelijk dat we hebben te maken met een dubbelrechts college, rechtser en conservatiever was niet mogelijk. Een college dat bovendien weinig onderbouwde argumentatie verstrekt terwijl het voor de hele raad is. Ook als oppositiepartijen vragen stellen, hebben zij recht op een goed gedegen onderbouwd antwoord en niet 'dat is niet onze politieke keuze'. Moties die worden omarmd in de appreciatie, een mooi woord dat we tegenwoordig hier in de raad gebruiken, betekenen geen wezenlijke verschuiving in de financiën en datzelfde zagen we bij de voorjaarsnota. Wethouder van Financiën, nu we hebben gehoord dat de argumentatie waarom het budget Koers van de stad zou kunnen vervallen alleen in uw eigen hoofd was onderbouwd en dat daar geen besluit aan ten grondslag ligt, zou het u sieren als u dat terugdraait. Bij het naar voren halen van de middelen uit 2026

zijn daar geen afspraken over gemaakt en bovendien was er al een motie, ik heb gauw het nummer opgezocht 23BB4914, voor de middelen van Koers van de stad en ligt het primaat bij de raad en niet bij de wethouder. Ik verzoek u nogmaals deze omissie ongedaan te maken. Het is een begroting die niet getuigt van voortschrijdend inzicht, met name op de zorgportefeuille waar we in onze eerste termijn minder lang bij stil bleven staan, terwijl daar veel foutjes zitten die door de wethouder van Financiën liefdevol worden toegedekt als foutjes, maar hier wordt bewust aangestuurd op een tekort in het volgend jaar en dat hebben we eerder gezien, het inboeken van niet-haalbare bezuinigingen. Inmiddels slaan alle waakhonden op zorg aan, de provincie, in december a.s. is er een PwC-rapport en wethouder Buijt moet voor een hoorzitting naar de COR. GroenLinks heeft hier meermaals voor gewaarschuwd en zal hier bovenop zitten. GroenLinks heeft gehoord de beraadslaging in de eerste termijn nog een aantal moties. 'Geen omkeerbare uitgaven voor IHP's in de begroting'. Ik zag dat ik er nog een kreeg met extra ondertekenaars, maar dan kijk ik even naar mijn collega. Die komt eraan. Ik weet even de naam niet uit mijn hoofd, maar die zullen we alsnog indienen en de motie 'Fossiele afhankelijkheid schaadt de koppositie in de Rotterdamse haven'. Verder komt er nog een amendement. GroenLinks is deze begroting ingegaan met het verhaal en met de kracht vanuit de stad, daar geloven wij in, laat deze bewoners en instellingen, de makers van de stad niet in de steek want mensen maken de stad. GroenLinks en de PvdA blijven in weerwil van deze begroting samen met al die stadsmakers bouwen aan een eerlijke, groene en duurzame stad. U krijgt nog een mooie versie van het amendement, maar het amendement is 'Eerlijk, zullen we alles delen, deelauto en parkeerplek' en dat is mede getekend door de PvdA, SP en ChristenUnie. U krijgt buiten de vergadering om nog een prachtige geprinte versie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove heeft de volgende moties en het volgende amendement ingediend.

Motie 46. Fossiele afhankelijkheid schaadt de koppositie Rotterdamse haven

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van agendapunt 6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen;

constaterende dat:
- het Planbureau voor de Leefomgeving in de nieuwste Klimaat- en Energieverkenning heeft berekend dat de kans dat Nederland het wettelijke klimaatdoel haalt minder dan 5% is;
- Investico, Trouw en De Groene Amsterdammer eerder al berichtten dat de Nederlandse industrie tot 2050 grote hoeveelheden aardolie wil blijven gebruiken;
- in de toekomst er geen ruimte meer is voor fossiele industrie en de klimaatdoelstelling van de Rotterdamse haven is dat de Rotterdamse industrie in 2050 fossielvrij is;

overwegende dat:
- in tegensteling tot de doelstelling van de Rotterdamse haven, industriebedrijven verwachten dat ze na 2050 nog stéédsgebruik maken van fossiele aardolie, tot maar liefst 70% van de productie;
- deze industriebedrijven zich moeten realiseren dat de huidige staat van het klimaat ervoor zorgt dat er absoluut geen mogelijkheid is dat we na 2050 gebruik kunnen maken van fossiele grondstoffen en het daarom voor de concurrentiepositie van de Rotterdamse haven noodzakelijk is dat fossiele activiteiten vervangen worden door duurzame activiteiten;
- de beoogde rol van Rotterdam als de waterstofhoofdstad van Europa en de internationale koppositie die daarbij komt kijken, alleen mogelijk zijn als we bijtijds van fossiele productie af gaan en investeren in duurzame productie;
- de grootste klimaatimpact van het havengebied ligt in de productie en het transport van fossiele brandstoffen en producten, daarom is de afbouw van fossiel onlosmakelijk verbonden met de ketenemissies en verantwoordelijkheid van onze haven;

verzoekt het college:
- jaarlijks de mate van fossiele afhankelijkheid in de haven te monitoren en hierover transparant te rapporteren aan de gemeenteraad, zodat de voortgang in verduurzaming inzichtelijk blijft;
- indien de mate van fossiele afhankelijkheid daar aanleiding toe geeft, van de top 20 grootste vervuilers een plan van aanpak tot afbouw van fossiele activiteit in kaart te brengen om te zien waar de knelpunten zitten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç

Motie 47. Geen onomkeerbare uitgaven voor de IHP's in de begroting 2025

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van agendapunt 6.1 debat over begroting 2025 en de daarbij horende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4;
gehoord de beraadslaging;

constaterende dat:
- de gemeenteraad per punt van orde voorafgaand aan de bespreking van de begroting 2025 heeft vastgesteld dat de Integrale Huisvestingsplannen niet betrokken worden bij de bespreking van de begroting 2025;

overwegende dat:
- de votering van kredieten in de begroting en daarmee het raadsvoorstel verwerkt zijn;

verzoekt het college:
- geen onomkeerbare uitgaven voor de IHP's die met de begroting 2025 worden vastgesteld te doen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.H. Biljoen

Amendement G. Eerlijk zullen we alles delen, deelauto en parkeerplek

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking agendapunt 6.1 Debat over begroting 2025 en de daarbij horende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4;

besluit Ontwerpbesluit J. Verordening parkeerregulering en parkeerbelasting 2025 als volgt te wijzigen:

bijlage tarieventabel als bedoeld in de artikelen 7 en 13 van de Verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen 2025 onder hoofdstuk 1 'Parkeren door vergunninghouders'

Was:

1.2.6	- stationbased autodeelvergunning	192,00	16,00

Wordt:

1.2.6	- stationbased autodeelvergunning	106,80	8,90

w.g. M.H. Biljoen, D.P.A. Tak, T.S.J. Coşkun en T.J. Vonk

Toelichting
Tijdens de behandeling van de begroting 2025 in de commissie MHEK kwam naar voren dat een parkeervergunning voor stationbased deelauto's per 1 januari 2025 bijna dubbel zo duur wordt. Dit is tegenstrijdig met de eerdere communicatie vanuit het college in het actieplan Kansen benutten, overlast voorkomen: daar werd gesuggereerd dat de tarieven voor alle vergunningen voor deelauto's omlaag zouden gaan[2]. De indieners van dit amendement vinden het van groot belang dat het college zich aan die eerdere afspraak houdt, omdat collectieven die samen auto's delen en aanbieders daar rekening mee hebben gehouden en nu plotseling met een flinke kostenstijging worden geconfronteerd.

Om deelmobiliteit te stimuleren zijn zowel lage als voorspelbare en transparante tarieven nodig. Met dit amendement wordt geregeld dat het tarief van 2024 ten minste in 2025 wordt gehandhaafd. De kosten van deze aanpassing zijn (op basis van gegevens uit de integrale veegbrief) € 59.640,00. De inschatting van de indieners is dat het mogelijk moet zijn om een dergelijk bedrag te vinden binnen de begroting van het programma Stedelijke Ontwikkeling.

[1] Station-based deelauto's hebben een vaste parkeerplek. Alternatieven zijn zone-floating (vrij parkeren in een zone) en free-floating (vrij parkeren in heel Rotterdam)
[2] Tabel op pagina 21: "Per 1 juli 2024 voeren we een laag, uniform en aantrekkelijk parkeertarief voor station-based, zone-floating en free-floating in overeenkomstig met andere grote steden, dat wordt verwerkt in de Verordening parkeerregulering en parkeerbelasting. Omdat het free-floatingtarief hoger is, daalt dat het meest. Daarmee wordt het meer ruimtebesparende free-floating relatief aantrekkelijker."

De **VOORZITTER**. De motie 'Fossiele afhankelijkheid schaadt de koppositie Rotterdamse haven' en de motie 'Geen onomkeerbare uitgaven voor IHP's in de begroting 2025' en het amendement zijn voldoende ondertekend en maken daarmee deel uit van de beraadslaging.
Mevrouw Van Groningen heeft een vraag.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik heb zeker een vraag. Eigenlijk het enige positieve punt dat ik vanochtend heb gehoord is dat wij hier een VVD-programma uitrollen en dat lijkt me hartstikke goed voor de stad want dan bouwen we in ieder geval aan de toekomst van deze stad, zorgen we voor bedrijven en bouwen we ook de huizen voor de mensen die dat nodig hebben. Ik blijf het toch jammer vinden dat wederom de rest van uw verhaal eigenlijk is gedrenkt in pessimisme en dat het enige wat u over deze stad uit wilt uitstrooien zuurheid en negativiteit is. Mag ik u in herinnering brengen dat dit college eindelijk echt de handen uit de mouwen steekt, er is voor het eerst een Actieplan buitenslapers waar het werk van maakt, de stadsprojecten krijgen letterlijk vorm, we hebben eindelijk een verkeerscirculatieplan waarop we jaren hebben gewacht, deze wethouder heeft dat mede mogelijk gemaakt. CO_2-doelstellingen zijn behaald, wethouder Zeegers timmert goed aan de weg, en als klap op de vuurpijl zijn er meer mensen aan het werk, nog nooit waren er zo weinig mensen in de bijstand. Het zou u sieren als u dat soort zaken eens zou durven benoemen en u een compliment uitdeelt voor de zaken die wel goed gaan in plaats van hier alleen maar zuurheid te vertonen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove. Overheid, de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u. Ik heb wel een vraag aan de VVD. Het is allemaal zogenaamd positief wat u opnoemt en daar kun je van mening over verschillen. Recent is bijvoorbeeld een rapport van Arcadis verschenen waarin staat dat de stad onder uw bewind op veilig en op schoon juist achteruit is gegaan. Kunt u daar eens op reageren?

De **VOORZITTER**. Eerst een vraag aan mevrouw Van Groningen en dan kijk ik ook nog even naar mevrouw Bokhove of ze wil reageren. Eerst mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, dank u wel. Ik predik hier niet dat alles goed gaat, maar ik noem op wat er goed gaat. De VVD heeft ook in de eerste termijn gezegd dat we verder werk willen maken van de veiligheid in deze stad, het was niet voor niets de Rotterdamse VVD die onlangs met een initiatiefvoorstel over veilige horecaroutes kwam. Ja, wij zien dat er werk aan de winkel is, maar ik ben wel blij dat er een college zit dat niet is ingeslapen, dat er in ieder geval werk van maakt en dat die uitdagingen ook ziet. Het zou ons als raad helpen als we daar met zijn allen onze schouders onder willen zetten, zodat we vooruitgaan.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ja, maar de VVD zit echt al zo lang in het college en de veiligheid gaat alleen maar achteruit. Kennelijk werken uw ideeën over veiligheid niet en met schoon ook, altijd hoog van de toren blazen, 'de stad wordt schoner', nee er wordt gewoon geconstateerd dat de stad minder schoon wordt. Wat heb je dan nog aan het VVD-beleid dat u staat te verdedigen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). In mijn dertig seconden. Wij hebben de eerste twee jaar inderdaad heel erg hard gewerkt om een motie ingediend te krijgen die het Actieplan buitenslapers in werking heeft gezet, maar het is niet genoeg. Ik gaf net al aan dat in het rapport van Arcadis staat dat de stad achteruitgaat. U voert rechts beleid uit, maar de stad is breder en heeft meer nodig dan alleen rechts beleid, U moet GroenLinks niet verwijten dat wij ook oog hebben voor de mensen. Wij zijn de stad in gegaan, wij zien de kracht in de stad en we hebben dat positieve verhaal onder uw aandacht gebracht maar ik merk, dat is mijn teleurstelling vandaag, dat u niet bent ingegaan op alle goede voorstellen die bij de voorjaarsnota zijn binnengekomen om te laten zien dat het met andere voorstellen anders, beter en menselijker kan en ook bij deze begroting vinden alle voorstellen die ervoor zorgen dat we bezuinigingen terugdraaien, dat we inloophuizen openhouden en dat we naast de mensen staan geen gehoor bij u. Dat is de teleurstelling die u vandaag bij mij hoort want deze stad kan heel veel beter, maar daar hebben we geen rechts beleid voor nodig, daar hebben we links beleid voor nodig en daar zullen we ons voor inzetten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter. Ik begrijp eigenlijk niet waarop GroenLinks baseert dat wij altijd maar wegkijken of op mensen neerkijken want volgens mij is de partij die mensen niet ziet, de partij die alleen maar de belastingen wil verhogen voor het bedrijfsleven waar onze Rotterdammers werken, waar onze Rotterdammers hun bestaansrecht aan ontlenen. Wij komen daarvoor op, wij vinden dat ook belangrijk. We vinden het belangrijk dat mensen hier in een huis kunnen wonen en een fijn eigen bestaan kunnen opbouwen. Nog even over die buitenruimte. Als u echt graag zou willen dat het hier schoner wordt dan zou u het fijn vinden de voorstellen van mijn collega Abrahamse te steunen om bijvoorbeeld de rattenoverlast in deze stad aan te pakken, maar elk voorstel dat er komt wordt direct naar de prullenbak verwezen, terwijl dat een ergernis is waarvoor heel veel Rotterdammers bij ons aankloppen omdat ze graag willen dat dit wordt aangepakt.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden eerst.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u. Nu hebben de ratten het weer gedaan en zijn we weer helemaal terug bij af. Mijn hemel wat een niveau is dit, de ratten zorgen voor een niet-schone stad. Weet u waarom die ratten zo'n gespreid ontbijttafeltje hebben? Dat is omdat de mensen gewoon hun troep niet opruimen. Dus het probleem ligt bij de mensen, die zou u moeten opvoeden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ja, in mijn dertig seconden. Er ligt in die zin vandaag ook een uitgestoken hand voor het cultuurplan waarmee coalitie en oppositie laten zien dat ze eigenlijk heel erg goed samen op één lijn kunnen zitten en ik hoop eigenlijk dat u dat gevoel van samenwerken straks ook wilt doorzetten in het cultuurdebat.

De **VOORZITTER**. Dat lokt weer een reactie van mevrouw Van Groningen uit.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, ik wil nog even reageren op de heer Van der Velden want ik ben het helemaal met u eens dat wij die mensen moeten aanpakken en daar zet de Rotterdamse VVD ook continu op in, met cameratoezicht dit soort mensen opsporen. Als wij de volgende keer een voorstel doen dan hoop ik ook dat de Partij voor de Dieren dat soort voorstellen steunt. Dan weten we in ieder geval wie de overlastgevers zijn en kunnen we ze gericht aanpakken.

De **VOORZITTER**. Dan geef ik nu het woord aan de heer Ceulemans voor zijn tweede termijn.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, dank u wel. Ik kan het kort houden. Ik denk dat we op 7 november jl. een goed debat hebben gehad waar in ieder geval de verschillen tussen de partijen heel erg duidelijk zijn geworden en dat lijkt me altijd winst. Ik wil wel even van deze gelegenheid gebruik maken om een reactie van de burgemeester te vragen. We waren een aantal dagen geleden getuige van een antisemitische klopjacht in Amsterdam met wanstaltige taferelen in de nasleep daarvan. Dat was gelukkig in Amsterdam en niet in Rotterdam, maar wat daar gebeurde is natuurlijk wel Amsterdamoverstijgend. We hebben gezien dat het een heel georganiseerd karakter had en dat mensen tot in België zijn opgetrommeld om hieraan deel te nemen. Wij hebben de afgelopen dagen

veel contact gehad met de Joodse gemeenschap in de stad, daar zit echt heel veel angst en ik wil eigenlijk aan de burgemeester vragen: heeft zij naar aanleiding van wat er in Amsterdam is gebeurd contact met de Joodse gemeenschap gehad, snapt zij de gevoelens van onveiligheid die daar leven, ziet zij een toegenomen veiligheidsrisico voor Joodse instellingen en Joodse personen in Rotterdam en op welke manier speelt zij in de gemeente daarop in?

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ik weet niet waar deze... Is dit een ordepunt om een apart debat aan te vragen? Op dit moment wordt hier in Amsterdam over gesproken. Dit is volgens mij volstrekt buiten de orde van de begroting. Dus wat wil de heer Ceulemans nu?

De heer **CEULEMANS** (lr). Precies wat ik zeg, ik wil hier een reactie van de burgemeester op. Dit is mijn tweede termijn in de begrotingsbehandeling en ik kan aankaarten wat ik wil. Dit is gebeurd, ik heb het hele weekend contact met mensen in de Joodse gemeenschap gehad, die maken zich zorgen en ik kan me niet voorstellen dat u wilt dat het beeld ontstaat dat u niet wilt dat die zorgen hier worden geadresseerd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik vind dit inderdaad wel een ordepunt op het moment dat u hier een extra debat over wilt, maar dan willen we nu ook echt de tijd kunnen nemen om daarover te spreken. Ik wil ook heel graag dat de burgemeester zich dan kan voorbereiden op zo'n vraag want bij de begroting kun je veel beleidsvelden aanstippen, maar ik vind het echt dat je je hier goed en gedegen op moet voorbereiden als je dit serieus wilt nemen en je de rust en de vrede in onze stad wilt bewaren. Ik vind het dan echt terecht dat we én meer spreektijd krijgen en dat we dit dan als laatste punt op de agenda zetten, maar we gaan niet zomaar at random zo'n belangrijk onderwerp even in deze ring gooien.

De **VOORZITTER**. Ik geef even zelf een reactie. Ik zal straks kort reageren op de vraag van de heer Ceulemans die hij zojuist heeft gesteld, maar ik zie er ook naar uit om daar een wat uitgebreider debat met u over te voeren want ik denk dat dit ook goed is. We zijn nu bezig met de begrotingsbehandeling en ik stel voor dat we die vervolgen, maar ik zal straks kort reageren in mijn termijn. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter. Ik denk dat het een het ander niet uitsluit en het is prima dat de heer Ceulemans daar een debat over aanvraagt, maar ik benadruk wel dat het om onze Joodse gemeenschap gaat en dat het niet meer dan logisch is dat daar vragen over worden gesteld.

De **VOORZITTER**. We gaan dat debat nu niet voeren. Tot slot de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Met alle respect voorzitter, u geeft zelf aan 'ik wil graag een keer het debat daarover met u voeren', maar daar gaan wij volgens mij over en daar dienen we dan wel een verzoek voor in als dat nodig is. Het is prima om de vragen van de heer Ceulemans nu snel te beantwoorden, maar er is geen debat aangevraagd en als dat gewenst is dan worden er wel vragen gesteld lijkt mij.

De **VOORZITTER**. U hebt gelijk, ik ga er niet over of er een debat wordt gevoerd. Het is alleen het aanbod van mijn kant: als deze raad een debat wenst dan zie ik ernaar uit om dat te voeren. Tot slot, want we gaan echt door met de begroting, ik heb net gezegd wat ik heb gezegd. De heer Ceulemans kort en mevrouw Bokhove kort en dan gaan we door.

De heer **CEULEMANS** (lr). Precies hoe u het zegt, dat lijkt me de geëigende route. Ik wil nu graag een eerste reactie. Ik snap dat het vers is, maar er leven echt grote zorgen en het lijkt me goed dat die hier nu op korte termijn even worden geadresseerd, zodat de gemeenschap weet dat de gemeente achter hen staat, in het oog heeft wat er in de gemeenschap speelt en wat de mogelijke risico's zijn. Ik vind het ook helemaal goed om er een apart debat over te voeren en dat zal ik dan gewoon aanvragen, maar vandaag in ieder geval een eerste reactie vind ik recht doen aan de zorgen die er in die gemeenschap leven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove tot slot.

Mevrouw **BOKHOVE** (GroenLinks). Nogmaals, hier spelen de rellen in Amsterdam op dit moment niet. U wilt er iets over gaan zeggen om één gemeenschap mogelijk gerust te stellen en ik vraag u dan wel om breed te reageren want er zijn meerdere gemeenschappen in deze stad, ook de moslimgemeenschap, die zich zorgen maken. We doen die nu ad hoc en onvoorbereid en ik vraag u of u alstublieft in de breedte over alle gemeenschappen in Rotterdam wilt antwoorden.

De **VOORZITTER**. Ik ga in algemeenheid reageren, ik heb niet gereageerd op een bepaalde vraag over één gemeenschap. Ik zal mijn eigen woorden kiezen en een korte algemene reactie geven. Dat zal ik zo meteen doen, in mijn eigen termijn. Dan ga ik nu door naar de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voorzitter, elke dag worden we met onze neus op de feiten gedrukt, we komen steeds verder van elkaar af te staan en steeds vaker staan mensen zelfs tegenover elkaar terwijl grote groepen Rotterdammers verlangen naar meer verbinding en er voor elkaar kunnen zijn. Er worden grote en harde woorden over elkaar gebruikt en het is ook niet gek dat veel mensen zich onveilig voelen. Wij willen geen afstand, wij willen verbinding, geen 'zoek het maar uit' maar 'zoek elkaar op', een samenleving waar wij samen de schouders eronder zetten. Ik kan allemaal argumenten noemen waarom wij de bezuinigingen oliedom vinden, bijvoorbeeld omdat bezuinigen op welzijn en preventie uiteindelijk een hogere rekening oplevert, maar in essentie gaat het hierom. Wij willen een andere stad dan waar dit college voor staat, we willen niet dat wordt bezuinigd op de mentoringprogramma's, we willen dat de schuldenindustrie keihard wordt aangepakt, we willen dat de inloophuizen openblijven en we willen dat de mensen die zich in hun wijk inzetten niet aan hun lot worden overgelaten. We willen ook niet dat de LVV dichtgaat en we zien dit als een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Ik herinner me heel goed hoe twee vrienden van mij tien jaar geleden ongedocumenteerd en in totale wanhoop op mijn pad kwamen. Voor mensen als Samerin en Sharif, zou mij dit een coalitiebreuk waard zijn geweest. De PvdA heeft daar in het verleden niet voor niets zo hard voor gevochten. Wat zijn je idealen waard als je ze uitverkoopt aan politieke tegenpolen? We willen ook dat sportverenigingen die het moeilijk hebben dezelfde hulp blijven krijgen. We hebben daar gezien het antwoord van de wethouder een aangepaste motie voor waarmee we vragen om bij de bezuinigingen op sport de steun aan de verenigingen te ontzien. Ook hebben we een aanpassing op de moties over terugkeer in de bijstand tot zes maanden in plaats van de huidige twee maanden waarbinnen je gemakkelijk terug kunt. Onze vragen over het stopzetten van de Erasmus Outreach en de ErasmusX leverde de toezegging op om de stand van zaken op te halen, maar wij willen graag een stap verder dan dat en in de aangepaste motie roepen we op om in overleg te gaan met de instellingen voor hoger onderwijs en met hen te bespreken hoe we de goede resultaten van deze programma's kunnen behouden.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, dank. De heer Engberts heeft het over sportverenigingen, bedoelt hij dan dezelfde sportverenigingen die hij in zijn tegenbegroting met een lastenverzwaring wilde opzadelen, dezelfde sportverenigingen die massaal op omvallen staan, de nasleep van corona, de nasleep van de energiecrisis, de inflatie, de hoge prijzen, teruglopende ledenaantallen, sportverenigingen die het ontzettend moeilijk hebben en die u in uw tegenbegroting wilde opzadelen met hogere lasten onder het mom van ozb voor bedrijf wat ozb voor niet-woningen is die gewoon keihard landen bij diezelfde sportverenigingen waarvoor u zegt op te komen, bedoelt u die sportverenigingen?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Volgens mij gaan we een debat uit de behandeling voorjaarsnota herhalen. Dat was een onderdeel van onze tegenbegroting, die wij de sociale begroting hebben genoemd, en daarin konden we al deze negatieve effecten uitstekend compenseren. Voorzitter, we hebben ook goed geluisterd...

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, ik wil toch even concluderen. Ik had daar op 7 november jl. een interruptiedebat met mevrouw Bokhove over en nu met de heer Engberts. Ik moet concluderen dat GroenLinks/PvdA ongelooflijk ver is afgedreven van de dagelijkse werkelijkheid van normale

Rotterdammers. U hebt het over een sociale tegenbegroting en over het geld halen waar het zit, u doet alsof u het geld bij het grootkapitaal gaat halen, maar wat u als het grootkapitaal ziet zijn de bakker, de sportvereniging en de volkstuinvereniging. U vindt kennelijk dat daar het grote geld zit, daar kun je geld vandaan graaien. Nogmaals, het getuigt van een wereldvreemdheid die zijn gelijke in deze raad niet kent.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik constateert dat de heer Ceulemans onze sociale begroting niet meer goed in zijn hoofd heeft en dat hij daarin zaken leest die wij daar helemaal niet in hebben gezet. Wij hebben overigens de afgelopen maanden ook veel gesproken met bakkers op de hoek en sportverenigingen die allemaal noodkreten slaken: dit gaat hier gewoon niet goed, het beleid van dit college zet ons in de kou. Ik had daar op 7 november jl. een mooi voorbeeld van, de bakker op de hoek is de boa in je wijk, die ziet en vertelt ons hoe de mensen in deze stad steeds meer tegenover elkaar komen te staan en die zegt tegen ons: help, help, help, deze stad moet een andere richting inslaan.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, die gesprekken heb ik ook en ik ben het helemaal eens met wat u zegt over de bakker op de hoek. Die heeft een cruciale functie in het sociale weefsel van Rotterdam, maar als u die mensen spreekt, zegt u dan ook gewoon eerlijk 'ik dien bij de voorjaarsnota een begroting in waarin ik u met lastenverzwaringen wil confronteren want ik wil dan zogenaamd de ozb voor bedrijf verhogen'? Die bestaat niet, dat is de ozb voor niet-woningen en daar vallen ook de bakker, de volkstuinvereniging en de sportvereniging onder. Als u met die mensen spreekt, wees dan ook eerlijk en zeg 'de PvdA/GroenLinks wil u opzadelen met een lastenverzwaring, zegt u dat?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Wat ik heel mooi vond in de gesprekken die we hebben gehad... Ik herinner me er een, ook met een bakker op de hoek, die zei 'ik heb mensen in dienst die ik eigenlijk helemaal niet in dienst zou moeten hebben want die kosten mij relatief veel en kunnen minder goed productie maken'. Dat klinkt kil, maar dat is wel waar het over gaat, om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die in een gewoon bedrijf helemaal niet meer of veel moeilijker worden aangenomen. Ik zie mkb'ers die zeggen 'ik doe dat wel en het maakt mij niet uit of ik daar wat minder geld mee verdien, het gaat mij erom dat ik mijn rol kan vervullen hier in deze samenleving omdat we dit samen moeten doen'. Natuurlijk hebben we het ook over die sociale begroting gehad en wat dat allemaal zou betekenen, maar het hele verhaal dat elke mkb'er alleen maar bezig is met zo veel mogelijk geld verdienen, werp ik echt verre van me en ik vind dat ook echt geen goed beeld.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nee, dat heeft ook helemaal niemand beweerd. U geeft antwoord op een vraag die niet is gesteld en ik ben het overigens helemaal met u eens dat er veel mensen met afstand tot de arbeidsmarkt zijn waarvan het heel goed is dat die gaan bijdragen aan de Rotterdamse economie. Als iemand daarmee bezig is dan is het wethouder Versnel met een loonkostensubsidie en dat werpt ook zijn vruchten af als u kijkt naar bijvoorbeeld het bijstandsbestand dat in Rotterdam een dalende trend ten opzichte van een stijgende trend in andere G4-steden laat zien. Tot zover ben ik het met u eens, maar los daarvan begint u over zaken die ik helemaal niet heb aangekaart. Deze wethouder maakt werk van wat u belangrijk vindt en verder probeert u eronderuit te glibberen. U zegt dat mkb'ers niet alleen bezig zijn met het verdienen van geld en dat klopt, die hebben ook een hele belangrijke sociale functie, maar ze willen niet als melkkoe worden gebruikt en dat is wel wat u in uw tegenbegroting samen met GroenLinks doet. U ziet het mkb als een melkkoe, u ziet de sportvereniging als een melkkoe, u ziet de volkstuinvereniging als een melkkoe en ik hoop dat Rotterdam meekijkt om te zien hoe wereldvreemd dat is.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Wat fijn dat u wethouder Versnel even in het zonnetje zet, dat is een van de weinige onderdelen van dit collegebeleid waarin ik een voortzetting zie van het prachtige beleid

van Richard Moti, die ook precies diezelfde lijn had om het aantal mensen uit de bijstand te halen. U hoorde mij in mijn bijdrage ook regelmatig complimenterende woorden over de heer Versnel zeggen. Als u zegt 'u geeft antwoord op een niet gestelde vraag' dan kaats ik hem terug, u haalt iets uit de tegenbegroting wat er helemaal niet in staat.

De **VOORZITTER**. Tot slot de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Tot slot. Als u het beleid van wethouder Versnel afschildert als het voortzetten van het beleid van wethouder Moti, wethouder Versnel zet keihard in op fraudebestrijding en sociaal rechercheurs, precies die acties waarvan uw fractie in alle commissievergaderingen zegt 'het is een schande, u voert een klopjacht op Rotterdammers en u gaat de kwetsbaren achter de broek zitten' en het werkt gewoon. Als het u politiek even niet uitkomt dan is deze wethouder alles aan het afbreken wat zogenaamd door de PvdA is opgebouwd en als het blijkt te werken dan is het kennelijk ineens voortzetting van PvdA-beleid.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik heb de heer Versnel nooit uitgenodigd om lid van de PvdA te worden want precies op dat punt wijken we van elkaar af. Wij vinden inderdaad dat hij dat niet goed doet, maar het terugdringen van het aantal mensen in de bijstand en hen alle mogelijke manieren aan werk helpen, niet alleen maar het laaghangend fruit en de meest kansrijke mensen, wat officieel wel wordt gezegd, maar in praktijk zorgen dat ook mensen die kwetsbaarder zijn aan het werk komen, is een gouden beleid waarmee we heel erg blij zijn. Nu we het toch over belastingen hebben, volgens mij was ik bij de toeristenbelasting gebleven. We hebben vorige week goed naar die discussie geluisterd en daarom dienden we samen met een aantal andere partijen het voorstel in om daar nou eens de feiten voor op een rijtje te krijgen voor Rotterdam. Daar kun je toch eigenlijk niet op tegen zijn. Tot slot, we hebben een aangepaste motie over de voorgenomen btw-verhoging naar 21%. Die gaat veel Rotterdammers raken, denk bijvoorbeeld aan ouders van mbo-studenten die door de verhoging € 440,00 per jaar meer aan schoolboeken kwijt zijn, we weten uit onderzoek dat er dan een risico op uitval is. Brancheorganisaties hebben al veel inzichtelijk gemaakt en wij willen dat voor de Rotterdammer bij elkaar brengen, zodat we weten waar we aan toe zijn en we de negatieve effecten op participatie in bijvoorbeeld onderwijs en cultuur, maar ook in de sport kunnen opvangen. Hier heb ik het hele setje.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 12A. De pauzeknop geeft zekerheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- het college voornemens is om het mensen zo makkelijk mogelijk te maken om uit de bijstand te stromen naar duurzaam werk;

overwegende dat:
- de onzekerheid of mensen later weer kunnen terugstromen in de bijstand, een drempel kan vormen om aan het werk te gaan;
- mensen meer zekerheid kunnen krijgen als ze pas na zes maanden hun documenten opnieuw moeten aanleveren, in plaats van de twee maanden die het college nu hanteert;
- dit voor mensen minder administratieve last en minder stress oplevert;
- meer financiële zekerheid ervoor zorgt dat mensen zich beter op hun toekomst kunnen richten;

verzoekt het college:
- de twee maanden die het college nu hanteert voor mensen die opnieuw bijstand willen aanvragen op te trekken naar zes maanden;
- mensen tijdens deze zes maanden weer terug de bijstand in kunnen stromen door het beantwoorden van vier ja-neevragen: Woont u nog op hetzelfde adres? Is uw gezinssamenstelling

nog hetzelfde? Is er iets veranderd in uw vermogen? Heeft u nog andere inkomsten buiten de uitkering die u nu aanvraagt?;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts

Motie 14A. Sterke sportverenigingen betekenen een sterk Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- het college voornemens is om te bezuinigen op het Sportbedrijf Rotterdam en Rotterdam Sportsupport;

overwegende dat:
- sterke en vitale sportverenigingen onmisbaar zijn voor Rotterdam;
- het nog onduidelijk is hoe de bezuinigingen bij Sportbedrijf Rotterdam en Rotterdam Sportsupport precies gaan landen binnen de organisaties;
- de dienstverlening van deze organisaties onmisbaar is voor Rotterdamse sportverenigingen;

verzoekt het college:
- ervoor te zorgen dat de dienstverlening vanuit Sportbedrijf Rotterdam en Rotterdam Sportsupport aan sport- en scoutingverenigingen de komende jaren minimaal op hetzelfde niveau blijft;
- hierover voorafgaand aan de Voorjaarsnota 2025 te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.E. Vogelaar

Motie 16A. Wat betekent de btw-verhoging voor Rotterdam?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- het kabinet vanaf 2026 voornemens is om de btw-tarieven op o.a. culturele goederen en diensten, boeken en sport te verhogen van 9% naar 21%;
- deze bezuiniging ervoor zal zorgen dat het leven voor vele Rotterdammers nóg duurder zal worden;

overwegende dat:
- er al verschillende onderzoeken zijn gedaan naar gevolgen van de btw-verhoging, zoals die van de Mbo-raad[1], NOC*NSF[2] en Kunsten '92[3];
- uit deze onderzoeken blijkt dat dit op het terrein van cultuur, (school)boeken en sport zal leiden tot minder deelname in deze sectoren en tot studie uitval;
- dit haaks staat op de doelen uit het coalitieakkoord Eén Stad;

verzoekt het college:
- te inventariseren welke onderzoeken er al gedaan zijn naar de effecten van het verhoogde btw-tarief;
- op basis van de bestaande onderzoeken in gesprek te gaan met Rotterdamse organisaties binnen het mbo, de culturele sector en de sportbranche om te kijken hoe zij zich voorbereiden op deze effecten;

- aan de hand van de uitkomsten van deze gesprekken in kaart te brengen welke mogelijkheden de gemeente heeft om de pijn voor deze sectoren te verzachten;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en I. Elfilali

[1] https://app.1848.nl/static/pdf/f9/2f/f92f2ffb65a7b6ca0d512468afba4ef309509ff0.pdf
[2] https://nocnsf.nl/nieuws/2024/09/reactie-nocstarnsf-op-de-miljoenennota-2025
[3] https://www.kunsten92.nl/wp-content/uploads/2024/05/20240517-MEMO-Gevolgen-afschaffing-verlaagde-BTW-tarief-voor-cultuur.pdf

Motie 18A. Zeker zijn van ErasmusX, ook na 2025

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- door de bezuinigingen van het kabinet het onderdeel sociale innovatie, redefining the classroom in het HefHouse, van ErasmusX en Erasmus Outreach dreigen te stoppen;
- dit project de drempel, voor Rotterdammers die niet uit een omgeving komen waar studeren op de universiteit de eerste overweging is, verlaagt;
- de studenten middels dit programma in aanraking komen met de beleefwereld van bewoners en hierdoor een interdisciplinaire kijk krijgen op grootstedelijke en sociologische problematiek;
- dit programma ten minste voor het jaar 2025 is geborgd;

overwegende dat:
- studeren op de Erasmus Universiteit voor alle Rotterdammers een overweging zou moeten zijn, ook als zij uit een omgeving komen waarbij dit niet de eerste overweging zou zijn;
- dit programma in positieve zin veel bijdraagt voor de wijken eromheen en wijkbewoners;

verzoekt het college:
- om in samenwerking en samenspraak met alle betrokken partijen te onderzoeken hoe deze concepten met regionale, nationale en/of Europese publiek-private partijen en middelen langdurig geborgd kan worden na 2025;
- om de resultaten van deze gesprekken terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik kijk heel even naar de heer Engberts, zijn dit zijn allemaal nieuwe moties, geen gewijzigde moties? Oké, helder.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik zal ze straks ook bij de griffie...

De **VOORZITTER**. Ja, maar het is even goed dat we weten dat het allemaal gewijzigd is. De verschillende ingediende gewijzigde moties zijn allemaal voldoende ondertekend en maken daarmee deel uit van de beraadslagingen. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, dank u wel. Terugdenkend aan de eerste termijn merk ik dat we eigenlijk veel te veel met elkaar bezig zijn geweest, dat we elkaar censeren, de maat nemen, terwijl het over de inhoud moet gaan, over de toekomst van Rotterdam. Veel dingen gaan goed in onze stad, sommige zaken kunnen veel beter, maar vanuit een positieve grondhouding bouwen we graag verder want wij als Rotterdamse VVD willen bouwen aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat, we willen bouwen aan een veilige stad en we willen bouwen aan heel veel meer huizen. Onze

Rotterdammer snakt naar positiviteit en optimisme, naar een politiek die denkt in kansen en die belemmeringen wegneemt, een overheid die bedrijven en bewoners niet onnodig belast en dat voorzitter, is precies waar wij als Rotterdamse VVD werk van maken, niet voor niets kwamen wij in onze eerste termijn met de motie 'Beperk bezwaarprocedures' want laten we eerlijk zijn, bezwaarprocedures zorgen ervoor dat het veel langer duurt voordat Rotterdammers hun huis krijgen en de intenties van sommige bezwaarmakers zijn soms dubieus en daarom roepen we op om bezwaarprocedures met betrekking tot woningbouw voorrang te geven want we moeten gewoon bouwen, bouwen en nog eens bouwen, zodat meer Rotterdammers een huis krijgen. Voorzitter, ik blijf herhalen en benadrukken dat onze toekomst niet zonder bedrijven kan en onze toekomst kan ook niet zonder dragers van de stad. Dan een puntje over breaking news, we hebben net begrepen dat Shell in hoger beroep de klimaatzaak heeft gewonnen en dat vinden wij goed nieuws. Waarom? Omdat Shell zich nu eindelijk kan concentreren, niet op al die rechtszaken, maar op het bouwen van een waterstoffabriek om in te zetten in onze transitie. We moeten ook blijven knokken voor onze economie want die is belangrijk en de sociale weefsels in onze stad. Voorzitter, ik kom tot een slot. Rotterdam is en blijft voor mij de stad van veerkracht en energie, onze stad en ook dit stadsbestuur tonen in moeilijke tijden lef en ja, ze boeken ook succes. Hoe vraagt u zich wellicht af, nou door niet weg te lopen voor moeilijke keuzes en door te blijven investeren in grote projecten en door gewoon te blijven doen waarvan andere mensen dachten 'dat kan niet'. Nou, wij kunnen het wel want Rotterdam zet door en Rotterdamse VVD houdt van die mentaliteit en zo gaan we ook vandaag moedig voorwaarts voor onze stad en de Rotterdammer. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mevrouw Van Groningen. Dan vraag ik of mevrouw Elfilali het woord wil voeren en dat is zo.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja voorzitter. Mijn afdronk, zoals mevrouw Bokhove het ook mooi zei, van de eerste termijn is dat wat hier in deze zaal gebeurt staat voor wat er buiten speelt en de keuzes die we hier maken hebben effect op het leven van Rotterdammers. Laat mij eerst zeggen dat alle raadsleden en ook alle wethouders die hier zitten mij op een bepaalde manier lief zijn en op individueel niveau heb ik ook bewondering voor u allen, voor de strijd die u levert vanuit uw eigen politieke waarde, maar tegelijkertijd concludeer ik na een paar jaar van dit college en deze coalitie dat het niet de mijne zijn. Hoe mooi het op papier ook klinkt, het werkt niet. Sterker nog, drie partijen faciliteren hier het beleid en de politiek van Leefbaar Rotterdam en daarmee zijn er heel veel verliezers want soms kun je een heel groot deel van de dingen heel goed doen, maar kan een klein deel ontzettend zwaar wegen en de keuzes die deze coalitie maakt, bijvoorbeeld het stopzetten van het minimale, het echte minimale, de basis die je zou moeten hebben, namelijk het stoppen van bed-bad-brood voor ongedocumenteerde mensen weegt loeizwaar. Het gaat om € 1,4 miljoen op een begroting van bijna € 5 miljard en hoe deze coalitie omgaat met de meest kwetsbare groep mensen in deze stad staat symbool voor de politiek van dit college en deze coalitie. Als het erop aankomt, kijken deze partijen en ook dit college weg, ze sluiten hun ogen voor wat er voor hen gebeurt. Volt is consequent opgestaan voor ongedocumenteerde mensen en wij voeren daarin een duidelijke en ook hele transparante strijd en politiek. Geen trucjes, geen semantische omwegen, we maken niet eerst onmenselijke afspraken zoals een quotum van 500 asielzoekers en het stopzetten van de LVV om vervolgens te zoeken naar omwegen, ruimte, et cetera. Wij staan niet voor eerst brokken maken en dan puinruimen. Nee, wij willen direct bouwen en werken aan oplossingen, wij laten mensen niet eerst maandenlang in de stress en in kou staan om vervolgens hopelijk met een minimale oplossing te komen want wij hadden hier niet hoeven staan als partijen zoals DENK en D66 zouden vasthouden aan hun eigen waarden zoals ze dat zeggen in plaats van te kiezen voor het faciliteren van het beleid van Leefbaar Rotterdam of misschien komt er straks toch nog een konijn uit de hoge hoed? Ik weet het niet. Iets anders voorzitter. Op 23 september 2023 diende ik namens Volt met steun van GroenLinks, PvdA en ook toen nog 50PLUS een amendement in om het college te vragen zich in te zetten voor het verhogen van de brede welvaart in Rotterdam, maar dat werd keihard weggestemd door de coalitiepartijen. Brede welvaart gaat over de kwaliteit van het leven en het gaat naast geld om zaken als veiligheid, sociale cohesie, gezondheid, cultuur en plezier. Op 11 november jl. kwam een rapport uit waarin de brede welvaart in verschillende gemeentes is gemeten en wat blijkt, wie bungelt onderaan het lijstje, wie scoort het aller-, aller-, allerslechtste? Rotterdam. Rotterdam scoort het laagst als het gaat om brede welvaart. Rotterdam scoort matig op materiële welvaart, heeft weinig woonplezier en veiligheid en we kunnen hier net doen alsof het allemaal fantastisch gaat, ik zou zeggen kijk naar de cijfers. Voorzitter, er wordt ook gehecht aan positivisme en de partij Volt is ook een partij van positieve mensen, van idealisten. Wij zijn een progressieve partij van mensen die radicaal geloven in vooruitgang, wij geloven in vrijheid

en verdraagzaamheid en wij staan voor een mensbeeld van vertrouwen en niet van wantrouwen, wij staan voor een positief mensbeeld. Een benadering waarin je mensen met respect behandelt en woorden gebruikt die hen trots maken, niet vernederen of naar beneden halen. Volt is ook een partij van mensen met verantwoordelijkheid die willen kiezen voor de toekomst en wel nu. Wij zijn geen partij van de primaire emoties, maar we zijn een partij van de samenwerking en daarom zullen wij ook blijven strijden voor mensenrechten, voor kunst en cultuur, voor het klimaat, een stad waarin je veilig en gezond kunt zijn. Tot slot voorzitter, ik gaf de vorige keer al aan dat wij de cruisebelasting die wordt ingevoerd veel te laag vinden. Daarom tekenen we ook mee op het amendement van de Partij voor de Dieren die dat bedrag in ieder geval iets verhoogt. Daarnaast vinden wij het eigenlijk onvoldoende dat cruiseschepen alleen 's avonds en 's nachts logiesbelasting moeten betalen en slechts bij een verblijf van minimaal vier uur terwijl eigenlijk al die passagiers hier langer zijn. Daarom dienen wij een amendement in, dat ik straks zal geven omdat er nog wat ondertekenaars bij komen, om Dagtoeristenbelasting voor cruiseschepen in te voeren met steun van BIJ1, Partij voor de Dieren, GroenLinks, CDA en raadslid Verkoelen. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement H. Dagtoeristenbelasting cruiseschepen

"De gemeente Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Verordening logiesbelasting cruiseschepen 2025;

besluit om: de volgende delen van de artikelen van de verordening, luidend:

"Artikel 1. begripsbepaling
In deze verordening en daarop rustende bepalingen wordt verstaan onder:
- cruiseschip: zeeschip of binnenschip, dat bestemd is of gebruikt wordt voor het bedrijfsmatig vervoer van passagiers over zeewegen dan wel binnenvaarwegen, die om toeristische redenen, hoofdzakelijk gelegen in de zee- of rivierreis zelf, deelnemen aan die zee- of rivierreis;
- **nacht: het tijdvak van 21.00 uur tot 6.00 uur de volgende kalenderdag waarbij het cruiseschip ten minste 4 uur aaneengesloten binnen dat tijdvak is afgemeerd**;
- passagier: persoon, niet zijnde bemanningslid, die tegen een vergoeding in welke vorm dan ook aan boord van een cruiseschip verblijft en die niet als ingezetene met een adres in de gemeente Rotterdam in de basisregistratie personen is ingeschreven.;

Artikel 2. Aard van de belasting en belastbaar feit
Onder de naam logiesbelasting cruiseschepen wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf **in de nacht** door passagiers op een cruiseschip tegen een vergoeding in welke vorm dan ook.

Artikel 5. Maatstaf van heffing
De belasting wordt berekend naar het aantal **nachten** dat passagiers verblijf houden binnen de gemeente Rotterdam."

te wijzigen in:

"Artikel 1. begripsbepaling
In deze verordening en daarop rustende bepalingen wordt verstaan onder:
- cruiseschip: zeeschip of binnenschip, dat bestemd is of gebruikt wordt voor het bedrijfsmatig vervoer van passagiers over zeewegen dan wel binnenvaarwegen, die om toeristische redenen, hoofdzakelijk gelegen in de zee- of rivierreis zelf, deelnemen aan die zee- of rivierreis;
- **dag: een aaneengesloten tijdvak van 24 uur of een gedeelte daarvan, aanvangend vanaf het moment van ligplaats nemen van het cruiseschip**;
- passagier: persoon, niet zijnde bemanningslid, die tegen een vergoeding in welke vorm dan ook aan boord van een cruiseschip verblijft en die niet als ingezetene met een adres in de gemeente Rotterdam in de basisregistratie personen is ingeschreven.;

Artikel 2. Aard van de belasting en belastbaar feit

Onder de naam logiesbelasting cruiseschepen wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf **op een dag of een deel daarvan** door passagiers op een cruiseschip tegen een vergoeding in welke vorm dan ook.

Artikel 5. Maatstaf van heffing
De belasting wordt berekend naar het aantal **dagen** dat passagiers verblijf houden binnen de gemeente Rotterdam.""

w.g. I. Elfilali, T. Kind, M.R. van Campenhout, R.T.J. van der Velden, M.H. Biljoen, R.G.C. Segers-Hoogendoorn en P.J.H.D. Verkoelen

Toelichting
- Vanaf 2025 wordt logiesbelasting voor cruisepassagiers in Rotterdam geheven wanneer een schip minimaal vier uur aaneengesloten aangemeerd ligt tussen 21.00 uur en 06.00 uur. Cruisepassagiers betalen hiermee overdag geen belasting, terwijl hun aanwezigheid wel impact heeft op Rotterdam. Ook kan dit ertoe leiden dat een schip om middernacht wegvaart, en er niks aan de gemeente Rotterdam wordt afgedragen;
- met dit amendement stellen wij voor het voorbeeld van Amsterdam[1, 2] over te nemen en de verordening zo te wijzigen dat een dagtoeristenbelasting voor cruisepassagiers wordt geheven in Rotterdam. De wijziging stelt verblijf op een cruiseschip per 24 uur belastbaar, ongeacht of de volle 24 uur wordt volgemaakt. Dit creëert een bredere en eerlijkere heffingsgrond, zodat zowel nacht- als dagverblijven consistent worden belast. Zo worden situaties voorkomen waarin verblijven van cruisepassagiers in Rotterdam vrij worden gesteld van de belasting.

[1] https://www. portofamsterdam.com/nl/scheepvaart/passagiersvaart/dagtoeristenbelasting
[2] https://lokaleregelgeving.overheid nl/CVDR614619/1

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen heeft een vraag.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter. Daar komt dan uw konijn uit de hoge hoed deze ochtend. Ik ben wel benieuwd om van u te horen waarom u hier nu pas mee komt terwijl de sector reeds is geïnformeerd. U hebt het over verantwoordelijkheid, vindt u dit dan verantwoordelijk?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt).? Nou voorzitter, wij hebben al eerder een motie ingediend, ik kan de datum voor u opzoeken, omdat wij vinden dat die cruisebelasting al veel eerder zou moeten worden ingevoerd. Wij hebben dit al eerder aangekaart, maar toen werd het ook weggestemd.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Ik heb direct een aanvullende vraag aan mevrouw Van Groningen. Voor hoelang zijn deze afspraken gemaakt? Dan kunnen we misschien aan het einde van de termijn van die afspraken het plan van mevrouw Elfilali invoeren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, ik weet dat dit college heeft afgesproken dat de cruisebelasting wordt ingevoerd en de wethouder is bijna twee jaar bezig geweest om met een goed voorstel te komen dat ook past bij onze investering in walstroom. Ik weet niet hoelang die afspraken gelden, ik denk dat dit een goede vraag aan de wethouder is. Wat ons betreft zijn wij een verantwoordelijke en ook realistische overheid die zich aan afspraken houdt en daarom gaan wij zeer zeker niet een ander plan invoeren.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Van Groningen heeft zelf nog een vraag? Oké.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja, dan kom ik toch nog even terug. U zei net 'we zijn idealisten' en ik denk dat dit hartstikke mooi is, maar daar heeft Rotterdammer in de realiteit weinig aan want de realiteit is gewoon dat wij cruise in het centrum willen, dat wij graag willen dat ze aan de walstroom gaan en dat wij ervoor zorgen, hebt u uw spiekbriefje erbij?, dat wij de investeringen terugkrijgen, wat ook hoort bij de vorm van de investering waartoe wij hebben besloten. Dit is een afspraak die wij als voltallige gemeenteraad hebben gemaakt en daar kunt u het niet mee eens zijn, maar uiteindelijk is dat wel de realiteit en ik ben erg benieuwd hoe u daarnaar kijkt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Mevrouw Van Groningen vergeet dat ik hier ook sta omdat er Rotterdammers op ons hebben gestemd en als zij het heeft over de Rotterdammer dan spreekt zij zeker niet voor alle Rotterdammers. Er zijn namelijk heel veel Rotterdammers die helemaal niet blij zijn met het aanmeren van de cruiseschepen in onze stad. Er zijn heel veel Rotterdammers die het heel logisch vinden dat er een paar euro meer wordt betaald omdat er ontzettend wordt vervuild in onze stad. Er zijn heel veel Rotterdammers die anders denken dan de VVD en er zijn heel veel Rotterdammers die dat anders zien.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank u wel. Dan constateer ik in ieder geval dat u het niet boeiend vindt dat wij als overheid niet betrouwbaar zijn voor de Rotterdammer en ook niet voor een industrie die mede heeft geïnvesteerd om te zorgen voor een schone toekomst voor de cruise-industrie en die overigens ook economisch veel in het laatje brengt in onze stad.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). De woorden die mevrouw Van Groningen gebruikt, 'niet boeien', zijn haar woorden en zijn voor uw rekening zou ik zeggen. Een betrouwbare overheid is ook een overheid die realistisch is en uitlegt wat zij doet. We staan hier omdat we het hebben over de begroting van 2025. Wij dienen hier een voorstel in, daar kunt u goed naar kijken als u wilt, dat past helemaal in het debat dat we nu hebben en volgens mij valt het hartstikke goed uit te leggen dat de overheid een paar euro meer vraagt van mensen die hier komen vervuilen.

De **VOORZITTER**. Tot slot, mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dat is nou precies waarin u en ik verschillen. Ik vind het niet realistisch en ik vind het ook niet betrouwbaar want je hebt afspraken gemaakt met een sector die al jaren vooruit boekt, die nu al bezig is met 2027, die kun je niet ineens een ander tarief voorleggen. Dat gebeurt er steeds aan deze kant van de raadzaal, we leggen het bedrijfsleven steeds extra lasten op. Wij vinden dat niet fijn en niet gezond want wij bouwen liever aan een gezonde toekomst, samen met de cruise-industrie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja tot slot voorzitter. Ik denk dat het verschil tussen de VDD en Volt is dat Volt denkt dat het allebei kan, je kunt afspraken met het bedrijfsleven maken en je kunt ook investeren in het bedrijfsleven, maar tegelijkertijd kunnen we ook solidair zijn en samenwerken om te zorgen voor die schone stad waar we allemaal voor staan. Ik denk dat dit het verschil tussen de VVD en Volt is.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mevrouw Elfilali. Dan vraag ik nu mevrouw Maassen voor haar termijn.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Voorzitter, in een democratische rechtsstaat mag je het met elkaar oneens zijn, je mag het debat fel voeren en je mag zelfs een goede verbale ruzie hebben. Dat doen wij in deze raadzaal ook, er wordt zelfs wel eens een potje gejankt en ook heel erg hard gelachen en dat doen we door naar elkaar te luisteren, het debat te voeren en in ieder geval te proberen elkaar te begrijpen en oplossingen te zoeken. D66 ziet de laatste jaren een ontwikkeling in deze samenleving waarover we ons ernstig zorgen maken, wij constateren dat groeperingen tegen elkaar worden uitgespeeld en dat

de nuance wordt overschreeuwd door extremen. Ik kan het eigenlijk niet beter zeggen dan Jaïr Stranders, filosoof en bestuurslid van de liberaal Joodse gemeenschap, op 10 november jl. in Buitenhof deed. Hij riep op om eens te kijken of we elkaar kunnen vinden door naar elkaar te luisteren en wij geloven dat we altijd naar elkaar moeten blijven luisteren, dat we buiten onze comfortzone moeten stappen en dat we gesprekken moeten aangaan met mensen die wij niet kennen en die we misschien ook niet begrijpen, interesse tonen in het levensverhaal van de ander. Dat is ook de belofte die ik aan uw hele raad doe, ik zal naar u blijven luisteren, u proberen te begrijpen en misschien wel van mening veranderen, maar ik garandeer u niet dat het standpunt van D66 op alle punten zal veranderen zoals u dat misschien voor u ziet want uiteindelijk moeten we ook samen bouwen aan deze stad, aan Rotterdam, waar nog zoveel is te doen, zeg ik tegen mevrouw Elfilali, een stad waarin we meer investeren in groene plekken en zonnepanelen op daken zodat we onze broodnodige klimaatambities kunnen halen. Een autoluwe stad waar ruimte is voor de fietsen, waar we meer betaalbare woningen bouwen en waar we allemaal zichtbaar onszelf kunnen zijn. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mevrouw Maassen. Dan geef ik het woord aan de heer Van der Velden. De heer Van der Velden ziet af van zijn tweede termijn. Dan kijk ik naar de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter en dank aan het college voor de uitgebreide beantwoording en ook de leden van de raad voor het stellen van de kritische vragen en het waardige debat van 7 november jl. Ik wil naar aanleiding van de beantwoording en het debat van 7 november nog een paar punten aanstippen. Wij zijn blij dat de wethouder heeft aangegeven werk te maken van het keurmerk voor verhuurders die discriminatie tegengaan, dat daar de nodige stappen in worden gezet. Ik hoop dat de wethouder dit traject op de voet blijft volgen om snel tot een afronding te komen. Daarnaast vroeg ik zelf aan het college om aandacht te besteden aan diversiteit binnen de eigen organisatie en de wethouder gaf aan dat er verschillende elementen zijn die hij daarvoor gebruikt om dat te bewerkstelligen. Dat is hartstikke positief, maar we zijn natuurlijk ook benieuwd naar wat het oplevert, we zijn op zoek naar resultaten en ik vraag me af in hoeverre er een meting plaatsvindt, of het überhaupt meetbaar is en of de wethouder kan aangeven hoe hij het resultaat bewaakt. Tot slot, ik ben natuurlijk ook blij met de toezegging van de burgemeester dat zij meegaat of in ieder geval aandacht gaat besteden aan de rol van de gastarbeiders, wellicht door jaarlijks met een klas het museum te bezoeken of via een andere invulling. Daarvoor dank.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan kijk ik naar de heer Van Campenhout. Die ziet ook af van zijn tweede termijn. Mevrouw Verkoelen. Ook geen behoefte aan een tweede termijn. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank u voorzitter, ik houd het ook kort. Zoals ik in mijn eerste termijn zei, is er veel om dankbaar voor te zijn als we kijken naar deze begroting. Er is ons veel gegeven om daar goed mee om te gaan en juist daarom is het voor ons onverkwikkelijk dat er kennelijk in deze begroting en in deze stad geen ruimte is voor de opvang van de meest kwetsbare mensen. Dat is onverteerbaar voor ons. In deze begroting wordt gemakkelijk bezuinigd op de investeringen in de samenleving en een subsidie van soms decennia gewoon van een aantal organisaties wordt afgenomen. Ons voorstel om de toeristenbelasting iets te verhogen wordt door het college zonder inhoudelijke argumenten van tafel geveegd met de terechte opmerking dat het een politieke keuze is en dat is het ook, maar het is pijnlijk om te zien, ook op 7 november jl., dat de politieke keuzes reeds zijn gemaakt en deze pijnlijke politieke keuzes niet in het politieke debat kunnen worden besproken. Als het wegbezuinigen van waardevolle preventie steeds meer werkelijkheid lijkt te worden, hebben we nog twee moties om in ieder geval het minimale te doen en die wil ik dan ook graag indienen. De motie 'Fatsoenlijk uit elkaar' is een motie om in ieder geval met een ruimhartig afbouwpad te komen voor de organisaties die nu zo getroffen worden door deze rücksichtsloze bezuiniging en een motie met de titel 'Geen sterfhuis, maar nieuw leven' om het UVV iets meer perspectief te geven. Wij kunnen namelijk zo'n organisatie met mensen die contracten hebben met daarachter ook gezinnen niet in de onzekerheid laten waarin ze nu verkeren en daarom meer perspectief voor deze organisatie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 48. Fatsoenlijk uit elkaar

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de begroting 2025;

constaterende dat:
- het college, blijkens het plan Passende zorg voor Heel de Stad als aanvulling op het beleidsplan Heel de stad, inzet 'op het versterken van de verbinding en samenredzaamheid tussen Rotterdammers onderling en tussen bewoners en maatschappelijke organisaties in de wijken en de stad';
- het college bij de Voorjaarsnota 2024 desondanks voornemens bleek om de subsidies voor mentoringorganisaties en andere belangrijke sociale initiatieven te schrappen, maar dat dit voornemen in principe pas bij de vaststelling van de begroting 2025 definitief in politieke besluitvorming wordt omgezet;
- het college met deze dubbele boodschap van enerzijds beleidsmatige inzet op sociale initiatieven en anderzijds financiële bezuinigingen op diezelfde sociale initiatieven, voor veel onduidelijkheid en onrust heeft gezorgd onder de getroffen organisaties, hun personeelsleden en hun vrijwilligers;
- het college de getroffen mentoringorganisaties ten onrechte vermeldde op de subsidielijst bij de begroting 2025 en hiermee de reeds bestaande onduidelijkheid en onrust sterk heeft aangewakkerd, een fout waarvoor het college inmiddels in de raad excuses heeft aangeboden;
- het college nog niet tot een regeling gekomen is met getroffen mentoringorganisaties ter financiering van een eventueel 'afbouwpad' inclusief zogenoemde 'frictiekosten';

overwegende dat:
- het college redelijkerwijs niet van getroffen organisaties kan verwachten dat deze, voorafgaand aan definitieve politieke besluitvorming, onomkeerbare stappen zetten tot afbouw van werkzaamheden;
- mentoringorganisaties vanwege hun langdurige warme subsidierelatie met de gemeente veelal langlopende contracten en dienstverbanden zijn aangegaan, welke als direct gevolg van definitieve politieke besluitvorming op zeer korte termijn voortijdig beëindigd zullen moeten worden;
- zulke voortijdige beëindiging van langlopende contracten en dienstverbanden zeer kostbaar is en daarmee getroffen organisaties in hun voortbestaan bedreigt, waardoor niet alleen de begeleiding van kwetsbare kinderen acuut op de tocht komt te staan maar tevens cruciale maatschappelijke infrastructuur, kennis en ervaring verloren gaat die cruciaal is voor de realisatie van de welzijnsambities van het college;
- een 'afbouwpad' inclusief ruimhartige financiering van zogenoemde 'frictiekosten' dus noodzakelijk is om de getroffen mentoringorganisaties in staat te stellen zulke aanzienlijke negatieve effecten van politieke besluitvorming zoveel mogelijk te mitigeren, bijvoorbeeld door het aantrekken van alternatieve financiering, en om zo deze langdurige warme subsidierelaties fatsoenlijk af te hechten;

verzoekt het college:
- in gesprek met mentoringorganisaties, te komen tot een ruimhartig 'afbouwpad' inclusief financiering van zogenoemde 'frictiekosten';

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, T. Kind, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, P.J.H.D. Verkoelen, S. van de Peppel en G.J. Engberts

Motie 49. Geen sterfhuis maar nieuw leven

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op donderdag 7 en dinsdag 12 november 2024 ter bespreking van de begroting 2025;

constaterende dat:
- de gemeente voor zware financiële opgaven staat;
- dit vraagt om moeilijke keuzes op diverse beleidsterreinen;
- in dat kader wordt voorgesorteerd op het beëindigen van de subsidie voor de Unie Van Vrijwilligers (UVV) en dat bij de UVV geen sprake is van cofinanciering;

overwegende dat:
- de 1.800 vrijwilligers van de Unie Van Vrijwilligers ruim 3.000 Rotterdamse ouderen bezoeken;

- de UVV hiermee een belangrijke preventieve rol vervult en kan bijdragen aan het voorkomen van een grotere zorgvraag met bijkomende kosten;
- het werk van de UVV hiermee tevens bijdraagt aan de uitgangspunten van de Bestuursopdracht Zorg;
- ondanks het voorgestelde alternatief in de vorm van Zorgzaam010 zorgen zijn ontstaan over de continuïteit van het werk van de vrijwilligers van de UVV;

verzoekt het college:
- mogelijkheden in kaart te brengen om de subsidie voor de Unie van Vrijwilligers te behouden, tevens met het oog op de doorwerking van de activiteiten in de Bestuursopdracht Zorg;
- richting de Voorjaarsnota 2025 hiertoe met een concreet voorstel te komen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dan kijk ik naar de heer Coşkun. Ja, hij staat er al. U hebt het woord.

De heer **COŞKUN** (sp). Ik zal het ook kort houden. In ieder geval dank aan het college voor de antwoorden op de vragen die ik heb gesteld. De SP was niet van plan met moties te komen want we hebben vooral meningen, maar hebben toch nog twee moties. De ene gaat over de BOB-Bus, medeondertekend door Volt, BIJ1 en de Partij voor de Dieren. Van Haarlem tot Amersfoort en zelfs in de Metropoolregio Den Haag en in Amsterdam rijdt de nachtbus al. We vroegen hier al op 11 april 2023 om en het staat gewoon in de concessie. We willen van de wethouder graag een tijdpad met wanneer de BOB-Bus terugkomt, het nachtleven in Rotterdam heeft daar gewoon behoefte aan. De andere motie gaat over de wapenbeurs die wij niet willen. Wij willen vrede in onze stad en geen wapengekletter. Ik zal ze straks indienen. Dan over de begroting als geheel. Wij zijn zeer teleurgesteld. Het is chaos in de wereld, het is chaos bij de regering in Den Haag, het is chaos in 020 en de SP wordt geen chaos in Rotterdam, maar met deze ambitieloze begroting waarbij in de voorjaarsnota al allerlei maatschappelijke organisaties zijn afgeschreven na jarenlange goede dienst maakt dit college onze mooie stad in onze ogen verder onleefbaar. Het wordt een onleefbaar Rotterdam, velen voelen zich hier niet langer welkom, velen voelen zich hier niet langer veilig en velen zijn in ieder geval niet meer trots op onze mooie stad. Wij zullen er alles aan doen om dat tij te keren.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun heeft de volgende moties ingediend.

Motie 51. Bring the BOB-Bus Back

De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt 6.1 'Begroting 2025';

constaterende dat:
- een taxi op dit moment het enige veilige beschikbare vervoersmiddel is na een laat nachtje uit of een late avondshift;
- er sinds de coronapandemie geen BOB-bus meer rijdt in Rotterdam en omgeving;
- niet betaalbaar en veilig kunnen reizen in de nacht een vorm van vervoersarmoede is;

overwegende dat:
- Rotterdammers, waaronder veel jongeren, 's ochtends en 's nachts op een veilige en betaalbare manier naar hun werk moeten kunnen gaan, en veilig moeten kunnen thuiskomen van een avondje uit;
- de BOB-bus daarvoor in het verleden een succesvolle oplossing is gebleken;
- de BOB-bus onderdeel uitmaakt van de huidige 'busconcessie Rotterdam e.o';
- in een brief van 11 april 2023 aan de gemeenteraad is aangegeven dat er vertrouwen is in het hervatten van de BOB-busdienstregeling;

- de wethouder in de veegbrief van 4 november 2024 aangeeft dat de RET gekort wordt vanwege het niet rijden van de BOB-bus;

verzoekt het college:
- aan te dringen bij de MRDH om de BOB-bus weer zo spoedig mogelijk, al dan niet in een lagere frequentie, te laten rijden op vrijdag- en zaterdagnacht;
- de raad een voortgangsbrief en planning te sturen dat inzicht geeft wanneer de BOB-bus weer een volledige dienstregeling heeft;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun, I. Elfilali, M.R. van Campenhout, P.J.H.D. Verkoelen en R.T.J. van der Velden

Motie 52. Stop de wapenbeurs

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de begroting;

constaterende dat:
- jaarlijks een wapenbeurs NEDS wordt georganiseerd NIDV in Ahoy voor bedrijven uit de wapenindustrie, bedrijven uit andere technologische branches en ministeries;
- Ahoy deze bedrijven een podium biedt om hun nieuwste innovatieve en technologische wapens tentoon te stellen;
- op 21 november van dit jaar ook een wapenbeurs NEDS wordt georganiseerd door NIDV in Ahoy, waar wapenleveranciers aanwezig zullen zijn die mogelijk medeplichtig zijn aan oorlogsmisdaden;

overwegende dat:
- Ahoy geen podium mag zijn voor de tentoonstelling van innovaties van oorlogsvoering, wat ten koste gaat van onschuldige mensenlevens;
- Rotterdam plek moet maken voor vrede, veiligheid en vrijheid;

verzoekt het college:
- Ahoy in haar exploitatievergunning geen mogelijkheid te bieden voor de wapenbeurs NEDS;
- opties te verkennen om vredesbeurzen te organiseren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen lijkt een vraag te hebben, mevrouw Maassen? Hij doet het nog niet denk ik. Oké, mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik ben als pacifist zeer gecharmeerd van het verbieden van wapens, maar ik ben ook D66'er, dat weet u, en dus ook realist. Daarom strijd ik ook intern met wat u vraagt want we kunnen natuurlijk wapens uit de stad weren, maar dat betekent niet dat er in deze wereld niet wordt gevochten. Daar gebruikt men wapens voor. Ik zie dat ook op het Europees continent plaatsvinden en ook als je pacifist bent, ben je zonder wapens overgeleverd aan mensen die wel besluiten wapens te gebruiken. Dat vind ik best een lastige worsteling en ik krijg graag een reflectie van de heer Coşkun op wat we als pacifisten doen als we geen wapens hebben en die andere luitjes wel met hun wapens komen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Dank u wel voor deze vraag. Ik snap de worstelingen, die ken ik zelf ook en ik zie heel veel mensen daarmee worstelen. Wij hebben aan de burgemeester gevraagd om het een keer uitgebreid over de geopolitieke situatie te hebben en dat heeft ze ook toegezegd, ik kan dat niet in dertig seconden doen. Wij pleiten in ieder geval voor meer vrede en minder wapengekletter, zeker in

onze stad en ik zei in mijn eerste termijn ook dat Den Haag, de stad met het Vredespaleis, het goede voorbeeld zou moeten geven. Dat andere mensen elkaar te lijf gaan, daar hoeven wij niet aan mee te doen en we kunnen een discussie voeren over hoe dan wel als je zelf wordt bedreigd, mevrouw Van Groningen vroeg mij daar ook naar, mensen hebben wel het recht zichzelf te verdedigen. Ik ben ooit wakker geworden toen de Vietnamoorlog gaande was. Ik was een pacifist van de PSP, maar ik vond wel dat de Vietnamezen het recht hadden om die Amerikaanse bommenwerpers uit de lucht te schieten. Daar zou het debat over moeten gaan, maar geen wapenbeurs in ons mooie Ahoy.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Volgens mij is uiteindelijk de beste manier om vrede af te dwingen je juist op een oorlog voor te bereiden en ik ben toch wel benieuwd hoe de heer Coşkun kijkt naar innovaties en hoe belangrijk die voor onze veiligheid en ons defensieapparaat zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ook dat debat zou ik graag betrekken bij het debat over de geopolitieke situatie met de burgemeester. Zeker als je in Rotterdam wapens gaat uittesten, lok je geweld uit. In Oekraïne kun je elke dag het voorbeeld vinden, juist de plekken waar innovaties plaatsvinden worden gebombardeerd en ik zou ermee uitkijken mevrouw Van Groningen om dat allemaal naar onze stad te halen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ik zal u niets nieuws vertellen als ik zeg dat wij het ongelooflijk belangrijk vinden dat we ons kunnen verdedigen, we hebben niet voor niets een minister van Defensie. Wij geloven ook in innovatie zodat bedrijven kunnen laten zien hoe wij als Nederland ons op de beste manier kunnen verdedigen en ik roep u wel op om wakker te worden want we hebben gewoon een oorlog op ons continent.

De heer **COŞKUN** (sp). Mevrouw Van Groningen, het mooie lied de Internationale begint met 'ontwaakt' en dat zing ik al mijn hele leven dus ik hoef niet wakker te worden. Ik vind zeker dat je het recht hebt om je te verdedigen, maar in Ahoy worden al jaren van alle kanten gesubsidieerde vernietigingswapens getoond en daar willen wij niet aan meewerken. Wakker zijn wij zeker wel.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter dank. Ik bespeur bij de heer Coşkun toch enige dubbelhartigheid, hij is als medeorganisator betrokken bij een demonstratie die in Rotterdam wordt georganiseerd door een organisatie die terreur verheerlijkt en hij is door zijn landelijke partij teruggefloten en uit de organisatie gewipt. Ik heb het idee dat u dan niet zo pacifistisch bent. Op grond waarvan wilt u deze beurs verbieden?

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Verbieden kan op basis van de exploitatievergunning van Ahoy, in ons gebouw overigens. Ik wist niet dat ik ooit ben teruggefloten door de landelijke organisatie en ik weet ook niet waar u het over hebt. U weet blijkbaar dingen die ik niet weet, dat zal dan wel. Wij strijden al meer dan twintig jaar tegen deze wapenbeurs en dat zullen we blijven doen of u dat nou leuk vindt of niet mijnheer Ceulemans. U bent degene die met vuur speelt en wij proberen de brand die u iedere dag weer aansteekt te blussen.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Opnieuw dank voor een antwoord op een vraag die ik niet heb gesteld. Ik wil u best het artikel even doorsturen, u bent in november 2023 door uw eigen landelijke fractie te kakken gezet, die zei 'wat ze daar in Rotterdam aan het hobbyen zijn bij die demonstratie, dat gaan we niet doen'. De landelijke SP heeft u overruled want u moest uit die organisatie. Ik zal u het artikel

doorsturen. Ik snap dat u dat graag vergeet, maar het is wel degelijk het geval. U zegt nu hoe u die beurs wilt verbieden, met de exploitatievergunning, maar op welke gronden wilt u die verbieden?

De **VOORZITTER**. Even voor de goede orde, de hele discussie over al dan niet uit een partij is wel buiten de orde van dit debat. De heer Coşkun mag verder met zijn beantwoording.

De heer **COŞKUN** (sp). Ik ben van de heer Ceulemans gewend dat hij allerlei zaken buiten de orde van het debat noemt, maar daar ga ik niet op in. Ik vind wel dat wij in onze gebouwen zelf bepalen wat er wel en niet plaatsvindt, dat kunnen wij gewoon verbieden. Wij willen geen oorlog in onze stad, u misschien wel, maar wij willen vrede.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik wil geen oorlog in deze stad en ik heb niet de illusie dat de wapens die in Ahoy worden verkocht in Rotterdam worden ingezet. Als u dat beeld hebt, ben ik benieuwd waar u die informatie vandaan hebt. Nogmaals het is ontzettend dubbelhartig, op het moment dat wij iets willen verbieden, bijvoorbeeld op grond van de openbare orde en veiligheid, dan staat u vooraan om te zeggen 'dit is ondemocratisch'. U hebt mij ervan beticht dat ik hier een politiestaat en een autocratisch bewind zou willen omdat ik een keer iets wilde verbieden en nu wilt u iets verbieden met als argument 'als ik iets wil verbieden, dan wil ik het gewoon verbieden'. U bent niet serieus te nemen, u wilt een beurs verbieden puur omdat u het niet met de inhoud eens bent en u hebt geen enkele inhoudelijke grond om dat te kunnen doen. Het is helder, het is niet heel sterk.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). De SP is niet dubbelhartig, hooguit ruimhartig. Het zou de heer Ceulemans sieren als hij ook wat ruimer zijn hart liet spreken.

De **VOORZITTER**. Dan kijk ik even naar de heer Segers-Hoogendoorn of hij het woord wil voeren in zijn tweede termijn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, ik blijf hier staan als u het goed vindt want ik houd het kort. Ik heb dit college al vanaf het begin af aan voortdurend complimenten gemaakt omdat deze onwaarschijnlijke combinatie van partijen elkaar heeft gevonden, maar ik heb ook bij deze begroting, en dat deed ik eerder bij de voorjaarsnota al, helaas moeten constateren dat het wel allemaal is gestoeld op kortetermijnbeleid en dat er juist in tijden waarin we die keihard nodig hebben een gebrek aan visie is. Dit college zorgt voor een kaalslag op het maatschappelijk middenveld en zet mensen die het meest kwetsbaar zijn op straat. De afdronk van deze twee dagen is voor het CDA dan ook dat er geen steen is verlegd. Dat gebeurde in het voorjaar ook al niet, dat gebeurt nu opnieuw niet en dat is wat mij betreft zeer teleurstellend. Dat zet uiteindelijk toch de democratie en onze volksvertegenwoordiging buitenspel en dat is voor ons een teleurstelling. Ik maakte in mijn eerste termijn de vergelijking met het middenveld en ik zei ook dat wij op het veld blijven, dat hebben we ook gedaan en dat doen wij ook. Ik constateer dat wij een motie hebben ingediend en daar moet natuurlijk nog over worden gestemd, maar die is omarmd en het lijkt er erg op dat het CDA in ieder geval in deze twee dagen 100% score bereikt, maar dat is een schrale troost. Dank.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan kijk ik naar de heer Oostdijk of hij het woord wil voeren. Dat is het geval.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ja dank u wel voorzitter. Ik gebruik mijn tweede termijn eigenlijk alleen maar even om de wethouder, mevrouw Zeegers, te vragen om haar appreciatie van motie 43 te herzien en daar heb ik een reden voor. Onze motie wordt ontraden omdat het al bestaat, dit zou al in een motie van Volt van begin 2024 zijn geregeld. Ik heb die er deze week er even bij gepakt en ik kan daar geen gelijkenis uit halen. Wij willen graag dat de kosten direct zichtbaar zijn voor de burgers en Volt zoomt echt met een QR-code in op het project an sich. Het verzoek aan de wethouder is om opnieuw even naar onze motie te kijken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Mevrouw Elfilali heeft hier een vraagje over.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ik wil eigenlijk de woorden van de heer Oostdijk ondersteunen want het klopt, onze motie ging inderdaad over QR-codes en borden bij bouwprojecten en wij tekenen ook mee

op de motie van Forum voor Democratie omdat wij het zien als aanvulling want de motie van de heer Oostdijk vraagt eigenlijk om informatie over de financiering van projecten toe te voegen en dat vinden wij een hele waardevolle toevoeging, dus ik steun de woorden die net zijn uitgesproken.

De **VOORZITTER**. Die is in de pocket. Dan kijk ik naar mevrouw De Jong, maar die is niet aanwezig. Ik kijk even of direct tot beantwoording kan worden overgegaan en dat lijkt het geval. Dan geef ik als eerste het woord aan wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja dank u voorzitter. Er zijn drie moties op mijn portefeuille ingediend. De eerste is 'Fossiele afhankelijkheid schaadt de koppositie van de Rotterdamse haven'. Het dictum bestaat uit twee punten en ik begin bij het laatste punt. Een aanpak met betrekking tot de mate van fossiele afhankelijkheid is landelijk beleid, we hebben maakwerkafspraken en wij hebben als lokale overheid geen juridische mogelijkheden of middelen en wat u vraagt dat gebeurt landelijk. Dat kunnen wij dus niet en we gaan natuurlijk ook geen dubbel werk doen. Het eerste punt van uw dictum gaat over de jaarlijkse fossiele afhankelijkheid. Zoals u weet monitoren we de CO_2, daar gaat het uiteindelijk om en verder kunt u gewoon in het jaarverslag lezen hoeveel fossiele producten in de Rotterdamse haven worden overgeslagen, die gegevens hebt u allemaal. Om deze twee redenen ontraad ik deze motie. Dan is er de motie 'Geen onomkeerbare uitgaven voor IHP's in de begroting van 2025'. Deze motie is overbodig. U richt hem aan mij, maar het is gewoon een bevoegdheid van de raad. Wij krijgen kredieten van u en als een krediet op is, moeten we naar u terug, dat is het korte antwoord. Ik ga er niet over, u gaat er als raad zelf over welke kredieten u voor de IHP's geeft. Binnen die kredieten verschuiven we natuurlijk wel eens, we hebben planningsoptimisme en dat betekent dat we vastgestelde projecten soms even laten wachten, maar we moeten handelen binnen de kredieten, dus deze motie is overbodig. Dan heb ik nog de motie 'Stop de wapenbeurs' en daar heb ik in de eerste termijn al op geantwoord. Helaas leven we in een wereld waar oorlogen worden gevoerd en, nog triester natuurlijk, ook op ons eigen continent. Het kabinet besteedt miljarden aan wapens voor Oekraïne om zich te kunnen verdedigen en dan zou het toch wel heel raar zijn als we dat goed vinden en een wapenbeurs niet mag. Het tweede argument is dat we er niet over gaan, Ahoy gaat over de eigen events die ze daar organiseren en als dat binnen de wet is, kunnen wij daar niet op handelen. Om die twee redenen wil ik deze motie ten stelligste ontraden. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan kijk ik naar wethouder Struijvenberg.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Een vraag van mevrouw Bokhove over het 'Koers van de stad'-geld. We hebben deze periode bijna € 9 miljoen aan de raad ter beschikking gesteld zonder dat daar een collegevoorstel voor besteding aan ten grondslag lag. Ik snap dat ze het vervelend vindt dat daar bij de voorjaarsnota van een paar maanden geleden € 1,5 miljoen af is gegaan omdat we de grootste bezuinigingsoperatie in de geschiedenis van deze stad rond te breien hadden. Dat begrijp ik op zich wel, maar ik hoop ook dat er waardering is voor het feit dat de raad in deze periode op die manier wel al bijna € 9 miljoen heeft uitgegeven wat toch meer dan twee keer zoveel is als de eerder bedachte € 4 miljoen. Ik zie mevrouw Bokhove een paar keer nee schudden en ik verzoek haar om toe te lichten waarom dat niet zo zou zijn. Het was bij elkaar € 8,8 miljoen, € 2,5 miljoen Koers van de stad plus € 6,3 miljoen bij de vorige begroting is € 8,8 miljoen waarvoor het college u geen voorstel heeft gedaan over hoe dat te besteden, dat heeft de raad zelf op eigen initiatief ingevuld.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). We hebben het hier de vorige keer ook over gehad en u hebt een mededeling aan de raad gedaan. Het 'Koers van de stad'-geld heeft het primaat van de raad, daar gaan wij zelf over en dat u zelf een formule verzint om ergens geld vrij te maken, ander geld terug te nemen en dat aan de raad te geven, daar hebben we nooit overeenstemming over bereikt. Dat had u eerst aan de raad moeten voorleggen en daarbij moeten zeggen 'dat is dan de consequentie, dat ik dat zo wil doen'. Bovendien gaan wij over al het geld van de raad en u gaat toevallig net even niet over dat kleine potje. Ik vind het echt afschuwelijk en het is bijna een vorm van arrogantie van het college om dan te zeggen... We hebben over een heleboel punten weinig zeggenschap omdat de fluctuaties zo groot zijn en u op een heleboel zaken van de begroting eigenlijk nauwelijks grip hebt. We zitten met enorme fluctuaties en u wilt zelfs dat kleine potje leegplukken, maar dat hebt u niet gedaan conform afspraken met de raad. U hebt daar geen andere afspraak over gemaakt, u hebt er geen besluitvorming over

voorgelegd en dat wilt u niet begrijpen, dat is echt iets heel anders en ik stop nu met daar mijn tijd aan te besteden.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Het primaat van de raad ligt ook daar. Het was een voorstel van het college om die € 1,5 miljoen, dat stond op zich los van die € 6,3 miljoen in de zin van... We hebben niet bedacht 'dan doen we € 6,3 miljoen, dan laten we aan de raad zien dat dit nog vrij te besteden is, zodat men dat dan wel zal uitgeven', wat ook precies is gebeurd, voor precies € 6,3 miljoen, 'zodat we dan bij de voorjaarsnota die € 1,5 miljoen er weer afhalen'. Zo is het helemaal niet gegaan. We hebben bij de voorjaarsnota, los van wat er daarvoor is gebeurd, gezien dat er een grote bezuinigingsopgave is en dus stellen we de raad voor om € 1,5 miljoen 'Koers van de stad'-geld te laten vrijvallen in het algemene beeld. Dat was een onderdeel van de besluitvorming over de voorjaarsnota, we hebben daarmee aan de raad gevraagd, net als we dat voor de hele begroting aan de raad hebben gevraagd of die dat goedvindt en dit zat daarin. De raad heeft daarmee ingestemd, dus ik werp echt verre van me dat het primaat van de raad zou zijn overtreden. We hebben net als bij alle bedragen aan de raad gevraagd of dat goed was om te doen en de raad vond dat goed en dan valt het vrij, maar dat is iets anders dan dat ik niet zou begrijpen dat men dat jammer vindt. Dat begrijp ik wel, maar ik zie het niet los van het idee dat de raad in deze periode in totaal bijna € 9 miljoen op eigen initiatief en met een eigen bedachte invulling heeft kunnen uitgeven. Het is jammer dat het geen € 10,5 miljoen is, maar het was wel € 9 miljoen en dat is meer dan twee keer zoveel dan eigenlijk de bedoeling was want eigenlijk hadden we van tevoren € 4 miljoen bedacht. Ik vind het belangrijk om dit allemaal er in alle eerlijkheid bij te zeggen. De heer Soytekin vraagt in navolging van de eerste termijn of de diversiteit in de eigen organisatie meetbaar is. Die is beperkt meetbaar, het is meetbaar op bijvoorbeeld man-vrouw, hoeveel mannen en hoeveel vrouwen, de percentages en dat soort zaken. Het is ook meetbaar op leeftijd, dat mogen we ook bijhouden, maar andere zaken mogen we eigenlijk niet meer bijhouden, dat mogen we niet registreren, dat is tegen de wet. Het is misschien net iets anders en het schuurt er misschien tegenaan, maar het is wel interessant om mee te geven dat het verschil in loonhoogte voor hetzelfde werk tussen mannen en vrouwen, wat overigens niet het geval is, wel wordt bijgehouden. Dan heb ik nog één amendement toe te lichten, 'Dagtoeristenbelasting bij cruiseschepen', dat is amendement H van Volt en anderen. Ik geloof dat mevrouw Elfilali zei 'die mensen bezoeken overdag onze stad en als dat schip op tijd wegvaart dan hebben ze niets betaald voor het gebruik van de faciliteiten in de stad', de straatlampen, de wegen en noem het allemaal maar op. Dat is op zich waar, maar dat geldt ook voor een heleboel en echt vele, vele malen meer andere mensen die onze stad bezoeken met het ov, de trein of met de auto, waartussen ook een heleboel mensen zitten die hotels gebruiken, die daar niet slapen maar die wel de faciliteiten van een hotel gebruiken zoals daar dineren, gebruikmaken van een zaal om daar te vergaderen, elkaar in de bar te ontmoeten, een lunch en noem het allemaal maar op, hotels doen natuurlijk meer dan dat je daar alleen kunt slapen. Er zijn vele mensen die in onze stad gebruikmaken van de faciliteiten van een hotel, maar daar niet blijven slapen en dan weer weggaan en ook die betalen € 0,00 toeristenbelasting. Daarom zou ik het toch wat scheef vinden als je alleen bij een bezoek vanaf een cruiseschip overdag moet betalen, ook als je er niet blijft slapen, en niet als je de stad aandoet op een fiets, een motor of een trein of als je een hotel aan land bezoekt. Ik zou dat zelf wat ingewikkeld en misschien wat onrechtvaardig vinden en daarom wil ik amendement H ontraden. De bedoeling is helder, maar hij klopt technisch nog niet helemaal en het is wellicht raadzaam om dat in onderling contact voor de stemming van vanavond recht te trekken en daar bied ik graag mijn hulp bij aan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Misschien twee punten om op te reageren. Ik snap de uitleg van de wethouder, maar het gaat hier om cruiseschepen die ontzettend veel uitstoten en dat rechtvaardigt wat ons betreft een andere benadering, bijvoorbeeld Amsterdam doet het ook en ik denk dat het een politieke keuze is. Met betrekking tot het tweede punt over wat er technisch niet juist is, wil ik toch weten wat dat precies is want anders kan ik er niet zoveel mee.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Ik heb het hier ergens staan en ik kan het voorlezen, maar het zijn echt technische dingen en de bedoeling wordt daarmee niet geraakt. Er staat een aantal

verwijzingen op andere plekken in deze conceptverordening die mee moeten veranderen als de bedoeling van dit amendement zou moeten worden verwerkt, dat is het eigenlijk. Dat geef ik graag even door, zodat dit voor stemming kan worden rechtgezet. Ze stoten veel uit, maar ik denk dat dit met onze investering in walstroom ontzettend de goede kant op gaat. Dit is college is niet tegen het ontvangen van cruiseschepen en werkt graag samen met onze partners van de cruisemaatschappijen, de cruisewereld en natuurlijk Cruise Port Rotterdam. Ik denk dat we met de walstroom die we daar aanleggen en die nu ongeveer klaar zou moeten zijn voor Rotterdam een stap in de goede richting zetten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Walstroom is natuurlijk hartstikke goed en daar zijn we ook helemaal voor, maar op het moment dat ze aan de stekker liggen, stoten ze natuurlijk wel minder uit, maar op het moment dat ze niet aan de stekker liggen, heb je nog steeds die uitstoot in de stad. Dus dat argument gaat hier natuurlijk niet helemaal op.

De **VOORZITTER**. De toezegging van de wethouder is dat hij in ieder geval informatie geeft over hoe dat amendement technisch klopt. Ik geef nog heel even het woord aan wethouder Simons, die is vergeten om één motie te beoordelen.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja ik zag hem net, die gaat over onderzoek naar verhoging van de toeristenbelasting en daar hebben we in de commissie uitgebreid over gedebatteerd. De heer Vonk stelde hier in de eerste termijn een vraag over en ik heb gezegd dat dit een politieke keuze is. Ten tweede heb ik in de commissie toegezegd dat ik de rapporten die er op dit gebied in andere steden zijn zal delen, dus deze motie is daarmee in mijn ogen overbodig en ik kan hem alleen maar ontraden.

De **VOORZITTER**. Dat was motie 50. Dan ga ik nu door naar wethouder Versnel. Oh excuus, mevrouw Kockelkoren heeft nog een vraag.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Nee, ik heb een aangepaste motie met een iets gewijzigd dictum en die wil ik graag indienen want dan kan wethouder Zeegers hem in haar beantwoording meenemen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2A. Ruimte voor Paris Proof bouwinitiatieven

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van agendapunt 6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen;

constaterende dat:
- het recent aangenomen plan van aanpak Duurzaam Doorbouwen als doel heeft om verduurzaming van de bouwsector te versnellen;
- koplopers op het gebied van duurzaamheid een belangrijke rol spelen in deze transitie;
- regelmatig marktpartijen naar de gemeente stappen met een initiatief (unsolicited proposal) om een stuk grond van de gemeente te kopen en daarop te ontwikkelen met een privaat ontwikkelinitiatief;

overwegende dat:
- het bieden van ruimte aan duurzame koplopers bijdraagt aan duurzame innovatie in de bouwsector;
- bij unsolicited proposals geen vooraf vastgesteld doel is voor de bouwproductie, waardoor er ruimte is om ambitieuzere doelen voor duurzaam bouwen te stellen;

verzoekt het college:
- bij de beoordeling van nieuwe unsolicited proposals Paris Proof-bouwen als een criterium op te nemen, om Paris Proof-bouwen op deze wijze te stimuleren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, M.Y. Morkoç, R.T.J. van der Velden, T. Kind, G.J. Engberts en T.J. Vonk

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Oké. Dat is de motie 'Ruimte voor Paris Proof bouwinitiatieven', die is ook voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Als we toch met de administratie bezig zijn, zou ik een paar wijzigingen van de heer Engberts willen doorgeven. De heer de Engberts heeft de moties 12A, 14A, 15A, 16A en 18A gewijzigd en motie 17 ingetrokken, die is samengevoegd met motie 18. Hij heeft motie 50, die net is besproken, opnieuw ingediend en daar heeft hij net ook een oordeel op gekregen. Dan bent u hopelijk weer helemaal bij en dan gaan we nu echt naar wethouder Versnel.
De heer Engberts heeft de volgende moties ingediend.

Motie 15A. Stop dit Russische roulette en sta naast de Rotterdammer onder bewind

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- de schuldenindustrie vrijwel ongestoord haar gang kan gaan in Rotterdam;
- mensen in kwetsbare posities de dupe zijn van misstanden in de schuldenindustrie;
- bewindvoerders onderdeel zijn van deze industrie en is gebleken dat je maar geluk moet hebben of je bij een goede bewindvoerder terechtkomt;

overwegende dat:
- de gemeente als kritische partner naast de onderbewindgestelde Rotterdammer zou moeten staan;
- zolang een verbod op een verdienmodel op schulden uitblijft, lokale overheden alles op alles zouden moeten zetten om mensen te beschermen tegen de perverse uitwassen van de schuldenindustrie;
- ondanks het samenwerkingsconvenant diverse misstanden aan het licht zijn gekomen en het college hier tot op heden onvoldoende antwoord op heeft;
- ons meldpuntbewindvoering.nl aantoont dat veel mensen met vragen zitten;
- het de hoogste tijd is een Rotterdamse vuist te maken tegen de schuldenindustrie;

verzoekt het college:
- een openbaar register op te stellen van bewindvoerders die door de rechter zijn veroordeeld;
- het beleid op het gebied van armoede en schulden zodanig bij te sturen dat daadwerkelijk beantwoord wordt aan de noden van onze stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema

Motie 50. Onderzoek naar verhoging van de toeristenbelasting

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het 'debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4';

constaterende dat:
- het wel of niet verhogen van de toeristenbelasting een groot thema is in de Rotterdamse gemeenteraad;
- het debat van beide kanten wordt gevoerd op basis van onderbuikgevoelens en niet op basis van feiten;
- de gemeente Rotterdam iedere extra euro goed kan gebruiken;

overwegende dat:

- de beste beslissingen worden genomen op basis van feiten;
- het zonde zou zijn om onnodig inkomsten mis te lopen als blijkt dat dit geen pijn doet binnen de toeristensector;

verzoekt het college:
- te onderzoeken wat de economische gevolgen zouden zijn voor Rotterdam bij het verhogen van de toeristenbelasting;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts, J. Bokhove, P.J.H.D. Verkoelen, I. Elfilali, R.T.J. van der Velden, T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, T.S.J. Coşkun en M.R. van Campenhout

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De heer **VERSNEL** (vvd) (wethouder). Dank u wel mevrouw de voorzitter, ik heb een van die gewijzigde moties in mijn portefeuille, namelijk motie 12A over de pauzeknop. Ik wil ook de gewijzigde motie ontraden omdat wij in Rotterdam zoals ik in de eerste termijn al heb uitgelegd echt al een heel aantal stappen hebben gezet om de administratieve rompslomp bij herinstroom in de bijstand heel ver te reduceren. We zien nu dat het ook geen belemmering is in de gesprekken die wij in de praktijk hebben met werkzoekenden die overwegen de stap naar werk te maken, die we extra zouden moeten oplossen. We zien veel meer dat er belemmeringen in een andere sfeer zijn, bijvoorbeeld als het gaat om het idee van inkomenszekerheid en andere zaken. Het gaat in het algemeen om onzekerheid over 'kan ik het wel?' en niet zozeer 'kan ik wel weer terug instromen in de bijstand als het niet zou lukken?'. We zien overigens gelukkig ook dat maar een heel klein percentage van de mensen die uit de bijstand stroomt dit uiteindelijk nodig heeft, namelijk 11% en dat is echt heel erg weinig. Ik vind ook dat we de drempel om opnieuw in de bijstand te stromen niet te laag moeten maken omdat mensen die aan het werk zijn en die toch concluderen dat het op dat moment in die baan niet lukt, wel heel recente werkervaring hebben wat maakt dat zij ongelooflijk kansrijk, maximaal kansrijk, zijn om zo snel mogelijk bij een andere werkgever aan de slag te gaan en ze kunnen natuurlijk altijd bij ons aankloppen voor onze bemiddelingsdienstverlening, daarvoor hoef je niet in de bijstand in te stromen. Dat is eigenlijk een veel sterker te prefereren pad dan weer instromen in de bijstand. Ten slotte zou ik willen zeggen dat we nog niet precies weten wat de garantieknop in Dordrecht en Amsterdam gaat opleveren, daarvan zijn nog geen resultaten bekend. Ik wil u graag toezeggen dat ik dat in de gaten houd en dat ik daar over bijvoorbeeld een jaar naar u communiceer zodat u dan de inschatting kunt maken of u het wenselijk vindt om in Rotterdam alsnog iets vergelijkbaars te doen, maar vooralsnog ben ik er niet voor omdat ik denk dat we al heel veel doen, we het niet nodig hebben en we de drempel ook niet te laag moeten maken.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan kijk ik nu naar wethouder Kasmi of hij zijn vraag wil beantwoorden.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb twee moties op mijn terrein liggen, moties die vorige week al werden aangekondigd en waarop ik toen al een eerste advies heb gegeven. Dat is motie 16A over een onderzoek naar de effecten van het verhoogde btw-tarief. Dat is er nog niet, simpelweg omdat de btw-verhoging naar alle waarschijnlijkheid pas op 1 januari 2026 ingaat, als die ingaat, en daar kunnen we nu nog niets over zeggen. Het is natuurlijk wel duidelijk dat het duurder wordt en dat het daarmee voor mensen met een iets kleinere portemonnee misschien lastiger wordt om voor dezelfde prijs de dingen te kunnen doen die ze nu doen, maar ik denk dat dit geen hogere wiskunde is. U vraagt in het dictum ook om te kijken of we als gemeente de mogelijkheid hebben om de pijn in deze sectoren te verzachten. Ik heb daar vorige week ook al met u van gedachten over gewisseld en u natuurlijk verteld dat er zoveel bezuinigingen van het rijk komen, dat we dat als gemeente niet allemaal kunnen dragen. We hebben al hier en daar enige bezuinigingen vanuit het rijk opgevangen, maar we kunnen niet alles opvangen en we zullen ook deze btw-verhoging niet op ons nemen. Wie weet gaat die helemaal niet door, maar wij kunnen dit in ieder geval niet vanuit de gemeentebegroting dragen en om die reden ontraad ik de motie, hoe sympathiek ik deze ook vind.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, ik vraag niet om bij te plussen en de belasting te verlagen, maar om de negatieve effecten die dat kan hebben, zoals bij studie-uitval in het mbo - het is te voorspellen hoe dat zal gaan, daar zijn voldoende onderzoeken over - om te kijken of we samen met de mbo-instellingen maatregelen kunnen nemen om die studie-uitval te voorkomen. Dit is een voorbeeld, je kunt ook kijken naar minder publiek en minder kaartverkoop in de museumsector, dat is allemaal te forecasten. Ik hoorde de wethouder zeggen dat hij hem ontraadt en als de raad deze motie niet wil meenemen dan ga ik het zelf wel doen, zo moeilijk is het niet om een paar round tables te organiseren. Het enige is dat ik niet zo gemakkelijk aan tafel kom bij de hogere onderwijsinstellingen als u.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja misschien als laatste reactie van mij. Uw motie is natuurlijk breder, u spreekt over de mbo-instellingen, de culturele sector en zelfs over de sportbranche die bij mijn collega Achbar ligt. Daar hebt u het in uw motie over en u vraagt te kijken naar wat de effecten zullen zijn. Het enige wat ik aangeef, is dat die effecten op dit moment helemaal niet duidelijk zijn omdat die btw-verhoging nog niet is ingegaan, die gaat pas in januari 2026 in. Die wet moet nog door de Eerste Kamer, die moet nog aangepast..., en laten we daarna te zijner tijd het gesprek voeren om te kijken of het dan nodig is. Nogmaals, ik vind het op zich een sympathieke motie, maar op dit moment is hij veel te vroeg en daarom ontraad ik hem, los van het feit dat... U zegt dat het niet vanuit de gemeentebegroting moet, maar als u daar voorstander van bent dan moet het linksom of rechtsom op de een of andere manier worden bekostigd. Ik geef alleen aan dat daar op dit moment geen ruimte in onze eigen gemeentelijke begroting voor is. Dan motie 18A. Eigenlijk een beetje in dezelfde trant. Die gaat ook over de rijksbezuiniging waardoor een aantal initiatieven dat nu door het rijk in samenwerking met de Erasmus Universiteit wordt bekostigd, zou wegvallen. Ik heb u volgens mij vorige week al toegezegd dat ik in ieder geval het gesprek met de Erasmus Universiteit zal aangaan, maar ook hier hield ik vorige week een hele grote slag om de arm door te zeggen 'ik wil best het gesprek aangaan', maar ook hier geldt dezelfde reden, onze begroting is niet oneindig groot en we kunnen niet alle gaten die het rijk laat vallen opvangen. Ook om die reden ontraad ik hem, maar ik wil het gesprek best voeren. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts twijfelt.

De heer **ENGBERTS** (pvda) Een vraag in technische tijd.

De **VOORZITTER**. Dat mag.

De heer **ENGBERTS** (pvda). De toezegging die vorige week is genoteerd is om de stand van zaken op te halen en niet om het gesprek aan te gaan. Ik kwam met deze motie om het gesprek aan te gaan en dat is fundamenteel iets anders. Als de toezegging in het geheugen van de wethouder is herschreven dan kan ik die motie intrekken.

De **VOORZITTER**. Wij gaan even na welke toezegging exact is gedaan want die hebben we genoteerd en die heb ik ook uitgesproken, maar als de wethouder hier nu al op wil reageren, kan dat ook.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ik weet niet wat mijn exacte bewoordingen vorige week waren, zo'n scherp geheugen heb ik helaas niet meer, ik denk dat dit met mijn leeftijd heeft te maken. Ik kan u daarover in ieder geval zeggen, en dat is natuurlijk naar aanleiding van diezelfde motie, dat het gesprek daarmee natuurlijk ook is om een soort stand van zaken op te halen, maar ook om überhaupt te kijken wat het effect is. De toezegging die ik u nu doe is misschien wel breder dan de toezegging, los van dat ik me niet voor 100% de woorden kan herinneren, dus tel uw zegeningen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Met die toezegging kan ik sowieso leven en ik trek de motie in.

De **VOORZITTER**. Dan is hierbij motie... Wat is het nummer? 16 of 18. Wethouder Kasmi, hebt u er een nummer bij staan, dan weten we direct...

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Jazeker. Dat heb ik genoemd, het is 18A.

De **VOORZITTER**. 18A is ingetrokken. Hartelijk dank. Dan gaan we naar wethouder Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, dank voorzitter. Drie moties en ik begin bij motie 14A van de PvdA. Daar hebben we het vorige week ook over gehad en toen heb ik aangegeven dat de opdracht is gegeven aan de drie verschillende uitvoeringsorganisaties, Sportbedrijf Rotterdam, Rotterdam SportSupport en Rotterdam Topsport met de vraag: jongens, ga nou eens zelf met elkaar in gesprek om een bijdrage aan de bezuinigingsopgave die we hebben te leveren zonder dat wij als gemeente dat opleggen want jullie kennen de organisatie van jezelf veel beter dan wij. Er is daarbij vooral gevraagd het in efficiëntie en in de organisatie te zoeken. Ik merk dat die organisaties afzonderlijk jullie ook wel weten te vinden en daarmee een soort lobby starten: liever niet bij mij zo hard snijden. Dat is eigenlijk niet de bedoeling want die drie partijen hebben de opdracht gekregen om met elkaar in gesprek te gaan om zo tot het bedrag te komen. Ik wil daar niet op vooruitlopen, dus ik wacht rustig op een plan van die drie organisaties met een voorstel over hoe zij die bezuinigingen gaan doorvoeren en mocht dat onvoldoende zijn dan zal ik vanuit mijn rol het gesprek aangaan en het dan veel meer sturend doen. Voor nu hebben we bewust gekozen voor 'het ligt daar en kom met een voorstel' en ik vind het te snel om daar nu al door middel van een motie richting aan te geven. Om die reden ontraad ik deze motie. Dan motie 48, van de ChristenUnie en anderen. Dat is een sympathieke motie, 'in gesprek met mentoringorganisaties te komen tot een ruimhartig afbouwpad, inclusief financiering van zogenaamde frictiekosten'. Ik heb de Partij voor de Dieren vorige week toegezegd dat ik hen door middel van een brief wil informeren. Nu ligt er een motie en ik weet niet hoe dat zich tot elkaar verhoudt. Ik vind het een sympathieke motie, maar er staat wel één woord in waardoor ik het op dit moment ingewikkeld vind om hem te omarmen en dat is 'tot een ruimhartig afbouwpad'. Als het woord 'ruimhartig' eruit kan worden gehaald dan is het eigenlijk het proces dat ik ook in de toezegging heb genoemd. Als dat er niet uit gaat dan moet ik hem ontraden. Dan motie 49 van de ChristenUnie om mogelijkheden in kaart te brengen om de subsidie voor de Unie Van Vrijwilligers te behouden. Ook daarover is het nodige gezegd. Op dit moment is besloten om de Unie Van Vrijwilligers voor 2025 te financieren, dat is vooralsnog het plan en ik ben op dit moment niet voornemens om verder te kijken dan 2025. Ons besluit is om het op deze manier te doen en ik ga niet specifiek voor de Unie Van Vrijwilligers daar iets anders doen. Dus deze motie ga ik ook ontraden.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan kijk ik naar wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja dank u wel, ik heb twee moties te bespreken. De eerste is van Forum voor Democratie, medeondertekend door Volt, over het inzichtelijk maken van de bouwkosten bij projecten. Goed dat u daar nogmaals toe aanspoort. U geeft aan 'speciaal voor borden', zie ik u in uw motie terug. We hanteren nu die QR-code en ik zou er heel goed mee uit de voeten kunnen als je middels een QR-code de bedragen op de website kunt terugvinden. Ik wil nog wel kijken welke bedragen we daar precies in opnemen omdat het soms een beetje lastig is, dat is een soort technische uitwerking waar ik nog even wat uitzoekwerk voor wil doen. Als u die motie op die manier kunt aanpassen, dat het erover gaat dat we de informatie die door middel van die QR-code wel beschikbaar is op de website zetten, dan kan ik daar goed mee uit de voeten. Dat was de motie van Forum voor Democratie over de projectkosten. De andere motie is de aangepaste motie 'Ruimte voor Paris Proof bouwinitiatieven' om het als criterium op te nemen. Dat past prima in ons grondbeleid en onze doelstellingen om zoveel mogelijk duurzaam bouwen in te zetten en die kan ik oordeel raad geven. Als die andere motie wordt aangepast zoals ik voorstelde dan kan ik die ook oordeel raad geven met dien verstande dat ik wel vraag of u hem op die manier wilt aanpassen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan vraag ik wethouder Buijt... Excuus, de heer Oostdijk heeft nog een vraag aan mevrouw Zeegers.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Dank voor het heroverwegen. Wat ik daarin mis... Het is een QR-code die ergens naar linkt, dat is heel dynamisch en dat heeft natuurlijk een voordeel, maar we missen wel het visuele aspect. Als ik door de stad rijd en ik een bord zie dan zie ik dit soort informatie graag direct en dat ontbreekt. Ik denk niet dat ik het dictum daarvoor aanpas en ik vraag de raad om erover na te denken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Dan ontraad ik hem.

De **VOORZITTER**. Oké. Dan is hij hierbij ontraden. Dan ga ik naar wethouder Buijt.

De heer **BUIJT** (lr) (wethouder). Ja voorzitter, er zijn op mijn portefeuille geen nieuwe of gewijzigde moties ingediend en ook geen vragen gesteld. Ik werd wel getriggerd door de opmerking van mevrouw Bokhove die zei 'wethouder Buijt komt in december a.s. al naar de COR toe'. Ik weet niet beter dan dat mij is verzocht om een reservering in mijn agenda te maken omdat het accountantsverslag dat eraan komt mogelijk zulke inhoudelijke vragen over de GJR oproept over de wethouder Financiën die dit normaal beantwoordt dit wellicht niet op zich neemt. U weet blijkbaar al dat de COR dit aan mij heeft gevraagd en ik wil hier daarom wel aangeven dat ik daar enigszins verrast door ben want ik weet niet beter dan dat ik een reservering in mijn agenda heb gemaakt.

De **VOORZITTER**. Hoewel de opmerking naar mevrouw Bokhove ging, wil de heer Ceulemans hier iets over zeggen.

De heer **CEULEMANS** (lr). Volgens mij is er dan sprake van ongelijke informatievoorziening richting mevrouw Bokhove en ik wil daar toch wel even opheldering over.

De **VOORZITTER**. Ik kan het niet helemaal inschatten, zeg ik even eerlijk tegen de heer Ceulemans. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Oké ja, dat mag. Ik kijk naar mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Volgens mij komt er ook een brief naar de raad. Volgens mij is dit een soort interruptietijd. We weten allemaal dat alle ogen, alle waakhonden, zijn gericht op de financiering, op de financiering van de zorg. De zorgkosten lopen uit de hand en als er rapporten zijn, is het niet meer dan terecht dat die worden besproken en volgens mij komt er vanuit de COR nog een brief naar de raad en bevestigt u zelf ook dat u een verzoek heeft tot reservering in uw agenda.

De **VOORZITTER**. Reserveringen over debatten doen we niet via deze raad, die zou ik gewoon via de geëigende weg laten lopen en ik ga hierover dan ook niet verder het gesprek aan. De heer Ceulemans mag hier nog een opmerking over maken.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja, een opmerking. Ik constateer dat mevrouw Bokhove inzicht heeft in de uitgaande post van de COR en ik vind dat vreemd. Ik heb die informatie niet en nogmaals, ik vind het vreemd hoe dit hier loopt en ook een beetje dubieus van een partij die anderen altijd heel erg de maat neemt als er ook maar de geur van een ongelijke informatiepositie is.

De **VOORZITTER**. We hebben volgens mij een goede procedure afgesproken, als de COR vragen aan de wethouder heeft dan gaan die op een geëigende manier via de COR. Dan geef ik het woord aan wethouder Mohamed Hoesein. Ik weet niet of er vragen op haar terrein waren, wel moties.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik heb één gewijzigde motie van de PvdA en het gaat om motie 15A. Daarin is één dictum van de oorspronkelijke motie weggehaald en er wordt nu alleen verzocht om onafhankelijk toezicht op bewindvoerders, in ieder geval om een openbaar register in te stellen. Het toezicht op bewindvoerders wordt gedaan vanuit de rechtbank. De rechtbank heeft daar een register voor, die publiceert daar in elk geval de uitspraken openbaar en die zijn ook te raadplegen via de website van de gemeente waar de rechtbank zit. Op die manier is te achterhalen welke bewindvoerders een juridische procedure met een negatieve uitkomst hebben doorlopen. Deze wethouder zal in elk geval niet de taak van de rechtbank overnemen, er zijn voldoende mogelijkheden voor de onderbewindgestelden om een duidelijk beeld van uitspraken van de rechtbank te krijgen. Ik zie daarom geen reden om deze gewijzigde motie te omarmen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan vraag ik wethouder Lansink-Bastemeijer om zijn vragen te beantwoorden.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd) (wethouder). Dank u wel mevrouw de voorzitter, ik heb één motie en één amendement. De motie 'Bring de BOB-Bus Back'. Ik zie die op basis van meerdere redenen echt als een overbodige motie die de BOB-Bus niet sneller terug naar Rotterdam gaat brengen. Ik ga dat voor u aangeven. We hebben het al in de concessie staan, Rotterdam heeft al schriftelijk in het Vervoersplan 2025 meegegeven dat wij dat belangrijk vinden, wij hebben daar naar aanleiding van de raadscommissiebehandeling waarin de SP mij daar ook vragen over stelde nog eens

ambtelijk aandacht voor gevraagd bij de RET en u vraagt om een planning die ik u ook kan geven mits, dat heb ik elke keer gezegd en dat heb ik ook bij de raadscommissie aangegeven... Het belangrijkste probleem waarmee we bij de BOB-Bus zitten, is niet onze wil om die weer in te voeren, om hem weer terug te krijgen in Rotterdam, maar dat zit hem in de personeelstekorten. Dat is de zwakste schakel in de invoering van de BOB-Bus. In maart 2025 is er weer een peiling over hoe het gaat met het personeel bij de RET en als dat er positief uitziet, dat is wel een randvoorwaarde die we eraan stellen, wordt de BOB-Bus in april 2025 weer ingevoerd in Rotterdam. Daarmee is deze motie echt driedubbel, driedubbeldwars overbodig en de BOB-Bus komt met deze motie niet sneller naar Rotterdam, ontraden dus. Het amendement 'Eerlijk, zullen we alles delen, deelauto en parkeerplek'. Ik heb de motie van D66 feitelijk al van een positief advies voorzien. Die gaat uit van een gefaseerde invoering, maar wel met abonnementstarieven zoals ik die voor ogen heb. Dit amendement draait feitelijk mijn voornemen terug, daarmee komt er ook een dekkingstekort van € 60.000,00, die u ergens vandaan haalt waar ik die niet vandaan wil halen en de belangrijkste reden voor mij om dit te ontraden is omdat ik al een andere motie die niet verenigbaar is met dit amendement van een positief advies heb voorzien. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dank u wel. Ik heb een motie met extra onder ondertekenaars, de motie 'Fossiele afhankelijkheid schaadt koppositie Rotterdamse haven'.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Morkoç heeft de volgende motie ingediend.

Motie 46. Fossiele afhankelijkheid schaadt de koppositie Rotterdamse haven

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van agendapunt 6.1 Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen;

constaterende dat:
- het Planbureau voor de Leefomgeving in de nieuwste Klimaat- en Energieverkenning heeft berekend dat de kans dat Nederland het wettelijke klimaatdoel haalt minder dan 5% is;
- Investico, Trouw en De Groene Amsterdammer eerder al berichtten dat de Nederlandse industrie tot 2050 grote hoeveelheden aardolie wil blijven gebruiken;
- in de toekomst er geen ruimte meer is voor fossiele industrie en de klimaatdoelstelling van de Rotterdamse haven is dat de Rotterdamse industrie in 2050 fossielvrij is;

overwegende dat:
- in tegensteling tot de doelstelling van de Rotterdamse haven, industrie bedrijven verwachten dat ze na 2050 nog stéédsgebruik maken van fossiele aardolie, tot maar liefst 70% van de productie;
- deze industrie bedrijven zich moeten realiseren dat de huidige staat van het klimaat ervoor zorgt dat er absoluut geen mogelijkheid is dat we na 2050 gebruik kunnen maken van fossiele grondstoffen en het daarom voor de concurrentiepositie van de Rotterdamse haven noodzakelijk is dat fossiele activiteiten vervangen worden door duurzame activiteiten;
- de beoogde rol van Rotterdam als de waterstofhoofdstad van Europa en de internationale koppositie die daarbij komt kijken, alleen mogelijk zijn als we bijtijds van fossiele productie af gaan en investeren in duurzame productie;
- de grootste klimaatimpact van het havengebied ligt in de productie en het transport van fossiele brandstoffen en producten, daarom is de afbouw van fossiel onlosmakelijk verbonden met de ketenemissies en verantwoordelijkheid van onze haven;

verzoekt het college:
- jaarlijks de mate van fossiele afhankelijkheid in de haven te monitoren en hierover transparant te rapporteren aan de gemeenteraad, zodat de voortgang in verduurzaming inzichtelijk blijft;
- indien de mate van fossiele afhankelijkheid daar aanleiding toe geeft, van de top 20 grootste vervuilers een plan van aanpak tot afbouw van fossiele activiteit in kaart te brengen om te zien waar de knelpunten zitten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.Y. Morkoç, T.S.J. Coşkun, M.R. van Campenhout, S. van de Peppel en T. Kind

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Oké, die is inhoudelijk niet veranderd en kan daarom direct door naar de balie. Anderen nog? Niet. Dan vraag ik de plaatsvervangend voorzitter om het even over te nemen, zodat ik mijn beantwoording kan doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Het woord is aan de burgemeester voor de beantwoording van de vragen in de tweede termijn.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Hartelijk dank voorzitter. Er is mij is gevraagd hoe ik aankijk tegen wat er het afgelopen weekend is gebeurd en ik heb aangegeven dat ik daar een eerste reactie op zal geven. Ik denk dat ik met u met afschuw heb gekeken naar wat er op 8 november jl. is gebeurd, het geweld dat is gebruikt, en ik denk dat dit ons allemaal raakt. In het algemeen. In dit land moet iedereen zich veilig voelen en veilig over straat kunnen en dat geldt zeker ook in deze stad, wat ook je achtergrond is, wat ook je afkomst is, wat ook je religie is. Ik ben op dit moment bezig met de kennismaking met diverse partijen en gemeenschappen in deze stad en tijdens die gesprekken bespreken wij de situatie, maar ook de beelden, de gevoelens in de stad en wat deze tijd met ons doet. Dat heb ik ook de afgelopen periode gedaan met diverse gemeenschappen. Ik heb op 8 november jl. hierover met de Joodse gemeenschap gesproken en ik heb de afgelopen dagen hierover ook contact met andere gemeenschappen gehad. Dat waren goede gesprekken, maar ook emotionele gesprekken en dat is begrijpelijk. Uiteraard bespreek ik deze situatie ook in de driehoek waar de hoofdofficier, de politie en ik deel van uitmaken. We hebben het dan ook over de veiligheidssituatie in de stad en dat hebben we ook op 8 november jl. gedaan. Er is ook aandacht voor de veiligheid van bijvoorbeeld Joodse objecten, dat klinkt statisch maar dat is wel hoe het is, het is wat breder dan alleen de religieuze instellingen, en daar zijn we ook alert op. Ik kan daar in het kader van de veiligheid niet het fijne van zeggen, maar daar wordt ook goed op gelet en naar gekeken. Zoals ik al eerder zei, denk ik dat het ook goed is, als uw raad dat wil en dat is uiteraard aan u, dat we ook in den brede het debat voeren over hoe we met elkaar deze stad blijven vormen want dat is uiteindelijk echt ook mijn uitgangspunt. Het kan soms heel ingewikkeld zijn en de gevoelens kunnen ook diep zijn, maar wij vormen wel met elkaar Rotterdam en daar sta ik voor. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja dank voor de reactie en goed om te horen dat u in ieder geval op 15 november jl. direct met de gemeenschap in gesprek bent geweest, ik denk dat het het enige juiste besluit is om dat op die manier te doen, dat is een goede zaak. Het is bekend dat Joodse objecten worden beveiligd en continu worden gemonitord en dat is helaas heel hard nodig. Mensen die ik dit weekend heb gesproken, zeiden ook gewoon 'ik vraag me niet meer af of maar waaroom hier een keer iemand gewapend binnenvalt' en het is heel beklemmend om dat te horen van mensen die daar eigenlijk niet eens meer angstig over klinken, maar bijna meer gelaten. Nogmaals, het is heel goed dat er intensief contact blijft en dat er wordt gemonitord. Wat er is gebeurd, is inderdaad in Amsterdam gebeurd, maar de angst van de gemeenschap is dat met een vingerknip mensen uit het hele land en zelfs uit het buitenland kunnen worden opgetrommeld om een soort klopjacht te organiseren, dat maakt dat het voor mensen hier heel dichtbij komt. Ik snap dat de burgemeester misschien niet alles kan zeggen als het over operationele veiligheid gaat, maar de vraag aan haar is wel of er naar aanleiding van wat er in Amsterdam is gebeurd indicaties zijn dat er een soort verhoogd risico in Rotterdam is en hoe daarop wordt ingespeeld.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). U vroeg de burgemeester om een statement en zij heeft een algemeen statement gegeven. Nu stelt u nieuwe vragen en dat nodigt straks andere partijen tot een debat uit. De burgemeester heeft deze vragen gehoord en kan die meenemen, maar dat is dan onderdeel van de volgende keer dat er een debat, dat u al hebt aangekondigd, wordt gevoerd. Anders gaan we hier een heel gesprek voeren en dat is op dit moment niet de orde van dit debat.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik snap uw opmerking voorzitter en ik snap ook dat u zegt dat we nu niet een heel debat gaan openen, maar dit is wel een expliciet punt dat ik in mijn termijn heb aangekaart. Dit is de laatste vraag die ik er op dit moment over zal stellen, hier zijn inderdaad andere instrumenten

voor en ik zal die aanvraag ook doen, maar dit is op dit moment een vraag die nu leeft. Ik heb dat in mijn termijn aangekaart en het is ook niet helemaal buiten de orde. Ik heb het in mijn betoog op 7 november jl. heel veel over veiligheid gehad en dit is daar gewoon een element van. Dit is de laatste vraag die ik stel en ik hecht er wel aan dat de burgemeester daar nog even op ingaat.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren) Het woord is aan de burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Ik kan daar echt in algemene bewoordingen op antwoorden. Wij monitoren de veiligheid in den brede, ook bij objecten, en dat beperkt zich overigens niet tot Joodse objecten, dat gaat breder, gewoon waar er aanleiding is om dat goed in de gaten te houden. De maatregelen die wij nemen zijn in lijn met dat informatiebeeld en ik kan daar echt op dit moment niet veel meer over zeggen dan wat ik er nu over zeg, juist in het kader van de veiligheid. Nogmaals, als we daar wat dieper op moeten ingaan dan denk ik dat we dat moeten doen, ook naar aanleiding van andere instrumenten die u kunt inzetten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Kockelkoren). Dank u wel. Dat was de beantwoording van de burgemeester in de tweede termijn. Dan geef ik de voorzittershamer terug.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mevrouw Kockelkoren voor het overnemen van het voorzitterschap. Ik kijk nog even rond of er behoefte is aan een veegronde want we zijn nu aan het einde van de tweede termijn van de kant van het college gekomen. Ik zie dat de heer Biljoen nog een vraag heeft.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter, even een verhelderende veegvraag over het antwoord van de wethouder die zojuist aangaf dat motie 47 overbodig is, de onomkeerbare uitgaven voor de IHP's in de begroting 2025. Als we dit vaststellen, gaat het om € 649.597.000 en als ik het goed heb begrepen, gaf u aan dat u daar niets mee gaat doen en dat alles naar de raad terugkomt.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Ja dank u voorzitter. Ik heb nog een korte vraag aan de heer Simons over de duur van de afspraken die met de cruiseschepen zijn gemaakt, dus hun tarieven. Tot wanneer lopen die afspraken?

De **VOORZITTER**. Ik denk dat beide vragen voor wethouder Struijvenberg zijn, maar dat is mijn inschatting. Ja, dat klopt. Hij kan direct antwoorden, het woord is aan de wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Bedankt voorzitter. Daar hebben we geen afspraak met de cruiseschepen over. 2025 is het eerste jaar en we hebben niet gezegd dat we een paar jaar een cruisebelasting invoeren en dan misschien niet meer. Nee, die is er en men mag ervan uitgaan dat het zo blijft en dat het ieder jaar wat omhooggaat, dat lijkt mij eigenlijk een beetje de verwachting. De raad stelt het vast en dat moment moeten we even afwachten voordat we het daadwerkelijk vanaf 1 januari a.s. kunnen uitvoeren. Dan de IHP's. Dat is wat financieel-technisch en het is misschien handig dat ik daarop inga voorzitter. We hebben investeringsbedragen, maar op het moment dat je daadwerkelijk geld wilt uitgeven, moet je een krediet voor dat specifieke project aanvragen. Daar gaat uw raad over en dan moeten we aan uw raad vragen 'mogen wij krediet voor dit project dat voortkomt uit het IHP?'. Dat hebben we op dit moment nog niet gedaan en dat voorzien we op korte termijn ook niet voor de nieuwe gevallen. Er lopen natuurlijk kredieten want het IHP is van alle jaren en ook op dit moment zijn er natuurlijk projecten aan de gang waar uw raad al in een eerder stadium een keer een krediet voor heeft verleend en dat is natuurlijk het geld dat we elke dag uitgeven. Daar heeft de raad al 'ja' tegen gezegd, maar nieuwe kredietaanvragen die voortkomen uit nieuwe zaken in dit nieuwe IHP zouden opnieuw door de raad moeten worden beoordeeld, dan is uw raad zelf aan zet. Wij verwachten niet dat er voor de inhoudelijke behandeling van het IHP een kredietaanvraag voor een nieuw project dat voortkomt uit het nieuwe IHP zal komen, dus het bijt elkaar helemaal niet. Er gaat hier ook procesmatig en in de volgtijdelijkheid niets mis, alles gaat goed. U hebt de tijd om het inhoudelijk te behandelen en u krijgt zelf kredietaanvragen waar u 'ja' of 'nee' tegen kunt zeggen, dus de raad is in positie voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ik kijk of er nog laatste vragen zijn. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter. In onze strijd voor de vrede hebben we een nieuwe wapenbroeder gevonden in de vorm van GroenLinks en ik wil de motie graag opnieuw indienen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun heeft de volgende motie ingediend.

Motie 52. Stop de wapenbeurs

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de begroting;

constaterende dat:
- jaarlijks een wapenbeurs NEDS wordt georganiseerd NIDV in Ahoy voor bedrijven uit de wapenindustrie, bedrijven uit andere technologische branches en ministeries;
- Ahoy deze bedrijven een podium biedt om hun nieuwste innovatieve en technologische wapens tentoon te stellen;
- op 21 november van dit jaar ook een wapenbeurs NEDS wordt georganiseerd door NIDV in Ahoy, waar wapenleveranciers aanwezig zullen zijn die mogelijk medeplichtig zijn aan oorlogsmisdaden;

overwegende dat:
- Ahoy geen podium mag zijn voor de tentoonstelling van innovaties van oorlogsvoering, wat ten koste gaat van onschuldige mensenlevens;
- Rotterdam plek moet maken voor vrede, veiligheid en vrijheid;

verzoekt het college:
- Ahoy in haar exploitatievergunning geen mogelijkheid te bieden voor de wapenbeurs NEDS;
- opties te verkennen om vredesbeurzen te organiseren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun en J. Bokhove

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Hij is alleen medeondertekend en als hij inhoudelijk niet is gewijzigd, hoeft hij niet opnieuw te worden ingediend.

De heer **COŞKUN** (sp). Hij is medeondertekend. Misschien komen er meer wapenbroeders voor de vrede, dat zou kunnen, maar GroenLinks heeft zich alvast bij ons aangesloten.

De **VOORZITTER**. Ja, maar hij hoeft geen nieuw nummer te krijgen en hij mag direct naar de balie, dan kan hij daar ook met medeondertekening worden geregistreerd. De heer Biljoen. Oh, de heer Ceulemans wil zich misschien ook bij de motie aansluiten.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik zal er nog even goed over nadenken., ik houd het in eerste instantie bij een interruptie op de heer Coşkun. Ik kijk een beetje mee gelet op hoe het debat over het feit dat GroenLinks deze motie meetekent zich op 7 november jl. ontspon. Als die wapenbeurs zichzelf een demonstratie noemt, vindt mevrouw Bokhove het dan wel goed dat die wordt gehouden?

De **VOORZITTER**. Zonder een verdere heropening van het debat te doen. Nee, mevrouw Bokhove heeft geen zin om daarop te antwoorden en dat hoeft ze ook niet te doen. De heer Biljoen stond nog, maar... Ja, dat wil hij nog steeds.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter. Als ik het goed begrijp vraagt u niet om het krediet niet te voteren want het gaat om het volledige te voteren bedrag. Daarover hebben wij een punt van orde gemaakt want het totaal te voteren bedrag is € 649.597.000, dat is het bedrag dat we voteren op het moment dat we de begroting vaststellen, en ik hoorde u net zijdelings zeggen dat er een nieuw voorstel komt als u van dat bedrag gaat gebruikmaken. Is dat wat ik u hoorde zeggen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **STRUIJVENBERG** (lr) (wethouder). Ja voorzitter, dat is hoe het altijd werkt met onze investeringsvoorstellen. We hebben een voorstel, we denken volgend jaar zoveel investeringsgeld te moeten uitgeven, maar als u 'ja' tegen deze begroting zegt, zegt u niet 'het college heeft nu voor dat bedrag de vrije hand om het lekker uit te geven aan allemaal zaken waarvan het zelf denkt dat het goed is'. Nee, op het moment dat een project start, dat weet u, dan krijgt u een projectvoorstel met een bedrag en een kredietaanvraag die daarbij past en dan kan de raad zeggen 'oké, dan mag je nu ook echt het geld gaan uitgeven'. Dat is natuurlijk het moment waarop er onomkeerbare stappen worden gezet, dan ga je contracten afsluiten en dergelijke, maar bij nieuwe projecten in het nieuwe IHP is uw raad eerst nog aan zet.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen tot slot.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter tot slot. Wanneer kunnen we die verwachten?

De **VOORZITTER**. Dan gaan we over naar wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja het is leuk als je coördinerend wethouder bent. De meeste IHP's gaan natuurlijk over de huisvesting van onze scholen en ik weet niet wanneer die komen. We hebben nu nog de huidige kredieten en ik vertelde net, en dat zei wethouder Struijvenberg ook nog een keer, dat nieuwe projecten gewoon weer via de vakcommissie worden voorgelegd. Dat is het antwoord.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen, echt tot slot.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja zeker tot slot voorzitter. Met deze lezing trek ik de motie in.

De **VOORZITTER**. Hartelijke dank. Dan kijk ik nog een keer rond. Nee, er zijn geen vragen meer. Ik heb nog twee toezeggingen die we nog... O mevrouw Elfilali, sorry, excuus.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Geen vraag, maar ons amendement over de dagtoeristenbelasting is heel populair, er komen nog wat ondertekenaars bij.

Amendement H. Dagtoeristenbelasting cruiseschepen

"De gemeente Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Verordening logiesbelasting cruiseschepen 2025;

besluit om: de volgende delen van de artikelen van de verordening, luidend:

"Artikel 1. begripsbepaling
In deze verordening en daarop rustende bepalingen wordt verstaan onder:
- cruiseschip: zeeschip of binnenschip, dat bestemd is of gebruikt wordt voor het bedrijfsmatig vervoer van passagiers over zeewegen dan wel binnenvaarwegen, die om toeristische redenen, hoofdzakelijk gelegen in de zee- of rivierreis zelf, deelnemen aan die zee- of rivierreis;
- **nacht: het tijdvak van 21.00 uur tot 6.00 uur de volgende kalenderdag waarbij het cruiseschip ten minste 4 uur aaneengesloten binnen dat tijdvak is afgemeerd**;
- passagier: persoon, niet zijnde bemanningslid, die tegen een vergoeding in welke vorm dan ook aan boord van een cruiseschip verblijft en die niet als ingezetene met een adres in de gemeente Rotterdam in de basisregistratie personen is ingeschreven.;

Artikel 2. Aard van de belasting en belastbaar feit
Onder de naam logiesbelasting cruiseschepen wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf **in de nacht** door passagiers op een cruiseschip tegen een vergoeding in welke vorm dan ook.

Artikel 5. Maatstaf van heffing
De belasting wordt berekend naar het aantal **nachten** dat passagiers verblijf houden binnen de gemeente Rotterdam."

te wijzigen in:

"Artikel 1. begripsbepaling
In deze verordening en daarop rustende bepalingen wordt verstaan onder:
- cruiseschip: zeeschip of binnenschip, dat bestemd is of gebruikt wordt voor het bedrijfsmatig vervoer van passagiers over zeewegen dan wel binnenvaarwegen, die om toeristische redenen, hoofdzakelijk gelegen in de zee- of rivierreis zelf, deelnemen aan die zee- of rivierreis;
- **dag: een aaneengesloten tijdvak van 24 uur of een gedeelte daarvan, aanvangend vanaf het moment van ligplaats nemen van het cruiseschip**;
- passagier: persoon, niet zijnde bemanningslid, die tegen een vergoeding in welke vorm dan ook aan boord van een cruiseschip verblijft en die niet als ingezetene met een adres in de gemeente Rotterdam in de basisregistratie personen is ingeschreven.;

Artikel 2. Aard van de belasting en belastbaar feit
Onder de naam logiesbelasting cruiseschepen wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf **op een dag of een deel daarvan** door passagiers op een cruiseschip tegen een vergoeding in welke vorm dan ook.

Artikel 5. Maatstaf van heffing
De belasting wordt berekend naar het aantal **dagen** dat passagiers verblijf houden binnen de gemeente Rotterdam.""

w.g. I. Elfilali, T. Kind, M.R. van Campenhout, R.T.J. van der Velden, M.H. Biljoen, M.Y. Morkoç, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, P.J.H.D. Verkoelen en T.J. Vonk

Toelichting
- Vanaf 2025 wordt logiesbelasting voor cruisepassagiers in Rotterdam geheven wanneer een schip minimaal vier uur aaneengesloten aangemeerd ligt tussen 21.00 uur en 06.00 uur. Cruisepassagiers betalen hiermee overdag geen belasting, terwijl hun aanwezigheid wel impact heeft op Rotterdam. Ook kan dit ertoe leiden dat een schip om middernacht wegvaart, en er niks aan de gemeente Rotterdam wordt afgedragen;
- met dit amendement stellen wij voor het voorbeeld van Amsterdam[1, 2] over te nemen en de verordening zo te wijzigen dat een dagtoeristenbelasting voor cruisepassagiers wordt geheven in Rotterdam. De wijziging stelt verblijf op een cruiseschip per 24 uur belastbaar, ongeacht of de volle 24 uur wordt volgemaakt. Dit creëert een bredere en eerlijkere heffingsgrond, zodat zowel nacht- als dagverblijven consistent worden belast. Zo worden situaties voorkomen waarin verblijven van cruisepassagiers in Rotterdam vrij worden gesteld van de belasting.

[1] https://www. portofamsterdam.com/nl/scheepvaart/passagiersvaart/dagtoeristenbelasting
[2] https://lokaleregelgeving.overheid nl/CVDR614619/1

De **VOORZITTER**. Dat kan ook direct naar de balie want dat hoeft niet opnieuw te worden ingediend. Er zijn twee toezeggingen gedaan. Wethouder Versnel heeft toegezegd dat hij de raad over een jaar zal informeren over de resultaten van de garantieknop in Amsterdam en Dordrecht, hij reageert er niet op, dus ik denk dat het goed is, en wethouder Kasmi zal in gesprek gaan met de EUR over het wegvallen van de subsidies voor Erasmus Outreach en ErasmusX. Dat was ook naar aanleiding van de ingetrokken motie 18A, we zouden dat nog even checken en dit was de toezegging, maar de motie is ingetrokken. Dan zijn wij aan het einde van het debat over de begroting gekomen. Het is nu niet meer mogelijk om nieuwe amendementen en moties in te dienen, dus u moet nu alles echt goed op orde hebben, anders bent u te laat. Ik kijk even naar het moment van de schorsing voor de lunch. We kunnen doorgaan, maar we kunnen ook gaan schorsen en alvast een lunchpauze hebben. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter. Ik zou willen vragen om nu anderhalf uur te schorsen want de fractievoorzitters moeten nog een foto te maken en er is ook nog een presidiumoverleg. Ik zou graag de ruimte hebben om er anderhalf uur van te maken als dat zou kunnen.

De **VOORZITTER**. Ik kijk even rond, ik hoor wat 'ja' en zie geknik. Dat is heel snel besloten. Dan schors ik de vergadering tot 13.35 uur.

(De vergadering is geschorst)

Notulen van de raadsvergadering van 12 november 2024

Notulen van de raadsvergadering van 12 november 2024 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17.

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering, gehouden op 7 november 2024.

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar en de heer S. Kasmi.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders met dien verstande dat zij van 17.01 uur tot 17.04 uur is waargenomen door de heer W. de Bel.

Heropening

9. REGULIERE DEBATTEN

9.1. Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028

De **VOORZITTER**. Goedemiddag allemaal, we zijn weer bijna compleet. Ik heropen de vergadering en aan de orde is het debat over het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028. Ik heb begrepen dat mevrouw Nunnely als eerste het woord wil voeren. Ja, dan geef ik het woord aan mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Het Cultuurplan dat elk jaar wordt opgesteld blijft een uitdagende puzzel. Deze keer zijn er ook veel stukken gelegd en zijn er uitgebreide gesprekken met de wethouder gevoerd, technische sessies, en met de culturele sector zelf. Hierover is al veel gezegd en geschreven. Namens D66 Rotterdam wil ik echter ook het belang noemen van het onlangs aangenomen initiatiefvoorstel Cultuurfinanciering opgesteld samen met de VVD en mijn collega's van de PvdA en D66. Ik zie dit voorstel ook als leidraad voor de herverdeling van de middelen binnen de culturele sector. Voorzitter, het initiatiefvoorstel Cultuurfinanciering van de Rotterdamse fracties van de VVD, D66 en de PvdA richt zich op het ondersteunen van de culturele sector, de ondernemers, en daarbij het vergroten van de financiële ruimte, ik vind het belangrijk om dit te herhalen. Dit voorstel beoogt geen vermindering van middelen, maar juist een verbreding van kansen en mogelijkheden. Het stimuleert culturele innovatie door middel van ondersteuning met structuren zoals een backoffice en een frontoffice waar activiteiten en projecten kunnen worden gedeeld. Dan terug naar het Cultuurplan. Het is ontzettend goed dat we blijven investeren in een bloeiende Rotterdamse culturele sector, zeker gezien de aankomende btw-verhoging is dat hard nodig, maar toen duidelijk werd dat een aantal positief geadviseerde culturele instellingen geen plek in het Cultuurplan zouden hebben, zijn wij raadsbreed in actie gekomen, dank aan alle collega's, om deze instellingen wel onderdeel van het Cultuurplan te laten zijn. Daarom heb ik deze motie met alle fracties ingediend, die staan er nog niet op, maar ik wil hem toch alvast indienen. De motie, waaraan we straks alle andere fracties zullen toevoegen, is bij positief advies onderdeel van het Cultuurplan om deze actie ook te laten beklijven. Positief advies, dan ben je onderdeel van het Cultuurplan. Hierdoor ontstaat een nog grotere en meer diverse culturele sector waar D66 en eigenlijk de hele raad waarde aan hecht. Als deze motie wordt aangenomen, gaat in elk geval de vlag uit en hebben we daarmee veel extra organisaties een plek in de culturele plannen kunnen geven. We hebben ons ook hard gemaakt voor een aantal instellingen die negatief advies hebben gekregen, dat hebben we besproken en daarvoor hebben we ook een raadsbrede motie waaraan ook alle partijen zullen worden toegevoegd. 'Advies voor negatieve beoordelingen' waarin we de wethouder vragen om alsnog naar een aantal instellingen te kijken en daar juridisch advies voor in te winnen om vooral te kijken hoe deze organisaties in het culturele plan

kunnen worden behouden. We moeten cultuur als integraal onderdeel van het stedelijke ecosysteem benaderen en dat betekent ook dat we kijken naar de wijken en gebieden waar cultuur nog niet iedereen bereikt. Het wordt tijd om als college ook de term 'ontschotten' te omarmen en breder naar de impact van cultuur te kijken, welke middelen kunnen we vrijmaken, welke middelen vloeien naar de culturele organisaties en wat is de impact op de stad? Alle vormen van kunst en cultuur zijn nodig voor de tweede stad van Nederland, cultuur is essentieel, belangrijk en hard nodig. Meer EU-financiering voor de culturele sector met gemeentelijke ondersteuning, deze motie vraagt om ondersteuning voor de culturele instellingen en makers bij het aanvragen van de Europese subsidie en we vragen de wethouder of de mogelijkheid bestaat om ook vanuit de gemeente potentieel vrij te maken om de culturele instellingen in deze stad te ondersteunen bij het aanvragen van Europese subsidies. Ik ben erg benieuwd naar het antwoord van de wethouder. Daarnaast hebben we ook een motie over bevordering van de verspreiding van de culturele subsidies en herstructurering van het financieel systeem. We weten dat we met dit Cultuurplan op dit moment in transitie zitten, we hebben daar al in de commissies en technische sessies uitgebreid over gesproken en toch vindt onze fractie het heel belangrijk om van de wethouder te horen waar we staan en om dit mee te nemen in het proces waarin we nu zitten. Daar heb ik twee moties voor. Tot slot voorzitter. Een jaarlijkse businessdag met de sector zou van toegevoegde waarde zijn om hen meer richting en kaders te geven. Waar sommige partijen zich uitsluitend tot de overheid willen richten, vinden wij het tijd om de kaders voor de culturele sector te verbreden en samenwerking vooral te stimuleren. Nogmaals dank aan de collega's hier in de raad voor deze samenwerking die we op weg naar vandaag hebben omarmd. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Bij positief advies onderdeel van Cultuurplan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.1: Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028;

constaterende dat:
- meerdere instellingen die positief worden beoordeeld, zoals Altstadt Rotterdam, Chabot Museum, Cecilia Moisio Company, Designplatform Rotterdam, Dutch Double Bass Festival, Theater Mooi Weer, House of Urban Arts, Productiehuis FLOW & Rib Art Space een positieve beoordeling hebben gekregen, maar door een gebrek aan middelen, toch een negatief subsidieadvies;
- bij een aantal instellingen zoals House of Knowledge, Club Gewalt en Tall Tales Company een extra korting is toegepast op het bedrag dat door de Adviescommissie is geadviseerd;

overwegende dat:
- bovenstaande instellingen een unieke bijdrage leveren aan de culturele diversiteit en sociale cohesie van Rotterdam;
- het behoud van deze instellingen essentieel is voor de toegankelijkheid en stedelijke spreiding van cultuur binnen Rotterdam;
- er geen solide onderbouwing lijkt te zijn voor de keuze om deze positief aanbevolen instellingen buiten budget te plaatsen;

verzoekt het college:
- binnen het Cultuurplan financiële middelen te heralloceren aan de in de bijlage genoemde instellingen volgens de in de bijlage opgenomen verdeelsleutel;
- de toegekende middelen voor zover mogelijk te financieren vanuit de vrijgekomen frictiekosten;
- het resterende bedrag volgens de zogenaamde kaasschaafmethode te verdelen onder alle instellingen inclusief de instellingen die via deze motie alsnog een (hogere) subsidie krijgen toegewezen;
- voorafgaande aan het 3e jaar van deze Cultuurplanperiode een midterm review te doen bij de instellingen met een positief advies die door middel van deze motie alsnog een subsidie krijgen toegewezen en de voortzetting van de toegekende subsidiebedragen voor het 3e en 4e jaar van deze Cultuurplanperiode te koppelen aan een positieve midterm review;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, N. Akhatab en D.J. van Dommelen

Motie 2. Advies voor negatieve beoordeling

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.1: Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028;

constaterende dat:
- een aantal instellingen zoals Metropolis, Hiphop In Je Smoel, Sinfonia en PrintRoom een negatief advies hebben gekregen, maar wel een essentiële rol spelen binnen het culturele ecosysteem in Rotterdam;

overwegende dat:
- bovenstaande instellingen een unieke bijdrage leveren aan de culturele diversiteit en sociale cohesie van Rotterdam;
- het behoud van deze instellingen essentieel is voor de toegankelijkheid en stedelijke spreiding van cultuur binnen Rotterdam;

verzoekt het college:
- voor 28 november 2024 juridisch advies in te winnen wat de financiële consequenties zijn om negatief beoordeelde instellingen, zoals hierboven genoemd, wel in het Cultuurplan te behouden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, N. Akhatab en D.J. van Dommelen

Motie 3. Bevordering van de verspreiding van cultuursubsidies en herstructurering van het financieringssysteem

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.1: Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028;

constaterende dat:
- cultuur een fundamentele pijler van de samenleving van Rotterdam vormt, met een cruciale impact op gebieden zoals sociale cohesie, educatie, economische ontwikkeling en maatschappelijk veerkrachtig;
- de huidige spreiding van cultuursubsidies en de structuur van het financieringssysteem niet altijd optimaal aansluitbaar is bij de diversiteit en dynamiek van de culturele sector in Rotterdam;

overwegende dat:
- een gedeelde spreiding van cultuursubsidies noodzakelijk is om de diversiteit, toegankelijkheid en inclusiviteit binnen de culturele sector te benadrukken;
- een nieuw financieringsstelsel moet bijdragen aan het versterken van de positie van cultuur in de samenleving, vergelijkbaar met andere cruciale maatschappelijke domeinen zoals zorg, onderwijs, economie en werk & inkomen e.a.;
- dit nieuwe systeem zowel flexibel is om mee te bewegen met culturele ontwikkelingen als proactief moet bijdragen aan de bescherming van het cultureel erfgoed van Rotterdam;
- de financiering van cultuur niet uitsluitend door de culturele begroting moet worden gedragen, maar ook door middelen uit andere sectorale begrotingen/domeinoverstijgend die veelvuldig van cultuur als fundament van de samenleving, zoals zorg, onderwijs en werk & inkomen;

verzoekt het college:
- bij het nieuw financieringsstelsel te ontwikkelen voor de culturele sector, met als doel een systematische spreiding van cultuursubsidies als fundament toe te passen;
- bij het ontwikkelen van dit stelsel de betekenis van cultuur als onderdeel van de samenleving mee te wegen, zowel in termen van visie als financiering;
- specifieke aandacht te besteden aan de culturele eigenschappen en behoeften van diverse disciplines binnen de culturele sector;

- meer middelen beschikbaar te maken voor de culturele sector in Rotterdam door medefinanciering vanuit de begrotingen van andere sectoren, zoals zorg, onderwijs, economie en werk & inkomen e.a., en cultuur als fundament van de samenleving zien;
- te zorgen voor een flexibel systeem dat op culturele ontwikkelingen kan inspelen en de bescherming van cultureel erfgoed kan versterken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely

Motie 4. Meer EU-financiering voor de culturele sector met gemeentelijke ondersteuning

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.1 Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028;

constaterende dat:
- er binnen het Creative Europe-programma van de EU subsidies beschikbaar zijn voor culturele en individuele makers, gericht op cultuur en media;
- gemeenten zelf geen aanvragen kunnen doen binnen dit programma, maar instellingen en makers wel rechtstreeks een beroep kunnen doen op deze subsidies;
- de aanvraagprocessen voor EU-subsidies complex zijn en dat dit een drempel vormt voor veel culturele instellingen en makers in Rotterdam;

overwegende dat:
- Rotterdam een rijke culturele sector heeft, met veel talent en creatieve ondernemers die gebaat zouden zijn bij extra financiering vanuit de EU;
- er momenteel weinig structurele ondersteuning is om deze sector te helpen bij het aanvragen van Europese subsidies;
- een proactieve ondersteuning en begeleiding vanuit de gemeente culturele instellingen kan helpen om de beschikbare EU-fondsen optimaal te benutten;

verzoekt het college:
- een voltijdsfunctie of loket in te stellen binnen de gemeente Rotterdam, specifiek gericht op het informeren, ondersteunen en begeleiden van culturele instellingen en makers bij het aanvragen van Europese subsidies;
- proactief culturele instellingen en makers in Rotterdam te attenderen op de subsidiemogelijkheden binnen het Creative Europe-programma en hen te helpen bij het indienen van aanvragen, om zo de toegankelijkheid van Europese financiering voor de Rotterdamse culturele sector te vergroten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mevrouw Nunnely. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dank u wel voorzitter. Ik ben toch even hier gaan staan want ik zie drukte op de tribune en dan kan ik u ook beter aankijken. Voorzitter, iedere periode weer zo'n Cultuurplan staat altijd voor uitdagingen en deze keer waren er extra uitdagingen omdat we in een nieuw systeem hebben gewerkt omdat de RKC haar diensten niet meer aan de gemeenteraad kon bewijzen. We evalueren elke keer, maar deze keer is het extra belangrijk om dit proces te evalueren want GroenLinks was niet met alle momenten even gelukkig en we zullen daar later zeker op terugkomen, maar niet vandaag want een aantal zaken in het proces gaat zoals ze behoren te gaan. Er waren insprekers want niet de wethouder heeft het laatste woord over het Cultuurplan, dat is aan de raad. Mensen komen bij de raad inspreken om de zaken te veranderen, we hebben hoorzittingen gehad en we hebben in de commissie een heel erg goed debat gehad waarin we eigenlijk al heel snel merken dat er een aantal rode draden door het advies liep, daar gaan we later specifiek naar kijken. We hebben ook gezien dat er uiteindelijk een nieuwe knikker in het spel werd gebracht, de rol van de mecenas die ook ziet dat een

aantal partijen daadwerkelijk extra steun nodig heeft en moet worden gered. Wij sluiten ons in die zin raadsbreed, het mooie is dat de raad hierin zo breed was, aan bij het voorstel dat zojuist door mevrouw Nunnely werd verwoord, twee zaken opknippen en juridisch advies maar met de intentie om, waar wij met elkaar een breed compromis hebben gesloten, coalitie en oppositie, te zorgen dat eigenlijk iedereen recht wordt gedaan en wij ook laten zien dat inspreken loont en dat het altijd zin heeft dat de politiek uiteindelijk het laatste woord heeft. Ik wil ook mijn complimenten uitspreken naar mijn collega's want ik heb in deze raad zelden gezien dat er zo goed is samengewerkt, zo goed is geluisterd en zo lang is gewerkt om te blijven zoeken naar oplossingen. Ik wil jullie daarvoor danken en dan de wijze woorden: het kan wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mevrouw Bokhove. Dan geef ik nu het woord aan de heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja voorzitter. Cultuur is voor Leefbaar Rotterdam voor elk wat wils, voor de een is dat een voorstelling van het Philharmonisch Orkest in de Doelen en voor de ander de DIVA-tentoonstelling in de Kunsthal Rotterdam. Cultuur is breed en gaat verder dan alleen het Cultuurplan. Voor mij hoort bijvoorbeeld ook de Willems Kantine, het programma op Rijnmond uit 2006, bij de Rotterdamse cultuur, u weet wel, Cowboy Jos en Huisbaas Bob. Cowboy Jos vroeg om € 5,00 en werd door huisbaas Bob afgesnauwd met '€ 5,00? Op je muil, gauw', ik weet dat dit met een zachte g iets anders klinkt. Toen het Cultuurplan werd gepresenteerd voelde ik me een soort Cowboy Jos omdat er geen ruimte voor een kleine verandering was, € 5,00? Op je muil, gauw. Leefbaar Rotterdam voelt zich door de wethouder met dit Cultuurplan voor een voldongen feit geplaatst, het beschikbare budget is volledig besteed. Gelukkig hebben we een compromis gevonden en ik ben heel blij dat wij raadsbreed tot een oplossing lijken te komen. Er komt nog een juridisch advies, maar ik vind het heel goed dat we vier extra instellingen proberen te redden. Ik moet ook persoonlijk zeggen dat het me echt irriteert dat dat wij geen enkele ruimte krijgen om bij te sturen en daarom overweeg ik de motie 'De beste Schippers staan aan wal' in te dienen waarmee we in een volgende periode 2% van het Cultuurplanbudget reserveren voor wensen van de raad. Ik kijk even naar hoe debat gaat en ik houd die motie nog even aan. Voor mijzelf was cultuur jarenlang Museum Boijmans Van Beuningen, ik was daar voor de sluiting vaak, soms meerdere keren per maand, maar ik kwam nooit bij het Chabot Museum, idem voor het Natuurhistorisch Museum Rotterdam en het Nieuwe Instituut. We zien dat er nog veel ruimte is voor samenwerking en daarom komen wij met de motie Combiticket. Die zorgt ervoor dat je met een gezamenlijke passe-partout in alle musea rondom het Museumplein kunt komen. Wij roepen de wethouder en de betrokken partijen, waaronder de horeca rondom het Museumpark, op om deze kans te grijpen. Wat mij betreft zou het een goed idee zijn als je met een dergelijk passe-partout een kleine korting of een drankje bij de deelnemende horeca krijgt, bijvoorbeeld na Museum Boijmans Van Beuningen en de Kunsthal Rotterdam een bezoek brengt aan De Ballentent en daarna via het Wereldmuseum Rotterdam een afsluitende borrel bij Grand Café-Restaurant Loos of voor de rijkere toeristen de mogelijkheid van een lunch bij Zeezout of wellicht Parkheuvel en een afsluitend diner bij Restaurant Renilde. Daarom de motie 'Passe-partout Museumpark'. Met deze motie maken we het bezoeken van de Rotterdamse musea aantrekkelijker en stimuleren we het toerisme, de horeca en ook de economie. Zo voorzitter, ik heb al mijn portefeuilles weer behandeld, dank u wel. Leefbaar Rotterdam is helaas kritisch op het proces dat is doorlopen om tot dit Cultuurplan te komen. In de vorige periode waren wij ook kritisch op de RKC, maar we zien op dit traject helaas geen grote verbetering. Blueyard heeft weliswaar de aanbesteding gewonnen, maar wij vinden dat die met de € 900.000,00 geen waar voor zijn geld heeft geleverd. We hebben ook de kritiek van de vele insprekers gehoord, tegenstrijdige belangen, de ontbrekende band met Rotterdam, geen nazorg na publicatie van het advies. Ik ga hier niet uitvoerig op in, maar er is een serieuze evaluatie van het proces nodig en daarom straks de motie 'Wat is wijsheid?'. Het compromis ligt er, dat is net ingediend, maar bij Sinfonia Rotterdam, dat wil ik gewoon expliciet benoemen, hebben wij te veel vraagtekens bij het advies. Het advies is ronduit beschadigend en dat verdient dit orkest niet. Met het jaarlijks voor iedereen toegankelijke Maritiem Concert draagt Sinfonia Rotterdam op breed toegankelijke wijze bij aan de cultuur van de stad, hun zichtbaarheid in de stad is ook echt evident, zo ook bij het afscheid van burgemeester Aboutaleb. De kritiek op het advies werd breed gedragen getuige de vele steunbetuigingen van zeer gerespecteerde musici en ook de burgemeester was het met ons eens. Gelukkig is er een weldoener die Sinfonia Rotterdam deels heeft gered en op deze plaats wil ik mijn dank uitspreken. Dit vindt Leefbaar Rotterdam echter niet genoeg, ze komen nog € 140.000,00 tekort en daarom ben ik blij dat zij ook in dit compromis worden opgenomen, Sinfonia Rotterdam hoort in het Cultuurplan, zodat die over vier jaar een nieuwe kans krijgt. Ik rond bijna af dames en heren, maar niet voordat ik hier de hoop uitspreek dat we het culturele leven in Rotterdam gaan verrijken met nog meer

events in Rotterdam. Vroeger was er bijna ieder weekend wel iets, de Red Bull Race tot de Dance Parade tot het Veerhavenconcert en Leefbaar Rotterdam hoopt oprecht dat die tijden onder de nieuwe burgemeester terugkomen. Er ligt een motie inzake de Dance Parade van collega Abrahamse met verschillende opties en wij bespreken graag met de wethouder en de nieuwe burgemeester wat de verschillende opties zijn, zodat we wellicht in 2026 weer een Dance Parade kunnen organiseren. Eerder is er ook over gesproken om Formule E, dus met elektrische auto's, naar Rotterdam te halen. Dat is destijds afgeraden omdat er in Eindhoven al plannen waren, maar in Eindhoven gaat dat hele traject niet door en ik wil toch een keer onderzoeken hoe we dat in Rotterdam kunnen proberen. Ik denk dat dit ook een mooi event is om de duurzame ambities van Rotterdam op de kaart te zetten en Rotterdam zou een mooie aanvulling zijn op het raceschema dat er tot nu toe is. Tot slot voorzitter, voordat ik echt afrond. In het begin van deze periode diende mijn collega De Waard de motie 'Engelbewaarder op het Raadhuisplein' in en toen hadden we de ambitie om het TROS Muziekfeest naar Rozenburg of Hoek van Holland te halen, er staat zelfs 'en/of' dus wellicht allebei, dat zou helemaal top zijn. We hebben een brief van de wethouder gekregen waarin hij schrijft 'over het algemeen geeft men aan het zeker te waarderen als een dergelijk evenement naar het dorp komt' en daarom mijn vraag aan de wethouder: wanneer hebt u de eerste gesprekken met AVROTROS over dit event? Misschien kunt u nu via de raadzaal laten weten dat u net als wij staat te springen om dit event. Voorzitter, burgemeesters komen en burgemeesters gaan, maar Leefbaar Rotterdam blijft. Wij leggen de rode loper graag uit voor organisatoren met een goed plan voor een evenement in Rotterdam. Voorzitter, het is tijd voor wat meer leven in de brouwerij. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Koster heeft de volgende moties ingediend.

Motie 5. Passe-partout Museumpark

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op dinsdag 12 november 2024 ter bespreking van 9.1 Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028;

constaterende dat:
- het Cultuurplan verschillende instellingen in het Museumpark subsidieert;
- deze culturele instellingen elkaar kunnen aanvullen;
- er nog geen passe-partout bestaat voor alle culturele instellingen in het Museumpark;
- een passe-partout mogelijk de bezoekersaantallen voor alle betrokken instellingen kan verhogen;
- meer bezoekers bij kunnen dragen aan de financiële weerbaarheid van deze instellingen;

overwegende dat:
- een passe-partout bijdraagt aan een "cultureel ecosysteem" binnen het Museumpark;
- een passe-partout publiek van verschillende instellingen makkelijker in contact brengt met het totale aanbod van het Museumpark;
- overleg tussen instellingen samenwerking kan bevorderen;

verzoekt het college
- in overleg te gaan met de culturele en horecagelegenheden in het Museumpark die onder het Cultuurplan vallen, met als doel een gezamenlijk passe-partout te realiseren;
- te onderzoeken welke andere mogelijkheden er zijn voor een passe-partout met instellingen die onder het Cultuurplan vallen;
- de resultaten van dit overleg en onderzoek voor te leggen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster en T. Roskam

Motie 6. Wat is wijsheid?

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op dinsdag 12 november 2024 ter bespreking van 9.1 Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028;

constaterende dat:
- de Rotterdamse Raad van Kunst en Cultuur al enige tijd niet meer betrokken is;

- dit Cultuurplan op een nieuwe, onafhankelijke manier is opgesteld;
- de volgende cultuurplanperiode pas in 2028 begint;
- er meerdere manieren zijn om cultuurplanmiddelen onafhankelijk te verdelen;

overwegende dat:
- dit Cultuurplan op punten te wensen overlaat;
- er nu voldoende tijd is om het proces beter af te stemmen op de wensen van de raad;
- onderzoek kan uitwijzen of de huidige werkwijze het beste past bij deze gemeente;

verzoekt het college:
- onderzoek te doen naar alternatieve werkwijzen voor het opstellen van het Cultuurplan, met speciale aandacht voor mogelijkheden om een deel van de werkzaamheden ten aanzien van de financiële vereisten binnen de gemeentelijke organisatie te laten verrichten;
- dit onderzoek mee te nemen bij de eerstvolgende behandeling van het Cultuurplan in de gemeenteraad van Rotterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster en T. Roskam

De motie zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mijnheer Koster. Dan vraag ik nu of de heer Engberts het woord wil. Voordat ik de heer Engberts het woord geef, constateer ik dat de twee moties die zojuist zijn ingediend, 'Passe-partout Museumpark en 'Wat is wijsheid' allebei... Oh. Kan de tijd gestopt worden, de kostbare tijd? We gaan daar in wijsheid mee om, we zorgen dat er voldoende tijd terugkomt. De twee moties die zojuist zijn ingediend zijn voldoende ondertekend en maken daarmee deel uit van de beraadslaging. Dan krijgt nu de heer Engberts echt het woord. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, dat zag ik ook en ik kijk nu heel even naar onze technici. Eén moment alstublieft, we checken even of het lukt. Het is gelukt, de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Zo'n cultuurnota is elke vier jaar een ontzettende achtbaan voor de sector en ik heb het idee dat het dit keer wel echt een bumpy road was. Ik denk dat we uit de commissiebehandeling wel weten hoe wij denken dat dit proces is gegaan, maar we vrezen eigenlijk raadsbreed dat er wel wat brokken zouden vallen, zowel bij degenen die bij het budget positief waren, maar ook een paar die negatief waren. Ik bedank al mijn collega-woordvoerders cultuur voor de manier waarop we hebben geprobeerd dat samen op te pakken. Ik wil vanaf deze plek ook graag vaststellen dat het niet zo kan zijn dat een raad niet een negatief advies naast zich neer kan leggen, dat kan niet zo zijn en als dat wel zo zou zijn, dan kunnen we natuurlijk net zo goed kunnen zeggen 'u hoeft echt niet meer te komen inspreken, dat heeft geen zin want wij mogen niet van een negatief advies afwijken en we kunnen eigenlijk zelf ook wel gewoon naar huis'. Dat lijkt me helemaal niet de bedoeling en volgens mij moet het mogelijk zijn om als raad op grond van politieke overwegingen een andere invulling aan de verdeling van de middelen te geven. We maken ons net als veel anderen hier in de raad... En zo kwamen we ook op een lijstje met instellingen die we zo belangrijk voor het culturele ecosysteem vinden dat we die moeten behouden, maar los van dat lijstje wil ik nu twee vragen aan de wethouder stellen. Allereerst een reactie op de brief van de bakkerij en de betreffende wijkraden, want die kwam na de commissiebehandeling binnen, en ik zou graag willen weten welke mogelijkheden de wethouder ziet voor andere budgetten voor instellingen als Bulkboek, leesbevordering, om te kijken of we die een nieuw perspectief kunnen geven. Instellingen zoals Sinfonia Rotterdam, de heer Koster heeft dat heel duidelijk en goed uitgelegd, maar ook PrintRoom, Hiphop In Je Smoel en Metropolis zijn voor ons erg belangrijke instellingen in dat ecosysteem en juist op het moment dat we in transitie zijn, moeten we ervoor zorgen dat we die binnen ons cultuurnotasysteem weten te houden ook al hadden die een negatief advies. In de commissie kwam de kwaliteit van dit proces een aantal malen langs en wat ons betreft doen we dit de volgende keer echt fundamenteel anders. Heel veel andere schrijvers hebben het ook gezegd, we zijn gewoon hartstikke door de levenscyclus van dit systeem heen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mijnheer Engberts. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, de heer Engberts zei al dat we het elke vier jaar over het Cultuurplan hebben en iedereen is het erover eens dat het dit keer niet goed is gegaan en dat we echt toe zijn aan een heel ander systeem want na bed-bad-brood gaat het in het leven toch om cultuur, religie en sport, die zorgen voor de krenten in de pap want anders is de pap wel erg smakeloos. Er is achter de schermen ontzettend hard gewerkt, dat zei mevrouw Nunnely net ook al, om te kijken hoe we als gehele raad er toch voor kunnen zorgen dat de culturele sector overeind blijft en de SP heeft hier hard aan meegewerkt, maar we krijgen vandaag iets dat te weinig is om van te leven, maar te veel om dood van te gaan en dat is eeuwig zonde. We moeten het een en ander repareren en ik denk niet dat het om heel veel geld gaat, ongeveer € 3 miljoen structureel extra zou al heel veel overeind houden voor dat broodnodige ecosysteem waarnaar wij streven en je zou niet nu al moeten saneren wat je later nodig hebt. Een voorbeeld is Chabot Museum met het land van Chabot aan de Rotte, iets Rotterdamsers dan dat heb je niet. Hoe kun je dat nou over de schutting gooien? De stad is ons ecosysteem zeggen wij als SP en we zullen er alles aan doen om dat levend te houden en we steunen alle moties die nu ook vanuit de coalitie zijn ingediend, die willen we graag medeondertekenen, maar we zetten wel vraagtekens bij dat juridisch advies. Dat is volgens ons niet nodig, we kunnen die instellingen direct in het Cultuurplan helpen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mijnheer Coşkun. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Vandaag spreek ik namens BIJ1 Rotterdam over het schrijnende gebrek aan rechtvaardigheid in ons cultuurbeleid. Cultuur moet voor iedereen toegankelijk zijn, ongeacht je achtergrond of je postcode, maar het huidige Cultuurplan werkt hier regelrecht tegenin. De adviescommissie heeft wat ons betreft gefaald want er is geen transparantie, geen wederhoor en culturele instellingen worden in hokjes geduwd zonder dat er kans is op verweer tegen een onrechtvaardige beoordeling. Vooral kleine inclusieve organisaties, de ziel van onze stad, lijden hier het meest onder want hoe kan het dat een stad met zoveel culturele rijkdom haar kunstenaars uitsluit door bureaucratische obstakels en gebrek aan representatie? In een stad waar hiphop diepgeworteld is, is het onacceptabel dat niemand met deze affiniteit voor deze cultuur in de commissie zat. Daarom dient BIJ1 Rotterdam de motie 'Eerlijker proces subsidieverdeling Cultuurplan' in en eisen wij onafhankelijk toezicht, een eerlijkere bezwaarprocedure en een representatieve adviescommissie. Een eerlijk proces is namelijk essentieel voor een inclusieve cultuursector. Daarnaast eisen we erkenning voor het grootste stadsdeel van Rotterdam, Rotterdam-Zuid als het unieke culturele hart dat het is. Zuid heeft namelijk een rijkdom aan grassrootsorganisaties die verdergaan dan kunst. Ze dragen bij aan sociale cohesie, veilige plekken voor kwetsbare groepen en ze geven jongeren een stem en een plek in de kunst die hun leefwereld weerspiegelt, maar Zuid wordt keer op keer genegeerd en dat is een onacceptabele en structurele vorm van uitsluiting en onderwaardering, waardoor kansengelijkheid en inclusiviteit in gevaar komen. Deze instellingen zijn essentieel en verdienen geen marginale rol, maar verdienen onze volledige steun en daarom dient BIJ1 Rotterdam ook de motie 'Erkenning cultuur op Rotterdam-Zuid' in. Laten we samen bouwen aan een cultureel beleid waar Zuid een eerlijke plek krijgt, diversiteit en inclusiviteit de norm zijn en cultuur toegankelijk is voor iedere Rotterdammer. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout heeft de volgende moties ingediend.

Motie 7. Erkenning cultuur op Zuid

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt 9.1 'Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028';

constaterende dat:
- Rotterdam-Zuid, als het grootste stadsdeel van de gemeente, een substantieel deel van de Rotterdamse bevolking huisvest, die gebaat is bij culturele voorzieningen en initiatieven in hun eigen omgeving;
- de culturele instellingen op Zuid ook sociaal-maatschappelijke rollen vervullen, zoals het versterken van gemeenschapszin, het bevorderen van sociale cohesie en het bieden van veilige ruimtes voor kwetsbare groepen, wat essentieel is voor de sociale structuur van het stadsdeel;

- veel culturele instellingen en initiatieven op Zuid zich specifiek richten op kansengelijkheid, inclusiviteit en talentontwikkeling, en zo een belangrijke rol spelen in het ondersteunen en ontwikkelen van jong talent in dit stadsdeel;
- instellingen zoals Productiehuis FLOW, Charlois en House of Urban Arts actief nieuwe kunstvormen en ondervertegenwoordigde artistieke disciplines ondersteunen, waardoor zij bijdragen aan de diversiteit van het culturele aanbod in Rotterdam;
- culturele initiatieven op Zuid vaak kleinere, grassrootsorganisaties zijn die een directe verbinding hebben met de gemeenschap, waardoor zij een vertrouwde en toegankelijke plek vormen voor bewoners die minder makkelijk toegang hebben tot cultuur in andere van de stad;
- in eerdere cultuurplannen onvoldoende rekening is gehouden met de specifieke culturele behoeften en kenmerken van Zuid, waardoor dit stadsdeel structureel minder steun ontvangt;
- wethouder Kasmi tijdens de bespreking van het Cultuurplan 2025-2028 in de commissie ZWCS (zorg, welzijn, cultuur en sport) op 9 oktober 2024, heeft toegegeven dat Rotterdam-Zuid enorm onderbelicht is in het huidige plan;

overwegende dat:
- een cultuurvisie waarin Zuid als integraal onderdeel wordt opgenomen, de kansengelijkheid en culturele diversiteit van de stad ten goede zal komen;
- het belangrijkste is dat het gemeentelijke cultuurbeleid de diversiteit van Rotterdam als geheel weerspiegelt, inclusief de unieke culturele waarde van Zuid;
- het ondersteunen van culturele en maatschappelijke initiatieven op Zuid direct bijdraagt aan kansengelijkheid en het toegankelijk maken van cultuur voor bewoners die beperkte toegang of aansluiting hebben tot voorzieningen elders in de stad;
- culturele instellingen die diversiteit en inclusiviteit bevorderen, essentieel zijn voor een stad als Rotterdam, waarin een groot deel van de bevolking een migratieachtergrond heeft en behoefte heeft aan culturele representatie;
- een focus op cultuur op Zuid het risico vermindert dat bewoners, en met name jongeren, zich niet gerepresenteerd voelen in het culturele landschap van de stad, wat bijdraagt aan sociale cohesie en maatschappelijke betrokkenheid;
- de diversiteit van het culturele aanbod in Rotterdam niet volledig kan worden gewaarborgd zonder een structurele en zichtbare bijdrage vanuit Zuid, waar unieke culturele uitingen en stromingen een plaats vinden;

verzoekt het college:
- in de volgende Rotterdamse cultuurvisie Rotterdam-Zuid expliciet als integraal onderdeel op te nemen, zodat de unieke culturele waarde en sociaal-maatschappelijke betekenis van dit stadsdeel worden erkend en ondersteund;
- in samenwerking met de lokale gemeenschap en culturele organisaties op Zuid, hun culturele en maatschappelijke behoeften en uitdagingen in kaart brengen;
- in het cultuurbeleid expliciet aandacht te besteden aan diversiteit, representatie, inclusie en kansengelijkheid door extra aandacht te geven aan culturele initiatieven die nieuwe kunstvormen, gemarginaliseerde disciplines, kwetsbare groepen en jong talent een podium bieden, zodat cultuur in Rotterdam toegankelijker en gelijkwaardiger wordt voor alle bewoners;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.R. van Campenhout

Motie 8. Eerlijker proces subsidieverdeling Cultuurplan

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt 9.1 'Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028';

constaterende dat:
- er na de opheffing van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur (RRKC) signalen zijn dat de huidige adviescommissie onvoldoende ruimte biedt voor wederhoor en dat er adviezen zijn verstrekt op basis van feitelijke onjuistheden;

- het gebrek aan wederhoor voor instellingen hen niet alleen belemmert om feitelijke onjuistheden aan te kaarten en zichzelf te verdedigen, maar ook de mogelijkheid beperkt om eventuele verbeteringen door te voeren voor toekomstige aanvragen;
- er onvoldoende toezicht op en transparantie van het proces van subsidietoewijzing lijkt te zijn, wat leidt tot een gebrek aan verantwoording van de adviescommissie;
- culturele instellingen die een belangrijke bijdrage leveren aan inclusiviteit en culturele diversiteit, zoals Productiehuis FLOW en House of Urban Arts, structureel ondergewaardeerd worden in het subsidieproces, met negatieve gevolgen voor de jongeren op Zuid;
- een rechtvaardige subsidieverdeling in de culturele sector essentieel is voor het behoud en de ontwikkeling van een diverse culturele infrastructuur, en cruciaal is voor het voortbestaan van kleinere en inclusieve culturele initiatieven;
- er onvoldoende representatie lijkt te zijn van culturele professionals met diverse achtergronden in de adviescommissie, wat kan leiden tot een bevooroordeelde beoordeling van subsidieaanvragen en het uitsluiten van bepaalde culturele stromingen; zo ontbrak er bijvoorbeeld een vertegenwoordiger met affiniteit voor hiphop binnen de disciplines dans en muziek;

overwegende dat:
- een goed functionerend subsidietoewijzingsproces de culturele sector kan versterken, door ruimte te bieden aan initiatieven die diversiteit en inclusiviteit bevorderen;
- onafhankelijke beoordeling, transparantie en toezicht op het subsidietoewijzingsproces noodzakelijk zijn om vertrouwen in de objectiviteit en eerlijkheid van het proces te waarborgen;
- betere transparantie en communicatie met culturele instellingen niet alleen vertrouwen opbouwt, maar ook samenwerking en innovatie binnen de sector bevordert;
- wederhoor en het recht op bezwaar fundamentele onderdelen zijn van eerlijke besluitvorming, en bijdragen aan betere uitkomsten voor zowel de gemeente als de culturele sector;
- het bieden van eerlijke kansen aan instellingen met diverse culturele achtergronden essentieel is voor een representatieve en inclusieve culturele sector in Rotterdam;
- het waarborgen van inclusiviteit in het subsidieproces een rechtstreekse positieve impact kan hebben op kansengelijkheid voor zowel makers als publiek, met name in gemeenschappen met beperkte toegang tot middelen;

verzoekt het college om:
- transparantie te vergroten door een onafhankelijk toezichtmechanisme in te stellen dat voortaan de adviescommissie controleert en ter verantwoording roept bij signalen van onjuistheden of onrechtvaardigheden in het proces van subsidietoewijzing;
- wederhoor voortaan te versterken door instellingen de mogelijkheid te bieden om in bezwaar te gaan tegen verstrekte adviezen en beslissingen op basis van feitelijke onjuistheden of onrechtvaardige beoordelingen;
- inclusiviteit te waarborgen door in de toekomst samenstelling van de adviescommissie te streven naar een representatieve afspiegeling van de diverse (culturele) samenleving van Rotterdam;
- deze representatieve samenstelling regelmatig te evalueren en, indien nodig, aan te passen om de behoeften en diversiteit van Rotterdam, met specifieke aandacht voor Zuid, te blijven waarborgen;
- actief te rapporteren over de voortgang en de effecten van deze maatregelen om te waarborgen dat culturele diversiteit en kansengelijkheid in het subsidiebeleid centraal blijven staan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.R. van Campenhout

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mijnheer Van Campenhout. Zijn er nog andere leden die het woord wensen te voeren? Ja. Ik begin aan de linkerkant, voor mij links. Eerst de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Voorzitter, kunst en politiek vormen vaak een ongelukkig huwelijk, er wordt door een bepaald soort politici soms op neergekeken, kunst zou overbodig en elitair zijn en dan de domste opmerking van allemaal, het zou een linkse hobby zijn, maar kunst en cultuur zijn niet rechts of links, kunst en cultuur zijn er voor iedereen. Of je nu van muziek

houdt, van dans of van een mooi schilderij, het is van ons allemaal. Kunst opent nieuwe werelden, het laat je een reiziger zijn, het vertelt verhalen en het maakt het ongelooflijk tastbaar. Kunst voegt bezieling aan het leven toe en zeker in een stad als Rotterdam is dat hard nodig. In Rotterdam kunnen we namelijk alles zien, concerten, voorstellingen, films, exposities, kunst, et cetera et cetera. Dat is toch prachtig, maar hoe beschermen we dit en zorgen we dat de continuïteit blijft behouden, moeten we dan voor de zoveelste keer de maatschappelijke waarde van kunst onderstrepen? Nee, dat ga ik niet doen want dit moet na al die jaren volstrekt duidelijk zijn. Voorzitter, dat brengt mij toch een beetje bij het museale beleid, laat ik dat er even uit lichten en dat doe ik heel kort. Ik noem maar wat, Museum Rotterdam is inmiddels vier jaar gesloten en onze motie om het toen open te houden, haalde geen meerderheid. Er moest een nieuwe huurder in het pand en weet u wie dat uiteindelijk was? De gemeente Rotterdam zelf en loop er nu eens langs, er wordt helemaal niets of amper iets gedaan of gebruik gemaakt van die ruimte en nog steeds is er geen zicht op opening van Museum Rotterdam. Alle grote Europese steden hebben stadsmusea die de geschiedenis en de eigen tijd tonen, maar de collectie, en die is van ons allemaal, ligt al vier jaar in een depot te versloffen, de gemeente heeft erg weinig respect voor de collecties van de stad. Ik noem een voorbeeld, de Rotterdamse schilder Hendrick Sorgh, ook wel de Vermeer van Rotterdam genoemd, zou toch een eregalerij in deze stad moeten hebben en niet ergens in een depot liggen. Zijn werk hangt in het Metropolitan en in het Rijksmuseum. Ja wethouder, u kunt gaan googelen wie het is, misschien wordt u dan een beetje wakker. Dat geldt trouwens ook voor het Chabot Museum, als wij nu als raad nu niet gezamenlijk ingrijpen dan is dat ook foetsie. Ik vind het echt een schande hoe wij omgaan met onze musea, maar goed. Voorzitter, ik ben blij dat er insprekers waren en we hebben goed naar hen geluisterd. Uiteindelijk heeft de gemeenteraad het laatste woord en dat gebeurt vandaag. Er zijn raadsbrede moties en ik ben heel blij met de goede samenwerking van links tot rechts in deze gemeenteraad, ook met de cultuurwoordvoerders. Ik vond het allemaal erg prettig, de oppositie en de coalitie hebben goed samengewerkt en ook goed naar elkaar geluisterd, dat is heel erg fijn. Er ligt ook een motie over de vier instellingen die de Partij voor de Dieren een warm hart toedraagt, Sinfonia Rotterdam, Metropolis, Hiphop In Je Smoel en PrintRoom, om eerst juridisch advies in te winnen en dat af te wachten. Dat wachten we dan af. Voorzitter, ik rond af. Ik hoop dat na vandaag bij veel culturele instellingen weer enigszins het licht gaat schijnen. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mijnheer Van der Velden. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja dank u wel voorzitter. Het moet even wennen zijn voor u, zo'n belangrijk onderwerp en dan geen onderling venijnig debat en dat komt omdat we als coalitie en oppositie in een buitengewoon constructieve samenwerking hebben toegewerkt naar een aanpassing van het Cultuurplan zonder dat we elkaar naar het leven staan en zonder dat we onze meningsverschillen over de hoofden van de culturele instellingen uitvechten. Ik ben daar trots op en ik ben trots op de twee moties die mevrouw Nunnely zojuist heeft ingebracht. Toch constateer ook ik dat het proces rond het Cultuurplan bij heel veel betrokkenen ongelooflijk veel frustraties heeft opgeleverd. Ik realiseer me dat de verdeling van schaarste altijd winnaars en verliezers oplevert, maar wat we de afgelopen maanden hebben meegemaakt, kan toch niet de bedoeling zijn. Ikzelf ben in de afgelopen periode door misschien wel dertig tot veertig instellingen gebeld die allemaal een goede reden hebben waarom ze in het Cultuurplan thuishoren, waarom ze meer zouden moeten krijgen dan hen is toebedeeld en die superkritisch zijn op het advies van de commissie, op het proces van hoor en wederhoor en op de toon van negatieve adviezen. Nogmaals, ik realiseer me dat je nooit iedereen tevreden en gelukkig zal maken, maar het systeem waarin het schrijven van plannen belangrijker lijkt dan het maken van cultuur is serieus aan vervanging toe en ik heb net ook de heer Engberts en de heer Coşkun daar iets over horen zeggen, we zijn toe aan een nieuw systeem. Het is mooi dat de wethouder heeft aangekondigd dat hij daar ook voor aan het werk is. Horen jullie mijn geweldige bijdrage? Ik vraag toch even de aandacht want ik ben echt goed bezig vind ik zelf. Ik was bezig met dat het mooi is dat de wethouder ook het voornemen heeft om tot een nieuw systeem te komen. Dat heeft hij in het voorjaar van 2022 bij het opheffen van de RKC al aangekondigd, hij wil een transitie doorvoeren en heeft daarbij een kwartiermaker aangesteld die het voorwerk hiervoor zou moeten leveren. We zijn nu ruim anderhalf jaar verder en we zijn razend benieuwd naar de eerste terugkoppeling van de wethouder in het commissiedebat van 11 december a.s. want dat hebben we volgens mij afgesproken. Zo ben ik benieuwd of we de durf hebben om de Cultuurplanperiode in Rotterdam met twee of liever nog met vier jaar te verlengen. Ik begrijp dat de deadline voor het definitieve advies van de kwartiermaker er in december 2025 is en in maart 2026 zijn de verkiezingen. Mijn eerste vraag aan de

wethouder: is het de bedoeling dat we nog in deze collegeperiode een besluit nemen over het advies van de kwartiermaker over de transitieplannen en als dat zo is, is december 2025 dan niet te laat? Dan nu in het kader van de constructieve samenwerking. Ik ga de heer Van der Velden blij maken over een onderwerp dat ik samen met de heer Coşkun heb opgepakt. In het kader van het Cultuurplan heb ik me namelijk met de heer Coşkun van de SP gebogen over een van de sectoren binnen het culturele aanbod in Rotterdam, de museumsector. De museumsector staat er niet goed voor, de uitdagingen zijn enorm en laat ik een paar voorbeelden noemen. Het museumgebouw van Museum Boijmans Van Beuningen aan het Museumpark is al lang gesloten, dat weten we allemaal maar al te goed, en het gaat nog enige tijd duren voor dat weer opengaat. Boijmans op Zuid is ook gesloten, het gebouw van de Kunsthal Rotterdam is toe aan een ingrijpende restauratie, Chabot Museum geeft aan niet zelfstandig door te kunnen, er is na al die jaren nog steeds geen zicht op een locatie voor Museum Rotterdam, het Nederlands Fotomuseum dreigt met forse dubbele huurlasten te worden geconfronteerd en zo heb ik nog meer, maar die ziet u straks terug in de motie die ik ga indienen. Intussen groeien de irritaties in de stad over de wijze waarop wij in Rotterdam onze collectie presenteren en vraagt men zich af of er nog iemand is die de regie voert. Rotterdam heeft dringend behoefte aan een visie op hoe onze kunst en ons erfgoed in het licht van de gewenste uitstraling van onze stad en de potentie van onze omvangrijke collectie moet worden gepresenteerd in relatie tot het verhaal van onze stad en haar bewoners. Hoe zorgen we dat de collectie van Chabot een zachte landing krijgt binnen Museum Boijmans Van Beuningen of binnen het Museum Rotterdam bijvoorbeeld en wat vinden we van de gedachte om de collecties van Museum Rotterdam, het verhaal van een deel van de Rotterdammers, en het Wereldmuseum Rotterdam, het verhaal van een ander deel van de Rotterdammers, samen in een soort Wereldstadsmuseum te presenteren, et cetera, et cetera? Daarom dien ik samen met de heer Coşkun de motie 'Tijd voor een Museumnota' in en deze motie wordt ondersteund door de PvdA, D66 en Leefbaar Rotterdam. Tot slot dien ik samen met de fractie van Volt de motie 'Appels met appels vergelijken' in. Jazeker mijnheer Simons, iedere keer als we over de verdeling van subsidies praten, merk ik dat we appels met peren vergelijken. Veel culturele instellingen moeten een groot deel van hun subsidiegeld afdragen in de vorm van de huur, veel instellingen leveren specifieke diensten voor de gemeente, bijvoorbeeld het beheer en onderhoud van de collectie van de gemeente of bijvoorbeeld voor restitutie-onderzoek en dat zijn geen subsidies, maar prestatievergoedingen. Als we dat aan een marktpartij vragen dan stuurt die gewoon een factuur. Eigenlijk zouden alleen bijdragen voor programmering en exploitatie met recht subsidies kunnen worden genoemd. Dit inzicht missen we nu en de behoefte aan dit inzicht is binnen de sector en binnen de politiek groot. Vandaar deze motie waarin we de gemeente oproepen deze verdeling eindelijk eens inzichtelijk te maken, zodat we eindelijk een beeld krijgen van de echte cultuursubsidies in Rotterdam en we weer appels met appels kunnen vergelijken. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 9. Tijd voor een Museumnota

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op dinsdag 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.1 inzake het vaststellen van de Nota Cultuurplan 2025-2028;

constaterende dat:
- Museum Boijmans Van Beuningen sinds november 2019 is gesloten en naar verwachting niet eerder dan in 2029 of 2030 open gaat;
- Museum Boijmans Van Beuningen heeft aangekondigd Boijmans op Zuid te sluiten;
- Museum Rotterdam sinds november 2020 is gesloten en er nog steeds geen zicht is op een nieuw museumgebouw;
- Chabot Museum heeft aangegeven dat een zelfstandig voortbestaan geen realistisch toekomstbeeld is en dat een zachte landing in de organisatie van hetzij Museum Boijmans Van Beuningen hetzij Museum Rotterdam wordt nagestreefd;
- De gemeente reeds verkennende gesprekken voert met de Kunsthal over de noodzakelijke renovatie van de Kunsthal;
- het Nederlands Fotomuseum gaat verhuizen vanuit de Wilhelminapier naar het gebouw Santos op Katendrecht en dat het museum voor meerdere jaren geconfronteerd lijkt te worden met dubbele woonlasten;
- het Wereldmuseum een structurele samenwerking is aangegaan binnen een landelijke organisatie;

- het Mariniersmuseum in een locatie is gevestigd die geen mogelijkheid biedt voor de noodzakelijke vernieuwing en groei;
- onlangs het virtuele Wederopbouw Museum is geopend;
- het Rotterdams Culturele Erfgoed zich ook bevindt in het Nieuwe Instituut, het Natuurhistorisch Museum, het Maritiem Museum, het Belasting & Douane Museum, het binnenkort te openen Landverhuizersmuseum en alle andere niet genoemde musea, alsmede in de vele collecties in de voormalige dorpen als Charlois en Overschie waaruit Rotterdam is opgebouwd;

overwegende dat:
- er geen overkoepelende visie ligt vanuit de gemeente over het museale aanbod in Rotterdam;
- er grote behoefte is aan een museale visie voor Rotterdam, een visie over de presentatie van haar kunst en erfgoed in relatie tot het verhaal van onze stad en (de samenstelling van) haar bevolking, in het licht van de gewenste uitstraling van de stad en het aanwezige potentieel van de collectie Rotterdam;
- instellingen als Museum Rotterdam, het Wereldmuseum, het Maritiem Museum, het Stadsarchief, de Bibliotheek, BOOR, Verhalenhuis Belvédère en vele andere instellingen, verhalen vertellen over de culturele rijkdom, historie en het heden van Rotterdam, en een enorm potentieel hebben om elkaar te versterken in de presentatie van etnografie en historie van de stad;
- het visiedocument "Ook voor jou" uit augustus 2022 slechts een deel ons museale aanbod raakt;

verzoekt het college om:
- een conceptmuseumnota voor te leggen waarin een visie wordt geboden over hoe het totale museale aanbod in Rotterdam zou moeten worden gepresenteerd en georganiseerd zodat het potentieel van kennis en collecties beter tot z'n recht komt;
- hierover uiterlijk in Q4 van 2025 te rapporteren aan de raad;
- daarin ideeën vanuit het culturele veld in Rotterdam over het museale aanbod te betrekken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.J. van Dommelen, T.S.J. Coşkun, G.J. Engberts, J.M. Nunnely en G.F.E. Koster

Motie 10. Appels met Appels vergelijken

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op dinsdag 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.1 inzake het vaststellen van de nota Cultuurplan 2025-2028;

constaterende dat:
- de gemeente Rotterdam bij het komende Cultuurplan jaarlijks ruim € 100 miljoen gaat verdelen;
- veel culturele instellingen een groot deel van het subsidiegeld weer afdragen aan de gemeente of aan een particuliere verhuurder in de vorm van huur/huisvestingslasten;
- veel culturele instellingen subsidiegeld ontvangen voor specifieke diensten die ze verrichten voor de gemeente (bijvoorbeeld het beheren en onderhouden van een deel van de gemeentelijke collectie), hetgeen in feite geen subsidies zijn maar prestatievergoedingen;

overwegende dat:
- alleen de bijdragen voor programmering en exploitatie met recht subsidies kunnen worden genoemd;
- er grote behoefte is aan inzicht in de daadwerkelijke hoogte van de subsidies die de gemeente verstrekt aan de culturele sector in Rotterdam;
- dit inzicht kan geven in de werkelijke hoogte van de cultuurgelden, waarvan een groot deel geen subsidie is, maar teruggaat naar vastgoed of besteed wordt aan collectiebeheer voor de gemeenschap;
- er langzaam maar zeker een mismatch is ontstaan tussen de kostprijsdekkende huur (afdeling Vastgoed) en de bijpassende subsidie (afdeling Cultuur), met als gevolg dat huurlasten een steeds groter aandeel hebben gekregen in de totale bijdrage vanuit de afdeling Cultuur;

verzoekt het college om:

- inzichtelijk te maken waaraan de gemeentelijke cultuursubsidies precies worden verstrekt en/of door culturele instellingen worden uitgegeven;
- hierbij in ieder geval het onderscheid te maken tussen;
  - huisvestingslasten
  - prestatievergoedingen
  - subsidies voor programmering en exploitatie
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. D.J. van Dommelen en I. Elfilali

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank voorzitter. De heer Van Dommelen sprak mij aan over motie 2 van hen, ik vind dat een uitstekende motie en ik vind het heel goed dat ze dat samen met de heer Coşkun hebben gedaan en die motie zal de volledige steun van onze partij krijgen.

De **VOORZITTER**. Helder. Hartelijk dank. Dan geef ik nu het woord aan de heer Akhatab.

De heer **AKHATAB** (denk). Ja voorzitter dank u wel. Natuurlijk zien we graag dat alle culturele instellingen en organisaties kunnen blijven bestaan, maar de realiteit is dat er keuzes moeten worden gemaakt. Het budget is al hoog, maar helaas niet oneindig en zoals ik deze wethouder ken, had hij het liefst een oneindige regeling waarmee iedere cultuurmaker in onze prachtige stad Rotterdam aan de slag kan. Laat ik verdergaan met dat cultuur in onze Rotterdamse samenleving onmisbaar is en zoals u mij vaker hebt horen zeggen, cultuur verbindt, brengt mensen samen en vertelt verhalen, verhalen over onze geschiedenis, maar ook over de toekomst en zoals we konden zien, gaat in dit nieuwe Cultuurplan Rotterdam-Zuid achteruit op cultureel aanbod. Cultuur moet dicht bij de Rotterdammers zijn, in de wijken, zichtbaar en aanwezig. Het is jammer dat met dit Cultuurplan veel cultuur die in de wijken wordt aangeboden dreigt te verdwijnen. Zoals ik eerder al zei, cultuur verbindt, het laat mensen samenkomen en elkaar begrijpen. Er komt inzicht in elkaars perspectieven door het gesprek aan te gaan en het is mooi om te zien dat veel Rotterdammers zich zo voor de culturele sector willen inzetten. Onze culturele sector is ook de weerspiegeling van onze Rotterdamse samenleving, met cultuur kan elke etnische groep zijn verhaal laten zien en vertellen en dat vindt DENK heel belangrijk. Denk aan de voorstelling 1000 dagen die in 2023 in Theater Zuidplein werd gehouden, die gaat over de Surinaams-Javaanse migratie naar Nederland en ook naar Rotterdam en denk ook aan het Wereldmuseum Rotterdam dat de verhalen vertelt over alle culturen van over de hele wereld, maar ook van onze stad, culturen die Rotterdam hebben gekleurd. Deze culturele instellingen zijn voorbeelden van verhalen die Rotterdam zo verbinden en die ook zo belangrijk zijn voor het begrip voor elkaar dat er nu vaak niet meer is omdat men zich niet meer in de verhalen van een ander kan verplaatsen. Tot slot onderschrijven wij het gevoel dat in de hele raad en stad heerst dat de instellingen die een positief advies hebben gekregen, maar toch geen budget hebben gekregen... Maar daarom zijn we ook blij dat de motie 'positief beoordeeld, maar geen geld binnen het Cultuurplan' raadsbreed wordt ondersteund en dat we laten zien dat we als raad collectief samen optrekken voor een nog beter cultuuraanbod in Rotterdam. Voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan kijk ik nog even, de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, heel kort. Ik kan me wel voorstellen dat je de beoordeling van zo'n Cultuurplan juist a-politiseert. Het is hier natuurlijk gegaan over de rol van de raad en terecht natuurlijk, dat zei de heer Engberts volgens mij heel goed, het kan natuurlijk niet zo zijn dat een advies vervolgens niet meer amendeerbaar of veranderbaar is door de politiek, maar ik kan me wel goed voorstellen dat het wordt ge-a-politiseerd, dus wij kunnen voor een groot deel wel achter de aanpak staan of die kunnen wij snappen. Tegelijkertijd doet het mij ook wel heel erg denken aan een proces van aanbestedingen, dat het uiteindelijk veel meer gaat over de partij die het beste plan op papier kan krijgen in plaats van over de partij die het misschien het beste in de praktijk kan brengen, daar doet het wel erg aan denken. Ik wil het eigenlijk alleen even houden op een aantal vragen van

reflectie aan de wethouder over het proces en dan specifiek, volgens mij is dat al genoemd, over bijvoorbeeld PrintRoom die in eerste instantie duidelijk door een verkeerde commissie werd beoordeeld en het Jeugdtheater Hofplein waar in het verleden subsidies als structureel mochten worden beschouwd en die toch ineens incidenteel bleken te zijn waardoor daar ook onduidelijkheid is ontstaan. Ik zou het fijn vinden als de wethouder op die zaken zou willen reflecteren zodat iedereen dat ook mee kan krijgen. Dank.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mijnheer Segers-Hoogendoorn. Ik zag mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ik hoop dat dit Cultuurplan waardevolle kansen gaat bieden voor ons diverse cultuurlandschap want we hebben in Rotterdam een unieke mengelmoes van cultuur, we zijn een stad van subculturen, waar ze ontstaan en ook waar ze tot ontwikkeling komen. In dat kader een kleine ode aan de Rotterdamse fotografen Ari Versluis en Ellie Uyttenbroek die al jaren typetjes van subculturen vastleggen. Ik wil ook de waardering van Volt uitspreken voor de raadsbrede samenwerking, dat heeft een aantal andere partijen ook al gezegd, en wij doen ook mee met diverse moties, wij bieden onze steun eigenlijk aan alles wat de cultuursector kan versterken aan, maar er zijn ook twee andere gebieden die aandacht verdienen en daarom wil ik twee moties indienen, ook met steun van andere partijen. Allereerst de motie 'Help Brutus, ALL CAPS en Belvédère' want door een tekort aan financiering dreigen deze belangrijke culturele instellingen hun activiteiten te moeten beperken. Streetart, het vertellen van verhalen, cultuur in de buitenruimte. Niets is zo toegankelijk als verhalen in die buitenruimte, die moeten worden verteld en gesteund. Wij vragen het college in deze motie om hen te ondersteunen in het vinden van aanvullende financiering. Daarnaast een andere motie over de hiphopcultuur. Hiphop is een integraal onderdeel van het culturele erfgoed in Rotterdam, maar wij begrijpen dat de organisaties en instellingen in de stad onvoldoende worden begrepen en onze motie vraagt het college dan ook om met hen in gesprek te gaan om hen beter te begrijpen en om in gesprek te gaan over hun artistieke en specifieke waarden. Het gaat ons hier niet zozeer om het laagdrempeliger maken van de aanvraag van subsidies, maar om de organisatiestructuren en de artistieke principes van hiphop op waarde te schatten want daar is behoefte aan. We hopen met deze twee moties het Cultuurplan wat te kunnen versterken en dat onze stad nog veel meer moois op het terrein van cultuur heeft te bieden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali heeft de volgende moties ingediend.

Motie 11. Help Brutus, ALL CAPS en Belvédère

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt 9.1 'Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028';

constaterende dat:
- Brutus, ALL CAPS en Verhalenhuis Belvédère slechts een deel van hun aangevraagde subsidie hebben ontvangen in het kader van het Cultuurplan 2025-2028;
- deze vermindering in financiering ervoor zorgt dat de organisaties bepaalde activiteiten, die bijdragen aan de culturele diversiteit en ontwikkeling in Rotterdam, mogelijk niet meer kunnen uitvoeren;

overwegende dat:
- Brutus, ALL CAPS en Belvédère van grote waarde zijn voor de kunst- en cultuursector in Rotterdam, en bijdragen aan het culturele aanbod en de creatieve ontwikkeling in de stad;
- het wenselijk is om culturele organisaties met een belangrijke rol in het Rotterdams culturele landschap de mogelijkheid te bieden om aanvullende financiering te vinden om hun activiteiten voort te zetten;
- huidige regels binnen het Cultuurplan 2025-2028 restricties bevatten waardoor organisaties die al subsidie ontvangen, vaak beperkt zijn in het aanvragen van aanvullende financiering van de gemeente;

verzoekt het college:
- Brutus, ALL CAPS en Belvédère te ondersteunen bij het vinden van aanvullende financieringsbronnen, zowel binnen als buiten de gemeentelijke kaders;

- te onderzoeken of er een uitzondering mogelijk gemaakt kan worden voor culturele initiatieven die in het Cultuurplan zijn opgenomen, zodat zij ook in aanmerking kunnen komen voor andere gemeentelijke financiering zonder hiervoor benadeeld te worden in hun subsidie vanuit het Cultuurplan;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, T. Kind, G.J. Engberts, J. Bokhove, T.S.J. Coşkun, R.T.J. van der Velden en M.R. van Campenhout

Motie 12. De waarde van Hiphop

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt 9.1 'Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028';

constaterende dat:
- hiphop een cruciaal onderdeel is van de Rotterdamse culturele en sociale structuur en wordt gezien als immaterieel erfgoed;
- hiphoporganisaties en kunstenaars de afgelopen jaren verschillende instellingen hebben geholpen hun diversiteitsdoelstellingen te halen, opdat zij relevant kunnen blijven;
- juist de organisatiestructuren en artistieke principes binnen deze cultuur onvoldoende erkend en herkend worden;
- bij overheden en fondsen vaak nog onvoldoende gedacht wordt vanuit een hiphop state of mind en de daarbij behorende ethische-, esthetische- en meervoudige waarde[1];

overwegende dat:
- bij het inspreken naar aanleiding van de cultuurplanadviezen, diverse instellingen die werken binnen de hiphopcultuur negatief geadviseerd waren op hun 'onduidelijke' organisatiestructuur en de 'hoeveelheid' uitingsvormen;
- hiphop in zijn veelzijdigheid een hele belangrijke uitingsvorm is van veel jongeren en veel (jonge) Rotterdammers 'hiphop leven';
- het essentieel is dat instellingen en organisaties binnen de hiphopcultuur werkelijk begrepen en ondersteund worden door de gemeente;
- hiphop een uiting is van een stad in verandering en de cultuur binnen Rotterdam versterkt;
- in november 2023 het belangrijke Unesco-rapport 'The Culture' is verschenen, waarin aandacht is voor hiphopcultuur[2];

verzoekt het college:
- in gesprek te gaan met organisaties en instellingen uit de hiphopcultuur met als doel te verkennen of de organisatiestructuren, artistieke principes en de waardesystematiek van hiphop voldoende erkend, herkend en gewaardeerd worden binnen het huidige programma cultuur;
- Rotterdam als voortrekker te positioneren in het ondersteunen, beseffen en claimen van hiphop als een belangrijke vorm van culturele expressie;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. Elfilali, T. Kind, G.J. Engberts, T.S.J. Coşkun, J. Bokhove en R.T.J. van der Velden, M.R. van Campenhout en J.M. Nunnely

[1] https://www.lkca.nl/artikel/hiphop-in-nederland-wat-jij-als-cultuurprofessional-moet-weten/
[2] Advies-the-Culture.pdf

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Ik denk dat er geen andere sprekers meer zijn. Nee. Ik kijk even rond. De wethouder heeft aangegeven dat hij direct kan antwoorden en ik geef het woord aan de wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja dank voorzitter, met de opmerking dat ik nog niet alle moties heb ontvangen, die zal ik straks nog even tot mij nemen en proberen daar ook direct een antwoord op te geven. Wij hebben in de commissie al uitgebreid van gedachten over het Cultuurplan gewisseld, dat doen we vandaag hier en ik denk dat het goed is om daar ook van mijn kant een paar dingen over te zeggen. Het is bekend dat het systeem dat we nu hanteren... Daarvan heb in ongeveer elke commissie waar het daarover ging altijd gezegd dat ik vind dat dit systeem eigenlijk allang niet meer goed werkt. Dat is mijn vaste overtuiging, ik vind het keurslijf waarin de culturele instellingen zitten, waar wij als college in zitten en waar u als raad in zit eigenlijk gewoon niet van deze tijd. Dat was ook de reden dat ik al een paar jaar geleden, twee jaar geleden, de transitie heb ingezet, waarbij ik in samenspraak met u heb gezegd dat we echt een nieuwe koers moeten varen waarin we een aantal hele belangrijke zaken opnieuw onder de loep moeten nemen. Het systeem zelf met elke vier jaar het hele circus optuigen met in het achterhoofd dat het gaat om een verdelingsvraagstuk waarin schaarste ook een rol speelt... We hebben nu eenmaal niet oneindig veel geld op onze begroting, we moeten keuzes maken en die keuzes leiden altijd tot teleurstelling, hoe pijnlijk ook, maar dat is wel het kader waarmee ik en u het moeten doen. Dat is natuurlijk geen fijne boodschap, zeker niet als je net als ik en velen van u een grote cultuurliefhebber bent, dan wil je natuurlijk het liefst iedereen zoveel mogelijk tegemoetkomen, maar dat is niet de werkelijkheid waarin we leven en we moeten naar het systeem en de bekostiging van ons cultuurplanstelsel kijken. Ook daarover heb ik al vaker met u van gedachten gewisseld, ook daarvan heb ik gezegd dat we veel integraler moeten gaan werken en, zoals ik al vaker heb gezegd, zie ik daar echt nog wel ruimte om van één plus één drie te maken. Daar ben ik ook van overtuigd, maar dat hebben we natuurlijk niet van vandaag op morgen geregeld, dat vergt lange adem en niet in de laatste plaats omdat we ook afhankelijk zijn van wat het rijk hierin doet en of het rijk wil meebewegen of niet want ook het rijk zit in hetzelfde keurslijf van de Raad voor Cultuur die de minister adviseert en de minister moet daar iets mee doen. Ook de Tweede Kamer kent het systeem van elke vier jaar en van het beperkte budget. Om het nog ingewikkelder te maken, er is in Rotterdam een aantal instellingen dat zowel door ons als door het rijk wordt gefinancierd, dus als we hier een andere route gaan varen en het rijk aan die vier jaar blijft vasthouden dan kom je daar ook ergens in de knel. Het vraagt heel veel afstemming en het vraagt ook van iedereen om met de neuzen dezelfde kant op te staan. Ik vind het belangrijk om hier nog een keer te herhalen dat ik zie en herken dat het echt anders moet en daarom heb ik die route ook ingezet. Er is ook een en ander gezegd over het proces. We hebben het proces zo ingericht en het proces is nooit helemaal foutloos. Wat je ook optuigt, er zullen hier en daar altijd foutjes insluipen omdat het een heel ingewikkeld proces is met heel veel vragen en waar je natuurlijk over sommige adviezen van mening kunt verschillen. Dat is nu eenmaal zo, maar ik durf met mijn hand op het hart te zeggen dat het proces zoals dat nu is gegaan, los van alles wat er is gezegd, in de kern gewoon zorgvuldig was. Misschien niet met de uitkomsten die we wilden, maar ik vind het proces an sich zorgvuldig. We moesten een aantal zaken aanpassen, dat hebt u ook in het collegevoorstel teruggezien. Voorzitter, dan ga ik toch over tot de beantwoording van een aantal vragen.

De **VOORZITTER**. Maar niet voordat de heer Segers-Hoogendoorn zijn vraag heeft kunnen stellen.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ik geloof wel dat de intentie was om het zorgvuldig te laten zijn en ik geloof ook direct dat er altijd wel foutjes insluipen, dat is natuurlijk ook zo, maar als je zegt dat het niet goed is gegaan dan moet je daar ook op aanspreekbaar zijn en ik heb niet de indruk, in ieder geval niet van alle partijen die ik heb gesproken, dat dit ook de perceptie aan de andere kant is. Je moet misschien leven met een boodschap die jou minder welgevallig is, maar dan heb je in ieder geval wel het gevoel dat de gemeente erop aanspreekbaar is als iets niet goed loopt en ik heb niet het idee dat dit overal zo goed is gelopen. Hoe vindt de wethouder dat dit is gelopen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Goed dat u die vraag stelt. Het proces houdt ook in dat je hoor en wederhoor toepast, dat is een van de punten die uit de vorige evaluatie van het vorige proces van het Cultuurplan naar voren is gekomen. Dat hebben we dit keer beter ingericht, waar het vorige keer alleen maar ging om cijfers, was er nu veel meer ruimte voor het verhaal en voor hoor en wederhoor, dat is echt beter georganiseerd. Het is wel zo dat die commissie natuurlijk ophoudt te bestaan zodra die de adviezen aan het college heeft overhandigd, aan mij en ik geef ze vervolgens aan u. Ik begreep dat er daarna vooral behoefte is om met hen in gesprek te gaan. Dat hebben we tot nu toe nooit gedaan, ook niet met de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur. Ze leveren het werk op, er is gedurende het proces ruimte voor hoor en wederhoor en dan is het proces op een gegeven moment ten einde en zijn

wij daar weer op aanspreekbaar. Vandaar dat we natuurlijk hier in de raad die discussie hebben. Zo hebben we het geregeld.

De **VOORZITTER**. De heer Koster stond eerst.

De heer **KOSTER** (lr). Ik ben het niet eens met de conclusie dat het advies zorgvuldig was. We hebben het daar in de commissie en in andere gesprekken veelvuldig over gehad. Wij vinden dat het gewoon niet klopt wat er bij Sinfonia Rotterdam is gedaan, iemand in die commissie had een tegenstrijdig belang en ik heb uw uitleg over een tegenstrijdig belang gehoord, maar die deel ik niet, het is gewoon een concurrerend belang en dat vind ik niet zorgvuldig. Als we nu met zijn allen vinden dat Blueyard en Mei Li Vos het heel goed hebben gedaan dan moeten we het hier gewoon bij laten, dan moeten we niet alles herzien. Laten we eerlijk zijn, het moet worden veranderd, het kan beter en wij zijn hier kritisch op, maar we moeten het niet achteraf witwassen en zeggen 'het is allemaal prima gegaan, niets aan de hand, gewoon doorlopen'. Nee, we zijn hier zeer kritisch op en het moet echt veel beter. Juist omdat het beter moet, proberen we met onze motie die vier partijen te helpen. Wij zitten hier als raad en wij mogen ook hierover meepraten, Blueyard en Mei Li Vos geven een advies, maar zij zijn niet de baas hier in de stad, dat zijn wij en helaas voor u bent u dat ook niet. U hebt zelfs tegen Rijnmond gezegd dat het besluit uiteindelijk aan de raad is en ik hoor graag van u wat onze bevoegdheid en wat uiteindelijk nog de rol van dat advies is. Mijn motie hangt nog in de lucht, hebben wij ruimte om bij te sturen of niet? Nogmaals, ik heb de motie aangekondigd en ik vind dat wij moeten overwegen dat 2% van het budget uiteindelijk aan de raad is om bij te sturen. Ik hoor graag uw antwoord.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ik destilleer in ieder geval twee zaken uit uw betoog. Enerzijds dat u het met mij oneens bent en dat u het een onzorgvuldig proces vindt en u verwijst naar Sinfonia Rotterdam. Laten we zeggen 'we agree to disagree', ik kijk er echt pertinent anders tegenaan. Ik ga niet twijfelen aan een oordeel van een aantal deskundigen, ik heb niet de deskundigheid om te oordelen over bijvoorbeeld de artistiek-inhoudelijke kwaliteit. Er is trouwens ook gekeken naar de zakelijke kant, de bedrijfsvoering, en ik wil niet elke casus apart benaderen maar los van de artistiek-inhoudelijke kant werd de zakelijke kant ook zwak bevonden. Ik heb geen reden om daaraan aan te twijfelen en u hebt die reden kennelijk wel, maar laten we zeggen 'agree to disagree', ik heb echt een andere opvatting. Dan uw tweede vraag over de bevoegdheden. Het is heel simpel, uiteindelijk kan de raad in dit huis altijd beslissen wat die wil beslissen, maar dat wil niet zeggen dat een besluit dat hier democratisch tot stand komt niet juridisch kan worden aangevochten en dat partijen alsnog in het gelijk worden gesteld. We hebben daar voorbeelden van, de Raad van State heeft de Tweede Kamer op een aantal de grote dossiers teruggefloten en ook wij kennen die voorbeelden. U mag besluiten wat u wilt, dat is uw goed recht, ik geef u alleen maar mee..., dan loop ik alvast een beetje vooruit op een andere motie over een juridisch advies waar we het straks over hebben. Als je de spelregels gedurende het spel verandert, want dat doe je dan, dan kunnen andere organisaties die ook belangen hebben en die volgens diezelfde meetlat zijn beoordeeld, zeggen 'ja maar wacht eens even, jullie hebben de spelregels veranderd, dan willen wij ook in aanmerking komen'. Het risico van beroep en bezwaar neemt daardoor toe waardoor ook de rechter ondanks een democratisch besluit kan zeggen 'het klopt niet wat jullie hebben gedaan, dus de partijen moeten bijvoorbeeld worden gecompenseerd'. Dat zijn twee verschillende dingen die je uit elkaar moet halen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Koster. O eerst de heer Engberts, oké de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). We hebben natuurlijk hoorzittingen, we luisteren naar mensen en we kunnen afwijken van het negatieve advies. Als een negatief advies bij definition kan leiden tot allemaal juridische procedures en dat type consequenties heeft dan is dat ook het veranderen van de spelregels. Dit is nu even het compromis waarop we uitkomen, maar ik wil wel hebben gezegd dat wij daar heel anders over denken, wij vinden dat wij gewoon als raad een politiek primaat hebben en dus ook om politieke redenen... Dat wil ik ook nog even onderstrepen, wij vinden de instellingen die wij hebben genoemd essentieel voor het functioneren van het ecosysteem. Dat grijpt niet terug op het proces of de procedure en we verschillen overigens ook van mening over hoe dat allemaal is gegaan, maar bij deze vier gaat het ons om het belang dat wij daar politiek gesproken in zien.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter nogmaals, ik betwijfel niet dat u in deze raad uiteindelijk een ander besluit kan nemen. Dat is ook wat ik zeg, dat recht hebt u, dat komt op democratische wijze tot stand en daar kan niemand aan tornen, uiteindelijk bent u het hoogste orgaan. Dat is één ding, maar er is ook de juridische kant. Wij hebben natuurlijk aan de voorkant kaders afgesproken, wij hebben gezegd 'dit zijn de criteria waarbij alle instellingen moeten worden gewogen en dat laten we over aan een aantal deskundigen'. Daar komt een uitkomst uit en je kunt dat advies naast je neerleggen, maar daarmee zet je wel de deur open voor andere instellingen, los van die vier waar u het nu over hebt. Die gaan wellicht zeggen 'ja maar wacht eens even, wij zijn ook belangrijk voor dat ecosysteem' of 'wij doen ook heel goed werk'. Dus 'als de spelregels nu ineens worden veranderd, willen wij ook' en ik zeg dat je los van het democratische proces de juridische kant hebt en daar zit de kwetsbaarheid. Ik zal daar straks nog wat meer toelichting op geven. Ik heb geen twijfels en we zitten we allemaal op één lijn over het primaat dat bij jullie ligt, maar dat is iets anders dan het juridische.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun stond er eerder. Gaat het ook hierover? Oké, dan geef ik u eerst het woord.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, het is niet zo dat we hier uit angst voor de rechter moeten regeren, het budgetrecht en het subsidierecht ligt elk jaar bij ons. Dat is overal altijd zo geweest en natuurlijk gaat er wel eens iemand naar de rechter en de Raad van State, maar volgens mij is dat over een subsidiesysteem geweest. Als u mij één voorbeeld kunt geven van waar dat wel het geval is dan zou uw angst terecht zijn, maar volgens mij is dat nooit in de geschiedenis rond subsidies heeft voorgekomen.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ik wil niet op de zaak vooruitlopen, er ligt een motie en daar kom ik straks op terug. Laten we dat juridisch advies gewoon alsjeblieft afwachten, anders gaan we hier een discussie voeren en ik ben geen jurist en geen specialist, ik denk u ook niet, dus laten we het aan de juridische specialisten vragen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik hoorde de wethouder een paar keer zeggen dat de spelregels tijdens het spel worden veranderd, maar wat ik niet helemaal begrijp is waarom het college wel en de raad niet van het advies mag afwijken. Het college heeft ongetwijfeld goede argumenten, maar die hebben wij ook en zijn de argumenten van het college meer waard dan die van de raad, hoe werkt dat precies?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Een goede en terechte vraag. Je mag gemotiveerd afwijken, dat is de kern. Je mag gemotiveerd, dus onderbouwd, afwijken en als je kijkt naar de afwijkingen die wij doen, zitten die niet in de categorie Negatief, dat is het hele grote verschil. Nogmaals, ik wil hier geen juridisch debat van maken, laten we dat alsjeblieft niet doen. U stelt mij een aantal vragen en ik geef mijn kijk op de zaak aan. De motie vraagt dat aan de juristen voor te leggen, die komen met een advies aan mij en aan u en dat deel ik met u.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. Prima dat we daar nu het debat niet over voeren. Ik ben ook bereid om dat advies af te wachten, maar laten we wel afspreken dat u niet tijdens het debat meerdere keren herhaalt dat wij de spelregels hebben veranderd. Zo zien wij dat niet en ik denk dat het het niet waard is om deze discussie op die manier te willen voeren.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat mevrouw Bokhove hier ook op wil aansluiten, mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Aanvullend. We hebben niet voor niet hoorzittingen in het proces want als je mensen niet kunt honoreren, je niet naar hun afwegingen kunt luisteren om als raad een ander besluit

te kunnen nemen dan zou dat hele proces niet kloppen en waarom zou je dat dan nog doen? U schermt steeds met het juridische, we hebben ons laten verleiden tot een motie waarin nog juridisch wordt getoetst, maar de intentie van die motie is wel om te zorgen dat die vier onmisbare instellingen door kunnen. Ik hoop niet dat straks 'juridisch, juridisch, juridisch' leidt tot een njet, het moet wel positief worden ingestoken want dat is de opzet van deze raadsbreed tot stand gekomen motie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely wil hierop aansluiten.

Mevrouw **NUNNELY** (d6e). Dank u wel voorzitter, ik wil hierop aansluiten. Ik wil het advies afwachten zodat we dan verder kunnen kijken wat de volgende stap kan zijn en nogmaals om niet in de verleiding te komen om nu het debat over deze instellingen te voeren.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Wat mij betreft sluit ik me daar geheel bij aan. Volgens mij heb ik hier voldoende over gezegd voorzitter en het lijkt mij handig om met uw goedvinden door te gaan naar de moties. Motie 1, 'Bij positief advies, onderdeel van het Cultuurplan'. Dat is, even kijken, o ja, een wijziging en dan gaat het met name om de... Als ik het heel snel lees, de instellingen wel met een positief advies, maar waar geen budget voor was. U vraagt mij om daar ruimte voor te maken. Dat oordeel laat ik aan u. Ik heb eerder in de commissie verteld dat ik volledig achter het collegeadvies sta en dat ik daar ook bij blijf, maar het is uiteindelijk aan u om daar iets van te vinden. Dus dat oordeel laat ik bij u, maar vanuit mijn kant ontraad ik deze motie. Ik geef u mee om de vierde bullet sowieso weg te laten omdat het bijna onmogelijk is om dat te organiseren, om in het derde jaar net voor het Cultuurplan, in een nieuwe periode of wat we dan ook krijgen in die tijd, weer een heel circus op te tuigen. Dat zou ik sowieso niet doen en mocht u deze motie willen omarmen, u kent mijn advies, dan zou ik in ieder geval dat dictum weglaten. Dan motie 2 'Advies voor negatieve beoordeling'. Ik heb zojuist eigenlijk al een beetje toegezegd dat ik de juridische check zeker wil doen, maar laat van mijn kant wel duidelijk zijn dat ik rekening moet houden met eventuele financiële consequenties en u overigens ook, dat zeg ik ook richting mevrouw Bokhove en ik denk dat ook mijnheer Engberts, het uw aandacht vraagt. Voor mij is die juridische check wel randvoorwaardelijk voor wat er daarna uitkomt, dat is wel mijn standpunt. Ik vat hem zo op en dan kan ik hem omarmen, dat gaat echt puur over het juridische advies dat ik wel wil inwinnen, maar ik doe niet nu al een uitspraak over instellingen met een negatief advies, om die in het Cultuurplan te trekken. Nogmaals, alleen op dat onderdeel kan ik hem omarmen en niet op het andere deel. Dan motie 3, 'Bevordering van de verspreiding van cultuur'. Daar hebben we in meerdere commissies over gesproken. Wat mij betreft is dit, precies wat ik in mijn inleiding zei, een onderdeel van die hele transitie die we moeten maken. Dat is ook de opdracht die ik aan de kwartiermaker heb meegegeven en wat mij betreft is deze motie overbodig, omdat we al hebben afgesproken om dat te doen.

De **VOORZITTER**. Eén moment alstublieft, mevrouw Nunnely heeft nog een vraag.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Dank u wel voorzitter. Is dit een toezegging om dit alsnog wel mee te nemen in het hele proces van deze hele transitie waar we in zitten, om vooral naar een andere financieringsstructuur te kijken?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, dat is eigenlijk wat ik zeg, dat dit een onderdeel is. In die zin kunt u het inderdaad beschouwen als een toezegging, het is onderdeel van die hele transitie, waarbij we ook kijken naar de financieringssystematiek en naar hoe we de financiële taart groter kunnen maken. Dat is daar een onderdeel van en daarom zei ik ook 'hij is eigenlijk overbodig, maar zie het als een toezegging die ik eigenlijk al eerder in eerdere commissies had gedaan'. Dan motie 4, 'Meer EU-financiering voor de culturele sector met gemeentelijke ondersteuning'. Die ontraad ik, maar wat ik daar wel bij kan doen, en dat zit hem met name in die voltijdsfunctie die eraan is gekoppeld... We hebben natuurlijk een enorme bezuinigingsopgave, ook op ons eigen concern hier, op ons eigen ambtelijke apparaat, we hebben afgesproken dat we voor die opgave staan, maar dit vraagt wel om meer personele inzet en het heeft dus ook financiële consequenties. Om die reden ontraad ik hem maar ik kan wel toezeggen, en ik denk dat dit een beetje op hetzelfde neerkomt, dat we een informatiemarkt voor de culturele sector organiseren waar we nadrukkelijk bij dit thema en dit onderwerp stilstaan zodat het daar op die manier aan bod komt en wordt geadresseerd. Dat kan ik u daarover toezeggen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja dank voor deze toezegging. Betekent dit dat op die informatiemarkt, de businessday die wordt gepland, ook de Europese fondsen worden uitgenodigd om daar informatie aan de culturele organisaties te verstrekken?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, we zorgen er in ieder geval voor dat alle relevante informatie voor de cultuursector ten aanzien van bijvoorbeeld culturele subsidies of andere mogelijkheden daar aanwezig is zodat ze daar kennis van kunnen nemen. Dan motie 5, 'Passe-partout Museumpark'. Dat is een sympathieke motie, maar ik ga hem toch ontraden omdat dit al is gedaan. We hebben dit vijf jaar geleden ook gedaan en toen bleek er heel weinig animo voor te zijn. Even in de zuiverheid, het is niet aan mij maar aan de bedrijfsvoering van henzelf of ze hiermee aan de slag willen of niet, anders ga ik me heel erg bemoeien met hoe zij hun bedrijfsvoering moeten inrichten, laten we dat soort politiek alsjeblieft niet doen. Dit is vijf jaar geleden al geprobeerd en toen is het bij gebrek aan animo, omdat ze daar verlies op leden, stopgezet. Dan motie 6, 'onderzoek te doen naar alternatieve werkwijzen'. Dit is wat mij betreft een onderdeel van die hele transitie en hij is daarmee wat mij betreft overbodig of zie het als bestaand beleid, dit gaan we doen. Hierover is niet per se een motie nodig want dit is precies het verhaal waarmee ik mijn inleiding begon, dat ik vind dat het systeem dat we nu kennen niet toereikend is. Dan motie 7, 'Erkenning cultuur op Zuid' van BIJ1, van mijnheer Van Campenhout. Ook dat is op zich een hele sympathieke motie maar dat doen we eigenlijk allemaal al, dat is ook staand beleid. Ik heb alles wat u in uw constateringen zegt gecheckt, dat doen we in principe al en voor een deel, een andere deel, is het onderdeel van die transitie. Dat komt hier eigenlijk ook een beetje in terug en dat nemen we in die zin gewoon mee. Bij dezen is mijn advies: de motie is overbodig.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Dan ga ik nog even door voorzitter, dank u wel. Motie 8. Ook daarin neemt u eigenlijk al een voorschot op het volgende Cultuurplan, dat is wat u in uw motie zegt, 'een eerlijker proces subsidieverlening'. Wij weten met zijn allen nog niet hoe dat eruit gaat zien en om die redenen ontraad ik hem, anders besluiten we nu via een motie hoe we het dan moeten doen. Laten we dat niet doen, laten we het nu verkennen. Er ligt een hele heldere opdracht, daar komt straks iets uit en dan kunnen we het gesprek voeren over of we de adviezen die er liggen goed of niet goed vinden. Om nu al voor te sorteren op een bepaald iets, dat lijkt me nou iets wat we juist nu niet moeten doen. Laten we even afwachten wat er uit dat proces komt. Dat zou mijn advies zijn en om die reden ontraad ik deze motie voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. U hebt zelf in een eerdere commissie aangegeven dat Zuid onderbelicht is, dat hebt u echt aangegeven, en deze motie is mede aan de hand van die informatie gemaakt. Door het afraden, vinden wij eigenlijk dat de motie... U geeft aan het te willen gaan doen, maar toch ontraadt u hem en ik snap niet helemaal waarom dat gebeurt terwijl hij inhoudelijk goed is en hij eigenlijk de route die we moeten bewandelen aanmoedigt.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ik snap uw redenatie, maar tegelijkertijd heb ik natuurlijk gezegd... Wat we hebben geprobeerd te doen met het nieuwe Cultuurplan, dat was een van de opdrachten, is meer spreiding. Dat hebben we heel duidelijk meegegeven, een ander criterium was bijvoorbeeld de doelgroep goed te bereiken en er is nog een aantal criteria. Daarin is uiteindelijk een integrale afweging gemaakt, met een eindoordeel. Ik heb altijd gezegd dat ik het advies ga volgen omdat ik het heel lastig vind om zelf zonder dat ik alle gesprekken met die instellingen heb gevoerd daarin te wijzigen en te shoppen. Ik heb gezegd me aan het advies vast te houden en om die reden... Tegelijkertijd zeg ik ook dat we ook de opdracht hebben gegeven, dat zat erin, om juist heel specifiek ook te kijken naar Rotterdam-Zuid. Wat dat betreft is er iets van een plus op Rotterdam-Zuid gekomen, maar we hebben ook geconstateerd dat dit nog niet de plus was die we wensten. Er is wel degelijk een stap gezet, maar die stap is niet groot genoeg, dat is wat ik u daarover kan melden. Ik denk dat we op zich op dezelfde lijn zitten, maar ik heb wel gezegd 'het advies is het advies' en dat ga ik zoveel mogelijk volgen tenzij er hele gegronde redenen zijn om daarvan af te wijken en die zag ik bij dit punt

niet per se. Er waren helemaal aan het eind nog twee moties, even kijken. Ja, de motie 'Tijd voor een Museumnota'. Daar wil ik een opmerking bij maken. We hebben een visie op de collectie en laten we afspreken dat we die visie gaan herijken en dat we dit daarin meenemen. Als u mij dat toestaat, kunnen we het met die toezegging op die manier afspreken. Die visie is sowieso aan herijking toe en die gaat ook echt over de collectie.

De **VOORZITTER**. Ik dacht dat de heer Coşkun wat eerder was.

De heer **COŞKUN** (sp). Jawel, maar ik werk nauw samen met de heer Van Dommelen en ik denk dat dit ook zo blijft. Ik vind dat u wel heel snel over de belangrijkste motie van vandaag heengaat. Het herijken van iets wat er niet is, lijkt me ook niet zo... Wij willen echt een debat met de culturele instellingen over de stad: wat voor museum willen we hebben, welke collecties hebben we, in welke gebouwen horen die thuis, hoe gaan we dat dan vormgeven et cetera, et cetera. Ik vind het niet de motie waardig hoe u die hier nu afdoet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja ik zit nog eens naar die motie te kijken, ik heb ze natuurlijk op het allerlaatste moment gekregen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Deze motie is vorige week, ik denk al op woensdag 6 november jl., al gedeeld met uw politiek assistent.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Excuus, ik krijg zo veel moties binnen dan ligt dat... Dat is niet flauw bedoeld lieve mensen, het is gewoon hoe het is. Ik heb zoveel moties voor mijn neus, dus alstublieft wat geduld dan probeer ik met u mee te denken. Geen... Er zitten heel veel.... O, 'verzoekt het college een concept..... Weet u wat, ik wil u best tegemoetkomen en daar een visie op maken, maar ik geef u wel mee... Ik bedoel, wij maken ontzettend veel visies en daar wordt niet altijd per se iets mee gedaan, dus nogmaals, ik ben bereid hiermee aan de slag te gaan en ik hoop dan wel echt dat we hier samen mee aan de slag gaan.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter. Ik heb het bij het debat over Museum Boijmans Van Beuningen al aangekaart, toen wilde u het verengen tot Museum Boijmans Van Beuningen, maar we willen het echt breed hebben en we willen u best helpen met hoe dat zou kunnen, we willen het ook best voorbespreken in de commissie, maar we moeten dat echt serieus aanpakken. Er is behoefte aan een visie op de musea in onze stad en de collecties omdat er zo veel dicht is en we daar niet bij kunnen en het verhaal van de stad nu niet goed wordt verteld.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nogmaals, ik wil daarmee aan de slag maar voor alle duidelijkheid, sommige musea zijn inderdaad dicht, dat heeft gewoon met een verbouwing te maken en daar gaat een visie natuurlijk niet veel aan veranderen. Dat moet ik in alle eerlijkheid zeggen, musea moeten van tijd tot tijd worden verbouwd en daarover kunnen we iets in een visie opnemen, maar je ontkomt er niet aan, zeker niet in het geval van Museum Boijmans Van Beuningen, dat wil ik er wel bij gezegd hebben. We moeten heel duidelijk hebben wat we wel en niet in de visie willen hebben, dat is ook van belang. Ik ga door.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft nog een vraag. O, heeft de heer Van Dommelen op dit punt nog een vraag?

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Jazeker, ik wachtte even tot de discussie...

De **VOORZITTER**. Ik geef eerst het woord aan de heer Van Dommelen en dan aan de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). De wethouder zegt 'de musea worden verbouwd'. U hebt vier jaar geleden zelf Museum Rotterdam gesloten en dat hoefde helemaal niet verbouwd te worden. Ik onderschrijf deze motie volledig want er is gewoon geen regie op het Museumbeleid. Als je nu naar het museumaanbod in Rotterdam kijkt, komt het erop neer dat we ze liever kwijt dan rijk zijn, de collectie ligt in de Metaalhof of ergens anders waar die niet is te zien. Er is geen visie en daar vraagt deze motie om. Als u een goede wethouder Cultuur bent, zou ik juist deze motie met alle plezier omarmen en de raad wil u daarbij helpen, dat is ook nog een mooi aanbod.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Volgens mij heb ik net gezegd dat ik hem ga omarmen en dat we hier wat mij betreft samen in optrekken. Laat ik het daar even bij houden, anders wordt het een beetje heen en weer...

De **VOORZITTER**. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Nog graag twee punten voorzitter. We hebben gevraagd in Q4 van 2025, gaat dat lukken? U verwijst naar een visie die er al ligt, maar die visie is volgens mij niet openbaar, althans ik heb hem nooit gezien en daarom is het lastig om daar echt iets van te vinden, maar goed uw toezegging op het verdere proces lijkt me akkoord.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, ik ga alleen even een check op die Q4 2025 doen. Volgens mij moet dat lukken, maar ik kijk even naar links, lukt dat ons? Ik denk het wel. Laat ik het zo zeggen, als het ons niet lukt, kom ik daar schriftelijk op terug. Het voornemen is Q4 2025, dat zeg ik nu even zonder daar echt ambtelijk advies over te hebben gehad, maar volgens mij moet dat lukken. Voorzitter, dan ga ik door met motie 10, 'Appels met Appels vergelijken'. Volgens mij hebben we ook dit eerder besproken en hierover is ook een technische sessie geweest. Ik weet dat u van mening bent dat het wel inzichtelijk zou moeten zijn. De mensen die hier heel verstand van hebben, hebben mij dit echt anders uitgelegd en het enige wat ik u kan aanbieden, is dat we wellicht nog een technische sessie of iets dergelijks hebben, maar met de informatie die ik heb, kan ik op dit moment niet anders zeggen dan dat deze motie op deze manier niet kan omdat hij gewoon onuitvoerbaar is. Niet uit onwil, maar hij is onuitvoerbaar is, dat is de informatie die ik heb en daar zult u het voor nu even mee moeten doen denk ik.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja heel kort, anders krijg ik ruzie met mijn fractievoorzitter qua tijd. Wethouder, er zijn andere mogelijkheden en ik doe een beroep op uw creativiteit, u kunt ook bij de culturele instellingen navragen hoe zij de subsidiebedragen verdelen. Zo kunnen we het ook doen, er zijn echt mogelijkheden en ik doe een beroep op uw creativiteit en die van de ambtelijke staf.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nogmaals, ik wil er best nog een keer naar kijken maar de informatie die ik nu heb gehad spreekt dat tegen. Ik heb gehoord wat u zegt en ik wil best nog eens kijken of we op de een of andere manier nog creatiever kunnen zijn dan we nu zijn en we gaan zien of dat een andere uitkomst heeft. Motie 11, 'Help Brutus, ALL CAPS en Belvédère'. Hier kan ik vrij kort over zijn, de middelen zijn er gewoon niet. Nu met het Cultuurplan zijn alle middelen die we hebben verdeeld. U gaat daar via moties misschien nog iets aan veranderen, maar ik heb geen andere middelen om ook aan deze wens tegemoet te komen. Even los van of ik het zou willen of niet, het geld is er niet en daarom ontraad ik deze motie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Voorzitter in technische tijd. Ik moet eigenlijk mijn motie gaan uitleggen want dat staat er niet. De motie gaat erover om met deze partijen te gaan kijken of ze op een andere manier aanvullende financiering kunnen krijgen, het is een hulpvraag die buiten de financiering van het Cultuurplan valt. We begrijpen dat de middelen beperkt zijn, dus dat staat er niet in. Misschien wil de wethouder nog een keer kijken wat er staat.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ik zie wat u nu inderdaad zegt, maar mijn besluit blijft om hem te ontraden omdat we dit niet echt voor alle culturele instellingen... Dat is te veel werk, dat kan niet. Dit is in eerste instantie de corebusiness van de partijen zelf, om te kijken naar hun eigen bedrijfsvoering en te zoeken naar financiering. Als wij ook dat werk op ons zouden nemen, dat gaat echt niet. Om die reden ontraad ik deze motie. Dan de motie 'De waarde van Hiphop'. Ik moet naar het dictum, 'in gesprek te gaan met...'. Ik wil natuurlijk altijd in gesprek gaan, dat lijkt me geen hele lastige opgave en ik laat het even afhangen van de uitkomst van die gesprekken. Laten we het zo afspreken want ik wil ook daar niet weer op vooruitlopen, maar wij zullen in ieder geval zorgen dat er vanuit de gemeente gesprekken met deze organisatie worden gevoerd om het verder te verkennen en te sparren over wat u vraagt, laten we het zo afspreken. Dat waren volgens mij alle moties en ik denk dat ik daarmee ook de meeste zaken wel te pakken heb. Mocht ik nou... Ik had nog wat vragen van een aantal mensen en laat ik die toch even snel afgaan. Ik begin even onderaan, bij de heer Engberts.

De **VOORZITTER**. Een moment, de heer Koster heeft nog een vraag.

De heer **KOSTER** (lr). Ja in technische tijd dan. Ik stelde u een vraag over de motie van collega De Waard over het Muziekfeest. In technische tijd alsjeblieft en ook in technische tijd, u zou ook iets zeggen over de weldoener die een aantal instellingen gaat redden en dat het geen nadelige gevolgen voor de volgende periode zou hebben.

De **VOORZITTER**. Even op de tijd. We gaan de tijd rechttrekken. Wil de wethouder even schorsen?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nee, ik kan direct door hoor, ik zal even op mijn app te kijken. Ik begin bij de heer Koster, anders vergeet ik dat, de rest heb ik wel genoteerd. Dat gaat over die Engelbewaarder en dat muziekfestijn. Als het goed is, hebben we die afgedaan of hebt u het over iets heel anders? Dat wil ik even zeker weten. Er was al eerder een verzoek en dat is afgedaan, daarover hebt u schriftelijk antwoord van ons gehad. Het antwoord daarop was eigenlijk heel simpel, het is aan een organisator om een aanvraag in te dienen en dan lopen we het proces af zoals we dat altijd doen, dan wordt hij beoordeeld door Rotterdam Festivals en dan krijgt een organisatie een plek op de kalender en als het geen heel groot evenement is, wordt er op een andere manier naar gekeken. Dat proces is bekend en als iemand iets wil organiseren, bewandel dan gewoon de paden die we hebben afgesproken, dat is wat ik daarover kan zeggen. Ten aanzien van de weldoeners. Daar heb ik volgens mij een paar weken geleden ook al iets over gezegd, ik heb u verteld dat er op dit moment achter de schermen verschillende gesprekken met verschillende partijen plaatsvinden. De enige uitkomst die ik weet, heb ik met u gedeeld en dat ging over Sinfonia Rotterdam. Daarvan heb ik gezegd dat de partij mij heeft gegarandeerd dat die in ieder geval de komende vier jaar door kan en van de andere partijen is de uitkomst nog niet bekend want die gesprekken worden op dit moment nog steeds gevoerd en dat is voor mij net zo'n glazen bol als voor u. Ik heb wel gezegd dat ze mij op de hoogte stellen als er witte rook is of als de gesprekken zijn afgerond.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Heel even in technische tijd dan. Ik begreep dat u ook nog iets zou zeggen over de nadelige consequenties van het advies en dat dit over vier jaar bij een nieuwe aanvraag niet uit zou maken.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). O zo, ja nu snap ik wat u bedoelt. Ik heb ook in de commissie gezegd dat we nogmaals naar alle adviezen gaan kijken en dat we het in de beschikkingen opnemen als wij vinden dat er een nuancering past, dat is ook de toezegging die ik al eerder heb gedaan en die ik bij dezen herhaal. Dan terug naar de vragen. De heer Engberts vroeg een reactie op de brief van de bakkerij en de wijkraden. Dat gaat over het filmaanbod als ik me niet vergis, ik neem aan dat u het daarover hebt. Ook dat was een integrale afweging en u weet hoe ik daarin sta. Ik gun iedereen het allerbeste, maar het is wat het nu is en ik houd me bij het advies dat is gegeven, nogmaals dat was een integrale afweging. We hebben het meerdere malen over Bulkboek gehad, ook in vorige commissies. Ik snap uw verzoek om te kijken naar andere domeinen, maar dat is in eerste instantie aan de organisatie zelf. De commissies hebben de vraag die er lag beoordeeld, daar is een eindadvies uit gekomen en dat volg ik. Ik heb de heer Koster net al antwoorden gegeven en ik heb die van mevrouw Nunnely ook allemaal gepakt, die gingen over de moties, het juridische advies en de jaarlijkse businessday. De heer Segers-Hoogendoorn zit nu niet op zijn plek en ik weet niet of hij ergens achter in

de zaal zit, maar ik kan wel het antwoord geven. Daar is hij, hij komt net binnen. Ik ben toevallig net bij het antwoord op uw vraag, u komt precies op tijd. U stelde een vraag over twee specifieke casussen. Niet lullig bedoeld, maar ik verwijs u naar de commissiebrief van 11 oktober 2024 waar het allemaal precies in staat. Deze vragen waren in de commissie aan de orde en in de commissiebrief is antwoord gegeven op uw vragen over PrintRoom en het Hofpleintheater en daar stonden ook nog wat andere antwoorden in. Als ik er toch heel kort op zou moeten ingaan, ik weet niet of u dat wenst, PrintRoom heeft gezegd 'we zijn door een verkeerde commissie beoordeeld'. Wij hebben dat ook bij de commissie getoetst en dat bleek niet zo te zijn. Zij waren in de veronderstelling dat er niet genoeg kennis en kunde was om hen te beoordelen, wij hebben dat gecheckt en dat bleek niet zo te zijn. Het tweede punt waarover ze bij ons aan de bel hebben getrokken is dat er iemand in die commissie zou zitten die dezelfde ruimte die zij hadden... Ook dat hebben wij gecheckt en wij zien geen aanleiding om te denken dat daar iets van belangenverstrengeling was, uiteindelijk is het aan de woningcorporatie om een ruimte toe te bedelen, dat is niet aan de persoon zelf en wij vonden dat zelf niet echt een punt. Het Hofpleintheater is wat ingewikkelder, daar zou ik u echt willen vragen om het alsjeblieft te lezen en als u dan nog vragen hebt, kom dan op de lijn. Voorzitter, volgens mij was dit het zo.

De **VOORZITTER**. Dan kijk ik nog even of er vragen zijn blijven liggen. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja graag in technische tijd. De allerbelangrijkste vraag is uiteraard blijven liggen, die ging over het transitietraject. De kwartiermaker heeft december 2025 als deadline gekregen terwijl de verkiezingen in maart 2026 zijn en ik vraag me af of we deze de transitie nog in deze collegeperiode bespreken en we proberen daar een besluit over te nemen en wordt het dan niet allemaal heel krap en moeten we de deadline wat naar voren halen?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Nee, het voornemen is om daar in deze periode al verregaande besluiten over te nemen U weet dat we op 11 december a.s. het commissiedebat hebben en dan krijgt een stand van zaken. In april of mei a.s., zeg ik even uit mijn hoofd, is de IABx die ze gaan organiseren en dat levert natuurlijk ook heel veel waardevolle informatie op. Die informatie gaan we verwerken en ik denk dat we dan met alles wat we achter ons hebben en alle informatiebijeenkomsten in deze periode in staat moeten zijn om daar een besluit over te nemen met het oog op een volgend Cultuurplan. Ik denk dat dit wel lukt. Voorzitter, dat was het denk ik.

De **VOORZITTER**. Ik kijk nog even rond. Ik heb twee toezeggingen genoteerd.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Voorzitter, ik ben één ding vergeten.

De **VOORZITTER**. Zal ik dan intussen de toezeggingen even doen, dan kunt u uw laatste punt opzoeken. De wethouder zegt toe een andere financieringssystematiek onderdeel van de transitie te laten zijn en de wethouder zegt een informatiemarkt voor de culturele sector in relatie tot onder andere tot EU-cultuursubsidies toe. Klopt dat? Mevrouw Nunnely mag even zonder tijd een toelichting geven, dan weten we het exact. Mevrouw Nunnely.

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Het gaat om meer EU-financiering voor de culturele sector en dat de fondsen voor de businessday worden uitgenodigd om de culturele organisaties te voorzien van informatie over wat de mogelijkheden zijn en hoe de routes dienen te lopen.

De **VOORZITTER**. Dank voor de toevoeging. Het is dus gericht op de EU-subsidies die er zijn. Ja, die is genoteerd. Heeft de wethouder nog zijn laatste vraag?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, eentje die niet onbelangrijk is. We hebben nu afgesproken en ik heb u naar aanleiding van de motie over die juridische check toegezegd dat ik dat in werking ga zetten, dat betekent dat we naar alle waarschijnlijkheid, daar ga ik even van uit, op 28 november a.s. het finale besluit moeten nemen en dat betekent wel dat het voor alle instellingen tot dan onzeker is wat ze uiteindelijk krijgen. Ik denk dat het voor u als raad goed is om te weten dat er na 28 november a.s., als we die juridische check hebben gedaan, duidelijkheid voor de instellingen bestaat.

De **VOORZITTER**. Is er met deze toelichting en alle gegeven antwoorden nog behoefte aan een tweede termijn? Nee. Dan is de vraag hoe we met de stemmingen omgaan omdat er natuurlijk nog een juridische check moet plaatsvinden. Mijnheer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Voorzitter, het gaat over één motie en volgens mij kunnen we overal over stemmen, ook over die ene motie, daarin staat duidelijk dat dit pas na de juridische check wordt gedaan. Dus volgens mij kunnen we overal over stemmen.

De **VOORZITTER**. Wij gaan even na of dat klopt want formeel moeten we vandaag wel stemmen over het Cultuurplan en als je dat vaststelt, is het wel ingewikkeld hoe je dan met de juridische check omgaat. Niet om te frustreren, maar we willen dit wel even goed doen, op de manier waarop het allemaal klopt. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, ook in het verleden zijn er regelmatig naderhand nog correcties op het Cultuurplan gedaan en het valt binnen het programma. Wat dat betreft is het vrij simpel en het gaat ook om maar € 350.000,00, zo'n groot bedrag is het niet. Het past gewoon binnen de hele begrotings- en P&C-cyclus van deze raad en echt, ik zie het probleem dat de wethouder nu oproept niet want dat is er niet.

De **VOORZITTER**. Ik trek hem even naar me toe, uw voorzitter heeft deze vraag geopperd. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, aanvullend daarop. Het betreft een motie, dus het is een verzoek. We kunnen heel goed het Cultuurplan vaststellen en alsnog het verzoek wel of niet later gehonoreerd krijgen. Als het een amendement was dan zou het een probleem zijn, maar met een motie is dat minder aan de orde.

De **VOORZITTER**. Ik heb u goed gehoord en nogmaals, niet om u wel of niet ergens naartoe te sturen, wij doen heel even de check of het op deze manier klopt want ik wil niet dat er verrassingen komen en dat we denken 'hadden we dit maar geweten'. Met deze uitleg gaan hier vanavond over stemmen in het stemvenster, of niet maar dat gaan we zien. Wij zijn vanmiddag iets later begonnen, maar er is nu eventueel een mogelijkheid om even een theepauze te hebben. Ik kijk even rond of daar behoefte aan is. Ja, dan stel ik voor dat we om half hier echt terugkomen, even een snelle theepauze. Ik schors de vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

9.2. Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen

De **VOORZITTER**. Oké, goedemiddag allemaal. Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het debat over de beëindiging van de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen en ik geef het woord aan mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter, op zondag 10 november jl. stonden meer dan 600 Rotterdammers hier voor het stadhuis om te laten zien dat zij naast ongedocumenteerde mensen staan, dat Rotterdam mensen niet veroordeeld tot een leven op straat, maar dat wij solidair zijn. Daarnaast lieten meer dan 10.000 mensen hun stem horen via de petitie waarin wij het college oproepen om dit besluit terug te draaien, zij staan voor een menswaardige stad voor alle Rotterdammers. Het was ontroerend om zo veel mensen zij aan zij te zien voor iets zo basaals, bed, bad, brood, de basisrechten. Voor GroenLinks is het extreem pijnlijk om te zien dat de coalitie op het punt staat om op het gebied van mensenrechten een stap in de verkeerde richting te zetten. De afgelopen maanden heeft de coalitie laten zien dat afspraken meer waard zijn dan mensenlevens. Voor de Rotterdammer is het duidelijk, de VVD, Leefbaar Rotterdam, DENK en D66 moeten niets van ongedocumenteerde mensen hebben, deze mensen zijn hier niet welkom ook al zijn ze er al jaren en zullen ze ook blijven. De partijen kozen ervoor om ofwel stilzwijgend toe te kijken of mee te gaan in populistische taal zonder goede onderbouwing en zonder rekening te houden met de gevolgen. Deze beslissing is onaanvaardbaar en zal leiden tot onmenselijke situaties, terwijl wij als overheid ook voor deze mensen een zorgplicht hebben. Dat zeg ik

niet alleen, dat zeggen ook het Europees Hof, de gemeentelijke Ombudsman, het Rode Kruis en andere maatschappelijke organisaties. Dit besluit moet worden teruggedraaid en daarom komen wij met de motie 'Geen gekloot, bed bad brood'.
Het college kiest ervoor om de uitspraak van het Europees Hof, zoals ook de gemeentelijke Ombudsman vroeg, niet verder te onderzoeken maar die gewoon links te laten liggen. Knoop dat goed in je oren en daarom komen we met nog een motie 'Geef gehoor: aan de slag met LVV-advies Ombudsman'. De titel zegt het al, deze roept op om onder andere met een plan van aanpak te komen voor de uitvoering van de uitspraak van het Europees Hof, zoals de Ombudsman ons ook op 11 november jl. per brief vroeg.
Want zeggen ze 'afspraak is afspraak' en dat gaat voor mensenlevens of uitspraken van het Europees Hof. Als afspraak echt afspraak is, had de coalitie de afgelopen tijd wel wat meer gezegd over deze andere zinnen in hun eigen coalitieakkoord. Quote: 'en investeren we waar mogelijk in maatregelen die vrijwillige terugkeer bevorderen'. Aangezien dat niet zo is, hebben we nog een motie, 'Afspraak is afspraak', om te zorgen dat mensen die een kans maken op een verblijfsvergunning of die willen terugkeren deze mogelijkheid blijven krijgen. Wat er vandaag ook gebeurt, de afgelopen maanden heeft de coalitie geen schijn van menselijkheid laten zien. Dat nemen wij hen kwalijk, dat neemt de stad hen kwalijk en als allerbelangrijkste, dat nemen de ongedocumenteerde Rotterdammers hen kwalijk. Een mars van meer dan 500 mensen, een petitie die meer dan 10.000 keer is getekend, wat is er nog meer nodig?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Geen gekloot, bed bad brood!

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van agendapunt 9.2 Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen;

constaterende dat:
- de sluiting van de LVV per 1 januari a.s. grote gevolgen voor de stad zal hebben, bestaande uit: dakloosheid van minimaal 17 personen, onveiligheid voor ongedocumenteerde mensen in de stad en het verlies van perspectief voor de duizenden ongedocumenteerde Rotterdammers;
- het Europees Hof stelt dat een overheid de plicht heeft om te voorkomen dat een ongedocumenteerd persoon in een situatie van onmenselijke of vernederende aard terechtkomt;
- door middel van de LVV wordt voldaan aan de zorgplicht van gemeente om bed, bad en brood te bieden aan ongedocumenteerde mensen;

overwegende dat:
- ongedocumenteerde mensen niet ophouden te bestaan op het moment dat de LVV gestopt wordt, derhalve de groep door gebrek aan mogelijkheden nog verder uit beeld raakt;
- LVV een goed middel is om ongedocumenteerde mensen perspectief en een vervolgstap te bieden, richting een asielprocedure of terugkeer;
- burgemeesters van de 5 LVV-pilotgemeenten niet voor niks in een brandbrief aan de nieuwe minister duidelijk maakten dat sluiting gevolgen heeft voor de openbare orde en veiligheid, er kwetsbare en zorgbehoevende mensen in de opvang zitten en vertrek uit Nederland in het geding komt;

verzoekt het college:
- het besluit tot sluiting van de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) per 1 januari 2015, terug te draaien;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, I. Elfilali, T.S.J. Coşkun, M.E. Vogelaar, T.J. Vonk, S. van de Peppel, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, M.R. van Campenhout en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 2. Geef gehoor: aan de slag met LVV-advies ombudsman

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van agendapunt 9.2 Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen;

constaterende dat:
- het Europees Hof stelt dat een overheid de plicht heeft om te voorkomen dat een ongedocumenteerd persoon in een situatie van onmenselijke of vernederende aard terechtkomt;
- de gemeentelijke ombudsman het stopzetten van de LVV-bekostiging als onaanvaardbaar beschouwt, oproept het besluit te heroverwegen en vraagt om met een plan te komen om uitvoering te geven aan de uitspraak van het Europees Hof;

overwegende dat:
- het bieden van bed, bad, brood en begeleiding voor ongedocumenteerden voorkomt dat deze personen in een situatie van onmenselijke of vernederende aard terechtkomen;
- de gemeente, door deze voorzieningen te bieden, voldoet aan de zorgplicht én de uitspraak van het Europees Hof;

verzoekt het college:
- gehoor te geven aan de oproep van de Ombudsman door met een plan te komen om uitvoering te geven aan de uitspraak van het Europees Hof en structurele oplossingen te vinden voor hen die niet kunnen terugkeren naar hun land van herkomst;
- hierover voor 2025 te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, I. Elfilali, T.S.J. Coşkun, M.E. Vogelaar, T.J. Vonk, S. van de Peppel, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, M.R. van Campenhout en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 3. Afspraak is afspraak: ook zonder LVV niemand laten vallen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van agendapunt 9.2 Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen;

constaterende dat:
- in het coalitieakkoord, onder de afspraak met betrekking tot de voorwaarden van het voortzetten van de LVV, de volgende zin is opgenomen: "investeren we waar mogelijk in maatregelen die (vrijwillige) terugkeer bevorderen.";
- de IND (door bijv. capaciteitstekort) er niet altijd in slaagt om bij de eerste aanvraagprocedure een verblijfsstatus toe te kennen terwijl deze, na verdere inzet, wel degelijk uitgegeven zou moeten worden;

overwegende dat:
- een stabiele basis in de vorm van bed, bad, brood en begeleiding bij uitstek de beste uitgangspositie creëert voor werken aan perspectief, al dan niet in de vorm van terugkeer, voor ongedocumenteerde Rotterdammers;
- als mensen kansrijk zijn voor een verblijfsvergunning, zij hier de juiste ondersteuning voor zouden moeten kunnen krijgen, ook na 1 januari 2025;
- ieder mens recht heeft op een gedegen aanvraagprocedure voor een verblijfsstatus, vooral als zij eerder een verkeerde beoordeling hebben gekregen;
- er in de afgelopen jaren, via de LVV, tientallen mensen met perspectief zijn geholpen aan een verblijfsvergunning of terugkeer;
- in de brief die de burgemeesters van de vijf LVV-gemeenten naar de minister stuurden zij ook aangaven dat zonder voorziening snel vertrek uit Nederland in het geding zou komen;

verzoekt het college:
- voor 1 januari a.s. een plan, inclusief opvang en begeleiding, aan de raad voor te leggen om ervoor te zorgen dat kansrijke ongedocumenteerde mensen ook na 1 januari 2025 hulp kunnen krijgen bij terugkeer of hulp naar een verblijfsvergunning;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, I. Elfilali, T.S.J. Coşkun, M.E. Vogelaar, T.J. Vonk, S. van de Peppel, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, M.R. van Campenhout en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel, dan geef ik nu het woord aan mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Voorzitter, ik heb geen tijdmachine om de afspraken in het coalitieakkoord terug te draaien en ik ben eerlijk, we beseften tijdens het sluiten van dit coalitieakkoord onvoldoende dat het politieke klimaat in Den Haag op deze manier kon omslaan en dus stopt de landelijke voorziening voor vreemdelingen, de LVV. Als D66 houden we ons aan de gemaakte afspraken, die verantwoordelijkheid hebben we, voelen we en dragen we. We hebben onze billen gebrand en dus moeten we op de blaren zitten, maar dat betekent niet dat we onze ogen sluiten voor de mensen die hulp nodig hebben en ons blindstaren op een afspraak. Het mededogen, de barmhartigheid en de medemenselijkheid waar u mij op beroept kan ik alleen ook niet helemaal waarmaken, niet helemaal zoals ik dat zelf in een ideale wereld zou willen, maar er is een ondergrens en die ondergrens is een morele plicht van de gemeente, een zorgplicht die ons verbiedt om personen in mensonterende situaties op straat te laten belanden. Die zorgplicht geldt ook voor ongedocumenteerden en dit waarborgen is voor D66 de absolute morele ondergrens waar we niet doorheen willen zakken. De vraag is natuurlijk hoe we dat als gemeente gaan doen. Ik heb geconstateerd dat de discussie die we over dit onderwerp hebben nogal lastig is omdat er heel veel verschillende beelden bestaan over wat er wel of niet gebeurt, wat de LVV precies wel of niet is, wat de zorgplicht precies inhoudt en wat de gemeente al wel en niet doet. Ik doe nu toch nog een keer een poging om een aantal zaken duidelijk te krijgen. Allereerst, er zullen geen mensen doodgaan op straat die in beeld zijn bij de gemeente. Dat wordt heel vaak beweerd in debatten, in de pers en op straat, maar dat gaan we niet laten gebeuren en om iedereen gerust te stellen dien ik in ieder geval allereerst een motie in om de meest kwetsbare groep mensen die nu in de LVV zit ook na 1 januari a.s. op te vangen. Ik weet dat de wethouder heeft aangegeven dat het een rijkstaak is, maar we kunnen het ons voor deze groep niet permitteren om ons hier volledig afhankelijk van te maken.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Dank u wel voorzitter. De vraag aan mevrouw Maassen is hoe dit verschilt van de toezegging die reeds door de wethouder is gedaan om de meest kwetsbare mensen maatwerk en opvang te bieden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, volgens mij maakt dat niet zo heel veel verschil uit. D66 wil dat de wethouder hier werk van gaat maken. Hij gaf in het commissiedebat aan 'het is primair een taak van het rijk, maar als het echt moet dan zullen wij hier maatwerk in bieden' en wij zeggen 'oké, ga aan de slag'. Volgens mij kunnen we niet meer wachten op minister Faber en dat betekent dat wij nu alles op alles moeten zetten om ervoor te zorgen dat deze mensen na 1 januari a.s. opvang krijgen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Voorzitter, ik hoor hier geen verschil met de extra inzet die de wethouder op dit moment al pleegt en ik vind dat ook interessant omdat de Tweede Kamerfracties van DENK en D66 op 7 november jl. in de Tweede Kamer een motie hebben ingediend die de regering verzoekt om actief te voorkomen dat mensen als gevolg van de stopzetting van de rijksfinanciering van de LVV-voorzieningen op straat komen te overlijden en de gemeenten hierbij de nodige ondersteuning te bieden. Deze motie is in de eerste plaats ontraden door de minister van Asiel en Migratie, logisch ook, wie had verwacht dat ze dit zou omarmen, en de motie is zojuist aangehouden. Mijn vraag aan mevrouw Maassen is: u dient nu hier een motie in, maar hoe gaat u die opvang betalen als er blijkbaar vanuit de Tweede Kamer hulp nodig is om dat voor elkaar te krijgen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik word kritisch bevraagd door de PvdA omdat ik de wethouder vraag om de meest kwetsbare mensen die nu in de LVV zitten op te vangen. Is de PvdA het met mij oneens dat we deze mensen ook na 1 januari a.s. zouden moeten opvangen?

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Ik geef aan dat de wethouder hier al mee bezig is. Ik zie geen toegevoegde waarde in de motie van mevrouw Maassen, maar ik zal hem straks goed lezen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen, O mevrouw Vlieger, excuus.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Volgens mij hoorde ik mevrouw Vogelaar iets heel duidelijk anders zeggen over de bekostiging ervan en daar zou ik mevrouw Maassen ook graag over willen horen: hoe wordt dit bekostigd?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, dat is niet iets waarop onze motie ingaat. Wij willen garanderen dat wij een morele ondergrens trekken en die is dat we het niet accepteren dat mensen na 1 januari 2025 het risico lopen om op straat te overlijden of in een zeer mensonterende situatie dreigen te komen, daar moet iets voor worden geregeld. Dat is maatwerk en maatwerk betekent dat ik dat niet weet, ik laat dat aan de professionals over, dat is afhankelijk van de persoonlijke situatie van de desbetreffende individuen en ik heb het vertrouwen dat de professionals die daarbij zijn betrokken daar oplossingen voor kunnen vinden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ja voorzitter. We hebben een heel debat gehad over de financiën en waar die voor worden ingezet. Dit soort maatregelen kost geld. We weten dat die tien mensen niet terug naar het land van herkomst kunnen, dus voor hen moet iets van opvang worden geregeld en dat kost geld. Ik wil straks uiteindelijk toch wel graag, desnoods van de wethouder, horen hoe dat wordt bekostigd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ook hier weer, ik word door GroenLinks kritisch bevraagd over dat het geld kost, maar mijn vraag aan GroenLinks is: bent u het dan met mij oneens dat we opvang aan deze mensen zouden moeten bieden?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ja, het is best interessant. We hebben net bij de begroting een amendement ingediend om dit gewoon in stand te houden en daarvoor hebben we dekking. Het is volgens mij heel logisch dat we ook vragen waar het van wordt bekostigd als er andere ideeën komen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Voorzitter, ik hoor geen antwoord op mijn vraag en GroenLinks is het dan blijkbaar met mij eens. U hebt een motie ingediend voor het behoud van de volledige LVV en ik heb zojuist aangegeven dat we ons aan het coalitieakkoord houden en dat zijn wel echt twee heel verschillende zaken. Ik concludeer dat GroenLinks het met deze motie eens is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali heeft ook een vraag.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja voorzitter. Ik hoorde D66 zeggen 'we houden vast aan de afspraken in het coalitieakkoord'. Het gaat hier over mensen en mensenrechten, een kwetsbare groep. In het coalitieakkoord staat ook iets over een oeververbinding en een metro. D66 had geen enkele moeite om die afspraak los te laten en ik vraag me af hoe dat zich tot elkaar verhoudt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66) Ja voorzitter. U vraagt mij naar de afspraak in het coalitieakkoord over de LVV. Wij houden die afspraak graag in stand ondanks dat dit ons heel erg moeilijk valt, wij kiezen ervoor om daar wel een morele ondergrens bij te trekken en daar ga ik in mijn bijdrage nader op in. Dat betekent dat wat ons betreft mensen in Rotterdam niet een in mensonterende situatie terecht zouden moeten komen, dat we te allen tijde moeten voorkomen dat mensen in kwetsbare situaties terechtkomen en dat we mensen die bij de gemeente in beeld zijn moeten helpen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Dat was niet mijn vraag. Mijn vraag is de volgende. D66 heeft geen enkele moeite om een afspraak die zegt ' een brug in plaats van een metro ' los te laten, maar als het gaat om mensen dan is het wel moeilijk om een afspraak los te laten. Hoe verhoudt zich dat tot elkaar?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, nogmaals. Ik heb aangegeven wat de rode lijnen van D66 zijn en die herhaal ik graag. D66 vindt het onacceptabel als mensen na 1 januari 2025 het risico lopen om te overlijden op straat en daarvoor zullen wij onze waarborgen indienen om ervoor te zorgen dat die rode lijn en die morele plicht die we als gemeente hebben, niet wordt overschreden.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ik heb nog een andere vraag en die stel ik omdat ik het oprecht stoer vind dat D66 gewoon uitkomt voor waar ze voor staan en ze daar ook niet voor weglopen. In het coalitieakkoord staat inderdaad dat de LVV-pilot nooit met gemeentelijk geld zal worden gedekt en daar houdt u zich aan, maar daarvoor was er natuurlijk al lang een bed-bad-broodopvang en ook een opvang voor medisch geïndiceerde ongedocumenteerden. Die hadden we, dat was staand beleid en jaarstuk na jaarstuk stond daar altijd in dat daaraan gemeentelijk geld wordt toegevoegd en de gemeenteraad vond dat goed. Wat heeft u doen besluiten om niet terug te vallen op dat staande beleid, maar om eigenlijk alles overboord te gooien?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter. Laat ik met het laatste beginnen, namelijk de medisch-geïndiceerden. Volgens mij is de LVV geen plek voor medisch-geïndiceerde ongedocumenteerden want de LVV was een plek waartoe mensen alleen toegang kregen als ze bereid waren mee te werken aan hun eigen perspectief en dat eigen perspectief was gestoeld op drie pijlers, ik hoef niet toe te lichten welke drie pijlers dat zijn. In die zin zie ik de LVV niet als een toevluchtsoord voor mensen die medisch geïndiceerd zijn en dan stel ik ook een vraag aan de wethouder: hoe gaan we daarmee om? Volgens mij is de LVV niet bedoeld voor medisch-geïndiceerden, dat weten we ook allemaal. Ik ben twee jaar geleden ook uitgebreid bijgepraat over de klachten van de niet-gouvernementele instellingen in onze stad omdat ze heel veel moeite met die toegangseisen hadden. We hebben daar andere routes voor en wat mij betreft is dat op dit moment niet iets wat wegvalt bij het stoppen van de LVV.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dat was voor mij geen antwoord op mijn vraag. Ik vroeg namelijk het volgende. We hadden altijd een opvang voor medisch-geïndiceerde mensen waaraan ook gemeentelijke middelen werden besteed. Ik heb het niet over de LVV, ik heb het over de vorige voorziening, wat heeft u doen besluiten om ook die vorige voorziening, die we al hadden en die er met goedkeuring van de raad was, niet te handhaven?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Volgens mij is de LVV geen voorziening waar medisch-geïndiceerde mensen een plek kunnen krijgen want dat is namelijk een voorziening die werkt aan perspectief, onder andere aan terugkeer, opnieuw een asielaanvraag doen of migratie naar een ander land. Om die reden

betekent het wegvallen van de LVV niet dat die medisch-geïndiceerde mensen geen plek meer in Rotterdam hebben.

De **VOORZITTER**. Ik zag dat de heer Soytekin er eerder stond, maar volgens mij wil mevrouw Vlieger hierop doorgaan. Ik kijk even naar de heer Soytekin. Ja. Mevrouw Vlieger heeft het woord.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ja dank u wel. Ik wil de heer Vonk graag kort even helpen want de heer Vonk doelt op de bed-bad-broodregeling. Deze tien mensen zitten al langer in de regeling, zij zitten daar al heel lang in, het zijn mensen waarvoor het gewoon heel moeilijk is om perspectief te vinden. Die context is wel heel belangrijk om mee te nemen, vandaar dat ik dat even wilde aangeven.

De **VOORZITTER**. Oké. Ja, mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Dat is ook de reden dat we aan de wethouder vragen: zorg er nou voor dat er een plek voor die tien mensen in Rotterdam blijft.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja voorzitter, inmiddels sta ik al zo lang dat alles al door mevrouw Maassen is gezegd. Die motie is ingediend, die is volstrekt helder en de raad heeft de vrijheid om daar voor of tegen te stemmen. Daarnaast wil ik aangeven dat mevrouw Elfilali deze week in toch wel rare vergelijkingen grossiert, nu vergelijkt ze een oeverbrug met de LVV en op 7 november jl. een fout van wethouder Buijt met een fraudezaak, dat snap ik ook even niet.

De **VOORZITTER**. Het was geen vraag aan mevrouw Maassen. Mevrouw Elfilali wil reageren, oké.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ik denk dat de heer Soytekin even bij zichzelf te rade moet gaan over hoe erg die vergelijking eigenlijk is. Ook DENK heeft er geen enkele moeite mee heeft om te kiezen voor een brug in plaats van een metro terwijl het hier gaat om een coalitieakkoord waarin mensen worden geraakt. Daar streed DENK in de vorige periode ook voor en nu laten jullie, zeg ik via de voorzitter, die afspraak niet los en houden jullie vast aan een afspraak die onmenselijk en onverantwoord is. Ik denk dat die vergelijking juist heel sterk is en precies laat zien met wat voor dubbele moraal deze partijen hier in deze raadzaal staan.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dit zijn weer te harde woorden die eigenlijk nergens over gaan want op het moment dat je een wethouder die een fout maakt en dat ook aangeeft, vergelijkt met iemand die fraude pleegt en je daarna een oeververbinding of een metroverbinding vergelijkt met de LVV-opvang dan is het erg moeilijk om een serieus debat te voeren. U kunt buiten de microfoon door mij heen praten maar dat werkt niet, daarmee leidt u mij niet af. Ik kan ook honderd voordelen van het coalitieakkoord noemen, die gooien wij niet zomaar weg en daar zijn ook afspraken over gemaakt, daar zijn we volstrekt helder over. De motie die mevrouw Maassen indient, is een goede motie en dat betekent dat wij ook staan voor de mensen die kwetsbaar zijn en dat die niet op straat komen te overlijden.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ook graag in mijn dertig seconden. De vergelijking die de heer Soytekin maakte over fraude komt niet van mij. Ik zou zeggen, luister de vergadering terug want ik heb de wethouder aangesproken op het feit dat hij die € 14 miljoen was vergeten en mijn vergelijking was 'heeft dit college dezelfde harde taal tegen zichzelf als tegen Rotterdammers?' Dat over fraude kwam van een andere partij en niet van mij. Ik vind het belangrijk dat dit wordt hersteld en ik zou zeggen, luister het of terug en ik zou het waarderen als dat wordt hersteld want ik word verkeerd geciteerd en dat vind ik niet fair.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Mevrouw Elfilali heeft die discussie inderdaad aangezwengeld en ik trek mijn woorden zeker niet terug want mevrouw Elfilali is er zelf over begonnen.

De **VOORZITTER**. De laatste keer, mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja voorzitter. Wat DENK hier doet, is eigenlijk een afleidingsmanoeuvre. We hebben het over de LVV, over een kwetsbare groep en over het feit dat twee partijen ervoor zorgen dat wij deze discussie hier hebben want als twee partijen hun afspraak zouden herzien dan zouden we deze discussie niet hebben, dan zouden we gewoon kunnen doorgaan met het bieden van oplossingen voor hele kwetsbare mensen.

De **VOORZITTER**. De heer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Over verkeerd citeren gesproken, er wordt hier verkeerd uit het coalitieakkoord geciteerd want het coalitieakkoord is glashelder, als het over die oeververbinding gaat, staat er heel duidelijk 'de coalitie zet in op een oeververbinding'. Hiervoor zijn aanzienlijke rijksmiddelen nodig, maar uiteindelijk is gebleken dat die rijksmiddelen niet voldoende zijn voor een metroverbinding waardoor het een brug is geworden. Over de LVV staat er heel duidelijk in 'op het moment dat er geen rijksmiddelen meer zijn dan stoppen we met de LVV'. Die vergelijking gaat niet op, want het coalitieakkoord is hier gewoon glashelder over.

De **VOORZITTER**. Ik geloof dat mevrouw Elfilali zich nog aangesproken voelt. Mevrouw Elfilali, echt de laatste keer.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Voorzitter, for the record. In het coalitieakkoord staat letterlijk 'wij zetten daarbij in op een metroverbinding' en over juist citeren gesproken, lees uw eigen coalitieakkoord nog eens terug zeg ik via de voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dan ga ik toch terug. Ik zit even te kijken, mevrouw De Jong en mevrouw Vlieger stonden er eerder, maar oké dan gaan we terug naar mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Een beetje een gekke opening na dit debat. Deze minister heeft wel een opgave, de VVD heeft namelijk aan de minister gevraagd om voor het kerstreces met een plan van aanpak te komen om te voorkomen dat mensen dakloos worden en op straat gaan zwerven. Mijn vraag aan de wethouder is: heeft de minister u hier al over benaderd? Dan een vraag over de ongeveer zeventien mensen die opvang in het eigen netwerk moeten zoeken. Mijn fractie zou heel graag zien dat we met monitoring en de inzet van overgangsbudget onze betrokkenheid als gemeente bij deze groep blijven tonen zodat ze na 1 januari 2025 onderdak vinden en mogelijk extra aandacht voor hen als ze zelf ook willen worden gemonitord want ze hebben natuurlijk recht op privacy en, als bijvoorbeeld de hulpverlening hen treft, dan weten we dat deze persoon tot 1 januari 2025 in de LVV zat. Daarover heb ik een motie.

De **VOORZITTER**. Terwijl de motie wordt gebracht, geef ik mevrouw Van de Peppel het woord.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja dank u wel voorzitter. Ik luister met veel interesse naar de bijdrage van D66 en het valt me op dat ze een bestaande toezegging van de wethouder wil bevestigen en dat roept bij mij de vraag op of ze de wethouder wel voldoende vertrouwt, dat hij zijn toezegging uitvoert, of is de motie een mooie motie voor de nieuwsbrief van D66; kijk eens hoe goed wij bezig zijn? Die zeventien mensen nu... We weten allemaal dat ongedocumenteerde mensen onder de radar gaan leven, hoe denkt u dat ze nu in de radar of boven de radar blijven, hoe wilt u dat bewerkstelligen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter op het moment dat ongedocumenteerden zich in alle privacy willen terugtrekken uit het zicht van gemeente dan is dat hun volste recht, maar we hebben een overgangsbudget en als ze willen worden begeleid bij het vinden van onderdak op een andere plek... Deze mensen zitten in de LVV in Rotterdam, maar wellicht hebben ze alsnog een terugkeerwens en laten we daar als Rotterdam dan in ieder geval een faciliterende rol in spelen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja sorry voorzitter, maar ik heb daar een beetje een dubbel gevoel bij want we hebben ze in beeld, we weten wie ze zijn, we laten hen keihard vallen en zeggen dan 'als je wilt dan helpen we je wel', dat is toch raar? We hebben toch al een voorziening, waarom houden we die niet gewoon in stand?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter. Zoals ik al aangaf, zullen wij de afspraken in het coalitieakkoord gestand doen en dat betekent dat de LVV per 1 januari 2025 zal sluiten, maar we hebben als gemeente zicht op deze mensen en we hebben een overgangsbudget van € 210.000,00 van het rijk gekregen om het goed af te wikkelen. Wat de motie ook vraagt, laten we dat overgangsbudget dan ook vooral inzetten om die mensen toe te leiden naar een andere plek waar zij onderdak kunnen krijgen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja voorzitter, het is zo dubbel omdat het al is toegezegd. Het budget is er al, dus deze moties zijn niets anders dan voor de bühne en ik kan daar dan ook echt niet achter staan, want ik ga echt niet faciliteren dat u hier met een motie staat te wapperen: kijk eens hoe ik hier de reddende engel ben. Dat bent u niet, u laat hen zitten, u kunt met uw partij het verschil maken en die ondergrens is wat ons betreft veel hoger dan u die nu neerzet. For the record, wij zullen die moties daarom niet steunen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, mijn fractie kijkt daar anders tegenaan, voor mijn fractie is deze motie juist heel erg belangrijk. Dat u het anders leest en dat u de woorden van de wethouder zo heeft gelezen dat dit overgangsbudget en het in beeld houden van deze mensen na 1 januari 2025 gebeurt, is uw lezing. Voor mijn fractie is het belangrijk om de garanties die we hebben vast te stellen en als u ervoor kiest om tegen die garanties te stemmen dan is dat ook aan u.

De **VOORZITTER**. Tot slot, mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Ik hoorde wel iets interessants, 'garanties vast te stellen'. Hebt u dan geen vertrouwen in de wethouder dat hij dit uitvoert want hij heeft het al toegezegd, het is een opdracht van het rijk. U wilt het nu met een motie bekrachtigen, zegt u daarmee dat u de wethouder niet vertrouwt?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Nee voorzitter, dat zeg ik helemaal niet. U hebt nog niet de gelegenheid gehad, maar dat zal spoedig zo zijn en ik nodig u uit om de motie te lezen en om te kijken wat daarin staat en wat er wordt gevraagd. Als u dat leest, zult u zien dat dit helemaal niet is wat de wethouder reeds heeft toegezegd. Wat mijn fractie betreft is het echt essentieel om dat ook na 1 januari 2025 te doen. Hetzelfde geldt voor die kwetsbare mensen. Volgens mij was de lijn van de wethouder in het commissiedebat: het is primair aan het rijk, maar de mensen zullen na 1 januari a.s. niet sterven op straat. Dat is een garantie die voor mijn fractie belangrijk is om vast te stellen en dat heeft niets met wantrouwen te maken, dat heeft ermee te maken dat dit een heel precair onderwerp is.

De **VOORZITTER**. Intussen gebruik ik het moment om aan te geven dat twee moties die zijn ingediend, 'Geen kwetsbare mensen op straat' en 'Overgangsbudget voor de LVV'ers die het nodig hebben' voldoende zijn ondertekend en deel uitmaken van de beraadslaging. Mevrouw De Jong heeft een vraag.

Mevrouw **DE JONG** (gdj). Ja, een vraagje aan mevrouw Maassen via de voorzitter. U geeft aan dat u de situatie nationaal gezien niet echt precies in de gaten had en er zijn natuurlijk afspraken gemaakt, de coalitie moet aan tafel zitten, water bij de wijn, we weten hoe het werkt, dat is de reden dat bepaalde partijen nooit in de coalitie zouden zitten want je moet soms wat dingen loslaten. Ik ben benieuwd hoe mevrouw Maassen reflecteert op dit feit voor een volgende eventuele coalitie want er is een grote kans

dat D66 daar nog een keer in gaat zitten. Hoe zou u dit de volgende keer aanpakken? De reden waarom deze motie nu moet is vanwege de afspraak over de LVV in het coalitieakkoord, als die niet was gemaakt, hoefde er niets te gebeuren. Het is een beetje iets loslaten om het volgens toe te voegen en ik ben benieuwd hoe mevrouw Maas hierop reflecteert voor in de toekomst.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ik hoop dat ik het goed heb begrepen. Laat duidelijk zijn dat wij zo'n afspraak een volgende keer niet op die manier zouden maken. Dat is het korte antwoord denk ik, tenzij ik uw vraag verkeerd heb begrepen, misschien wilt u hem in technische tijd herhalen.

De **VOORZITTER**. U vervolgt uw betoog mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Dan over de kwetsbare mensen die we nu nog niet in beeld hebben, maar die na 1 januari 2025 wel als kwetsbaar in beeld zouden kunnen komen. Er is mij niet duidelijk wat er gebeurt als men iemand op straat aantreft, laten we deze persoon dan verpieteren en zeggen we 'je hebt geen papieren, dus we gaan je niet helpen'? Dat is voor mijn fractie onverteerbaar en onaanvaardbaar en ik overweeg hierop een motie, maar ik hoor graag eerst van de wethouder hoe hiermee wordt omgegaan. Dan mijn laatste inhoudelijke punt. De LVV is een effectief instrument gebleken om mensen met een perspectiefwens te helpen en dat kan ook terugkeer zijn. Na 1 januari a.s. zullen er nog steeds mensen zijn met een terugkeerwens en die kunnen bij de gemeente in beeld komen, daarvoor bestaat een waardevolle samenwerkingsstructuur met onder andere niet-gouvernementele instellingen. We vragen het college om hiervoor een plan van aanpak op te stellen, zodat de gemeente nog steeds een faciliterende rol kan spelen bij de begeleiding naar terugkeer. Terugkeer is ook na 1 januari a.s. namelijk nuttig. Tot slot voorzitter. We zien de LVV, de heer Engberts heeft het in het begrotingsdebat al gezegd, als een mooi stukje middenpolitiek, het is ooit bedacht door de PvdA en de VVD, aan de linkerkant mensen die blij zijn met opvang en begeleiding van kwetsbare mensen in onze samenleving en aan de rechterkant hadden mensen blij kunnen zijn met de terugkeerhoeveelheid van ongedocumenteerden naar het land van herkomst dat men graag wil, maar helaas is dat niet het stukje middenpolitiek gebleken waar men blijkbaar naar op zoek was. Ik kan heel vaak zeggen dat D66 het anders had gewild, maar wij kiezen er vandaag voor om ons aan onze coalitieafspraken te houden en dat betekent, hoe hard ook, dat D66 de politieke keuze maakt om de LVV te sluiten. Dat is het eerlijke verhaal en daar zal ik ook niet voor weglopen. Alle waarborgen en garanties die ik zojuist heb gevraagd, zodat wij hier enigszins mee kunnen leven, nemen deze harde realiteit niet weg en daarmee rest mij niets anders dan mijn dank en bewondering uit te spreken voor de NGO's die hun nek uitsteken voor deze doelgroep. Buiten mijn spreektekst om moet het mij toch van het hart dat ik vol verbazing heb geluisterd naar de aangekondigde wijze van stemmen van mensen die menen dat ze dit echt doen voor de groep ongedocumenteerden in onze stad want uiteindelijk hoop ik dat iedereen naar de inhoud kijkt. Het is mij er niet om te doen om hier de reddende engel te spelen want ik weet dat ik de boeman en de bozerik ben en ik zal vandaag op geen enkele wijze een reddende engel kunnen zijn, maar ik hoop echt en ik nodig u allemaal uit: kijk met de inhoud naar de moties die wij vandaag indienen.

De **VOORZITTER**. Een vraag van mevrouw Vogelaar. Mevrouw Maassen, ik wijs u erop dat u al even door de tijd heen bent. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Dank u wel voorzitter. Mijn oproep aan mevrouw Maassen is de volgende. U kunt vandaag wel die reddende engel zijn, uw partij kan het verschil maken, de voorstellen liggen klaar, het amendement bij de begroting ligt klaar, de moties worden nu ingediend, die liggen klaar en u hebt ook uw eigen moties, dus ik vraag u niet van uw idealen weg te lopen. U blijft bij het coalitieakkoord, maar kom op voor uw idealen want nu blijkt een stem op D66 een stem op Leefbaar Rotterdam te zijn. U kunt vandaag het verschil maken, doe dat alstublieft.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik heb al uitgebreid toegelicht wat onze afwegingen zijn om als D66 deze keuze te maken. Ik heb toegelicht welke waarborgen wij daarvoor nodig hebben en ik heb ook toegelicht hoe wat D66 betreft het sluiten van compromissen werkt. Ik denk dat ik daar heel

weinig aan kan toevoegen, ik heb uw oproep luid en duidelijk gehoord, maar ik denk dat ik tot een andere conclusie zou komen dan wat u vandaag van mij vraagt.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, toch even een reactie op mevrouw Vogelaar. Als ze zegt dat een stem op D66 een stem op Leefbaar Rotterdam is gebleken dan heeft zij de afgelopen weken of maanden niet erg opgelet. Mevrouw Maassen en ik zijn het over zo'n beetje alles oneens en de idealen van mevrouw Maassen zijn niet de mijne, maar ik heb een beetje een dagtaak aan mevrouw Maassen, ze is aan één stuk door bezig met het verdedigen van de idealen van haar achterban en haar kiezers en van wat zij ziet als belangrijk voor Rotterdam. Daar heb ik heel veel tijd aan besteed en ik heb bij haar op dit dossier meer toewijding gezien dan bij wie dan ook aan het linkerdeel van de raad.

De **VOORZITTER**. Dat was geen vraag, maar mevrouw Vlieger heeft mogelijk nog wel een vraag. Ja, mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ja, dank voorzitter. Ik wil graag nog even terugkomen op iets anders wat mevrouw Maassen eerder zei. Mevrouw Maassen begon over die kwetsbare mensen na 1 januari 2025. Toen dacht ik 'ja maar ik ken D66 als een partij die democratie en recht heel hoog heeft zitten'. In de uitspraak van het Europees Hof staat heel duidelijk 'de overheid heeft de plicht om te voorkomen dat ongedocumenteerde personen in een situatie van onmenselijke of vernederende aard terechtkomen', daarin staat niet specifiek dat dit alleen voor de kwetsbaren geldt en wij en ook juristen die ik heb gesproken, lezen dat echt als die plicht voor alle ongedocumenteerde mensen. Leest D66 dat ook zo en betekent dat dan dus niet dat we verder moeten kijken dan alleen maar een vraag aan de wethouder stellen over die kwetsbaren per 1 januari a.s.?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik lees best heel veel verschillende onderdelen in die uitspraak, waaraan u refereert. Ik heb daar in het commissiedebat uitgebreid met de heer Kind over gewisseld en dat werd best wel een juridische exercitie. Twee dingen. Het gaat over mensen die dermate in een staat van materiële deprivatie terechtkomen dat het mensonterend is en een ander punt is dat mensen die dermate kwetsbaar zijn omdat hun medische aard daar om vraagt en die volledig afhankelijk zijn van overheidssteun. Het is best een ingewikkelde uitspraak maar ik lees daar niet in dat we alle ongedocumenteerden moeten opvangen. Dat hebben we overigens ook sinds heden niet gedaan.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Als ik u die uitspraak hoor citeren, staat daar ook niet in dat je hen op straat moet zetten, hoe verklaart u dat?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Volgens mij is het de systematiek van het Hof van Justitie die een soort kader schetst en daarin hebben lidstaten heel veel eigen beleidsruimte om dat op een bepaalde manier in te vullen. Ik denk dat een Hof nooit op die manier een uitspraak zal doen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). En toch gaan we het doen, hoe verklaart u dat?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter. Ik vraag hoe we na 1 januari 2025 invulling geven aan de zorgplicht voor mensen die kwetsbaar zijn en die op dit moment nog niet bij de gemeente in beeld zijn. Dat vraag ik aan de wethouder en ik wacht het antwoord daarop graag af.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ja voorzitter, ik zou er dan wel graag aan willen toevoegen dat kwetsbaar niet is wat het Europees Hof stelt en we zouden eigenlijk echt moeten kijken naar de woorden die het Europees Hof gebruikt en dan kijken hoe we uitvoering aan die uitspraak geven, dat is eigenlijk ook wat onze motie al zegt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter. Ik ben geen jurist, ik heb de uitspraak van het Hof gelezen en ik lees daarin dat we na 1 januari 2025 niet de plicht hebben om alle ongedocumenteerden in Rotterdam op te vangen.

De **VOORZITTER**. En daarmee bent u aan het eind van...

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja, nog één punt van orde.

De **VOORZITTER**. Een punt van orde, maar heel kort want u hebt echt, echt, echt geen spreektijd meer.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Dat weet ik, maar ik heb nog een motie in mijn hand.

De **VOORZITTER**. Ja, dat mag. Mevrouw Maassen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Geen kwetsbare mensen op straat

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.2: Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen;

constaterende dat:
- op dit moment 45 mensen in de Rotterdamse LVV verblijven;
- van die 45 mensen een aantal mensen in mensonterende situaties terechtkomen, zoals het risico op overlijden, wanneer zij na sluiting van de LVV op 1 januari 2025 geen verdere ondersteuning van de overheid zouden genieten en ook niet op korte termijn terug kunnen keren naar land van herkomst of een ander perspectief hebben;
- artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie stelt dat niemand mag worden onderworpen aan 'onmenselijke of vernederende behandelingen';

overwegende dat:
- er een duidelijke humanitaire ondergrens is gesteld door het Hof van Justitie EU en autoriteiten de plicht hebben om een toestand te voorkomen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid;
- op het kabinet weliswaar deze zorgplicht ook rust en hierover een motie is aangenomen in de Tweede Kamer, maar gezien de kwetsbaarheid van deze mensen het te risicovol is om enkel te hopen dat het kabinet voor 1 januari 2025 een geschikte oplossing heeft voor deze mensen;

verzoekt het college:
- te garanderen dat de groep die te kwetsbaar is om op straat te verblijven en op peildatum 31 december 2024 verblijft in de LVV niet op straat belandt en hierbij het maatwerk toe te passen wat de individuele en medische casuïstiek van deze mensen vraagt;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen en S. Soytekin

Motie 5. Overgangsbudget voor de LVV'ers die het nodig hebben

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.2: Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen;

constaterende dat:

- de wethouder in de collegebrief van 1 oktober jl. over de beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV), een groep van 17 mensen heeft benoemd waarvoor een oplossing voor hun situatie moet worden gevonden in hun eigen netwerk en die anders op straat dreigen te belanden;
- de wethouder in dezelfde brief een bedrag van € 210.000,00 noemt als overgangsbudget voor de afbouw van de LVV;
- nu 45 mensen in de LVV zitten en eenieder op 1 januari 2025 een eigen pad gaat bewandelen;

overwegende dat:
- in de collegebrief niet wordt benoemd hoe het overgangsbudget precies wordt ingezet;
- het nooit wenselijk is als mensen tegen hun wil op straat belanden;
- voor ongeveer een groep van 17 mensen die nu in de LVV zit geldt dat zij in hun eigen netwerk onderdak moeten vinden na 1 januari 2025 en dat dit voor deze kwetsbare groep extra ingewikkeld is;
- de gemeente een morele en wettelijke verantwoordelijkheid voor deze groep draagt;

verzoekt het college:
- een nulmeting te doen op 31 december 2024, teneinde duidelijk te maken hoe de groep van mensen zonder duurzame oplossing eruitziet, hoeveel mensen er zijn teruggekeerd of in een traject zitten met perspectief op terugkeer, hoeveel mensen elders worden opgevangen wegens humanitaire redenen, hoeveel mensen een plek in hun eigen netwerk hebben gevonden, en tot slot van hoeveel mensen we dergelijke informatie niet hebben;
- deze groep, voor zover zij dit zelf ook willen, te monitoren voor minstens het jaar 2025 om daar waar nodig een begeleidende of faciliterende rol te spelen in het vinden van onderdak en in deze systematiek te werken met een 'vinkje' zodat de mensen herleidbaar zijn via straatteams of niet-gouvernementele instellingen;
- elke vier maanden over deze groep voor in ieder geval het jaar 2025 te rapporteren aan de raad;
- om het overgangsbudget ook te gebruiken om de groep van 17 mensen bij te staan in het vinden van een alternatieve plek om te kunnen overnachten na 31 december 2024;
- hierover ieder kwartaal te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen en S. Soytekin

Motie 6. Protocol voor kwetsbare ongedocumenteerde na 1 januari

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.2: Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen;

constaterende dat:
- de rijksfinanciering voor de LVV-pilot en daarmee ook de mandatering per 1 januari stopt;
- de LVV een plek is waar ook mensen die anders in mensonterende situaties terecht zouden komen opvang hebben gekregen;
- artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie stelt dat niemand mag worden onderworpen aan 'onmenselijke of vernederende behandelingen;
- het Hof van Justitie EU heeft geoordeeld dat dit artikel 4 wordt geschonden op het moment dat onverschilligheid van autoriteiten tot gevolg zou hebben dat een persoon die volledig afhankelijk is van overheidssteun, buiten diens wil en persoonlijke keuzen om terechtkomt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie en hem of haar in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid;

overwegende dat:
- er een duidelijke humanitaire ondergrens is gesteld door het Hof van Justitie EU die de zorgplicht voor de gemeente Rotterdam specifiek beschrijft;
- deze zorgplicht na 1 januari a.s. niet anders zal zijn dan daarvoor en het om die reden dringend is om hier aan te blijven voldoen;

- het zeer onwenselijk zou zijn als de gemeente Rotterdam deze humanitaire ondergrens niet zou handhaven, omdat hiermee het risico ontstaat dat mensen komen te overlijden op straat of in een verregaande staat van materiële deprivatie die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid;
- er geen enkele reden is om personen in mensonterende situaties terecht te laten komen;

verzoekt het college:
- het protocol zoals dat reeds wordt toegepast door het Stedelijk Daklozen Team voor kwetsbare ongedocumenteerde mensen ook na 1 januari 2025 toe te blijven passen om zo te voorkomen dat personen die bij de gemeente in beeld komen in mensonterende situaties dreigen te belanden (zoals het risico op overlijden), en daarbij indien nodig ervoor te zorgen dat zij opvang krijgen via opvangaanbieders om zo te blijven voldoen aan de zorgplicht;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen en S. Soytekin

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter, een punt van orde. Dames en heren, wat zou u ervan denken als we gingen opplussen? Ik heb me netjes gedragen en mijn zes minuten staan nog maar ik zou er geen enkele moeite mee hebben. Ik vind echt dat we elkaar hiermee laten zien wat voor recht je eigenlijk doet als je toch mensen de ruimte geeft om te kunnen spreken. Nu valt het gewoon dood, er komt nog één agendapunt en ik kan het anderen ook beloven, mijn voorstel zou echt zijn om gewoon op te plussen dames en heren, dan kunt u gewoon fatsoenlijk met elkaar debatteren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, we hebben daar vanochtend over gestemd op het moment dat ook de tijd werd... Halverwege een debat een nieuw voorstel over...

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voortschrijdend inzicht.

De **VOORZITTER**. Ja, maar dat is een beetje ingewikkeld want iedereen heeft op zijn eigen manier naar de tijd gekeken. Ik stel voor dat we doorgaan met het debat en dat we daar dan gewoon de zaken doen die... En dat we gewoon doorgaan met waar we mee bezig waren met de vastgestelde tijd. Ik ben niet de strengste, dat hebt u ook gemerkt, ik laat af en toe echt wel eens even wat doorlopen om een debat goed te eindigen. Daar zou ik het mee willen doen. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). U bent inderdaad niet de strengste en dat is fijn, maar mevrouw Maassen heeft nul op de teller en ik ben heel benieuwd naar haar reacties op ook... Ik zou ook best graag een interruptie van mevrouw Maassen krijgen en iets meer tijd zou wel fijn zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Wat op zich best wel kan en gebruik is, dat we zeggen 'iedereen er twee minuten bij', dat zou een hele goede manier kunnen zijn.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, wat mij betreft is het prima om een halfuur op te plussen, ik begrijp dat, ik begrijp die behoefte.

De **VOORZITTER**. Ik ga een voorstel doen, iedereen twee minuten erbij, dus ongeacht de grootte van... Kunnen we daarmee leven? Ja. Dan geven we iedereen er hierbij twee minuten bij, maar dit is het beetje het nadeel want er zijn mensen die echt goed hebben zitten timen op een debat, wat ze wanneer wel en niet... Nee mijnheer Ceulemans, ik heb het besloten nu en ik ga er niet meer over beginnen. Het geeft wel aan dat, als we dit soort dingen doen, we het wel op het juiste moment moeten doen, anders krijg je toch enige ongelijkheid. Volgens mij hebben we allemaal een groot hart naar elkaar, twee minuten erbij. Ik ga door met mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Voorzitter de tijd tikt, over precies vijftig dagen is het zover, 1 januari 2025, een gelukkig nieuwjaar, maar niet voor de ongedocumenteerde mensen die dan op straat staan. De tijd tikt nog vijftig dagen en de wethouder staat hier ondanks zijn inzet om alsnog rijksmiddelen te regelen nog steeds met lege handen. Het is nog niet gelukt en mijn vraag aan de wethouder is dan ook: wanneer verwacht de wethouder nieuws over het beschikbaar komen van Gemeentefondsmiddelen en gaat de wethouder deze, indien beschikbaar, inzetten voor opvang en begeleiding en dus niet alleen voor terugkeer? Mijn andere vraag aan de wethouder: is het mogelijk om voor schrijnende gevallen af te wijken van de gangbare eisen voor de toegang tot de daklozenopvang via Centraal Onthaal, zodat de mensen die per 1 januari a.s. op straat komen te staan en afhankelijk zijn van de winteropvang naar Centraal Onthaal kunnen? Mijn andere vraag aan de wethouder is: kan de wethouder een reactie geven op de alarmerende brief van de Ombudsman die de raad op 11 november jl. heeft ontvangen? Ook de coalitiepartijen DENK en D66 staan hier met lege handen. Op 7 november jl. gaf mevrouw Maassen nog aan dat zij garandeert dat er iets wordt geregeld. Ik zal de motie straks met interesse lezen, maar die lijkt niet anders dan een lege huls, het letterlijk opschrijven van de toezegging die de wethouder al heeft gedaan. Mijn vraag aan de wethouder: wanneer kunnen we eigenlijk informatie over dat maatwerk voor die tien tot twaalf meest kwetsbare mensen ontvangen? Ik was een beetje in de war door de motie die DENK en D66 in de Tweede Kamer hebben en die is aangehouden want daarin is gevraagd om ondersteuning van de rijksoverheid. Hoe schat de wethouder nu zijn kansen in om alsnog ondersteuning bij de minister van Asiel en Migratie los te peuteren en is er eigenlijk geld nodig om dat maatwerk te regelen, wat doen we als het kabinet niet levert? De reddingsoperatie van D66 is een lege huls, de Partij voor de Dieren noemde het net al mooi een motie voor de bühne, want feit is dat de mensen uit de LVV op 1 januari 2025 op straat staan. Er is geen geld voor opvang, niet vanuit het rijk, niet vanuit het college en nog niet vanuit het Gemeentefonds, er is geen alternatief, de wethouder ziet geen ruimte in het coalitieakkoord, Leefbaar Rotterdam houdt de deur op slot en D66 en DENK zijn niet bereid tot het openbreken van het coalitieakkoord omdat politieke afspraken zwaarder wegen dan idealen, we kregen het net nogmaals bevestigd. Kortom, er is geen politieke wil en de PvdA staat hier vandaag samen met vrijwel de gehele oppositie met een uitgestoken hand voor de mensen die nu gebruikmaken van de LVV-voorziening, voor de ongedocumenteerde mensen die in de toekomst bed, bad, brood en begeleiding nodig hebben want ieder mens heeft hier structureel recht op. We hebben nog vijftig dagen, wees solidair en regel het.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mevrouw Vogelaar. Dan geef ik nu het woord aan de heer Coşkun. Ik wilde zeggen dat u bijna geen tijd meer hebt, maar door deze laatste sprintactie hebt u toch weer wat tijd. Let u er wel op want het kan snel gaan.

De heer **COŞKUN** (sp). Voorzitter, heel sympathiek dat u mij mijn tijd wijst, maar dat is bij mij overbodig, dat doe ik zelf met verve. Ik ben wel blij dat ik twee minuten extra heb gekregen want mijn partij staat voor menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid van alle mensen en dat kan alleen als we solidariteit tussen die mensen organiseren, maar dat kan niet als iemand noodgedwongen in de struiken ligt en dat gebeurt in onze stad helaas veel te veel. Soms moet je compromissen sluiten en soms moet je ook vuile handen maken, dat zeg ik ook zeker tegen de fracties van DENK en D66, maar ik vraag me af of Leefbaar Rotterdam ook zo hard zou applaudisseren als D66 vandaag niet langer buigt voor de fractie van Leefbaar Rotterdam, wat er dan zou zijn gebeurd hier in deze stad. Onze fractie vindt het beschamend dat we van Rotterdam een ongastvrije stad, een onleefbaar Rotterdam maken. Mijn familieleden, kennissen, buren en gasten die bij ons thuis langskomen vragen 'schamen jullie je niet?' Ik schaam me voor mijn onmacht om dat harteloze beleid te veranderen. Deze raad en dit college laten zich gijzelen door enkele of misschien wel een hele hardleerse en harteloze fractie en mijn oproep is: stop met die gijzeling en wordt weer menselijk.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank mijnheer Coşkun. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Dit college wendt zich keer op keer af van de meest kwetsbare groep in onze samenleving, namelijk de ongedocumenteerden. Met de sluiting van de LVV-opvang geeft Rotterdam een heldere en harde boodschap, deze mensen zijn hier niet meer welkom. De keuze is niet alleen immoreel en onmenselijk, maar ook ronduit gevaarlijk. Vier ongedocumenteerden zijn inmiddels al gestorven en toch wordt deze schamele opvang onnodig afgeschaft, dat zou eigenlijk al genoeg reden moeten zijn om de LVV te behouden. De bed-bad-broodregeling schiet tekort, slechts een fractie van de ongedocumenteerden komt hiervoor in

aanmerking en het sluiten van de LVV zal leiden tot meer buitenslapers en veel meer leed. Ik richt mij hier dan ook speciaal tot DENK en D66, partijen waar we eigenlijk onze hoop op vestigen. D66 noemde het besluit eerder in een interview een beetje dom, maar dit besluit in dit coalitieakkoord is echt een bewuste keuze en geen vergissing en heeft rampzalige gevolgen. Ook de DENK-fractie, wij zien jullie, wij horen jullie, wij strijden voor jullie. Op zondag 10 november jl. schitterden jullie door afwezigheid voor deze mensen waarvoor wij ons voor inzetten. Misschien kunt u ingaan op uw woorden en kunt u deze mensen vertellen hoe u daar invulling aan gaat geven. Het excuus van de wethouder dat de rijksfinanciering is gestopt, is niets meer dan het afschuiven van verantwoordelijkheden want andere G4-steden hebben er wel voor gekozen om deze opvang voort te zetten. Blijkbaar hecht het college meer waarde aan kostenbesparing dan aan humaniteit en solidariteit voor mensen die het simpelweg niet hebben. In tijden van oorlog, klimaatrampen en economische ongelijkheid zal het aantal vluchtelingen alleen maar toenemen en Rotterdam moet daarin haar verantwoordelijkheid nemen en voorbereid zijn op deze realiteit. Ik doe een dringend dringende oproep aan D66 en DENK: toon uw menselijke kant, houd de LVV in stand of liever nog breid deze uit. Dit besluit kan nog worden teruggedraaid voor een Rotterdam waar iedereen, ongeacht papieren, recht heeft op humane opvang. Voorzitter, wij dienen daarom deze motie in, 'Geen mens is illegaal'.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Geen mens is illegaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van het raadsvoorstel tot vaststellen van de tweede herziening van de begroting 2024 en de begroting 2025;

constaterende dat:
- Rotterdam een aanzienlijk aantal ongedocumenteerde personen heeft die geen gebruik kunnen maken van reguliere opvangvoorzieningen;
- het rijk per 1 januari 2025 de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers zal afschaffen;
- het college in het coalitieakkoord aangeeft dat de LVV-pilot helpt bij het tegengaan van dakloosheid;
- de andere G4-steden hebben besloten een vorm van de LVV-pilot voort te zetten;

overwegende dat:
- er een reëel risico is op meer sterfgevallen onder ongedocumenteerde personen, aangezien dit jaar al minstens vier personen zijn overleden door buiten te moeten slapen;
- ook ongedocumenteerde personen recht hebben op een humane opvang;
- het beëindigen van de LVV-pilot kan leiden tot ernstige problemen, zoals gezondheidsklachten en overlast onder ongedocumenteerde personen;
- de kosten van preventieve opvang lager uitvallen dan de kosten die voortvloeien uit de gevolgen van dakloosheid, zoals verminderde veiligheid en verslechterde gezondheid;
- ongedocumenteerde personen verder uit het zicht van hulpverlening dreigen te raken;

verzoekt het college om:
- te waarborgen dat alle ongedocumenteerde personen in Rotterdam opgevangen worden, voor iedereen die hier behoefte aan heeft, ongeacht aantallen;
- in samenwerking met maatschappelijke organisaties een plan op te stellen dat zorgt voor de continuïteit van de opvang van ongedocumenteerde mensen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.R. van Campenhout en S. van de Peppel

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vogelaar heeft een vraag.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Sorry voorzitter, ik was in alle spanning vergeten om de twee moties die ik wilde indienen ook in te dienen en ik vraag of ik dat nu alsnog kan doen.

De **VOORZITTER**. Ja, dan geef ik u nu de gelegenheid om uw moties in te dienen.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vogelaar heeft de volgende moties ingediend.

Motie 8. Gemeentefondsmiddelen inzetten voor bed, bad, brood en begeleiding

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen;

constaterende dat:
- het kabinet heeft besloten de financiering van de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) per 1 januari 2025 te beëindigen waarin bed, bad, brood en begeleiding wordt geboden aan ongedocumenteerde mensen;
- het nog onduidelijk is of er middelen vanuit het Gemeentefonds beschikbaar komen ten behoeve van opvang en begeleiding in 2025;

overwegende dat:
- het college bij het standpunt blijft dat de huidige 45 opvangplekken moeten sluiten aangezien er geen rijksmiddelen beschikbaar zijn per 1 januari 2025;
- er geen duurzaam perspectief voor ongedocumenteerde mensen meer wordt geboden per 1 januari 2025 doordat de meest effectieve begeleiding - naar ofwel een status in Nederland dan wel door migratie of terugkeer naar het land van herkomst - wordt beëindigd;
- de rijksmiddelen voor het college een voorwaarde zijn voor het continueren van opvang en begeleiding van ongedocumenteerde mensen naar ofwel een status in Nederland dan wel terugkeer naar hun land van herkomst;
- de wethouder de Gemeentefondsmiddelen kwalificeert als rijksmiddelen;

verzoekt het college:
- zodra er duidelijkheid is over beschikbaarheid van Gemeentefondsmiddelen per 2025, deze per 1 januari 2025 in te zetten voor bed, bad, brood en begeleiding voor ongedocumenteerde mensen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.E. Vogelaar, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, L.S. Vlieger, T.S.J. Coşkun, T.J. Vonk, S. van de Peppel, M.R. van Campenhout, I. Elfilali en P.J.H.D. Verkoelen

Motie 9. Behoud bed, bad, brood en begeleiding in Rotterdam

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen;

constaterende dat:
- het Europees Comité voor Sociale Rechten al in 2014 heeft geoordeeld dat Nederland in strijd handelt met het Europees Sociaal Handvest door onrechtmatig verblijvende vreemdelingen geen opvang te bieden;
- het Hof van Justitie van de Europese Unie in september 2024 heeft geoordeeld dat de menselijke waardigheid in gevaar komt als de overheid een onrechtmatig verblijvende vreemdeling op straat zet zonder hem of haar te helpen aan basisbehoeften als bed, bad en brood, en deze personen zich kunnen beroepen op de rechten die zowel door het Europees Sociaal Handvest als door artikel 14, lid 1, van EU-richtlijn 2008/115 worden geborgd;
- het kabinet heeft besloten de financiering van de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) per 1 januari 2025 te beëindigen waarin bed, bad, brood en begeleiding wordt geboden aan ongedocumenteerde mensen;
- het nog onduidelijk is of er middelen vanuit het Gemeentefonds beschikbaar komen voor 2025 en verder;
- het college vervolgens heeft besloten de 45 LVV-plekken in Rotterdam per 1 januari 2025 te sluiten [24bb006562], waardoor op zijn minst 17 mensen op straat komen te staan;

overwegende dat:
- zowel vanuit humaan als juridisch oogpunt het voorzien in basisbehoeften van de medemens een maatschappelijke plicht is;
- Rotterdam een einde wil maken aan dakloosheid uiterlijk in 2030 en het op straat zetten van ongedocumenteerde mensen juist zal leiden tot een toename van dakloze mensen in onze stad;
- de overlast op straat, veiligheidsincidenten en maatschappelijke kosten naar alle waarschijnlijkheid zullen toenemen door het sluiten van de opvang;
- de andere LVV-gemeenten en de gemeente Den Haag bed, bad, brood en begeleiding op zijn minst in 2025 in stand houden;
- het ook in Rotterdam mogelijk is om als gemeente bed, bad, brood en begeleiding te organiseren, onafhankelijk van de rijksoverheid;
- er in Rotterdam geen duurzaam perspectief is na 1 januari 2025 voor begeleiding van ongedocumenteerde mensen naar ofwel legalisering van hun verblijf in Nederland dan wel doormigratie of terugkeer naar het land van herkomst;

verzoekt het college:
- voor het eind van het jaar met een voorstel te komen voor een structurele oplossing om bed, bad, brood en begeleiding te behouden voor minimaal 45 opvangplekken per 1 januari 2025;
- bestaande overleg- en infrastructuren met de maatschappelijke organisaties, en DT&V en IND in stand te houden;
- waar mogelijk samen te werken met andere gemeenten, zoals via de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) of met gemeente Den Haag;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.E. Vogelaar, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, L.S. Vlieger, T.S.J. Coşkun, T.J. Vonk, S. van de Peppel, M.R. van Campenhout, I. Elfilali en P.J.H.D. Verkoelen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ja dank u wel. Ik geef nu het woord aan de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank u wel voorzitter. In moreel opzicht is dit misschien wel de grootste beslissing die het college neemt, een einde aan de BBB-regeling zoals we die decennialang in Rotterdam hebben gehad. We hebben er al heel veel over gesproken, het is moreel door de bodem, het is juridisch onjuist en het is vooral heel erg slecht voor al die Rotterdammers die last hebben van al die mensen voor wie er geen onderdak voor de nacht is. Het verdeelt de stad, dat hebben we gezien bij de petitie, dat hebben we gezien bij de demonstratie, maar het verdeelt ook de raad en het laatste is eigenlijk wel vreemd want de meerderheid van de raad wil dit helemaal niet en toch staan we tegenover elkaar. Ik wil een motie die een aantal jaren geleden ingediend en die 'Shelter City' heette in herinnering roepen, die is nota bene op initiatief van D66 ingediend. 'Shelter City' was een motie die Rotterdam maakte tot een veilige haven voor mensen die vluchten voor de plek waar mensenrechten worden geschonden en waar wij deze mensen onderdak bieden. Dat is volgens mij het gemeenschappelijk hart dat wij hadden, er was brede steun en deze motie is ingediend. Kijk eens waar we nu staan, als dit beleid wordt uitgevoerd, vluchten mensen uit onze stad weg naar andere steden omdat hier de mensenrechten worden geschonden, ineens is het diametraal anders en dat kan niet zo zijn. Ik breng het verhaal van de Ombudsman in herinnering, die het in 2023 over holy ground had en zei 'als de mensenrechten in onze stad worden geschonden dan kijken wij niet weg naar anderen, we verwijzen niet door naar anderen, maar als mensen hier op ons grondgebied dit overkomt dan zullen wij er voor hen zijn', dat was het 'holy ground'-principe van de Ombudsman en we waren daar als raad met zijn allen heel erg voor. Kortom, er is brede consensus over wat goed is en toch staan we tegenover elkaar. Zoals ik al zei, hebben wij decennialang een BBB-opvang en een opvang voor mensen die medisch kwetsbaar zijn gehad. Je kunt de jaarstukken erop naslaan, we hebben iedere keer opnieuw gezegd dat we er gemeentelijke middelen bijleggen en de raad keurde dat goed, dat was het staande beleid. Mijn vraag aan de wethouder is: welk argument hebt u gehad om niet terug te gaan naar dat staande beleid? De pilot was vanaf 2019 en dat is kortgeleden. Die pilot stopt, de coalitiepartijen hebben elkaar in de houdgreep genomen en daar moet mee gestopt worden, maar daarvoor hadden we ander beleid met goedkeuring van de hele raad. Waarom bent u niet teruggegaan naar die situatie? Dat is mijn eerste vraag en dan de tweede vraag. Als u dan die afslag naar rechts maakt, waarom hebt u dan de raad daar

niet bij betrokken? Waarom hebt u ons niet gevraagd: u hebt staand beleid, een opvang voor mensen die hier ongedocumenteerd zijn en mensen die medisch kwetsbaar zijn, ik neem een andere afslag, ik wil een einde aan al die opvang, wat vindt de raad daarvan? Het had u gesierd als u ons daarin had meegenomen en ik ben ervan overtuigd dat we als oppositie en coalitie niet zo hard tegenover elkaar hadden gestaan als wij daarin waren meegenomen, dan hadden we daarover kunnen debatteren. Ik heb nog veel andere vragen, maar die zal ik stellen als de wethouder zijn reacties heeft gegeven. Ik wil nog wel twee moties indienen. De eerste motie gaat over de handreiking die de kerken en synagogen hebben uitgestoken, die hebben gezegd: ga met ons in gesprek om te verkennen of er misschien toch oplossingen zijn als we het samen doen. Deze motie roept op om dat gesprek aan te gaan. De tweede motie die ik wil indienen is de motie 'Bed, bad, brood, dan maar lokaal' en dat is eigenlijk een variant op een motie die in de gemeenteraad van Den Haag is ingediend en die daar ook met goedkeuring van DENK en D66 is aangenomen en wij hopen dat die het wel gaat halen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende moties ingediend.

Motie 10. Bed, bad, brood, dan maar lokaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen;

constaterende dat:
- de minister van Asiel en Migratie heeft aangekondigd dat de landelijke financiering van de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) voor uitgeprocedeerde asielzoekers per 1 januari 2025 tot een einde komt;

overwegende dat:
- het om uiteenlopende redenen lang niet altijd lukt om uitgeprocedeerde asielzoekers (snel) terug te laten keren naar hun land van herkomst;
- er een kans is dat mensen die nu gebruik maken van de bed-bad-broodopvang op straat belanden;
- de LVV een regiofunctie heeft;
- binnen de LVV mensen in beeld zijn waarmee de terugkeer naar het land van herkomst beter kan worden georganiseerd dan wanneer mensen op straat leven en uit beeld zijn;
- het zowel om humanitaire overwegingen als om de terugkeer naar het land van herkomst te faciliteren beter is om mensen onderdak te bieden dan hen op straat te laten belanden;

verzoekt het college:
- samen met gemeenten in de regio te onderzoeken op welke wijze een lokale variant van de bed-bad- broodopvang kan worden verzorgd, teneinde te voorkomen dat uitgeprocedeerde mensen op straat belanden;
- de raad hierover voor 1 januari 2025 te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, T.S.J. Coşkun, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, I. Elfilali, L.S. Vlieger, M.E. Vogelaar, M.R. van Campenhout en S. van de Peppel

Motie 11. Ga in gesprek met kerken en synagogen

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV);

constaterende dat:
- het college voorstelt om de LVV te beëindigen vanwege het wegvallen van financiering vanuit het rijk;
- het college vooralsnog geen nieuwe voorziening treft voor ongedocumenteerde vreemdelingen in Rotterdam die (nog) geen gebruik maken van de huidige LVV;
- het Convent van Kerken en Synagogen Rotterdam op 4 november jl. het college per brief heeft opgeroepen 'te zorgen voor het behoud van de zgn. bed-bad-brood in onze stad omdat het gaat om mensen die anders in alle kwetsbaarheid onzichtbaar worden', en het college heeft uitgenodigd tot

overleg 'om te bezien hoe we hierin kunnen samenwerken' want 'als we het gezamenlijk doen, als Rotterdammers met elkaar, dan is ijzer met handen te breken';

overwegende dat:
- het beëindigen van de LVV niet betekent dat er geen sprake meer zal zijn van ongedocumenteerde vreemdelingen in Rotterdam;
- er maatschappelijk draagvlak is voor een voorziening voor ongedocumenteerde vreemdelingen in Rotterdam, zoals onder meer blijkt uit de door zo'n 10.000 mensen ondertekende petitie 'Behoud de bed bad brood in Rotterdam!';
- in de afgelopen jaren meermaals is gebleken dat de gemeente, ook bij teruglopende financieringsmogelijkheden, in samenwerking met Rotterdammers en Rotterdamse organisaties tot meer in staat is dan alleen;

verzoekt het college:
- op korte termijn in te gaan op de uitnodiging tot overleg van het Convent van Kerken en Synagogen;
- in gesprek met het Convent en andere relevante religieuze en maatschappelijke actoren te verkennen in hoeverre de gemeente in samenwerking met zulke organisaties kan komen tot behoud van bed, bad, brood en begeleiding voor ongedocumenteerde vreemdelingen in Rotterdam;
- hierover zo snel mogelijk te rapporteren aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, T.S.J. Coşkun, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, I. Elfilali, L.S. Vlieger, M.E. Vogelaar, M.R. van Campenhout en S. van de Peppel

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Ik zie dat de motie 'Bed, bad, brood, dan maar lokaal' en de motie 'Ga in gesprek met kerken en synagogen' beide voldoende zijn ondertekend en daarmee deel uitmaken van de beraadslaging. Heeft mevrouw Maassen nog een vraag hierover?

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik heb de verkeerde motie ingediend. Ik heb hier de juiste versie. Dat was de laatste motie die ik indiende. Ik hoop dat dit kan worden gewijzigd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 12. Plan van aanpak ongedocumenteerden met terugkeerwens

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.2: Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen;

constaterende dat:
- de Rotterdamse LVV in de afgelopen jaren goede resultaten boekte met de hoeveelheid mensen die vanuit de LVV terug zijn gekeerd naar het land van herkomst;
- de hoeveelheid mensen die zal terugkeren naar land van herkomst na sluiting van de LVV zal dalen;
- in het coalitieakkoord staat dat er waar mogelijk wordt geïnvesteerd in maatregelen die vrijwillige terugkeer bevorderen;

overwegende dat:
- mensen met een actieve terugkeerwens nu uit beeld raken en geen laagdrempelige, toegankelijke plek hebben om zich te melden;
- het mogelijk is dat ongedocumenteerde mensen zich na 1 januari 2025 melden bij de gemeente of bij de gemeente in beeld komen met een terugkeerwens;

verzoekt het college:
- te onderzoeken op welke wijze de gemeente een stimulerende rol kan spelen in de vrijwillige terugkeer van ongedocumenteerden;

- hiervoor bijvoorbeeld een plan van aanpak op te stellen waardoor de bestaande overlegstructuur in stand kan worden gehouden en de gemeente alsnog een (faciliterende) rol kan spelen bij de begeleiding naar terugkeer;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen en S. Soytekin

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. We gaan zorgen dat het een gewijzigde motie wordt. Dat is de motie 'Plan van aanpak ongedocumenteerden met terugkeerwens'. Die is voldoende ondertekend en die gewijzigde motie maakt onderdeel van dit debat uit. Dan krijgt de heer Soytekin het woord.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Welke woorden ik vandaag ook zal gebruiken, het zal niet voldoende zijn. Inmiddels hebben we, wellicht niet met zoveel woorden, maar bijna moord in de schoenen geschoven gekregen, we zouden actief beleid maken om mensen op straat te laten sterven, we zouden schuldig zijn aan het moedwillig op straat gooien van mensen en dan is het lastig om je daar tegen te verdedigen want deze stevige oneliners doen wat ons betreft geen recht aan de werkelijkheid en zeker niet aan waar wij voor staan. Er worden veel onderwerpen door elkaar gehaald en met elkaar vermengd, waardoor ook veel van wat wordt geroepen niet klopt. Als fractie zullen wij ook onze kop niet in het zand steken en dat doen wij ook niet. Je maakt afspraken om te komen tot een akkoord en daar zitten voor de stad en voor ieders achterban onderwerpen tussen die ongelooflijk belangrijk zijn en ja, in het Rotterdamse coalitieakkoord is ook een zin opgenomen met betrekking tot de LVV, dat een eventuele verlenging van de LVV-pilot in Rotterdam doorgaat als het rijk dit financiert. Veel mensen waren terecht geschokt door de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen, die hadden weinig partijen in 2022 kunnen voorspellen, maar dit besluit zat er wel aan te komen na de uitslag van de landelijke verkiezingen. We zijn wel blij dat deze wethouder zich inzet om oplossingen voor de meest kwetsbaren te bieden, dat die niet op straat zullen belanden en daartoe heeft D66 al moties ingediend die wij van harte meetekenen. Dus mensen die niet op straat gaan belanden en daar zullen overlijden zoals wel wordt gesuggereerd. Wij hoopten dat de motie van DENK en D66 in de Tweede Kamer zou worden aangenomen, ik begrijp dat die is aangehouden en wij volgen hoe dit zich gaat ontwikkelen, maar ik vraag de wethouder wel om de gesprekken met de minister voort te zetten in lijn met die motie, of die nou wel of niet wordt aangenomen. De wethouder heeft het in zijn brief over de situatie van die zeventien deelnemers die meer complex zijn of zijn vastgelopen en hij geeft aan dat zij hun weg in hun netwerk of in een andere stad zullen zoeken. De vraag aan de wethouder, ook in lijn met de motie van D66, is om die bijdrage voor onder andere de afbouw voor deze groep ook in te zetten voor perspectief, graag een reactie daarop. Daarnaast vraag ik hem om ook actief met DT&V in gesprek te treden en erop aan te dringen om mensen met een terugkeerwens een menswaardige terugkeer en dus ook duurzaam perspectief te bieden. Voorzitter, tot slot. Ik vermoed dat er wellicht wat leden van deze raad zijn die staan te trappelen om mij het vuur na aan de schenen te leggen, om mij te betrappen op woordjes die op sociale media kunnen worden gebruikt of om conclusies te trekken die niet de mijne zijn en dat mag, mijn antwoord zal zijn dat wij ons keihard zullen blijven inzetten en het college blijven oproepen om te voorkomen dat mensen als gevolg van die stopzetting van de LVV op straat overlijden en dat we dus de meest kwetsbaren zullen beschermen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Er is een vraag van de heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Ja dank u voorzitter. Ik heb de vraag ook in mijn bijdrage gesteld. Wij horen jullie, wij zien jullie, wij strijden voor jullie en mijn vraag aan u was eigenlijk: hoe ziet die strijd eruit voor deze...

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja voorzitter. Wij zijn een aantal weken geleden bij een bijeenkomst in het kader van Wereld Daklozendag geweest. Er zijn partijen in deze raad die doen alsof zij het alleenrecht hebben om voor die mensen op te komen en u weet ook dat er dankzij dit college heel veel stappen rondom dakloosheid zijn gezet. Ik kan tegen de heer Van Campenhout zeggen, dat zijn mijn laatste

zinnen, die ik al eerder heb gebruikt, dat wij ons blijven inzetten en het college opdragen om te voorkomen dat mensen als gevolg van de stopzetting van de LVV op straat komen te overlijden en dat we dus de meest kwetsbaren willen beschermen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Ja dank u voorzitter. Het punt is dat wanneer we met de coalitie in gesprek gaan iedere keer wordt verwezen naar geld, verantwoordelijkheden, mensen komen niet op straat, welles-nietes, of ze komen wel op straat, maar niet allemaal. Dat is ons probleem, we willen geen mensen op straat, daar gaat het debat over. Hoe gaan we dit oplossen? Wij hebben letterlijk de steun van u en D66 nodig en u merkt ook aan de hele oppositie dat daar de hoop op is gevestigd omdat we denken daar de morele en de humaniteit te kunnen vinden, dus hoe gaat u daar gehoor aan geven?

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Excuus voorzitter, ik hoorde de laatste zin van de heer Van Campenhout niet vandaar dat ik het nog een keer moest vragen. Wat ik al heb gezegd is dat met het college ook afspraken over dakloosheid zijn gemaakt want dat is uw vraag, hoe voorkomen we dat er mensen op straat komen te staan. U gaf in uw betoog aan dat alle ongedocumenteerden na 1 januari a.s. op straat komen te staan, maar dat is niet terecht en dat klopt feitelijk niet. Er leven al heel lang 6000 tot 8000 ongedocumenteerden, ik weet het niet, dat aantal zal in de loop der tijd wel zijn gegroeid, maar er leven al heel veel ongedocumenteerden in deze stad en die slapen gelukkig niet op straat.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter, de partij DENK neemt totaal geen verantwoordelijkheid voor de keuzes die hier worden gemaakt en wijst alleen maar naar partijen hier. Er wordt gezegd 'er wordt ons moord in de schoenen geschoven, er wordt ons dit in de schoenen geschoven'. Nee, in de brief van het college staat heel duidelijk wat de gevolgen van dit besluit zullen zijn, daarin staat dat er mogelijk mensen zullen overlijden. Dat staat daar, dat is waar wij over debatteren en dat is wat wij zeggen, dat komt na een besluit van deze coalitie. Ik wil graag dat de partij DENK daar verantwoordelijkheid voor neemt, precies wat de heer Van Campenhout net ook zei, als het gaat om dakloze mensen wordt er een heel mooi statement getekend en dat is helemaal mooi, daar ben ik het helemaal mee eens, maar er worden gewoon mensen op straat gezet. Er werd net een motie over die tien mensen ingediend, maar er is nog onduidelijkheid over die zeventien en ik hoor graag van de partij DENK hoe die kijkt naar die zeventien mensen die op straat gaan komen, dat gebeurt toch?

De **VOORZITTER**. Volgens mij wil mevrouw Maassen hier ook op reageren.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter omdat ik wel een beetje verbaasd ben want aan de ene kant zegt mevrouw Vlieger 'we lezen toch in de brief dat er mogelijk mensen op straat komen te overlijden en ik diende zojuist een motie in om die kwetsbare mensen op te vangen' en dan wordt er gezegd dat de wethouder dat toch al lang heeft toegezegd. Wat is het begrip dat bestaat? Deze spraakverwarring die in deze raadzaal en in de buitenwereld bestaat en waarover ik door andere mensen word bevraagd, is precies de reden waarom ik de motie indien, maar dan is mijn vraag: hebt u zonder mijn motie het comfort dat die tien mensen na 1 januari a.s. worden opgevangen of niet en klopt het dat u hebt gezegd dat er na 1 januari a.s. mensen op straat doodgaan, klopt het dat dit eigenlijk niet waar is?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter, ik vraag me sowieso af... Er worden mij hier nu allerlei dingen in de schoenen geschoven die ik zou hebben gezegd. Nogmaals, we zijn altijd bij de brief van de wethouder zelf gebleven, we hebben daar de woorden uitgehaald over de gevolgen van dit beleid. Het feit dat mevrouw Maassen een motie indient die eigenlijk gewoon al een toezegging van de wethouder is, dat is haar goed recht, dat kan. Ik ben heel benieuwd hoe de wethouder daarop gaat reageren want ik heb de wethouder eerder vandaag bij een andere motie horen zeggen dat die overbodig was, omdat hij daar al een toezegging op had gegeven en ik hoor graag de appreciatie van de wethouder.

De **VOORZITTER**. Het wordt wat complex want we gaan via vragen aan de heer Soytekin naar een vraag aan de wethouder. Mevrouw Maassen nog in reactie op mevrouw Vlieger.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, nogmaals de vraag aan GroenLinks. Bent u het met mij eens dat beweren dat er na 1 januari 2025 mensen op straat zullen sterven sterk aangezet is?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Het risico bestaat, op dit moment zouden er 27 mensen op straat kunnen komen en mensen die op straat slapen, kunnen overlijden, dat staat ook gewoon in de brief. Ik begrijp niet waarom we daar nu een semantische discussie over gaan hebben.

De **VOORZITTER**. Tot slot mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter. Ik concludeer dat er heel lang allerlei bangmakerij in de stad heeft plaatsgevonden terwijl eigenlijk iedereen hier in dit huis wist dat er heel hard werd gewerkt aan een vorm van een oplossing. Ik ben ook benieuwd naar het antwoord van de wethouder hierop want juist omdat het in de buitenwereld zo onduidelijk werd en heel veel partijen hier in de raad hebben gezegd 'er gaan mensen dood op straat' heb ik de noodzaak gevoeld om deze motie in te dienen. Ik hoor nu van allemaal partijen in de raad dat dit helemaal de discussie niet was. Oké duidelijk, maar dat betekent dus dat alle borden die zijn opgehangen over dat er mensen doodgaan op straat onjuist waren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Dat is volgens mij echt niet op die manier gezegd en als dit is ontstaan dan komt dat door de brief van de wethouder zelf. Voor de zoveelste keer, daar staat het letterlijk in en volgens mij moet je dan daarover worden bevraagd. Volgens mij zijn er in 2024 vier mensen op straat overleden en dat kan gebeuren, mensen die op straat slapen kunnen overlijden, die kans is er.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter. Mevrouw Vlieger verwijt anderen dat ze een woordspelletje spelen en ze verwijst naar de brief, maar ze verwijst naar die brief op een manier die niet klopt, dat is vals en dat doet u bewust. Het risico op overlijden dat in de brief staat, gaat over tien personen en als die tien personen zonder meer op straat belanden dan is er risico op overlijden. Mevrouw Maassen dient een motie over die doelgroep in en daarvan zegt u 'die is voor de bühne, die is overbodig want de wethouder heeft het al toegezegd'. Ergo, de groep waarvoor een risico op overlijden bestaat, daarvan heeft de wethouder al gegarandeerd dat dit niet gaat gebeuren. Nu breidt u dat zelf uit naar een groep van zeventien anderen waarover dat in de brief niet is gezegd, dus óf u hebt de brief niet goed gelezen of u schetst doelbewust het beeld dat er een veel grotere groep risico op overlijden loopt dan daadwerkelijk het geval is. Ik vermoed het tweede en dat is smerig.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger, wilt u daarop reageren? Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Dank u wel voorzitter, ik wil kort reageren op de woorden van mevrouw Maassen en die van de heer Ceulemans want het gaat erover dat wij een andere ondergrens voorstellen, namelijk niet een ondergrens van tien mensen die nu voor de bühne worden gered want dat had de wethouder al toegezegd, maar dat het gaat om het structureel behouden van 45 opvangplekken en begeleiding.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Mevrouw Vlieger verwijst expliciet naar de brief van de wethouder als zij het heeft over het risico op overlijden. In die brief staat heel duidelijk 'er is een groep van tien personen, waaronder bijvoorbeeld een man van 94, en als die op straat zouden belanden dan is er voor die groep het risico'. Nogmaals, mevrouw Maassen dient een motie over die groep in en vervolgens zegt u allemaal 'dat is voor de bühne want het is al toegezegd' en dan kaats ik de vraag terug: erkent u dat het risico op overlijden nu is weggenomen?

De **VOORZITTER**. Deze was voor mevrouw Vogelaar geloof ik, maar ik begin een beetje... Was dit richting mevrouw Vogelaar of mevrouw Vlieger? Doe maar mevrouw Vogelaar, oké mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Wat wij hier vandaag heel graag willen regelen... De uitgestoken hand die wij bieden is juist voor het structureel behoud van 45 plekken en niet alleen die tien, maar meer.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik heb mevrouw Vlieger zelf in Nieuwsuur horen zeggen dat zelfs een man van 94 mogelijk op straat gaat belanden. Die garantie en die toezegging waarover mevrouw Vlieger het heeft was dus helemaal niet zo overduidelijk en ik ben heel erg verbaasd over de fuss die hier ontstaat en dat is onderstreept waarom mijn motie zo belangrijk is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ja voorzitter. Ik constateer dat op dit moment echt alles hier door elkaar gaat, het gaat van de motie naar dingen in Nieuwsuur, het gaat naar dit en het gaat naar de brief en het wordt heel lastig om hier nu goed op te reageren. Zoals al gezegd, staan er dingen in de brief van de wethouder en als daar onduidelijkheid over was dan had daar verder navraag naar moeten worden gedaan. De motie van D66 ligt er en wij willen graag horen hoe de wethouder daarop reageert.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw De Jong had ook... O.

De heer **CEULEMANS** (lr). Nee voorzitter, naar mevrouw Vlieger. Ik ga nu een hele gerichte vraag aan mevrouw Vlieger stellen. Erkent zij dat in de brief van de wethouder staat dat het risico op overlijden op die doelgroep van tien van toepassing, ja of nee, en dat het daarbij blijft, erkent zij dat of niet?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter, als het op die manier in de brief staat dan zal ik dat erkennen, maar dat haalt niet weg dat we allemaal het logische verstand hebben dat, als mensen op straat belanden, er een kans op overlijden is. Zoals ik al zei, zijn er in 2024 vier mensen op straat overleden. Kom op zeg, waar hebben we het over, iedereen die op straat slaapt is kwetsbaar.

De **VOORZITTER**. Tot slot de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dan concludeer ik even en dan is het goed dat dit nu is opgeklaard. U zei net 'er is een groep van zeventien die ook kwetsbaar is en die ook op straat belandt' en u plakt daar ook het risico van overlijden op. We hebben nu opgeklaard dat het risico van overlijden is gemanaged, daarover dient mevrouw Maassen een motie in en als u daar voor stemt dan gebeurt dat niet. De wethouder heeft het al gegarandeerd, dus kunnen we dan nu dit debat voortzetten zonder dat valse frame van overlijden op straat want daar is geen sprake van.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Soytekin er zijn vragen aan u gesteld, maar er is een hele discussie omheen gegaan en ik weet de vraag die aan u is gesteld niet meer.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Voorzitter, ik heb inmiddels echt geen idee meer wat de vraag was, maar ik kan mevrouw Vlieger wel in één ding bijvallen en dat zal haar wellicht verbazen. Ze zei op een gegeven moment 'er gaan nu zoveel dingen door elkaar heen dat het moeilijk is om daar antwoord op te geven' en dat is het gevoel van mijn fractie en wellicht ook die van D66. Op het moment dat er allemaal dingen door elkaar worden gehaald en worden vermengd dan is het heel moeilijk om dat beeld dat niet klopt recht te zetten. Dank voorzitter, dat was mijn bijdrage eigenlijk.

De **VOORZITTER**. Mevrouw De Jong heeft nog een vraag.

Mevrouw **DE JONG** (gdj). Ik wil even aanhaken op iets wat de heer Soytekin hier eerder zei over... Ik heb het gevoel dat er een soort karikatuur wordt geschapen en ik kan in dit geval alleen vanuit mezelf spreken, maar ik voel dat hier. Iedereen aan deze kant van de zaal, en ik geloof echt ook D66 en DENK,

voelt hier echt iets over, wat er met deze mensen gebeurt boeit ons allemaal, dat geloof ik ook echt. Wat hier gebeurt en waar deze kant van de zaal over valt, is dat juist bij een partij zoals DENK die altijd heel sterk was op dit soort dingen en die ook andere mensen het vuur na aan de schenen legde om te zorgen dat ze niet ineens veranderen als ze in de coalitie zitten en ze dezelfde standaarden houden... Dat is waar het gesprek nu over gaat en ik begrijp dat het gemakkelijker is om ervan te maken 'we willen de moord in de schoenen schuiven', maar wat aan deze kant wordt gepoogd is eigenlijk, dat denk ik, ik wil niet te veel namens mensen spreken, het punt te maken dat wij geloven dat jullie hierin geloven, maar dat het jammer is dat vanwege coalitieafspraken, waaraan trouwens constant wordt gerefereerd, de coalitie is leidend, dat is eigenlijk de dooddoener van elk debat, in die afspraken ruimte voor dit was en dat dit vanwege dat gebrek aan voortschrijdend inzicht nu heeft kunnen plaatsvinden en dat er nu een motie moet worden gemaakt om dat een beetje goed te maken en het recht te trekken. Ik denk dat dit is waar heel veel mensen hier en in de stad mee zitten, het is niet dat we denken dat het DENK niet boeit, maar de politieke keuzes vanwege coalitievorming waren gewoon net iets te belangrijk en ik denk dat het debat daar eigenlijk heel stiekem over gaat.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin, wilt u daarop reageren?

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ik hoor geen vraag, dit is een constatering van mevrouw De Jong en die laat ik bij haar. We kunnen dat debat een keer voeren, dat kan prima.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ja voorzitter, kort. Mijn vraag ging over verantwoordelijkheid, er wordt allerlei taal naar ons toe geworpen over de woorden die wij de partij DENK in de schoenen zouden hebben geschoven, maar waar is de verantwoordelijkheid van de partij DENK zelf dan? Die mooie tekst over dakloze mensen, prachtig en ik hoop dat dit ook zo is, maar dat geldt dan toch ook voor die ongedocumenteerde mensen die op straat belanden? Dat was mijn vraag, waar is die verantwoordelijkheid voor hen en niet alleen die tien, maar ook die anderen.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dan hebben we het over die zeventien mensen en daarvan hebben we ook gezegd dat de wethouder daarop moet inzetten als het gaat om die afbouwgelden. Daarvoor heeft D66 een motie ingediend en ik neem aan dat u die ook steunt.

De **VOORZITTER**. Bent u klaar met uw betoog of was u nog bezig? Oké, helder. Dan geef ik nu het woord... O ja, ik heb nog een administratieve mededeling, dus let u even goed op. Motie 6 is zojuist ingetrokken en motie 12, waarvan ik net heb gezegd dat het een wijziging was, is opnieuw ingediend, dus dat is een nieuwe motie. Waar we eerst dachten dat we motie 6 konden wijzigen, is dat niet zo. 6 is ingetrokken en 12 is nieuw. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ook een ordepunt, ook een typefout in de motie. Motie 1 denk ik. Ja, een typefout in het dictum.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Geen gekloot, bed bad brood!

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van agendapunt 9.2 Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen;

constaterende dat:
- de sluiting van de LVV per 1 januari a.s. grote gevolgen voor de stad zal hebben, bestaande uit: dakloosheid van minimaal 17 personen, onveiligheid voor ongedocumenteerde mensen in de stad en het verlies van perspectief voor de duizenden ongedocumenteerde Rotterdammers;
- het Europees Hof stelt dat een overheid de plicht heeft om te voorkomen dat een ongedocumenteerd persoon in een situatie van onmenselijke of vernederende aard terechtkomt;
- door middel van de LVV wordt voldaan aan de zorgplicht van gemeente om bed, bad en brood te bieden aan ongedocumenteerde mensen;

overwegende dat:
- ongedocumenteerde mensen niet ophouden te bestaan op het moment dat de LVV gestopt wordt, derhalve de groep door gebrek aan mogelijkheden nog verder uit beeld raakt;
- LVV een goed middel is om ongedocumenteerde mensen perspectief en een vervolgstap te bieden, richting een asielprocedure of terugkeer;
- burgemeesters van de 5 LVV-pilotgemeenten niet voor niks in een brandbrief aan de nieuwe minister duidelijk maakten dat sluiting gevolgen heeft voor de openbare orde en veiligheid, er kwetsbare en zorgbehoevende mensen in de opvang zitten en vertrek uit Nederland in het geding komt;

verzoekt het college:
- het besluit tot sluiting van de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV) per 1 januari 2025, terug te draaien;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. L.S. Vlieger, I. Elfilali, T.S.J. Coşkun, M.E. Vogelaar, T.J. Vonk, S. van de Peppel, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, M.R. van Campenhout en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Is dit inhoudelijk? Oké, ik denk niet dat er op het jaartal geen nieuw oordeel hoeft te komen als de wethouder daar ook coulant mee omgaat. Ik geef het woord aan de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter dank. Laat ik positief beginnen, ik denk dat we vandaag langzaamaan moeten stemmen, eerste reactie van de wethouder afwachten en dan de stemmingen, maar het zou zo kunnen zijn dat er vandaag toch een klein beetje beweging in de zaak is gekomen. Na twee dagen debatteren over een begroting is er geen steen verlegd en als je het positief benadert, zou het zomaar eens zo kunnen zijn dat het geluid dat we hier in de raad hebben veroorzaakt, dat in de stad heel duidelijk is gevoeld en dat al weken, zo niet maanden speelt in ieder geval toch in deze zaal wordt gehoord en toch ook uiteindelijk tot verandering kan leiden. Ik denk dat ik met die hoopvolle boodschap wil beginnen, ook al zijn het mogelijkerwijs hele kleine bewegingen, maar het werkt en laten we onszelf, dat zeg ik eigenlijk vooral even tegen mezelf via dit spreekgestoelte.... Een beetje teleurgesteld over de begrotingsbehandeling zie ik hier toch beweging en laat ik met dat positieve geluid beginnen. Eigenlijk is de LVV, beter gezegd bed-bad-brood, natuurlijk al de morele ondergrens, zoals die er nu is, is het al de morele ondergrens, is het al de ondergrens van menswaardigheid en wat hier vandaag door de opstelling van het college en de steun van de coalitie daarbij gebeurt is dat we die ondergrens verder verlagen. Ik kan niet anders dan concluderen dat we dat doen en het is een morele ondergrens van menswaardigheid, dat is de kern van onze samenleving zou ik zeggen. Wat het schrijnender maakt, is dat we daarmee ook de enige stad in het land zijn die dit laat gebeuren, we laten dit gebeuren. De andere steden hebben hun verantwoordelijkheid genomen en wij als Rotterdam laten dit gebeuren. We waren er de afgelopen jaren zo trots op dat we steeds minder vaak de slechte lijstjes aanvoeren, maar dit slechte lijstje voeren we nu weer aan en deze doet wel heel veel pijn. Ik heb een vraag aan de wethouder. Naar aanleiding van de ingediende voorstellen van met name D66 vroeg ik me eigenlijk af wat zijn inschatting is van de kosten van al die pleisters die worden geplakt als de voorstellen van D66 worden aangenomen, en ik denk zomaar dat dit zou kunnen lukken. Wat zijn daar eigenlijk de kosten van want we doen dan iets voor tien en we doen ook iets voor zeventien en o ja, er was eigenlijk een groep van 1000 ongedocumenteerden in de stad en daar moeten we ook nog iets voor doen, gaat de wethouder in gesprek met DT&V enzovoort, enzovoort. Ik ben benieuwd wat de inschatting is van de kosten van al die pleistertjes die we plakken om een voorziening voor maximaal 45 mensen, er zitten nu 27 in, de nek om te draaien. Wat is uiteindelijk de winst want er zitten wel degelijk gemeentelijke kosten in. Dat is mijn vraag aan de wethouder. Het mag intussen duidelijk zijn dat wij als CDA voor ieder voorstel gaan stemmen dat zorgt voor de meest kwetsbare mensen in onze maatschappij en dat doen we ook bij de doekjes voor het bloeden die D66 heeft ingediend. Ik wil daarbij wel zeggen, dat moet me met name na de bijdrage van de heer Soytekin van het hart, dat mevrouw Maassen van D66 in ieder geval nog de moed had om inhoudelijk te reageren en om te zeggen waar haar partij voor staat en wat daar pijn doet. Ik moet eerlijk zeggen, dat moet me van het hart en de heer Soytekin bedient zich vaker van die

techniek, dat de heer Soytekin namens DENK alleen maar op de vorm zat en dat vind ik heel treurig. Voorzitter, ik sluit af.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin wordt hier aangesproken dus hij mag reageren.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ik vind het echt heel raar dat de heer Segers-Hoogendoorn mijn optreden in zijn bijdrage recenseert. Ik heb overal op gereageerd, ik heb antwoord op elke vraag gegeven, ik heb ook aangegeven dat we afspraken hebben gemaakt, ik heb aangegeven dat we beleid voeren als het gaat om dakloosheid, ik heb aangegeven dat wij ons ook inzetten voor die zeventien mensen en voor die tien mensen. Wat hebt u gemist mijnheer Segers-Hoogendoorn?

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter. Als je even met je bijdrage wacht, heb je soms de gelegenheid om collega's die voor je zijn geweest alvast even te recenseren en deze kwam in me op toen ik uw bijdrage hoorde. De heer Soytekin bedient zich vaker van deze techniek, dat heb ik eerder gezegd, u doet het zelf ook in de interrupties en u loopt weg van uw verantwoordelijkheid. De vraag van mevrouw Vlieger was wat mij betreft zeer terecht, daarop hebt u ook niet geantwoord en ik geef alleen maar even mijn appreciatie. Mevrouw Maassen heeft namens D66 hier haar pijn laten zien en ook daadwerkelijk inhoudelijke voorstellen gedaan en u zat namens DENK alleen maar op de vorm. Voorzitter, ik sluit mijn betoog af met het indienen van een prachtige motie die breed ondersteund is en die heet 'Alternatief LVV'.

De **VOORZITTER**. Ik wijs de heer Segers-Hoogendoorn erop dat hij echt nog maar een halve minuut heeft en ik ga er wel wat strenger op zijn omdat er minuten bij zijn gekomen. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ik gun hem op zich die halve minuut wel hoor, dus door een extra vraag te stellen. De heer Segers-Hoogendoorn mag van mijn bijdrage vinden wat hij daarvan vindt. Ik heb geprobeerd aan te geven dat dit voor ons ook echt wel een lastige was en dat het ook een dilemma was. Dat hij dat er niet uithaalt, kan ook aan zijn kwaliteiten liggen. Dat weet ik niet, maar ik ga in mijn betoog zijn optreden niet recenseren, dat vind ik wel een beetje van een van een arrogant niveau.

De **VOORZITTER**. Zullen we alle recensies gewoon een beetje achterwege laten en ons op het debat richten? De heer Segers Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Als het gaat over arrogantie dan zeg ik, via u voorzitter, tegen de heer Soytekin: luister uw eigen betoog even na en vooral de afsluiting daarvan. Dat lijkt me voldoende appreciatie voor dit moment.

De **VOORZITTER**. Ik deed een poging om de recensies achterwege te laten. De heer Soytekin als laatste, maar laten we het echt niet op deze manier doen.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ik heb de afsluiting van mijn betoog bewust op die manier geschreven. Daarin heb ik aangegeven: jongens, ik weet dat ik de kop van jut ben, ik weet dat er woordjes zijn die op een schaal zullen worden gewogen en ik weet dat er zaken uit hun context zullen worden gehaald. Je mag die vragen stellen. Ik heb daarbij ook gezegd dat ik daar een reactie op heb, namelijk dat ik me zal inzetten voor mensen die kwetsbaar zijn en dat die mensen niet op straat komen en dan komen te overlijden. Dat is wat ik heb geprobeerd op een oprechte manier aan te geven en nogmaals, ik vind het bijzonder jammer, vooral van de heer Segers-Hoogendoorn die ik als raadslid hoog heb zitten, dat hij het op deze manier doet.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Als we het dan toch over de inhoud hebben, ik heb toch eigenlijk nog niet echt goed van DENK gehoord hoe die zich voor die andere tien wil inzetten, laten we het daar even over hebben. Er wordt nu een groep opgevangen en een groep niet, hoe ziet de oplossing voor die groep waarvoor u zich zo inzet er volgens u uit?

De **VOORZITTER**. Ik wijs er wel op dat de heer Soytekin zijn termijn net heeft gehad en dat deze vraag toen had kunnen worden gesteld. Ik kijk even naar de heer Soytekin of hij daarop wil reageren.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ik wil daar best op antwoorden, anders krijg ik weer het verwijt dat ik nergens antwoord op geef. Daarover heb ik al gezegd dat D66 daar een motie over heeft ingediend, juist specifiek voor die tien, om die kwetsbare mensen te helpen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Inderdaad voor die tien en hoe gaat u zich inzetten voor de rest, hoe ziet uw inzet eruit, kunt u daar wat meer toelichting op geven?

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Wat is 'de rest', hebben we het dan over die zeventien of over die 6000 tot 8000 ongedocumenteerden, kunt u wat specifieker zijn?

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout, een technische vraag inderdaad.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). De groep die in de brief niet specifiek wordt benoemd, eigenlijk de groep die overblijft van de groep die op 1 januari a.s. wordt ontruimd.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Het is mij niet helemaal duidelijk welke groep u precies bedoelt, maar als het gaat om die tien, daar heb ik net antwoord op gegeven en als het gaat om die zeventien dan ligt er ook een motie van D66 waarover we hebben gesproken, dat die mensen geholpen moeten worden, hopelijk met die afbouwgelden, en dan hebben we nog een groep van 6000 tot 8000 mensen die ongedocumenteerd zijn. Dat is een apart verhaal, daarover heeft GroenLinks met Volt een initiatiefvoorstel ingediend en dat debat zal zeker volgen.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Laten we het dan beperken tot die tien want daar gaat dit debat over. Hoe ziet de inzet voor die andere tien eruit? Daar gaat het debat over en niet over de andere ongedocumenteerden in deze stad, laten we het hier even bij houden.

De **VOORZITTER**. De heer Soytekin

De heer **SOYTEKIN** (denk). Het is aan de wethouder om oplossingen voor die tien te vinden zodat die mensen in ieder geval niet op straat komen en daar komen te overlijden. Ik heb geen idee hoe hij dat doet, laat hem maar met een voorstel komen en dat zal hij straks in zijn beantwoording naar aanleiding van de motie van D66 gaan zeggen.

De **VOORZITTER**. Tot slot mijnheer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Nu doet u wat de heer Segers-Hoogendoorn net omschreef, overgaan op de vorm en niet op de inhoud.

De **VOORZITTER**. Ik hoorde er geen vraag meer in. Ik weet niet of de heer Soytekin daar nog op wil reageren.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ik ben zelf natuurlijk geen beleidsmaker en je kunt talloze oplossingen voor die groep van tien bedenken, maar ik vermoed dat dit tien verschillende mensen met tien verschillende behoeftes zijn en dat daar ook maatwerk voor nodig is. Ik ken die mensen persoonlijk niet en het is daarom voor mij heel lastig om het vanaf hier te beoordelen, om een generieke oplossing voor die tien mensen te bedenken en hen daarmee te helpen. Dat is voor mij vanaf deze plek heel lastig en als u één oplossing hebt dan is dat waarschijnlijk het in stand houden van de LVV-opvang, maar ik weet niet of dat uiteindelijk de beste oplossing voor die tien mensen is want die hebben misschien hele andere zorgbehoeftes. Misschien kent de wethouder die tien beter en kan hij een betere inschatting maken van welke oplossingen er zijn om die mensen per geval te helpen.

De **VOORZITTER**. Ik had al 'tot slot' gezegd, ik had echt...

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dan laat ik het.

De **VOORZITTER**. Oké, helemaal goed. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja als het goed is, mag ik nog even reageren.

De **VOORZITTER**. Ja dat mag.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ik wacht even op die dertig seconden, dank voorzitter. Nee, ik constateer dat ik een gevoelige snaar bij de heer Soytekin heb geraakt en ik denk dat dit goed is. Ik zou dat niet hebben gedaan als dit niet zo'n bloedserieus onderwerp was waarbij het gaat over de ondergrens van menswaardigheid, rechten van de mens en daarom hoopte ik mensen die mogelijk moeilijke compromissen moeten uitleggen wel te zien strijden voor iets waarin ze geloven en dat ze daar waar het pijn doet ook eerlijk en dapper zijn. Dat miste ik bij u en dat zag ik bij mevrouw Maassen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 13. Alternatief LVV

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van het beëindigen van de LVV in Rotterdam;

constaterende dat:
- het rijk per 1 januari 2025 stopt met de LVV;
- het college in het coalitieakkoord heeft besloten dit niet op te vangen met gemeentelijk geld;
- de LVV in de huidige vorm dus per 1 januari 2025 stopt in Rotterdam;
- dit betekent dat 27 mensen op straat worden gezet en eventueel toekomstige ongedocumenteerden niet opgevangen worden;

overwegende dat:
- Rotterdam zich te houden heeft aan Europese regels omtrent mensenrechten;
- mensen in mensonterende omstandigheden terechtkomen als ze op straat komen te staan;
- een vervangende opvang niet per definitie een vervolg is van de LVV;

verzoekt het college:
- een opvang te faciliteren voor mensen die anders op straat dreigen te belanden, waar deze mensen kunnen eten, slapen en wassen;
- de opvang per 1 januari 2025 te openen;
- te onderzoeken hoe de opvang het best vormgegeven kan worden met eventuele begeleiding;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, L.S. Vlieger, M.E. Vogelaar, I. Elfilali, S. van de Peppel, T.J. Vonk, T.S.J. Coşkun, M.R. van Campenhout en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan ga ik naar de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter dank u wel. Het is er al heel vaak over gegaan en ik neem aan dat ons standpunt bekend is, Leefbaar Rotterdam heeft zich van het begin af aan tegen de LVV verzet en we vinden het dan ook een hele goede zaak dat het nu stopt. Het enige juiste besluit en ook een besluit dat in lijn met het coalitieakkoord is. De LVV is wat ons betreft een symbool van een falend asielbeleid, een asielbeleid waarin eigenlijk nooit iets aan de instroom is gedaan en ook volstrekt onvoldoende aan de terugkeer is gedaan. Ik snap dat dit besluit een deel van de raad pijn doet, maar een groot deel van de stad staat hier heel erg achter, het deel van de stad dat zegt 'genoeg is genoeg,

het moet nu afgelopen zijn met dat falende migratiebeleid, het moet afgelopen zijn met de druk die dit op alle facetten van onze samenleving legt', dat deel van de stad is het deel van Leefbaar Rotterdam en voor die mensen ben ik vandaag blij.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout heeft een vraag.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Wat niet passend is aan deze opmerking is dat dit politieke statement dat richting Den Haag moet worden gemaakt over de rug gaat van kwetsbare mensen die er niets aan kunnen doen dat ze ongedocumenteerd zijn en die tussen wal en schip vallen. Ik vind het totaal niet passend dat er over hun rug nu een punt wordt gemaakt richting Den Haag, puur om een signaal af te geven naar Den Haag, naar een partij die er volgens mij niet eens oren naar heeft. Dat vind ik niet passen bij kwetsbare mensen die op straat worden gezet.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik geef geen signaal naar Den Haag, ik vind het goed dat dit in Rotterdam stopt. We zijn een lokale partij, wij hebben ons van het begin af aan verzet tegen de LVV in Rotterdam. Ik constateer dat daar nu een einde aan komt en dat vind ik een goede zaak.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Volgens mij hebt u eerder gezegd dat het ook een signaal naar Den Haag is en ik vind het nog steeds onbegrijpelijk dat we dit over de ruggen van deze mensen doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter, Ik ben erg benieuwd wat dit betekent voor de motie die D66 zojuist heeft ingediend, gaat de fractie van Leefbaar Rotterdam daar dan tegen stemmen, ook tegen die motie over die tien mensen, hoe moeten we dit wegen?

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). U zei zelf over die motie over die tien mensen dat die helemaal niet nodig is omdat de wethouder al heeft gezegd 'ik vind het goed dat er een oplossing voor die tien personen komt, ik vind dat het rijk aan zet is'. De wethouder heeft gezegd 'linksom of rechtsom wordt voorkomen dat die tien personen waar een risico op overlijden is op straat belanden'. Ik vind dat een goed uitgangspunt, maar ik vind wel dat het rijk nu aan zet is. Het is een landelijke pilot, het is de landelijke vreemdelingenvoorziening, het was landelijke financiering, het enige Rotterdamse eraan was de locatie en ik vind daarom dat het rijk aan zet is om dat te voorkomen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl), Maar dat stelt de motie niet zo duidelijk en wat betekent dit voor de steun voor de motie? Ja of nee?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Volgens mij zit ik hier niet in een verhoor. Ik vind dat het rijk nu aan zet is. Die motie zegt 'als het rijk het niet doet, moet de gemeente het doen' en daar wil ik niet op vooruitlopen.

De **VOORZITTER**. Dan kijk ik naar mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja voorzitter. Ik strijd vanuit mijn fractie al geruime tijd voor het lot van ongedocumenteerde en stateloze mensen. Dat doe ik uit menselijkheid, maar ook omdat ik zie dat er een juridische lacune in ons stelsel zit. Ik wijs op de documentaire van Nawa Sira van Sluijs, 'Ik Besta niet ', waarin ook het verhaal van Victoria eigenlijk wordt weergegeven. Dat is een jonge vrouw die wil studeren, jurist wil worden en die ervan droomt om naar Spanje op vakantie te gaan, maar dat kan ze allemaal niet. Mijn eerste vraag aan de wethouder is of hij bereid is om met deze raad naar die

documentaire te kijken, dat we iets organiseren. Het is een halfuurtje, maar die documentaire geeft in ieder geval wel inzicht in waar we het over hebt. Deze ochtend is een petitie aan de wethouder en de voorzitter van de raad aangeboden, bijna 11.000 handtekeningen van mensen die vinden dat we in Rotterdam het minimale moeten behouden. Zondag een mooie mars, heel vreedzaam en hoopvol. Ik ben ook heel blij met de steun, niet alleen van een aantal fracties in de Tweede Kamer, maar ook vanuit het Europees Parlement waar de Europarlementariërs van Volt en GroenLinks op 11 november jl. naar aanleiding van de uitspraak van het Europese Hof schriftelijke vragen hebben ingediend. Van alle kanten is er aandacht voor dit onderwerp. Ik wil eigenlijk aan de wethouder vragen wat de consequenties van het stoppen van de LVV per 1 januari a.s. zijn en wat dat ons gaat kosten. Ook deze ochtend, daar stond de wethouder ook bij, werd gezegd dat opvang altijd veel minder kost dan als mensen uit beeld zijn, als ze op straat terechtkomen, als ze in detentie raken. Ik ben benieuwd naar het financiële plaatje, wat zijn de gevolgen van het sluiten van de LVV voor de stad Rotterdam en voor de Rotterdammer? Een andere vraag die ik aan de wethouder heb is de volgende. Zitten er mensen met kinderen tussen de mensen die nu in beeld zijn en die de opvang verliezen en zo ja, hoeveel zijn dat er en wat gaan we daarmee doen? Tot slot, ik begrijp dat dit voor een aantal partijen een groot dilemma is en dat sommigen ook gewetensbezwaren voelen. Ik voel teleurstelling omdat het belangrijker is om vast te houden aan een coalitieakkoord, dat is dus heiliger dan mensenrechten, en ik vind het ook teleurstellend dat selectief wordt gekeken en dat soms wel en soms niet aan de afspraken in het coalitieakkoord wordt vastgehouden. De enige oproep die mij vandaag nog rest is de volgende. Er zijn diverse moties ingediend en als raadslid heb je altijd de keuze in hoe je straks stemt. Dan heb ik het niet alleen over de motie van D66, maar ook over de andere moties die zijn ingediend. Je hebt als raadslid de keuze om zo te stemmen en om het verschil uit te maken in deze moeilijke discussie, je hebt ook de keuze om niet te kiezen voor het faciliteren van het beleid van Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Ik kijk rond of er nog andere sprekers zijn. Ja, dat zie ik. Ik begin bij mevrouw Van de Peppel, verder de heer Oostdijk, de heer Becker en mevrouw Verkoelen. Ik doe het in die volgorde, eerst mevrouw Van de Peppel, dan de heer Oostdijk, dan de heer Becker en dan mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja voorzitter. Er zijn onderwerpen waar ik 's nachts wakker van lig en dit is er een van. Als u me vraagt waarom dan is dat omdat we echt fundamenteel anders denken over wat de morele ondergrens is, daar verschillen we echt enorm van mening over en als alle argumenten al zijn benoemd, als zelfs de eigen coalitiepartijen het gaan vastleggen in een motie omdat ze de wethouder hierin misschien niet vertrouwen, waar staan wij dan, waar sta ik dan? Er staat morgen in de krant 'Rotterdam kiest, de meerderheid van de raad kiest'. Ik kan u vertellen, dat is niet uit mijn naam, dat is niet uit naam van mijn fractie en dat is ook zeker niet uit naam van de Partij voor de Dieren. Dus als ik wakker lig, dan lig ik erover wakker of ik mijn raadslidmaatschap opzeg of niet want ik heb wel principes en dit vreet wel aan mij want ik wil niet dat uit mijn naam een beslissing wordt genomen die eigenlijk gewoon een coalitiebeslissing is. Waarom ik dan toch blijf? Omdat ik weet dat op dit moment mensen vanuit mijn partij, leden, kiezers, luisteren omdat zij vinden dat ik hun geluid wel vertegenwoordig. Dus ik heb de morele plicht om hen te vertegenwoordigen. Ik benadruk nogmaals dat het besluit tot dit beleid niet ons besluit is.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mevrouw Van de Peppel. De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ja dank u wel voorzitter. Ik zal het kort houden, er is al genoeg voorbijgekomen over waar de verantwoordelijkheid ligt, het coalitieakkoord en voldoende of onvoldoende rijksfinanciering. We begrijpen dat er zorgen bestaan over dakloosheid en overlast, maar de LVV bood alleen een tijdelijke oplossing voor een kleine groep en geen structurele oplossing voor alle ongedocumenteerde vreemdelingen. Zoals FvD Rotterdam de volgende stap ziet, is het beëindigen van die LVV logisch. Er zijn al behoorlijk wat vragen aan de wethouder gesteld en onze vraag sluit daar eigenlijk op aan. Ik ga het niet helemaal herhalen, maar het komt er eigenlijk op neer: vertel even wat meer over dat maatwerk, wat zijn de volgende stappen? Ik denk dat die vraag al voldoende is gesteld en daar sluiten wij ons graag bij aan. Dank u.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mijnheer Oostdijk. Dan mijnheer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Ja dank u wel voorzitter. We hebben het hier al meerdere keren uitgebreid over gehad. De afgelopen weken zijn in de media en in dit stadhuis toch wel af en toe spookbeelden

neergezet, het uitspreken van zorgen over dat mensen op straat komen. Dat begrijp ik heel goed en dat siert raadsleden ook, maar coalitiepartijen betichten van bijna medeplichtig zijn van moord gaat echt te ver. De Rotterdamse VVD staat nog steeds achter de keuze om de LVV te sluiten, maar we zien ook dat er risico's zijn die de wethouder ondervangt, dat heeft de wethouder ook duidelijk in de brief omschreven, en er is ook uitgebreid aangegeven dat voor die tien oplossingen worden gezocht. Wij zien ook dat D66 hier zorgen over heeft en, de heer Ceulemans noemde het net al, mevrouw Maassen heeft ons de afgelopen weken echt bijna op dagdagelijkse basis bestookt met vragen en dat heeft geleid tot een aantal moties die wij zullen steunen omdat wij die zorgen van onze coalitiepartner serieus nemen, maar afspraak is inderdaad afspraak en we zetten hier in deze coalitie grote stappen om de stad vooruit te brengen. We hebben in het coalitieakkoord afspraken gemaakt die soms voor partijen niet prettig zijn, maar daar houden we ons wel aan, dat respecteren we en we hebben alle vertrouwen in de wethouder dat hij de juiste oplossingen voor de kwetsbare mensen zoekt. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali heeft nog een vraag.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja voorzitter, ik ben even benieuwd. We kennen de VVD als partij van de centen. Hoe kijkt de VVD naar de financiële gevolgen van het sluiten van de LVV? Opvang is goedkoper dan mensen niet opvangen en ik ben benieuwd hoe de VVD daarnaar kijkt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Becker.

De heer **BECKER** (vvd). Puur sec zijn de financiële gevolgen dat het door het rijk werd betaald en dat het nu niet meer door het rijk wordt betaald. Dat is heel kort het antwoord, maar dat is denk ik niet wat u impliceert. Er is volgens mij een overgangsregeling, daar kan de wethouder straks misschien nog iets over zeggen, en daarnaast ligt de toekomst van heel veel van deze mensen uiteindelijk niet in Nederland, maar in het land van herkomst en daar moet aan gewerkt worden. Dit is ook het gevolg van democratie, Nederland heeft landelijk en ook veel Rotterdammers hebben voor partijen gekozen en dat heeft geleid tot een coalitie die vol inzet op asiel, op een ander asielbeleid. Daar volgt dit uit en dat moeten we respecteren want de oplossing voor dit soort asielkwesties ligt in Den Haag.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). De woorden van de heer Becker geven aan dat hij weinig kennis van deze doelgroep heeft want het zijn mensen die niet weg kunnen, ze zijn stateloos of ongedocumenteerd en ik betwijfel of de heer Becker ooit iemand die ongedocumenteerd is heeft gesproken, maar dat terzijde. Mijn vraag gaat eigenlijk over de kosten, daarop geeft de heer Becker geen antwoord en ik zal hem een beetje helpen. Een bed in de LVV kost € 50,00 en detentie kost € 500,00 per nacht, mensen niet opvangen kost meestal drie- of viermaal meer. Hoe kijkt de VVD naar de financiële gevolgen voor de stad? Daar heb ik het over.

De **VOORZITTER**. Wil de heer Becker nog reageren? Er was een vraag, maar u gaat er zelf over of u wel of niet antwoordt. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Voorzitter, het feit dat de VVD geen antwoord geeft en met de mond vol tanden staat, spreekt boekdelen.

De **VOORZITTER**. De heer Becker gaat antwoorden.

De heer **BECKER** (vvd). Volgens mij heb ik uitgebreid gereageerd op de rijksbijdrage, ook op de overgangsregeling en ook op de oplossing die de wethouder zoekt. Ik heb volgens mij net uitgebreid gereageerd.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Ja dank u voorzitter. Misschien kunt u het even opnieuw parafraseren want het is niet echt heel duidelijk geworden, kunt u misschien herhalen wat u net zei?

De **VOORZITTER**. De heer Becker hoeft niet te antwoorden, dat is aan hem.

De heer **BECKER** (vvd). Moet ik mezelf nog een keer herhalen? U kunt het terugkijken.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja misschien heel kort van mijn kant. Mevrouw Elfilali beticht anderen ervan dat ze niet weten waar ze het over hebben en vervolgens maakt zelf de vergelijking met de kosten van vreemdelingenbewaring of detentie. Het verschil is dat u met gemeentelijke middelen illegale opvang in de vorm van een verlenging van de LVV wilt financieren en dat voor personen die in de vreemdelingenbewaring, de vreemdelingendetentie of wat dan ook zitten geen cent door de gemeente wordt betaald, dat is het verschil.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). De heer Ceulemans heeft mij ook niet goed begrepen. De vraag ging over wat de gevolgen voor de Rotterdammer zijn en Leefbaar Rotterdam zegt de hele tijd zich heel erg zorgen te maken om de Rotterdammer en de gevolgen daarvoor. Daar ging mijn vraag over, over het feit dat mensen op straat komen als je die opvang afschaft, dan komen ze onder de radar. Als mensen bij een identiteitscontrole geen papieren hebben, gaan ze in detentie en dat kost ons als gemeente geld. Mijn vraag aan de VVD was hoe de VVD daarnaar kijkt, maar daar kwam geen antwoord en Leefbaar Rotterdam heeft daar blijkbaar ook geen antwoord op.

De **VOORZITTER**. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik gaf net antwoord, ik zei dat u niet weet waar u het over hebt omdat u zei dat vreemdelingenbewaring heel duur is terwijl de gemeente niet meebetaalt aan vreemdelingenbewaring. Dus u weet niet waar u hebt over heeft. Dat is een en twee, weet u wat geld kost? De wens van Volt om tot in lengte van jaren miljoenen euro's aan Rotterdams belastinggeld te besteden aan de opvang van mensen die hier niet horen te zijn. Dat kost geld, dat wil mijn fractie niet voor haar rekening nemen en dat gaan wij niet uitleggen aan de Rotterdammers die zelf ook noden hebben waaraan niet tegemoet kan worden gekomen. Nogmaals, het is een goed besluit dat dit stopt en wat u wilt, kost de Rotterdammers tot in lengte van jaren miljoen euro's, dat wordt besteed aan mensen die hier niet mogen zijn.

De **VOORZITTER**. Tot slot mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ja tot slot voorzitter. Ik ben heel benieuwd naar het antwoord van de wethouder want Leefbaar Rotterdam sluit hier ook de ogen. Er zijn heel veel onderzoeken bekend waaruit blijkt dat het de maatschappij geld kost als je mensen niet opvangt en dat kost ons als gemeente dus ook geld. Volgens mij heb ik dertig seconden want het is een reactie op Leefbaar Rotterdam. Ik weet niet of mijn tijd nu even terug... Dank. Ik ben heel benieuwd naar het antwoord van de wethouder. De heer Ceulemans weet inderdaad zelf niet waar het hier om gaat want je kunt wel zeggen dat deze mensen weg moeten omdat ze hier niet horen te zijn, maar het gaat om mensen die hier niet weg kunnen. We kunnen daar misschien op een ander moment over doorpraten maar ik zou zeggen, doe je huiswerk Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. We blijven nu aan de gang. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Dat is waar, maar ik wil nu echt... want de punten zijn duidelijk. Volgens mij worden jullie het niet eens. Tot slot mag de heer Ceulemans hierop reageren en daarna ga ik het echt stoppen. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Mevrouw Elfilali, wij hebben dit debat ongelooflijk vaak gevoerd, ook in de commissie. Ik ga het nog een keer herhalen, voor mensen die niet terug kunnen, kan een buitenschuldvergunning worden aangevraagd. Als je kunt aantonen dat je echt niet terug kunt dan kun je je bij de DT&V melden voor een buitenschuldvergunning en die worden amper verstrekt. Ergo, niet kunnen betekent heel vaak niet willen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen krijgt het woord. Dan heb ik iedereen volgens mij gezien. Ja.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik doe ook nog mee voorzitter. Dakloosheid doet mij denken aan de krochten van de New Yorkse metro waar in de jaren negentig honderden daklozen halve huiskamers

hebben gebouwd om er te kunnen slapen en leven. Tunnelmensen worden ze genoemd en de oorlogsfotograaf en cultureel antropoloog Teun Voeten legde het allemaal vast. Het is een aanblik waar je maag van omdraait, Vietnamveteranen, macrobiotische hippies, crackverslaafden, Cubaanse vluchtelingen, computerprogrammeurs, filosofische kluizenaars, een uiterst bont gezelschap. Drugs, naalden, rammelende flessen, bierkratten, matrassen en dekens met daaronder honderden mensen die om uiteenlopende reden de maatschappij niet hebben kunnen bijbenen en die elke dag bovengronds op jacht gaan om wat te eten en dat stelen ze want ze hebben natuurlijk ook geen geld, ook geen uitzicht, ook geen opvang en waarschijnlijk ook geen familie. De New York Times schat dat ongeveer een op de tachtig mensen in de miljoenenstad geen vaste woonplek heeft. Voorzitter, we kunnen anno 2024 in Rotterdam wel heel stoer doen, maar het afschaffen van bed-, bad-, en broodvoorzieningen en ons op de borst slaan met een rechts signaal dat doen wij niet. Mijn fractie geeft liever een paar stuivers uit om daklozen van onderdak en eten te voorzien. Laat dat dan niet stoer zijn, maar het is wel slim want het scheelt namelijk diefstal en vele andere vormen van overlast. Bovendien geeft het je geweten ook nog een beter gevoel en daar hoef je per definitie helemaal niet links of kerks voor te zijn, een beetje gevoel voor humaniteit is ruim voldoende. En voorzitter als het er te veel worden en de aanwezigheid van daklozen op bankjes en in portieken ons gaat irriteren, zoals recent op de Schiekade, dan pikken we hen toch in hun kraag, charteren we een boot en leggen die op de Maasvlakte voor anker en dan verzorgen we hen net zolang tot ze het licht zien. Kosten, daar hebben we het de hele tijd over, laat me niet lachen voorzitter, die zijn binnen de gemeentebegroting totaal verwaarloosbaar, denk alleen maar aan die € 359 miljoen voor de renovatie van Museum Boijmans Van Beuningen en verder zwijg ik maar. Mijn fractie steunt alle moties die het bestaan van daklozen in onze stad mogelijk maakt want voorzitter elk mens bestaat en telt, coalitie dat geldt ook voor u, en zoals het CDA zei, hoop ik op beweging bij het college en zorg voor de zwaksten in onze samenleving. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mevrouw Verkoelen. De wethouder heeft aangegeven dat hij wel direct wil antwoorden, maar heeft even behoefte aan een sanitaire stop en ik schors de vergadering even.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Laten we even gaan zitten, graag even rust. We hebben hier al veel over gediscussieerd en ook intens, dus de wethouder mag en moet alle vragen beantwoorden en daarvoor wil ik het graag rustig hebben hier in de zaal. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dank voorzitter. Laat ik beginnen met te zeggen dat ik de zorgen in de stad in den brede echt wel heel goed begrijp. In een eerder statement heb ik ook aangegeven dat we het hier niet over postpakketjes, maar over mensen hebben en juist oog voor de mens is iets wat ik in mijn handelen, en niet alleen tijdens het onderwerp LVV, maar ook gewoon in mijn handelen in het algemeen, als uitgangspunt neem. Dat is eigenlijk ook de vraag van mevrouw Vlieger, hebben we nog wel oog voor de mens? Ja absoluut, maar het maakt het wel verdomd ingewikkeld en ik heb in een commissie, in de media en in persoonlijk gesprekken met u verteld dat op het moment dat er een afspraak is gemaakt je die op een later moment tot uitvoering moet brengen, maar ook daarvan zeg ik afspraak is afspraak want hoe ingewikkeld het soms ook is, dan moet je ook wel dingen doen die minder prettig voelen en ook dat merk ik bij een aantal partijen in de raad. We hebben gezien hoe deze discussie de afgelopen periode heeft plaatsgevonden en er was meest recent een vredige mars op zondag met een, ik benoem het ook gewoon zo want dat vind ik ook oprecht, mooie bijeenkomst waarin werd gevraagd oog voor de kwetsbaren in onze samenleving te houden, dus oog voor die mens. Dat al die NGO's dag in, dag uit hun schouders eronder te zetten om er te zijn voor de meest kwetsbaren in onze samenleving geeft ook aan dat wij een veerkrachtige stad zijn en wat mij betreft ook moeten blijven. Ook daar zie ik een ingewikkeldheid omdat we als gemeente, als stad, graag veel naar ons toe willen trekken, maar de verantwoordelijkheden en rollen ook zo zijn georganiseerd dat je die taak/verantwoordelijkheid/rol niet altijd kunt invullen op de manier die je in eerste instantie zou willen. Ik zie daarin ook een rol en verantwoordelijkheid van het rijk en ik heb eerder ook aangegeven het gesprek daarover aan te gaan. Er zijn enkele hele specifieke vragen gesteld over de rol en verantwoordelijkheid van het rijk en volgens mij was een vraag van mevrouw Maassen: is er contact geweest vanuit de minister naar mij? Dan gaat het over de aangenomen motie van de VVD en het antwoord daarop is 'nee'. Ik kan wel zeggen dat we contact hebben, maar de minister heeft mij niet

specifiek gebeld over de door de VVD ingediende motie die de Kamer heeft aangenomen en waarin wordt gevraagd om voor december a.s. met een plan van aanpak te komen. Ik hoop dat dit nog wel gaat gebeuren omdat die motie is aangenomen en de minister daar vanuit het rijk uitvoering aan moet geven. Ik zie de raadsleden wat verward kijken. De vraag van mevrouw Maassen gaat over de een aantal weken geleden aangenomen motie van de VVD waarin de minister wordt opgeroepen om met de gemeente in contact te treden en de vraag was: heeft de minister u gebeld naar aanleiding van die door de Kamer aangenomen motie? Het antwoord daarop is 'nee', maar er worden wel gesprekken gevoerd met de minister en het meest recente contact was op maandag 4 november jl. Dan hoe we omgaan met mensen die... Ik ga toch even naar mijn brief waarin ik de groep van 45... want daar hebben we het nu over, we hebben het over de LVV-voorziening die per 1 januari 2025 stopt omdat de minister haar mandaatbesluit intrekt en er daarmee geen rol/verantwoordelijkheid bij de gemeente ligt. Oog voor de mens is dat wij hebben gekeken wie er op dit moment in de LVV zit. We willen hen vanuit waardigheid behandelen en waar het nog steeds kan perspectief bieden. We hebben gezien dat een deel in de erfenis, ik noem het even de erfenis hoe raar het ook klinkt, van de bed-bad-broodregeling die we destijds hadden, zit omdat die te kwetsbaar waren om op straat te laten belanden. Dat hebben wij voortgezet buiten de kaders die er op dat moment voor de LVV waren vanuit oog voor de mens. Die LVV stopt per 1 januari 2025 en wij vinden het belangrijk om ook in gesprek met het rijk te gaan, maar wel nog steeds oog voor de mensen te houden en hen niet op 1 januari 2025 op straat te laten belanden omdat ik het belangrijk vind dat mensen niet te komen overlijden op straat. Dan is er nog een andere doelgroep en dat is de doelgroep van zeventien.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Dank u wel voorzitter, een vraag aan de wethouder. Minister Faber heeft vorige week in het debat in de Tweede Kamer heel duidelijk aangegeven dat je het zorgen voor de tien meest kwetsbare mensen niet kunt koppelen aan het stoppen van de rijksfinanciering van de LVV en dat zij ook niet bereid is om daarin iets te doen. Kan de wethouder toelichten hoe hij toch probeert het met de minister te regelen?

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Daarom refereer ik even aan het meest recente contact dat ik met de minister over deze specifieke doelgroep had, de tien tot twaalf deelnemers die er nu in zitten. Volgens mij refereerde mevrouw Vogelaar ook aan een landelijke motie van onder andere DENK en D66 die nu wordt aangehouden en bij mijn weten is er ook een Kamerbrief gevraagd met een extra toelichting van de minister op die ingediende motie. Ik denk dat er hopelijk een structurele oplossing komt voor deze kwetsbare doelgroep als dat straks samenkomt. Het is ingewikkeld om vooruit te lopen op zaken die er nog niet zijn, maar ik blijf mijn gesprek voeren en parallel zien we daar vanuit de Kamer ook een motie liggen die nu wordt aangehouden en wellicht op een later moment in stemming wordt gebracht. Ik heb ook de minister gehoord dat ze deze om haar moverende redenen heeft ontraden, maar ik wacht de uitkomst rustig af. Dan de zeventien die nog niet duidelijk aangeven wat ze precies willen en die voldoende redzaam zijn om een plek binnen hun netwerk te vinden, we willen het liefst voorkomen dat zij op straat komen. De inzet zal de komende tijd echt zijn om gesprekken te voeren over wat ze nodig hebben om ergens goed te kunnen landen. We willen het liefst voorkomen dat mensen op straat terechtkomen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout heeft een vraag.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Ja dank u voorzitter. U zegt dat u in gesprek gaat en gaat aanvragen 'wat willen jullie?', maar de vraag is misschien ook wat u hen kunt bieden. Kunt u daar misschien wat dieper op ingaan?

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, daar zit ook voor mij een ingewikkeldheid in. In essentie was de LVV gericht op een hasa-procedure, doorreis of terugkeer. Als mensen zich daar meldden, was het een herhaalasielprocedure, als die positief was een verblijfsvergunning en als die negatief was het doorreis of terug naar het land van herkomst. Dat is straks niet meer zo en daarom kan ik ook niets anders meer bieden dan het vreemdelingenloket en IND DT&V als je nog steeds de

overtuiging hebt dat je via een herhaalasielprocedure in aanmerking voor een verblijfsvergunning kunt komen. Het is een kwetsbare doelgroep met veel vragen en ook wel wantrouwen richting de overheid, zo ziet die doelgroep de overheid ook wel, en dat maakt het soms moeilijk om tot concrete afspraken te komen, het kan de ene dag dit verhaal zijn en de andere dag een ander verhaal. Wij kunnen hen vanaf 1 januari a.s. niets bieden en ik hoop dat we voor 1 januari inzichtelijk kunnen maken wat de behoefte is en of we hen voor 1 januari iets kunnen bieden om te voorkomen dat ze ook na 1 januari op straat terechtkomen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Ja dank u voorzitter, daar sloeg ik op aan. We gaan ze dan aanbieden bij die andere partijen van de rijksoverheid, die gaat kijken wat ze kunnen doen en eigenlijk hebt u niets voor hen, u stuurt hen eigenlijk gewoon weer het systeem in waarin ze al vastzaten en waardoor ze van de LVV gebruikmaakten. Hebt u echt iets of denk u nog na over wat u voor hen kunt doen?

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik heb geprobeerd het uit te leggen door te zeggen dat ze tot 1 januari a.s. in de LVV zitten en we dan het gesprek kunnen voeren over waar behoefte aan is en welk perspectief wij kunnen bieden. Even los van die zeventien waar ik het nu over heb, die twintig hebben al aangegeven op terugkeer in te zetten of ze zullen een verblijfsvergunning krijgen, dat is de laatste groep. Voor die tien tot twaalf ga ik echt op een maatwerkoplossing aandringen zodat zij niet op straat komen want dat is een groep waarvan we zeker weten dat ze overlijden als we die aan hun lot overlaten en ze op straat terechtkomen. Dan die zeventien. Die kunnen zichzelf eventueel redden, maar ik wil er alles aan doen om te voorkomen dat ze op straat terechtkomen. Wij voeren op dit moment het gesprek met hen in de hoop dat ze aangeven wat ze willen. Er zit gewoon echt een moeilijkheid in want als je vandaag het gesprek voert, kan dat morgen anders zijn. We doen er alles aan om voor 1 januari a.s. met een oplossing te komen, maar wat gebeurt er als ze op straat komen? Dat was de vraag van mevrouw Maassen. Dan hopen we niet dat ze medisch afhankelijk worden, maar dan hebben we het Stedelijk Daklozen Team dat regelmatig de mensen op straat bezoekt en als ze medische vraagstukken hebben dan krijgen ze medische hulp of die gaat naar hen toe, denk aan de straatarts. In het ergste geval vangen we hen op en zorgen we ervoor dat ze na medische indicatie via CIZ eventueel opvangen bij een van onze opvangaanbieders op om goed te kunnen herstellen. We willen en zullen er alles aan doen dat mensen na 1 januari niet op straat komen te overlijden en dat geldt ook voor de zeventien.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Ja dank u voorzitter. U slaat een mooi bruggetje naar wat mevrouw Maassen vroeg. Zij gaf aan dat u die zeventien mensen zou gaan monitoren en ik vraag me af hoe dat monitoren eruitziet. U zei in diezelfde beantwoording ook: als er dan iets is, gaan ze naar de straatarts. Dat klinkt toch of ze weer op straat komen en misschien kunt u dat toelichten.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). In de volgorde der dingen. We hebben die mensen tot 1 januari a.s. binnen. Even gericht op die zeventien. Daar voeren wij nu ook gesprekken mee om inzichtelijk te krijgen wat hun behoefte is en om perspectief te bieden. Laten we het scenario 'wij willen niets van jou, wij vinden zelf onze weg' eruit pikken, dat kan en dat gebeurt overigens vandaag de dag ook, dat is geen bijzonder scenario. Ook als ze ervoor kiezen om op straat te komen vind ik het vervelend dat dit gebeurt, maar dan hebben we het veldwerk Leger des Heils, het Stedelijk Daklozen Team en dan komen ze op een lijst en worden ze in de gaten gehouden. Als ze regelmatig op straat worden aangetroffen en ze een medisch probleem hebben dan wordt gekeken of een straatarts ter plekke kan komen en mocht het medisch vraagstuk van grotere aard zijn dan hebben we opvangaanbieders met verpleegbedden waar ze terechtkomen omdat het veldwerk en het Stedelijk Daklozen Team mensen zonder aanziens des persoons helpen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Voorzitter, dit is goed om te horen want ten opzichte van de brief van 1 oktober jl. die de wethouder heeft gestuurd, zie ik hier wel beweging. Daarin stond dat die zeventien mensen echt werd verzocht om hun eigen weg in hun netwerk te vinden en ik hoorde de wethouder nu zeggen 'wij gaan daar toch een stapje naar voren doen'. Kan de wethouder, eigenlijk wat hij net aangaf, toezeggen dat hij ook voor die groep van zeventien mensen zal zorgen dat zij in ieder geval die begeleiding hebben en dat er zo veel mogelijk persoonlijk contact is, ook horende dat hij heeft gezegd dat sommige mensen zelfstandig hun eigen keuze kunnen maken? Is hij bereid om dat nu ook zo hard toe te zeggen aan de raad? Dat is wel meer dan wat er in de brief van 1 oktober jl. stond.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen, u hebt echt nog maar elf seconden.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ja voorzitter, ik nodig de PvdA uit om voor mijn motie te stemmen.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Er komt een motie, dat is motie 6 zeg ik nu uit mijn hoofd. Dus er ligt een motie voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Dit is precies waarom ik de wethouder vroeg of hij dit al kan toezeggen want als de wethouder het nu al in zijn eigen termijn heeft toegezegd is die motie van D66 en DENK overbodig.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik kom zo bij die moties als u het goedvindt en ik doe nu geen toezegging specifiek hierop want dan doe ik geen recht aan de motie die is ingediend.

De **VOORZITTER**. De wethouder vervolgt zijn betoog, maar niet voordat de heer Vonk zijn vragen heeft mogen stellen.

De heer **VONK** (cu). Toch een informatieve vraag over die medisch kwetsbare mensen. Als het veldwerk of het Stedelijk Daklozen Team deze mensen vindt en ze ziek zijn, zijn er dan plekken waar zij eventueel onderdak kunnen vinden? Dan heb ik het niet over verpleegbedden, die zijn er bijvoorbeeld in Havenzicht, maar over lichtere vormen van ziekte, zijn er partijen gecontracteerd om deze mensen op te vangen?

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nee, want dan hebt u het over een opvangvoorziening voor ongedocumenteerden. Ik probeerde uit te leggen hoe het proces eruitziet: ziek, welke gradatie, is dat via een straatarts op te lossen en heb je, om het lichtzinnig te zeggen, een paracetamol nodig of moet je echt een verpleegbed hebben? Voor deze groep ongedocumenteerden hebben we natuurlijk onze opvangaanbieders in de stad die de zorg kunnen verlenen die overigens vanuit het CAK wordt gefinancierd. We hebben het op die manier georganiseerd, maar er is geen opvangvoorziening.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Als ik het goed begrijp hebben bijvoorbeeld mensen die medisch kwetsbaar zijn omdat ze ouder worden niet per se een verpleegbed nodig, want dat is nogal wat, maar zijn zij wel echt medisch kwetsbaar en kunnen we hen wel naar bijvoorbeeld de straatdokter verwijzen. Die kan hen tijdens een spreekuur zien, maar die moet hen vervolgens weer de straat op sturen. Klopt dat?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik merk wel dat we nu heel erg gaan inzoomen op wat medisch kwetsbaar is. Een verpleegbed is voor medisch kwetsbaren en wanneer ben je niet medisch kwetsbaar

en ga je alleen naar de huisarts voor een controle? Op het moment dat je zo medisch kwetsbaar bent dat je een verpleegbed nodig hebt, hebben we het op deze manier georganiseerd.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Ja tenslotte. Ik vroeg dat namelijk omdat wij in laten we zeggen 2018, 2017, 2016, 2015 enzovoort inderdaad een plek hadden waar deze medisch kwetsbaren konden worden opgevangen. Ik ben op zoek naar waarom u dat laat vallen.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik laat niets vallen, het enige wat ik op dit moment vanwege het door het rijk intrekken van het mandaatbesluit doe, is per 1 januari a.s. stoppen, ook op basis van de gemaakte afspraken en het een rijkstaak is, daar hebben we het op dit moment over. De discussie wordt soms vermengd gevoerd, we hebben op dit moment geen bed-bad-brood in Rotterdam, dus het is niet zo dat wij iets afbreken wat er niet is. Dat die er in het verleden wel was, is een hele andere discussie dan dat je nu zegt 'wij hadden iets en dat is er nu niet meer'. De discussie gaat over de afschaffing van de LVV en dat gebeurt per 1 januari a.s. vanwege het intrekken van het mandaatbesluit. De LVV had een bepaald doel en dat is een herhaalasielprocedure, doorreizen of eventueel terug naar het land van herkomst. Dan hebben we nog steeds een hele grote doelgroep die ongedocumenteerd is, maar dat is echt wel een andere discussie dan die over het stoppen met de LVV, dat wil ik wel even genoemd hebben. Ik ga nu heel specifiek in op de brief die ik heb en waarin ik lees dat we willen dat niemand op straat komt te overlijden. We hebben over de meest kwetsbaren gezegd dat ik over hen het gesprek met het rijk blijf voeren omdat het een rijksverantwoordelijkheid is, maar tegelijkertijd ga ik echt wel aan de slag om te kijken hoe we het hier kunnen organiseren in de vorm van maatwerk voor deze specifieke doelgroep en dan hebben we het over die zeventien, wat gebeurt er na 1 januari a.s. als ze eventueel op straat komen en ook kwetsbaar worden? Ik heb net geprobeerd te omschrijven hoe dat werkt met het veldwerk, Stedelijk Daklozen Team en verder. Ik wil hem wel weer even terugbrengen naar waar we het vandaag concreet over hebben om te voorkomen dat we hier het harmonicamodel toepassen waarbij je in de breedte zoekt naar... Ja, toch dat die doelgroep breder is. De discussie gaat wat mij betreft over die 45 voorzitter.

De **VOORZITTER**. U vervolgt uw betoog.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Even kijken, waar was ik gebleven? Ja de heer Vonk, waarom heb ik de raad niet in dit besluit meegenomen? Het is een gevolg van een keuze die op rijksniveau is gemaakt waarbij er een aantal onderliggende afspraken is over dat het ook in Rotterdam stopt als de rijksfinanciering stopt. Toen dat bekend werd, heb ik de raad zo snel mogelijk geïnformeerd over de keuze die wij in Rotterdam hebben gemaakt en niet vanuit het idee dat we nog opties bespreken omdat ik op dat moment niet de ruimte zag om eventueel een nieuwe opvangvoorziening te realiseren. Dat is de reden waarom ik de raad niet op die manier heb meegenomen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, nog één keer. Wij hadden een BBB-regeling voor bijvoorbeeld medisch kwetsbare mensen, laten we zeggen op dit niveau. Toen kwam in 2019 de LVV-pilot, toen kwamen we een stapje hoger want toen kwam er ook begeleiding. Dit stuk vervalt, dan houden we toch dit over en het is toch logisch dat u ons dan terugbrengt naar dat punt? Als u daarvan afwijkt en u zegt 'nee, dat wil ik ook niet, we gaan hier zitten' dan is dat een verandering van staand beleid en is het toch logisch dat u ons daarover informeert, meeneemt en ook daarover laat besluiten?

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Als dat het geval was geweest dan hebt u gelijk, maar ik heb daar toch echt een andere visie op. Ik probeerde net aan te geven dat wij geen bed-bad-brood hebben, zolang ik er zit heb ik nooit een bed-bad-broodvoorziening bezocht en ik weet niet waar die zit, we hebben geen bed-bad-broodvoorziening. Wij hebben LVV-bedden en dat zijn trajecten die worden ingezet om mensen uiteindelijk als laatste optie terug naar het land van herkomst te begeleiden. Als je het benadert als 'we hadden iets, dat was een plus en nu haal je die plus weg' dan zou ik zeggen dat u

gelijk hebt, maar dat bed-bad-brood was er niet, dat is afgeschaft. Daarvoor is de LVV in de vorm van een pilot teruggekomen, die hebben we sinds 2019 uitgevoerd en toen is op basis van de afspraak die is gemaakt gekozen voor: als de rijksfinanciering stopt dan stopt daarmee ook de LVV. Als daarover verschil van inzicht is, dan is dat waarom ik u als raad niet heb meegenomen. Ik begrijp vanuit uw redenatie dat u zegt 'we hadden ooit bed-bad-brood, daar hebt u een plus op gedaan en u haalt die plus weg', maar bekijk het toch echt op een andere manier.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Het staat gewoon letterlijk in de jaarstukken 2018, toen was u al raadslid. Kijk daarnaar, dan bent u het hopelijk met me eens.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). De LVV is in 2019 als pilot begonnen, dus als u het hebt over 2018 dan begrijp ik uw opmerking wel. Ik val in herhaling, als u het zo beredeneert dan begrijp ik dat u daarmee een punt maakt, maar tegelijkertijd is mijn visie: ooit was er bed-bad-brood, dat is afgeschaft en in 2019 is de LVV daarvoor in de plaats gekomen binnen de afspraken die zijn gemaakt. Voorzitter, er is een aantal keer een vraag gesteld over de kosten. Dat is gewoon moeilijk om te zeggen, enerzijds omdat we maatwerk willen leveren, het zijn verschillende doelgroepen, de tien, twaalf, vijftien, zeventien en de twintig. We weten op voorhand niet wat uiteindelijk de kosten daarvan zijn en ik kan geen concreet getal noemen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft hier een vraag over.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, dat is op zich wel lastig natuurlijk. Ik denk dat u de moties nog gaat appreciëren, maar als we niet weten welke kosten daarmee zijn gemoeid dan is het lastig om een afweging te maken. Daarom was er natuurlijk ook al even een debatje over wat we al dan niet in de begroting hadden moeten regelen. Het zou op zijn minst wenselijk zijn dat dit zo snel mogelijk... U kunt mogelijkerwijs toezeggen dat u zo snel mogelijk met informatie naar de raad komt als er bepaalde moties waarvan nu de financiële consequentie nog niet helder is worden aangenomen want ik vermoed eerlijk gezegd dat het zomaar eens zou kunnen oplopen tot iets wat misschien wel meer is dan wat we nu zouden moeten uitgeven om het in de lucht houden.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter. Op het moment dat dit bekend is, kan ik uw raad daar best over informeren, dat zie ik als geen enkel probleem, dus daarmee een toezegging.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger heeft een vraag.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). De wethouder is hier toch al weken mee bezig en hij kan toch wel iets meer inzicht geven in de kosten en in of die uit ons budget voor de afbouw kunnen worden betaald?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter. Ik had het graag gewild, als ik u kan informeren, doe ik dat natuurlijk met alle liefde maar ik heb u eerder gevraagd mij een aantal weken te gunnen om met een goed voorstel te komen. Ik begrijp uw ongeduld, zeker op dit onderwerp, maar het helpt mij wel als ik de ruimte krijg om met een goed voorstel richting de raad te komen, waarbij ik nu ook de toezegging doe: als dat bekend is dan...

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter, kan de wethouder even doorpraten want hij zegt 'zeg ik net toe' en dan stopt hij. Wat dan, komt er geld bij, gaat u dat laten zien?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dat zeg ik toe en verder.

De **VOORZITTER**. Zoals ik het heb verstaan, heeft de wethouder gezegd dat hij de raad over de kosten informeert, dat dit de toezegging is. Als hij dat weet, informeert hij de raad over de kosten. Zo heb ik het gehoord.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). In technische tijd. Dan is het wel van belang dat we die toezegging ook goed doen. Het is afhankelijk van moties die vandaag worden aangenomen want die zullen mogelijkerwijs het beleid veranderen en u een gemeentelijke verantwoordelijkheid toebedelen.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, dat die toevoeging kun je eraan... Dat lijkt me een logisch gevolg van aangenomen moties die uitwerking nodig hebben en kosten met zich meebrengen. Even kijken voorzitter want ik wil niets missen. Dan hebben we mevrouw Elfilali. Uw eerste vraag is tweeledig, die is: we nodigen u uit om met de raad een film te bekijken. Ik ben bereid om een film over dit onderwerp met u te bekijken, maar de vraag is of de raad een film met mij wil kijken en die vraag moet u aan de raad stellen denk ik.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Het is een documentaire. U kunt als wethouder gewoon zeggen dat u dat wilt en dan gaan we dat in de commissie regelen.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja, dat wil ik als wethouder doen.

De **VOORZITTER**. Weer een toezegging. U mag het debat vervolgen.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). U had ook een vraag, een terechte vraag wat mij betreft: zitten er op dit moment mensen met kinderen in de LVV? Het antwoord op die vraag is 'nee'. Dan de vraag van de heer Oostdijk over de maatwerkoplossingen. Dat is het aantal weken dat ik u heb gevraagd, we zijn echt wel druk bezig om dat goed inzichtelijk te krijgen, maar ook het rijk daarin te betrekken: het gaat wat kosten, wilt u daar uw rol en verantwoordelijkheid in nemen en ook met een structurele oplossing komen? Dan ga ik naar de moties. Ik begin bij een motie 1 van GroenLinks. Ik heb de opmerking gemaakt 'als ik een tijdmachine had, had ik dat gedaan', maar u hebt hem inmiddels aangepast. U vraagt het besluit tot sluiting van de LVV per 1 januari 2025 terug te draaien. We hebben lang gediscussieerd en we weten hoe de verhoudingen zijn en wat de afspraken zijn. Ik ben bang dat ik dat bij veel moties ga zeggen omdat het indruist tegen de afspraken die op een andere manier zijn gemaakt, onder andere in coalitieakkoord. Dus ik moet deze motie ontraden. 'Gehoor te geven aan de oproep van de Ombudsman door met een plan te komen om uitvoering te geven aan de uitspraak van het Hof'. Ook daarvan zie ik niet de rol van de gemeente. Ik heb hierover een goed gesprek met de Ombudsman gehad: hoe zit het met de verschillende rollen, verhoudingen en verantwoordelijkheden? Uiteindelijk is er die brief als uitkomst van onder andere het gesprek dat ik met haar had en ik zie hierin geen rol voor mij om dat op die manier te doen, dus ik ontraad deze motie. Dan motie 3, 'Afspraak is afspraak: ook zonder LVV niemand laten vallen'. 'Voor 1 januari een plan inclusief opvang en begeleiding aan de raad voor te leggen om ervoor te zorgen dat kansrijke ongedocumenteerde mensen ook na 1 januari 2025 hulp kunnen krijgen bij terugkeer of hulp naar een verblijfsvergunning'. Met name dat laatste stukje is echt wel iets wat niet meer bij ons zit, maar vooral bij de IND en DT&V. Het enige wat wij hier in Rotterdam hebben is het Vreemdelingenloket waar mensen zich kunnen melden om vervolgens bij de IND of DT&V terecht te komen voor verdere hulp bij terugkeer of het aanvragen van een verblijfsvergunning. Dus ik ontraad de motie. Dan heb ik motie 4 waarover u uitgebreid hebt gesproken. Er werd gevraagd of dit een verlengde van de toezegging is. Ik zou eerder zeggen dat het kracht geeft bij wat ik voornemens was. Ik zie het niet zozeer als wantrouwen richting mij, maar eerder als een steuntje in de rug en ik kan motie 4, 'Geen kwetsbare mensen op straat' omarmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel heeft een vraag hierover.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja voorzitter, want het verbaast me toch wel, als een van ons het zou hebben ingediend dan zou de wethouder zeggen dat hij overbodig is. Waarom is hij nu niet overbodig?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, ik heb aangegeven dat ik deze motie als een steuntje in de rug zie en om die reden zou ik hem willen omarmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ik begrijp niet welke steun in de rug de wethouder nog meer wil hebben. Er liggen hier enorme voorstellen van de oppositie als steun in de rug en u komt met iets wat u al gaat uitvoeren gesteund door twee coalitiepartijen die eigenlijk last van hun geweten hebben en die gaat u omarmen? Ik vind het wel een beetje om te schamen zo.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik wil graag even van de wethouder weten: hebben we nu een toezegging van u? Ik ga hem noemen, we hebben van u de toezegging dat u garandeert dat de groep die te kwetsbaar is om op straat te verblijven en die op peildatum 31 december 2024 in de LVV verblijft niet op straat belandt en hierbij het maatwerk toe te passen die de individuele en medische casuïstiek van deze mensen vraagt en u gaat ons daarover rapporteren. Hebt u ons dat toegezegd?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Nog één keer. U las het dictum van de motie voor en dat volg ik nog wel, maar wat was uw laatste zin, die verstond ik niet.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Hebt u ons dat nu toegezegd?

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik heb gezegd dat ik deze motie omarm. We kunnen hier wel een discussie over voeren, geen enkel probleem, maar als uw vraag is hoe ik naar deze motie kijk, dat heb ik net even toegelicht. U hoeft het er niet mee eens te zijn, uiteindelijk beslist u als raad hierover, dat is misschien goed om even te benoemen. Ik heb ook gezegd, het is het verlengde van wat ik heb gezegd als toezegging en ik zie dit als steuntje in de rug en daarom omarm ik deze.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Als dit het verlengde van de toezegging is dan wil ik graag de toezegging die u ons hebt gegeven nog een keer horen want ik ging ervan uit dat een toezegging en een steun in de rug eigenlijk hetzelfde is. Dat mag van mij, dat interesseert me niet, het gaat mij er gewoon om dat we zaken doen, daar gaat het om.

De **VOORZITTER**. We halen de toezegging even...

Mevrouw **MAASSEN** (d66) Een punt van orde voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Mijn tijd loopt overigens, ik had nog zeven seconden, die zijn heel waardevol. Volgens mij kunnen we allemaal de toezeggingen die in een commissiedebat zijn gedaan zelf terugzoeken, daar krijgen we altijd een brief over, die worden aan het eind van een commissiedebat altijd herhaald en heel netjes door de griffier genoteerd. Ik vind het niet nodig om die toezegging hier nog een keer te herhalen, als mensen die willen raadplegen, kunnen ze die teruglezen. Ik voel heel erg dat iedereen heel graag een toezegging wil ontlokken op alle moties die ik heb gemaakt zodat ze tegen kunnen stemmen. Dat mag, dat is uw eigen politieke keuze, maar volgens mij bevordert het het debat als iedereen gewoon zelf de toezeggingen die in het commissiedebat zijn gedaan opzoekt. Die kunnen ze nalezen, dat is allemaal heel transparant en dan kunnen ze op basis daarvan hun stem bepalen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Een punt van orde voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Echt serieus, ik heb me niet bemoeid met de discussie over dit soort zaken, het maakt mij allemaal echt niet uit wie wel en niet een motie indient. Het gaat er mij gewoon om dat ik hier zit te luisteren en ik toezeggingen hoor die ik niet goed kan vertalen, die snap ik niet. De wethouder noemt zelf een vermenging met een motie van u en ik wil eigenlijk gewoon even goed scherp hebben wat er nu wel en niet speelt. Echt serieus, niet verder allerlei discussies erover en ik ga ook geen commissievergaderingen terugkijken. We voeren hier een debat, de wethouder heeft het over een toezegging en die wil ik hier gewoon graag scherp hebben. Daar gaat het me om, niet meer en niet minder en ik ga niet verwijzen naar 2011 want daar beginnen we allemaal niet aan. Uw moties zijn uw moties, daar gaat u mij niet over horen. Ik ga er allemaal voor stemmen want u krijgt alles toegezegd, dan heb ik in ieder geval iets. Dus geen twijfel dat dit een punt is, maar de wethouder zei echt voor uw motie net iets anders. Hij vermengde het met zijn eigen toezeggingen en dan wordt het discutabel.

De **VOORZITTER**. Misschien kan ik er even wat licht op werpen. Wij hebben de toezegging uit het commissiedebat even teruggehaald en de toezegging zoals die daar is vastgelegd luidt: de wethouder zal op korte termijn de raad informeren over een structurele oplossing voor de groep meest kwetsbare mensen. Dat is de toezegging die in het commissiedebat is gedaan, dan weet iedereen de exacte tekst van de toezegging in het commissiedebat. De wethouder vervolgt zijn betoog.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dank voorzitter voor dit verhelderende antwoord. Dan heb ik motie 5 van D66 met een aantal verzoeken, met name om de groep van zeventien goed te begeleiden en het liefst voor 31 december a.s., lukt dat niet dan even goed in kaart brengen wie we dan nog in het vizier hebben en die te blijven monitoren zodat ze juist niet in hele schrijnende situaties terechtkomen, u daar periodiek over te informeren en daarvoor eventueel ook het overgangsbudget te gebruiken. Deze motie kan ik omarmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Mijn vraag aan de wethouder is wat er is veranderd dat u de motie nu kunt omarmen omdat het overgangsbudget nu eventueel wel voor opvang kan worden ingezet, terwijl u in de commissievergaderingen nog aangaf dat het alleen voor terugkeer bestemd zou zijn?

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik ben op zoek naar mensen vanuit waardigheid te behandelen, met perspectief. Na 1 januari a.s. houdt de LVV op, maar je wilt mensen nog steeds wel vanuit waardigheid behandelen, oog voor de mens, en dus waar kan op een bepaalde manier toch nog perspectief te bieden, waarbij het wel ophoudt in de vorm van begeleiding in een opvangvoorziening.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Dan hebt u dus de motie van D66 en DENK nodig om dit nu te zeggen want twee weken geleden zei u nog iets heel anders op het punt van die kasschuif.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dat heeft mij inderdaad geholpen om tot dit inzicht te komen en daarom omarm ik die motie ook.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja voorzitter. Ik zit dan toch een beetje met de toezegging die de wethouder heeft gedaan want daarin staat 'de wethouder zal geld dat via kasschuif beschikbaar is in 2025 besteden aan mensen die nu in de LVV zitten'. Wat is er dan nu anders dan in de motie wordt gevraagd, waarom moet dat worden bekrachtigd, u had het toch al toegezegd?

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter. Ik weet niet of het aan mij is om daar antwoord op te geven. Iedereen is vrij om een motie met een dictum in te dienen. Die beoordeel ik, daar kijk ik in en dan denk 'ja, dat kan ik omarmen' of niet. Ik zoek even naar waar de pijn van mevrouw Van de Peppel zit, of ik haar ergens bij kan helpen of waar haar teleurstelling zit. Ik krijg vragen over een motie die door een partij is ingediend en ik kan zeggen of ik hem kan omarmen of niet. Als het een inhoudelijke vraag is dan geef ik daar graag antwoord op, maar die hoor ik niet. Ik probeer mevrouw Van de Peppel te begrijpen en ik denk dat er een teleurstelling of iets anders zit, daar kan ze denk ik het beste zelf antwoord op geven.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja voorzitter, met alle liefde. Ik heb gewoon geen zin in dit toneelstukje, dit is voor de bühne. Als u echt inhoudelijk uit bent op samenwerking dan werkt u ook gewoon samen met de oppositie en dat doet u niet. U speelt gewoon met D66 en DENK een toneelstukje over dat u zogenaamd kracht van hen nodig hebt om het beleid, waarvan u al hebt gezegd dat u dat gaat doen, kracht bij te zetten. Als u dit toneelstukje nodig hebt om geloofwaardig over te komen dan bent u voor mij niet geloofwaardig.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter. Ik denk dat het verstandig is om niet te reageren want ik voer hier geen toneelstukjes op, dus ik ga daar niet op reageren.

De **VOORZITTER**. Dan vervolgt u uw betoog.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dan heb ik motie 6 van D66 en DENK, 'er een duidelijke humanitaire ondergrens is gesteld door het Hof'.

(Rumoer op de publieke tribune)

De **VOORZITTER**. Ja, ik schors even de vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, dan motie 7 van BIJ1. Die moet ik ontraden omdat er wordt gevraagd te waarborgen dat alle ongedocumenteerde personen in Rotterdam worden opgevangen. Dit druist ook in tegen de afspraken die we hebben gemaakt, dus helaas moet ik hem ontraden. Dan motie 8 van de PvdA. Zodra er duidelijkheid is, en dan gaat het met name over het beschikbaar stellen van de Gemeentefondsen... Ik wil niet vooruitlopen op zaken die nog niet zijn gebeurd, ik wil eerst even afwachten welk besluit via de VNG wordt genomen om eventueel per 2025 de Gemeentefondsmiddelen aan te vullen en wat dan het kader wordt in plaats van vooruitlopen op die mogelijke uitkomsten. Om die reden zal ik deze motie ontraden. Dan een andere motie van de PvdA, nummer 9, 'Behoud bed, bad, brood en begeleiding in Rotterdam'. Ik begrijp uw oproep wel, met behoud van die 45 plekken, druist in...

De **VOORZITTER**. Ik schors de vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

De **VOORZITTER**. We schorsen de vergadering nu ook voor de dinerpauze, dat lijkt me het meest wijs. Dan kunnen we op die manier straks na de dinerpauze het debat vervolgen, zodat de rust hier even wederkeert. Ik schors voor de dinerpauze tot 19.15 uur. Ja, ik schors de vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen van de raadsvergadering van 12 november 2024

Notulen van de raadsvergadering van 12 november 2024 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 17.

Voorzitter: mevrouw drs. C.J. Schouten, met dien verstande dat het voorzitterschap van 19.47 tot 21.20 uur is waargenomen door mevrouw V.A. Bruin.

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering, gehouden op 7 november 2024.

Namens het college zijn tegenwoordig: de heer F. Achbar, de heer S. Kasmi, de heer R.A.C.J. Simons en mevrouw C.M. Zeegers.

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

9.2. Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen - vervolg

De **VOORZITTER**. Goedenavond, ik heropen de vergadering. Wij gaan straks verder met de beantwoording van de wethouder, hij was bezig met de waardering van de moties. Omdat we het debat over de LVV in goede orde willen voortzetten, hebben we besloten deze publieke tribune nu te sluiten, maar het publieke debat kan wel hier in de Suze Groenewegzaal worden gevolgd en als mensen het debat willen volgen dan kan dat op die plek en dat kan sowieso online plaatsvinden. Ik geef nu weer het woord...

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Punt van orde voorzitter, ik ben toch benieuwd waarom daarvoor is gekozen.

De **VOORZITTER**. Omdat wij tot twee keer toe... De eerste keer hebben wij het debat geschorst, daarna konden wij het debat voortzetten en toen werd de orde weer verstoord. Het is belangrijk dat het debat wel in de goede orde kan worden voortgezet en dat is ingewikkeld als ik steeds moet schorsen. Omdat we ook regels voor de publieke tribune hebben, vinden we het wel belangrijk dat mensen hier het debat kunnen volgen. Daar faciliteren we hen ook in en daarom hebben we hiertoe besloten. Ik geef het woord aan de wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Dank voorzitter, ik ga door met het appreciëren van de moties. Voordat ik door de publieke tribune werd onderbroken, was ik bij motie 9 en ik heb aangegeven dat de motie van de PvdA vanuit de zorg en de bezorgdheid die er is in de samenleving begrijpelijk is, maar toch te gaan voor minimaal 45 opvangplekken per januari 2025 druist in tegen de gemaakte afspraken en de lijn die het college op dit moment heeft gekozen. Om die reden ontraad ik deze motie. Dan heb ik motie 10 van de ChristenUnie, 'Samen met gemeenten in de regio te onderzoeken op welke wijze een lokale...'. Ik moet u eerlijk bekennen dat ik er echt wel goed over moest nadenken of ik dit ga doen en hoe dat binnen de afspraken die er zijn zou kunnen uitpakken, waarbij wij niet het initiatief gaan nemen, ook niet in de regio, om alsnog een soort opvangvoorziening voor ongedocumenteerden... Anders dan dat we wel hebben gezegd dat we een maatwerkoplossing voor de specifieke doelgroep die nu in zicht is gaan organiseren. We zijn niet voornemens nu iets nieuws op te tuigen, dat druist in tegen de afspraken die er op dit moment zijn en die we als coalitie op die manier uitvoeren. Om die reden ontraden. Dan heb ik motie 11 van de ChristenUnie. Laat ik ermee beginnen dat ik graag in gesprek ga. Ik heb ook die brief ontvangen en daarmee is de eerste bullet van het dictum 'op korte termijn ingaan op de uitnodiging van het Convenant van Kerken en Synagogen om in overleg te treden'... Bullet 2 waarin de gemeente wordt gevraagd een vorm van samenwerking aan te gaan is voor

mij wel ingewikkeld. Ik weet niet of u ruimte ziet om naar het tweede dictum te kijken, maar zoals het nu staat geformuleerd, druist het in tegen de afspraken die we hebben gemaakt over het uitvoering geven aan de afbouw van de LVV. Ik geef het u even mee, maar op deze manier moet ik hem helaas ontraden. Dan motie 12, 'om te onderzoeken op welke wijze de gemeente eventueel een stimulerende rol kan spelen in vrijwillige terugkeer'. Ik wil best de mogelijkheden onderzoeken en ik kan deze motie met deze strekking wel omarmen. Ik gaf eerder aan dat het wel een rol van IND en DT&V blijft, maar ik wil er best kritisch naar kijken in de vorm van een onderzoek en ik wil deze motie omarmen. Dat was motie 12. Dan de laatste motie in de eerste termijn. Complimenten voor het CDA en anderen voor de creativiteit in deze motie waarin wordt gevraagd om een opvang te faciliteren waar mensen kunnen eten, slapen en wassen. Dat is een synoniem voor bed-bad-brood en ik vind hem oprecht creatief, maar wat ik al eerder heb gezegd dit druist in tegen de afspraken en de uitvoering die we nu aan de afbouw van de LVV geven. Daarom moet ik ook motie 13 ontraden.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ik heb toch één vraag aan de wethouder. Hij zei net in het interruptiedebat heel duidelijk 'BBB is anders dan de LVV'. Op dit moment hebben we het over de LVV. Dat staat ook in het coalitieakkoord. Moties waarin geen LVV wordt genoemd ontraden op basis van het coalitieakkoord en afspraken lijkt mij daarom niet passend. Bijvoorbeeld de laatste van het CDA zegt iets anders en ik vraag de wethouder om daar nog even op te reflecteren en ook op de andere moties die niet de LVV maar iets anders noemen.

De **VOORZITTER**. De wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik begrijp uw redenatie, maar wij hebben op dit moment de LVV en wij gaan geen andere opgang voor de doelgroep ongedocumenteerden organiseren. De inzet is afbouw LVV en er komt op dit moment geen alternatief in welke vorm dan ook. Dat was het debat dat ik met de heer Vonk had, we hadden bed, dit is een plus en je haalt hem eruit dan heb ik daar een ander inzicht in. Daarom ontraad ik deze motie. We bouwen juist de LVV af, maar dat betekent niet dat er dan ruimte is om voor deze doelgroep een opvangvoorziening te realiseren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Dat is dus in navolging van iets anders dan het coalitieakkoord en dat is heel duidelijk om scherp te hebben, dat staat niet in dat akkoord, daar gaat het echt over de LVV.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik ben even aan het zoeken voorzitter. Er wordt gevraagd: zou je per 1 januari 2025 een opvang faciliteren? In de lijn der afspraken zouden we alleen een vorm van opvang met rijksfinanciering hebben en die heet LVV. Dat houdt op en dan komt er niet ineens een andere opvangvoorziening, dat is in de lijn met de afspraken die op die manier zijn gemaakt. Nogmaals, ik begrijp echt uw redenatie wel, maar het is soms ook in de geest van de letter weten wat de afspraken zijn. Ik begon met te zeggen, en ik grijp daar toch even op terug, hoe ingewikkeld het is om het op deze manier te doen. Volgens mij zei mevrouw Vlieger dat ook, maar afspraak is afspraak en dit is daar een van en in de geest daarvan, ik begrijp uw redenatie, maar ik volg hem niet.

De **VOORZITTER**. Daarmee zijn de moties en de vragen beantwoord. Dit was de eerste termijn van de zijde van het college en ik kijk of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik zie mensen knikken. Dan gaan we het doen in de volgorde die we eerder hadden.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Een punt van orde. Mogen we nog een veegronde voor niet door de wethouder beantwoorde vragen?

De **VOORZITTER**. Ja, dat mag ook. Dan zitten we nog in onze eerste termijn en dan is nu even de veegronde voor de resterende vragen in die termijn. Ik begrijp dat mevrouw Vogelaar daar in ieder geval iets voor heeft.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Zeker. Ik pak ze er direct even bij. Ik heb geprobeerd heel goed op te letten bij wat de wethouder allemaal zei, maar ik miste een duidelijk antwoord op de vraag over de Gemeentefondsmiddelen, wanneer daar duidelijkheid over komt en of de wethouder deze indien beschikbaar inzet voor opvang en begeleiding en niet alleen voor terugkeer. Ik heb ook nog geen reactie op de brief van de Ombudsman van 11 november jl. gehoord en de mogelijkheid voor toegang tot de daklozenopvang via Centraal Onthaal indien nodig.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Ja, dank u voorzitter. Er is mij nog niet helemaal duidelijk hoe de monitoring er na 1 januari 2025 uitziet. Er wordt nu gezegd 'we gaan het gesprek met de LVV'ers aan, vervolgens kijken we wat hun wensen zijn en na 1 januari 2025 gaan we hen monitoren', maar het is mij nog steeds niet duidelijk hoe dat monitoren eruitziet en ik hoor daar graag wat meer reflectie op. Dank u.

De **VOORZITTER**. Anderen nog? Nee. Kan de wethouder op deze vragen reageren? Dat kan hij, dan geef ik hem het woord.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik was in de veronderstelling dat ik daar met name bij de eerste twee vragen van mevrouw Vogelaar bij heb stilgestaan, maar het is geen enkel probleem om dat nog een keer te doen, ook aan de hand van de motie die volgens mij door u is ingediend: hoe ga je om met de Gemeentefondsmiddelen die straks vrijkomen. Ik heb gezegd dat ik de uitspraak van de VNG afwacht voordat ik voorsorteer op mogelijke invulling daarvan. Ik wil die eerst afwachten en ik ontraad de motie omdat ik anders vooruitloop op een mogelijke uitkomst die nog alle kanten op kan. Over de Ombudsman idem, dat is een motie van GroenLinks. Er werd gerefereerd aan de brief van de Ombudsman en ik heb gezegd dat wij daar een goed gesprek over hebben gehad, maar dat we ook erg aan het zoeken waren naar de verschillende rollen, hoe verhouden we ons tot elkaar, hoe kunnen wij elkaar helpen en hoe kunnen we elkaars verantwoordelijkheid daarin nemen? De uitkomst was dat zij een brief naar dit college en het rijk zouden sturen en de uitkomst daarvan is u bekend. Dan Centraal Onthaal, die vraag heb ik inderdaad gemist. Daarvan kan ik u zeggen dat Centraal Onthaal alleen voor WMO-vragen is en niet voor deze doelgroep die ongedocumenteerd is, die kan geen gebruik van Centraal Onthaal maken. Ze kunnen als ongedocumenteerden wel gebruik van het Vreemdelingenloket maken. Dan een nieuwe vraag die de heer Van Campenhout in de eerste termijn niet heeft gesteld, geen enkel probleem, ik beantwoord hem graag in de veegronde. Die vraag is hoe de monitoring eruitziet. Dat werken wij nu op individueel niveau uit. Er ligt een motie waarin om een nulmeting wordt gevraagd. Het is fijn om op 31 december 2024 een nulmeting te doen om dan inzichtelijk te hebben hoe groot die groep nog is om te kunnen kijken hoe we daar invulling aan geven. Ik heb toegezegd dat ik uw raad daarover informeer zodra dit bekend is.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Ik kijk even rond of er behoefte is aan een tweede termijn. Let op uw tijd, zeg ik er ook even streng doch rechtvaardig bij. Ik doe dat in de volgorde van de eerste termijn en ik kijk eerst... Liever willekeurig. De heer Van Campenhout staat al en hij krijgt het woord.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u voorzitter. Helaas hebben we niet meer spreektijd gekregen dan we nu hebben. Ik had het gesprek graag langer en dieper willen voeren, maar ik ga afronden. Ik ga het debat over de MediaMarkt beneden kijken en ik wil afsluitend zeggen: geen gekloot, bed, bad, brood. Fijne avond.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Maassen heeft ook weinig tijd. U hebt het woord.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). We hebben gezegd dat er ook na 1 januari 2025 voor kwetsbare mensen die op straat slapen moet worden gezorgd op het moment dat ze dreigen in mensonterende situaties te komen, dat was ook het punt van de heer Vonk, en daarom heb ik een motie.

De **VOORZITTER**. Maak uw zin maar af.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ik gaf in mijn eerste termijn aan dat daar een protocol voor schijnt te zijn en dat willen wij herbevestigen om... Precies wat de heer Vonk ook zei, daar is een aanpak voor en

volgens mij moet die blijven. Die was er en die moet wat ons betreft ook naar 1 januari 2025 in werking blijven. Daarom hebben wij bij dezen deze motie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 14. Protocol voor kwetsbare ongedocumenteerde na 1 januari

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.2: Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen;

constaterende dat:
- de rijksfinanciering voor de LVV-pilot en daarmee ook de mandatering per 1 januari a.s. stopt;
- de LVV een plek is waar ook mensen die anders in mensonterende situaties terecht zouden komen opvang hebben gekregen;
- artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie stelt dat niemand mag worden onderworpen aan onmenselijke of vernederende behandelingen;
- het Hof van Justitie EU heeft geoordeeld dat dit artikel 4 wordt geschonden op het moment dat onverschilligheid van autoriteiten tot gevolg zou hebben dat een persoon die volledig afhankelijk is van overheidssteun, buiten diens wil en persoonlijke keuzen om terechtkomt in een toestand van zeer verregaande materiële deprivatie en hem of haar in een toestand van achterstelling zou brengen die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid;

overwegende dat:
- er een duidelijke humanitaire ondergrens is gesteld door het Hof van Justitie EU die de zorgplicht voor de gemeente Rotterdam specifiek beschrijft;
- deze zorgplicht na 1 januari 2025 niet anders zal zijn dan daarvoor en het om die reden dringend is om hier aan te blijven voldoen;
- het zeer onwenselijk zou zijn als de gemeente Rotterdam deze humanitaire ondergrens niet zou handhaven, omdat hiermee het risico ontstaat dat mensen komen te overlijden op straat of in een verregaande staat van materiële deprivatie die onverenigbaar is met de menselijke waardigheid;
- er geen enkele reden is om personen in mensonterende situaties terecht te laten komen;

verzoekt het college:
- het protocol zoals dat reeds wordt toegepast door het Stedelijk Daklozen Team voor kwetsbare ongedocumenteerde mensen ook na 1 januari 2025 toe te blijven passen om zo te voorkomen dat personen, die bij de gemeente in beeld komen, in mensonterende situaties dreigen te belanden (zoals het risico op overlijden), en daarbij indien nodig ervoor te zorgen dat zij opvang krijgen via opvangaanbieders om zo te blijven voldoen aan de zorgplicht;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.J.A. Maassen en S. Soytekin

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mag de motie even worden opgehaald? Dank. Deze motie is nog niet van een oordeel van de wethouder voorzien, maar dat kunnen we straks organiseren, we proberen hem snel rond te delen. Zijn er nog anderen die het woord willen voeren? Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). De tweede termijn voelt als mosterd na de maaltijd want het ongemak druipt uit alle drie en inmiddels vier moties, de vierde zal ik nog lezen, van D66 en DENK: eigenlijk willen we wel, maar mogen we niet van onze coalitiegenoten. Dit zijn minder dan minimale moties terwijl de PvdA en andere oppositiepartijen een structurele oplossing bieden. D66 en DENK scoren een 10 voor gehoorzaamheid en voor het nastreven van idealen helaas nog steeds een 1.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Anderen nog die hier iets willen zeggen? De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Niet per se over dit debat, maar ik wil dit moment wel gebruiken om iets recht te zetten. Ik heb altijd de mond vol van juiste informatie en iedereen goed informeren en dan moet ik dat zelf ook doen. Ik heb in de eerste termijn gezegd dat mevrouw Elfilali de vergelijking met 7 november jl. maakte, maar dat was zij niet en ik neem die woorden bij dezen terug. Ze maakte wel een vergelijking, maar niet die waarop ik doelde.

De **VOORZITTER**. Het lijkt me heel goed dat we verwijten die niet kloppen terugnemen, dank u wel mijnheer Soytekin. Ik kijk even rond, mevrouw Vlieger nog.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ooit was de norm dat niemand op straat slaapt en DENK en D66 hebben er blijkbaar voor gekozen om te zinken naar niemand sterft op straat.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger, ik grijp toch even in. Ik denk dat we een goed inhoudelijk debat hebben gevoerd en laten elkaar op dit punt niet de grootste verwijten maken.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Een punt van orde.

De **VOORZITTER**. Dat mag.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Dit is letterlijk zelf gezegd, de grens was 'er sterft niemand op straat'. Ik vind het vervelend dat ik daar nu een interruptie op krijg want het is niet dat ik dit zelf uit de lucht haal.

De **VOORZITTER**. In de context waarin u het noemde, heb ik het gehoord als dat dit de nieuwe norm zou zijn en ik denk niet dat dit de afdronk van dit debat is. Ik denk dat het ook ligt aan de context waarin het werd geschetst en die hoorde ik zoals ik hem heb gehoord.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Deze norm is voor hen zo, zo hebben zij dat gezegd, en daarom herhaal ik het.

De **VOORZITTER**. U mag uw betoog vervolgen.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Er zijn voor alle Rotterdammers en knokken voor de meest kwetsbaren in de stad, dat moet een stadsbestuur doen. Dit zijn ook onze stadsgenoten, Rotterdammers net als jij en ik. Bed-bad-brood en alles wat niet LVV heet, staat niet in het coalitieakkoord en is dus alle ruimte voor deze twee partijen om te laten zien waarvoor ze echt staan. Als dit de uitkomst is, is het tijd om de balans op te maken en afstand te nemen van deze coalitie met dit inhumane beleid. Denk daarover na, ik roep jullie op: als het lot van deze mensen jullie echt iets waard is, sta dan voor hen, laat zien waar je voor staat.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Anderen nog? Dat is niet het geval. Er is nog een motie in gediend en ik weet niet of de wethouder die zo snel al heeft kunnen lezen en of hij hem van een oordeel kan voorzien.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ja voorzitter, de vraag was hoe we omgaan met mensen die na 1 januari 2025 op straat komen, of we hen dan laten verpieteren. Volgens mij waren dat de woorden van mevrouw Maassen. Ik heb gezegd dat we er alles aan doen om dat te voorkomen en wat mij betreft bieden we hen het liefst voor 1 januari 2025 perspectief en mogen ze na 1 januari 2025 hoe dan ook niet op straat verpieteren. U vraagt in een motie om daar oog voor te houden en wat mij betreft kan ik daarin meegaan en deze motie omarmen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan zijn we hiermee aan het eind gekomen van het debat over het voorstel 'Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen, de stemmingen over de moties vinden straks tijdens het stemvenster plaats en ik beëindig dit debat. Wij gaan straks over naar het volgende agendapunt en dat is het debat 'Chaos, rellen en vernielingen bij actie MediaMarkt' en ik zal straks een van de ondervoorzitters vragen om het debat over te nemen omdat ik zelf aan het debat deelneem. Ik begrijp dat een paar leden wat wijzigingen op moties hebben of die nog wat procedurele vragen hebben. Ik geef daar nu even de gelegenheid voor zodat we daar duidelijkheid over hebben. De heer Vonk.

6.1. Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4 - vervolg

De heer **VONK** (cu). Ja voorzitter, het gaat even over een motie met een gewijzigd dictum die ik nu wil indienen, ook naar aanleiding van het gesprek dat ik met de wethouder over de motie 'Fatsoenlijk uit elkaar' had. Daarin werd gesproken over te komen tot een afbouwpad en de vraag was of ik daar een woord uit kon verwijderen. Dat heb ik verwijderd, ik wil die gewijzigde motie bij dezen indienen en ik ben benieuwd naar de appreciatie van de wethouder.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 48A. Fatsoenlijk uit elkaar

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de begroting 2025;

constaterende dat:
- het college, blijkens het plan Passende zorg voor Heel de Stad als aanvulling op het beleidsplan Heel de stad, inzet 'op het versterken van de verbinding en samenredzaamheid tussen Rotterdammers onderling en tussen bewoners en maatschappelijke organisaties in de wijken en de stad';
- het college bij de Voorjaarsnota 2024 desondanks voornemens bleek om de subsidies voor mentoringorganisaties en andere belangrijke sociale initiatieven te schrappen, maar dat dit voornemen in principe pas bij de vaststelling van de begroting 2025 definitief in politieke besluitvorming wordt omgezet;
- het college met deze dubbele boodschap van enerzijds beleidsmatige inzet op sociale initiatieven en anderzijds financiële bezuinigingen op diezelfde sociale initiatieven, voor veel onduidelijkheid en onrust heeft gezorgd onder de getroffen organisaties, hun personeelsleden en hun vrijwilligers;
- het college de getroffen mentoringorganisaties ten onrechte vermeldde op de subsidielijst bij de begroting 2025 en hiermee de reeds bestaande onduidelijkheid en onrust sterk heeft aangewakkerd, een fout waarvoor het college inmiddels in de raad excuses heeft aangeboden;
- het college nog niet tot een regeling gekomen is met getroffen mentoringorganisaties ter financiering van een eventueel 'afbouwpad' inclusief zogenoemde 'frictiekosten';

overwegende dat:
- het college redelijkerwijs niet van getroffen organisaties kan verwachten dat deze, voorafgaand aan definitieve politieke besluitvorming, onomkeerbare stappen zetten tot afbouw van werkzaamheden;
- mentoringorganisaties vanwege hun langdurige warme subsidierelatie met de gemeente veelal langlopende contracten en dienstverbanden zijn aangegaan, welke als direct gevolg van definitieve politieke besluitvorming op zeer korte termijn voortijdig beëindigd zullen moeten worden;
- zulke voortijdige beëindiging van langlopende contracten en dienstverbanden zeer kostbaar is en daarmee getroffen organisaties in hun voortbestaan bedreigt, waardoor niet alleen de begeleiding van kwetsbare kinderen acuut op de tocht komt te staan maar tevens cruciale maatschappelijke infrastructuur, kennis en ervaring verloren gaat die cruciaal is voor de realisatie van de welzijnsambities van het college;
- een 'afbouwpad' inclusief ruimhartige financiering van zogenoemde 'frictiekosten' dus noodzakelijk is om de getroffen mentoringorganisaties in staat te stellen zulke aanzienlijke negatieve effecten van politieke besluitvorming zoveel mogelijk te mitigeren, bijvoorbeeld door het aantrekken van alternatieve financiering, en om zo deze langdurige warme subsidierelaties fatsoenlijk af te hechten;

verzoekt het college:
- in gesprek met mentoringorganisaties te komen tot een 'afbouwpad' inclusief financiering van zogenoemde 'frictiekosten';

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, T. Kind, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, P.J.H.D. Verkoelen, S. van de Peppel en G.J. Engberts

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Even voor de orde, is dit een LVV- of een begrotingsmotie? Deze hoort bij het begrotingsdebat, helder. Ik geef hem direct door zodat er straks een oordeel over kan worden gegeven. Mevrouw Nunnely.

9.1. Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028 - vervolg

Mevrouw **NUNNELY** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik heb een aanpassing op de motie 'Advies voor negatieve beoordeling', waarop alle partijen zijn geplaatst, en op de motie 'Bij positief advies, onderdeel van het Cultuurplan', daarop zijn alle partijen vermeld. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Nunnely heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1A. Bij positief advies onderdeel van Cultuurplan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.1: Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028;

constaterende dat:
- meerdere instellingen die positief worden beoordeeld, zoals Altstadt Rotterdam, Chabot Museum, Cecilia Moisio Company, Designplatform Rotterdam, Dutch Double Bass Festival, Theater Mooi Weer, House of Urban Arts, Productiehuis FLOW & Rib Art Space een positieve beoordeling hebben gekregen, maar door een gebrek aan middelen, toch een negatief subsidieadvies;
- bij een aantal instellingen zoals House of Knowledge, Club Gewalt en Tall Tales Company een extra korting is toegepast op het bedrag dat door de Adviescommissie is geadviseerd;

overwegende dat:
- bovenstaande instellingen een unieke bijdrage leveren aan de culturele diversiteit en sociale cohesie van Rotterdam;
- het behoud van deze instellingen essentieel is voor de toegankelijkheid en stedelijke spreiding van cultuur binnen Rotterdam;
- er geen solide onderbouwing lijkt te zijn voor de keuze om deze positief aanbevolen instellingen buiten budget te plaatsen;

verzoekt het college:
- binnen het Cultuurplan financiële middelen te heralloceren aan de in de bijlage genoemde instellingen volgens deze verdeelsleutel;

Positief/buiten budget	
Altstadt	€ 50.000
Cecilia	€ 80.000
Chabot	€ 149.000
Designplatform	€ 96.000
Dutch Double Bass	€ 35.000
House of Urban Arts	€ 198.600
Het Nieuwe Instituut	€ 0
Flow	€ 138.000
Rib Art Space	€ 50.000
Mooi Weer	€ 150.000
	€ 946.600

Instellingen die een extra korting hebben gekregen	
Club Gewalt	€ 48.300
House of Knowledge	€ 44.100
Tall Tales	€ 44.300
	€ 136.700

- de toegekende middelen voor zover mogelijk te financieren vanuit de vrijgekomen frictiekosten;
- het resterende bedrag volgens de zogenaamde kaasschaafmethode te verdelen onder alle instellingen inclusief de instellingen die via deze motie alsnog een (hogere) subsidie krijgen toegewezen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, N. Akhatab, D.J. van Dommelen, G.F.E. Koster, J. Bokhove, P.J.H.D. Verkoelen, M.R. van Campenhout, G.J. Engberts, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, R.T.J. van der Velden, T.S.J. Coşkun, I. Elfilali en T.J. Vonk

Motie 2A. Advies voor negatieve beoordeling

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van agendapunt 9.1: Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028;

constaterende dat:
- een aantal instellingen zoals Metropolis, Hiphop In Je Smoel, Sinfonia en PrintRoom een negatief advies hebben gekregen, maar wel een essentiële rol spelen binnen het culturele ecosysteem in Rotterdam;

overwegende dat:
- bovenstaande instellingen een unieke bijdrage leveren aan de culturele diversiteit en sociale cohesie van Rotterdam;
- het behoud van deze instellingen essentieel is voor de toegankelijkheid en stedelijke spreiding van cultuur binnen Rotterdam;

verzoekt het college:
- voor 28 november 2024 juridisch advies in te winnen wat de financiële consequenties zijn om deze vier negatief beoordeelde instellingen wel in het Cultuurplan te behouden en hierbij rekening te houden met onderstaande financiële verdeelsleutel;

Belang ecosysteem (50% adviesbedrag)	
Sinfonia	€ 140.000
Nemesis (=Metropolis)	€ 86.350
HIJS	€ 101.450
Printroom	€ 45.650
	€ 373.450

- voorafgaande aan het 3e jaar van deze Cultuurplanperiode een midterm review te doen bij de instellingen met een negatief advies die door middel van deze motie alsnog een subsidie krijgen toegewezen en de voortzetting van de toegekende subsidiebedragen voor het 3e en 4e jaar van deze Cultuurplanperiode te koppelen aan een positieve midterm review;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.M. Nunnely, N. Akhatab, D.J. van Dommelen, G.F.E. Koster, J. Bokhove, I. Elfilali, P.J.H.D. Verkoelen, M.R. van Campenhout, G.J. Engberts, T.J. Vonk, R.T.J. van der Velden, T.S.J. Coşkun en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Het zijn twee gewijzigde moties bij het debat over de vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028. Mevrouw Elfilali.

6.1. Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4 - Vervolg

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Ik had een amendement dat technisch moest worden bijgespijkerd, dat is gebeurd en dat wil ik graag nog indienen. Hij is inhoudelijk niet veranderd, alleen de technische aspecten zijn toegevoegd.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement H1. Dagtoeristenbelasting cruiseschepen

"De gemeente Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Verordening logiesbelasting cruiseschepen 2025;

besluit om:
de volgende delen van de artikelen van de verordening, luidend:

- **'Verordening logiesbelasting cruiseschepen 2025'** als titel van de verordening;
- Artikel 1. begripsbepaling
  In deze verordening en daarop rustende bepalingen wordt verstaan onder:
  - cruiseschip: zeeschip of binnenschip, dat bestemd is of gebruikt wordt voor het bedrijfsmatig vervoer van passagiers over zeewegen dan wel binnenvaarwegen, die om toeristische redenen, hoofdzakelijk gelegen in de zee- of rivierreis zelf, deelnemen aan die zee- of rivierreis;
  - **nacht: het tijdvak van 21.00 uur tot 6.00 uur de volgende kalenderdag waarbij het cruiseschip ten minste 4 uur aaneengesloten binnen dat tijdvak is afgemeerd**;
  - passagier: persoon, niet zijnde bemanningslid, die tegen een vergoeding in welke vorm dan ook aan boord van een cruiseschip verblijft en die niet als ingezetene met een adres in de gemeente Rotterdam in de basisregistratie personen is ingeschreven.
- Artikel 2. Aard van de belasting en belastbaar feit
  Onder de naam **logiesbelasting** cruiseschepen wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf **in de nacht** door passagiers op een cruiseschip tegen een vergoeding in welke vorm dan ook.
- Artikel 5. Maatstaf van heffing

De belasting wordt berekend naar het aantal **nachten** dat passagiers verblijf houden binnen de gemeente Rotterdam.
- Artikel 6. Het tarief van de belasting bedraagt € 5,90 per passagier per **nacht**.
- Artikel 11. Aanmeldingsplicht
  De belastingplichtige, bedoeld in artikel 3, lid 1 is gehouden, voordat hij voor de eerste maal gelegenheid tot verblijf **in de nacht** verschaft, zulks schriftelijk te melden aan de gemeenteambtenaren, als bedoeld in artikel 231, lid 2, onderdelen b en d, van de Gemeentewet.'
- Artikel 14. Citeertitel
  Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening **logiesbelasting** cruiseschepen 2025.
- Toelichting op de Verordening logiesbelasting cruiseschepen 2025
  Algemeen
  Art. 224 Gemeentewet maakt het mogelijk om een **logiesbelasting (ook wel toeristenbelasting genoemd) te heffen voor het houden van verblijf door niet-ingezetenen. In Rotterdam wordt deze belasting logiesbelasting genoemd.** Het gaat hier om een algemene belasting waarvan de opbrengsten toevloeien aan de algemene middelen van de gemeente. Met de keuze voor **overnachtingen** tegen een vergoeding in welke vorm ook, sluit de verordening aan bij een in de praktijk bestaand afrekenmoment. Degene die gelegenheid biedt tot **overnachting** zal immers ervoor zorgdragen dat hij de afgesproken vergoeding ontvangt. In het coalitieakkoord 2022-2026 is door het college vastgelegd dat ook passagiers van cruiseschepen logiesbelasting moeten gaan betalen, daarmee dragen zij ook bij aan het aantrekkelijk maken en houden van de stad voor inwoners, ondernemers en toeristen.
- Artikelsgewijs
  Artikel 4. Belastingplicht
  Belastingplichtig is degene die gelegenheid biedt tot **verblijf met overnachting** door passagiers op cruiseschepen. Dit is in beginsel de organisatie, maatschappij of rederij die eigenaar is van het rivier- of cruiseschip.
- Artikel 8. Wijze van heffing
  De **logiesbelasting** cruiseschepen wordt bij wege van aanslag geheven. Doordat de belastingschuld pas aan het einde van het kwartaal kan worden vastgesteld, wordt de aanslag over het algemeen in het volgende kwartaal opgelegd.

Te wijzigen in:
- **'Verordening dagtoeristenbelasting cruiseschepen 2025**' Als titel van de verordening.
- Artikel 1. begripsbepaling
  In deze verordening en daarop rustende bepalingen wordt verstaan onder:
  - cruiseschip: zeeschip of binnenschip, dat bestemd is of gebruikt wordt voor het bedrijfsmatig vervoer van passagiers over zeewegen dan wel binnenvaarwegen, die om toeristische redenen, hoofdzakelijk gelegen in de zee- of rivierreis zelf, deelnemen aan die zee- of rivierreis;
  - **dag: een aaneengesloten tijdvak van 24 uur of een gedeelte daarvan, aanvangend vanaf het moment van ligplaats nemen van het cruiseschip**;
  - passagier: persoon, niet zijnde bemanningslid, die tegen een vergoeding in welke vorm dan ook aan boord van een cruiseschip verblijft en die niet als ingezetene met een adres in de gemeente Rotterdam in de basisregistratie personen is ingeschreven.
- Artikel 2. Aard van de belasting en belastbaar feit
  Onder de naam **dagtoeristenbelasting** cruiseschepen wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf **op een dag of een deel daarvan** door passagiers op een cruiseschip tegen een vergoeding in welke vorm dan ook.
- Artikel 5. Maatstaf van heffing
  De belasting wordt berekend naar het aantal **dagen** dat passagiers verblijf houden binnen de gemeente Rotterdam.
- Artikel 6. Het tarief van de belasting bedraagt € 5,90 per passagier per **dag**.
- Artikel 11. Aanmeldingsplicht
  De belastingplichtige, bedoeld in artikel 3, lid 1, is gehouden, voordat hij voor de eerste maal gelegenheid tot verblijf **op de dag** verschaft, zulks schriftelijk te melden aan de gemeenteambtenaren, als bedoeld in artikel 231, lid 2, onderdelen b en d, van de Gemeentewet.
- Artikel 14. Citeertitel
  Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening **dagtoeristenbelasting** cruiseschepen 2025.
- Toelichting op de Verordening **dagtoeristenbelasting** cruiseschepen 2025
  Algemeen

Art. 224 Gemeentewet maakt het mogelijk om een **toeristenbelasting te heffen voor het houden van verblijf door niet-ingezetenen. In Rotterdam wordt deze belasting doorgaans logiesbelasting genoemd. In deze verordening noemen wij deze belasting voor cruisepassagiers een dagtoeristenbelasting. Dit sluit beter aan bij de bedoeling van de verordening om belasting te heffen over alle verblijven door cruisepassagiers in Rotterdam**. Het gaat hier om een algemene belasting waarvan de opbrengsten toevloeien aan de algemene middelen van de gemeente. Met de keuze voor **verblijven** tegen een vergoeding in welke vorm ook, sluit de verordening aan bij een in de praktijk bestaand afrekenmoment. Degene die gelegenheid biedt tot **verblijf** zal immers ervoor zorgdragen dat hij de afgesproken vergoeding ontvangt. In het coalitieakkoord 2022-2026 is door het college vastgelegd dat ook passagiers van cruiseschepen logiesbelasting moeten gaan betalen, daarmee dragen zij ook bij aan het aantrekkelijk maken en houden van de stad voor inwoners, ondernemers en toeristen.

- Artikelsgewijs
  Artikel 4. Belastingplicht
  Belastingplichtig is degene die gelegenheid biedt tot **verblijf** door passagiers op cruiseschepen. Dit is in beginsel de organisatie, maatschappij of rederij die eigenaar is van het rivier- of cruiseschip.
- Artikel 8. Wijze van heffing
  De **dagtoeristenbelasting** cruiseschepen wordt bij wege van aanslag geheven. Doordat de belastingschuld pas aan het einde van het kwartaal kan worden vastgesteld, wordt de aanslag over het algemeen in het volgende kwartaal opgelegd."

w.g. I. Elfilali, T. Kind, M.R. van Campenhout, R.T.J. van der Velden, M.H. Biljoen, M.Y. Morkoç, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, P.J.H.D. Verkoelen en T.J. Vonk

Toelichting

- Vanaf 2025 wordt logiesbelasting voor cruisepassagiers in Rotterdam geheven wanneer een schip minimaal vier uur aaneengesloten aangemeerd ligt tussen 21.00 uur en 06.00 uur. Cruisepassagiers betalen hiermee overdag geen belasting, terwijl hun aanwezigheid wel impact heeft op Rotterdam. Ook kan dit ertoe leiden dat een schip om middernacht wegvaart, en er niks aan de gemeente Rotterdam wordt afgedragen.
- Met dit amendement stellen wij voor het voorbeeld van Amsterdam[1, 2] over te nemen en de verordening zo te wijzigen dat een dagtoeristenbelasting voor cruisepassagiers wordt geheven in Rotterdam. De wijziging stelt verblijf op een cruiseschip per 24 uur belastbaar, ongeacht of de volle 24 uur wordt volgemaakt. Dit creëert een bredere en eerlijkere heffingsgrond, zodat zowel nacht- als dagverblijven consistent worden belast. Zo worden situaties voorkomen waarin verblijven van cruisepassagiers in Rotterdam vrij worden gesteld van de belasting.

[1] https://www.portofamsterdam.com/nl/scheepvaart/passagiersvaart/dagtoeristenbelasting
[2] https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR614619/1

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dat betreft inderdaad een amendement dat tijdens de begrotingsbehandeling al is ingediend en dat technisch is aangepast. De heer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Dank u wel voorzitter. Motie 43 heeft er een ondertekenaar bij en na overleg met de wethouder is het dictum is aangepast. Die motie wil ik graag opnieuw indienen.

De **VOORZITTER**. De heer Oostdijk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 43A. Verplichte vermelding van kosten van gemeentelijke projecten op projectborden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024;

constaterende dat:

- in de gemeente Eindhoven sinds 2023 een verplichting geldt om de kosten van gemeentelijke (bouw)projecten te vermelden op projectborden;
- deze maatregel in Eindhoven heeft geleid tot meer transparantie richting burgers en een versterking van het vertrouwen in gemeentelijke besluitvorming en uitgaven;

- gemeentelijke bouw- en infrastructuurprojecten aanzienlijke investeringen vergen van belastinggeld van de burgers van Rotterdam;

overwegende dat:
- transparantie een kernwaarde is in het publieke bestuur en bijdraagt aan de betrokkenheid van burgers bij lokale besluitvorming;
- het inzichtelijk maken van projectkosten kan helpen om speculaties, onjuiste informatie en publieke kritiek te voorkomen;
- het tonen van de kosten op projectborden een kans biedt voor burgers om een beter begrip te krijgen van publieke investeringen;
- een dergelijke maatregel de verantwoordelijkheid en efficiëntie binnen gemeentelijke afdelingen kan bevorderen;
- publieke betrokkenheid en discussie over gemeentelijke uitgaven hierdoor gestimuleerd kunnen worden;

verzoekt het college:
- een pilot te doen waarbij de gemeentelijke kosten van een toekomstig bouw- of infraproject worden afgebeeld op een informatiebord;
- in Q3 2025 aan de raad terug te koppelen of en hoe het verder kan worden uitgerold;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.R. Oostdijk, I. Elfilali en B. van Schaik

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Deze motie is ook ingediend bij het debat over de begrotingsbehandeling. De motie 'Verplichte vermelding van kosten van gemeentelijke projecten op projectborden' is ook voldoende ondertekend en maakt daarmee deel uit van de beraadslagingen. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik ging ervan uit dat we bij het afronden van de beraadslaging in de tweede termijn van de begrotingsbehandeling geen inhoudelijke wijzigingen meer konden aanbrengen, maar hooguit extra ondertekenaars. Als die mogelijkheid er nog wel is en wij het hier een beetje droog houden dan zou ik daar graag helderheid over hebben want volgens mij kan dat niet.

De **VOORZITTER**. Het kan wel. Even heel close reading, ik heb gezegd dat er geen nieuwe moties kunnen worden ingediend, moties kunnen wel inhoudelijk worden gewijzigd of er kan een andere ondertekening komen, maar er kunnen geen nieuwe moties worden ingediend (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, dat kan wel. Hier volgt straks nog een appreciatie op. Er is net nog een motie ingediend die wethouder Achbar nog gaat beoordelen en Cultuurplan ook. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Moties kunnen toch ook worden ingetrokken?

De **VOORZITTER**. Alles kan. De heer Vonk heeft net een gewijzigde motie ingediend, wethouder Achbar geeft aan dat hij daar direct op kan reageren en ik vraag hem om dat te doen.

De heer **ACHBAR** (denk) (wethouder). Ik vind het een sympathieke motie in die zin dat we graag met partijen in gesprek gaan om te komen tot een gezamenlijke uitkomst of consensus, maar er stond een woord in dat... Zoals het nu is geformuleerd, en ik zal het even citeren, kan ik deze motie omarmen: in gesprek met mentoringorganisaties te komen tot een afbouwpad, inclusief financiering van zogenaamde frictiekosten. Met dit dictum kan ik hem omarmen.

9.1. Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028 - vervolg

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Dan zijn er nog twee gewijzigde moties op het Cultuurplan ingediend, maar de wethouder is er op dit moment even niet, en nog een op de begroting voor wethouder Zeegers. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voor zover ik weet zijn het de toegevoegde logo's en was er één dictum per ongeluk weg, maar ik zie de griffier schudden dat er meer is.

De **VOORZITTER**. Ik stel voor dat we het debat dat nu staat gepland vervolgen. Wij zoeken de betreffende wethouder, zodat hij een oordeel over de moties kan geven. Dat doen we eventueel op een later moment.

9.3. Debat over 'Chaos, rellen en vernielingen bij actie MediaMarkt', aangevraagd door het lid Ceulemans e.a.

De **VOORZITTER**. Ik vraag de ondervoorzitter of zij het debat wil overnemen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Een hele goedenavond. Wij beginnen met 9.3, het debat over 'Chaos, rellen en vernielingen bij actie MediaMarkt', aangevraagd door het lid Ceulemans en anderen. De heer Ceulemans staat al klaar, gaat uw gang.

De heer **CEULEMANS** (lr). Dank u zeer voorzitter. Het is weerzinwekkend waarvan Rotterdam in de nacht van zaterdag 26 oktober op zondag 27 oktober jl. getuige was, de jubileumactie van de MediaMarkt die om 00.00 een uur open zou gaan voor een grote kortingsactie ontaardde in chaos, geweld, rellen en vernielingen. Het is heel begrijpelijk dat er vragen zijn over hoe dit heeft kunnen gebeuren, hoe de MediaMarkt dit heeft gemanaged, hoe het contact tussen de MediaMarkt en de gemeente was, hoe de risico's op voorhand zijn ingeschat et cetera. Ik heb die vragen ook en zal die straks stellen. Laat één ding heel helder zijn, niemand anders dan dat tuig is verantwoordelijk voor wat hier is gebeurd, niet de burgemeester, niet de politie en niet de MediaMarkt. In een normale beschaafde en ontwikkelde samenleving zou een kortingsactie als deze probleemloos moeten kunnen, maar de trieste conclusie is dat we hier in Rotterdam inmiddels ver van afgedreven zijn, een actie als deze is hier eigenlijk niet meer mogelijk omdat er tuig op afkomt en dat is triest. Je kunt er eigenlijk vooraf al van uitgaan dat er tuig op afkomt, hetzelfde tuig dat onze winkelgebieden op verschillende plekken in de stad in zijn greep heeft, maar zeker en misschien wel vooral het Lijnbaangebied. We gaan het in dit debat uitgebreid hebben over wat er bij de MediaMarkt is gebeurd en hoe de stad zich op Black Friday moet voorbereiden. Ik ga daarover de nodige voorstellen doen, maar dat is en blijft pleisters plakken. De echte kwaal is dat onze winkelgebieden niet meer van de nette Rotterdammers en ondernemers zijn maar dat die op bepaalde delen van de dag meer weg hebben van een wetteloze jungle waar helaas vaak straffeloos kan worden gestolen en geïntimideerd, waar ondernemers kunnen worden getreiterd, waar het gezag getart kan worden en waar vrouwen lastiggevallen kunnen worden. De winkelgebieden moeten op dat tuig worden terugveroverd en daarvoor zijn stevige maatregelen nodig. U kent onze voorstellen, groepsgericht preventief fouilleren, zonder waarnemers uiteraard, de marechaussee inzetten om de politie te ondersteunen, het uitrusten van handhavers met wapenstok en pepperspray, lik op stuk en ga zo maar door. Binnenkort spreken we in de commissie in bredere zin over de veiligheid in het Lijnbaangebied en dan zult u alle voorstellen de revue zien passeren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Een interruptie van mevrouw Van Groningen, gaat uw gang.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Dank u wel voorzitter. U weet natuurlijk dat mijn partij net als u groot voorstander van preventief fouilleren is, maar hoe ziet u preventief fouilleren precies voor u als er nog geen reden toe is of als het niet is aangeduid als een evenement waarbij dat noodzakelijk zou moeten zijn?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Het centrum is een veiligheidsrisicogebied en daar kan gewoon preventief worden gefouilleerd. Terug naar de MediaMarkt. Ik heb de brief van de burgemeester en ook de reactie van de MediaMarkt hierop gelezen en ik heb daar een aantal vragen over. Wat is de reactie van de burgemeester op de brief van de MediaMarkt waarin een aantal zaken uit haar eigen brief wordt weersproken? Dat lijken me namelijk zaken die vrij eenvoudig te reconstrueren zijn, wel of geen weggeefactie, wel of geen friet, wel of geen oortjes, wel of geen BN er of BR'er voor mijn part. Hoe is erop ingespeeld toen bleek dat de toeloop veel groter was dan verwacht en de sfeer grimmig werd door een groep die zich met geweld door de rij heen drong? Ooggetuigen zeggen dat, gelet op de best ruime tijd dat het wangedrag kon voortduren, de politie enigszins overvallen leek. Vindt de

burgemeester dat het risico achteraf is onderschat en welke lessen worden hieruit getrokken? Tot slot, deelt de burgemeester de conclusie dat acties als deze triest genoeg, gelet op het onaanvaardbaar grote risico voor de openbare orde en veiligheid niet meer verantwoord zijn? Het is logisch dat er grote zorgen leven over de aanstaande Black Friday op 29 november a.s., niet alleen door wat er bij de MediaMarkt of bijvoorbeeld eerder op het Zuidplein is gebeurd, maar ook gelet op eerdere spanningen rond Black Friday. Denk aan 2019 toen als een lopend vuurtje plunderoproepen rondgingen, de politie massaal op de been moest zijn en personen werden aangetroffen met bivakmutsen en voorhamers om winkelruiten te kunnen inslaan. Ondernemers leven tussen hoop en vrees, ze kunnen de inkomsten van Black Friday ontzettend goed gebruiken en Leefbaar Rotterdam gunt hen die inkomsten van harte, maar tegelijkertijd leeft er angst voor wat er kan gebeuren. We hebben ons oor de afgelopen weken te luister gelegd bij de ondernemers in het Lijnbaangebied en die hebben echt uitstekende ideeën, van effectiever inzetten van handhavers tot meer verlichting op beruchte hangplekken en ga zo maar door. Veel van deze voorstellen zal ik in het aanstaande commissiedebat over de veiligheid in het Lijnbaangebied doen en vooruitlopend op Black Friday beperk ik me nu tot twee concrete voorstellen. Veiligheid en veiligheidsbeleving staan of vallen wat ons betreft met zichtbare aanwezigheid van gezag. We kennen in Rotterdam mobiele politieposten die tijdelijk op plekken waar het onrustig is kunnen worden geplaatst. Is de burgemeester bereid om op Black Friday een politiepost in het Lijnbaangebied te plaatsen? Onder ondernemers leeft de permanente wens voor een toezichtpost met handhavers op in ieder geval de vrijdagavonden. Die wens steun ik en ik dien straks een motie in, ik zal de twee moties tegelijk indienen, over het plaatsen van een toezichtpost van de politie in het gebied, in ieder geval rond Black Friday. Dan een tweede voorstel. In de Rotterdamse APV is een samenscholingsverbod opgenomen en hierop kan worden gehandhaafd. Wij vragen de burgemeester hier actief op te sturen rond Black Friday en wat ons betreft ook op de overige avonden. Daarnaast is onlangs in de APV opgenomen dat het verboden is om zaken te dragen of bij je te hebben waarvan het aannemelijk is dat ze zullen worden gebruikt om de openbare orde en veiligheid in gevaar te brengen en daarbij worden bivakmutsen als voorbeeld genoemd. Ooggetuigen meldden dat de bestormers van de MediaMarkt bivakmutsen droegen. Wie bij Black Friday met een bivakmuts komt aanzetten, heeft niets goeds in de zin en wij vragen de burgemeester daarom om met de APV in de hand zeer krachtig op deze twee zaken te handhaven. Ik rond af voorzitter. Veel van de overlast rond de Lijnbaan wordt in de hand gewerkt doordat wangedrag vaak nauwelijks consequenties heeft, terwijl van repressie vaak ook een heel heilzame preventieve werking kan uitgaan. Vraag aan de burgemeester: kunnen we overlastgevers op de Lijnbaan niet gewoon eens lekker een nachtje in een politiecel gooien en de volgende ochtend door hun ouders laten ophalen? Als iets anders niet helpt dan misschien de harde hand en schaamte wel. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De heer Ceulemans heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Politiepost Lijnbaangebied

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt Chaos, rellen en vernielingen bij actie MediaMarkt;

constaterende dat:
- in Rotterdam vaak gewerkt wordt met mobiele politieposten op locaties waar sprake is van onrust of herhaaldelijke incidenten die een risico vormen voor de openbare orde en veiligheid;

overwegende dat:
- de situatie in en rond het Lijnbaangebied aanleiding geeft tot het plaatsen van een dergelijke politiepost;
- ondernemers in het gebied publiekelijk vragen om het inzetten van mobiele politieposten op vrijdagavonden en de weekenden;
- een zichtbare permanente aanwezigheid van gezag een preventieve werking heeft;

verzoekt de burgemeester:
- een politiepost rond Black Friday in het Lijnbaangebied te plaatsen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Ceulemans

Motie 2. Krachtige handhaving samenscholingsverbod

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van het agendapunt Chaos, rellen en vernielingen bij actie MediaMarkt;

constaterende dat:
- de Rotterdamse APV (artikel 2:1 en 2:47) diverse handvatten biedt om verschillende zaken met betrekking tot samenscholing en ongeregeldheden tegen te gaan;
- deze artikelen onder andere betrekking hebben op een verbod op 'samenscholing, onnodig opdringen, vechten, of door uitdagend gedrag aanleiding te geven tot wanordelijkheden' (artikel 2:1.1) en een verbod op 'een voorwerp of stof bij zich te hebben, te dragen of te vervoeren waarvan aannemelijk is dat deze is meegebracht of aanwezig is om de openbare orde of veiligheid te verstoren', waarbij bivakmutsen expliciet als voorbeeld worden genoemd (2:1.4);

overwegende dat:
- deze artikelen waardevolle mogelijkheden bieden om handhavend en preventief op te treden tegen overlastgevend gedrag in het Lijnbaangebied;

verzoekt de burgemeester:
- te sturen op het krachtig handhaven van het samenscholingsverbod en het voorhanden hebben van voorwerpen waarvan aannemelijk is dat ze bedoeld zijn om de openbare orde te verstoren, waaronder bivakmutsen, in het Lijnbaangebied rond Black Friday;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Ceulemans en D.A. van Groningen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank de heer Ceulemans. Ik zie de heer Coşkun staan, gaat uw gang.

De heer **COŞKUN** (sp). Ik zou het volgende aan de heer Ceulemans willen vragen. U hebt met jan en alleman gesproken, hebt u ook gesproken met de vakbonden en het personeel in dat winkelgebied over wat zij vinden van het midden in de nacht zo'n stunt à la Black Friday en een patatje oorlog bij Bram Ladage uithalen? Vindt u ook niet dat er eisen qua bezetting, de veiligheid van het personeel en voldoende personeel aan de ondernemers kunnen worden gesteld, hebt u daar ook oog voor?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik heb heel veel oog voor het personeel van de MediaMarkt, ik vind het verschrikkelijk dat daar relatief jonge jongens en meisjes werken die op een gegeven moment voor hun leven vreesden toen mensen met ijzeren staven probeerden door die wanden heen te beuken. Je moet er niet aan denken wat er was gebeurd als die mensen de roltrap op waren gegaan en de winkel in waren gekomen en ik heb heel erg met die mensen te doen. U hebt er een beetje socialistisch verhaal bij over dat dit soort acties niet moeten kunnen omdat er dan te veel druk op het personeel is en het dan tot te laat moeten werken, maar dat is bij dit debat niet mijn insteek, ik vind dat mensen veilig hun werk moeten kunnen doen, dat is mijn punt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Mevrouw Bokhove, gaat uw gang.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Twee korte vragen. De actie was succesvoller dan de MediaMarkt van tevoren dacht. Zit er voor u ook een grens aan een actie? Als je denkt 1000 mensen te bereiken en dat er veel meer worden, is er dan misschien eerder in de tijd een moment waarop bijvoorbeeld de MediaMarkt of een ondernemer zelf maatregelen moeten nemen? Hoe vanzelfsprekend vindt u het dat op bepaalde tijdstippen, bijvoorbeeld om 00.00, een extra beroep op de politie wordt gedaan omdat dit eigenlijk een ander tijdstip is dan we gewend zijn. Dat kost de maatschappij eigenlijk best wel extra budget dat niet vanzelfsprekend is, tenminste in mijn beleving, het is een commerciële activiteit. We moeten heel veel uren tegenover politie-inzet op zo'n vreemd moment zetten, hoe kijkt u daarnaar?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik vind dit een terechte vraag. Ik denk dat je dit per actie moet bekijken. Ik denk dat het achteraf geen goede keuze was om deze specifieke commerciële stuntactie waarbij mensen echt met lokkertjes werden gelokt, de toeloop enorm groot was en ook nog eens op een uitgaansavond waarop de capaciteit van de politie al ontzettend onder druk stond, op deze manier toe te staan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Ik kijk even de zaal rond. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ja, een korte vraag. Vindt Leefbaar Rotterdam dat de rekening voor al deze chaos en extra politiecapaciteit bij het grote winkelconcern of bij de belastingbetaler van Rotterdam moet liggen?

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik vind dat de kosten van wat er is gebeurd tot op de laatste cent moet worden verhaald op het tuig dat zich daar heeft misdragen, niet op de gemeente en niet op de MediaMarkt, maar het tuig uitkleden, wat mij betreft laten we hen tot hun zestigste, zeventigste, tachtigste iedere maand aftikken tot alle schade is verhaald.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank. Zijn er verder nog vragen aan de heer Ceulemans? Op dit moment geen interrupties, dan kan ik door naar de volgende spreker en dat is de heer Soytekin, gaat uw gang. Ik neem intussen even de moties die wij hebben ontvangen door. Dat zijn er twee van Leefbaar Rotterdam, de motie 'Politiepost Lijnbaangebied' is in voldoende mate ondertekend en schuif ik daarom door naar mijn linkerzijde. De volgende motie...

De heer **CEULEMANS** (lr). Ik vergeet iets en daarmee doe ik mevrouw Van Groningen onrecht, de tweede over het samenscholingsverbod is door haar meegetekend.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Een galante toevoeging, dank u wel. Dat is de tweede motie genaamd 'Krachtige handhaving samenscholingsverbod' ingediend door Leefbaar Rotterdam en de VVD. Die is in voldoende mate ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen, die schuif ik daarmee door naar mijn linkerzijde. De heer Soytekin staat al klaar.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Wat een geslaagde nacht moest worden, liep uit op een regelrechte chaos, bezoekers uit het hele land waren op de actie van de MediaMarkt afgekomen, maar moesten teleurgesteld terug. Sommigen hebben in totaal vijf uur gereisd en uren gewacht om uiteindelijk alleen een beeld van de ongeregeldheden in het centrum van Rotterdam op te vangen. Ten eerste veel respect en waardering voor het personeel van de MediaMarkt want zij stonden binnen niet wetende wat hen te wachten stond. We moeten echt niet vergeten te benoemen dat een hele grote meerderheid van de mensen die daar aanwezig waren zich gewoon hebben gedragen en netjes in de rij stonden. Om 23.00 uur, en misschien zelfs eerder, stond het autoverkeer al muurvast en vlak voor middernacht ging het mis, een groep relschoppers sloeg met een ijzeren paal of staaf een gat in de toegangsdeur en dat is natuurlijk onacceptabel en ontoelaatbaar. Vanaf 20.00 uur werd al duidelijk dat het aantal mensen dat op de actie was afgekomen enorm was, het personeel van de MediaMarkt gaf zelfs aan dat zij het niet eens zouden kunnen redden om iedereen binnen een uur te helpen, er werden buiten al mensen aangesproken om teleurstellingen te voorkomen. Een aantal vragen aan de burgemeester. In hoeverre is er tussen 20.00 en 24.00 uur contact tussen de organisatie en de politie geweest, was sprake van een herbeoordeling van het initiële veiligheidsrisico en de inschattingen en in hoeverre werd de situatie rond 00.30 nog als veilig beoordeeld? Blijkbaar heeft de politie rond 23.00 uur geconstateerd dat de sfeer grimmig werd en omsloeg en omstreeks 23.45 uur zagen we dat er een groep naar voren ging die de boel begon te vernielen, wat is er in die drie kwartier gebeurd? Om 00.30 uur begon de politie met het schoonvegen van het pleintje, waarom moest er worden gewacht, waarom moest er tot na 00.00 uur worden gewacht tot aan het publiek werd doorgegeven dat de actie niet meer kon doorgaan en waarom kon dat niet veel eerder op de avond? Is er in de tussentijd contact met de burgemeester zelf geweest en is de burgemeester het met mij eens dat zij eerder had moeten ingrijpen? Ik was er zelf ook en ik ben totaal geen veiligheidsexpert, maar je hoeft echt geen veiligheidsexpert, beveiliger, agente of zelfs geen burgemeester te zijn om te zien dat dit verkeerd ging aflopen. Dan nog even over het verlenen van de ontheffing voor deze actie aan de MediaMarkt, overigens een zeer sympathieke actie, dat moet gezegd worden. In hoeverre was dat verstandig op

een zaterdagavond, wanneer het centrum al drukker is dan normaal? Graag een reactie op dit punt. Deze actie is ongetwijfeld op sociale media versterkt, is hier ook naar gekeken tijdens het beoordelen van de risico's, welke signalen zijn er opgevangen en welke lessen zijn er geleerd en toegepast van de actie die op het Zuidplein zou plaatsvinden en die ook totaal niet goed afliep? Tot slot. Zoals de burgemeester zelf aangeeft, en daar ben ik het mee eens, was Black Friday de afgelopen jaren sfeervol en veilig en dat is inderdaad ook een hele andere actie, die is veel meer verdeeld dan één actie op een zaterdagavond waarbij er tijdsdruk is. Laten we ons vooral niet laten gijzelen door een aantal idioten, we moeten die creatieve acties van onze ondernemers gewoon kunnen laten doorgaan, maar ook flexibel genoeg zijn om kordaat op te treden. Dank voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank aan de heer Soytekin. Geen moties, heb ik dat goed begrepen? Ja. Dan kijk ik nog even de zaal rond. De volgende op mijn lijst is mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter in Alphen aan den Rijn, een stadje in het Groene Hart met ongeveer 115.000 inwoners, zijn de winkeltijden aan banden gelegd, ludieke acties, speciale gelegenheden, de detailhandel mag er van alles bedenken, maar alle vormen van acties worden door de gemeente bekeken behalve als het gaat om acties in het weekend, dan wordt er op voorhand nul op het rekest gegeven, standaard en daar wordt niet van afgeweken. En waarom voorzitter? Omdat de meeste mensen in het weekend vrij zijn, het druk in de stad is met uitgaande mensen, naarmate de avond vordert er drank in de man en vrouw gaat, de politie per definitie veel meer werk om handen heeft en hoe vreselijk ook, het ook een aanzuigende werking op rellende groepen mensen heeft. Voorzitter, als Alphen aan den Rijn dat al kan bedenken, hoe kan het dan dat we in een stad als Rotterdam met 670.000 inwoners niet tot dat inzicht kunnen komen? Laat ik duidelijk zijn, ik vergoelijk geen rellende jongelui, onder geen beding. Uiteindelijk is het misgegaan doordat een stel onopgevoede, hersenloze, kleinzielige lieden niet beter weten dan een samenleving met hun onacceptabele relgedrag te koeioneren, die lieden moeten worden opgepakt en naar opvoedingskampen worden gestuurd. Ik vergoelijk ook geen megabedrijven als de MediaMarkt die deze actie veel te lichtzinnig heeft ingeschat. Ik heb hen overigens bezocht en gesproken, ook de mensen, ook het personeel, honderd man sterk, niet alles vertellen dames en heren, ze hebben een waanzinnig leuke avond gehad. Ze dachten heel even 'hé' en daarna hebben ze in de kantine waanzinnig veel pret gehad met drank en de deejay, er was niets aan de hand en rond 01.30-02.00 uur zijn allemaal even vrolijk naar huis gegaan. Althans, dat hebben de mensen die erbij waren mij verteld en we moeten ook oppassen dat we niet iets bedenken wat niet zo is. Zoals gezegd, ik heb hen bezocht en ze hadden een prachtig plan, maar buiten dat ze het mijns inziens veel te klein hebben gepresenteerd, de 600 wat 2000 werd en al dat soort zaken, begrijp ik niet dat het om middernacht moest plaatsvinden. Het was eigenlijk een actie die ze om 03.00 uur wilden doen, de klok ging terug, het was het 25e uur, van 03.00 naar 02.00 uur, maar dat vonden ze zelf eigenlijk niet nodig en daarom week het winkelbedrijf daar zelf al vanaf. Als je er dan toch van afwijkt, waarom dan niet naar een actie 's morgens vroeg om 7.00 of om 11.00 uur, een uur voor de formele opening. Waarom moest het naar 24.00 uur? Dan voorkom je dat op een broeierige avond met 2000 mensen die net hun salaris hebben gekregen, veel uitgaand publiek dat ook zeker wat alcohol nuttigt en bewust rellende groeperingen elkaar tegenkomen. Als ik als leek dit allemaal kan bedenken, vraag ik me af waarom ons college en de politie dat niet hebben bedacht. Dat brengt mij bij de vragen en ik hoorde de anderen ook al, daar sluit ik me zeker bij aan. Mijn vragen zijnde volgende. Waarom is er een ontheffing voor dit tijdstip verstrekt? Ik begreep dat dit soort aanvragen er slechts viermaal per jaar zijn en het zijn er ook niet heel veel, had het dan niet iets grondiger kunnen worden bekeken? Viermaal, daar kun je wat scherper op zijn. Hoe stond de Directie Veiligheid van de gemeente hierin? Als het in Alphen aan den Rijn al een risico is dan zou je toch zeggen: waarom doen wij dat in een stad met 670.000 mensen wel en ook nog in een weekend waarin de salarissen zijn uitgekeerd? Waarom heeft Directie Veiligheid geen negatief advies afgegeven, waarom heeft de politie dit in eerste instantie met een wijkagent afgedaan en waarom heeft de politie niet eerder op de avond bij het incident ingegrepen? Ik hoorde het DENK ook al zeggen, waarom duurde het zo lang? Op welk moment, hoe laat, kwam de politie tot de conclusie dat het misschien toch niet zo vreedzaam was of was de lange rij klanten, volgens mij was die rij op een gegeven moment behoorlijk lang, geen reden voor zorgen? Had de politie, Leefbaar Rotterdam vroeg het ook al, de relschoppers niet eerder in het vizier? Wordt er naar aanleiding van dit incident een evaluatie gemaakt, moet niet standaard geen ontheffing bij winkeltijden worden afgegeven bij de detailhandel in het weekend en op uitgaansavonden? Zijn er al arrestaties geweest, lopen er nog onderzoeken naar de relschoppers en komen er aangescherpte regels naar aanleiding van deze actie of hoe gaan we dit in de toekomst voorkomen? Een twaalftal vragen en als het goed is heeft de

burgemeester ze en zo niet dan heb ik ze hier nog een keer op papier. Ik hoor graag de antwoorden. Maar voor die tijd heb ik overigens, alle moties die zijn ingediend, geweldig, maar ik wil eerst de antwoorden voordat ik weet of ik daarin meega.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank mevrouw Verkoelen en ook uw tijd is op. Dan staat mevrouw Reitema op mijn lijstje, daarna mijnheer Vonk en daarna de heer Oostdijk, dan weet u dat van elkaar. Gaat uw gang mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Voorzitter, net als de FNV vindt de PvdA dat bij de vaststelling van winkeltijden vooral aan de mensen en de maatschappij moet worden gedacht, maar we horen via de vakbond dat het winkelpersoneel zich onveilig voelt en uitgeput is. De grote winkelketens bedenken maar al te gretig elke keer nieuwe manieren om de massaconsumptie verder op te voeren. Het zou wat ons betreft verstandig zijn Black Friday op te schorten zolang de schreeuwende personeelstekorten voortduren, maar tegelijkertijd maakte de moeder van het concern in kwestie een brutowinst van € 202 miljoen en de winst steeg zelfs met 25%, het boekjaar was nog niet eens rond. Onze vraag aan het college is of het bereid is te regelen dat de rekening van deze chaos bij dit miljoenenconcern wordt neergelegd of financieren wij deze jacht naar winst met gemeenschapsgeld? Daarvoor dienen we een motie in en dan tot slot want ik ben al door mijn tijd heen. We zien ook dat het college de regelgeving tegen het licht wil houden en ik vraag de burgemeester om de toezegging dat de resultaten met ons worden gedeeld zodra die er zijn want we bespreken dit graag verder in de commissie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Mevrouw Reitema heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Mens boven markt

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van het 'Debat over 'Chaos, rellen en vernielingen bij actie MediaMarkt';

constaterende dat:
- winkelpersoneel zich onveilig en uitgeput voelt, zoals gemeld door de vakbond FNV;
- grote winkelketens, zoals het moederbedrijf van MediaMarkt, steeds nieuwe manieren bedenken om massaconsumptie te stimuleren;
- het moederbedrijf van bovengenoemde een brutowinst van € 202 miljoen heeft behaald, een stijging van 25%, terwijl hun boekjaar nog niet eens is afgerond;[1]

overwegende dat:
- bij de vaststelling van winkeltijden vooral aan de mensen en de maatschappij moet worden gedacht;
- de kosten van deze rellen niet door de gemeenschap gedragen zouden moeten worden;

verzoekt het college:
- om passende stappen te nemen en de kosten van de politie-inzet en alle andere schade te verhalen op het moederbedrijf van de bovengenoemde entiteit, in plaats van deze te financieren met gemeenschapsgeld;
- bij toekomstige vaststellingen van winkeltijden de belangen van winkelpersoneel en de maatschappij voorop te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en T.S.J. Coşkun

[1] Moederbedrijf MediaMarkt: kwart meer winst- RetailTrends

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin) Daar komt de motie, merci. Dat is een motie van de PvdA en de SP genaamd 'Mens boven markt' en deze is in voldoende mate ondertekend en maakt daarmee onderdeel uit van de beraadslaging. Ik ga naar de volgende op mijn lijst en dat is de heer Vonk, gaat uw gang.

De heer **VONK** (cu). Dank voorzitter. Wat er is gebeurd, is natuurlijk onacceptabel en we moeten ons gewoon diep schamen dat wij dit in onze stad moeten meemaken. Ik sluit me heel erg aan bij de woorden van Leefbaar Rotterdam, een actie als deze is in onze stad eigenlijk gewoon niet meer mogelijk. Dat moeten wij inderdaad concluderen en in ieder geval moeten we concluderen dat zoiets niet kan zonder politie-inzet en voorzitter, wij zijn er eigenlijk wel gewoon helemaal klaar mee dat dergelijke acties alleen nog maar kunnen als we die kostbare politie-inzet ook daarvoor moeten aanwenden. Wij hebben van de voormalige burgemeester gehoord hoeveel politie er moet worden ingezet om evenementen, voetbal en al die bijzondere activiteiten in de stad in goede banen te leiden, daar zit een grens aan en wat ons betreft is die grens echt wel bereikt, die agenten horen in de wijken, op de plekken waar de wijk de agent kent en de agent de wijk, dat is de veiligheid die wij willen zien. Daarom dienen wij de motie 'Niet stunten met politie-inzet' in, wij willen eigenlijk gewoon niet meer dat nachtelijke commerciële activiteiten alleen met politie-inzet kunnen, dat moeten we gewoon niet meer willen. Einde verhaal, dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Mijnheer Vonk, blijft u staan want u hebt een interruptie van de heer Oostdijk. Gaat uw gang mijnheer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ja dank u wel voorzitter, ik heb via u een vraag aan mijnheer Vonk. Buigen we dan niet juist voor het tuig, zeggen we dan niet 'ik ga achteroverliggen en laat het maar gebeuren'? Ik ben een beetje bang dat het gaat escaleren en dat we steeds verdergaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, ik denk dat dit moment echt wel voorbij is. We kunnen alleen maar constateren dat dergelijke activiteiten alleen nog maar kunnen met politie-inzet. Ik denk dat iedereen hier beaamt dat het alleen nog maar met politie-inzet kan, maar we hebben de politie al zo vaak overvraagd, we trekken al zoveel capaciteit uit de wijken, dat kunnen we ons gewoon niet meer veroorloven en daarom mogen wat mij betreft commerciële activiteiten in de nacht, maar niet meer als er politiecapaciteit voor nodig is om dat in goede banen te leiden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Blijft u staan, een interruptie van de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter. Ik heb de motie nog niet gezien, maar misschien kan de heer Vonk het wel verhelderen. Commerciële activiteiten in de nacht kan een heel breed begrip zijn, van kroegen tot discotheken tot clubs tot acties zoals die door de MediaMarkt is gehouden. Misschien kunt u dat toelichten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, ik begrijp de vraag. De motie en de exacte formulering is al onderweg, maar waar het mij om gaat... Ik denk dat dit in de context van dit debat wel duidelijk is maar, misschien even voor de annalen, u hebt een terecht punt, het is los van de context waarin we hem nu indienen niet helemaal duidelijk. Ik bedoel commerciële acties zoals stunten met prijzen en oploopjes organiseren, dus bijzondere activiteiten. Ik bedoel niet de reguliere commerciële activiteiten zoals de kroegen die 's nachts open zijn, dat moet vooral zo blijven. Dat bedoel ik niet, maar u hebt wel een punt. Ik denk dat het in de context van dit debat voor iedereen volstrekt helder is, maar mocht de motie niet helder zijn dan kijk ik nog even naar de formulering. Dat is wat ik bedoel en ik hoop dat ik in ieder geval wat betreft de bedoeling u aan mijn zijde heb.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Blijft u staan. Mevrouw Elfilali, en denkt u aan uw dertig seconden, u gaat er elke keer ruim overheen.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). In aanvulling op wat DENK zei, dat was ook mijn gedachte inderdaad. Ik vind de motie heel erg breed en ook commerciële activiteiten. Ik denk dan aan bijvoorbeeld culturele activiteiten, maar ook aan bijvoorbeeld een veiling. Allerlei hele leuke activiteiten kunnen in deze motie worden meegezogen en mijn aanvulling zou zijn om daar toch even goed naar te kijken en hem misschien wat kleiner te maken, zodat de leuke dingen die ook 's nachts kunnen plaatsvinden en waarbij er geen risico of wat dan ook is hier niet de dupe van worden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dertig seconden, gaat uw gang.

De heer **VONK** (cu). In dertig seconden voorzitter. Het gaat echt om activiteiten, hoe leuk ook, waarvoor politie-inzet nodig is, dat staat ook heel duidelijk in de motie. Leuke activiteiten zoals een Museumnacht waarvoor bijvoorbeeld politie-inzet nodig zou zijn om het in goede banen te leiden, lijkt me dan ook inderdaad iets wat we de politie in ieder geval niet aan gaan doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan zie ik de heer Coşkun staan.

De heer **COŞKUN** (sp). In de motie zoals ik die van de heer Vonk heb gekregen en waarom wij hem ook meetekenen, staat 'overwegende dat risicovolle nachtelijke commerciële evenementen een flink incidenteel beroep doen op politiecapaciteit' en dan 'verzoekt het college in de toekomst geen ontheffing te verlenen voor nachtelijke commerciële acties wanneer daar extra politiecapaciteit voor nodig is'. Dus mijn nachtwandelingen kunnen gewoon doorgaan, maar relschoppers niet.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb toch nog een vraag aan de heer Vonk en die betreft het volgende. Weet u hoeveel commercieel georganiseerde activiteiten echt overlast geven? In mijn optiek is dat aandeel heel erg klein en gaat het negen van de tien keer goed en ik zou het zonde vinden als met deze motie mooie initiatieven die er in de stad zijn, ook van commerciële partijen, geen doorgang meer kunnen vinden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Het gaat over de inzet van politiecapaciteit, daar gaat het over. Er zijn gelukkig heel weinig commerciële activiteiten in de nacht en daarvoor is vaak geen extra politie-inzet nodig, die kunnen gewoon met toezicht van de politiecapaciteit die al aanwezig is. Daar gaat het niet over, het gaat over zaken die alleen overeind kunnen blijven als we daarvoor extra politiecapaciteit, en dus politiecapaciteit uit te wijken, onttrekken. Dat is mijn pleidooi, de hele raad vindt dat we grenzen aan die inzet moeten stellen en ik zou zeggen, dan zou je ook voor deze motie moeten stemmen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Niet stunten met politie-inzet

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van 'Chaos, rellen en vernielingen bij actie MediaMarkt',

constaterende dat:
- de nachtelijke verkoopactie van de MediaMarkt op 27 oktober jl. is uitgelopen tot grote ongeregeldheden;
- dit de Rotterdamse politie kostbare capaciteit heeft gekost die nu niet elders in de stad kan worden ingezet;

overwegende dat:
- schaarse politiecapaciteit vraagt om zorgvuldige afweging van inzet;
- risicovolle nachtelijke commerciële evenementen een flink incidenteel beroep op de politiecapaciteit kunnen doen;

verzoekt het college:
- in de toekomst geen ontheffing te verlenen voor nachtelijke commerciële acties wanneer daar extra politiecapaciteit voor nodig is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, T.S.J. Coşkun en S. Reitema

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank. Ik kijk nog even de zaal rond, dat was het geloof ik. O, een interruptie op... Nee. Dan neem ik nu de motie in behandeling. Ik heb een motie van de ChristenUnie en anderen ontvangen genaamd 'Niet stunten met politie-inzet'. Die is in voldoende mate ondertekend en maakt daarmee onderdeel uit van onze beraadslaging. Dan is de heer Oostdijk de volgende op mijn lijst, daarna mevrouw Van Groningen en ik begrijp mevrouw Bokhove, zij staat niet op mijn lijst.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ja dank voorzitter. Eerst dacht ik zelf even bij de kortingsactie van de MediaMarkt te gaan kijken, maar iets in me zei dat het beter was om thuis te blijven en ik ben achteraf blij met die beslissing want we hebben allemaal kunnen zien wat er die avond en nacht is voorgevallen. Chaos, vernielingen, een intimiderende menigte en allerhande gewelddadig gedrag. Het is schokkend wat er die avond gebeurde en wij maken ook direct gebruik van deze mogelijkheid om onze waardering uit te spreken voor de inzet van de politie en het personeel van de MediaMarkt. Helaas is dit niet de eerste keer dat Rotterdam wordt geconfronteerd met dit soort verontrustende incidenten, denk aan de chaos op het Zuidplein eerder in 2024 waar winkelend publiek werd geconfronteerd met vernielingen en dreigende groepen. Het lijkt erop dat deze incidenten vaker voorkomen en dat is niet acceptabel. Uiteraard moeten we ook hierbij de explosies die onze stad de afgelopen tijd te verduren heeft gehad niet vergeten. Voorzitter, het tuig dat dit soort verstoringen veroorzaakt, dient daadkrachtig te worden aangepakt. Het verbaast FvD Rotterdam dat het stadsbestuur zich zo door deze gebeurtenissen heeft laten verrassen. Hoe kan het zijn dat een commerciële kortingsactie in het centrum van de stad kon uitmonden in ongeregeldheden op deze schaal? Waren er geen voorbereidingen getroffen voor het verwachte aantal bezoekers? Was de verantwoordelijkheid van de gemeente om gezien de ervaring met eerdere incidenten van deze aard, voorzorgsmaatregelen te treffen? Voorzitter, in de media was te lezen dat er vraagtekens werden gezet bij of er in de toekomst nog ruimte voor dergelijke kortingsacties is. Ik kan me herinneren dat dit jaren geleden geen probleem was, dat het zonder incidenten een festijn van voordeel werd en dat van geweld geen sprake was. Waarom zou dat nu niet meer kunnen? Het mag niet zo zijn dat dergelijke initiatieven door een beperkt aantal individuen al dan niet verenigd, de dienst uit gaan maken, in onze stad. Onze stad heeft een stevig handhavingsbeleid nodig. Recht en orde vormen de basis van een veilige en leefbare stad en zonder deze basis zullen we geconfronteerd blijven worden met onveiligheid en overlast. Inwoners van Rotterdam moeten erop kunnen vertrouwen dat dit soort misdragingen niet zal worden getolereerd en dat de daders de consequenties van hun acties zullen ondervinden. Voorzitter, de relschoppers die verantwoordelijk zijn voor de gebeurtenissen bij de MediaMarkt moeten zonder pardon worden opgespoord en vervolgd. Dit is niet alleen nodig om recht te doen aan de getroffen burgers en ondernemers, maar ook om een duidelijk signaal af te geven. Daarom dringen we er bij de burgemeester op aan om ervoor te zorgen dat de opsporing en vervolging van deze daders met voorrang wordt behandeld, zodat we als stad laten zien dat we niet toestaan dat dergelijk gedrag zonder gevolgen blijft. Om te voorkomen dat we in de toekomst weer voor dit soort situaties komen te staan, vragen we om een meer structurele oplossing. De vraag aan de burgemeester is om een plan voor risicomanagement en preventie te ontwikkelen, mocht dat nog niet bestaan. Dit plan moet niet alleen gericht zijn op zwaardere inzet van de politie bij evenementen en kortingsacties, maar ook op het monitoren van signalen die kunnen wijzen op mogelijke onrust, proactief optreden kan escalatie voorkomen. We hebben nog wat vragen aan de burgemeester. Wat heeft de gemeente gedaan om het risico op verstoringen bij deze kortingsactie in te schatten en te voorkomen en waarom waren de genomen maatregelen blijkbaar niet toereikend? Wat is het beleid van de gemeente met betrekking tot het snel opsporen en berechten van daders bij incidenten zoals deze? Kan de burgemeester toelichten welke acties er momenteel worden ondernomen om de betrokken relschoppers aan te houden en wat gaat de burgemeester doen om de veiligheid en rust op de lange termijn te waarborgen om ervoor te zorgen dat incidenten zoals deze zich niet blijven herhalen? Is de burgemeester bereid om extra preventieve maatregelen te nemen, zoals meer toezicht en controle bij evenementen? Tot zover, dank u.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank mijnheer Oostdijk. Dan kijk ik heel even wie van jullie als eerst wil, mevrouw Van Groningen of mevrouw Bokhove. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). In de brief die de burgemeester ons heeft gestuurd, lijkt er wat licht te zijn tussen het verhaal van de MediaMarkt naar de gemeente en wat naar de politie is gegaan. Ik hoor graag uw duiding want ik hoor graag een eenduidig verhaal en ik wil ook weten hoe dat is geëvalueerd en welke lessons learned tot nu toe uit de evaluatie zijn gehaald. Wij betreuren de situatie die is ontstaan, we hopen dat de mensen die daar strafbare feiten hebben gepleegd snel een proces krijgen

en we horen ook graag of er inmiddels meer verdachten zijn opgepakt. Het college is voornemens de werkwijze om tot ontheffing te komen tegen het licht te houden en we zijn ook erg benieuwd naar de aanpassingen die dat in de procedures oplevert. We hebben inmiddels betere ervaringen met spreiding van Black Friday. Het is niet alleen nu niet goed gegaan, maar ook in het verleden is wel eens een aantal zaken heroverwogen, bijvoorbeeld de Drie Dwaze Dagen van de Bijenkorf, ook die waren niet meer te hanteren omdat dit veel drukte en verkeersonveilige situaties in de stad opleverde. We moeten niet alleen naar deze situatie kijken, we moeten maatwerk leveren met een goede risico-inschatting en als dat niet kan dan kan zoiets wat mij betreft niet doorgaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank aan mevrouw Bokhove. Dan is de beurt aan mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Voorzitter, dank u wel. Het was een ongelooflijk vervelend en heftig incident waarbij nietsvermoedende bezoekers zich rot zijn geschrokken, je zult daar maar staan als moeder met je kind om wat mooie koopjes of inderdaad dat frietje met te scoren en dat plezier bruut wordt verstoord door notoire wangedragers. Het is al vanavond al gezegd, het is gewoon verschrikkelijk, het is onacceptabel. We hebben nu heel veel partijen gehoord en de discussie ging begrijpelijk over of we het hadden zien aankomen, of het verstandig was om zo'n actie te laten doorgaan en of we eerder of steviger hadden moeten ingrijpen. Als we alles afpellen, moet ik constateren dat er een groep mensen in onze samenleving beweegt die geen respect meer heeft voor de grenzen van anderen, die geen respect meer heeft voor ons gezag. Het maakt deze groep niet uit of ze rellen of ze geweld gebruiken of spullen van andere mensen vernielen en sterker nog, het maakt hen niets uit dat ze daarmee andere mensen in angst en verbijstering achterlaten. Voorzitter, het is de totale grenzeloosheid, het is totale verharding en verhuftering van onze samenleving en het wordt echt tijd om aan het kabinet duidelijk te maken dat het genoeg is en dat we haast moeten maken met extra maatregelen om lokaal te kunnen ingrijpen want wat de Rotterdamse VVD betreft moeten we daar hier met elkaar over in gesprek en moeten we een vuist maken tegen die totale grenzeloosheid. Overigens vinden we ook dat dit vraagt om een ander debat, een debat los van deze actualiteit, want als we eerlijk zijn, gaan we nu van actualiteit naar actualiteit en dat debat zullen we dan ook op 14 november a.s. via een RvW in BOFV aanvragen. Ik ga terug naar de MediaMarkt waarover we het vandaag hebben. De Rotterdamse VVD wil niet dat wij ons onze stad laten gijzelen door dit tuig, tuig dat onze straten onveilig maakt en dat tuig moeten we dan ook aanpakken en niet die acties verbieden, zeg ik ook maar even tegen de heer Vonk. Daarom is het goed dat we met Black Friday in het vooruitzicht waakzaam zijn. Ik heb nog twee vragen die ik graag vanavond zou willen stellen en de eerste is welke voorwaarden in de verstrekte vergunning staan. De MediaMarkt ging uit van ongeveer 600 bezoekers, wat totaal onrealistisch is. Wij als vergunningverstrekker moeten scherp op dat soort uitgangspunten zijn en de volgende vraag is: wat doe je als een private partij totaal onrealistische uitgangspunten stelt? Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank aan mevrouw Van Groningen. Dan de heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ik kijk graag horrorfilms, dat doe ik vaak met mijn zoon, daar houden we allebei van en één horrorfilm deed me hier nogal aan denken. Daarin houdt een winkel 's nachts een uitverkoop en daar lukt het de mensen wel om binnen te komen. Ik zal de rest van de film niet verklappen, het is in ieder geval heel erg gruwelijk en ik moet er niet aan denken dat het deze mensen was gelukt om daar binnen te komen, ook niet voor het personeel. Als u mij de titel van die film vraagt, die ben ik vergeten, dat is de ouderdom, maar die film bestaat. Ik zal het aan mijn zoon vragen. Alle gekheid op een stokje, het is geen gekheid, het is trouwens waar, want ik kijk vaak die films, maar goed. Naast alle vragen heb ik nog een vraag over uw brief, ik snap iets niet in de brief die u hebt gestuurd. U schrijft 'ontheffing van de Winkeltijdenwet biedt geen ruimte om de openstelling van de winkel zodanig aan te kleden dat deze het karakter van een evenement krijgt, bijvoorbeeld doordat buiten het pand muziek wordt gedraaid'. In diezelfde brief staat dan dat de wijkagenten op 26 oktober jl. bij de MediaMarkt langsgaan om een actueel beeld op te halen en dan wordt er dus tegen die wijkagenten gezegd 'wij MediaMarkt regelen een bekende deejay', die is daar aanwezig, waarbij de deejay half binnen en half buiten zou staan. Ik vind die twee dingen niet te rijmen en ik hoor graag een toelichting van u op hoe dat is gewogen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin) Ook uw tijd is op, dank u wel mijnheer Van der Velden. Dan mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Het is betreurenswaardig wat er in de nacht van 26 op 27 oktober jl. is gebeurd, maar laten we elkaar ook weer niet gek maken, zeker nu met Black Friday voor de deur want het tijdstip, het aantal mensen en de omstandigheden zijn compleet anders en laten we ook niet overdrijven en doorslaan. Ik ben heel benieuwd naar de reactie van de burgemeester op het preventief fouilleren. Wij vinden dat je daar heel voorzichtig mee moet zijn en we zijn ook niet echt voorstander van preventief fouilleren als middel, het is maar de vraag of dit het had kunnen voorkomen. Buiten het feit dat het geen effectieve maatregel is om de veiligheid te waarborgen, is het ook geen sterk middel om een grote groep mensen te monitoren. Ik ben heel erg benieuwd hoe de burgemeester op dat aspect reflecteert. Je moet slecht gedrag natuurlijk altijd aanpakken en daar moet je zeker iets aan doen, maar mijn boodschap zou zijn: laten we ook niet doorslaan, het mag ook wel een beetje leuk blijven in onze stad.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Duidelijk. Ik kijk nog even de zaal rond, zijn er nog meer fracties met een inbreng op dit onderwerp? Ik stel vast dat die er niet zijn. Dan kijk ik naar mijn rechterzijde voor de beantwoording. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik zal aftrappen met het ontheffingsdeel. Ik heb even nagezocht hoeveel ontheffingen op de winkeltijden we de afgelopen vijf jaar hebben uitgegeven. Dat waren er ongeveer twintig en ik geef een kleine bloemlezing. De Museumnacht u allen wel bekend, de MediaMarkt, dit is er ook eerder geweest, de Minimarkt, stripwinkel Overschie voor een nieuw Asterixalbum, een nieuwe game, de hele nacht zelfs op Zuidplein. Eigenlijk is de rode draad van die twintig ontheffingen dat er bij al die gebeurtenissen, die al allemaal in de nacht of aan het begin van de nacht hebben plaatsgevonden, nooit iets is voorgevallen. Ik vind het toch wel even belangrijk om dat met u te delen, dat we even het perspectief schetsen. Dan gaan we terug naar die beruchte zaterdagavond en dan moet ik eerst vaststellen dat er volgens de MediaMarkt 1500 mensen waren en volgens de politie 2000, laten we het op 1800 houden en dat zijn er best veel, te veel. Een kleine groep van twintig tot dertig mensen heeft het gewoon verstierd en, de burgemeester zal daar nog wel wat meer over zeggen, daarna heeft de politie iedereen verordineerd om op een rustige manier naar huis, de disco, de bar of wat dan ook te gaan en dat is gebeurd. We moeten niet onze oren laten hangen naar en zeker niet buigen voor het asociale gedrag van een hele kleine groep relschoppers die het eigenlijk voor iedereen verpest, zeker ook met die ontheffingen van de afgelopen vijf jaar. Voor ik naar de vragen ga, kan ik nog wel zeggen dat bij de aanvraag van de MediaMarkt 1200 personen werd aangegeven en dat is ook gedeeld met de afdeling Veiligheid. Er is ook gevraagd voor ons, ook naar aanleiding van de influencer op het Zuidplein, toen het overigens niet om een ontheffing ging, dat was gewoon binnen reguliere winkeltijden... Het werd zo voorgesteld dat iedereen zei 'dat moet kunnen en dat is oké'. Ik moet constateren, laat ik het even zo samenvatten, dat de MediaMarkt wat te veel heeft ingezet op de promotie van dit evenement waarvan wij op dat ogenblik geen weet hadden, daar kwamen we te laat achter. Welke lessen trekken we hieruit? In de algemene voorwaarden van de ontheffing staat 'u mag de leefomgeving niet verstoren, geen lawaai en dingen moeten niet buiten' enzovoort en dat willen we tegen het licht houden, daar willen we meer maatwerk van maken. Nu was het een hele routinematige handeling gezien de twintig ontheffingen die zijn afgegeven, waarbij het altijd is goed gegaan. Zodra we daarmee klaar zijn, zal ik u laten weten hoe we dat de volgende keer anders gaan doen en dat zal niet al te lang duren. Dan ga ik nu naar de vragen en daarna naar de moties. De vraag van de heer Soytekin over het verlenen van de ontheffing, daar heb ik al iets over verteld. Er was op basis van de info die we in eerste instantie hebben gekregen voor alle gemeentelijke stakeholders en anderen die hierbij betrokken zijn, de politie, de afdeling Veiligheid enzovoort, geen reden voor grote zorg. Het ging om 1200 mensen en daar werd later van gemaakt '600 en iedereen neemt toch ook iemand mee'. Nee, ik heb het nog even nagekeken, in de aanvraag stond 1200.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voor het antwoord. Ik ben wel even benieuwd of er in de tussentijd, op het moment dat we zien dat die bezoekersaantallen enorm toenemen en dat het anders wordt dan is voorgesteld en op basis waarvan de ontheffing eigenlijk is verleend... Was er op enig moment tussen 20.00 en 00.00 uur, ik weet dat dit een redelijk korte tijdspanne is, een punt waarop het college dacht 'dit is eigenlijk wel een moment om die ontheffing in te trekken'?

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Dan heb je het over de operatie buiten, de politie die dat samen met MediaMarkt monitort, en ik denk dat dit een vraag voor de burgemeester is want de ontheffing is al anderhalve maand van tevoren afgegeven. Ik heb net gezegd dat de MediaMarkt het misschien iets te veel heeft gepromoot en het misschien iets kleiner heeft voorgesteld dan ze zelf ook hadden bedacht, maar dat is ook achteraf en dat is een les die we hebben geleerd. We zullen zeker op deze locatie en op zo'n tijdstip extra maatregelen nemen, maar laten we het wel maatwerk houden en laten we ook niet alle leuke dingen, ik noemde een paar van die events, Museumnacht, daar komen sommigen van u volgens mij ook wel eens, stoppen, dat lijkt me een ongewenste uitkomst voor onze stad. Dan heb ik de vraag over social media. Ik heb zelf wat onderzoek op Instagram gedaan en ik kwam ook een influencer tegen en dat wisten we van tevoren allemaal niet. We zijn op zondag gaan kijken om achteraf te reconstrueren wat er allemaal fout is gegaan en die lessen nemen we allemaal mee. De wijkagent heeft op het laatste moment een bezoekje gebracht en op dat soort momenten, als je echt ziet, als je nog tijd hebt om in te grijpen en je denkt 'dit wordt groot' of als het erg van de ontheffing afwijkt... Dat moeten we beter organiseren want dat had beter gekund, laat ik het zo zeggen. Welke lessen? Zuidplein had niets met de winkeltijden te maken, toen deed een influencer een oproep waar iedereen op afkwam. Je had een hele tijd geleden project X, dat was de eerste in die reeks en dat is onvergelijkbaar met wat we nu hebben gedaan. Waarom moest dit om middernacht plaatsvinden? 25 jaar op de 25e 00 of zoiets. Het was een symbolische actie, ze hadden voldoende personeel en voldoende veiligheidsmensen, maar ze hebben ook zelf onderschat hoeveel mensen erop afkwamen, daar zijn we allemaal door overvallen. Het is natuurlijk vreselijk dat een kleine groep relschoppers het voor iedereen verpest. Waarom is er een ontheffing verstrekt en moet die grondiger worden getoetst? Achteraf gezien wel. We zijn eigenlijk een beetje in slaap gesust door al die voorbeelden die ik noemde waar het eigenlijk gewoon goed ging. Op grond van de gegevens die we bij de aanvraag hadden en die we later nog hebben nagevraagd, was er eigenlijk geen reden om ons heel grote zorgen te maken, dus die les hebben we geleerd en dat moeten we gewoon strikter gaan doen. Wordt er geëvalueerd? Ja. Moet er standaard in weekenden en op uitgaansavonden geen ontheffingen worden verleend? Daar zou ik niet voor pleiten want er zijn ook andere delen van de stad waar een leuk event kan zijn en we moeten de winkeliers ook een beetje de vrijheid geven, maar we moeten er wel meer bovenop zitten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). U heeft een interruptie van mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik hoorde de wethouder een aantal keer zeggen 'het was allemaal goed, er waren te veel mensen en het enige wat misging was dat er een kleine groep de boel verstierde', maar met die hele grote groep en met een actie die maar één uur duurt, worden mensen ook zenuwachtig in zo'n grote... De line-up, de poortjes en zo, waren allemaal eigenlijk niet meer ruim genoeg, het had een enorm aantrekkende werking. Als mensen op een gegeven moment denken dat ze zo'n koopje gaan missen... Er had ook een stormloop kunnen ontstaan, op het moment dat de deuren wel open waren gegaan hadden er met zo ontzettend veel mensen en zo veel druk om dat koopje te halen ook andere gevaarlijke situaties kunnen ontstaan en daar gaat u eigenlijk aan voorbij. Ik vind het toch een heel belangrijk gegeven dat de groep die is gekomen veel te groot is en dat er niet eerder is nagedacht over of daar ook maatregelen op moeten worden genomen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank. Mag ik u wijzen op uw tijd mevrouw Bokhove? Dank u wel.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). We hebben die afweging gemaakt op grond van de 1200 die zijn aangevraagd en die 1200 was beheersbaar. Ik heb net al een aantal keer gezegd waarom er meer mensen zijn gekomen, te veel promotie enzovoort. Er waren uiteindelijk gemiddeld 1800 mensen, dat hebben de MediaMarkt en de politie op die avond ook geconstateerd, maar dan is het natuurlijk gewoon crowdcontrol en damagecontrol om te zorgen, te voorkomen. Je kunt natuurlijk niet alles voorspellen en daarom moeten we van die ontheffing van meer routinematig gewoon maatwerk maken om dit in de toekomst te voorkomen, dat is ook een onderdeel van de evaluatie. Ik ben het met u eens dat het een te grote groep is. Nogmaals, hebben we dat verkeerd ingeschat, maar we hebben die beoordeling gemaakt op de grond van de gegevens die we aangeleverd kregen. Dan zijn er nog een paar moties en ik begin even met de motie 'Mens boven markt'. Het eerste dictum is voor onze burgemeester. Het tweede dictum, 'vaststelling van winkeltijden, de belangen van winkelpersoneel en maatschappij voorop te stellen. Ik begrijp dat u dat zegt, maar dat is een taak van de werkgever, daar gaan wij niet over. De werkgever spreekt met zijn werknemers af of ze wel of niet 's avonds willen werken of iets willen doen. Daar zijn ook allemaal regels voor, Arboregels en werktijdenregels, en daar kunnen wij niet in treden, dus ik ontraad het tweede dictum. Dan 'Niet stunten met de politie-inzet'. Als

we uitgaan van het kader gelijke monniken, gelijke kappen, wat doen we dan met voetbal, wat doen we dan met de inzet van politie voor de horeca en wat doen we dan met het gegeven dat de Museumnacht en heel veel andere evenementen die gewoon wel leuk en goed zijn gegaan niet meer kunnen doorgaan? Ik denk dat deze motie te incidentgedreven is en dat dit een te zwaar middel is, waardoor heel veel leuke dingen waar heel veel mensen van genieten en wat de winkeliers ook graag willen, een nieuwe telefoon of een stripboek promoten... Om die reden ontraad ik deze motie. Daarmee heb ik de moties gedaan en de vragen beantwoord.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan kom ik vanzelf bij de heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Iedereen snapt dat leuke dingen zoals de Museumnacht relaxed zijn, dan is de stad leuk. Straks bij het Internationaal Film Festival Rotterdam ook weer, dat begrijpt iedereen en dat je met Kerstmis naar de nachtmis gaat, dat begrijpt ook iedereen. Het gaat om risicovolle zaken waarbij extra politie-inzet nodig is en het is helaas zo dat voetbalwedstrijden voortdurend ontsporen vanwege de hooligans van welke nationaliteit dan ook. Het gaat om de risicovolle projecten die extra inzet van de politie vergen, puur vanwege de commercie en commercie is iets anders dan voetbal.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Volgens mij is voetbal ook een commerciële aangelegenheid en u noemt een aantal voorbeelden dat u leuk vindt, maar er zijn ook mensen die graag willen shoppen en een koopje of een nieuwe telefoon willen. Ik vind niet dat we daarin moeten treden want ik vind wel gelijke monniken, gelijke kappen. Dan is er gewoon een soort willekeur, wat de raad hier leuk vindt, de Museumnacht vinden we wel leuk en een nieuwe telefoon bij MediaMarkt kopen niet. Dat moeten we gewoon niet willen, dus ik blijf ook na uw opmerkingen bij mijn advies om deze motie te ontraden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). U hebt geen tijd meer mijnheer Coşkun, is het een hele korte vraag?

De heer **COŞKUN** (sp). Ja, de wethouder gaat niet op mijn vraag in. Die gaat over dat er extra politie-inzet voor nodig is, daar gaat het over. Voor normaal winkelen is geen extra politie-inzet nodig, als ik naar het Eudokiaplein ga, is er geen enkele politiebegeleiding nodig, maar 's nachts, als je consumentendwaasheid propageert, u zegt zelf dat we misschien iets aan de promotie van de MediaMarkt hadden moeten doen, dan creëer je verdwaasde consumentenverslaafden die soms in staat zijn tot gekke dingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank u wel. Wethouder.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ik hoor uw ideologische betoog, maar er werd net in het debat ook gerefereerd aan de Lijnbaan, gewoon op vrijdagavond om 19.00 uur zijn daar ook extra politieagenten nodig, moeten we dat ook niet meer doen? Nogmaals, we hebben een afwegingskader op grond waarvan we een ontheffing geven en dat moet strikter worden. Daar is ook gewoon de politie en handhaving bij betrokken en die hebben allemaal gezegd dat deze actie gezien de eerdere ervaringen ook op dat tijdstip en met deze aantallen moet kunnen. Achteraf is gebleken dat dit niet goed is gegaan, daar moeten we lessen uit leren, we maken dat kader strikter, maar nogmaals om dan maar hier te gaan bepalen wat goed is voor de Rotterdammers, daar ben ik sowieso al niet van, maar het is aan uw raad. Nogmaals, voor de derde keer, ik ontraad deze motie. Ik weet niet of ik die brief van de MediaMarkt met de ontheffing met u heb gedeeld, in die ontheffing staat dat er onder toezicht van de MediaMarkt door de ingehuurde gekwalificeerde toezichthouders/beveiligers ervoor wordt gezorgd dat er geen geluidshinder in de omgeving en bij de nabijgelegen woningen wordt veroorzaakt en dat er in de winkel tijdens het event geen alcoholhoudende dranken worden aangeboden en genuttigd. Dat waren de twee voorwaarden en die zijn opgehangen aan het artikel van de ontheffing. Met de kennis van nu zouden we dat uitbreiden, maar dit zijn letterlijk de voorwaarden die vooraf met de MediaMarkt zijn gedeeld. Dan hebt u nog de vraag wat je doet als een private partij totaal onrealistische uitgangspunten stelt en u refereerde aan die 600. Ik heb gezegd dat in de aanvraag 1200 stond, dat heb ik nog nagekeken, en daarop hebben we gewoon op geacteerd. Uiteindelijk is het een derde meer geworden. Dat hadden we niet voorzien en ik heb een aantal redenen aangegeven, wat dat waarschijnlijk heeft veroorzaakt. Daar moeten we scherper op zijn en dat gaan we ook doen. Ik zal in een brief aan uw raad vertellen hoe we dat aanscherpen om te voorkomen dat in de toekomst een in principe leuk event/feestje weer in een puinhoop uitmondt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja voorzitter, dank. Ik ben er blij mee want ik denk dat een stukje waakzaamheid aan de voorkant ons al kan helpen, maar dat neemt natuurlijk niet weg dat dit asociale gedrag, of tuig zoals wij dat graag noemen, de grootste veroorzaker is. Ik ben nog wel even benieuwd of wij überhaupt zicht hebben op hoe groot die groep tuig was?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Die pakt onze burgemeester op mevrouw Van Groningen. Bent u klaar voor de beantwoording? Ja, gaat uw gang.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Zeker. De wethouder heeft al het een en ander gezegd over de omstandigheden en de ontheffing, hoe die is verleend, welke voorwaarden daarin zaten en hoe dat in de praktijk is gegaan. Laat ik ook vooropstellen dat hoe het is gegaan ongelooflijk vervelend is, ik heb dat onacceptabel genoemd. Dat vind ik ook omdat op zo'n manier een kleine groep die het echt verstiert gewoon een hele grote groep mensen, die daar netjes staan te wachten... Ik begreep zelfs dat de heer Soytekin ergens stond te wachten, hoeveel netheid wil je hebben bij elkaar? Er staan gewoon heel veel mensen netjes in de rij te wachten tot het moment dat zij daar kunnen gaan winkelen, en of dat leuk is of niet vind ik echt ter beoordeling van de mensen zelf, maar er was ook een groep die het daar echt heeft verstierd. Dat neemt niet weg dat we, en daar heeft de wethouder ook al het een en ander over gezegd, zelf natuurlijk ook wel kritisch hebben gekeken hoe dit eigenlijk is gegaan. De heer Ceulemans vroeg: als je de brief die de MediaMarkt heeft gestuurd vergelijkt met de brief die wij hebben gestuurd? Daarin staat een aantal andere zaken, maar er blijft wel staan dat de brief van het college en wat wij daar ook hebben gezien en gehoord van de MediaMarkt aan de ene kant, het aantal bezoekers, wel of geen muziek en dat soort zaken, wel dingen zijn die een aanvrager van zo'n ontheffing echt wel heel secuur moet proberen te melden. Je kunt natuurlijk niet alles weten en kun je ook verrast worden door de hoeveelheid bezoekers, dat snap ik ook, maar dat moeten we wel zo goed mogelijk weten om te voorkomen dat we in de problemen komen. De beoordeling die heeft plaatsgevonden, is gebeurd op basis van de informatie die we op dat moment van het desbetreffende bedrijf hebben gekregen. Hoe gaat dat dan? Dan komt er een ontheffingsaanvraag bij de afdeling Economie die onder SO valt, binnen en SO vraagt dan een advies aan de Directie Veiligheid: is dit een evenement ja of nee? Op basis van de informatie die de Directie Veiligheid toen had, is dat niet als een evenement gekwalificeerd want dan moet je voldoen aan een aantal zaken rondom muziek buiten, rondom... Daar zit geluid in en ook zaken zoals influencers of dingen waarmee je heel veel publiek kunt trekken en daar was allemaal geen sprake van. Daarom is het niet als een evenement aangemerkt, maar gewoon als een ontheffing op basis van de Winkeltijdenwet. De heer Ceulemans vroeg of wij dat risico hebben onderschat. Met de informatie die we nu hebben, zou je zeggen 'dat had je zwaarder moeten kwalificeren', maar op basis van de informatie die wij kregen is het beoordeeld zoals het is beoordeeld. We gaan dat proces weer doorlopen: moet je daar inderdaad toch niet zelf weer wat scherper op zitten en moet je toch niet beter kijken wat de werkelijke situatie is? Zoals de wethouder heeft toegezegd, komen wij daarop terug. De heer Ceulemans vroeg ook: moet je niet bijvoorbeeld bij Black Friday een mobiele toezichtpost van de politie neerzetten om te zorgen dat het niet misgaat? Een toezichtpost is geen post op zichzelf, daar moet je ook iemand inzetten, anders doet die niet zo heel veel. Dat betekent dat je eigenlijk een hele statische bezetting van de politie-inzet krijgt omdat wij daar dan wel iemand moeten neerzetten die anders bij wijze van spreken gewoon in het hele winkelgebied loopt en allerlei zaken kan zien. Dat is al een afweging: zet je de capaciteit op dat moment op de beste plek en het meest effectief in? Als je heel sec kijkt hoe ver het politiekantoor van deze locatie is dan is dat niet zo heel erg ver, de politie kan heel snel ter plaatse zijn. Dat is het grote probleem niet en de politie kiest eigenlijk ook wel voor een meer dynamische inzet, ook omdat dit effectiever is dan alleen een politiepost. Dan was er ook de vraag: moet er niet worden gehandhaafd op bivakmutsen, gezichtsbedekkende kleding, capuchons en dat soort zaken? Het dragen van een capuchon of een mondmasker op zichzelf is niet strafbaar, dat heeft altijd weer te maken met de context waarin het plaatsvindt. Als daar aanleiding voor is, kan de politie personen vragen om zich te identificeren en op grond van de APV kunnen we al wel optreden tegen voorwerpen zoals een bivakmuts indien aannemelijk is dat deze zijn meegebracht om de openbare orde te verstoren, maar dan moet je op dat moment wel heel concreet kunnen inschatten of daar sprake van is. Je kunt dat goed onderbouwen bij bijvoorbeeld een bivakmuts die bij een voetbalwedstrijd wordt gedragen of bij signalen van een vechtafspraak, maar sommige gezichtsbedekkende kleding, capuchons en dergelijke, gebruik je ook in het normale verkeer, dus er is geen grond op zichzelf om dat dan ook direct strafbaar te stellen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Een verhelderende vraag mevrouw? De heer Ceulemans ook. Gaat uw gang mevrouw Van Groningen en daarna de heer Ceulemans.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank u wel, ik wil het toch even helder krijgen. We kunnen in ons centrum ook het samenscholingsverbod inzetten, in de APV staat ook een de passage over dat je kunt toezien op gezichtsbedekkende kleding, maar als je in een winkelstraat een bivakmuts op hebt? Je gaat niet winkelen met je bivakmuts op. Kunnen we dan met het samenscholingsverbod ingrijpen, dat we zeggen: hier heb je gezichtsbedekkende kleding, dat past niet in het winkelgebied.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Is dat dezelfde vraag als de heer Ceulemans? Ja oké, prima.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Het ligt er ook heel erg aan in welke situatie die gezichtsbedekkende kleding op dat moment wordt gedragen en dat is echt een inschatting van de politie ter plaatse. Dit waren bijvoorbeeld ook veel capuchons en je kunt ook een capuchon op hebben in een winkelstraat, als je het koud hebt of wat dan ook. Je moet dat echt wel zien in de context waarin dat gebeurt. Even over deze situatie. Dit was natuurlijk een groep die ineens opkwam en dan denk je niet als eerste 'moet ik iemand gaan beboeten of vragen om een identiteitsbewijs'? of wat dan ook. Op dat moment is er trammelant en dan ga je als politie optreden, je moet het ook zien in de context van wat er op dat moment gebeurt. In algemene zin geldt dat er op basis van de APV die we nu hebben tegen kan worden opgetreden, maar je moet dat wel zien in de context, wordt het gebruikt om jezelf als het ware onzichtbaar te maken?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja dank. Zo staat het inderdaad in de APV en bivakmutsen worden daarin als voorbeeld genoemd. 'Het dragen of bij je hebben van materialen waarvan het aannemelijk is dat je die gaat gebruiken om de openbare orde te verstoren', maar hoe aannemelijk is het dat een groep jongeren op de Lijnbaan bivakmutsen bij zich heeft met een ander doel dan het verstoren van de openbare orde? Ik denk dat dit een beetje een theoretisch vraagstuk is omdat in de praktijk gewoon heel duidelijk is waar het op dat moment om draait. In het verlengde daarvan, die motie omvat zowel het strikt handhaven van het samenscholingsverbod als het artikel dat daaronder hangt over die materialen, zoals een bivakmuts. Is de burgemeester in ieder geval voornemens om daar sturing op te geven zodat rond Black Friday actief op beide zaken wordt gehandhaafd?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Het is sowieso echt aan de politie om te bepalen hoe die haar inzet doet en waar zij de handhaving op dat moment het meest effectief acht. We hebben die mogelijkheid in de APV geboden, en dan kom ik eigenlijk al op de op de beoordeling van de motie, we hebben de grondslagen en de politie kan die ook inzetten. Als er omstandigheden zijn waarvan de politie denkt dat die ergens een signaal van kunnen zijn dan zullen ze dat echt niet zomaar nalaten, maar ik denk niet dat het aan ons is om te zeggen 'de politie moet dit per se direct op dit moment doen' als iets anders op dat moment misschien veel effectiever is. We hebben de mogelijkheid, ze kunnen dat inzetten, maar kijk ook naar de situatie die op 26 oktober jl. plaatsvond, dan zie je dat een groep mensen met capuchons op loopt die ook gaan lopen rellen en tegelijkertijd denk je dan niet 'moet ik dat nou strafbaar stellen?'. Dan ga je gewoon acteren op de situatie zoals die is en in dat verband was uiteindelijk het leegvegen van het plein veel effectiever. Ik kom bij de vragen. 'Ook de overlastgevers op de Lijnbaan een nachtje in de cel'. Ook dat is aan de politie om te bepalen. Als mensen worden opgepakt en sprake is van een strafbaar feit dan kunnen ze worden vastgehouden. Het is ook aan de politie om te beoordelen in hoeverre de situatie daarnaar is en als daar een grote straf uit moet komen, is dat natuurlijk ook aan het OM. De heer Soytekin vraagt in hoeverre er contact tussen de organisatie en de politie is geweest. De politie en MediaMarkt hebben gedurende die avond contact gehad. In de brief van de MediaMarkt staat dat er vanaf het begin van de avond met de wijkagent is gesproken, dat was naar onze informatie niet het geval omdat de betreffende wijkagent om 22.15 uur pas begon, maar goed, er is contact geweest tussen het bedrijf en de agent en toen de politie zag dat de groep wel groot werd, is vrij snel opgeschaald en helemaal op het moment dat ze zagen dat de dreiging toenam, dat hebt u ook in de brief kunnen lezen. Was er sprake van een juiste inschatting van het veiligheidsrisico? Daar hebben we denk ik al het een en ander over gezegd. Ik denk dat de les nu is dat we nog wat scherper op de aanvraag voor een ontheffing gaan zitten, als die wordt gedaan, en op de

omstandigheden en de inschatting van wat je daarmee moet doen om dat te voorkomen. De heer Soytekin vraagt heel specifiek wat er tussen 00.30 en 01.00 uur is gebeurd. Ik heb van de politie gehoord dat zij voor middernacht zijn gestart met het verwijderen van de bezoekers van het plein en dat gebeurde relatief kort na het naar voren dringen van de groep raddraaiers. Vlak voor dat moment, en misschien heeft de heer Soytekin het daarover, dat de raddraaiers de pui vernielden, is de politie bij elkaar gekomen om op dat moment gezamenlijk een strategie te bediscussiëren. Men stond daar met verschillende agenten, men zag dat de druk begon toe te nemen en de politieagenten zijn kort bij elkaar gekomen om te bespreken wat wijs is om te doen. Dat viel ongeveer samen met het moment dat de relschoppers naar voren kwamen om de pui te bestormen en toen heeft de politie besloten om het plein leeg te vegen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Ik zag de heer Soytekin gaan staan, wilt u iets toelichten, nader toelichten?

De heer **SOYTEKIN** (denk). Ja maar ik dacht de beantwoording even af te wachten. Wat ging inderdaad om de periode tussen 23.30 en 00.30 uur terwijl ik eigenlijk begreep dat om 23.00 uur bij de politie bekend was dat de sfeer omsloeg en het grimmiger werd en dan hebben we het over een periode van één tot anderhalf uur waarvan ik me afvraag of er toen al iets had moeten gebeuren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). De burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Toen is er al iets gebeurd want om 23.00 uur constateerden ze dat de groep wel heel erg groot werd en toen liet de politie alle beschikbare medewerkers uit het basisteam Centrum naar het Binnenwegplein komen. Men is vanaf dat moment het aantal politieagenten al echt gaan opschalen en vanaf, heel precies, 23.43 uur kwam er ook assistentie vanuit het basisteam Delfshaven, de hondengeleiders en het Team Parate Eenheid om de mensen weg te kunnen geleiden. Ja, vanaf 23.00 uur werd de sfeer al wat grimmig, ik weet niet of je die woorden kunt gebruiken, maar de druk nam toe, laat ik het zo zeggen en dat was voor de politie toen al aanleiding om op te schalen, op het moment dat het echt misging, waren er al behoorlijk wat agenten op de been gebracht, en dat heeft er uiteindelijk toe geleid dat het plein helaas moest gaan worden schoongeveegd. Dat is er in die tussenliggende periode gebeurd. De heer Soytekin vroeg mij of ik eerder had moeten ingrijpen. Even de situatie. Op dat moment handelde de politie gewoon echt ook naar hun inzicht in wat zij moeten doen, dan bellen ze mij niet eerst om te vragen: moeten we dit nu wel of niet doen? Zij hebben een situatie voor zich en zij handelen daarnaar, tenzij er echt andere middelen moeten worden ingezet. Ik ben rond middernacht door de politie geïnformeerd over dat het op het Binnenwegplein niet goed ging en toen vertelden ze mij wat hun inzet op dat moment was, dan melden ze gewoon wat ze op dat moment doen. Toen heb ik die nacht nog wel enige tijd contact gehouden met de politie en de hoofdofficier, dan heb je in de Driehoek contact over hoe het verloopt. Nogmaals, op dat moment is het echt aan de professionaliteit en de inzet van de politie zelf om te bepalen wat wijs is om te doen, dat beoordeel ik niet eerst. Zijn er geen signalen vanuit sociale media opgevangen? Wij monitoren niet specifiek op dit soort signalen rondom acties van winkelaanbiedingen en dat soort zaken. Nogmaals, hier is het ook echt aan de aanvrager van de ontheffing om ons de informatie te geven waarop wij een goede beoordeling kunnen geven. Mevrouw Verkoelen vroeg hoe de Directie Veiligheid heeft geacteerd bij het afgeven van deze ontheffing. Ik denk dat ik net heb gezegd hoe dat is verlopen en waarom er geen negatief oordeel is afgegeven. Dat is omdat we op dat moment op basis van de informatie die we toen hadden niet dachten dat dit een heel groot risicovol evenement zou worden. Zij vraagt ook waarom de politie dit met een wijkagent heeft afgedaan. Dat moet ik toch een beetje nuanceren. Even voor de goede orde, de ontheffing is afgegeven, kort daarop heeft Directie Veiligheid een bericht naar de politie doen gaan om te vertellen dat dit bedrijf een ontheffing heeft aangevraagd en dat die is afgegeven. De wijkagent besloot enkele dagen voor die actie langs te gaan en te vragen hoe het zit, hoe het precies in de praktijk gaat, ook om te kunnen inschatten of dit wel of niet een risico is. Op het moment dat op die avond zelf de druk best hoog begon te worden, was er echt wel meer contact tussen bijvoorbeeld de MediaMarkt en de politie, 'wat is hier aan de hand', en daar heeft de politie ook op geacteerd. Het is niet zo dat het van maar één wijkagent afging, maar het klopt dat het initiatief in de dagen daarvoor van de politie zelf kwam, 'laten we even vragen hoe het er precies uitziet, zodat zij zelf ook een goed beeld konden hebben. Dat hoeven ze niet te doen, maar dat hebben ze wel gedaan om een goede inschatting te kunnen maken en ik vind het ook heel wijs dat dit is gebeurd. Wanneer kwam de politie erachter dat het niet meer zo vreedzaam was? Vanaf 22.00 uur en ik moet toegeven dat in de brief van de MediaMarkt stond dat er al vanaf 22.00 uur is gezegd 'mensen,

u kunt beter uit de rij gaan want het wordt wel erg druk'. Wij hebben 23.00 uur genoemd maar dat was 22.00 uur, vanaf 22.00 uur is men dat al gaan zeggen tegen mensen in de rij. Vanaf 23.00 uur sloeg de sfeer om en vanaf 23.00 uur is de politie gaan opschalen in inzet. De wethouder heeft een evaluatie toegezegd. Ten aanzien van de arrestatie. Er zijn bij dit optreden twee aanhoudingen verricht, een voor het niet opvolgen van een bevel van de politie en een ander voor bedreiging van een politieagent. Zijn er nu nog onderzoeken naar de relschoppers? Ja, maar zolang dat onderzoek loopt, doen wij daar geen inhoudelijke uitspraken over, ook niet over hoeveel personen bij dit onderzoek betrokken zijn. De heer Oostdijk vroeg wat ik heb gedaan om dit allemaal te voorkomen. Ik denk dat ik met de antwoorden op de andere vragen daar enig inzicht in heb gegeven. Hij vroeg ook wat het beleid van de gemeente is wat betreft het berechten van relschoppers. Even voor de helderheid, de gemeente berecht geen relschoppers, dat is echt aan het Openbaar Ministerie en hoe het Openbaar Ministerie daarop reageert hangt ook af van de aard van de overtreding. Mevrouw Elfilali vroeg om een reflectie op het preventief fouilleren. Volgens mij krijgen wij op 14 november a.s. in de commissie BOFV een heel debat over allerlei veiligheidsthema's, daar is preventief fouilleren apart geagendeerd en het lijkt me goed om daar ook meer de diepte in te gaan wat betreft het preventief fouilleren. Dan heb ik nog de moties voorzitter. Ik heb al een tipje van de sluier opgelicht over de motie 'Politiepost Lijnbaangebied'. Die ontraad ik omdat dit de flexibiliteit van de politie-inzet beperkt en die daarmee misschien ook wat minder effectief wordt. De tweede motie, 'Krachtige handhaving samenscholingsverbod'. Dat heb ik net ook al aangegeven, de mogelijkheden zijn er al, het is al in de APV opgenomen en we handhaven waar nodig. De politieagenten en de handhavers van Stadsbeheer maken per situatie een afweging van welke middelen ze willen inzetten en waar die het meest effectief zijn. Dit is wel een heel specifieke inzet op die avond. Ik zou ook hier de professionals wel echt even hun werk laten doen, zij kunnen de situatie inschatten, zij gaan bekijken wat op dat moment het best werkt en wat nodig is. Daarom is hij eigenlijk overbodig want we hebben het middel al en het wordt ingezet als de professionals op straat, de politie of de handhavers, dat ook doen. Ik moet hem daarom ontraden. Het tweede deel van de derde motie is al door de wethouder beoordeeld. Dan het eerste deel, het verzoek om passende stappen te zetten om de kosten van de politie-inzet en alle andere schade te verhalen. Dit is landelijk, wij kunnen als gemeente niet bepalen waarop wij politie-inzet gaan verhalen of niet. Als je dit wilt doen, moet je dat op landelijk niveau doen, wij gaan daar niet over. De vierde motie is al beoordeeld. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank burgemeester. Dan kom ik bij de veegronde. Oh, wacht aan mijn linkerzijde zit ook nog een wethouder die graag iets wil zeggen, de kers op de taart, de puntjes op de i zetten. Ik geef graag het woord aan wethouder Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd) (wethouder). Dank u wel mevrouw de voorzitter. Ik heb een halfuur tot drie kwartier van uw tijd nodig om enkele vragen die niet aan mij zijn gericht te beantwoorden. Ik heb wel tussen de regels doorgelezen en ik hoorde veel raadsleden vragen: wat gaat u de komende tijd richting Black Friday aan extra inzet doen? Wij zetten op Black Friday vanuit handhaving vier extra koppels en vier extra bikerkoppels in, dat is echt op Black Friday. Vanaf 15 november a.s. lopen er op vrijdag- en zaterdagavonden twee extra koppels en in de opmaat naar de andere feestdagen kijken we nog in de analyses hoe het beeld zich ontwikkelt of daarop moet worden uitgebreid en zo ja hoe. Dan weet u in ieder geval wat er vanuit handhaving gebeurt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank wethouder. Dan komen we bij de veegronde. Ik zag mevrouw Verkoelen staan en daarna de heer Van der Velden. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik heb nog één vraag staan waar ik nog niet helemaal vat op krijg, de rest is mij volledig duidelijk en ik moet u ook zeggen dat ik het intussen als een ongelukkige samenloop van omstandigheden beschouw, dat is wat mij betreft zeer duidelijk. Ik zei al dat ik de moties zeker niet zomaar ga goedkeuren, ik ben daar ook zeker niet voor want ook de MediaMarkt heeft natuurlijk heel veel leuke acties gehad die wel goed liepen. Laten we er wat dat betreft duidelijk over zijn, maar wat echt nog wel een vraag is, die relschoppers zijn toch een bepaald type mensen en wat ik nog niet goed meekrijg van de wethouder of van de burgemeester is: waren die niet eerder in het vizier? Ik kan me niet voorstellen dat ze gewoon in een keer vanuit het niets kwamen opdagen, ze moeten daar toch rondgehangen hebben. Daar wil ik nog wel even iets over weten want dan kun je misschien ook preventief iets doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dank. Dan de heer Van der Velden en daarna mevrouw Reitema.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Ik had gevraagd naar de ontheffing van de Winkeltijdenwet, die biedt geen ruimte voor muziek buiten. Een week voor 26 oktober jl. ging de wijkagent bij de MediaMarkt langs en daar is duidelijk tegen de agent of agente gezegd dat er wel degelijk een deejay aanwezig is die ook buiten staat. Mijn vraag is hoe dat is te rijmen want het staat allebei in dezelfde brief.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). Ik heb gevraagd om een toezegging, maar ik heb niet gehoord of die is gegeven. Het proces om te bepalen of er een ontheffing komt zou tegen het licht worden gehouden en kan het met de raad worden gedeeld zodra daar een uitkomst van is zodat we het in de commissie kunnen bespreken? Volgens mij heb ik daar geen antwoord op gehoord. Het tweede is dat wij een verandering in het dictum van onze motie hebben, wij hebben aan het tweede dictum het woordje 'bijzondere' toegevoegd, het gaat om de bijzondere winkeltijden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Mevrouw Reitema heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3A. Mens boven markt

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 12 november 2024 ter bespreking van het 'Debat over 'Chaos, rellen en vernielingen bij actie MediaMarkt';

constaterende dat:
- winkelpersoneel zich onveilig en uitgeput voelt, zoals gemeld door de vakbond FNV;
- grote winkelketens, zoals het moederbedrijf van MediaMarkt, steeds nieuwe manieren bedenken om massaconsumptie te stimuleren;
- het moederbedrijf van bovengenoemde een brutowinst van € 202 miljoen heeft behaald, een stijging van 25%, terwijl hun boekjaar nog niet eens is afgerond;[1]

overwegende dat:
- bij de vaststelling van winkeltijden vooral aan de mensen en de maatschappij moet worden gedacht;
- de kosten van deze rellen niet door de gemeenschap gedragen zouden moeten worden;

verzoekt het college:
- om passende stappen te nemen en de kosten van de politie-inzet en alle andere schade te verhalen op het moederbedrijf van de bovengenoemde entiteit, in plaats van deze te financieren met gemeenschapsgeld;
- bij toekomstige vaststellingen van bijzondere winkeltijden de belangen van winkelpersoneel en de maatschappij voorop te stellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Reitema en T.S.J. Coşkun

[1] Moederbedrijf MediaMarkt: kwart meer winst- RetailTrends

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Komt u maar met de motie, dan bespreken we deze. Dat is de motie 'Mens boven markt' van de PvdA en de SP. Die is ook in voldoende mate ondertekend en gaat de andere vervangen. Dan graag het woord aan de heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank u voorzitter. Nog een openstaande vraag, tenminste ik dacht dat ik hem had gesteld, laat ik het zo zeggen. Waarom is er niet voor gekozen om al voor 24.00 uur bij de mensen aan te geven dat dit feestje niet doorging, wanneer was eigenlijk bekend dat dit feestje echt daadwerkelijk niet doorging?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan de heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja voorzitter, dank. Dank voor de appreciatie van de moties, ik ben het niet met de inhoud eens, maar dat moge duidelijk zijn. Er is één openstaande vraag van mij en ik kan me voorstellen dat die niet als vraag is overkomen omdat ik hem een beetje via mevrouw Reitema stelde. Mevrouw Reitema zei 'kunnen we de schade niet op de MediaMarkt verhalen?' en toen zei ik 'kunnen we de schade niet verhalen op het tuig dat het heeft aangericht?'. Volgens mij is daar geen reactie gekomen, kan de burgemeester daar nog op ingaan?

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Ik kijk nog even de zaal rond, de veegronde is gaande. We hebben alle fracties gehad, dan geef ik graag het woord aan de burgemeester, o en aan wethouder Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). Ja, nog even naar mevrouw Reitema. Ik heb die toezegging gedaan, ik ga dat tegen het licht houden en zodra we daar klaar mee zijn, stuur ik het naar u toe en kunnen we er al dan niet verder over praten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Dan de burgemeester.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Ja, dank u wel voorzitter. Hadden we de relschoppers niet eerder in het vizier? Je kunt niet altijd aan de buitenkant zien of iemand een relschopper is, dat is niet altijd te zien aan de jas die iemand draagt of de capuchon die iemand op heeft. Ik heb begrepen dat dit op dat moment niet direct zo is gezien dat dit tot rellen zou kunnen leiden. De dj-booth, zoals wordt gevraagd. Die bleek half binnen en half buiten te staan, die indruk kreeg de politie toen die daar was, maar dat was niet de informatie die wij hadden op het moment dat de ontheffing werd afgegeven. De politie hoorde dat later wel, maar dan moet de politie op dat moment ook al inschatten wat precies de ontheffing is et cetera. Zij kijken gewoon op dat moment naar de situatie: hoe schatten we het in, is het risicovol ja of nee? In de praktijk is de muziek binnen afgespeeld, je kon daar buiten wel iets van horen, maar dat was nou ook weer niet de reden dat mensen op die winkel afkwamen, dat was echt wel vanwege de aanbiedingen die daar werden gedaan en niet per se vanwege de muziek die daar is afgespeeld. Er was inderdaad wat onduidelijkheid over wat de winkel in eerste instantie doorgaf en wat er in de praktijk gebeurde maar nogmaals, dat was niet doorslaggevend voor de situatie op het Binnenwegplein op dat moment. Wanneer is besloten dat het feestje niet door zou gaan? Om precies te zijn is dat gebeurd tussen 23.40 en 23.55 uur. Er waren op dat moment continu gesprekken tussen de politie en de beveiliging en al eerder, rond 23.00 uur, is bedacht 'dit wordt wel best druk en vol en we moeten ook als politie opschalen', maar het was op dat moment nog niet zo dat je denkt dat het moet worden afgeblazen, dat afblazen had echt daadwerkelijk te maken met de dreigende situatie die van die groep relschoppers uitging, niet per se met de drukte die daar was. Sterker nog, je maakt als politie vaak ook een afweging en als iets stopt waar al bijna 2000 mensen voor de deur staan, kan dat natuurlijk ook een effect hebben. Het kan soms beter zijn om iets wel te laten doorgaan om te voorkomen dat elders druk ontstaat. Het moment van afblazen had te maken met het feit dat die relschoppers de zaak begonnen te molesteren en dat is ook het moment waarop de politie besloot het Binnenwegplein leeg te vegen. Het besluit tot het stoppen van de actie was echt aan de winkel, dat was op dat moment niet aan de politie, de winkel heeft op dat moment besloten de actie af te blazen. Kunnen we de schade verhalen op het tuig, zoals dat wordt genoemd? Dan moet je wel mensen oppakken en zien wie dat hebben gedaan. Ik zei net al dat het onderzoek op dit moment loopt en daarover is nu op voorhand niet zoveel te zeggen. De schade verhalen op de mensen die deze schade hebben aangericht, is vaak een civielrechtelijke procedure en het ligt dan aan de winkel zelf hoe die daarmee omgaat. Het is niet per se zo dat dit in het strafrechtelijk instrumentarium een-op-een wordt toegepast, maar het ligt er natuurlijk ook aan of je de mensen daadwerkelijk kunt identificeren. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Wellicht heb ik het antwoord niet gehoord, ik heb een vraag over het tuig gesteld, of wij weten hoe groot die groep tuig ongeveer was, of we daar een indicatie van hebben.

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Bij benadering tussen de twintig en de veertig, maar pin me niet helemaal op het exacte aantal vast.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Ik kijk. Ja, mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Het is al laat op de avond en misschien mis ik het nu gewoon, maar kreeg ik antwoord op 'eerder in het vizier'?

Mevrouw **SCHOUTEN** (burgemeester). Dat heb ik samen gedaan met wat voor type mensen het was en of ze al eerder in het vizier waren. Nee, want je kunt niet altijd per se aan de buitenkant zien dat dit mensen zijn die iets slechts van zins zijn ook al dragen ze bepaalde kleding, een capuchon of wat dan ook, dat is op zichzelf natuurlijk geen reden om iemand als een relschopper aan te merken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). Collega's, we hebben de beantwoording en de veegronde gehad en dan is natuurlijk formeel de vraag of er behoefte aan een tweede termijn is. Ik zie nee schuddende gezichten. Dan ga ik door naar de toezeggingen die heb ik ontvangen en dat is er een, twee zelfs, het kan heel snel gaan. De eerste is: de wethouder licht schriftelijk nader toe welke maatregelen worden genomen om te voorkomen dat dergelijke events in de toekomst mislopen. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr) (wethouder). We houden het kader, dat ontheffingsartikel, tegen het licht en kijken wat we daaraan moeten veranderen om het risico op dit soort zaken te verkleinen. De uitkomst van dat proces stuur ik met een brief naar de raad/commissie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Bruin). We hebben allemaal de toezegging gehoord en dan ga ik door naar de volgende toezegging en die is... Oh, dat is dezelfde. Daar wordt het proces rond de beoordeling van de ontheffingsaanvragen bij betrokken, een goede samenvatting van de wethouder. Dan kan ik dit agendapunt sluiten en gaan wij weer een stoelwisseling doen. Bedankt allemaal.

9.2. Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028 - vervolg

De **VOORZITTER**. Punt 9.3 is inderdaad net afgerond. Er zijn nog een aantal moties uit voorgaande debatten van deze dag die gewijzigd zijn en die van een nieuwe beoordeling moeten worden voorzien. De wethouders die dat zouden kunnen doen zijn inmiddels in huis. Er zijn twee moties op het terrein van wethouder Kasmi en één motie bij mevrouw Zeegers als ik het goed heb. Ja. Er is nog een amendement dat bij wethouder Struijvenberg zat, maar dat was alleen een technische wijziging, daar is inhoudelijk geen wijziging in gekomen. Ik vraag nu aan wethouder Kasmi of hij de twee gewijzigde moties van een oordeel kan voorzien en daarna wethouder Zeegers.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter, adviezen op de twee aangepaste moties. Motie 1A. U kent de opvatting van het college daarover, wij blijven heel erg bij ons advies en tegelijkertijd heb ik ook gezegd dat dit oordeel raad is. Wat u hierover uiteindelijk besluit is aan u, maar u kent ons advies. Dan motie 2 over dat juridische advies. Daarvan heb ik al de toezegging gedaan, en die herhaal ik bij dezen, dat ik zoals afgesproken de raad voor 28 november a.s., van een juridisch advies zal voorzien en op basis van dat juridisch advies kunnen we het debat verder voeren. Dat is een toezegging die ik op motie 2A doe.

De **VOORZITTER**., Daar heeft de heer Koster nog een vraag over.

De heer **KOSTER** (LR). Ja, even voor de duidelijkheid, u laat ons dus het advies zien dat u van de jurist van de gemeente hebt gekregen en de second opinion van Pels Rijcken.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja, dat was de afspraak.

De heer **KOSTER** (LR). Dan heb ik de nadrukkelijke vraag: het gaat om het risico op mogelijke procedures als de raad besluit van het advies af te wijken, dus dat een negatief advies toch wordt gehonoreerd?

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja. In het kort, ik zal de vraag die wij stellen over volledige transparantie en uiteraard ook de uitkomsten daarvan met uw hele raad delen. Simpelweg komt het er inderdaad op neer: wat zijn de financiële dan wel andere consequenties als we de vier instellingen zoals genoemd in de motie vanuit het negatieve advies in het Cultuurplan zouden opnemen en honoreren. Daar komt het simpelweg op neer, maar ik zal alles met u delen.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (LR). Ik ben vooral benieuwd naar jurisprudentie, dus wat er is gebeurd in een andere gemeenten of in de Tweede Kamer die een negatief advies toch heeft gepasseerd.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ik ga niet over het advies of over hoe ze dat werk doen. We hebben afgesproken dat ik juridisch advies voor u zal vragen en ik ga er niet over hoe zij dat advies brengen, dat is aan hen, ik ga niet op de stoel van Pels Rijcken zitten, die kennis en ervaring heb ik al helemaal niet. Gaat u er maar van uit dat het een goed advies is op basis van de vraag die wij stellen. Ik ga ervan uit dat zij alle kennis in huis hebben dan wel zich beroepen op allerlei bestaande jurisprudentie. Dat ligt echt helemaal aan hen, dat is niet aan mij en ik vraag u ook om daar verre van te blijven.

De **VOORZITTER**. Het lokt toch nog een vraag van de heer Koster uit.

De heer **KOSTER** (LR). Wij gaan daar kritisch naar kijken, we gaan niet alles voor zoete koek slikken.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Laten we alsjeblieft niet op voorhand dit debat voeren. U hebt gevraagd om een juridisch advies, dat advies heb ik toegezegd en op basis van dat advies ontstaat een nieuwe situatie waarover we dan het gesprek aangaan, laten we daar alsjeblieft niet op vooruitlopen. Ik heb u in mijn termijn in de commissie gezegd dat onze eigen huisjurist ons een aantal stevige waarschuwingen heeft gegeven. Ik heb gezegd 'ik wil dat toch nog voor een second opinion aan de landsadvocaat Pels Rijcken voorleggen' en dat ga ik doen, een second opinion, juist ook om u tegemoet te komen, om niet alleen uit te gaan van wat onze eigen huisjurist zegt, die ik overigens ook heel hoog heb zitten, maar om u daarin tegemoet te komen. Dat advies wordt uitgebracht, die toezegging heb ik gedaan en laten we daar alsjeblieft op wachten.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

.
De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik ben blij ook met de toezegging dat we transparant zijn want wat je aan een jurist vraagt wil nog wel eens bepalend zijn voor wat eruit komt. Ik ben blij dat we dat even kunnen zien want ik realiseer me ook dat in de oorspronkelijke motie een andere argumentatie stond op basis waarvan het juridische advies is gegeven over waarom we een aantal instellingen willen. Ik ga ervan uit dat de argumentatie zoals het nu wordt gebruikt, de essentiële rol die wij voor deze instellingen in de culturele infrastructuur zien, ook als een politieke afweging wordt ingebracht.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, wij geven gewoon alle informatie die we hebben, inclusief de motie die is ingediend. Zij gaan zich natuurlijk helemaal inlezen, ook in de uitgangspunten en de criteria, alles wat we eigenlijk in deze raadzaal dan wel de commissie hebben vastgesteld dan wel moties die daarna nog zijn aangenomen. Daar rolt een advies uit en dat ga ik met u delen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Hartelijk dank. Dan wethouder Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66) (wethouder). Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb nog een motie van Forum voor Democratie, Volt en Leefbaar Rotterdam over de manier om kosten van bouw en/of infrastructurele projecten inzichtelijk te maken en een pilot te doen over hoe we dat kunnen doen. Zoals die nu is geformuleerd, kan ik dat zeker goed uitvoeren en die geef ik oordeel raad, goed uitvoerbaar.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank.

10. TWEEMINUTENDEBATTEN

Hiervoor zijn geen verzoeken binnengekomen.

11. MOTIE VREEMD AAN DE ORDE VAN DE DAG

Hiervoor zijn geen verzoeken binnengekomen.

12. Stemvenster

De **VOORZITTER**. Dan komen we bij punt 12, het stemvenster. Ik heb hier nog een procedurele mededeling en ik denk dat het goed is dat de wethouder die ook hoort. Ik heb begrepen dat het

stemmen over het Cultuurplan niet vandaag kan plaatsvinden en dat heeft onder andere te maken met de discussie die we net hebben gevoerd over de juridische adviezen die nog worden ingewonnen. Als dit leidt tot wijzigingen in het plan dan dient het besluit te worden geamendeerd en daarom moet eerst de uitkomst van het onderzoek bekend zijn voor tot besluitvorming kan worden overgegaan. Ik stel dan ook voor, luister goed, om de tweede termijn en de besluitvorming over het Cultuurplan in de raad van 28 november a.s. te agenderen. Dan is het wel van belang dat ook de juridische adviezen die net zijn toegezegd ruim voor die tijd aanwezig zijn, zodat de raad hier kennis van kan nemen en ik zie dat de wethouder dat kan toezeggen. Ik kijk even rond of dat nog tot vragen leidt. De heer Van Dommelen.

De heer **VAN DOMMELEN** (vvd). Ja dank u wel voorzitter. Ik snap dat de stemming, met name over die raadsbrede moties, wordt uitgesteld. Daar zit natuurlijk een aantal moties bij waarbij de stemming helemaal niet afhankelijk is van dat juridisch advies, bijvoorbeeld die over de Museumnota en de onderverdeling van de subsidies, maar als dit het leven van iedereen gemakkelijk maakt dan sluit ik me graag bij uw voorstel aan. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ook veel dank voor dat laatste mijnheer Van Dommelen. Ik denk dat het voor iedereen belangrijk is om alles in samenhang te kunnen beoordelen want sommige zaken kunnen misschien ook afhangen van hoe op de eerste twee moties wordt gereageerd. Mijn voorstel is om alles in samenhang te doen, zodat iedereen het ook in samenhang kan beoordelen en dan doen we dat op 28 november a.s. Heel veel dank. Ik zie dat de rest daarmee akkoord gaat.
Dan komen we bij het stemvenster en ik kijk even rond hoe lang schorsing gewenst is voor het stemmen. Ik stel voor een halfuur. Mevrouw Vlieger, wat zou u wensen drie kwartier? Als we nu heel snel gaan en we doen 22.00 uur, dan hebben we 35 minuten. Dat is toch een...

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Voorzitter?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Maassen.

Mevrouw **MAASSEN** (d66). Ik wil graag een uur schorsen alstublieft. Ja, ik heb dat echt nodig.

De **VOORZITTER**. Als u erom vraagt en u dat nodig hebt dan is dat zo, maar dan verzoek ik u wel om hier echt stipt om 22.25 uur te zijn, anders wordt het wel heel erg laat. Wij schorsen de vergadering en de bel wordt om 22.25 uur gerinkeld.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

12. Stemvenster – vervolg

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. We zijn nu gekomen bij de besluitvorming over de begroting en de debatten van vandaag en de amendementen en moties die daarbij zijn ingediend. Aangezien amendementen verstrekkender zijn dan moties stel ik voor om eerst over de amendementen te stemmen en daarna over de moties. Ik kijk even rond of iedereen daarmee akkoord gaat en dat lijkt het geval. Ja, dan gaan we dat zo doen. Ik zal u straks bij de besluitvorming over de belastingverordeningen vragen over welke verordening u stemming wenst. Dat doe ik per verordening en dat ga ik u duidelijk aangeven. Mag het iets rustiger? Als niemand iets heeft op te merken dan zal ik de verordening bij hamerslag vaststellen en als nog wel iemand iets wil zeggen, stemming wil of een aantekening behoeft dan hoor ik dat graag. Voor we gaan stemmen wil ik u vragen of er stemverklaringen zijn over de begroting. Ik trek de stemverklaringen over de begroting en die over de overige onderwerpen even uit elkaar. Nu gaan we eerst de stemverklaringen, mochten die er zijn, over de begroting behandelen. Een moment, dat ga ik zo ook nog doen. Er zijn nog berichten over pairing, dat is ook nog even goed om te weten. De heer Tak, hij loopt net weg, is gepaird met de heer Verhoef, vandaar dat hij al dismissed is voor vanavond. Mevrouw Van Aalst heeft zich even verplaatst, maar ze is er nog. Zijn er leden die een stemverklaring op de begroting willen afgeven? Ja, mevrouw Vlieger was iets eerder geloof ik. Ja, oké.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Ik heb een stemverklaring over twee moties, motie 34 en motie 35 van DENK. Wij zullen tegen motie 34 stemmen omdat het een overbodige motie is, we hebben laatst nog gehoord

dat dit al gebeurt. Bij motie 35, vinden wij het niet de rol van de gemeente om een museum te vertellen wat deze moet doen met zijn inrichting et cetera. We vinden het tweede dictum erg mooi en we hopen dat de wethouder dat zelf gaat oppakken.

De **VOORZITTER**. Even voor de goede administratie is dit de begroting? Oké, excuus. Ik dacht het Cultuurplan, maar dat is onze... Helder. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ik wil een stemverklaring geven over motie 7, 'Dierenvrienden in de spotlight'. Wij zullen voor stemmen, maar ik wil daar wel bij zeggen dat wij het niet eens zijn met de constatering 'dierenvrienden in Rotterdam een belangrijke rol spelen in het welzijn van dieren in verschillende instellingen zoals de dierentuin, opvangcentra, kinderboerderijen en thuisopvang'. Voor ons gaan dierentuinen en kinderboerderijen en het welzijn van dieren niet samen in één zin. We zijn het niet eens met de constatering, maar we zullen wel voor stemmen.

De **VOORZITTER**. Helder dank. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Ja voorzitter, wij hebben commentaar op heel veel moties, maar dat zal ik u besparen. Ik wil er drie uitlichten. Ten eerste motie 35 over de museale functie van het Migratiemuseum. Wij gaan daar niet over, het is ook niet ons museum en ik stel DENK voor om in het debat dat we gaan organiseren... Ik mis trouwens onze wethouder Cultuur, maar ja die missen we wel vaker, waarvan akte.

De **VOORZITTER**. Nee, nee, nee, daar ga ik even... Het is een stemverklaring en niet alle wethouders hoeven per se aanwezig te zijn bij de stemming.

De heer **COŞKUN** (sp). Dat hoeft niet, maar het zou hen wel sieren. Ik zou in ieder geval willen aanraden... Ik zou graag willen dat hij dit ook hoort. Als we het toch hebben over een brede museale visie, onze collectie en ons erfgoed, om dit daar dan bij te betrekken en zeker kunnen we dan met de heer Pijbes in gesprek over hoe zijn museum daarin past. Ik hoop dat de wethouder dat heeft gehoord. Dan de moties 17 en 18A over Erasmus. Erasmus is ons erg dierbaar, maar de Erasmus Universiteit moet vooral haar eigen broek ophouden. Deze moties komen hier een beetje plompverloren en ik weet niet of die ooit in de commissie zijn besproken, maar in ieder geval vindt men dit in kringen van Erasmus tot nu toe toch wel erg duurbetaalde gebakken lucht en dat moeten we zeker niet zelf financieren.

De **VOORZITTER**. Er zijn wat ingetrokken moties, maar het statement is helder. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja dank u wel voorzitter. Ook ik heb een aantal moties waar ik tegen ben, maar ik wil er eigenlijk maar eentje uithalen omdat die voor mij wel van belang is en dat betreft motie 31 van de Partij voor de Dieren. Ik zou graag voor willen stemmen, had u erin gezet dat het niet alleen de metro was maar misschien ook wel een tramtunnel en daar zit mijn probleem. U wilt graag de brug vervangen voor een metro en ik heb er zelf altijd voor geopteerd dat het ook een tramtunnel zou mogen zijn. Ik zal daar helaas tegen gaan stemmen want eigenlijk ben ik er wel heel erg voor dat alles onder de grond gaat en dat vind ik wel jammer, maar het is niet anders. U vroeg moties en begroting. Nou ja, met de motie van schaamte moge het duidelijk zijn dat ik tegen de begroting zal stemmen, maar dat behoeft denk ik geen uitleg.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Mevrouw Reitema.

Mevrouw **REITEMA** (pvda). De PvdA heeft een stemverklaring op motie 20 bij de begroting, 'Beperk bezwaarprocedures'. We gaan voor stemmen, maar wel met de kanttekening dat het echt moet worden beperkt tot de gemeentelijke kant en dat het absoluut niet de bedoeling is dat het bezwaarrecht van inwoners wordt beperkt.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Ik zag ook de hand van mevrouw Morkoç.

Mevrouw **MORKOÇ** (gl). Dat klopt voorzitter, dank. Het gaat over motie 28 en bijbehorend amendement D van de Partij voor de Dieren. GroenLinks is tegen dierenleed en tegen dieren in gevangenschap. De motie en het amendement van de Partij voor de Dieren gaan juist over het budget

voor natuureducatie, iets waar wij juist voor dierentuinen meer een toekomst in zien in plaats van dieren in gevangenschap. Dus wij stemmen tegen.

De **VOORZITTER**. Helder. Mijnheer Oostdijk.

De heer **OOSTDIJK** (fvd). Ja dank u wel voorzitter. Motie 41. Wij zijn voorstander van vuurwerkshows door heel Rotterdam. We kunnen helaas niet meegaan met deze motie omdat we die vooral niet kleiner willen maken en we hopen de ChristenUnie aan onze zijde te vinden als we in de toekomst gaan pleiten voor het behoud van alle prachtige vuurwerkshows. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. De heer Soytekin is weer gaan zitten, maar hij stond al wel. De heer Soytekin.

De heer **SOYTEKIN** (denk). Dank voorzitter, een stemverklaring over motie 52. Hoewel die heel erg sympathiek is en wij liever ook geen wapenbeurs in Rotterdam zien waar wapens worden tentoongesteld die in conflictgebieden worden gebruikt, laat ik het zo maar omschrijven, zullen wij gehoord de uitleg van de wethouder toch tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter. Wij zullen voor amendement F van de ChristenUnie stemmen vanwege het dictum. We zijn het eens met de strekking, maar we moeten daarbij wel aangeven dat we de titel negeren want we zijn niet principieel tegen lastenverhoging.

De **VOORZITTER**. Ik zag de heer Van Campenhout ook, maar die is weer gaan zitten. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Dank u wel voorzitter. Wij stemmen tegen motie 8, 'Skaeve Huse', wij vinden het een goed idee, maar wij vinden dat de hulp die dan op die locaties wordt geboden tekortschiet en daarom stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja dank voorzitter, een stemverklaring op motie 24, 'Verras de deelauto's niet'. Wij delen de constateringen en de overwegingen, maar het verzoek niet. In het verzoek wordt ervan uitgegaan dat er een verdubbeling voor station based moet komen. Nu is het gefaseerd, maar wij zijn überhaupt tegen de verdubbeling van station based en wij zullen daarom tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Ik kijk nog even rond of er nog meer stemverklaringen zijn. De heer Ceulemans.

De heer **CEULEMANS** (lr). Ja dank voorzitter. Wij stemmen tegen motie 49 van de ChristenUnie, 'Geen sterfhuis, maar nieuw leven'. Het debat was heel duidelijk, wij zijn ontzettend blij met de UVV en we zijn ook ontzettend blij dat we die subsidie voor 2025 kunnen waarborgen, precies zoals we hadden beloofd. Ik herhaal ook wat ik in mijn inbreng heb gezegd, bij de begroting van 2025 nemen we geen voorschot op de voorjaarsnota van 2025. Bij de voorjaarsnota neem je een voorschot op de begroting, dus ik ga nu niet voor deze motie stemmen. Onze inzet voor 2025 is onverminderd duidelijk.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Dank voorzitter, ik zou bijna willen reageren, maar dat mag natuurlijk niet. Hoewel wij als ChristenUnie de traditie hebben om uiteindelijk voor een begroting te stemmen, doen we dat dit keer niet omdat er in deze begroting geen ruimte is voor wat wij een basisvoorziening mensenrechten vinden, namelijk de LVV, er wordt bezuinigd op preventie en er is geen serieus debat geweest over het goede voorstel om met een kleine verhoging van de toeristenbelasting heel veel goede dingen in de stad te doen. Die ruimte is er niet geweest en daarom zullen wij tegen deze begroting stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Biljoen nog een keer.

De heer **BILJOEN** (gl). Ja voorzitter even om te voorkomen dat ik de volgende keer bij de notulen iets moet herstellen. Het gaat om de tarieven voor de station based en niet het aantal station based.

De **VOORZITTER**. Anderen nog? Niet, dan gaan wij nu over tot de stemmingen en we gaan we eens even kijken, de stemming over... Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter, betekent dit dat we de stemverklaringen voor bijvoorbeeld LVV bij dat onderdeel doen?

De **VOORZITTER**. We gaan eerst stemmen over de begroting en daarna geef ik weer ruimte voor de volgende stemverklaringen op de andere onderdelen, in één keer. We gaan eerst stemmen over de amendementen, ik ga de nummers bijhouden, dus of u goed op de nummers let.

Agendapunt 6.1. Debat over begroting 2025 en de daarbij horende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4

Amendement A1, 'Houd de LVV ook open in Rotterdam!?'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement B, 'Bouw voort op bestaande sociale netwerken in de stad' Het amendement is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement C. 010 de helft van 020

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Verordening logiesbelasting cruiseschepen 2025;

besluit:
navolgend artikel van de verordening, luidend:
Artikel 6 Belastingtarieven. Het tarief van de belasting bedraagt € 5,90 per passagier per nacht.

te wijzigen in:
Artikel 6 Belastingtarieven. Het tarief van de belasting bedraagt € 7,25 per passagier per nacht."

w.g. R.T.J. van der Velden en I. Elfilali

Toelichting
In Amsterdam wordt een dagtoeristenbelasting geheven op passagiers van cruiseschepen die in de stad aanmeren. Ongeacht de duur van een etmaal waarin het cruiseschip aangemeerd blijft, wordt er per passagier in 2025 € 14,25 afgedragen aan de gemeente Amsterdam. Rotterdam kent sinds 2025 een logiesbelasting voor de passagiers van cruiseschepen, te voldoen door de aanbieder van cruisereizen. Het steekt mager af bij het Amsterdamse equivalent. Enerzijds wordt pas belasting geheven als een cruiseschip vier uur aaneengesloten aangemeerd ligt tussen 21.00 uur en 06.00 uur, hetgeen ertoe kan leiden dat een schip om middernacht wegvaart en niks aan de gemeente Rotterdam afdraagt. Anderzijds is het Rotterdamse tarief slechts 40% van het Amsterdamse tarief. Te mager. Met dit amendement stellen wij voor het Rotterdamse tarief voor 2025 te stellen op de helft van het Amsterdamse.

Amendement C, '010 de helft van 020'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement D, 'Dierenleedvrije natuureducatie'. Het amendement is met 39 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep De Jong en Partij voor de Dieren.

Amendement E, 'Red de sociale initiatieven investeer in de Rotterdamse samenleving'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement F. 'Geen extra lasten voor Rotterdammers'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement G. Eerlijk zullen we alles delen, deelauto en parkeerplek

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking agendapunt 6.1 Debat over begroting 2025 en de daarbij horende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4;

besluit Ontwerpbesluit J. Verordening parkeerregulering en parkeerbelasting 2025 als volgt te wijzigen:

bijlage tarieventabel als bedoeld in de artikelen 7 en 13 van de Verordening parkeerregulering en parkeerbelastingen 2025 onder hoofdstuk 1 'Parkeren door vergunninghouders'

Was:

1.2.6	- stationbased autodeelvergunning	192,00	16,00

Wordt:

1.2.6	- stationbased autodeelvergunning	106,80	8,90

w.g. M.H. Biljoen, D.P.A. Tak, T.S.J. Coşkun, T.J. Vonk T. Kind en R.G.C. Segers-Hoogendoorn

Toelichting
Tijdens de behandeling van de begroting 2025 in de commissie MHEK kwam naar voren dat een parkeervergunning voor station-based deelauto's per 1 januari 2025 bijna dubbel zo duur wordt. Dit is tegenstrijdig met de eerdere communicatie vanuit het college in het actieplan Kansen benutten, overlast voorkomen: daar werd gesuggereerd dat de tarieven voor alle vergunningen voor deelauto's omlaag zouden gaan[2]. De indieners van dit amendement vinden het van groot belang dat het college zich aan die eerdere afspraak houdt, omdat collectieven die samen auto's delen en aanbieders daar rekening mee hebben gehouden en nu plotseling met een flinke kostenstijging worden geconfronteerd. Om deelmobiliteit te stimuleren zijn zowel lage als voorspelbare en transparante tarieven nodig. Met dit amendement wordt geregeld dat het tarief van 2024 ten minste in 2025 wordt gehandhaafd. De kosten van deze aanpassing zijn (op basis van gegevens uit de integrale veegbrief) € 59.640,00. De inschatting van de indieners is dat het mogelijk moet zijn om een dergelijk bedrag te vinden binnen de begroting van het programma Stedelijke Ontwikkeling.

[1] Station-based deelauto's hebben een vaste parkeerplek. Alternatieven zijn zone-floating (vrij parkeren in een zone) en free-floating (vrij parkeren in heel Rotterdam)
[2] Tabel op pagina 21: "Per 1 juli 2024 voeren we een laag, uniform en aantrekkelijk parkeertarief voor station-based, zone-floating en free-floating in overeenkomstig met andere grote steden, dat wordt verwerkt in de Verordening parkeerregulering en parkeerbelasting. Omdat het free-floatingtarief hoger is, daalt dat het meest. Daarmee wordt het meer ruimtebesparende free-floating relatief aantrekkelijker."

Amendement G, 'Eerlijk zullen we alles delen, deelauto en parkeerplek'. Het amendement is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Amendement H1, 'Dagtoeristenbelasting cruiseschepen'. Het amendement is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 1. 'Snel en duurzaam verdichten = lager dan 70 meter bouwen'. De motie is met 28 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA en SP.

Motie 2, 'Ruimte voor Paris Proof bouwinitiatieven De motie is met 34 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, Forum voor Democratie, SP, Volt en VVD.

Motie 3,'Laat organisaties doorbouwen aan een stad met jongeren'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 4, 'Laat geld voor armoedebestrijding niet op de plank liggen'. De motie is met 24 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 5 'Echt aan de slag met inclusie'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 6, 'Onafhankelijk onderzoek naar Bouw- en Woningtoezicht'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 7, 'Dierenvrienden in de spotlight'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 8, 'Skaeve Huse 2.0'. De motie is met 32 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, GroenLinks, Groep De Jong, PvdA en SP.

Motie 9, 'Opfriscursus ouderen'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 10, 'Wandelmaatjes'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 11, 'Behoud laagdrempelige GGZ-voorzieningen in de wijken'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 12A, 'De pauzeknop geeft zekerheid'. De motie is met 24 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, Forum voor Democratie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 13, 'Maak je eigen belofte waar - noodplan target schuldregelingen'. De motie is met 24 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, Forum voor Democratie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 14A, 'Sterke sportverenigingen betekenen een sterk Rotterdam'. De motie is met 24 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, Forum voor Democratie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 15A, 'Stop dit Russische roulette en sta naast de Rotterdammer onder bewind'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 16A, 'Wat betekent de btw-verhoging voor Rotterdam?'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, ChristenUnie, Forum voor Democratie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 20, 'Beperk bezwaarprocedures'. De motie is met 35 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van 50PLUS, BIJ1, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, SP, en Volt.

Motie 21A, 'Collectief voor de student'. De motie is met 42 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fractie van Forum voor Democratie.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vogelaar wil iets zeggen over motie 22.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Ja voorzitter, ik zal niet meestemmen bij motie 22 en niet bij motie 46.

De **VOORZITTER**. Helder.

Motie 22, 'Alle zeilen bij voor de energietransitie'. De motie is met 26 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 23A, 'Een bredere kijk op Internationale- en Europese Zaken'. De motie is met 27 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 24, 'Verras de deelauto's niet!', De motie is met 27 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, Forum voor Democratie, GroenLinks, en Leefbaar Rotterdam.

Motie 25, 'Veiligheidsbeleid beter in beeld'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 26, 'Schiebroek-Zuid niet langer onzichtbaar'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 27, 'Rotterdampolis voor dieren'. De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 28, 'Dierenleedvrije natuureducatie'. De motie is met 39 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep De Jong en Partij voor de Dieren.

Motie 29, 'Voorkom dierenleed eenvoudig'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.
Motie 30. Til het duivenbeleid naar een hoger plan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de Begroting 2025;

constaterende dat:
- in de binnenstad jarenlang duiventillen waren gevestigd op gebouwen die als doel hadden om vermeende overlast van duiven op straat te voorkomen;
- de duiventil tevens plek bood voor preventief duivenbeheer, te weten het voederen van de vogels en het vervangen van gelegde eieren door nepexemplaren;
- in Rotterdam thans geen duiventillen in beheer van de gemeente te vinden zijn;

overwegende dat:
- het college reeds in 2020 heeft aangegeven dat duiventillen - destijds in het Lijnbaankwartier - van toegevoegde waarde zijn, voor dierenwelzijn én als communicatiemiddel (in een brief met kenmerk 20bb3355);

- duiventillen een effectieve methode zijn om duiven en mensen in goede harmonie met elkaar te laten samenleven, omdat 'correctief' duivenbeheer dan niet meer aan de orde is;

verzoekt het college:
- uiterlijk bij oplevering van de Voorjaarsnota 2025 een voorstel te doen tot plaatsing van een of meer duiventillen in de binnenstad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, M.Y. Morkoç, M.S. Abrahamse en B. van Schaik

Motie 30, 'Til het duivenbeleid naar een hoger plan'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 31, 'Nieuwe oeververbinding wordt een metrotunnel'. De motie is met 29 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, en SP.

Motie 32, 'Nieuwe oeververbinding in de zero-emissiezone'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 33. Geen frictie over kosten

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van de begroting 2025;

constaterende dat:
- er voor veel (welzijns)organisaties, die geen subsidie meer ontvangen in 2025, geen frictiekosten zijn gereserveerd;
- gemeente Rotterdam sommige organisaties in andere domeinen wel voorziet in frictiekosten;

overwegende dat:
- de afbouw van de subsidie consequenties heeft voor de bedrijfsvoering;
- de organisaties nu in de problemen komen met onder andere de personeelslasten;
- het college voor een aantal organisaties wel in frictiekosten voorziet;
- het van behoorlijk bestuur getuigt om geen onderscheid te maken tussen verschillende organisaties binnen verschillende domeinen;

verzoekt het college:
- geld uit te keren dat de frictielasten dekt bij de organisaties die nu geen subsidie meer ontvangen;
- in de eindejaarsbrief onder te brengen hoe dit geregeld is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. van de Peppel en A. Kockelkoren

Motie 33, 'Geen frictie over kosten'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 34, 'Van Herhaalde Instroom naar Hoopvolle Uitstroom bij Kredietbank'. De motie is met 38 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van GroenLinks.

Motie 35, 'Erken de gastarbeider'. De motie is met 26 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, ChristenUnie, Forum voor Democratie, GroenLinks en Leefbaar Rotterdam.

Motie 36A, 'Buddy voor de startende ondernemer'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 37, 'Gegarandeerde Winteropvang voor Dak- en Thuislozen in Rotterdam'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 38, 'Motie van schaamte!'. De motie is met 31 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong en PvdA.

Motie 039A, 'Constructieve Aansporing voor een Toegankelijke Begroting!'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA en Volt.

Motie 40, 'Langer parkeren met 75% korting voor religieuze instellingen en sportverenigingen'. De motie is met 36 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van GroenLinks en Partij voor de Dieren.

Motie 41, 'Laat het vuurwerk met een sisser aflopen'. De motie is met 29 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, PvdA, SP en Volt.

Motie 42, 'Geen lege pot voor accommodaties verenigingen'. De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie 43A, 'Verplichte vermelding van kosten van gemeentelijke projecten op projectborden'.

We gaan hem even opnieuw doen want hij staat niet op de stemming... We wachten even een moment want nummer 43A staat bij ons op de lijst, maar niet bij de griffie. Hebben we hem? Oké, we hebben hem.

Motie 43A. Verplichte vermelding van kosten van gemeentelijke projecten op projectborden

"De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 7 en 12 november 2024;

constaterende dat:
- in de gemeente Eindhoven sinds 2023 een verplichting geldt om de kosten van gemeentelijke (bouw)projecten te vermelden op projectborden;
- deze maatregel in Eindhoven heeft geleid tot meer transparantie richting burgers en een versterking van het vertrouwen in gemeentelijke besluitvorming en uitgaven;
- gemeentelijke bouw- en infrastructuurprojecten aanzienlijke investeringen vergen van belastinggeld van de burgers van Rotterdam;

overwegende dat:
- transparantie een kernwaarde is in het publieke bestuur en bijdraagt aan de betrokkenheid van burgers bij lokale besluitvorming;
- het inzichtelijk maken van projectkosten kan helpen om speculaties, onjuiste informatie en publieke kritiek te voorkomen;
- het tonen van de kosten op projectborden een kans biedt voor burgers om een beter begrip te krijgen van publieke investeringen;
- een dergelijke maatregel de verantwoordelijkheid en efficiëntie binnen gemeentelijke afdelingen kan bevorderen;
- publieke betrokkenheid en discussie over gemeentelijke uitgaven hierdoor gestimuleerd kunnen worden;

verzoekt het college:
- een pilot te doen waarbij de gemeentelijke kosten van een toekomstig bouw- of infraproject worden afgebeeld op een informatiebord;
- in Q3 2025 aan de raad terug te koppelen of en hoe het verder kan worden uitgerold;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A.R. Oostdijk, I. Elfilali, B. van Schaik en R.N. Dahoe

Motie 43A, 'Verplichte vermelding van kosten van gemeentelijke projecten op projectborden'. De motie is met 38 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van het CDA, Groep De Jong, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 44 Evenwichtige verdeling cultuursubsidies ter bevordering van nationale cultuur'. De motie is met 41 stemmen tegen en 2 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd het lid Rehim Zadeh van DENK en Forum voor Democratie.

Mevrouw Rehim Zadeh, u mag een opmerking maken, het hoeft niet.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Hierbij een beetje schaamtelijk, ik heb verkeerd gestemd. Dat was oprecht niet de bedoeling. Moesten we nu tegen of voor stemmen? Voor.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat u een goed gesprek met uw eigen fractie gaat krijgen.

Mevrouw **REHIM ZADEH** (denk). Precies, ik moest tegen stemmen. Dat was niet de bedoeling.

De **VOORZITTER**. Dat is prima, maar dat verandert niets aan de stemmingsuitslag. Helder, dank u wel. Daar wordt een aantekening van gemaakt.

Motie 46, 'Fossiele afhankelijkheid schaadt de koppositie Rotterdamse haven'. De motie is met 26 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 48, 'Fatsoenlijk uit elkaar'. De motie is met 36 stemmen voor en 7 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie en VVD.

Motie 49, 'Geen sterfhuis maar nieuw leven'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 50, 'Onderzoek naar verhoging van de toeristenbelasting'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 51 'Bring the BOB-Bus Back'. De motie is met 26 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, Forum voor Democratie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 52. Stop de wapenbeurs

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 7 en 12 november 2024 ter bespreking van de begroting;

constaterende dat:
- jaarlijks een wapenbeurs NEDS wordt georganiseerd NIDV in Ahoy voor bedrijven uit de wapenindustrie, bedrijven uit andere technologische branches en ministeries;
- Ahoy deze bedrijven een podium biedt om hun nieuwste innovatieve en technologische wapens tentoon te stellen;
- op 21 november van dit jaar ook een wapenbeurs NEDS wordt georganiseerd door NIDV in Ahoy, waar wapenleveranciers aanwezig zullen zijn die mogelijk medeplichtig zijn aan oorlogsmisdaden;

overwegende dat:
- Ahoy geen podium mag zijn voor de tentoonstelling van innovaties van oorlogsvoering, wat ten koste gaat van onschuldige mensenlevens;
- Rotterdam plek moet maken voor vrede, veiligheid en vrijheid;

verzoekt het college:

- Ahoy in haar exploitatievergunning geen mogelijkheid te bieden voor de wapenbeurs NEDS;
- opties te verkennen om vredesbeurzen te organiseren;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.S.J. Coşkun, J. Bokhove en M.R. van Campenhout

Motie 52, 'Stop de wapenbeurs'. De motie is met 33 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren en SP.

Dan gaan we nu naar de begroting, het raadsvoorstel tot vaststellen van de begroting 2025 en de tweede herziening 2024. Mevrouw Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Excuses, we hebben natuurlijk stemverklaringen over de begroting gedaan, maar die waren in mijn beleving over de amendementen en de moties. Ik wil wel graag een stemverklaring afgeven over de begroting zelf.

De **VOORZITTER**. Formeel hebben we dat al gedaan, maar u mag hierbij een stemverklaring over de begroting afleggen.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik zou dat formeel ook niet vooraf willen doen want het hangt voor ons altijd af van wat er tijdens het stemmen gebeurt, of er amendementen worden aangenomen die een euro verschuiven of dat er amendementen/voorstellen worden aangenomen die wij erg belangrijk en doorslaggevend vinden. Ik moet helaas constateren, en daarom wil ik het ook pas nu concluderen, dat er in deze begroting geen euro is verschoven. We hebben bij de voorjaarsnota een tegenbegroting ingediend omdat we echt vinden dat het beleid in Rotterdam socialer kan en socialer moet, met name de bezuinigingen op vrijwilligerswerk en het welzijnswerk hakken wat ons betreft in de stad en die gaan straks ook hun effecten hebben op de zorg en op hoe Rotterdammers kansen krijgen in het leven. Wij zien graag een groenere en eerlijkere stad en dat is niet wat deze begroting ons brengt. Dus wij zullen tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). Precies daarom willen we net als mevrouw Bokhove opnieuw een stemverklaring uitbrengen, omdat het drama dat zich rond de voorjaarsnota afspeelde is vertaald in deze in onze ogen erg ambitieloze en erg slechte begroting voor de hele sociale infrastructuur van de stad. Ik had nog enige hoop dat er iets beweging zou zitten aan de kant van de partijen die zich de coalitie noemen, maar daar is niets van gebleken, zelfs een simpele motie als die over een wapenbeurs, die toch helemaal niets kost, wil geen enkele partij van de kant van de coalitie steunen en daarom zal de SP tegen deze begroting stemmen. We hebben in het verleden wel eens voor gestemd, maar dit is echt te slecht voor welk huiswerk dan ook.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik zal het heel kort houden. Ook wij zullen tegen de begroting stemmen. Dat vinden we jammer, we hadden graag gezien dat we ondanks de verschillen toch iets meer moties hadden kunnen aannemen die de stad wat meer richting onze idealen zou brengen. Dat is niet gebeurd, dat is helemaal niet gebeurd en daarom moeten we helaas tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we nu over tot stemming over het raadsvoorstel tot het vaststellen van de begroting 2025 en de tweede herziening 2024. U kunt stemmen.

'Raadsvoorstel over vaststelling Begroting 2025 en Tweede herziening 2024'. Het raadsvoorstel is met 25 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

'Raadsvoorstel over Wijziging Kadernota Lokale Lasten 2022-2026'. Het voorstel is met 40 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep De Jong en SP.

Agendapunt 6.4. Het voorstel tot vaststelling van de belastingverordeningen

Dan zijn we nu gekomen bij de stemming over agendapunt 6.4, het voorstel tot vaststelling van de belastingverordeningen. Ik ga u stuk voor stuk vragen of u stemming op het voorstel wilt en als u stemming wilt dan vraag ik u om uw hand even op te steken. Zo niet, dan stellen we de verordening bij hamerslag vast. Dan lopen we nu een voor een de belastingverordeningen langs.

Besluit A, 'Verordening Onroerendzaakbelastingen 2025'.

Ja, daar gaan we over stemmen. Oh excuus, de heer Biljoen.

De heer **BILJOEN** (gl). GroenLinks wordt geacht hier tegen te hebben gestemd.

De **VOORZITTER**. Oké dan constateren we dat GroenLinks en ook de PvdA worden geacht tegen gestemd te hebben op deze verordening en dan stel ik deze verordening hierbij vast.

Besluit A, 'Verordening onroerendezaakbelastingen 2025'. De fracties van GroenLinks en de PvdA worden geacht hier tegen te hebben gestemd, met die aantekening stel ik de verordening vast.

Besluit B, 'Verordening Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten 2025' Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit C, 'Verordening Precario- en reclamebelasting 2025' Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit D, 'Algemene Legesverordening 2025'. Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit E, 'Verordening Logiesbelasting 2025'. Het besluit is met 27 stemmen voor en 16 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, PvdA, SP en Volt.

Besluit F, 'Verordening Kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2025'. Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit G, 'Verordening Afvalstoffenheffing 2025'. Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit H, Verordening Bedrijfsreinigingsrecht 2025'. Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit I, 'Verordening Rioolheffing 2025'. Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit J, 'Verordening Parkeerregulering en parkeerbelasting 2025'.
De fracties van GroenLinks en de PvdA worden geacht hier tegen te hebben gestemd, met die aantekening stel ik de verordening vast.

Besluit K, 'Verordening Rechten markten 2025'. Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit L, 'Verordening Precario standplaatsen 2025'. Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit M, 'Retributieverordening Openbare werken 2025'. Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit N, 'Verordening Lijkbezorgingsrechten 2025'. Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit O, 'Verordening Leges Publiekszaken Rotterdam 2025'. Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit P, 'Verordening Liggeld woonschepen 2025'. Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit Q, 'Verordening Leges Omgevingswet 2025'. Het besluit is met algemene stemmen aanvaard.

Besluit R. 'Verordening Logiesbelasting cruiseschepen 2025'. Het besluit is met en 37 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. De fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, Groep De Jong en SP hebben tegen gestemd.

Dan hebben we hiermee de begroting en de belastingverordeningen vastgesteld en gaan we nu over naar de besluitvorming over de volgende onderwerpen. Het Cultuurplan hebben we uitgesteld tot 28 november a.s., dat is gemeld.

Agendapunt 9.2. Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen

Dan gaat het eerst over LVV en het debat over de MediaMarkt en ik vraag aan u of er vooraf nog stemverklaringen zijn. Mevrouw Vogelaar.

Mevrouw **VOGELAAR** (pvda). Ik wil graag een stemverklaring afleggen op motie 4 en motie 12 en ik start met motie 4. De wethouder heeft hier wat de PvdA-fractie betreft al voldoende duidelijkheid over gegeven en we hebben er vertrouwen in dat er een structurele oplossing komt voor de tien tot twaalf meest kwetsbare mensen die nu in de LVV zitten. De motie is wat de PvdA-fractie betreft overbodig, maar omdat deze motie toch nog een stok achter de deur biedt, zullen wij alsnog voor stemmen. Dan bij punt 12. De PvdA heeft tien jaar geleden als een leeuw gevochten om het niet alleen over terugkeer te hebben, maar ook over begeleiding en perspectief in Nederland. Er zijn altijd mensen die tussen de wal en het schip vallen en die hebben ook duurzaam perspectief nodig. Wij willen dat niet loslaten en om die reden zullen wij tegen deze motie stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Dank u wel, een stemverklaring op motie 4. Ondanks dat we niet weten wat de financiële consequenties van deze motie zijn en er al een toezegging lag, vinden we de kern van de motie natuurlijk wel goed en daarom zullen we voor deze motie stemmen. Motie 12. Onze motie is verstrekkender. Ook in lijn met wat de PvdA net zei, we voelen gewoon een bepaalde onmenselijkheid als het alleen over terugkeer gaat, dus zullen wij tegen deze motie stemmen. Dan een stemverklaring over motie 14. Ondanks de onduidelijkheid over het protocol en de inzet en de consequenties hiervan en wie de doelgroep precies is, zien we wel wat positieve aandachtspunten in deze motie en zullen we dus toch voor motie 14 stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Campenhout.

De heer **VAN CAMPENHOUT** (bij1). Ja dank u voorzitter. Wij stemmen tegen de moties 4, 5, 6 en 12. We hebben op zondag 10 november jl. een groot protest gehouden en dat hebben we niet gedaan voor de motie waarvan wij vinden dat die voor de bühne is, er zal namelijk inhoudelijk niets veranderen voor deze mensen en daarom stemmen wij tegen deze moties.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van de Peppel.

Mevrouw **VAN DE PEPPEL** (pvdd). Ja voorzitter. Zoals al eerder in het debat benoemd, voelen wij ons geenszins genoodzaakt om voor moties voor de bühne te stemmen waarmee PVV-beleid door D66 en DENK wordt genormaliseerd zodat ze straks een mooi stukje voor de nieuwsbrief en de socials hebben. Voor de Partij voor de Dieren is het standpunt glashelder, de LVV in zijn huidige vorm is voor ons al de morele ondergrens en lager dan dat gaan we niet, nu niet, over vijf jaar niet, nooit niet. Wij zullen daarom tegen alle drie de moties stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Elfilali.

Mevrouw **ELFILALI** (Volt). Het is duidelijk dat Volt tegen de coalitieafspraak en het afschaffen van de LVV is. Wij zullen echter voor de moties 4, 5, 12 en 14 stemmen. Ondanks dat er in die moties echt dingen staan waarin wij ons niet helemaal kunnen vinden of waarbij we grote vraagtekens zetten wat

ze nou precies betekenen, zien we het als kleine stapjes vooruit en daarom zullen wij voor die moties stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Bij LVV zal ik voor alle moties stemmen. Ik zei het al op voorhand ook tegen mevrouw Maassen, liever iets dan niets. Dus 4, 5 en 6 gaan we binnenhalen, maar ik zal als uitzondering tegen 12 stemmen want daar ben ik echt tegen. Met betrekking tot de behandeling rond de MediaMarkt zojuist zal ik tegen alle moties stemmen omdat ik na het vanavond te hebben gehoord van oordeel ben dat het een ongelukkige samenloop van omstandigheden was. Het lijkt mij dat we het debat goed moeten voeren alvorens nu al tot moties over te gaan. Daarom zal ik tegen alle moties stemmen want ik denk dat het te vroeg is om daar nu over te oordelen.

De **VOORZITTER**. De heer Coşkun.

De heer **COŞKUN** (sp). De MediaMarkt is het volgende punt, eerst over de LVV. We hebben natuurlijk buiten gestaan, we hebben veel debatten gevoerd en als SP hebben wij dat ook altijd gesteund. De eerste drie moties zijn het meest verstrekkend en daar staan wij van harte achter. Tegelijkertijd zullen wij toch voor de moties van D66 stemmen, bijvoorbeeld ook motie 12, omdat het zo kan zijn dat daarbij de infrastructuur in stand blijft en mensen die een wens hebben om terug te keren toch de mogelijkheid krijgen om hier te blijven als blijkt dat ze niet terug kunnen keren en als ze wel terug kunnen keren dan zijn ze daarmee ook geholpen. Dus wij zullen toch voor die motie stemmen al zouden we aanbevelen om vooral voor de eerste drie moties te stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu). Voorzitter, ook over de moties 4, 5, 12 en 14. Met het voorstel zakken we door de humanitaire ondergrens en deze moties helpen ons niet om daar bovenuit te komen. Toch zullen wij voor deze moties stemmen omdat, het is eerder gezegd, iets beter is dan niets. Los van de context zouden er dingen zijn die best wel goed zijn en dan kun je er eigenlijk moeilijk tegen stemmen hoe pijnlijk de context ook is.

De **VOORZITTER**. Anderen nog op deze debatten? Niet. Dan gaan we nu over tot stemming. Eerst bij het LVV-debat. O, mevrouw Vlieger.

Mevrouw **VLIEGER** (gl). Voorzitter, ik vraag een hoofdelijke stemming over motie 1.

De **VOORZITTER**. Ja dat gaan we regelen, maar we gaan eerst over de overige moties stemmen. De volgorde is iets anders, dus u moet even goed op de volgorde letten. We stemmen eerst over motie 7 en dat is de motie 'Geen mens is illegaal'.

Motie 7. Geen mens is illegaal

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 12 november 2024, ter bespreking van het raadsvoorstel tot vaststellen van de tweede herziening van de begroting 2024 en de begroting 2025”

constaterende dat:
- Rotterdam een aanzienlijk aantal ongedocumenteerde personen heeft die geen gebruik kunnen maken van reguliere opvangvoorzieningen;
- het rijk per 1 januari 2025 de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers zal afschaffen;
- het college in het coalitieakkoord aangeeft dat de LVV-pilot helpt bij het tegengaan van dakloosheid;
- de andere G4-steden hebben besloten een vorm van de LVV-pilot voort te zetten;

overwegende dat:
- er een reëel risico is op meer sterfgevallen onder ongedocumenteerde personen, aangezien dit jaar al minstens vier personen zijn overleden door buiten te moeten slapen;
- ook ongedocumenteerde personen recht hebben op een humane opvang;

- het beëindigen van de LVV-pilot kan leiden tot ernstige problemen, zoals gezondheidsklachten en overlast onder ongedocumenteerde personen;
- de kosten van preventieve opvang lager uitvallen dan de kosten die voortvloeien uit de gevolgen van dakloosheid, zoals verminderde veiligheid en verslechterde gezondheid;
- ongedocumenteerde personen verder uit het zicht van hulpverlening dreigen te raken;

verzoekt het college om:
- te waarborgen dat alle ongedocumenteerde personen in Rotterdam opgevangen worden, voor iedereen die hier behoefte aan heeft, ongeacht aantallen;
- in samenwerking met maatschappelijke organisaties een plan op te stellen dat zorgt voor de continuïteit van de opvang van ongedocumenteerde mensen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.R. van Campenhout, S. van de Peppel, T.S.J. Coşkun, L.S. Vlieger, I. Elfilali en M.E. Vogelaar

Motie 7, 'Geen mens is illegaal'. De motie is met 29 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, SP en Volt.

Motie 1, 'Geen gekloot, bed bad brood!'.

Dan gaan we nu hoofdelijk stemmen over motie 1 en we beginnen bij nummer 32.

De **VOORZITTER**. Het voorstel is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen.

VOOR hebben gestemd de leden: Van der Velden, Verkoelen, Vlieger, Morkoç, Biljoen, Bokhove, De Jong, Van Campenhout, Reitema, Vogelaar, Kind, Segers-Hoogendoorn, Vonk, Coşkun, Van de Peppel, Elfilali, Kockelkoren, Engberts.

TEGEN hebben gestemd de leden: Dahoe, Soytekin, Verweij, Elbay, Vicario, Crielaard, Van Groningen, Becker, Aafjes-van Aalst, De Waard, Roskam, Van Schaik, Bruin, Van Dommelen, Bonte, Nunnely, Maassen, De Haan, Koster, Oostdijk, Van Wifferen, Ceulemans, Abrahamse, Akhatab, Rehim Zadeh.

De heer **ROSKAM** (lr). Met collega van mijn woorden van elk ticket terug toedeledokie. Tegen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Voorzitter, ik maak hier toch bezwaar tegen en ik vind dat u dat ook moet zeggen. Zo gaan we niet met elkaar om.

De **VOORZITTER**. Dat ben ik met u eens, maar ik dacht 'ik laat de stemming maar gewoon doorgaan'. Dit is een hoofdelijke stemming, u hoeft alleen 'voor' of 'tegen' te zeggen.

Motie 2, 'Geef gehoor, aan de slag met LVV-advies Ombudsman'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 3, 'Afspraak is afspraak ook zonder LVV niemand laten vallen'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 4, 'Geen kwetsbare mensen op straat'. De motie is met 30 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Groep De Jong, Leefbaar Rotterdam, Partij voor de Dieren.

Motie 5, 'Overgangsbudget voor de LVV'ers die het nodig hebben'. De motie is met 29 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Forum voor Democratie, Groep De Jong, Leefbaar Rotterdam en Partij voor de Dieren.

Motie 8, 'Gemeentefondsmiddelen inzetten voor bed, bad, brood en begeleiding'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 9, 'Behoud bed, bad, brood en begeleiding in Rotterdam'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 10, 'Bed, bad, brood, dan maar lokaal'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 11, 'Ga in gesprek met kerken en synagogen'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 12, 'Plan van aanpak ongedocumenteerden met terugkeerwens'. De motie is met 22 stemmen tegen en 21 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van CDA, ChristenUnie, D66, DENK, Forum voor Democratie, Volt en VVD.

Motie 13, 'Alternatief LVV'. De motie is met 25 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, BIJ1, CDA, ChristenUnie, GroenLinks, Groep De Jong, Partij voor de Dieren, PvdA, SP en Volt.

Motie 14, 'Protocol voor kwetsbare ongedocumenteerde na 1 januari'. De motie is met 30 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd de fracties van BIJ1, Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en Partij voor de Dieren.

Agendapunt 9.3 Debat over 'Chaos, rellen en vernielingen bij actie MediaMarkt', aangevraagd door het lid Ceulemans e.a.

Motie 1, 'Politiepost lijnbaangebied'. De motie is met 33 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie en Leefbaar Rotterdam.

Motie 2, 'Krachtige handhaving samenscholingsverbod' De motie is met 27 stemmen tegen en 16 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van Forum voor Democratie, Leefbaar Rotterdam en VVD.

Motie 3A, 'Mens boven markt'. De motie is met 30 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van BIJ1, GroenLinks, Partij voor de Dieren, PvdA en SP.

Motie 4, 'Niet stunten met politie-inzet', De motie is met 32 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor hebben gestemd de fracties van het CDA, ChristenUnie, GroenLinks, PvdA en SP.

De **VOORZITTER**. Dan zijn we aan het einde gekomen van de raadsvergadering. Ik dank u allen voor uw aanwezigheid en uw bijdrage en dan sluit ik hierbij de vergadering.

(De vergadering is gesloten)

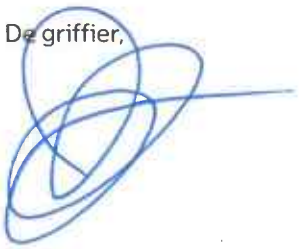
Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen	1901
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 7 en 12 november 2024	1901
Vaststelling van de notulen van de raadsvergaderingen van: a. 3 oktober 2024; b. 10 oktober 2024; c. 17 oktober 2024.	1902
Mededeling van de ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2024 week 42 tot en met 44	1903
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Parapluherziening Aanpassing Leidingstrook Hoogspanning Maasvlakte'	1903
Het voorstel tot aanpassing verordening Fractieondersteuning 2022	1903
Debat over de begroting voor 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4	1904
Het voorstel tot vaststelling van de tweede herziening van de begroting 2024 en de begroting 2025	1904
Het voorstel tot vaststelling van de tweede herziening van de Kadernota Lokale Lasten 2022-2026	1904
Het voorstel tot vaststelling van de belastingverordeningen; A. Verordening onroerendezaakbelastingen 2025; B. Verordening belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten 2025; C. Verordening precario- en reclamebelasting 2025; D. Algemene legesverordening 2025; E. Verordening logiesbelasting 2025; F. Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2025; G. Verordening afvalstoffenheffing 2025; H. Verordening bedrijfsreinigingsrecht 2025; I. Verordening rioolheffing 2025; J. Verordening parkeerregulering en parkeerbelasting 2025; K. Verordening rechten markten 2025; L. Verordening precario standplaatsen 2025; M. Retributieverordening Openbare werken 2025; N. Verordening lijkbezorgingsrechten 2025; 0. Verordening leges Publiekszaken Rotterdam 2025; P. Verordening liggeld woonschepen 2025; Q. Verordening leges Omgevingswet 2025; R. Verordening logiesbelasting cruiseschepen 2025.	1904

Onderwerp	Pagina
Heropening en mededelingen	2059
Mogelijkheid tot het indien van gewijzigde moties en amendementen naar aanleiding van de begrotingsbehandeling	2060
Vervolg debat over begroting 2025 en de daarbij behorende voorstellen zoals genoemd onder 6.2 tot en met 6.4	2064
Het voorstel tot vaststelling van de nota Cultuurplan 2025-2028	2099
Beëindiging Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen	2124
Debat over 'Chaos, rellen en vernielingen bij actie MediaMarkt', aangevraagd door het lid Ceulemans e.a.	2181
Stemvenster	2201
Sluiting	2217

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 19 december 2024.

De griffier,

De voorzitter,

